T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

1771/1 NUMARALI SAMSUN ŞER'İYYE SİCİLİ (H.1288 / M. 1871-1872) TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nesibe GÜMÜŞ

Danışman
Doç. Dr. Zemzem YÜCETÜRK

ARTVİN-2024

T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

1771/1 NUMARALI SAMSUN ŞER'İYYE SİCİLİ (H.1288 / M. 1871-1872) TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nesibe GÜMÜŞ

Danışman
Doç. Dr. Zemzem YÜCETÜRK

ARTVİN-2024

TEZ BEYANNAMESİ

Artvin Çoruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "1771/1 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicili (H.1288 / M. 1871-1872) Transkripsiyon ve Değerlendirme" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı taahhüt ederim. Aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi de beyan ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Artvin Çoruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

☐ Tezim sadece Artvin Çoruh Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

☐ Tezimin … ay süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

04/01/2024

Nesibe GÜMÜŞ

T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

Doç. Dr. Zemzem YÜCETÜRK danışmanlığında, **Nesibe GÜMÜŞ** tarafından hazırlanan bu çalışma **04/01/2024** tarihinde aşağıdaki jüri tarafından **Tarih** Anabilim Dalı'nda **oybirliği** ile **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan	: **Doç. Dr. Zemzem YÜCETÜRK**	İmza:……..
Jüri Üyesi	: **Doç. Dr. Faruk TAŞKIN**	İmza:……..……..…..
Jüri Üyesi	: **Doç. Dr. Emrah ÇETİN**	İmza:……..

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

/...../ 2024
Doç. Dr. Mustafa Çağatay KORKMAZ
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ BEYANNAMESİ I
TEZ KABUL TUTANAĞI II
İÇİNDEKİLER III
TABLO LİSTESİ V
KISALTMALAR VI
ÖZET VII
SUMMARY VIII
ÖNSÖZ IX
GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. İlk Çağdan Günümüze Samsun Tarihi 4
1.2. Osmanlı Devleti'nde Arşivcilik 6
1.2.1. Kuruluş Dönemi'nden Modern Arşivciliğin Oluşumuna Değin Arşivcilik 6
1.2.2. Osmanlı Devleti'nde Modern Arşivcilik 8
1.3. Osmanlı Devleti'nde Hukuk Türleri 11
1.3.1. Şer'i Hukuk 11
1.3.2. Örfi Hukuk 11
1.4. Osmanlı Devleti'nde Adliye Teşkilatı 12
1.4.1. Şer'iye Mahkemeleri 12
1.4.1.1. Mahkeme Görevlileri 13
1.4.1.1.1. Kadı 13
1.4.1.1.2. Nâib 13
1.4.1.1.3. Kassâmlar 14
1.4.1.1.4. Katipler 14
1.4.1.1.5. Muhzır 14
1.4.1.1.6. Mübaşirler (Sâhibü'l-Meclis) 15
1.4.1.1.7. Subaşı 15
1.4.1.1.8. Çavuş 15
1.4.1.1.9. Tercümanlar 15
1.4.2. Mahkeme Kayıtları (Şer'iyye Sicilleri) 16
1.4.2.1. Şer'iyye Sicilleri Tanımı 16
1.4.2.2. Şer'iyye Sicillerinin Özelliği ve Kayıt Usulü 16
1.4.2.3. Şer'iyye Sicillerinin Önemi 17
1.4.2.4. Şer'iyye Sicillerinde Yer Alan Belgeler 18
1.4.2.5. Kadıların Tuttuğu Kayıtlar 18
1.4.2.5.1. Hüccetler 18
1.4.2.5.2. İ'lamlar 19
1.4.2.5.3. Ma'rûzlar 20
1.4.2.5.4. Vakfiyeler 20
1.4.2.5.5. Müraseleler 20
1.4.2.6. Kadılara Hitaben Gönderilen Kayıtlar 21
1.4.2.6.1. Fermanlar 21
1.4.2.6.2. Beratlar 21
1.4.2.6.3. Buyruldular 21
1.4.2.6.4. Tezkire 21

1.4.2.6.5. Temessükler 22
1.4.3. Divan-ı Hümayun 22
1.4.4. Cemaat Mahkemeleri 22
1.4.5. Konsolosluk Mahkemeleri 23
1.4.6. Tanzimat Sonrası Osmanlı Adliye Teşkilatı 23

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. Belge Özetleri 24

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. Belgelerin Transkripsiyonu 78

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. 1771/1 NUMARALI SAMSUN ŞER'İYYE SİCİLİNDE YER ALAN BELGELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ 308
4.1. Aile Hukuku 308
4.1.1. Nikah 308
4.1.2. Mehir 308
4.1.3. Boşanma 309
4.1.4. Muhâlea 309
4.1.5. 'İddet 310
4.2. Miras Hukuku 310
4.3. Vergi Hukuku 311
4.4. Borçlar Hukuku 311
4.4.1. Vekil Tayini 312
4.5. Eşya hukuku 313
4.5.1. Bey' 313
4.5.2. İcâb ve Kabul 313
4.5.3. Hibe Akdi 314
4.6. Ceza Hukuku 314
4.7. Vakıflar 315
4.8. Sosyal Hayat 316
4.8.1. Kölelik 316
4.8.2. Gayrimüslimler ile İlişkiler 317
4.9. 1771/1 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicilinde Geçen Mahalle Adları 317
4.10. 1771/1 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicilinde Adı Geçen Cadde Adları 318
4.11. 1771/1 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicilinde Adı Geçen Sokak Adları 319
4.12. 1771/1 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicilinde Adı Geçen Köy Adları 319
4.13. 1771/1 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicilinde Adı Geçen Nahiye Adları 321
4.14. 1771/1 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicilinde Adı Geçen Vakfiye ve Zaviye Adları 322
4.15. 1771/1 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicilinde Adı Geçen Devlet Adları 322
SONUÇ 324
KAYNAKÇA 327
EKLER 332
ÖZGEÇMİŞ 391

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1: Samsun Şer‘iyye Sicilleri ve Tutulduğu Tarihler..... 1

Tablo 2: Tasnifler. 3

Tablo 3: Mahalle Adları ve Belge Numaraları. 318

Tablo 4: Cadde Adları ve Belge Numaraları. 318

Tablo 5: Sokak Adları ve Belge Numaraları. 319

Tablo 6: Köy Adları ve Belge Numaraları. 319

Tablo 7: Nahiye Adları ve Belge Numaraları. 322

Tablo 8: Vakfiye ve Zaviye Adları ve Belge Numaraları. 322

Tablo 9: Kâtib Adları ve Belge Numaraları. 322

Tablo 10: Nâib Adları ve Belge Numaraları. 323

Tablo 11: Mûhzır Adları ve Belge Numaraları. 323

Tablo 12: Mutasarrıf Adları ve Belge Numaraları. 323

Tablo 13: Tercüman Adları ve Belge Numaraları. 323

Tablo 14: Zabit ve Asker Adları ve Belge Numaraları. 323

KISALTMALAR

age	: Adı geçen eser
agm	: Adı geçen makale
agt	: Adı geçen tez
Bkz	: Bakınız
C.	: Cilt
DİA	: Diyanet İslam Ansiklopedisi
ed.	: Editör
EKEV	: Erzurum Kültür Eğitim Vakfı
haz.	: Hazırlayan
Hkm.	: Hüküm
İSAM	: İslam Araştırmaları Merkezi
OSAV	: Osmanlı Araştırmaları Vakfı
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
ss.	: Sayfa sayısı
TDV	: Türk Diyanet Vakfı
vd.	: Ve diğerleri
Vrk	: Varak

ÖZET

1771/1 NUMARALI SAMSUN ŞER‘İYYE SİCİLİ (H.1288/M. 1871-1872) TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME

Resmi devlet görevlileri tarafından oluşturulan Şer‘iyye sicilleri, Osmanlı Devleti'nin 15. Yüzyıldan 20. yüzyılın başlarına kadar tarihi, siyasi, hukuki, idari, malî, dini ve askeri alanlarda incelenmesi ve araştırılmasında birinci elden kaynak niteliğindedir.

Bu çalışma ile H. 1288 (M.1871-1872) yıllarına ait "1771/1 Numaralı Samsun Şer‘iyye Sicili"'nin transkripsiyonu yapılarak sicilde yer alan belgeler doğrultusunda sicilin tutulduğu yıllar aralığında Samsun'daki sosyal, kültürel, ekonomik, dini ve idari yapı değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Transkripsiyon ve değerlendirilmesi yapılan 1771/1 Numaralı Samsun Şer‘iyye Sicili'nin mikrofilmleri Ankara Milli Kütüphane Arşiv Bölümünde yer almaktadır. Sicil 118 yaprak olup ilk 59 yaprak üzerinde çalışma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şer‘i Hukuk**,** Şer‘i Mahkeme, Şer‘iyye Sicili, Kadı Sicilleri, Samsun

SUMMARY

THE TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF SAMSUN ŞER‘İYYE SICILIS (COURT REGISTERS) NUMBER 1771/1 SİCİLİ (H. 1288/M. 1871-1872)

Şer‘iyye registers created by official state officials are the first-hand source fort he examination and research of the Ottoman Empire in historical, legal, administrative, financial, religious and military fields from the 15 th century to the early 20 th century.

The "Samsun Şer‘iyye Registry No.1771/1", which we worked on , was transcribed from the years H. 1288 (M. 1871-1872) and analyzed the social, cultural, economic, religious and administrative issues in Samsun during the years when the registry was kept in line with the documents in the registry. The structure was tried to be evaluated.

The microfilms of Samsun Sharia Registry No. 1771/1, which were transcribed ans evaluated, are located in the Ankara National Library Archive Department. The registry consists of 118 leaves and work was done the first 59 leaves.

Keywords: Shariah law, Sharia Court, Sharia Registry, Kadi Registries, Samsun

ÖNSÖZ

Tarih, bir milletin geçmişini belgelere dayandırılarak geleceğe aktarmasıyla oluşan bir disiplindir. Tarih yazımında objektifliği kaybetmemek adına yazılı belgelere müracaat edilmektedir. Yazılı kaynaklar muhafaza edilerek oluşturulan arşivler bu bakımından birinci elden kaynak niteliği göstermektedir. Osmanlı Devleti'nde de her türlü yazılı evrak ve belge muhafaza edilerek dünyanın en zengin arşivlerinden biri oluşturulmuştur.

Osmanlı Devleti'nin arşivlerinde yer alan şer'iyye sicilleri kadılar tarafından tutulan mahkeme kayıtlar olup XV. yüzyıldan XX. yüzyılın ilk dönemlerine kadar Osmanlı tarihinin, siyasi, hukuki, idari, mali, dini ve askeri alanlarda incelenmesi ve araştırılmasında birinci elden kaynak niteliğindedir.

Araştırmamız, Samsun'a ait 1771/1 Numaralı Şer'iyye Sicili (H. 1288/M.1871-1872) 'nin transkripsiyon ve değerlendirilmesi olup söz konusu araştırmada Samsun'un kültürel ve tarihi gelişimi, şer'iyye sicillerinin önemi ve içeriği hakkında gerekli bilgiler verilmiştir. Yapılan bu çalışmanın Samsun'un idari, hukuki, sosyal ve ekonomik tarihine ışık tutacağı ümit edilmektedir.

Bu çalışmayı yapma konusunda beni her konuda destekleyen aileme ve çalışmamın her aşamasında görüş ve düşünceleriyle yol gösterip yönlendiren değerli hocam ve tez danışmanım Doç. Dr. Zemzem YÜCETÜRK'e teşekkür ederim.

Nesibe GÜMÜŞ

ARTVİN 2024

GİRİŞ

Samsun ve Bafra'ya ilişkin toplam 48 adet Şer'iyye sicil defteri mevcuttur. Bafra hakkındakiler, beş defter olup 1891–1901 ve 1909–1910 yılları arasını; Samsun hakkında olanlar ise 1785-1921 yılları arasını içeren 43 defterden meydana gelmektedir (İpek, 2013: 8).

Tablo 1: Samsun Şer'iyye Sicilleri ve Tutulduğu Tarihler.

Sıra No	Defter No	Tutulduğu Tarih
1.	1755	H.29.12.1251
2.	1756	H. 29.12.1262
3.	1757	H.29.12.1268
4.	1758	H.29.12.1280
5.	1759	H.29.12.1267
6.	1759/2	H.29.12.1280
7.	1760	H.29.12.1268
8.	1761	H.29.12.1278
9.	1762	H.29.12.1274
10.	1763	H.29.12.1277
11.	1764	H.29.12.1277
12.	1765	H. 29.12.1280
13.	1766	H. 29.12.1282
14.	1767	H.29.12.1282
15.	1768	H. 29.12.1284
16.	1769	H.29.12.1284
17.	1770	H. 29.12.1286
18.	1771	H. 29.12.1288
19.	1772	H. 29.12.1291
20.	1773	H.29.12.1293
21.	1774	H.29.12.1293
22.	1775	H.29.12.1295
23.	1776	H.29.12. 1296
24.	1777	H.29.12.1296
25.	1778	H. 29.12.1301
26.	1799	H. 29.12.1301
27.	1780	H.29.12.1303
28.	1781	H.29.12.1305
29.	1782	H.29.12.1306
30.	1783	H.29.12.1309
31.	1784	H.29.12.1309
32.	1785	H.29.12.1311
33.	1786	H. 29.12.1315
34.	1787	H. 29.12.1315
35.	1788	H.29.12.1317
36.	1789	H.29.12.1320
37.	1790	H.29.12.1318
38.	1791	H.29.12.1322
39.	1792	H. 29.12.1338
40.	1793	H. 29.12.1334
41.	1794	H. 29.12. 1328
42.	1795	H.29.12. 1332
43.	1796	H.29.12.1334
44.	1797	H.29.12.1340
45.	686	H.29.12.1313
46.	687	H.29.12.1314
47.	688	H. 29.12.1316
48.	689	H.29.12.1319
49.	690	H.29.12.1328

Samsun hakkındaki ilk çalışma 1987 yılında M. Emin Yolalıcı tarafından yapılmıştır. Bu çalışma, 1986 yılında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlanan "1267-1277 tarihli Samsun Şer'iyye Sicil Defterine göre; Hazinedarzâde es-Seyyid Abdullah Paşaʿnın Terekesi " adlı yüksek lisans çalışmasıdır. Bu tez çalışması daha sonra Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi tarafından kitap haline getirilip yayınlanarak ilim dünyasının hizmetine sunulmuştur. Yine M. Emin Yolalıcı tarafından hazırlanıp Türk Tarih Kurumu kitapları arasında çıkan "XIX. Yüzyılda Canik (Samsun) Sancağıʿnın Sosyal ve Ekonomik Yapısı" adlı çalışma; 1759, 1760, 1763 ve 1779 numaralı sicil defterlerinden faydalanılarak düzenlenmiştir (Sainkaplan, 2015: 11-12).

Yukarıda adı geçen siciller haricinde; Ahmet Fevzi Elihoş 1779, Mehmet Beşirli 1755, Abdurrahman Okuyan 1772, Fikret Ekmekçi 1788, Ahmet Elmas 1769, Osman Doğan 1760, Gürcan Yazıcı 1769/42, Mehmet Zorlu 1888/1889, Mustafa İmamoğlu 1793/39, Nurullah Fırat 1875/1878, Miraç Kıran 1757/3, Dilek Kaleli 1764/10, Şükrü Coşkun 1783/42, Ramazan Hatipoğlu 1876–1878, Meryem Güneş 1764/10, Bilgehan Şahin 1778/24, Ferhat Sainkaplan 1774/20, Abdullah Kaya 1787/33 ve İhsan Ustasu 1780 numaralı Samsun şer'iyye sicil defterleri üzerinde çalışmalar yapıldığı bilinmektedir.

Bu çalışmaya konu olan 1771/1 Noʿlu Samsun Şer'iyye Sicili, diğer sicillerin de bulunduğu Ankara Milli Kütüphane Arşiv Bölümüʿnde yer almaktadır. Defterde toplam 567 adet kayıt bulunmakta olup toplam 118 yapraktır.

1771/1 Noʿlu Samsun Şer'iyye Sicili toplam 118 yaprak olup ilk 59 yaprağı üzerinde çalışma yapılmıştır. Sicilde yer alan hükümler sistematik olarak numaralandırmadığından "Varak 1 Sayfa 2 1. Belge No: 1", "Varak 2 Sayfa 1 9. Belge No: 1" şeklinde değerlendirme ve özet kısmında bu numaralandırma esas alınmıştır.

Belgelerin transkripsiyonu yapılırken okuyamadığımız kısımlar noktalar (…) şeklinde gösterilmiş olup emin olamadığımız kısımlar ise soru işareti (?) şeklinde gösterilmiştir.

Hükümlerde yer alan "ayn" harfi (‘), "hemze" harfi (’) ve uzatmalar için (^) işaretleri kullanılmıştır.

Tablo 2: Tasnifler.

HÜKÜMLERİN KONUSU	HÜKÜMLERE VERİLEN NUMARA
Alacak – Verecek	26, 36, 43, 46, 50, 51, 53, 54, 77, 84, 93, 103, 104, 174, 185, 190, 210, 252, 256, 271
Alım-satım	16, 18, 20, 21, 24, 27, 28, 29, 31, 37, 40, 41, 47, 48, 55, 57, 72, 78, 80, 82, 87, 91, 97, 98, 99, 102, 111, 114, 124,125, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 172, 173, 178, 183, 187, 189, 192, 194, 195, 202, 203, 204, 205, 206, 208, 209, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 218, 221, 231, 232, 234, 235, 236, 237, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 249, 250, 251, 255, 260, 265, 266, 268, 269, 272, 273, 274, 276, 277, 278, 282, 283, 284, 290, 295
Anlaşmazlığın Giderilmesi	45, 56, 62, 81, 106, 110, 123, 127, 129, 131, 134, 227, 248, 285, 300
Atama	33, 34, 42, 49, 71, 73, 74, 75, 92, 94, 138, 188, 217, 222, 223, 233, 254, 270, 301
Boşanma	22, 96, 286
Cinayet/ Ölüm	2, 3, 10, 11, 88, 89, 90
Evlatlık	101
Evlilik	7, 69, 186
Hırsızlık	23, 196, 297
Hürriyet	79, 112
İbra	17, 65, 133, 179, 261, 262, 263
Kayıp hayvan	70, 83, 86, 95, 116, 162, 170, 177, 181, 197, 219, 253, 279, 280, 292, 296, 298, 299
Köle Satışı	117
Mal bağışı	257, 258, 293
Mehir	8, 85, 291
Miras taksimi	184, 220, 287, 288, 289
Mühür Kaybı	1, 13, 14, 15
Ortaklığın Giderilmesi	122
Resmi Yazı	4, 5, 6, 12, 32, 38, 39, 107, 108, 109,119, 120, 126, 128, 130, 135, 171, 176, 180, 193, 225, 226, 228, 229, 230, 239, 240, 241, 275
Terekeden Borcun Karşılanması	19, 25, 58, 59, 61, 63, 64, 66, 68, 113, 146, 147, 148, 149, 150, 169, 175, 191, 267, 294
Vakıf	100, 121
Vasi	67, 281
Vekil Tayini	30, 35, 44, 52, 60, 76, 105, 115, 118, 132, 145, 182, 198, 199, 200, 201, 207, 224, 238, 259, 264
Yangın	9
Yoksulluk Nafakası	136

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. İlk Çağdan Günümüze Samsun Tarihi

Samsun adının Yunanca "amisos" kelimesinden geldiği ileri sürülmektedir. Ayrıca bu kelimenin kökeninin eski Yunan öncesi döneme dayanması ve Amasia gibi Anadolu menşeli bir kelime olduğu ihtimali üzerinde de durulur. Roma İmparatoru Pompeius M.Ö. 64 yılında Amisos'a geldiği zaman şehrin ismini Pompeiopolis'e çevirmekle birlikte bu isim kalıcı olmamış ve Amisos adı bundan sonraki dönemlerde de varlığını sürdürmüştür (M. Öz, 2009: 83).

Samsun'da ilk yerleşim izleri yaklaşık on bin yıl öncesine dayanır. Şehrin yakın çevresinde en eski iskân izlerine M.Ö. 12.000 ile 8.000 yılları arasında Mezolitik Dönem'e ait Tekkeköy'de bulunan mağarada rastlanır. Samsun il merkezinde, Mert Irmağı kıyısındaki Dündartepe'de ise Eski Bronz çağına ait yerleşim izlerine rastlanmaktadır. Buranın bugünkü şehir merkezindeki ilk iskân yeri olduğu düşünülmektedir (Yılmaz, 2015: 5-6).

Doğu Karadeniz Bölgesi'ne yerleşen gruplar içerisinde ismi bilinen en eski topluluk Gaşkalar'dır. Ardından Kafkasya üzerinden Anadolu'yu istila eden Kimmerler gelmektedir. Kimmer boyları, Ereğli'den Trabzon'a kadar olan sahayı ele geçirmişlerdir. Kimmerler'in şiddetli İskit baskısı sonucu bölgeyi terk ederek Karadeniz'in kuzey sahillerine geçtikleri düşünülmektedir. Samsun'a yerleşen Asyalı ikinci topluluk İskitler (Sakalar) dir. Hunların sıkıştırması ile Türkistan'ı terk eden İskit toplulukları Kafkasya, Anadolu ve Karadeniz havzasına doğru göç etmişlerdir. İskit topluluklarının göç ederek ulaştığı yerler arasında Samsun da vardı. Karadeniz'e ulaşan İskitlerin hakimiyet alanlarını Trabzon'a kadar batı-doğu ve kuzey-güney istikametinde genişleterek İyon, Milet ve Yunanlı tacirlere koloni kurma imtiyazı tanıdıkları bilinmektedir (İpek, 2021: 83).

Samsun M.Ö. 546 tarihlerinde Pers hâkimiyetine daha sonra da Makedonyalıların hâkimiyetine girmiştir (M.Ö. 331). Bu tarihten sonra Samsun ve çevresi Roma dönemine kadar hanedan üyeleri İran kökenli olan Mitridates Hanedanlığı'nın kontrolünde idi. Uzun süre Mitridates hanedanı ve Roma arasında bölgenin egemenliği için savaşlar yapılmıştır. M.Ö. 47'de İmparator Ceasar Zile'de yapılan savaşta üstünlük kazanmış ve meşhur sözünü burada söylemiştir "Veni -Vidi -Vici". Türklerin bölgeye gelişine kadar Samsun ve çevresi önce Roma'nın daha sonra da Bizans İmparatorluğu'nun himayesinde kalmıştır. (https://samsun.ktb.gov.tr/TR-59618/tarihce.html/).

Selçukluların Karadeniz havzasına ilgi ve irtibatları, 11. yüzyıldan itibaren Çağrı Bey'in düzenlediği Batı seferiyle birlikte başlamıştır. İbrahim Yınal liderliğindeki Türk kuvvetlerinin seferleri Bizans sınırları dâhilinde iç göçlerin hızlanmasını tetiklemiştir. İç göçün yaşandığı sahalardan birisi de Karadeniz Bölgesi'dir. Malazgirt öncesinde Doğu Karadeniz'e yönelik Türk akınları sonucu Ermeni ve Gürcü Krallıkları ile Bizans İmparatorluğu'nun askerî gücü tükenme aşamasına gelmiştir. Tuğrul Bey'in 1054 seferi esnasında Çoruh Vadisi ve Canik ormanlarına kadar olan sahadaki Bizans kuvvetleri ortadan kaldırılarak 1067/1068'de Trabzon'a kadar ulaşılmıştır. Malazgirt sonrası Türkmen fetihleri bölgedeki Rum nüfusunu olumsuz etkilemiş olup kıyı bölgesi ve Yeşilırmak, Kızılırmak deltalarındaki Hıristiyan nüfus; Türk hakimiyetindeki diğer yerleşim yerlerine sevk edilmiştir (İpek, 2021: 83-84).

Bölgeye yerleştirilen Türkmenler ile Karadeniz'de Türk hâkimiyeti gittikçe pekişmeye başlamıştır. 1173/1174'te Danişmendlileri, 1202'de Saltukluları, 1227/1228'de ise Mengücek oğullarını ortadan kaldıran Türkiye Selçuklu Devleti, bölgedeki Türkleri bir çatı altında toplamayı başarmıştır. Nitekim Samsun-Trabzon civarındaki kırsal alan Selçukluların denetimine II. Kılıç Arslan (1155-1192) devrinde girmiştir. Daha sonra 1194'te Samsun'u ele geçiren Selçuklu ordusu 1204 yılına kadar şehirde hâkimiyet kurmuştur (Tellioğlu, 2013: 71).

Samsun ve çevresi; 13, 14 ve 15. yüzyıllarda önce Pervaneoğulları, İlhanlılar ve Candaroğulları, ardından da Canik Beyleri olarak adlandırılan Kubadoğulları, Bafra Beyleri, Taceddinoğulları, Taşanoğulları ve Hacıemiroğulları beyliklerinin yönetiminde kalmıştır. (Yılmaz, 2015: 9).

Osmanlı Devleti'nin Samsun'u ele geçirmesi Yıldırım Bayezid (1389-1402) dönemiyle birlikte başlamıştır. 1398'de Osmanlı hükümdarı Samsun önlerine geldiğinde şehir Kubadoğlu Cüneyt Bey'in elindeydi. Osmanlı ordusuyla çatışmayı göze alamayan Cüneyd Bey çekildiği için Osmanlı ordusu kente girdi. Ancak Ankara Savaşı'ndan sonra bölgenin siyasi vaziyeti değişti. Samsun, Candaroğulları tarafından ele geçirildi. Çelebi Mehmed (1413-1421) 1419'da bölgede hâkimiyeti yeniden tesis etmek üzere Samsun'a sefere çıktı. Osmanlı ordusu şehre girdiğinde onlara karşı duramayacaklarını anlayan Samsun'da yaşayanlar, bulundukları kesimi yakarak gemilerine binerek bölgeden ayrılmışlardır. Buradan Samsun'u yönelen Osmanlı kuvvetleri karşısında kenti elde bulunduran Candaroğlu kuvvetleri yılgınlığa düştü. Osmanlı kuvvetleri ani hücumlarla

kaleyi savunmakta olan Candaroğlu güçlerine baskınlar yapmaya başlamışlardı. Candaroğlu lideri İsfendiyar Bey'in oğlu Hızır Bey, Osmanlı sultanının otağını Merzifon'da kurduğunu öğrendiğinde direnmenin faydasız olacağını anlamış ve Çelebi Mehmed gelmeden Samsun'u boşaltarak çekilmiştir. Böylece Osmanlı ordusu herhangi bir çatışma olmaksızın Samsun'a girmiştir. Muhtemelen Bafra'da bu tarihte Osmanlı sınırlarına katılmıştır. 1419'da Kubadoğulları, 1427-1428'de Taceddinoğulları, 1430'da ise Taşanoğulları beyliğinin ortadan kaldırılması ile Samsun, tamamen Osmanlı Devleti'nin kontrolü altına girmiştir (Tellioğlu, 2014: 1113).

Osmanlı Devleti Samsun'u idaresi altına aldıktan sonra Samsun merkezli Canik Sancağı'nı oluşturdular. Canik Sancağı, bugün Ordu'ya bağlı olan Fatsa ve Ünye'yi içine almakta, Bafra ve Kavak'a kadar uzanmaktaydı. Canik, Tanzimat'a kadar şeklen Trabzon'a bağlı gibi görünse de resmen Sivas eyaletine bağlandı. Tanzimat'tan sonra da idari olarak Trabzon eyaletine bağlandı. İlk önce sancak ve daha sonra da mutasarrıflıkla idare edilen bu yapısını Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar korudu. Cumhuriyet ilan edildikten sonra 1923 yılında da vilayet merkezi oldu (Ustasu, 2020: 2).

1.2. Osmanlı Devleti'nde Arşivcilik

Geçmişle günümüz arasında köprü görevini üstlenen arşivler, devletlerin hafızasını oluşturur. Osmanlı Devleti'nde günümüz arşivciliği gibi bir arşivleme sistemi olmasa da kurulduğu yıllardan itibaren devlet işlerine ait bütün yazılı evrak muhafaza edilerek, saklanıp biriktirilmiştir. Bu bakımdan Osmanlı arşivinin miktar ve nitelik açısından dünyanın en zengin arşivlerinden biri olduğu söylenebilmektedir.

Osmanlı Devleti'nin sınırlarının genişlemesiyle birlikte bürokratik işlemlerin artması sonucunda evrakları depolama ve korunma ihtiyacı ortaya çıkmış olup depolanan belgelere hızlı bir şekilde erişmek amacıyla düzenli olarak arşivleme sistemine başlanmıştır. Osmanlı arşivciliği için yapılan incelemeler sonucunda ilk etapta evrak ve belgeler mahzenlerde daha sonraki dönemlerde ise arşivler için özel olarak kurulan hazine ve kurumlarda saklanmıştır.

1.2.1. Kuruluş Dönemi'nden Modern Arşivciliğin Oluşumuna Değin Arşivcilik

Osmanlı Devleti'nde kuruluştan itibaren bir arşiv fikrinin mevcut olduğu, gerek kayıtların defter şekilde düzenlemesi ile ilgili emirlerden, gerekse günümüze kadar gelen belgelerin düzenleniş şekli ve korunmuş olmalarından anlaşılmaktadır. Bununla birlikte

günümüz anlamıyla bir arşivcilik olmamakla beraber yazılı belgelere duyulan gereksinim nedeniyle, biriken belge ve evrakların korunmasına titizlikle önem verilmiştir.

Osmanlı Devleti'nde arşivciliğe önem verildiği bilinmekte olduğu halde devletin ilk yılları hakkındaki belgeler sınırlıdır. Nitekim belge sayısının sınırlı olmasının nedeni devletleşme sürecinin henüz tamamlanmamış olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Bursa'nın başkent olduğu dönemlere ve öncesine ait resmî belgelerin Timur istilası sırasında yok edildiği bilinmektedir. Edirne'nin başkent olduğu dönemlerde ise meydana gelen yangınlar, taht kavgaları gibi nedenler bu döneme ait belgelerden çok azının günümüze kadar gelmesine neden olmuştur (Aktaş ve Hallaçoğlu, 1992: 122-126). Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethi ile birlikte Osmanlı Devleti'nin arşivleri daha düzenli birikmeye ve muhafaza edilmeye başlanmıştır. Ancak Fatih dönemi ile Kanuni Sultan Süleyman dönemi arasında yaklaşık yüzyıllık dönem ile ilgili Osmanlı Arşivi'ne eklenen belge sayısı azdır. Kanuni Sultan Süleyman döneminden itibaren ise daha yoğun ve daha düzenli arşiv belgesi oluşmuştur (Demirbaş, 1999: 3-9).

Kanuni döneminden günümüze kadar ulaşan defter serilerini dikkate alarak, ilk zamanlardan itibaren Osmanlı bürokrasisinde kayıtların tutulması ve korunması konusunda defter usulünün benimsendiği bilinmektedir (Keskin, 2007: 271-303).

Zaman zaman devletin evrakları ve evraklara ait kayıtların iyi korunmasının önemi konusunda emirler ve direktifler verilmiştir. Bu hususla ilgili belgelerden biri de I. Abdülhamit devrinde reisülküttaba hitaben çıkarılan emirdir. Bu emirde, devlet kayıtlarının ve defterlerinin devamlı saklanması, önemli işlerden olduğu vurgulanarak, bazı önemler alınması, düzenli depolarda korunması istenmekteydi (Çetin, 1984: 53-65).

XVIII. yüzyıl ortalarına kadar kaliteli ve disiplinli bir kadroyla titizlikle korunan arşiv belgeleri devlet sınırlarının genişlemesi, Osmanlı bürokrasisinin buna hazırlıklı olmayışı ve umursamazlık gibi nedenlerle bazı ihmal ve tahriplere maruz kalmıştır. Arşiv belgelerinin yangın, su baskını, elverişsiz koşullar, depoların yetersizliği vb. olumsuzluklardan dolayı gerektiği gibi korunamadığı görülmüştür (Rukancı, 2008: 414-434).

XVIII. yüzyıl ortalarından itibaren Osmanlı bürokrasisi yapı itibariyle yeni değişimlere maruz kalmıştır. Bu dönemde yönetim merkezi olan saray ve Divan-ı Hümayun önemini kaybetmeye başlamış, devlet işlerinde sadrazam ön plana çıkmıştır. Yine bu

dönemde, daha önceleri bulunmayan, sadrazama mahsus idare binaları oluşturulmaya başlanmış, 1785 tarihinde Topkapı Sarayı ile Bab-ı Ali arasında mesafenin uzunluğu, her zaman arşive müracaat için saraya memur gönderilmesinden doğan güçlük ve ayrıca devlete ait belgelerin devamlı olarak saklanmaları önemli işlerden olduğu göz önüne alınarak, arşiv için sadrazam sarayı bahçesinde Kârgir deposunun tahsis edilmesine karar verilmiştir. (Demirbaş, 1999: 26).

Arşivlerin korunması konusunda gösterilen bu istisnalar XVIII. yüzyıl sonlarına doğru arşiv idaresinin Bab-ı Aliʿnin teşekkülü içinde yer almış böylece Bab-ı Ali bünyesinde Osmanlı Merkez İdaresi dört ana dairenin oluşumunu tamamlamıştır. Bu daireler; Bab-ı Defteri Kalemi, Bab-ı Seraskeri Kalemi, Bab-ı Asafî Kalemi ve Bab-ı Meşihattır (Baş, 2019: 148-164).

Arşivlerin bu kadar dağınık olması ve 1785ʿte sadrazam sarayı bahçesinde inşa edilen mahzenin yetersiz kalması yeni arşiv binasının yapılmasını zorunlu kılmıştır. Ancak yeni depolar yapılmadığından belli bir süre arşivlik malzemeler, sandık ve torbalarda, elverişsiz şartlarda, dağınık bir şekilde muhafaza edilmiştir. Daha sonra yapılan düzenleme çalışmaları sonucunda evrakların korunması ve dağınık halde bulunan arşiv malzemeleri tanzimi hususunda bir takım ciddi düzenlemeler yapılmaya başlanmıştır. İlk ciddi düzenleme çalışmaları ise Mehmet Emin Rauf Paşaʿnın sadrazamlığı döneminde yapılmaya başlanmıştır.

1.2.2. Osmanlı Devletiʿnde Modern Arşivcilik

Osmanlı Devletiʿnde modern arşivcilik çalışmaları Avrupaʿdan kısa bir süre sonra başlamıştır. Modern arşivciliğe geçişte ilk adımlar 1845 tarihinde Maliye Nazırı Safveti Paşa tarafından atılmıştır. Bu adımla 1837 yılında Maliye Nezaretiʿne dönüştürülmüş olan Bab-ı Defteri, Topkapı Sarayıʿndaki Enderun Hazinesiʿnde saklanan belgeler günümüz tasnif anlayışına uygun olarak kalemlerine göre ayrılıp depolara konulmuştur. Safveti Paşa Sadrazam Mehmet Emin Rauf Paşaʿya sunduğu tezkirede, Maliye Hazinesiʿnden katipler görevlendirerek Enderunʿdaki defterleri tek tek incelediğini ve her bir defteri ait olduğu kaleme göre ayırttığını bildirmiştir. Safveti Paşaʿnın bu teşebbüsünü arşivcilik açısından modern adımların ilk işareti olarak değerlendirmek mümkündür (Genç, 2010: 34-35).

1846 yılında Mustafa Reşit Paşaʿnın sadrazam olmasıyla birlikte bir yıl önce Maliye Nazırı Safveti Paşaʿnın başlattığı modern arşivcilik ileri bir boyutta uygulanmaya

başlanmıştır. Bu uygulamaya öncelikle arşivde yer alan evrak ve defterleri mahzenlerdeki sağlıksız rutubetli ortamdan kurtarmak için modern, sağlıklı, rutubetli olmayan arşiv mekanlarının yapılmayasıyla başlanılmıştır (Baş, 2019: 39-68). Nitekim 1846'da Sultan Abdülmecid tarafından modern anlamda bir arşiv binasının inşası için bir buyruk çıkarılmıştır. Bu buyrukta önemli meselelere dair bütün kayıtların ve evrakların şimdiye kadar Bab-ı Ali ve Sultanahmet Meydanı civarındaki depolarda muhafaza edildiği, bunun ise ihtiyaç duyulan evrakın hemen bulunamamasına ve işlerin aksamasına yol açtığı anlatılmakta ve Bab-ı Ali'de yeni bir bina oluşturulmasının yerinde olacağı belirtilmektedir (Aktaş ve Hallaçoğlu, 1992: 122-126).

Yapımı öngörülen bina, Darülfünun binasının da mimarı olan İtalyan Fossati'ye bir plan çizdirilip yeni inşaat teknikleri kullanılarak yaptırılmış böylece arşivde yer alan evrak ve defterlerin rutubetten kurtulacağı düşünülmüştür. Bu binanın Bab-ı Ali içinde uygun bir yere Hazine-i Evrak adıyla inşasına ve oda oda ayrılarak iki katlı olarak yapılmasına karar verilmiştir. Bu durum Osmanlı Devleti'nin arşivleri bir hazine gibi değerlendirdiğini göstermektedir (Baş, 2019: 148-164).

Binanın yapım çalışmaları devam ederken Hazine-i Evrak'ın başına Hazine-i Evrak Müdürü unvanıyla sadaret mektupçusu olan Muhsin Efendi getirilmiştir. İşin önemi dolayısıyla bu unvan daha sonra Hazine-i Evrak Nazırı olarak değiştirilmiştir. Muhsin Efendi, çıkardığı bir talimatnameyle devletin kuruluşundan itibaren biriken evrakın tespit ve muhafazasını, ayrımı yapılan evrakların yeni binaya taşınmasına kadar sandıklarda korunmasını istemiş, ayrıca evraklar arasında bulunan özellikle antlaşma metinlerinin, hatt-ı hümayunların, yürürlükte olan kanunlara ait defterlerin, iradelerin müzakere ve tutanaklarının, teşrifat defterlerinin saklanmasını bir esasa bağlamıştır. (Aktaş ve Hallaçoğlu, 1992: 122-126).

Tasnif çalışmaları ise şu şekilde yapılmıştır:

1. Devletin kuruluşundan itibaren hicri 1265/1849 tarihine kadar mahzenlerde biriken evrakların iki kısma ayrılması:

   a. Başlangıçtan 1255/1839 tarihine kadar olan evrak,

   b. 1255-1265/1839-1849 tarihleri arasındaki evrak,

2. 1265/1849 tarihinden itibaren oluşacak evrakın üçüncü bir kısım mütalaa edilmesi ve biriktirmeden kalemleri tarafından ay ay tasnif olunması,

3. 1255/1839 tarihinden önceki evrakların tasnifinden başlayıp geriye doğru yapılması,

4. Tasnifin konu ve idari teşkilat esasına göre yürütülmesi,

5. Her kalemin evrakının tasnifinden önce kendi bünyesinde yapılması ve daha sonra Hazine-i Evrak Nezareti'nin görüşüne sunulması,

6. Bab-ı Ali kalemlerinin Hazine-i Evrak'la olan ilişkilerinin Tercüme Odası ve Amedi Odası kalemiyle yürütülmesi,

7. Öteden beri Divan-ı Hümayun kaleminde saklanan anlaşma ve sözleşmelerin bu kalem tarafından birer suretlerinin alındıktan sonra asıllarının Hazine-i Evrak'a teslimi,

8. Hazine-i Evrak'ta saklanmasına lüzum hissedilmeyen belgelerin belirli bir tertip ve düzen içinde torba ve sandıklara konularak saklanması (Çetin, 1984: 53-65).

Arşivlerin bu şekilde tasnifi ihtiyaç duyulan evrakların kolaylıkla bulunması ve işlerin aksamadan ilerlemesine yardımcı olmuştur.

II. Abdülhamit devrinde Yıldız Saray'ında düzenli işleyen ve muntazam bir saray arşivi ortaya çıkmıştır. Maliye Nezareti ve Şer'iyye sicilleri arşiv binaları yapılmıştır (Çetin, 1988: 39-46).

1908'de ilan edilen II. Meşrutiyet ile yapılan yenilenmelerden Osmanlı arşivciliği de etkilenmiş olup arşivlere bir canlılık getirilmiştir. Arşiv malzemelerinin sadece saklanarak, gerektiği zaman başvurulacak bir belge olarak görülmesi anlayışının yerine malzemelerin tarih ve diğer bilimlerin hizmetinde kullanılması düşüncesiyle arşivler araştırmalara açılmıştır.

Arşivler araştırmalara açılarak arşivlere dayalı yayınlar oluşturulmaya başlanmıştır. Abdurrahman Şeref Bey'in vak'anüvisliğe tayini, Tarih-i Osmani Encümeni'nin kurulmasıyla Hazine-i Evrak'ta tasnif çalışmaları başlamıştır. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nden Tanzimat'a kadar biriken evraklar 1909'da Bab-ı Ali bahçesinde Sadrazam Cevat Paşa tarafından kütüphane olarak inşa edilmiş binaya taşınmıştır. A. Şeref Bey bir komisyon kurarak 1910 yılından 1914 yılına kadar tasnif çalışmalarını sürdürmüştür. Bu çalışma sırasında 180 bin arşiv belgesi saltanat sırasına göre düzenlenmiştir (Baş, 2019: 49-77).

Osmanlı Devleti'nde arşiv malzemelerinin tasnif faaliyetleri savaş döneminde dahi devam etmiştir. Nitekim Bab-ı Ali'de bulunan belgelerin tasnifi yapılması için 1920'de Ahmet Refik Bey'in teklifiyle Ali Emiri Efendi'nin başkanlığında Vesaik-i Tarihiyye Tasnif

Encümeni kurulup yeni bir tasnif çalışması başlamıştır. 1918-1921 yılları arasında gerçekleştirilen belge düzenleme çalışmalarına *Ali Emiri Tasnifi* adı verilmiştir. Bu çalışmayla Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan başlayarak Abdülmecid dönemine kadar gelen yaklaşık 180 bin belge padişahların saltanat süreleri esas alınarak tasnif edilmiştir (Rukancı, 2008: 414-434). Savaş döneminde arşiv çalışmalarında ara ara aksaklıklar olmuşsa da arşiv çalışmalarının devamı için tasnif komisyonları kurulmuştur. Bu komisyonlar Cumhuriyet Dönemi'nde de faaliyetlerine devam etmişlerdir.

1.3. Osmanlı Devleti'nde Hukuk Türleri

Osmanlı Devleti kurulduğu andan itibaren kendinden önce kurulmuş olan Türk-İslam devletlerinden etkilenmiş olup dönemin şartlarına ve ihtiyaçlarına göre değişmeler ve düzenlemeler yaparak kendine özgü bir hukuk sistemi oluşturmuştur.

Osmanlı hukuk sistemi İslam hukukuna dayanmakla beraber Şer'i Hukuk ve Örfi Hukuk olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır.

1.3.1. Şer'i Hukuk

Şer' kelimesinin *şer'i hükümlerin koyucusu* anlamına geldiği ilahi irade tarafından konulan hükümler bütünü (Türcan, 2010: 571-574) olarak ifade edilmektedir.

Şer'i hukukun kaynakları iki kısma ayrılmaktadır: Birincisi, asli kaynaklardır ki, edille-i şer'iyye olarak bilinir ve bunlar, Kur'an, Sünnet, İcma' ve Kıyas'tır. İkincisi ise tali kaynaklardır ki bunlar da örf-adet kaideleri, istislah, istihsan, eski hukuk nizamları, sahabe kavilleri vb. kaynaklardır (Akgündüz, 1999: 117).

1.3.2. Örfi Hukuk

Örf kelime anlamı *yasalarla belirlenmeyen, halkın kendiliğinden uyduğu gelenek* anlamına gelmektedir. Hukuk terimi olarak ise *hükümdarın yönetimi ve icra etme yetkisi* olarak ifade edilmektedir. Bir örf ve adetin kanun haline gelebilmesi için belirli bazı şartları taşıması gerekmektedir. Bu şartlar, eskiden beri düzenli olarak uygulanmalı ve ait olduğu yörenin çoğunluğunda geçerli olmalı, uygulanacağı dönemde de hala bilinen, uygulanan ve kabul edilen bir gelenek olmalı, İslam hukukunun genel hükümlerine ve akla uygun olmalı, ayet ve hadislerle çatışmamalıdır (Demir, 2012: 349).

Örfi kanunlar, padişah fermanı (hükmü) şeklinde çıkarılır. Zira örfi kanunların kaynağı ve dayanağı padişah emrinden ibarettir, genel fermanlarda bulunan bütün ögeleri taşır. Bu sebepten bu kanunnamelerin en üst yerinde padişahın yazısı, hatt-ı hümayunu yer almıştır. Böylece, bu kanunname maddeleri, kendisiyle amel edilmesi (ma‘mûlün bih) zorunlu hukuki kurallar halini alınır (İnalcık, 2022: 44).

1.4. Osmanlı Devletiˈnde Adliye Teşkilatı

Osmanlı Devletiˈnde yargı teşkilatı doğrudan doğruya merkeze bağlı, tüm ülkede yaygın bir teşkilattır. Bu teşkilatın belkemiğini ise kadı teşkil etmektedir. Kadılar meclis-i şer‘, mahfil-i şer‘ veya mehâkim-i şer‘iye denilen mahkemelerde Tanzimatˈa kadar her türlü hukuk ve ceza davalarını çözüme kavuşturmaya çalışmışlardır. İslam hukukunda teorik olarak toplu hakimli mahkemeler mümkün olmakla beraber uygulama genel olarak tek hakimli mahkemeler şeklinde olmuştur (O. Doğan, 2006: 12-13).

Osmanlı Devletiˈnde yargı sisteminde önemli yere sahip olan mahkemeler; Şer‘i mahkemeler, Divan-ı Hümayun ve Cemaat mahkemeleri olarak düzenlenmiştir.

1.4.1. Şer‘iye Mahkemeleri

İslamiyet sadece inanç ve ibadete ilişkin esasları ve insanların Allahˈa karşı olan görevlerini düzenlemekle yetinmeyerek, yaşamın bütün yönlerini düzenleme iddiasında olan bir dindir. Bu sebeple İslamiyetˈi kabul etmiş olan devletler bu kabulün gereği olarak İslam hukukunu da benimsemişlerdir (Durhan, 1999: 217).

Osmanlı Devleti kurulduğu andan itibaren içinde olduğu dinin öğretilerine göre hukuk sistemini benimsemiştir. Bundan dolayı cezai konuların yanında vergi konuları da Müslüman ve Müslüman olmayanların bağlı oldukları usullere ve bunların birbirleriyle olan ilişkileri de bu hukuk içerisinde yerleşen hükümlere göre dizayn edilmiştir (Yürük, 2020: 635).

Meclis-i şer‘ de denilen şer‘iye mahkemeleri Tanzimat Dönemiˈne kadar varlığını muhafaza etmiş ve bu süre zarfında görevlerini yerine getirmiş bir yargı organıdır. Bu mahkemede bir kadı ve mahkemenin yapıldığı yerin büyüklüğüne göre kadı yardımcıları görev yapmaktaydı. Osmanlı Devletiˈndeki yargı fonksiyonu İslam hukuku temelli olduğundan tek dereceli ve tek hakimli mahkemelerden oluşmaktaydı. "Şuhûdüˈl-hâl"

Osmanlı yargısına zenginlik katmakla beraber kadının yanlış ve taraflı karar vermesine engel olmaktaydı (İ. Doğan, 2019: 201).

1.4.1.1. Mahkeme Görevlileri

Şer‘iyye mahkemelerinde kadı ile birlikte nâib, kassam, kâtip, muhzır, çavuş, subaşı, şuhûdü'l-hâl, mübaşirler (sâhibü'l-meclis) ve tercümanlar yargı görevini yürütmektedir.

1.4.1.1.1. Kadı

Osmanlı'da geniş kapsamlı yetkilere sahip şer‘i mahkemelerde yargı görevinde bulunan kişiye *kadı* denilmiştir. Kadılara *hâkim* ya da *hakim 'üş-şer*‘ de denilmekteydi. Kadı, kişiler arasında oluşan anlaşmazlıkları çözüme kavuşturan ve bunu yaparken davayı şer‘i hükümleri dikkate alan devletin en yüksek icra makamlarınca tayini yapılan kimsedir (Akgündüz, 2009: 16). Osmanlı Devleti'nde kadıların görev ve yetkileri oldukça genişti. Hukuki açıdan kadı şer‘i mahkemenin reisi sayılırdı. Her türlü anlaşmazlıklar ve davalar *Meclis-i Şer* denilen kadının başkanlık ettiği mahkemede çözümlenirdi. Kadı huzurunda görülen bütün dava ve işlemler *kadı sicili* de denilen şer‘iyye sicillerine kaydedilirdi.

Osmanlı'da kadı bir mahkeme yargıcı olduğu kadar aynı zamanda şehrin asayişini yürütmekle görevli zabitlerin, subaşı, ases başı gibi görevlilerin amiri konumunda olup söz konusu kişileri denetlemekteydi (Ortaylı, 2022: 11).

Kadılar; asker yazımı, sefer sırasında iaşe temini, hammaddelerin dağıtılmasını gözetlemek, kütüphane ve medrese teftişi yaparak eğitimi gözetmek, Türkçe öğrenmesi için Türk ailelerinin yanına verilen devşirme çocukların (yeniçeri) kontrolü, gayrimüslimlerin davaları ve noterlik işlemleri gibi birbirinden bağımsız birtakım görevleri icra ederlerdi (Şahin, 2015: 13).

1.4.1.1.2. Nâib

Osmanlı Devleti'nde nâiblik müessesesinin kullanımı, devletin ilk dönemlerine kadar gitmektedir. Yeni fethedilen yerlerin adli işlemleri için kadı ya da nâib tayin edildiği görülmektedir. Nâib olarak görevlendirilecek kişinin medrese mezunu olması gerekmektedir (Canbolat, 2022: 12).

Osmanlı Devleti'nin adlî oluşumunda kadının vekili ve yardımcısı olmasından dolayı kadı tarafından belirlenerek kazasker tarafından onaylanırdı. Nâibler genel itibariyle süresi

olmaksızın atanırken her zaman olmamakla birlikte yirmi beş-otuz yıl aynı görev yerinde nâib olarak görevini sürdürenler de mevcuttu. Nâibler kadı tarafından re'sen görevden alınamayacağı gibi nâibi olduğu kadının azli veya ölümüyle de görevleri sona ermezdi. Nâibler, ancak bilgisizlikleri, yetersizlikleri, kanunsuz davranışları ve ehl-i örf ile iş birliği yapmaları gibi sebeplerle azledilirlerdi (İpşirli, 2006: 312).

1.4.1.1.3. Kassâmlar

Kassâmlar ikinci derecede adliye görevlilerinden olup hâkimin yardımcılarıdır. Kassâm, miras davalarında bizzat dava yerine giderek gerekli incelemeleri yapıp anlaşmazlıklar hakkında bir sonuca vardıktan sonra davayı hükme bağlayan ve mirası vârisler arasında bölüştüren şer'î memuru ifade etmektedir (Öztürk, 2001: 579).

1.4.1.1.4. Katipler

Zabıt kâtibi mahkemede kadının en önemli yardımcısıdır. Zabıt kâtibinin görevi; taraflardan dava dilekçelerini alıp kadıya arz etmek, yargılama esnasında tarafların ve şahitlerin ifadelerini yazıya geçirmek, dava dosyalarını ve tutanakları korumaktır. Kadının yardımcısı ve mahkeme sırasında meydana gelen hususların şahidi olduğunu belirten fıkıh alimleri kâtibin güvenilir, dürüst ve resmî yazıları yazmayı, resmî belgeleri düzenlemeyi bilen bir kişi olması gerektiğini ifade ederek kâtipliğin bilgi, sanat ve yüksek bir karakter işi olduğunu belirtmişlerdir (Atar, 2003: 341).

1.4.1.1.5. Muhzır

Muhzır; sözlükte *huzura getiren, hazır bulunduran* anlamına gelmektedir. Davalı ve davacıyı mahkemeye sevk eden memur için *a'vân* ve *müşhış* kelimeleri de kullanılmıştır. Küçüklüğü nedeniyle kâtipliği bulunmayan kadılıklarda muhzır bulunurdu ve yazı işlerini kadı veya muhzır yapmaktaydı. Mahkemede kişilerin hazır bulunması için kadı tarafından bir celp kâğıdı (mürâsele) çıkarılıp muhzır tarafından celp kağıdıyla çağrılan kişiler mahkemeye gelirleri. Muhzırın zor kullanma yetkisi yoksa da zaruriyet halinde kadının isteğiyle yanına asker alabilmekteydi. Muhzırın bir görevi de mahkeme sırasında asayişi sağlamaktı (Ahıskalı, 2006: 85).

1.4.1.1.6. Mübaşirler (Sâhibü'l-Meclis)

Mübaşir; mahkemede yargılama zamanı gelen kişileri ve onların şahitliklerini yapacak olanları salona alan ve yargılama yapılırken kişilerin güvenliklerini ve ortamın güvenliğini sağlamakla görevli olan kişidir. Mübaşir klasik fıkıh kitaplarında *sâhibü'l-meclis, cilvâz, nakîb, bevvâb, hâcib, arîf* gibi kavramların karşılığı olarak kullanılmıştır (Atar, 2003: 341).

1.4.1.1.7. Subaşı

Subaşı; kadının hükmünü uygulayan, güvenlik ve düzen ile ilgili vazifeleri olan ehl-i örftür. Subaşının başlıca görevleri; merkezden gelen emirleri ve kadı hükümlerinin uygulanmasını sağlamak, suç işlenmesini önlemek, suç işlendiğinde suçlunun cezalandırılması için yakalanmasını sağlamak ve kadı hükmünü yerine getirmekti (İnan, 2004: 42-43).

1.4.1.1.8. Çavuş

Etimolojik olarak çavuş kelimesi *bağırma, çağırma, ses, şan, şöhret* manalarına gelen *çav* kökünden türemiş ve genellikle askerî bir unvan olarak kullanılmıştır. Orduda nizam ve intizamın korunmasıyla görevli olan çavuşların, hükümdarın ve diğer büyük kumandanların emirlerini askerî birliklere yüksek sesle bildirdikleri için bu unvanı almış olduğu tahmin edilmektedir (Köprülü, 1993: 236).

1.4.1.1.9. Tercümanlar

İslam hukukuna göre gayrimüslimler kendi aralarında hukuki anlaşmazlıkları kendi cemaat mahkemelerinde çözme yetkisine sahip iken Müslümanlarla aralarındaki anlaşmazlıklar Osmanlı mahkemelerinde görüşülmekteydi. Kadının gayrimüslim vatandaşların lisanını iyi bilmediği bu sebeple mahkemelerde tarafsız ve adaletli karar vermesi güçleştiğinden tercümanlara ihtiyaç duyulmuştur. Balkanlarda, doğu vilayetlerinde ve Arap coğrafyasında varlığı bilinen bu tercümanların tayin, azil, maaş, terfi vb. işleri hakkında elimizde mevcut belge yoktur. Muhtemelen tercümanlar mahkemenin bulunduğu bölgenin yerli ahalisinden seçilmekteydi. Osmanlı mahkemelerinin dili Türkçe olduğundan ve kadılar da bölge dillerini bilmediğinden tercümanlar reaya ile kadı arasında önemli bir görev üstlenmekteydi. Tercümanlar kadı tarafından seçilerek merkeze bildirilir ve divandan

yazılan bir yazı ile tayin olunurdu. Görevini kötüye kullanan tam manasıyla görevini ifa edemeyen tercümanlar tespit edildiği takdirde görevlerinden uzaklaştırılmaktaydı (İ. Doğan, 2019: 209-210).

1.4.2. Mahkeme Kayıtları (Şer‘iyye Sicilleri)

1.4.2.1. Şer‘iyye Sicilleri Tanımı

Şer‘i ya da *şer‘iyye* kelimesinin sözcük anlamı; *kanun, Allah'ın hükmü* anlamlarına gelmektedir. Diğer bir deyişle *şer‘iatle ilgili* veya *şer‘iata uygun* gibi anlamlara gelmektedir (Zorlu, 2012: 5). Sözlük anlamı *kaydetmek, yazmak* anlamlarına gelen siciller ise; kadılar tarafından verilen hükümlerin hüccet, i‘lam, ma‘rûz, mürasele gibi kayıtların, vakfiye, alım satım gibi noterlik işlemlerin kayıtlarının haricinde idari alanda da halkın dilek ve şikayetlerini, merkezden yollanan ferman, nişan, berat, buyruldu, mali ve askeri yazışmaların kaydedildiği defterdir (Aslan, 1998: 187). Yaygın olarak *şer‘iyye sicili (sicillât-ı şer‘iyye)* olarak anılan bu defter; *zabt-ı vekayi, zabıt ceridesi, kadı defteri ve kadı sicili* gibi çeşitli şekillerde adlandırılmış olup, zaman içerisinde *Osmanlı mahkeme sicilleri* veya *Osmanlı mahkeme kayıtları* diye de adlandırılmıştır (Gedikli, 2007: 73).

1.4.2.2. Şer‘iyye Sicillerinin Özelliği ve Kayıt Usulü

Siciller içinin ve dışının tasarımına göre değerlendirilmektedir. Dış tasarımı; genelde görevlinin ceplerine sığabilecek boyutta dar ve uzun olup kâğıdı sağlam, parlak ve normal kalınlıktaki defterlerdir. Dış kapağı karton ciltli, sırt ve kenarları deri kaplıdır. Siciller devlet merkezi tarafından belli bir standart belirtilmediğinden defterlerin boyut ve ebatlarında farklılık görülmektedir (Duman, 2007: 141).

Defterler ortalama 100 sayfa olup 200-300 sayfaya kadar çıkabildiği gibi 400-500 kaydı içerebilmektedir. Sicil kayıtları daha çok rik‘a, ta‘lik veya divani hatla yazılmış olup bazen defterlerde kronolojiye dikkat edilmemiştir (Uğur, 2010: 9).

Şer‘iyye defterine vakfiye, nafaka, miras, nikah gibi hükümler şer‘i mahkemelere özgü yöntem ve kurallarla yazılırdı. Şer‘iyye sicillerinde kullanılan ve işlem, içerik itibariyle kendine özgü yazma usulüne *sak* adı verilmekle beraber bu yazma tarzına *sakk-ı şer‘i* de denilirdi. Aynı zamanda kadıların işlerini kolaylaştırmak için bazı alim kadılar tarafından

değişik şer‘i hükümlerin yazılmasında aynı olayın farklı şekillerine ait *numunelik saklar* da kullanılmıştır. (Uzunçarşılı, 1988: 116).

Mahkemelerde görülen davalar müsveddelere kaydedilir, daha sonra belli bir düzen içerisinde şer‘iyye sicil defterlerine standart bir üslup ve form halinde işlenir yani beyaza çekilirdi. Kadı huzurunda görülen bütün dava ve işlemlerin böylece kayıt altına alınmasıyla, ihtiyaç halinde müracaat edilecek bir arşiv de oluşturulmuş olunurdu. Her kadının halefi olan diğer kadıya mahkemenin ve dolayısıyla o kazanın bir arşivi mahiyetindeki bütün bu sicilleri devretmesi de kanuni bir zorunluluktu. Zira, kadıya hitap eden ve mevcut kadı görevden ayrıldıktan sonra da geçerliliği devam edecek olan kanunnamelerde (emr-i şerif, ferman) bu husus bağlamında *hükm-i şerîfimi sicill-i mahfûzunuza kayd eyle* şeklinde bir uyarı da bulunurdu (Yıldız, 2019: 54).

1.4.2.3. Şer‘iyye Sicillerinin Önemi

Şer‘iyye sicilleri 15 yy. sonlarında başlayıp 19 yy. sonlarına kadar yaklaşık olarak dört yüzyıllık Türk tarihini, sosyal hayatını, iktisat ve siyasi hayatını yansıtan belgeleri içermiş olması itibariyle Türk tarihi çalışmalarında mihenk taşıdır. Siciller bölge tarihçiliği, askeri tarih, etnik, dini, sosyo-ekonomik yapı gibi birçok alanın tarihi için önem taşımaktadır (Şahin, 2015: 34).

Özellikle son dönemlerde ortaya çıkan şehir tarihleri ve yerel yaşama ait ilmi araştırmaların yapılması bakımından şer‘iyye sicilleri başvurulması gereken ilk ve tek kaynaktır. Bir bölgenin sosyal tarihini bir bütün olarak canlı bir şekilde ortaya koymasına olanak sağlamaktadır. Şer‘iyye Sicilleri olayları doğrudan aktardığından araştırmacıları yanlı tarih yazımından kurtararak objektif bir şekilde tarih yazılmasına olanak sağlamaktadır (Teber, 2000: 542-544).

Şer‘iyye sicilleri askeri tarih bakımından son derece önem taşımaktadır. Savaş zamanında ordunun ihtiyaçlarını karşılamak, lojistik hizmetinin yürütümüne ilişkin veriler, tımarlı sipahilerin ve sancak beyinin emri altında bulunan birlikler hakkında merkezden gelen emirler, bölgede yaşayan askeri zümre ve subaşlarından alınacak vergiler sicillere kaydedilmekteydi (Kaya, 2015: 7-8).

Ayrıca siciller adli teşkilat bakımından önem taşımaktaydı. Adli teşkilatta yer alan Kadılık, naiplik, mübaşirlik gibi adli kurumların hem idari hem de görev içerikleri detaylı bir şekilde öğrenilebilmektedir (Gedikli, 2005: 190-191). Bununla birlikte taşra görevlilerin

tayin, nakil ve azl gibi işlemleri sicillere kaydedilmekteydi. Bunun dışında İslam hukuku, aile hukuku, eşya, borçlar ve kamu hukuku gibi çeşitli hukuk dallarını, kanunname ve fetvaların nasıl uygulandığını, ne gibi gelişim ve değişime uğradığı hakkında başvurulan yegâne kaynaklardır (Taş, 1998: 179).

Siciller incelendiğinde sicilin tutulduğu bölgede yaşayanların sosyo-ekonomik yaşam düzeyleri, sosyal sorunların mahkemeye götürülmesi, bölgede yaşanan göçler, isyanlar, mezhep çatışmaları ve kültürel çeşitlilik hakkında bilgilere ulaşılabilmektedir. Ayrıca siciller incelendiğinde bölgede yaşayan gayrimüslimler hakkında bilgilerde kayıtlarda yer almaktadır (Teber, 2000: 544-546).

1.4.2.4. Şer'iyye Sicillerinde Yer Alan Belgeler

Şer'iyye sicillerinde yer alan belgeler kadının idari görevi ile ilgili tuttuğu yazılı kayıtlardır. Mahkeme kararlarını sicillere yazan görevliye *mukayyid* denilirdi. Sicil tarihlerini belirlemek için kayıtlar iki bölüm olarak incelenir (Avcı, 1998: 196). Birinci bölüm; kadıların tuttuğu kayıtlardır. Bu kayıtlar; hüccetler, i'lamlar, ma'ruzlar, vakfiyeler ve müraselelerdir ve bu bölüme *Sicili Mahfuz* denir. İkinci bölüm ise kadılara hitaben gönderilip sicillere kaydedilen fermanlar, beratlar, buyrultular, tezkire, temessükler ve diğer kayıtlardır. Bu bölüme ise *Sicil-i Mahfuz Defterlü* denilirdi (Yılmazçelik, 1998: 160-161).

1.4.2.5. Kadıların Tuttuğu Kayıtlar

1.4.2.5.1. Hüccetler

Arapça kökenli bir kelime olan hüccet; *elil, vesika, senet* ve *belge* anlamlarına gelir. Hüccet, şer'iyye mahkemeleri tarafından hüküm içermeyen, kadı huzurunda iki tarafın anlaşmaya varmaları üzerine kadının onayını içeren belgeyi ifade etmektedir. Hüccet, en az iki kişi arasında kararlaştırılmış bir anlaşmayı ispatı için düzenlenen, borçlu tarafından alacaklıya verilen, gerektiğinde hakkını aramaya yarayan yazılı belge demektir. Osmanlı hukuk terminolojisinde ise hüccet veya hüccet-i şer'iyye kavramı genelde iki anlamda kullanılmıştır. Birincisi, bir davayı ispata yarayan hukuki delil anlamına gelir. İkincisi ise, kadı huzurunda, taraflardan birinin bildirmesi diğer tarafdan bildirmesinin onaylanmasını içeren ve bir hükmü içermeyen konuya dair düzenlenmiş belgeye denir (Ceylan, 2012: 590).

Hüccetler yukardan aşağıya doğru *dua, girizgâh, metin* ve *hatime* şeklinde dört bölümden oluşur. *Dua* bölümü, en üstte ve ortada bulunur. *Girizgâh* bölümü, kadının adı, bulunduğu kazanın adı, imzası ve mührünü içerip solda yer alır. *Metin* bölümü, başlangıç, hüviyet tespiti ve asıl konudan oluşur. *Hatime* bölümü, tarih ve şuhûdü'l-hâl denilen bölümlerinden oluşur (Oğuz ve Akgündüz, 1998: 447-448).

Hüccetlerin konusu kadıların bakmış oldukları davalara göre çeşitlenmiştir. Bu bağlamda hüccet çeşitleri; evlilik (nikâh akd-i), nafaka, nikâhın feshi, rızâyla boşanma (muhâlea), boşama (talâk), köle ve köle azadı (tedbir, i'tâk, mükâtebe), miras, rehin, rehini kaldırma (rehin fekk-i), borçla ilgili çelişki yaratan konular, alım satım içerikleri, icâre, vesâyet, vekâlet, emanet, sulh, hacr-iflâs, lukata, gasp, cinayet, vakfiye ve hücceti zahriye'den oluşmaktadır (Oğuz ve Akgündüz, 1998: 446-447).

1.4.2.5.2. İ'lamlar

İ'lam sözlük anlamı olarak *bildirmek, öğretme, işaret koyma* anlamlarına gelir. Terim olarak ise, *şer'i bir hüküm ve altında hükmü veren kadının imza ve mührünü taşıyan yazılı belgeye* denir (Akgündüz, 2009: 36).

Şer'iyye mahkemelerinde sıralanan bir i'lam şu temel özellikleri içermelidir:

✓ Kadının imza ve mührü alt kısımda yer alır.

✓ Taraflar ve davanın görüldüğü yer formüle edilmiş ifadelerle yazılır.

✓ Davacının iddiası yani dava konusu ifade edilir.

✓ Davalının cevabı, def'i ve itirazlar yer alır.

✓ Kararın gerekçesi ifade edilir.

✓ Kadı, i'lam metninin sonunda, davanın ispat gerekçelerine göre ayrı ayrı kalıp ifadelerle kararını açıklar.

✓ Tarih Arapça yazıyla yazıla bildiği gibi günümüz tarih atma şekline benzer şekilde de yazılırdı (Akgündüz, 2000: 73).

İ'lamlar konularına göre; borç ile ilgili i'lamlar, alacağın ispatına ilişkin i'lamlar, karşı tarafa yemin teklifini (tahlif) içeren i'lamlar, alacağın ertelemesiyle ilgili i'lamlar, kefaret, havale ve istihkak i'lamları, muhayyerlik hakkına ait i'lamlar, hürriyetin ispatı ile ilgili i'lamlar, icare i'lamları, vakıf i'lamları, evlenme ve boşanmaya dair i'lamlar, ta'zir

cezası i‘lamları, iffete iftira (kazf) i‘lamı, içki içme (şirb) i‘lamı, zina cezası (hadler) i‘lamı, müslüman olma veya dinden çıkmaya (irtidad) i‘lamlar; sulh i‘lamları, Ramazan Ayı'nın tespitine ilişkin i‘lamlar, hırsızlık suçu ve cezası (hadd-i sirkat) ile ilgili i‘lamlardır (Akgündüz, 2009: 40-41).

1.4.2.5.3. Ma‘rûzlar

Ma‘rûz kelime anlamı olarak *arz olunmuş* anlamına gelir. Terim anlam olarak ise sözlü ve yazılı olarak yaptıklarını *ifade etme şekli* anlamında kullanılır. Kadılar tarafından, icra makamlarına idari durumun bildirildiği yazıya geçirilen kayıtlara ya da muhatapların kadıya veya icra makamına hitâb edilerek kaleme alınan, şikâyet edilen konuların arzuhallerine Osmanlı hukuk teriminde *ma‘rûz* denir (Duman, 2007: 150).

1.4.2.5.4. Vakfiyeler

Vakfiye, vakıf hükmi şahsiyetinin tüzüğü derecesinde olan ve benzer bir dava sonucu şer‘i mahkeme tarafından onaylanan yazılı belgelere denir. İçeriği ve bir tüzük niteliğinde olmasından dolayı şekil açısından da diğer hüccetlerden ayrılır. Hüccetlere ait genel özellikler dışında, başında mutlaka bir *dibace-başlangıç* bölümü vardır. Ayrıca her vakfiye tüm ögeleriyle tam bir dava niteliğindedir (Akgündüz, 2009: 33).

Vakfiyeler tarihî birer belge olmanın yanında sosyal tarih, ekonomi ve kültür tarihi araştırmaları için önemli kaynaklardır. Özellikle mescit, medrese, darüşşifa, han ve kervansaraylara ait vakfiyeler eğitim, tıp, sanat ve mimari tarihi araştırmaları için diğer kaynaklarda hemen hemen hiç bulunmayan bilgiler içermektedir. Bunlar arasında insanların, köylülerin, sanat ve ticaret sahibi kimselerin gündelik hayatlarına dair bilgiler içermektedir (Özgüdenli, 2012: 466).

1.4.2.5.5. Müraseleler

Mürasele kelimesi, *mektuplaşma, resmi mektuplar* anlamlarına geldiği gibi şer‘iyye sicillerinde kadının rütbece aynı veyahut alt rütbedeki şahıslara veya makamlara yönelik olarak oluşturulan belgelere verilen isimdir (Duman, 2007: 151).

1.4.2.6. Kadılara Hitaben Gönderilen Kayıtlar

1.4.2.6.1. Fermanlar

Ferman, Divan-ı Hümayun veya diğer divanlarda alınan kararlara uygun olarak yazılan ve üzerinde padişah tuğrasının yer aldığı padişah buyruğudur. Fermanların çoğunluğu kadı gibi görevli bir kimsenin mektup arzı veya tebaadan bir kimsenin arzuhaline binaen konunun divanda değerlendirilip bir hükme bağlanması sonucunda oluşturuldu. Ferman gönderilen vazifelinin emredilen hususu süratle yerine getirmesi gerekmekle beraber ihmal vb. sebepler dolayısıyla fermanların tekidine ihtiyaç duyulduğunda ikinci fermanda mutlaka bir de tehdit rüknü bulunmaktaydı (Kütükoğlu, 1995: 400-401).

1.4.2.6.2. Beratlar

Berat, bir memurun tayini, tahsisi yapılan gelir, bir şeyin kullanım hakkı, muafiyetinin sağlandığını belirten ve padişah tuğrasını üzerinde bulunduran bir evraktır. Bu evrak sadece o padişahın saltanatı süresince geçerli olmaktaydı. Padişah değişikliğinde beratlar *tecdid* edilerek geçerliliğini korurdu. Bir bölgede tahrir yapıldığında da beratlar yenilenirdi. Bundan başka beratın kaybı halinde *zâyi'*den olduğuna işaret edilen yenisi verilirdi. Berat sahibinin ölümü veya sahip olduğu şeyden feragat (kasr-ı yed) etmesi hallerinde ise münhal kalan vazife veya memuriyet ehil olan bir başkasına tevcih edilirdi. Bir önceki şahsa verilen berat geri geldiğinde ise derkenar olarak defter kayıtlarına işlenirdi. Beratlarda düzenleniş sebebi, kimin arzıyla, ne amaçla verildiği, gerekiyorsa kalem kayıtlarına yapılan müracaatlar *nakil-iblâğ* rüknünde belirtilirdi. Berat verilen şahsın eşkâli de bu kısımda mutlaka yer alırdı (Kütükoğlu, 1992: 472-473).

1.4.2.6.3. Buyruldular

Osmanlı Devleti'nde padişahtan sonra şer'i ve kanuni hükümleri uygulamaya koyup takip eden kişi sadrazamdır. Sadrazamların yazılı emirlerine ise *buyruldu* denilmekteydi (Akgündüz, 2009: 46). Şer'iyye sicillerinde sadrazam buyrulduları yer alırdı.

1.4.2.6.4. Tezkire

Genellikle aynı bölgede yer alan şehir ve kasabalardaki bir resmi daireden diğer resmi daireye yönelik kaleme alınan ve halkın birbirleri için kaleme aldırdıkları yazılar

hakkında kullanılan bir tabirdir. Yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda kadı defterlerinde yer alan belgelerden önemli bir kısmı tezkirelerden oluşmaktaydı (Duman, 2007: 151-152).

1.4.2.6.5. Temessükler

Arapça *tutunmak, sarılmak, yapışmak* anlamlarına gelen temessük diplomatik dilinde *borç verilmesi, borcun ödenmesi, bir şeyin teslim edilmesi* veya *teslim alınması* gibi durumlarda karşı tarafa verilen belge demektir. Temessüklere *tahvîl* ve *sened* de denilmektir (Kütükoğlu, 2011: 413).

1.4.3. Divan-ı Hümayun

İdari ve siyasi görevlerinin yanı sıra hukuki görevleri de bulunan Divan-ı Hümayun, aynı zamanda bir mahkeme olarak kullanılmıştır. Bir kısım davalar ilk derece mahkemesi olarak, bir kısım davalar ise üst yargı mercii olarak karara bağlanmıştır. Divan-ı Hümayun'un söz konusu yargı yetkisi, yargı erkinin asıl sahibi padişahın divanı olmasından kaynaklanmaktadır (Demir, 2012: 359-360).

Kayıtlardan anlaşıldığı kadarıyla diğer mahkemelerde görüşülen davalar sonucunda verilen hükümler Divan-ı Hümayun'da incelenmekteydi. Bu hükümler iki başlık altında incelenmekteydi. Birincisi Divan-ı Hümayun denetiminden geçmesi zaruri olan hükümler, ikincisi ise kadı veya tarafların gönderdiği hükümlerdi (İ. Doğan, 2019: 212).

Kadıların herhangi bir sebeple bakmadıkları veya bakamadığı davalarla gayrimüslimlerin (zımmi) birtakım davaları burada ilk derece sıfatıyla görülürdü. Genellikle örfi davalar veziriazam, mali davalar defterdar, şer'i davalar ise Rumeli kazaskerine havale edilirdi. Şer'i davalar fazla ise Anadolu kazaskeri de görevlendirilmekteydi (Ekinci, (2001: 987).

1.4.4. Cemaat Mahkemeleri

Azınlıkların özel hukuka ilişkin meselelerinden doğan davaları patrikhanelerde kurulan cemaat mahkemeleri yürütür ve bu davalar Osmanlı devletinin icra memurlarınca sürdürülürdü. icra memurları dilerlerse bu çekişmeleri kadı önüne de götürebilirlerdi (Bozkurt, 1993: 49-59).

1.4.5. Konsolosluk Mahkemeleri

Osmanlı Devleti'nde yabancı uyruklu kimseler arasındaki davalar genel olarak Osmanlı yargı örgütünün haricinde, kapitülasyonlar gereği kurulan konsolosluk mahkemelerinde yürütülürdü. Davanın taraflarının aynı tabiiyette olması halinde davalarının kendi konsolosluk mahkemelerinde yapılacağı hususu ana kural olarak kapitülasyonlarda ve antlaşmalarda belirtilmiştir (Özkorkut, 2004: 83-94).

1.4.6. Tanzimat Sonrası Osmanlı Adliye Teşkilatı

Osmanlı Devleti benimsediği hukuk kurallarını, zaman içinde değişen koşullar sebebiyle değişen ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla değişiklik yapmak zorunda kalmıştır. Tanzimat, Osmanlı'nın Hukuk sisteminde önemli yenilikler ve değişime öncülük etmiştir. Tanzimat'tan sonra yapılan hukuksal reformlar, kanunlaştırma faaliyetleri ve adli kurumlarda yapılan yenilikler şeklinde sınıflandırmak mümkündür. Osmanlı Devleti'nde kanunlaştırma faaliyetleri, mevcut şer'i kanunların düzenlenmesi ve batı tarzında yeni kanunlardan yararlanarak gelişim göstermiştir. Tanzimat döneminden itibaren Osmanlı adliye teşkilatı ıslah edilerek batı normlarına uygun hale getirilmeye çalışılmıştır. Adliye teşkilatındaki yenilik düzenlemelerinde Fransa örnek alınmıştır (Yürük, 2020: 640).

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. Belge Özetleri

Varak 1, Sayfa 2

1. **Belge No 1:**

Hacı Tabib Mehmedʿin mührünü kaybetmesine dair. Fî 11 Ramazan Sene 86.

2. **Belge No 2:**

Ermeni milletinden Bedrosʿun sol tarafından yaralanıp bir saat sonra ölmesi üzerine hükümet görevlilerince keşf ve muayenesinin yapıldığına dair.18 Şa‘bân Sene 86.

3. **Belge No 3:**

Üsküdarʿda Yeni Çeşme Mahâllesiʿnden öldürülen Sinekerim.

4. **Belge No 4:**

Belediye dairelerine bildirilen hayvan vergisi ile ilgili genelgeye dair.

5. **Belge No 5:**

Dellâliye Resmine dair.

6. **Belge No 6:**

Zebhiye Resmine dair.

7. **Belge No 7:**

Hanım adlı genç kızın evliliğe nedeni olduğundan izin verilmeyeceğine dair. Fî 23 Muharremüʿl-Haram Sene 87.

8. **Belge No 8:**

Ulukaman köyünden Haticeʿnin Bahtiyar-ı Bostanî Mahâllesiʿnden Hasan adlı kişiyle nikah kıyması üzerine mihr-i mû‘acceli olarak bir adet gümüş kol saati ve bir çift altın küpe istemesine dair. 29 Rebî‘üʿl-Ûlâ Sene 87.

Varak 2, Sayfa 1

9. **Belge No 1:**

Aşçı dükkânı tarafından çıkan yangına dair. Fî 26 C Sene 87, Fî 11 Ağustos Sene 86.

10. **Belge No 2:**

Ermeni milletinden Artin ve Baturgan Aliʿnin İran teb‘âsından Ali isimli kişiyi sol tarafından kurşun ile vurulmaları ve yaklaşık bir saat sonra ölmesi üzerine hükümet görevlilerince keşf ve muayenesinin yapıldığına dair. Fî 13 C Sene 86.

11. **Belge No 3:**

Kara Ağaç köyünden İbrahim Çavuş'un suya girip daha sonra boğulması üzerine hükümet görevlilerince keşf ve muayenesinin yapıldığına dair. Fî 11 Saferü'l-Hayr Sene 88.

Varak 2, Sayfa 2

12. Belge No 1:

Samsun kazasının Şer'i mahkeme maddelerine dair.

13. Belge No 2:

Hamamcı Gümüş Ağa mührünü kaybetmesine dair. Fî 25 CA Sene 87.

14. Belge No 3:

Kalafatzâde Ali Efendi mührünü kaybetmesine dair. Fî 29 Muharremü'l-Haram Sene 88.

15. Belge No 4:

Körzâde Hüseyin Ağa mührünü kaybetmesine dair. Fî 1 Gurre-i Eylül Sene 87.

Varak 3, Sayfa 1

16. Belge No 1:

Numero 1

Câmi'-i Kebîr Mahâllesi ahâlîsinden Mehmed Efendi'nin mülkünü Anastaş'a satışına dair. Fî 8 Receb Sene 86.

17. Belge No 2:

Numero 2

Ventoç kâbilesinden Hasan adlı kişinin Hafız Ömer Efendi'den alacağının bir kısmını alması ve geri kalan alacağını ibra etmesine dair. Fî 7 Recebü'l-Ferd Sene 86.

18. Belge No 3:

Numero 3

Sa'di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Makaryos adı geçen köyde bulunan mülkünü Yani'ye satışına dair. Fî 12 Recebü'l-Ferd Sene 86.

19. Belge No 4:

Numero 4

Vefat eden Ali Osman Ağa'nın mirasının eşi Mahber hanıma ve çocuklarına kalması ve Mahber Hatûn'un vefat eden eşinin Malatyalı Mehmed Efendi'den alacağını talep etmesi için büyük oğlu Mustafa'yı vekil tayin etmesi Malatyalı Mehmed'in de borcunu vekil Mustafa'ya ödemesine dair. Fî 12 Receb Sene 86.

Varak 3, Sayfa 2

20. Belge No 1:

Numero 5

Bazar Mahâllesi ahâlîsinden Hasan Ağa'nın Hükümet Caddesi'nde bulunan arsasını Yusuf Ağa'ya satışına dair. Fî 13 Recebü'l-Ferd sene 86.

21. Belge No 2:

Numero 6

Hançerli Mahâllesi sâkinelerinden Havva Hatûn'un Mahâllesi Sokağı'nda bulunan hisseli mülkünü hissedarlarıyla beraber Ali Efendi'ye satışına dair. Fî 19 Recebü'l-Ferd Sene 86.

22. Belge No 3:

Numero 7

Aksu köyünden İsmihan Hatûn'un Mehmed'den boşanması ve iki yüz gurûş olan mihr-i müecceli ile nafaka-i 'iddeti ve ömür boyu oturacağı yer için yüz gurûşunu toplu olarak ödemesine dair. Fî 15 Receb Sene 86.

23. Belge No 4:

Numero 8

Tokat Başmeydan Mahâllesi'nden Ohannes'in kahveci esnâfından Feyzullah'dan çalınan malının istemesi ancak delil bulamamasına dair. Fî 13 Receb Sene 86.

Varak 4, Sayfa 1

24. Belge No 1:

Numero 9

Yeni Mahâlle sâkinelerinden Şerife Hatûn'un Araba Sokağı'nda bulunan mülkünü Reyhan Ağa'ya satışına dair. Fî 20 Receb Sene 86.

25. Belge No 2:

Numero 10

Kabaklı Köle oğlu Mehmed'in terekesinden Laz Hüseyin'e mirasçıları tarafından borcunun ödenmesine karar verildiğine dair. Fî 24 Recebü'l-Ferd Sene 86.

Varak 4, Sayfa 2

26. Belge No 1:

Numero 11

İran Devleti uyruklu olub Samsunˈda ticâretle uğraşan Mehmed İbrahimˈin Kayseriˈye kazasından Kostiˈden borcunu istemesi üzerine Kostiˈnin bu borcu ödemesine karar verildiğine dair. Fî 24 Receb Sene 86.

27. Belge No 2:

Numero 12

Ünye kasabası Kale Deresi mahâllesi sâkinelerinden Hacce Zeyneb Hanım Fethiye Câmiʻ-i Şerîf-i ve Yalı Sokakˈlarında bulunan mülklerinin Osman Hayri Efendiˈye satışına dair. Fî 22 Recebüˈl-Ferd Sene 86.

28. Belge No 3:

Numero 13

Çarşamba kazası Çay Mahâllesi ahâlîsinden Abdülhamid Bey vasi olarak atadığı Mehmed Nureddin ile Osman Paşa tarafından Abdülhamid Beyˈin borçlarını karşılamak amacıyla Fethiye Câmiʻ-i Şerîf-i ve Yalı Sokakˈlarında bulunan mülklerinin Osman Hayri Efendiˈye satışına dair. Fî 21 Receb Sene 86.

Varak 5, Sayfa 1

29. Belge No 1:

Numero 14

Ünye kasabası Kale Dere Mahâllesiˈnden Mehmed Nureddin Beyˈin Fethiye Cam-i Şerifi ve Yalı Sokakˈlarında bulunan mülklerini Osman Hayri Efendiˈye satışına dair. Fi 21 Receb Sene 86.

30. Belge No 2:

Numero 15

Abariğ kâbilesinden Yusufˈa liman reʼisi İbrahim Efendiˈnin vekil tayin edilmesine dair. Fî 29 Receb Sene 86.

Varak 5, Sayfa 2

31. Belge No 1:

Numero 16

Saʻdi Bey Mahâllesi ahâlîsinden Halilˈin Mevlevihane Sokağıˈnda bulunan arsasını Hacı Mehmed Ağaˈya satışına dair. Fî 1 Şaʻbâniˈl-Muʻazzam Sene 86.

32. Belge No 2:

Altı yüz Numaralı ve Cemâziyeˈl-Âhirˈin son günü sene 86 tarihiyle yazılan resmi yazı.

33. Belge No 3:

Numero 17

Kavak nahiyesi Kuşcak köyünde bulunan Kara Yusuf tarafından binâ ve inşâ eylediği Câmi‘-i Şerîf'in hitâbet cihetine Mehmed Efendi'nin tayin edilmesine dair. Fî 11 Şa‘bâni'l-Mu‘azzam Sene 1286.

Varak 6, Sayfa 1

34. Belge No 1:

Numero 18

Ünye kazasının Efraz Fenarisi nahiyesi Göçet köyünde bulunan Câmi‘-i Şerîf-i Vakfı'na Mehmed'in tayin edilmesine dair. Fî 12 Şa‘bân Sene 86.

35. Belge No 2:

Numero 19

Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Astori'nin vefat etmesi üzerine veraseti anası Mariya Hatûn ile kız kardeşleri Asubda ve Selayim ve erkek kardeşlerinin oğulları Vasil ve Mihail'e intikalinden sonra Nazari'nin vekîl tayin edilmesine dair. Fî 12 Şa‘bân Sene 86.

36. Belge No 3:

Numero 20

Bafra kazası Makaslı köyünden babası Yorgi'nin vefat etmesi üzerine veraseti oğlu Yani'ye intikal etmesi üzerine Marangoz oğlu Dimitri, Yani'nin vasîsi Taci oğlu Nikola Kiregi'den alacağını talep etmesine dair. Fî 14 Şa‘bân Sene 86.

Varak 6, Sayfa 2

37. Belge No 1:

Numero 21

Câmi‘-i Kebîr Mahâllesi'nde sâkine Mâhbube Hatûn'un Konpanya Caddesi'nde bulunan mülkünü Ahmed Necati Efendi'ye satışına dair. 17 Şa‘bân Sene 86.

38. Belge No 2:

Numero 22

Ahkâm-ı ‘Âdliye dergisinin sancak ve kaza naiblerine tebliği. Fî 15 Receb Sene 286.

39. Belge No 3:

Şeyhülislamın sancak olan kaza ve nahiyeler naiblerine dağıtılan genelge. Fî 8 Şa‘bân Sene 86.

40. Belge No 4:

Numero 22

Kayseri'ye kazasının Endürlük köyünde Kodini Hatûn Kadıköyü Caddesi'nde bulunan arsasını Sahak'a satışına dair. Fî 12 Şa'bân Sene 86.

Varak 7, Sayfa 1

41. Belge No 1:

Numero23

İngiltere Devleti konsolosu Mösyö Karacnon'un zevcesi Eleni Hatûn'un Sa'di Bey Mahâllesi Kinise Sokağı'nda bulunan mülkünü Yuvan'a satışına dair. Fî 21 Şa'bân Sene 86.

42. Belge No 2:

Numero 24

Bafra ve Samsun'da bulunan Emîr'ül-hac Nevâhiyesi Vakfın'da görevli Hüseyin'in vefat etmesi üzerine yerine oğulları Osman ve Zühdü'nün atanmasına dair. 13 Şa'bân sene 86.

43. Belge No 3:

Numero 25

Bazar Mahâllesi ahâlîsinden Şeyh Hacı Ahmed Efendi, Hançerli Mahâllesi'nden Kaçan oğlu Ali'den alacağını taleb etmesine dair. Fî 15 Şa'bân Sene 86.

Varak 7, Sayfa 2

44. Belge No 1:

Numero 26

Bazar Mahâllesi ahâlîsinden vefat eden Birbak oğlu Mehmed Efendi'nin mirasının çocuklarına kalması üzerine Mehmed Efendi'nin eşi Fatma Hatûn'un vekil olarak tayin edilmesine dair. Fî 26 Şa'bân Sene 86.

45. Belge No 2:

Numero 27

Kadı karyesi ahâlîsinden Dimositani ve Haci Tanas ve Tikrik Nikola ile Yeni Mahâllesi'nden Durmuş Mehmed tarafından tarla sınırı anlaşmazlığı. Fî 27 Şa'bân Sene 86.

Varak 8, Sayfa 1

46. Belge No 1:

Numero 28

Amasya ahâlîsinden ve demirci esnâfından Bedrosʿun marangoz Bortakal oğlu Aleksi Ağaʿnın vefatıyla vekili Ahmed Efendiʿden demir ve saclarını istemesine dair. Fî 26 Şa‘bân Sene 86.

47. Belge No 2:

Numero 29

Câmi‘-i Kebîr Mahâllesiʿnden Hayta Müezzin İsmail Telgrafhâne Sokağıʿnda bulunan mülkünü Ali Ağa ve Mustafa Ağalara satışına dair. 11 Ramazan Sene 86.

48. Belge No 3:

Numero 30

Çarşamba kazası Sarıyurd köyünden Kibar oğlu Hatib Mehmed, Sarıyurd köyündeki mülk hissesini Salihʿe satışına dair. Fî 22 Ramazan Sene 86.

Varak 8, Sayfa 2

49. Belge No 1:

Numero 31

Bafra ve Samsunʿda bulunan Emîrʿül-hac Nevâhiyesi Vakfıʿnda görevli Hüseyinʿin vefat etmesi üzerine yerine oğulları Osman ve Zühdüʿnün atanmasına dair. Fî 13 Şa‘bân Sene 86.

50. Belge No 2:

Numero 32

Kadı köyünden Rum milletinden Çobani oğlu Balosʿun, Ahullu köyünden Ayayun oğlu Hüseyinʿden alacağını taleb etmesine dair. Fî 9 Şevvâl Sene 86.

51. Belge No 3:

Numero 33

Demirci esnâfından Bedrosʿun vefat etmesi üzerine verâseti validesi Bogabirʿe intikal ettikten sonra Haralanbo Bedrosʿun alacağını Bedrosʿun validesi Bogabirʿden taleb etmesine dair. Fî 10 Şevvâl Sene 86.

Varak 9, Sayfa 1

52. Belge No 1:

Numero 34

Hançerli Mahâllesiʿnde sâkin Motafzâde Hüseyin Efendiʿnin vefat etmesi üzerine verâseti zevcesi Selime Hatûn ile oğlu Mustafa Efendi ve kızları Nazife, Alime ve Zekiye

Hatûnlara pay edildikten sonra Motafzâde Hüseyin Efendi'nin damadı Muhyiddin Efendi'nin vekil tayin edilmesine dair. Fî 10 Şevvâl Sene 86.

53. Belge No 2:

Numero 35

Demirci esnâfından Bedros'un vefat etmesi üzerine verâseti anası Bogabir ile kız kardeşi Antaram ve Nafufe'ye pay edilmesi üzerine Antaram ve Nafufe'nin vekili anaları Bogabir'e Ermeni milletinden Avadis, Bedros'dan alacağını talep etmesi üzerine validesi Bogabir'den Avadis'in alacağını taleb etmesine dair. Fî 11 Şevvâl Sene 86.

54. Belge No 3:

Numero 36

Demirci esnâfından Bedros'un vefat etmesi üzerine verâseti anası Bogabir ile kız kardeşi Antaram ve Nafufe'ye pay edilmesi üzerine Antaram ve Nafufe'nin vekili anaları Bogabir'e zevci Bedros'un ortağı Bedros, Astori alacağını taleb etmesi üzerine Bogabir ile ortak Bedros Astori'nin borcunu ödemesine dair. Fî 11 Şevvâl Sene 86.

Varak 9, Sayfa 2

55. Belge No 1:

Numero 37

Kadamud köyünden Rahime Hatûn Badırlı köyü sınırında bulunan Kavakpınarı adlı mevkide bulunan mülkünü eşi Ahmed tarafında vekili olarak Badırlı köyünden Mustafa ve Hurşid ve Yusuf ve Abdülhamid ve Mehmed Ali ve Hüseyin'e satışına dair. Fî 17 Şevvâl Sene 86.

56. Belge No 2:

Numero 38

Keserler köyü Rum milletinden Hasbo, Simyon oğlu Yani, Dimet, Kireki ,Yani ile Fora arasında bulunan dere suyu üzerine yaşanan anlaşmazlığın giderilmesine dair. Fî 18 Şevvâl Sene 86.

Varak 10, Sayfa 1

57. Belge No 1:

Numero 39

Sa'di Bey Mahâllesi sâkini Mustafa'nın vefatıyla varisleri Mehmed ve Pürnaz'ın Hacı Hurşid Ağa Mevlidhâne Sokağı'nda bulunan mülklerinin Emine Hatûn'a satışına dair. Fî 22 Şevvâl Sene 286.

58. Belge No 2:

Numero 39

Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Bekar oğlu İbrahim Ağa'nın vefat etmesiyle veraseti zevcesi Hanife Hatûn, oğulları Seyyid Ali, Osman, İzzet ve Besim ile kızı Zehra'ya paylaşıldıktan sonra Halil ve Emin Çavuşların alacak hakkı olup İbrahim Ağa'nın vefat etmesi Osman ve İzzet'in tarafında vekil olarak Halil Ağa tarafından İbrahim Ağa'dan Osman, İzzet ve Besim'in hisselerinden Halil ve Emin Çavuşlara borcunun ödenmesine dair. Fî 12 Şevvâl Sene 86.

Varak 10, Sayfa 2

59. Belge No 1:

Numero 40

Hançerli Mahâllesi'nde sâkin Aşçı Hacı İbrahim'in vefat etmesiyle veraseti zevcesi Fatma Hatûn ile oğlu Ali ve kızı Kerime ile Şahide Hatûnlara paylaşıldıktan sonra Eber kazası ahâlîsinden ve etmekçi esnâfından Hüseyin Usta'ya yüz ‘âded yüzlük mecîdiye altın alacak hakkı olup Aşçı Hacı İbrahim'in vefat etmesi üzerine Hacı İbrahim'in zevcesi Fatma Hatûn tarafından vekîl ve vasî olarak atadığı Ahmed Ağa tarafından Aşçı Hacı İbrahim'den kalan terekeden Hüseyin Usta'ya borcunun ödenmesine dair. Fî 29 Şevvâl Sene 86.

60. Belge No 2:

Numero 41

Of kazasının Şur köyünden Laz Mahmud, Çarşamba kazası Yine köyünden Şaban Ağa'yı vekili tayin etmesine dair. Fî 29 Şevvâl Sene 286.

Varak 11, Sayfa 1

61. Belge No 1:

Numero 42

Hançerli Mahâllesi'nde sâkin Aşçı Hacı İbrahim vefat etmesiyle veraseti zevcesi Fatma Hatûn ile oğlu Ali ve kızı Kerime ile Şahide Hatûnlara paylaşıldıktan sonra ve Bazar Mahâllesi ahâlîsinden Hafız Salih Efendi'nin Aşçı Hacı İbrahim'den borcunu talep etmesi üzerine Aşçı Hacı İbrahim'in zevcesi Fatma Hatûn tarafından vekîl ve vasî olarak atadığı

Ahmed Ağa tarafından Aşçı Hacı İbrahim'den kalan terekeden Hafız Salih Efendi'ye borcunun karşılanmasına dair. Fî 29 Şevvâl Sene 286.

62. Belge No 2:

Numero 43

Ali Bey köyünden Sahbo, Nikola, Borika, Elendi ve Antaş'a dedeleri ve babalarından kalan mirasın paylaşımından doğan anlaşmazlığın giderilmesine dair. Fî 1 Zi'l-Kâ'de Sene 86.

Varak 11, Sayfa 2

63. Belge No 1:

Numero 44

Hançerli Mahâllesi'nde sâkin Aşçı Hacı İbrahim vefat etmesiyle veraseti zevcesi Fatma Hatûn ile oğlu Ali ve kızı Kerime ile Şahide Hatûnlara paylaşıldıktan sonra ve Ökse kazası Kehdüdalı köyünden İsmail Ağa'nın Aşçı Hacı İbrahim'den borcunu talep etmesi üzerine Aşçı Hacı İbrahim'in zevcesi Fatma Hatûn tarafından vekîl ve vasî olarak atadığı Ahmed Ağa tarafından Aşçı Hacı İbrahim'den kalan terekeden İsmail Ağa'ya borcunun karşılanmasına dair. Fî 1 Zi'l-Kâ'de Sene 86.

64. Belge No 2:

Numero 45

Hançerli Mahâllesi'nde sâkin Aşçı Hacı İbrahim vefat etmesiyle veraseti zevcesi Fatma Hatûn ile oğlu Ali ve kızı Kerime ile Şahide Hatûnlara paylaşıldıktan sonra Bazar Mahâllesi Ebubekir Ağa'nın Aşçı Hacı İbrahim'den borcunu talep etmesi üzerine Aşçı Hacı İbrahim'in zevcesi Fatma Hatûn tarafından vekîl ve vasî olarak atadığı Ahmed Ağa tarafından Aşçı Hacı İbrahim'den kalan terekeden Ebubekir Ağa'ya borcunun karşılanmasına dair. Fî 4 Zi'l-Kâ'de Sene 86.

Varak 12, Sayfa 1

65. Belge No 1:

Numero 46

Hançerli Mahâllesi'nde sâkin Receb 'in vefat etmesiyle veraseti anası Fatma Hatûn ile amcası Seyyid Mehmed'e paylaşıldıktan sonra Receb'in terikesinden Seyyid Mehmed'e

düşen payda yer alan Uzunçarşu Caddesi'nde bulunan mülklerin Fatma Hatûn'a bırakılmasına dair. Fî 4 Zi'l-Kâ'de Sene 86.

66. Belge No 2:

Numero 47

Derecik köyünden Atam oğlu Yani'nin vefat etmesiyle veraseti zevcesi Üzdefye ile oğulları Biraşkova ,Yani ve kızı Anastasiye'ye paylaşıldıktan sonra Yani'nin zevcesi Üzdefye tarafından vekil olarak atanan Panayod Yani'nin Hazer'e olan borcunun terikeden ödenmesine dair.

Varak 12, Sayfa 2

67. Belge No 1:

Numero 48

Hançerli Mahâllesi'nde sâkin Mahir'in vefat etmesiyle oğlu Mehmed ve kızı Kumru, Melek'e vasi olarak atanan Mahir'in erkek kardeşi Mustafa Ağa'nın mal üzerindeki tasarruf hakkının kısıtlanmasına dair. Fî 10 Zi'l-Kâ'de Sene 86.

68. Belge No 2:

Numero 49

Kara Samsun köyünden Kerime Hatûn ölen damadı Hasan'ın borcunu Hüseyin Ağa'ya terekeden karşılamasına dair. Fî 11 Zi'l-Kâ'de Sene 86.

69. Belge No 3:

Numero 50

Kabaklı köyünden Hüseyin'in kızı Hatice'nin Laz Hüseyin ile evlenmesi ve Kumcağız köyünden Hamide'nin Çerkez Mehmed ile evlenmesi ne dair. Fî 13 Zi'l-Kâ'de Sene 86.

Varak 13, Sayfa 1

70. Belge No 1:

Numero 51

Balaç köyünden Mehmed Ağa'nın tayının kaybolmasıyla bir süre sonra Ahmet Efendi'nin elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak tayı geri almasına dair. Fî 15 Zi'l-Kâ'de Sene 86.

71. Belge No 2:

Numero 52

Ünye kazasının Efraz Fenarisi nahiyesinin Göcet köyünde bulunan Câmi‘-i Şerîf Vakfı'nın imâmet cihetine Mehmed'in atanmasına dair. Fî 13 Şa‘bâni'l-Mu‘azzam Sene 86.

72. Belge No 3:

Numero 53

Maden kazası Ökse köyünden Borife'nin Ökse köyünde bulunan mülkünü Yani'ye satışına dair. Fî 18 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

73. Belge No 4:

Numero 54

Bafra kazasının Civazdar köyünde bulunan Mescid-i Şerîf Vakfı'nın imâmet cihetine Abdülhamid ve Abdülaziz ve Abdülvahid'in atanmasına dair. Fî 17 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

Varak 13, Sayfa 2

74. Belge No 1:

Numero 55

Bafra kazasının Dabağhane Mahâllesi'nde bulunan Câmi‘-i Şerîf Vakfı'nın hitâbet cihetine Abdülaziz Efendi'nin atanmasına dair. Fî 17 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

75. Belge No 2:

Numero 56

Bafra kazasının Kolay Köyünde bulunan Hızır Baba Vakfı'nın zâviyedârlık cihetine Abdülhamid ve Abdülaziz ve Abdülvahid halifelerin atanmasına dair. Fî 17 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

76. Belge No 3:

Numero 57

Kavaklı nahiyesi Tepecik köyünden Bekir 'in vefat etmesi üzerine veraseti anası Emine Hatûn ile kız kardeşi Fatma ve erkek kardeşi Hüseyin'e paylaşıldıktan sonra Emine Hatûn ile Fatma Hatûn tarafından Hüseyin'in vekili tayin edilmesine dair. Fî 20 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

Varak 14, Sayfa 1

77. Belge No 1:

Numero 58

Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Hacı Mustafa Ağa tarafından vekîl olarak tayin ettiği oğlu Hüseyin Efendi babası Hacı Mustafa Ağa'nın alacağını Kabaklı köyünden Hüseyin'den taleb etmesine dair. Fî 20 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

78. Belge No 2:

Numero 59

Ermeni Mahâllesi ahâlîsinden Sergiz Ağa, Sergiz Ağa Sokağı'nda bulunan mülkünü Ohann'a satışına dair. Fî 21 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

79. Belge No 3:

Numero 60

Bazar Mahâllesi'nden Hasan Kethüdazâde Hasan Ağa'nın Çerkez asıllı kölesi Zibvar'in hürriyetine dair. Fî 20 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

Varak 14, Sayfa 2

80. Belge No 1:

Numero 61

Ma‘den-i kabi kazası Kara Berçin köyünden Tudori'nin adı geçen köyde bulunan mülkünü Cani ve Panayod ve Konstantin'e satışına dair. Fî 22 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

81. Belge No 2:

Numero 62

Hançerli Mahâllesi'nden Rabia Hatûn anası Ayşe Hatûn'un izni olmadan Abdülaziz Ağa'ya akdi nikah etmesi üzerine Rabia Hatûn annesi Ayşe Hatûn'dan çeyizlerini istemesine dair. Fî 18 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

82. Belge No 3:

Numero 63

Gökçe Pınar köyünden Haci Andaş Çatal Armud köyünde bulunan mülkünü Dimitri'ye satışına dair. Fî 29 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

Varak 15, Sayfa 1

83. Belge No 1:

Numero 64

Gamlus köyünden Hüseyinʿin kısrağının kaybolmasıyla bir süre sonra Ahmet Efendiʿnin elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak kısrağın geri almasına dair. Fî 28 Ziʿl-Kâʻde Sene 86.

84. Belge No 2:

Numero 65

Bazar Mahâllesi ahâlîsinden Mehmed Said Efendi, Saʻdi Bey Mahâllesiʿnden Hatice Hatûnʿdan alacağını talep etmesine dair. Fî 29 Ziʿl-Kâʻde Sene 86.

85. Belge No 3:

Numero 66

Kumcağız köyünden Hamideʿnin Çerkez Mehmed ile bin beş yüz gurûş mihr-i mûʻaccel ve bin gurûş mihr-i müeccelle nikah akdinin yapılmasına dair. Fî 4 Ziʿl-Hicce Sene 86.

Varak 15, Sayfa 2

86. Belge No 1:

Numero 67

Köseli köyünden Mehmedʿin camışının kaybolmasıyla bir süre sonra Reyhan Ağaʿnın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak camışın geri almasına dair. Fî 4 Ziʿl-Hicce Sene 86.

87. Belge No 2:

Numero 68

Saʻdi Bey Mahâllesiʿnden Ünyeli Haci Kiryakoʿun Faz köyünde bulunan mülkünü Savaʿya satışına dair. Fî 7 Ramazan Sene 86.

88. Belge No 3:

Numero 69

Mevlâna Mehmed Şakir Efendi ile Terme nahiyesinden bazı kişilerin tarlada bulunan cenazenin teşhisine dair. Fî 7 Muharrem'ül-Harâm Sene 86.

Varak 16, Sayfa 1

89. Belge No 1:

Numero 70

Çarşamba kazası Büyüklü köyünde yer alan Bolat oğlu Hacı Ahmed değirmeninde yaralarak öldürülen Tudoriʿnin cenazesinin teşhisine dair. Fî 25 Cemâziyeʿl-Âhir Sene 86.

90. Belge No 2:

Numero 70

Çarşamba kazası Büyüklü köyünde yer alan Bolat oğlu Hacı Ahmed değirmeninde dövülerek öldürülen Maʻden kabi nahiyesinin Kireçlü köyünden Tudoriʿnin cenazesinin teşhisine dair. Fî Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 86.

91. Belge No 3:

Numero 71

Saʻdi Bey Mahâllesiʿnden ve temizlü azâsından Tiryakizâde Mustafaʿnın Alanos köyünde bulunan mülkünü Ali ve Hüseyinʿe satışına dair. Fî 15 Zilhicce Sene 86.

92. Belge No 4:

Numero 72

Samsun kazasında bulunan Hacce Hatûn nâm sâhibüʿl-hayrın binâ eylediği Câmiʻ-i Şerîf Vakfıʿna imâmet cihetinde İbrahim Efendiʿnin atanmasına dair. Fî 19 Ziʿl-Hicce Sene 86.

Varak 16, Sayfa 2

93. Belge No 1:

Numero 73

Adatepe köyü Kenisesi mütevellisi Lefter, Adatepe köyünden Savaʿdan alacağını talep etmesine dair. Fî 19 Ziʿl-Hicce Sene 86.

94. Belge No 2:

Numero 74

Terme nahiyesinin Nefs-i Akçay köyünde bulunan Câmiʻ-i Şerîfʿin hitâbet cihetine Ali Halifeʿnin tayin edilmesine dair. Fî 20 Ziʿl-Hicce Sene 286.

95. Belge No 3:

Numero 75

Sa‘di Bey Mahâllesiˈnden Abdi Reisˈin camış yavrusu kaybolmasıyla bir süre sonra Reyhan Ağaˈnın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak camış yavrusunu geri almasına dair. Fî 22 Ziˈl-Hicce Sene 86.

96. Belge No 4:

Numero 76

Karadere köyünden Sazˈın Hasanˈdan boşanması ve üç yüz gurûş mihr-i mü’eccelim ile nafaka-ı ‘iddeti ve ömür boyu oturacağı yer için iki yüz gurûşunu ödemesine dair. Fî 23 Ziˈl-Hicce Sene 86.

Varak 17, Sayfa 1

97. Belge No 1:

Numero 77

Karagöl köyünden Anastasyaˈnın adı Karagöl köyde bulunan mülk hissesini Nizam Nikolaˈya satışına dair. Fî 25 Ziˈl-Hicce Sene 86.

98. Belge No 2:

Numero 78

Ünye kasabasından Heleci Boriˈnin kız kardeşi ve ortağı Yatulaˈnın Hükümet Konağı Caddesiˈnde bulunan mülkünü Kiryako Kalfaˈya satışına dair. Fî 25 Ziˈl-Hicce Sene 1286.

99. Belge No 3:

Numero 79

Canik Sancağından Muhasebecisi Hüseyin fütüvvetlü Mehmed Bey Efendi Karantinahâne civarında ve Hükümet Konağı Caddesiˈnde bulunan arsanın kalfa Kiryakoˈya satışına dair. Fî 23 Ziˈl-Hicce Sene 86.

Varak 17, Sayfa 2

100. Belge No 1:

Numero 80

Sa‘di Bey Mahâllesi'nden Hatice Hanım'ın mülkünü vakfetmesi ve gelirlerinin vakfiyede belirlenen yerlerde kullanılmasına dair. Fi'l-yevmi'l-âşir min-Zi'l-Hicceti'ş-şerîfe li-sene sitte ve semânîn ve mi’teyn ve elf.

Varak 18, Sayfa 1

101. Belge No 1:

Numero 81

Veşaseh kabilesinden İbrahim Hançerli Mahâllesi'nden Raziye'ye evlatlık verilmesine dair. Fî 24 Zi'l-Hicce Sene 86.

102. Belge No 2:

Numero 82

Sa‘di Bey Mahâllesi'nden Kalfa Kiryako Hükümet Konağı Caddesi'nde bulunan mülkünü Nikola ve Abraham'a satışına dair. Fî 25 Zi'l-Hicce Sene 86.

103. Belge No 3:

Numero 83

Hançerli Mahâllesi'nde tütün tüccarından Aşçı Hacı İbrahim Ağa'nın vefatıyla vasisi ve zevcesi Fatma Hatûn, Aşçı Hacı İbrahim Ağa'ya borçlu olan Mustafa Efendi'den alacağını talep etmesine dair. Fî 27 Zi'l-Hicce Sene 86.

Varak 18, Sayfa 2

104. Belge No 1:

Numero 84

Çarşamba kazası Kerpiclü köyünden Tudori'nin Çarşamba kazası Gökçe köyünden Çavuş oğlu Hüseyin tarafından baş tarafından yaralanması ve yaklaşık bir saat sonra ölmesi üzerine Tudori'nin vekîl ve vasîsi kardeşi Yori, Tudori'nin ölüm diyetini Hüseyin'den istemesine dair. Fî 21 Zi'l-Hicce Sene 86.

Varak 19, Sayfa 1

105. Belge No 1:

Numero 85

Tokat kazası Keşiş oğlu Avakim Ağa Tokatʿda Kışla adlı yerde bulunan bağının Tokatlı vezir oğlu Bekir Ağaʿya satımında Sarraf oğlu Oderʿi vekil tayin etmesine dair. Fî 29 Ziʿl-Hicce Sene 86.

106. Belge No 2:

Numero 86

Balaç köyünden Laz Bayramʿın vefat etmesi üzerine verâseti zevceleri Züleyha ve Kezban, İlyase Hatûnlar ile oğulları Mustafa, Hüseyin, Osman ve Mehmed, Makden ve kızları Alime, Akgül, Fatma, Hafize ve Fadinʿe paylaşılan terekenin paylaşımından doğan anlaşmazlığın giderilmesine dair. Fî 2 Ziʿl-Kâʻde Sene 86.

Varak 19, Sayfa 2

107. Belge No 1:

Vakıflarla ilgili taraflara verilen rütbeler hakkında düzenleme. Fî 7 Z Sene 86.

108. Belge No 2:

Sancağa sonradan gönderilen yarımcılara rütbe verilmesi. Fî 27 Ziʿl-Hicce Sene 86.

Varak 20, Sayfa 1

109. Belge No 1:

Tevcîh-i Cihât Hakkında Nizamnâmedir. Fî 13 Ziʿl-Kâʻde Sene 1286.

Varak 20, Sayfa 2

110. Belge No 1:

Numero 87

Kayseriʿye bağlı Zenciden köyünden Bedosʿun vefat etmesi üzerine verâseti zevcesi Resine ile oğulları Hıralanbo ve Anastaş ve oğlu Esbir ile kızları Ensine ve Mariyyaʿya terekesinin paylaşımından Esbirʿe düşen payda borç olması üzerine Bedosʿun zevcesi Resine ve oğlu Anastaşʿa terekesinin paylaşımından doğan anlaşmazlığın giderilmesine dair. Fî 2 Muharrem Sene 87.

Varak 21, Sayfa 1

111. Belge No 1:

Numero 88

Kadı köyünden Pavliʿnin adı geçen köyde bulunan mülkünü zevcesi Kiryakiyeʿye satışına dair. Fî 1 Muharrem Sene 87.

112. Belge No 2:

Numero 89

İspir kazası ahâlîsinden etmekçi esnâfından Mehmed Ustaʿnın kölesi olan Çerkes asıllı Yakubʿun hürriyetine dair. Fî 2 Muharremü'l-Haram Sene 87.

Varak 21, Sayfa 2

113. Belge No 1:

Numero 90

Megede Mahâllesiʿnden Alim Hatûnʿun vekili ve zevci İzzet Ağaʿnın kız kardeşi Şerîfe Hatûnʿun vefat etmesi üzerine vekil ve vasisi oğlu Aliʿden borcunun terekeden karşılanmasına dair. Fî 2 Muharremü'l-Haram Sene 87.

114. Belge No 2:

Numero 91

Hançerli Mahâllesiʿnden Seyyid Mehmedʿin Uzun Çarşı Caddesiʿnde bulunan mülkünü Ali Ağaʿya satışına dair. Fî 4 Muharremüʿl Haram Sene 87.

115. Belge No 3:

Numero 92

Akçaabat nahiyesi Kirişhane köyünden Şersdan oğlu Yoriʿnin vefatıyla terekesinden zevcesi Andose ile kızı Lesafe ve oğlu Andirikos ile kızı Sofya arasında miras paylaşımında çıkan anlaşmazlık üzerine Sofyaʿnın zevci Benoliʿyi vekil tayin etmesine dair. Fî 2 Muharrem Sene 87.

Varak 22, Sayfa 1

116. Belge No 1:

Numero 93

Bazar Mahâllesiʿnden Birbadezâde Ahmed Efendiʿnin bir camış ineği ile ikişer erkek yalazı danası kaybolmasıyla bir süre sonra Reyhan Ağaʿnın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak camış ineği ile ikişer erkek yalazı danasını geri almasına dair. Fî 5 Muharrem Sene 87.

117. Belge No 2:

Numero 94

İspir kazası ahâlîsinden etmekçi esnâfından Mehmed Ustaʿdan kölesi Yakubʿu Hasan nâm diğer Hanukʿa satmasına dair. Fî 5 Muharremüʿl-Haram Sene 87.

118. Belge No 3:

Numero 95

Dereler köyünden Pavliʿnin Üsküdarʿa bağlı Cengiler köyünde vefat etmesi üzerine Pavliʿnin zevcesi Sudiri, Pavliʿnin Cengiler köyünde bulunan alacakları için Yaniʿyi vekil olarak tayin etmesine dair. Fî 9 Muharrem Sene 287.

Varak 22, Sayfa 2

119. Belge No 1:

Numero 96

Köy ve nahiyelere gönderilecek memurların yol ücretlerine dair. Fî 18 Ziʿl-Hicce Sene 87 ve Fî 9 Mart Sene 286.

120. Belge No 2:

Numero 97

Vakıflar hakkında düzenleme. Fî 14 Ziʿl-Hicce Sene 86 ve Fî 4 Mart Sene 86.

Varak 23, Sayfa 1

121. Belge No 1:

Numero 98

Gömüle Osmanʿın Çarşamba kazası Katırağzı köyünde bulunan mülkünü vakfetmesi ve gelirlerinin vakfiyede belirlenen yerlerde kullanılmasına dair. Fî 2 Muharremü'l-Haram Sene 87.

122. Belge No 2:

Numero 99

Hayat deresi köyünden Panayod ile Çorak köyünden Salihʿin Çorak köyünde bulunan tarlanın sürümesindeki ortaklıklarının giderilmesine dair. Fî 9 Muharremü'l-Haram Sene 87.

Varak 23, Sayfa 2

123. Belge No 1:

Numero 100

Hançerli Mahâllesi'nden Günboloğlu Hüseyin ile Ayşe Hatûn arasında geçen arazi anlaşmazlığında Hüseyin'in haklı bulunmasına dair. Fî 10 Muharrem Sene 87.

124. Belge No 2:

Numero 101

Sa'di Mahâllesi'nde oturan Usta Haci Kireki Hükümet Caddesi'nde bulunan mülkünü Ödükiye'ye satışına dair. Fî 15 Muharrem Sene 87.

Varak 24, Sayfa 1

125. Belge No 1:

Numero 102

Kadamud köyünden Aliyke Hatûn Kızılcıkdeli de bulunan mülkünü Hüseyin'e satışına dair. 13 Muharrem Sene 87.

126. Belge No 2:

Numero 103

Yeniden yapılan tütün çarşısı hakkında çıkan ferman. Fi 2 Zil kâ'deti'ş-şerîfe Sene 1286.

Varak 24, Sayfa 2

127. Belge No 1:

Numero 104

Numero 59

Hançerli Mahâllesi'nde mal müdürü Osman Efendi'nin hayrât olarak yaptırdığı çeşmenin Hacı Kavas ve Mehmed Efendi ve Şerîf Ağa'nın hane, havlu ve bahçelerinde geçmesi üzerine aralarında anlaşmazlık çıkmış olup Mehmed Efendi ve Şerîf Ağa taraflarınca anlaşmazlık giderilmişse de Hacı Kavas ile anlaşmazlığın giderilmediğine dair. Fî 23 Receb Sene 86.

128. Belge No 2:

Belediye meclislerin nâiblerinin kayıt ile kararname düzeltmeleri. Fî 25 Receb Sene 86.

129. Belge No 3:

Hacı Kavasʿın inşâ olunan rıhtım inşasının yapılması anlaşmazlığı. Fî 27 Receb Sene 86.

130. Belge No 4:

Belediye kayıt ile karar gereğince. Fî 7 N Sene 86.

Varak 25, Sayfa 1

131. Belge No 1:

Numero 105

Bazar Mahâllesiʿnden Derviş Mehmedʿin vefatıyla terekesinin zevcesi Hatûn ile oğulları Mustafa ve Ahmedʿe paylaşımından doğan anlaşmazlığın giderilmesine dair. Fî 17 Muharrem Sene 87.

132. Belge No 2:

Numero 106

Niğdeʿnin Rengi köyünden Cudar oğlu Panayod, Samsunʿun Kavaklı kazasında ticaretle uğraşırken Vemdeki köyüne gitmesi gerektiğinden Abdülhadi Ağaʿyı vekil tayin etmesine dair. Fî 27 Ziʿl-Hicce Sene 87.

Varak 25, Sayfa 2

133. Belge No 1:

Numero 107

Niksar kazası Çifte Pınar Mahâllesiʿnden Çolak Mustafa Ağa, Niksar kazası mahallâtından Kazancı Mahâllesiʿnden Derviş Hüseyin Efendiʿye satmış olduğu malından ibrâ etmesine dair. Fî 19 Muharrem Sene 87.

134. Belge No 2:

Numero 108

Kadı köyünden Yaniʿnin vefatıyla terekesinin zevcesi metrûkesi Anastasya ile anası Sultane ve oğulları Sava, Kalbiyo, Yori ve Mihail ve kızı Bartinaʿya paylaşılan terekeden doğan anlaşmazlığın giderilmesine dair. Fî 19 Muharrem Sene 87.

Varak 26, Sayfa 1

135. Belge No 1:

Numero 109

Numero 30

Eytâm sandıklarının nasıl kullanılacağına dair. Fî 2 Muharrem Sene 87 ve Fî 23 Mart Sene 86.

136. Belge No 2:

Numero 110

Çerkes Havva'nın kimsesiz ve yoksul olması üzerine Sa'di Bey Mahâllesi'nden Esma Hatûn, Çerkes Havva'ya yoksulluk nafaka ödemesine dair. Fî 20 Muharrem Sene 87.

Varak 26, Sayfa 2

137. Belge No 1:

Numero 111

Nefsi Kavak nahiyesi ahâlîsinden Hasan Efendi'nin Nefsi Kavak nahiyesinde bulunan mülkünü Yusuf'a satışına dair. Fî 22 Muharrem Sene 87.

138. Belge No 2:

Numero 112

Bafra kazasında bulunan Şeyh Ulaş Zâviyesi Vakfın'da görevli Ahmed Efendi'nin vefat etmesi üzerine yerine tevliyet ve zâviyedâr atanmasına dair. Fî 23 Muharremü'l-Haram Sene 87.

139. Belge No 3:

Numero 113

Ermeni Mahâllesi'nden Mığırdıç'ın vefatıyla terekesinden zevcesi Garibeye, oğlu Kivork ve Nazarat'a paylaşıldıktan sonra Kivork'un hissesine düşen Ermeni Mahâllesi'nde bulunan mülkünü Mösyö Karavili'ye satışına dair. Fî 7 Muharrem Sene 87.

Varak 27, Sayfa 1

140. Belge No 1:

Numero 114

Samsun'un Dereköy köyünden Kahraman oğlu Bekir'in vefatıyla terekesinden zevcesi Ayşe Hatûn ile zevcesi Alime, kızı Fatma Kadın ve erkek kardeşi Osman'a

paylaşıldıktan sonra terekeden doğan borcun karşılanması amacıyla Bekirʿin mülklerini Yusuf Efendiʿye satışına dair. Fî 27 Ziʿl-Hicce Sene 86.

Varak 27, Sayfa 2

141. Belge No 1:

Numero 115

Hançerli Mahâllesiʿnden Kavaklı oğlu Feyzi Asmalı Sokağıʿnda bulunan mülkünü Serkizʿe satışına dair. Fî 9 Saferüʿl-Hayr Sene 87.

142. Belge No 2:

Numero 116

Bazar Mahâllesiʿnden Dudu ve Emine Hatûnların vekili erkek kardeşleri Hasan Efendi İncik Çeşmesi civârında Yusuf Efendi Çiftliği Caddesiʿnde bulunan mülklerini Ali Ağaʿya satışına dair. Fî 7 Safer Sene 87.

143. Belge No 3:

Numero 117

Gümüş Hacı Köyü kasabası ahâlîsinden Artin kasabada bulunan mülkünü Kirkorkʿa satışına dair. Fî 7 Safer Sene 87.

Varak 28, Sayfa 1

144. Belge No 1:

Numero 118

Saʻdi Bey Mahâllesiʿnden Enfiyeci oğlu Pavlaki, Kadıköyü Caddesiʿnde bulunan mülkünü Mineʿye satışına dair. Fî 7 Saferüʿl Hayr Sene 87.

145. Belge No 2:

Numero 119

Subaşı Mahâllesiʿnden dûhancı esnâfından Savaʿnın vefatıyla terekesinden zevcesi Mariyya Hatûn ile Dina oğlu Yuvan, erkek kardeşi Yuvakim validesi Kadrina ve kız kardeşi Kadrina Hatûnlara paylaşıldıktan sonra Savaʿnın validesi Kadrina Hatûnʿa düşen miras payı için Yorgiʿyi vekîl tayin edilmesine dair. Fî 7 Muharremü'l-Haram Sene 87.

Varak 28, Sayfa 2

146. Belge No 1:

Numero 120

Sa‘di Bey Mahâllesiˈnden Savaˈnın vefat etmesi üzerine terekesi zevcesi Mariyya ile validesi Katerina, erkek kardeşi Yuvakim ve kız kardeşi Katerinaˈya paylaşıldıktan sonra Savaˈnın erkek kardeşi Yuvakim vekîl olarak tayin ettiği Yazıcı oğlu Mihailˈin Savaˈnın Yuvakimˈe borcunun Mariyya ve Yuvakimˈe düşen mirastan karşılanmasına dair. Fî 10 Safer Sene 87.

147. Belge No 2:

Numero 121

Sa‘di Bey Mahâllesiˈnden Savaˈnın vefat etmesi üzerine terekesi zevcesi Mariyya ile validesi Katerina, erkek kardeşi Yuvakim ve kız kardeşi Katerinaˈya paylaşıldıktan sonra Saraˈnın vekil tayin ettiği Mihailˈin Savaˈnın Saraˈya borcunun Mariyya ve Yuvakimˈe düşen mirastan karşılanmasına dair. Fî 10 Safer Sene 87.

148. Belge No 3:

Numero 122

Sa‘di Bey Mahâllesiˈnden Savaˈnın vefat etmesi üzerine terekesi zevcesi Mariyya ile validesi Katerina, erkek kardeşi Yuvakim ve kız kardeşi Katerinaˈya paylaşıldıktan sonra Savaˈnın kız kardeşi Katerina vekîl olarak tayin ettiği Burgaki, Savaˈnın Elinaˈya borcunun Mariyya ve Yuvakimˈe düşen mirastan karşılanmasına dair. Fî 10 Safer Sene 87.

Varak 29, Sayfa 1

149. Belge No 1:

Numero 123

Sa‘di Bey Mahâllesiˈnden Savaˈnın vefat etmesi üzerine terekesi zevcesi Mariyya ile validesi Katerina, erkek kardeşi Yuvakim ve kız kardeşi Katerinaˈya paylaşıldıktan sonra Savaˈnın kız kardeşi Katerina vekîl olarak tayin ettiği Burgaki, Savaˈnın Mariyyaˈya borcunun Mariyya ve Yuvakimˈe düşen mirastan karşılanmasına dair. Fî 10 Safer Sene 87.

150. Belge No 2:

Numero 124

Sa‘di Bey Mahâllesi'nden Sava'nın vefat etmesi üzerine terekesi zevcesi Mariyya ile validesi Katerina, erkek kardeşi Yuvakim ve kız kardeşi Katerina'ya paylaşıldıktan sonra Sava'nın kız kardeşi Katerina vekîl olarak tayin ettiği Burgaki, Sava'nın Katerina'ya borcunun Mariyya ve Yuvakim'e düşen mirastan karşılanmasına dair. Fî 10 Safer Sene 87.

Varak 29, Sayfa 2

151. Belge No 1:

Numero 125

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Bortakaloğlu Sokağı'nda bulunan yüz elli zirâ‘ altı barmak ve yedi numerolu arsanın Seferdinos Efendi'ye satışına dair. Fî 10 Saferü'l Hayr Sene 87.

152. Belge No 2:

Numero 126

Sa‘di Mahâllesi'nde Bortakaloğlu Sokağı'nda bulunan yüz elli zirâ‘ altı barmak ve yedi numerolu arsanın Fatma Hanım'a satışına dair. Fî 11 Saferü'l Hayr Sene 87.

153. Belge No 3:

Numero 127

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde ve Merkez Sokağı'nda bulunan yüz otuz beş zirâ‘ ve yirmi iki numerolu arsanın Yordam'a satışına dair. Fî 11 Saferü'l-Hayr Sene 87.

Varak 30, Sayfa 1

154. Belge No 1:

Numero 128

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Hacı Hüseyinoğlu Sokağı'nda bulunan yüz on iki zirâ‘ on sekiz barmak ve on iki numerolu arsanın Hasan Tahsin Efendi'ye satışına dair. Fî 11 Saferü'l-Hayr Sene 87.

155. Belge No 2:

Numero 129

Sa‘di Mahâllesi'nde Hacı Hüseyinoğlu Sokağı'nda bulunan yüz on iki zirâ‘ on sekiz barmak ve on iki numerolu arsanın Mehmed Arif Efendi'ye satışına dair. Fî 11 Saferü'l-Hayr Sene 87.

156. Belge No 3:

Numero 130

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Aşçı Hacı İbrahim Sokağı'nda bulunan yüz yirmi zirâ‘ altı barmak ve beş numerolu arsanın Lofya'ya satışına dair. Fî 11 Saferü'l-Hayr Sene 87.

157. Belge No 4:

Numero 131

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Merkez Sokağı'nda bulunan yüz elli yedi zirâ‘ yirmi iki barmak on numerolu arsanın Nilolaki'ye satışına dair. Fî 11 Saferü'l-Hayr Sene 87.

Varak 30, Sayfa 2

158. Belge No 1:

Numero 132

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Mehmed Ağa Sokağı'nda bulunan iki yüz elli dört zirâ‘ on altı barmak dokuz numerolu arsanın Ebustolaki'ye satışına dair. Fî 11 Saferü'l-Hayr Sene 87.

159. Belge No 2:

Numero 133

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Hacı Hasanoğlu Caddesi'nde bulunan iki yüz elli yedi zirâ‘ altı barmak dört numerolu arsanın Haci Yordam Ağa'ya satışına dair. Fî 11 Saferü'l-Hayr Sene 87.

160. Belge No 3:

Numero 134

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Merkez Sokağı'nda bulunan yüz yirmi dört zirâ‘ dört barmak yirmi numerolu arsanın Karabed ile zevcesi Sirboli'ye satışına dair. Fî 12 Saferü'l-Hayr Sene 87.

161. Belge No 4:

Numero 135

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde ve Merkez Sokağı'nda bulunan yüz elli zirâ‘ on altı barmak yirmi altı numerolu arsanın Dimitraki'ye satışına dair. Fî 12 Saferü'l-Hayr Sene 87.

Varak 31, Sayfa 1

162. Belge No 1:

Numero 136

Kangırı kazasına bağlı Güney Kışla köyünden Deveci Ahmedʿin devesinin kaybolmasıyla bir süre sonra Aliʿnin elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak devesinin geri verilmesine dair. Fî 12 Saferüʿl-Hayr Sene 87.

163. Belge No 2:

Numero 137

Sa‘di Bey Mahâllesiʿnde Mehmed Ağa Caddesiʿnde bulunan yüz otuz bir zirâ‘ beş numerolu arsanın Nazari ve Apostolʿa satışına dair. Fî 12 Saferüʿl-Hayr Sene 87.

164. Belge No 3:

Numero 138

Sa‘di Mahâllesiʿnde Mehmed Ağa Caddesiʿnde bulunan yüz on dokuz zirâ‘ on yedi bir barmak bir numerolu arsanın Mariyya Hatûnʿa satışına dair. Fî 12 Saferüʿl-Hayr Sene 87.

165. Belge No 4:

Numero 139

Sa‘di Bey Mahâllesi Bortakaloğlu Sokağıʿnda bulunan yüz seksen zirâ‘ on dokuz barmak bir numerolu arsanın Lefterʿe satışına dair. Fî 12 Saferüʿl-Hayr Sene 87.

Varak 31, Sayfa 2

166. Belge No 1:

Numero 140

Sa‘di Bey Mahâllesiʿnde Bortakaloğlu Sokağıʿnda bulunan yüz seksen zirâ‘ bir numerolu arsanın Abraksiyaʿya satışına dair. Fî 12 Saferüʿl-Hayr Sene 87.

167. Belge No 2:

Numero 141

Sa‘di Bey Mahâllesiʿnde Aşçı Hacı İbrahim Ağa Sokağıʿnda bulunan yüz yirmi üç zirâ‘ on sekiz barmak ve altı numerolu arsanın Hüseyin Efendiʿye satışına dair. Fî 13 Saferüʿl-Hayr Sene 87.

168. Belge No 3:

Numero 142

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Mehmed Ağa Caddesi'nde bulunan yüz otuz bir zirâ‘ üç numerolu arsanın Lefter'e satışına dair. Fî 13 Saferü'l-Hayr Sene 87.

Varak 32, Sayfa 1

169. Belge No 1:

Numero 143

Sa‘di Bey Mahâllesi'nden Kavaklı Zabtiye Ahmed Ağa'nın vefatıyla Ahmed Ağa'nın terekesi zevcesi Dursun Hatûn ile diğer zevcesi Fatıma ve kızı Hayriye ve kız kardeşi Zarife ve erkek kardeşinin oğlu Hasan'a paylaşıldıktan sonra Abdurrahman Bey Efendi'nin terekeden alacağını talep etmesi üzerine Dursun Hatûn tarafından vekil olarak tayin edilen muhtarı Mehmed Ağa Abdurrahman Efendi'nin alacağını terekeden karşılamasına dair. Fî 25 Zi'l-Hicce Sene 86.

170. Belge No 2:

Numero 144

Çarşamba kazası Çınarcık köyünden ahâlîsinden Hurşid'in camuş öküzü kaybolmasıyla bir süre sonra Reyhan Ağa'nın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak camış öküzü geri almasına dair. Fî 15 Safer Sene 87.

Varak 32, Sayfa 2

171. Belge No 1:

Numero 145

İran teb‘âsından vefat edenlerin mallarının memurlar tarafından korunmasına dair. 21 Muharrem Sene 287 ve Fî 11 Nisan Sene 86.

172. Belge No 2:

Numero 146

Sa‘di Bey Mahâllesi'nin Merkez Sokağı'nda bulunan yüz yirmi üç zirâ‘ on sekiz numerolu arsanın Gül Ahmed ve Ali Ağalara satışına dair. Fî 17 Saferü'l-Hayr Sene 87.

173. Belge No 3:

Numero 147

Sa‘di Bey Mahâllesi'nin Hacı Hüseyinoğlu Caddesi'nde bulunan iki yüz atmış yedi zirâ‘ altı barmak ve bir numerolu arsanın Mehmed Ali Ağa ve Yusuf ve Mustafa Efendilere satışına dair. Fî 17 Saferü'l-Hayr Sene 87.

Varak 33, Sayfa 1

174. Belge No 1:

Numero 148

Çarşamba kazası Kerpiclü köyünden Tudori'nin Büyüklü köyünde bulunan Bolat oğlu Hacı Ahmed'in değirmeni civarında Hüseyin tarafından darp edilip bir süre sonra ölmesi üzerine Tudori'nin vekîl ve vasîsi Yori'ye ölüm diyetinin verilmesine dair. Fî 21 Zi'l-Hicce Sene1286.

175. Belge No 2:

Numero 149

Sa‘di Bey Mahâllesi'nden Gül Ahmed, Balaç köyünden Laz Bayram'ın vefat etmesiyle alacağını terekeden talep etmesiyle Laz Bayram'ın vasisi ve zevcesi Kezban Hatûn'un tarafından borcun karşılanmasına dair. Fî 22 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

Varak 33, Sayfa 2

176. Belge No 1:

Numero 150

Dördüncü Ordu-yu hümâyûn ve dördüncü sınıf süvarisi alayının Samsun'da olan beşinci bölüğüne kızıl kurt hastalığına yakalanmasına dair. Fî 19 Saferü'l-Hayr Sene 87.

177. Belge No 2:

Numero 151

Çarşamba kazası Sarımsak Köyünden Hacı Tahir kısrağının kaybolmasıyla bir süre sonra Reyhan Ağa'nın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak kısrağın geri alınmasına dair. Fî 19 Safer Sene 87.

178. Belge No 3:

Numero 152

Sa‘di Bey Mahâllesi'nin Mehmed Ağa Sokağı'nda bulunan yüz atmış üç zirâ‘ ve on iki numerolu arsanın Nikola ve İlya'ya satışına dair. Fî 22 Saferü'l-Hayr Sene 87.

179. Belge No 4:

Numero 153

Bazar Mahâllesiʿnden Dudu ve Fatma ve Kerime Hatûnlar mutasarrıfe oldukları Ahmed yeri nâm tarlanın hisselerinin bir kısmını kardeşleri Ahmed ve Mustafaʿya bıraktıklarına dair. Fî 23 Safer Sene 87.

Varak 34, Sayfa 1

180. Belge No 1:

Numero 154

Kuşçulu ve Badırlu, Karan ve Kavacık ve Tepecik köyü ahâlîsinden seksen beş senesi vakıf arazisinde hubûbât ve dûhan mahsûlleri öşrü ile ilgili. Fî 23 Safer Sene 287.

181. Belge No 2:

Numero 155

Çarşamba kazası Donurlu köyünden Aliʿnin bargirinin kaybolmasıyla bir süre sonra Reyhan Ağaʿnın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak bargirinin geri almasına dair. Fî 23 Safer Sene 87.

Varak 34, Sayfa 2

182. Belge No 1:

Numero 156

Kâtib Şemseddin Mahâllesiʿnde oturan Süleyman Beyʿin vefat etmesiyle verâseti zevcesi Hacce Dilniyaz Kadın, kız kardeşi Hacce Şakire ve Naile Hanım ve erkek kardeşi Abdülhamid Bey ve Mehmed Nureddin Bey ve kız kardeşi Ziyneti Hanımʿa pay edildikden eşi Hacce Şakire Hanım alacak ve verecekler için Yahya Efendiʿyi vekili tayin etmesine dair. Hurrire fî yevmiʿs-sânî min-Muharremü'l-Haram Sene seb‘a ve semânîn ve mi‘eteyn ve elf.

Varak 35, Sayfa 1

183. Belge No 1:

Numero 157

Hançerli Mahâllesiʿnden Merzifonlu Ahmed Ağa Asmalı Sokağıʿnda bulunan mülkünü Ahmed Ağaʿya satışına dair. Fî 24 Saferüʿl-Hayr Sene 87.

184. Belge No 2:

Numero 158

Bafra kazası Karaköy köyünden Obeh Kabilesinden Mâhan Hatûnʿun vekili ve zevci Mezarbek, Mâhan Hatûnʿun babası Ogül ve erkek kardeşi Habiçʿin murisi olduğunu ve Mâhanaʿya verasetin intikaline dair. Fî 24 Saferüʿl-Hayr Sene 87.

185. Belge No 3:

Numero 159

Dereler köyünden Çerkes Ahmed, Terme nahiyesi Donacağı Köyünden Yakubʿdan alacağını taleb etmesine dair. Fî 24 Safer Sene 87.

Varak 35, Sayfa 2

186. Belge No 1:

Numero 160

Çarşamba Kasabasında Arhovalı Sefer oğlu Arslanʿın Yaseminʿe zevcelik görevini yerine getirmediği iddiasıyla açtığı davada Yaseminʿin amcası Kasriyeli Mehmed Ağa, Yaseminʿin oğlu Mustafaʿyla bin yüz gurûşa mihri müeccelle nikah akdinin olduğunu Yaseminʿin Arhovalı Sefer oğlu Arslanʿa eş hukukuna riayet etmediğine dair. Fî 23 Safer Sene 87.

187. Belge No 2:

Numero 161

Sa‘di Bey Mahâllesiʿnin Hacı Hüseyinoğlu Sokağıʿnda bulunan yüz yirmi sekiz zirâ‘ ve on iki barmak ve beş numerolu arsanın Sarafımʿa satışına dair. Fî 25 Safer Sene 87.

188. Belge No 3:

Numero 162

Samsun Kazası Kabi köyünde bulunan Câmi‘-i Şerîf Vakfıʿnın hitâbet cihetine Mehmed Efendiʿnin atanması. Fî 15 Safer Sene 87.

Varak 36, Sayfa 1

189. Belge No 1:

Numero 163

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Merkez Caddesi'nde bulunan yüz dört zirâ‘ ve iki barmak on dört numerolu arsanın Bedos'a satışına dair. Fî 25 Safer Sene 87.

190. Belge No 2:

Numero 164

Madeni Kabi kazası Enderye Mahâllesi'nden İlya kırılan dişleri için Sava'dan alacağını talep etmesine dair. Fî 25 Saferü'l-Hayr Sene 87.

191. Belge No 3:

Numero 165

Madeni Kabi kazası Ökse köyünden Borika'nın vefat etmesi üzerine mirasının zevcesi Kirakiye, validesi Kirakiye, oğlu Korkor ve kızı Anana'ya mirasların pay edilmesinden sonra Kayseri'ye Kazası ahâlîsinden Yasef, Borika'nın vefat etmesi üzerine Borika'nın Yasef'e olan borcunun ödenmesi için Borika'nın vasîsi Kireki'yeden borcunu talep etmesine dair. Fî 25 Safer Sene 87.

Varak 36, Sayfa 2

192. Belge No 1:

Numero 166

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Hacı Hüseyinoğlu Caddesi'nde bulunan yüz kırk yedi zirâ‘ altı numerolu arsanın Sergiz Efendi'ye satışına dair. 25 Saferü'l-Hayr Sene 87.

193. Belge No 2:

Numero 167

Canik ve Lazistan ve Gümüşhane Mutasarrıflıklarına. Fî 16 Mayıs Sene 86.

194. Belge No 3:

Numero 168

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Merkez Caddesi'nde bulunan yüz yirmi üç zirâ‘ on barmak ve sekiz numerolu arsanın Abdurrahman Ruhi Bey Efendi'ye satışına dair. Fî 29 Saferü'l-Hayr Sene 87.

Varak 37, Sayfa 1

195. Belge No 1:

Numero 169

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Mehmed Ağa Sokağı'nda bulunan yüz elli altı zirâ‘ on altı barmak ve altı numerolu arsanın Yuvan Ağa'ya satışına dair. Fî 5 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

196. Belge No 2:

Numero 170

Ma‘muratül-‘aziz Sancağı Şire kasabası Mezri köyünden Mustafa'nın eşyalarının kaybolmasıyla Mehmed Ağa'dan geri istemesine dair. Fî 7 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

197. Belge No 3:

Numero 171

Terme nahiyesi İnegazi köyünden ahâlîsinden Ahmed Yazıcı'nın kısrağının kaybolmasıyla bir süre sonra Reyhan Ağa'nın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak kısrağının geri almasına dair. Fî 9 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

Varak 37, Sayfa 2

198. Belge No 1:

Numero 172

Ünye Kasabası Çamurlu Mahâllesi'nden Ayşe Hanım'ın Bafra Kazasının Kumcağız adlı yerde bulunan Engiz Çiftliği'ne Milas kazası ahâlîsinden el-Hâc Abidinzâde Mehmed Efendi'yi

Ayşe Hanım'ın zevci Nureddin Bey'in, Mehmed Efendi'nin vekilliğini kabul etmesi üzerine

Ücret karşılığında vekil olarak tayin edilmesine dair. Fî 29 Saferü'l-Hayr Sene 87.

199. Belge No 2:

Numero 173

Ünye Kasabası Çamurlu Mahâllesi'nden Ayşe Hanım'ın Bafra kazasının Engiz köyünde bulunan Sultan Bayezid-i Veli Vakf-ı Şerîf'i ve Hatûniye Vakf-ı Şerîf-i arazilerine Çarşamba kazasının Çay Mahâllesi'nden Mehmed Efendi'yi ücret karşılığında vekil olarak tayin etmesi üzerine Ayşe Hanım'ın zevci Nureddin Bey'in, Mehmed Efendi'nin vekilliğini kabul etmemesine dair. Fî 29 Safer Sene 87.

Varak 38, Sayfa 1

200. Belge No 1:

Numero 174

Ünye Kasabası Çamurlu Mahâllesi'nden Ayşe Hanım'ın Bafra kazasının Engiz köyünde bulunan tarlalarına Çarşamba kazasının Çay Mahâllesi'nden Mehmed Efendi'yi ücret karşılığında vekil olarak tayin etmesi üzerine Ayşe Hanım'ın zevci Nureddin Bey'in, Mehmed Efendi'nin vekilliğini kabul etmemesine dair. Fî 29 Safer Sene 87.

201. Belge No 2:

Numero 175

Merzifon kasabası mahallâtından Neccar Mahâllesi'nden Meryem Hatûn'un vefat etmesi üzerine mirasının oğlu Barsih, anası Piran ve babası Karabet'e intikali ve anası Piran ile babası Karabet'in kendilerine düşen miras payının korunması için Mihail'i kendilerine vekîl tayin etmesine dair. Fî 14 Rebi'u'l-Evvel Sene 87.

202. Belge No 3:

Numero 176

Samsun'un Hacı Hüseyinoğlu Caddesi'nde bulunan doksan sekiz zirâ' arsanın Mehmed Ağa'ya satışına dair. Fî 13 Rebi'u'l-Evvel Sene 87.

Varak 38, Sayfa 2

203. Belge No 1:

Numero 177

Sa'di Bey Mahâllesi'nin Merkez Sokağı'nda bulunan yüz otuz iki zirâ' on sekiz barmak ve iki numerolu arsanın Hamdi Efendi'ye satışına dair. Fî 13 Rebi'u'l-Evvel Sene 87.

204. Belge No 2:

Numero 178

Ünye kasabası Çamurlu Mahâllesi'nde sâkine Şerife ve Ayşe Hanımların mülklerini Mehmed Efendi'ye satışına dair. Fî 13 Rebi'u'l-Evvel Sene 87.

Varak 39, Sayfa 1

205. Belge No 1:

Numero 179

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Merkez Caddesi'nde bulunan doksan üç zirâ‘ altı barmak ve on altı numerolu arsanın İbrahim Efendi'ye satışına dair. Fî 15 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

206. Belge No 2:

Numero

Çarşamba Kazası Sarıburun köyünden Kibar oğlu Hatib Mehmed'in mülk hissesini kardeşi Salih'e satışına dair.

207. Belge No 3:

Numero 180

Canik nahiyesi Seyfek köyünden Mehmed'in vefat etmesi üzerine mirasının validesi Mevlüde ve erkek kardeşleri İsmail ve Salih ve kız kardeşi Fatma'ya düşen mirastan vekâleten ve verâset iddia iden Mehmed'in erkek kardeşi Ömer'in alacakları için Reyhan Ağa'nın vekil tayin edilmesine dair. Fî 15 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

Varak 39, Sayfa 2

208. Belge No 1:

Numero 181

Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Hüseyin'in Kızılcık dibi adlı mevkide bulunan mülkünü Ayşe'ye satışına dair. Fî 15 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

209. Belge No 2:

Numero 182

Sa‘di Bey Mahâllesi Aşçı Hacı İbrahim Ağa Sokağı'nda bulunan yüz yirmi dört zirâ‘ altı barmak dört numerolu arsanın Dimistani ve Rafli'ye satışına dair. Fî 21 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

210. Belge No 3:

Numero 183

Samsun'da li-ecli't-ticâre mütemekkin Ali Ağa'nın bir miktar alacağını Tahir Ağa'dan alacağını taleb etmesine dair. Fî 21 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

Varak 40, Sayfa 1

211. Belge No 1:

Numero 184

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Mehmed Ağa Sokağı'nda bulunan yüz elli yedi zirâ‘ on iki barmak ve sekiz numerolu arsanın Yuvan'a satışına dair. Fî 29 Saferü'l-Hayr Sene 287.

212. Belge No 2:

Numero 185

Ma‘deni Kabi nahiyesi Hıyar Ağalığı köyü ahâlîsinden Terzi oğlu Kostantin mülkünü Yani'ye satışına dair. Fî 20 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

213. Belge No 3:

Numero 186

Sa‘di Bey Mahâllesi'nin Mehmed Ağa Caddesi'nde bulunan yüz yirmi yetmiş beş zirâ‘ yedi numerolu arsanın Hacce Mariyya'ya satışı. Fî 19 Rebî‘u'l-Ûlâ Sene 87.

Varak 40, Sayfa 2

214. Belge No 1:

Numero 187

Sa‘di Bey Mahâllesi'nin Hacı Hüseyinoğlu Sokağı'nda bulunan iki yüz yirmi zirâ‘ on dört barmak ve üç numerolu arsanın Yordam'a satışına dair. Hurrire fî'l-yevmi't-tâsi‘ ve'l-ışrîn min-şehri'-l Saferü'l-Hayr Sene seb‘a ve semânîn ve mi’eteyn ve elf.

215. Belge No 2:

Numero 188

Sa‘di Bey Mahâllesi'nin Mehmed Ağa Sokağı'nda bulunan yüz seksen iki zirâ‘ on iki barmak ve dört numerolu arsanın İsbir'e satışına dair. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâdi ve'l-ışrîn min- şehri'l-Rebî‘u'l-Ûlâ Sene seb‘a ve semânîn ve mi‘eteyn ve elf.

216. Belge No 3:

Numero 189

Bortakaloğlu Sokağı'nda bulunan yüz yirmi iki zirâ‘ altı barmak ve üç numerolu arsanın Haci Anastaş'a satışına dair. Fî 21 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

Varak 41, Sayfa 1

217. Belge No 1:

Numero 190

Bafra kazasının Cüzdar köyünde bulunan Mescid-i Şerîf Vakfı'nın imâmet cihetine Osman Efendi'nin atanması. Fî 21 Rebi'u'l-Evvel Sene 87.

218. Belge No 2:

Numero 191

Sa'di Bey Mahâllesi'nin Mehmed Ağa Sokağı'nda bulunan yüz atmış zirâ' ve on sekiz barmak ve on numerolu arsanın Yuvan'a satışına dair. Fî 21 Rebi'u'l-Evvel Sene 87.

219. Belge No 3:

Numero 192

Çarşamba kazası Teknecik köyünden Çerkes İsmail Efendi'nin kısrağının kaybolmasıyla bir süre sonra Hafız İsmail'in elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak kısrağının geri alması.

Varak 41, Sayfa 2

220. Belge No 1:

Numero 193

Câmi'-i Kebîr Mahâllesi'nden Rukiye Hatûn ile kız kardeşi Mahi Hatûn'un müşterek mülklerinin taksimine dair. Fî 22 Rebi'u'l-Evvel Sene 87.

221. Belge No 2:

Numero 194

Sa'di Bey Mahâllesi'nin Merkez Caddesi'nde bulunan yetmiş dört zirâ' ve on iki numerolu arsanın Mustafa Efendi ve Abdi Reislere satışına dair. Fî 22 Safer Sene 87.

222. Belge No 3:

Numero 195

Ayvacık ma'a Terme nahiyesi Sofualan köyünde bulunan Şeyh Ali Zâviyesi Vakfı'nın zâviyedârlık hissedârlığına Ömer ve Ahmed ve Ali ve İzzet Halifelerin atanmalarına dair. Fî 22 Rebi'u'l-Evvel Sene 87.

Varak 42, Sayfa 1

223. Belge No 1:

Numero 196

Ayvacık ma‘a Terme nahiyesi Sofualan köyünde bulunan Şeyh Ali Zâviyesi Vakfı'nın zâviyedârlık hissedârlığına Halil ve Mehmed Halîfelerin atanmalarına dair. Fî 22 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

224. Belge No 2:

Numero 197

Sa‘di Bey Mahâllesi'nden Hafife Hatûn'un zevci Mehmed Cemal Efendi ile boşanmasıyla Hafife Hatûn'un İsmail Efendi'yi vekîl tayin etmesine dair. Fî 25 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

Varak 42, Sayfa 2

225. Belge No 1:

Numero 198

İslam Mahâllesi'nde olub Müslüman tebaanın emlak ve hane tasarrufu ile ilgili. Fî 15 Saferü'l-Hayır Sene 1287.

226. Belge No 2:

Sicil-i mâhkemeye kayıd ve yazdırılıp bildirilmeye dair . Fî 18 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

Varak 43, Sayfa 1

227. Belge No 1:

Numero 199

Sa‘di Bey Mahâllesi'nden Tokadizâde Osman Hayri Efendi ile Ermeni Mahâllesi'nden ve Ermeni milletinden Hazaryan ve Hacik ve Salican veledi ve Kalaycı Akbar ve Muhtar Berber Artin Mahâlle'nin çeşmelerine ve Câmi‘-i Şerîf suyundan anlaşmazlığa düşmelerine dair. Fî 21 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

Varak 43, Sayfa 2

228. Belge No 1:

Numero 200

Fî 17 Safer Sene 287 ve Fî 6 Mayıs Sene 86 târihi ve on sekiz numaralı ile Erzurum vilâyetine mektup, Erzurum İranlılar arasında yapılan evlilik hakkında.

229. Belge No 2:

Numero 201

Fî 10 Şevval Sene 82 ve Fî 13 Şubat Sene 81 tarihli ve 67 Numaralı mektuptur, Erzurum vilâyetine Erzurum-İranlılar arasında yapılan evlilik hakkında.

230. Belge No 3:

Numero 202

Devlet-i Âliyye tebaası ile İran tebaası arasında yapılan evlilikler hakkında. Fî 24 Saferü'l-Hayr Sene 287.

Varak 44, Sayfa 1

231. Belge No 1:

Numero 203

Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Rum milletinden Trabzonlu Yordam Ağa'nın Mehmed Ağa Sokağı'nda bulunan arsasını Yordam Ağa'ya satışına dair. Fî 27 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

232. Belge No 2:

Numero 204

Ermeni Mahâllesi'nde oturan Kebâbcı Tadbos'un Posta Caddesi'nde bulunan arsasını Kör Hüseyin'e satışına dair. Fî 28 Rebî‘u'l-Ûlâ Sene 287.

233. Belge No 3:

Numero 205

Bafra Kazası Sarmaşık köyünde bulunan Şeyh Mahmud Efendi nâm sâhibü'l-hayrın binâ eylediği Câmi‘-i Şerîf vakfına hitâbet cihetine İbrahim Efendi'nin atanmasına dair. Fî 25 Rebî‘u'l-Ûlâ Sene 287.

Varak 44, Sayfa 2

234. Belge No 1:

Numero 206

Madeni Kabi nahiyesi Babala köyü ahâlîsinden Salih'in adı geçen köydeki mülklerini Ali'ye satışına dair. Fî 29 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

235. Belge No 2:

Numero 207

Madeni Kabi nahiyesi Babala köyü ahâlîsinden Salihʿin mülklerini Mustafaʿya satışına dair. Fî 29 Rebiʻuʿl-Evvel Sene 87.

236. Belge No 3:

Numero 208

Hançerli Mahâllesiʿnde sâkin Canikli Hüseyinʿin vefat etmesi üzerine mirasının zevceleri Emine ve Fatma Hatûnlar ile kız kardeşlerinin oğulları İdris ve Hüseyin ve Ali ve Durmuş Mustafaʿya mirasların pay edilmesinden sonra İdris ve Hüseyin ve Ali ve Durmuş, Cabir Sokağıʿnda bulunan arsanın Emrullah Ağaʿya satışına dair. Fî 29 Rebiʻuʿl-Evvel Sene 87.

Varak 45, Sayfa 1

237. Belge No 1:

Numero 209

Saʻdi Bey Mahâllesiʿnin Mehmed Ağa Sokağıʿnda bulunan iki yüz otuz beş zirâʻ yirmi üç barmak ve on bir numerolu arsanın Burgaki Ağaʿya satışına dair. Fî 1 Rebiʻuʿl-Âhir Sene 87.

238. Belge No 2:

Numero 210

Kastamonu vilâyeti Devrekani kazasına bağlı Divanlı dîvânlarından Kırvaç divanında Yeğlik Çiftliği ve Şifacı Taş Dîvân adlı mülkler için Mustafa Neşet Efendiʿnin vekil tayin edilmesine dair. Fî 1 Rebiʻuʿl-Âhir Sene 87.

Varak 45, Sayfa 2

239. Belge No 1:

Numero 211

On Yedi Numaralı ve 21 Safer Sene 87 ve Fî 10 Mayıs Sene 86 Târihli Emirnâme. Kurada isimleri çıkanların askerlik hizmetlerinin karşılanmasına dair.

240. Belge No 2:

212 Mâhkeme ve meclislerle kaymakamlık ve müdürlüklerden alınacak senet ve tutanakların meclis-i idâre-i livâda saklanmasına dair. Fî 18 Rebiʻuʾl-Evvel Sene 87 ve Fî 6 Haziran Sene 86.

Varak 46, Sayfa 1

241. Belge No 1:

Medreseye öğrenci alımında alacakları derslere dair.

242. Belge No 2:

Numero 215

Saʻdi Bey Mahâllesiʾnde sâkin Anastaşʾın vefat etmesi üzerine mirasının zevcesi Katerina ile oğlu Biraşkovaʾya intikal etmesi üzerine kalan mirastan Hükümet Caddesiʾnde bulunan mülklerini Yorgi ve Kirekiyeʾye satışına dair. Fî 8 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

Varak 46, Sayfa 2

243. Belge No 1:

Numero 216

Saʻdi Bey Mahâllesiʾnde sâkin Şişboyun Hacı Mehmed Ağaʾnın Saʻdi Bey Mahâllesiʾnin Bahçeli Sokağıʾnda bulunan mülkünü Mariyyaʾya satışına dair. Fî 7 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

244. Belge No 2:

Numero 217

Saʻdi Bey Mahâllesi ahâlîsinden Hacı Mehmed Ağaʾnın adı geçen mahallede bulunan mülkünü Abostol ve Nazariʾye satışına dair. Fî 8 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

245. Belge No 3:

Numero 218

Saʻdi Bey Mahâllesi ahâlîsinden Şişbuyun Mehmed Ağaʾnın Bahçeli Sokağıʾnda bulunan mülkünü Yordamʾa satışına dair. Fî 8 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

Varak 47, Sayfa 1

246. Belge No 1:

Numero 219

Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Şişbuyun Hacı Mehmed Ağa'nın Bahçeli Sokağı'nda bulunan mülkünü Esber'e satışına dair. Fî 8 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

247. Belge No 2:

Numero 220

Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Şişbuyun Hacı Mehmed Ağa'nın Bahçeli Sokağı'nda bulunan mülkünü Lefter'e satışına dair. 8 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

Varak 47, Sayfa 2

248. Belge No 1:

Numero 222

Samsun'un Ahulu köyünde bulunan meranın Fahlus ve Sarı Şeyh ve Köselü köyü ahâlîlerinden Bayrakdar oğlu Mehmed ve Abak oğlu Emrullah ve İsa oğlu Mehmed ve Hattab oğlu Halil ve Mir oğlu Ali ve Kurt oğlu Mustafa ve Kulu Feyz oğlu Asnatbos ve Pavli oğlu Borife arasında meranın taksiminden doğan anlaşmazlığın giderilmesine dair. Fî 2 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

Varak 48, Sayfa 1

249. Belge No 1:

Numero 222

Sa‘di Bey Mahâllesi'nin Bortakaloğlu Sokağı'nda bulunan yüz kırk dokuz zirâ‘ altı barmak ve beş numerolu arsanın Hazaryan ve Karabet'e satışına dair. Fî 7 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

250. Belge No 2:

Numero 223

Çarşamba Kasabası Çay Mahallesinden Abdülhamid Bey'in vefat etmesi üzerine oğlu Abdulbaki Bey ile kızı Müzeyyen Hanım'a, Abdülhamid Bey vefat etmeden önce erkek karındaşı Mehmed Nureddin Bey'i vasi tayin etmiş olup Abdülhamid Bey'in vefat etmesi üzerine borçlarının karşılanması amacıyla Mehmed Nureddin Bey Kasabhane Sokağı'nda bulunan mülkünü Mehmed Ağa'ya satışına dair. Fî 7 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

251. Belge No 3:

Numero 224

Ünye Kasabası Kal‘a Deresi Mahâllesi'nden Mehmed Nureddin Bey Kasabhane Sokağı'nda bulunan mülkünü Mehmed Ağa'ya satışına dair. Fî 8 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

Varak 48, Sayfa 2

252. Belge No 1:

Numero 225

Lazistan Sancağında Atina kazası'nın Buleb-i Süfla köyü Bâbanaş oğlu Mehmed'in vefat etmesi üzerine mirası, zevcesi Ayşe Hatûn ile oğlu Ahmed'e mirasın intikal etmesi üzerine Ayşe Hatûn ile oğlu Ahmed kendilerine Sarı Abdi oğlu Receb'i vekil tayin ettikten sonra Hıyarlık köyünden Yahya oğlu Hasan Ağa'dan murisleri olan Mehmet'in alacağını Hasan Ağa'dan taleb etmelerine dair. Fî 12 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

Varak 49, Sayfa 1

253. Belge No 1:

Numero 226

Ali Bey Köyüne yerleşen Andon oğlu Andaş'ın öküzünün kaybolmasıyla bir süre sonra Reyhan Ağa'nın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak öküzünün geri almasına dair. Fî 7 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

254. Belge No 2:

Numero 226

Kavak nahiyesi Emirli köyü Ilıca civârında El-Hâc Osman'ın eylediği Câmi‘-i Şerîf vakfına imâmet ve hitâbet cihetine Ahmed Efendi'nin tayin edilmesine dair. Fî 15 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

Varak 49, Sayfa 2

255. Belge No 1:

Numero 227

Samsun'da ticaret için oturan Sarafım Ağa Bafra kazası Çilhane Mahâllesi'nde bulunan mülklerini Asım ve İlyas efendilere satışına dair. Fî 15 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

256. Belge No 2:

Numero 228

Hançerli Mahâllesi'nden Zeyneb Hatûn'un zevci Ömer Ağa'nın vefat etmesi üzerine mirası, Zeyneb Hatûn ile kızı Hayriye'ye bırakılması üzerine Zeyneb Hatûn babası Mustafa vekîl tayin etmiş olub mirasın bir kısmını teslim etmemesi üzerine Zeyneb Hatûn babası Mustafa'dan alacağını talep etmesine dair. Fî 15 Rebi'u'l-Âhir Sene 87.

Varak 50, Sayfa 1

257. Belge No 1:

Numero 229

Sa'di Bey Mahâllesi'nden İbrahim Etem Efendi'nin birkaç eşyasını zevcesi Ayşe Hanım'a bırakmasına dair. Fî 13 Rebi'u'l-Âhir Sene 87.

258. Belge No 2:

Numero 230

Kabaklı köyünden Emine Hatûn tarlalarını şahitler huzurunda zevci Mustafa'ya ücret karşılığında vermesine dair. Fi 16 Rebi'u'l-Âhir Sene 87.

259. Belge No 3:

Bafra kazası Karaköy köyünden Çerkes Ebubek Efendi'nin vefat etmesi üzerine mirası, oğlu Şıbkan ve kızları Zekiye ve Atiye hanımlara kalan mirastan Çerkes Ebubek Efendi'nin oğlu Şıbkan kız kardeşleri Zekiye ve Atiye hanımlara paylarına düşen mirasları talep etmesi için Ayşe Hanım'ı vekil tayin edilmelerine dair. Saferü'l-Hayr. Fî 20 Saferü'l-Hayr Sene 87.

Varak 50, Sayfa 2

260. Belge No 1:

Numero 231

Bazar Mahâllesi sâkinelerinden Havva Hatûn Hançerli Mahâllesi'nin Asmalı Sokağı'nda bulunan mülkünü Serkiz'e satışına dair. Fî 21 Rebi'u'l-Âhir Sene 87.

261. Belge No 2:

Numero 232

Megede Mahâllesi'nden Emine Hanım'ın vefat etmesi üzerine mirası, kızı Ayşe ile zevci İbrahim Efendi ve babası Mehmed Ağa 'ya kalan mirastan Mehmed Ağa hissesi

karşılığında İbrahim Efendi'nin vermiş olduğu senet karşılığında kendisine düşen mirastan vazgeçtiğine dair. Fî 12 Muharrem Sene 287.

262. Belge No 3:

Numero 233

Megede Mahâllesi'nde sâkin Tozanlızâde Hacı Ömer'in vefat etmesi üzerine mirası, zevcesi Habibe Hatûn ile oğlu İbrahim Efendi ve kızı Mihri Hatûn'a kalan mirastan zevcesi Habibe Hatûn hissesi karşılığında kardeşi İbrahim Efendi'nin vermiş olduğu senet karşılığında kendisine düşen mirastan vazgeçtiğine dair. Fî 21 Rebi'u'l-Âhir Sene 87.

Varak 51, Sayfa 1

263. Belge No 1:

Numero 234

Megede Mahâllesi'nde sâkin Tozanlızâde Hacı Ömer'in vefat etmesi üzerine mirası, zevcesi Habibe Hatûn ile oğlu İbrahim Efendi ve kızı Mihri Hatûn'a kalan mirastan Mihri Hatûn hissesi karşılığında kardeşi İbrahim Efendi'nin vermiş olduğu senet karşılığında kendisine düşen mirastan vazgeçtiğine dair. Fî 21 Rebi'u'l-Âhir Sene 87.

264. Belge No 2:

Numero 235

Nefs-i Trabzon vilâyeti İskender Paşa Mahâllesi'nden Mıgırdıç İskender Paşa Mahâllesi'nde bulunan mülkü için Döğmeci oğlu Agasıl Efendi'yi vekili tayin etmesine dair. Fî 21 Rebi'u'l-Âhir Sene 87.

Varak 51, Sayfa 2

265. Belge No 1:

Numero 236

Kaz köyünde oturan Kiregine adı geçen köyde bulunan mülklerini oğulları Makdis, Sava ve Dimitri'ye satışına dair. Fî 23 Rebi'u'l-Âhir Sene 87.

266. Belge No 2:

Numero 237

Kaz köyünde oturan Yanaki oğlu Sahalide Kaz köyünde bulunan mülklerini oğulları Makdis, Sava ve Dimitriʾye satışına dair. Fî 23 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

Varak 52, Sayfa 1

267. Belge No 1:

Numero 238

Alanos köyünden Ali Efendi ile kız karındaşı İklime babaları Halil Efendiʾnin ölmesiyle babalarının ortağı Hafız Süleyman Efendiʾnin borcunu istemesi üzerine Halil Efendiʾnin terekesinden Hafız Süleyman Efendiʾye mirasçıları tarafından borcunun ödenmesine dair. Fî 23 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

268. Belge No 2:

Numero 239

Saʻdi Bey Mahâllesiʾnin Aşçı Hacı İbrahim Sokağıʾnda bulunan yüz yirmi üç zirâʻ on iki barmak ve üç numerolu arsayı Abdülhamid ve Asım ve Emin Efendilere satışı. Fî 25 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

Varak 52, Sayfa 2

269. Belge No 1:

Numero 240

Saʻdi Bey Mahâllesiʾnin Aşçı Hacı İbrahim Sokağıʾnda bulunan yüz yirmi iki zirâʻ dokuz barmak ve iki numerolu arsanın Abdülhamid ve Asım ve Emin Efendilere satışına dair. Fî 25 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

270. Belge No 2:

Numero 241

Kavak nahiyesi Emirli köyü Ilıca civârında El-Hâc Osmanʾın yaptırdığı Câmiʻ-i Şerîf Vakfına imâmet ve hitâbet cihetlerine Ahmed Efendi tayin edilmesine dair. Fî 19 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

271. Belge No 3:

Numero 242

Bafra kazası Alaçam nahiyesinden Kahveci esnâfından Hasan Ağaʿnın vefatıyla terekesinden alacak iddia eden Divriği kazası ahâlîsinden Bakkal Mustafa Ağaʿnın alacağını Hasan Ağaʿnın vekili Ahmed Efendiʿden istemesine dair. Fî 25 Rebiʻuʿl-Âhir Sene 87.

Varak 53, Sayfa 1

272. Belge No 1:

Numero 242

Hacı Hüseyinoğlu Caddesiʿnde bulunan yüz elli dokuz zirâʻ on sekiz barmak ve on bir numerolu arsanın Osman Hayri Efendiʿye satışı. Fî 1 Cemâziyeʿl-Evvel Sene 87.

273. Belge No 2:

Numero 243

Hacı Hüseyinoğlu Caddesiʿnde bulunan yüz yirmi iki zirâʻ on iki barmak ve on numerolu arsanın Osman Hayri Efendiʿye satışı. Fî 1 Cemâziyeʿl-Evvel Sene 87.

Varak 53, Sayfa 2

274. Belge No 1:

Numero 284

Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Ahıskavizâde Ali Efendiʿnin Ermeni Mahâllesi Sokağıʿnda bulunan mülkünü Mehmed Ağaʿya satışına dair. Fî 3 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

275. Belge No 2:

Numero 285

Hazinedârzâde Osman Paşaʿnın zevcesi Hacce Akbeh Hanım ile oğlu Süleyman Beyʿin vereselerine dair resmi yazı. Fî 5 Rebiʻuʿl-Âhir Sene 87 23 Haziran Sene 87.

Varak 54, Sayfa 1

276. Belge No 1:

Numero 286

Câmiʻ-i Kebîr Mahâllesiʿnden Kamere ve Hatûn Hatûnların Telgrafhane Caddesiʿnde bulunan mülklerini Mehmed Emin Ağaʿya satışına dair. Fî 4 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

277. Belge No 2:

Numero 287

Amasya Sancağına bağlı Lâdik Kasabasıʿnın Kova Mahâllesi sâkinelerinden Ayşeʿnin Hançerli Mahâllesiʿnin Posta Caddesiʿnde bulunan mülkünü Mustafa ve Ali ve İsmail Hakkı Efendilere satışına dair. Fî 4 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

278. Belge No 3:

Numero 288

Samsunʿun Cedid Mahâllesi sâkinelerinden Fatma Hatûnʿun Asmalı Caddesiʿnde bulunan mülkünü Yusuf Reisʿe satışına dair. Fî 4 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

Varak 54, Sayfa 2

279. Belge No 1:

Numero 289

Ökse kazası Tekye Köyü ahâlîsinden Abdurrahman Efendiʿnin camuş düvesinin kaybolmasıyla bir süre sonra Hafız Mehmedʿin elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak düvenin geri alması. Fî 5 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

280. Belge No 2:

Numero 290

Terme nahiyesi Koçman köyü Kayıkçı oğlu Hasan bir doru bargir ile bir çift camış öküzüm kaybolmasıyla bir süre sonra Çırakʿın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak öküzün geri alması. Fî 5 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

Varak 55, Sayfa 1

281. Belge No 1:

Numero 291

Hançerli Mahâllesiʿnde sâkini el-Hâc Osmanʿın vefatıyla el-Hâc Hasan Efendiʿnin vasi olarak atamasına dair. Fî 6 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

282. Belge No 2:

Numero 292

Saʻdi Bey Mahâllesi ahâlîsinden Halilʿin Mevlevihane Sokağıʿnda bulunan mülkünü Yineli Kalmanaʿya satışına dair. Fî 4 Cumâziyeʿl-Evvel Sene 87.

283. Belge No 3:

Numero 292

Sa‘di Bey Mahâllesi'nden Emine Hatûn'un vefat etmesi üzerine mirası zevci Hacı Mustafa Ağa ile kız kardeşleri Neşide ve Ümmühan Hatûnlara kalmasıyla Neşide ve Ümmühan Hatûnlar miras olarak payına düşen mülklerini Hacı Mustafa'ya satışına dair. Fî 5 Cemâziye'l-Ûlâ Sene 87.

Varak 55, Sayfa 2

284. Belge No 1:

Numero 293

Amasya Sancağına bağlı Merzifon kazası Sofular Mahâllesi'nden İbrahim Ağa'nın vefat etmesi üzerine mirası zevcesi Şerîfe Hatûn'a ile kızları Hafize ve Ayşe ve oğlu Hasan Çavuş'a kalmasıyla İbrahim Ağa'nın kızı Hafize Hatûn miras olarak payına düşen mülkünü kardeşi Hasan Çavuş'a satışına dair. Fî 7 Cemâziye'l-Ûlâ Sene 87.

285. Belge No 2:

Numero 294

Ermeni Mahâllesi'nde oturan İnkisab oğlu Mardiros Ermeni Mahâllesi Sokağı'nda bulunan mülklerin kendisine ait olduğunu ispatlamasına dair. Fî 12 Cumâziye'l-Evvel Sene 87.

Varak 56, Sayfa 1

286. Belge No 1:

Numero 295

No 176

Üsküdar mutasarrıflığında hizmetli Ahmed Celal Efendi'nin Canik'de bulunan zevcesi Hafize Hatûn'a huzûr-u şer‘de muhâle‘a yapıldığı vekilleri tarafından bildirildiğine dair. Fî 23 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87 ve 11 Temmuz Sene 87.

287. Belge No 2:

Numero 296

Sa‘di Bey Mahâllesi'nden Salih'in vefat etmesi üzerine mirası, zevcesi Kezban Hatûn ile kardeşi Mustafa'ya kalmasıyla mirasın dörtte biri Kezban Hatûn'a dörtte üçünün ise

Mustafaʿya kalmasıyla Kezban Hatûn Müftü Efendi Sokağıʿnda bulunan mülklerin Mustafaʿya intikal etmesi üzerine miras taksimin itiraz etmesi sonrasında itirazının kabul edilmesine dair. Fî 14 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

288. Belge No 3:

Numero 297

Sa‘di Bey Mahâllesiʿnden Salihʿin vefat etmesi üzerine mirası, zevcesi Kezban Hatûn ile kardeşi Mustafaʿya kalmasıyla mirasın dörtte biri Kezban Hatûnʿa dörtte üçünün ise Mustafaʿya kalmasıyla Kezban Hatûn Müftü Efendi Sokağıʿnda bulunan mülklerin Mustafaʿya intikal etmesi üzerine miras taksimin itiraz etmesi sonrasında itirazının kabul edilmesine dair. Fî 11 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

Varak 56, Sayfa 2

289. Belge No 1:

Numero 298

Hacce Hatûn Mahâllesiʿnden Kerime Hatûnʿun vefat etmesi üzerine miras, oğlu Hacı Mustafa ve kızı Havva Hatûnʿa kalmasıyla mirasın üçte ikisi Hacı Mustafaʿya üçte biri Havva Hatûnʿa kalmasıyla Havva Hatûn vekili ve oğlu Mehmed Ağaʿnın miras taksimin itiraz etmesi sonrasında itirazının kabul edilmesine dair. Fî 17 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

290. Belge No 2:

Numero 299

Katolik milletinden Kalbosʿun Kumpanya Caddesiʿnde bulunan mülkünü Serkiz Efendiʿye satışına dair. Fî 13 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

Varak 57, Sayfa 1

291. Belge No 1:

Numero 300

Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Hüseyin Ağa ile Çarşamba kasabası mahallâtından Orta Mahâllesi sâkinelerinden Şakire Hatûnʿun Hacezâde Mustafa Efendi medresesinde üç yüz gurûş mihr-i müeccel ve beş yüz gurûş mihr-i muacceliyle nikah akdinin yapıldığı Şakire Hatûnʿun zevcelik görevini yerine getirmediği iddiasıyla Hüseyin Ağaʿnın vekili ve babası

Hasan Ağa tarafından açılan dava sonucu Şakire Hatûn'un eş hukukuna riayet etmesi gerektiğine dair. 24 Cemâziye'l-Ûlâ.

292. Belge No 2:

Numero 301

Çarşamba kazası Yukarı Karaağaç köyünden Rahim oğlu Şaban'ın kısrağının kaybolmasıyla bir süre sonra Hafız İsmail Ağa'nın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak kısrağının geri almasına dair. Fî 24 Cemâziye'l-Ûlâ Sene 87.

Varak 57, Sayfa 2

293. Belge No 1:

Numero 302

Çepni köyünde oturan Sofya'nın eşi ve vekili Koril, Sofya'nın Çepni ve Kara Ağaçbükü köyü sınırında bulunan mülk hisselerini kardeşi Haralanbo'ya bırakmasına dair. Fî 24 Cemâziye'l-Ûlâ Sene 87.

294. Belge No 2:

Numero 303

Ma‘muratül-‘aziz sancağına bağlı Arabgir kasabası Ulupınar Mahâllesi ahâlîsinden olub Samsun'da ticâretle uğraşan koltukçu esnâfından Mehmed Ağa'nın Samsun'da vefat etmesi üzerine Ulupınar Mahâllesi ahâlîsinde olan Mehmed Ağa'nın ebeveynleri, Hafız İsmail Ağa'yı vekîl tayin ederek Samsun'da yer alan Mehmed Ağa'nın terekesini taleb etmelerine dair. Fî 26 Cemâziye'l-Ûlâ.

Varak 58, Sayfa 1

295. Belge No 1:

Numero 304

Nefs-i Kavak nahiyesinden Ayşe Hatûn'un eşi ve vekili Mustafa, Ayşe Hatûn'un Yeni Mahâllesi'nin Caiz Sokağı'nda bulunan mülkünü Mehmed Efendi'ye satışına dair. Fî 7 Cemâziye'l-Âhir Sene 87.

296. Belge No 2:

Numero 305

Kadıköyü köyünden Müezzin oğlu Aliʾnin kısrağının kaybolmasıyla bir süre sonra Ömerʾin elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak kısrağının geri alması. Fî 12 Cemâziyeʾl-Âhir Sene 87.

Varak 58, Sayfa 2

297. Belge No 1:

Numero 306

S usam Adası ahâlîsinden olup Samsunʾda ticâretle uğraşan Dimitri, Yunan Devleti teb‘âsından Cacaroh ile Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Kapudan Odisu ile Andon, Corci ve Yaniʾden çalınan mallarını istemesine dair.

298. Belge No 2:

Numero 307

Karadere köyünde oturan Çerkes göçmeni ve Şabsih kabilesinden Süleymanʾın kısrağının kaybolmasıyla bir süre sonra Hasanʾın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak kısrağının geri almasına dair. Fî 29 Cemâziyeʾl-Âhir Sene 87.

Varak 59, Sayfa 1

299. Belge No 1:

Numero 380

Sarıcalı Mahâllesi ahâlîsinden Ali Ağaʾnın doru esbinin kaybolmasıyla bir süre sonra Reyhan Ağaʾnın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak esbin geri almasına dair. Fî 11 Receb Sene 287.

300. Belge No 2:

Numero 380

Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Tokadizâde Osman Hayri Efendi ile Ermeni Mahâllesi ahâlîsinden Hazaryan, Hacik, Tefkos ve Haci Artin ve Haci Kirkorʾun Müftü Çiftliği adlı yerde bulunan Câmi‘-i Şerîfʾin güneyi ve batısı yakınlarında ve Abdullah Paşa bahçesi adlı yerde bulunan çeşmelerin suları üzerinde çıkan anlaşmazlığın giderilmesine dair. Fî 21 Rebî‘üʾl-Ûlâ Sene 87.

Varak 59, Sayfa 2

301. Belge No 1:

Numero 309

Bafra kazasının Kolay köyünde Mehmed ve Abdi vakfına cüz-hânlık cihetine Mustafa Efendiʿnin atanmasına dair. Fî 15 Recebüʿl-Ferd Sene 87.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. Belgelerin Transkripsiyonu

Varak 1, Sayfa 2

1. Belge No 1:

Medîne-i Samsun kurâlarından Kadamud karyesi ahâlîsinden Hacı Tabib Mehmed bin Salih işbû bin seksen altı senesi Ramazan-ı Şerîf'in dokuzuncu günü Hacı Hatib isminde ve târihi seksen beş târihli mührünü zâyi‘ etmiş olduğunu beyân ile işbû mahâlle şerh verildi. Fî 11 Ramazan Sene 86.

2. Belge No 2:

Medîne-i Samsun'da Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Aziziye çarşusunda timurci esnâfından mâh-ı Şa‘bân-ı Şerîf'in on sekizinci Perşembe gecesi sa‘at sekiz râddelerinde Ermeni milletinden Bedros veledi Karabet'i sol böğrünün kama ile darb eylemiş bir sa‘ât sonra cerh-i mezkûrdan vefat eylemiş olduğundan keşf ve mu‘âyene olunurken taraf-ı hükümetden zâbıta binbaşısı rif‘âtlü Hacı Mehmed Ağa bin Ömer Ağa ve zabtiye neferâtından Emin bin Hüseyin Bortakaloğlu Aleksi timurci esnâfından Bedros veledi Bersek ustabaşıları Mıgırdıç veledi Simon kıbel-i şer‘de mûhzırbaşı Hacı Abdullah Efendi bin Osman Efendi hâzır olduğu hâlde keşf ve mu‘âyene olunmuştur. 18 Şa‘bân Sene 86.

3. Belge No 3:

Maktûl-ü Der-‘Âliyye'li Üsküdar'da Yeni Çeşme Mahâllesi'nden Sinekerim veledi Agob.

4. Belge No 4:

Devâir-i belediyeye irâd olmak üzere vilâyetin her bir kaza ve nahiyesinde ta‘mîmen icrâsında irâde-i ‘âliyye müte‘allik buyrulan zebhiye-i … resmlerinin tarifesidir.

5. Belge No 5:

Dellâliye Resmi

İşbû dellâliye resmi dört kısım olup birincisi çarşu ve bazarda dellâl ma‘rifetiyle satılan eşyadan alınan gurûşda bir pare resmidir ki bu resm münâsefeten dellâl ile daîre-i belediye'ye ‘âid olacaktır ve ikinci kısmı şer‘an mûceb-i tahrîr olan terikeler esmânından ahz edilen binde yirmi gurûş olub bununda beşi kezâlik münâsefeten dellâl ve daîre-i

belediye ve on ikisi ber mûceb-i nizâm eytâm müdürüne ve üçü hademe-i mahkemeye ve eytâm müdürü olmayan yerlerde mezkûr on ikisi harc vesâik meyanda Hazîne-i Celîleʿye ‘âidtir ve üçüncü kısmı Beytülmâlʿe müteʻallik olarak yine şer‘i şerîf ma‘rifetiyle tahrîr olunan terikelerden alınan binde yirmi gurûş olduğundan bunun olduğundan bunun dahi nısf-ı kezâlik hazîneye ve nısf-ı diğerinden sülüsü harc vesâik meyânda yine hazîneye ve sülüsân-ı münasafetten dellâllar ile daîre-i belediyeʿye ‘âid olacakdır ve dördüncü kısmı rüsûmât ve â‘şârın müzâyedesiyle mahâllince ihâlesi icrâ kılınanların hîn-i müzâyedesinde bedel-i sâbıkı üzerine vukû‘ bulacak zamdan her mültezimin vermesi lâzım gelen binde altı gurûş yirmi altı pare resmin münâsefeten dellâllar ile daîre-i belediyeʿye ‘âid olması lâzım gelecektir.

6. Belge No 6:

Zebhiye Resmi

İşbû zebhiye resmi şehir ve kasabalarda zebh olunan deve ve mandadan üçer gurûş ve öküz ve inekden ikişer gurûş ve deve ve manda yavrularından atmışar pare ve dana ve koyun ve keçiden kırkar pare ve kuzu ve oğlakdan yirmişer pare olarak devâir-i belediye içûn ahz olunacaktır.

Battal battal

7. Belge No 7:

Medîne-i Samsun kurâsından Sarı Yusuf karyesi sâkinelerinden Hanım bintî Mehmed nâm bikr-i bâliğanın mâni‘-i şer‘iyesi olduğundan izin nâmesi verilmeyeceği. Fî 23 Muharremüʿl-Haram Sene 87.

8. Belge No 8:

Fîʿl-asl Sivas vilâyetinin Ulukaman karyesi sâkinelerinden olub medîne-i Samsunʿun imam menzilinde li-ecliʿl-misâfire sâkine Kaz Mahmud kerimesi Hatice bintî Ali nâm bikr-i bâliğaya işbû hâzır-ı biʿl-meclis vilâyet-i mezkûre mahallâtından Bahtiyar-ı Bostanî Mahâllesi ahâlîsinden ve ‘Asâkir-i Şâhâne yüzbaşılarından Süleyman Ağa ibni Hidayed Ağa karındaşı gâ’ib-i ‘aniʿl-beled Hasan nâm kimesneye mezbûre-i nâmurad kılarak ol vecdle mihr-i mû‘accel nâmıyla i‘tâ eylediği.

‘âdet

1 Sim kol bağı

1 Altun küpe

2

29 Rebîʻüʾl-Ûlâ Sene 87.

Varak 2, Sayfa 1

9. Belge No 1:

İşbû sene-i mübârekede bin iki yüz seksen yedi senesi mâh-ı Cemâziyeʾl-Ûlâʾnın yirmi altı mâh-ı Ağustosʾun on biri çarşamba gecesi saat üçte medrese Câmiʻ-i Şerîf civârında saman bazarından taraftan aşçı dükkânından ihrâk zuhûruyla çarşı ve kalʻa derûnunda bir han kalmayûb bend-i musarraf Hasan Paşa idi. Fî 26 C Sene 87, Fî 11 Ağustos Sene 86.

10. Belge No 2:

İşbû bin iki yüz seksen altı senesi mâh-ı Cemâziyeʾl-Âhirʾin on üçüncü gecesi Elif oğlu karyesinde İran tebʻâsından Ali nâm kimesneyi mâh-ı halin on üçüncü Perşembe gecesi saʻât altı râddelerinde Serkiz Corciʾnin bostan tarlasında Ermeni milletinden Artin nâm kimesne ile beraber Baturgan Ali nâm kimesne Kalkob gezerken sol tarafından kurşun ile vurmuşlar Ali nâm kimesnenin diğer ortağı Rum milletinden Kiregiç dahî karye-i mezkûrda ol dahi karye ahâlîsinden mesmûʻumuz olduğu keşf-i meʼmûr buyrulan zâbit çavuşu Emin Ağa mûhzır Hacı Abdullah Efendi karye ahâlîleri hâzır olduğu hâlde keşf ve muʻâyene olunduğu işbû mahâlle kayd olundu. Fî 13 C Sene 86.

11. Belge No 3:

Fîʾl-asl Ordu kazasının Ulubey nahiyesine tâbiʻ Kara Ağaç karyesinden olup kasab müştemir çobanı iken Bafraʾdan gelir iken Gürün Irmağı boğazında ganem geçirirken kendi hâliyle suyup ganem geçirmek üzere ırmağa girdiğinde ırmağ-ı mezkûrda sel olmak münâsebetiyle yine çoban tâʼifesinden iki nefer refîki Mürt kazasının Babadog karyesinden Molla Mustafa oğlu Kahraman bin Mustafa ve diğer refîki karye-i mezkûrdan Ahmet nâm kimesneler su çok demişler ise de yine kendi hâliyle beklemeyib ırmağa girdiğinde suda denize götürüb işbû bin iki yüz seksen sekiz senesi mâh-ı Saferüʾl-Hayrʾın onuncu yevm-i Pazar ʻaleʾs-sabâh saʻât on bir râddelerinde garkan fevt olan İbrahim Çavuş nâm kimesnenin fevt olduğunu refîki bulunan Kahraman nâm kimesneler müstebân olduğu taraf-ı şerʻ-i şerîfden meʼmûr buyrulan mûhzırbaşı Hacı Abdullah Efendi ibn Osman Efendi ve zabtiye

neferâtından Seyyid Ali Ekrâd tâ'ifesi imamı Laz Molla Mustafa ve Geçen Ali vesâir müslimîn hâzır olduğu hâlde keşf mu'âyene olduğu 'illet-i kadîmesi bulunan paramluk 'illeti olduğu mu'âyene olunub merhûm İbrahim suya girdiği hâlde su 'illet-i kadîmesini arttırıb merhûm olduğu keşf mu'âyene olmuştur işbû mahâlle şerh verildi. Fî 11 Saferü'l-Hayr Sene 88.

Varak 2, Sayfa 2

12. Belge No 1:

Hûve

'İzzet-me'âb şerî'at-nisâb Mevalizâde Kibar-ı müderrisinden Mevlâna es-Seyyid Mustafa Hulûsi Efendi kâm-yâbı

Ba'de't-tahıyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki Trabzon vilâyeti dâhilinde Samsun kazasının umûr-ı ahkâm-ı şer'iyesi işbû bin iki yüz seksen altı senesi Cemâziye'l-Âhir'in gurresinden zât-ı hazreti fetvâpenâhînin intihâb ve tercîh buyurduklarına ve nezâret-i 'âmemize binaên tarafımızdan cenâb-ı şerîfinize ihâle ve tefvîz olunmuştur gerekdir ki kaza-i mezkûr gurre-i mezbûreden bi'n-niyâbe hatîb edib beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer'i 'âlide sây-i gayret vuk'û yâfte olan muhallefât-ı mevtâ-yı 'askerîyenin mûceb-i tahrîr olanlarını tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve tâksimi husûsunda ihtimâm ve dikkat eyleyesiz ve's-selâm.

13. Belge No 2:

Hamamcı Gümüş Ağa isti'mâl eylediği Mehmed Gümüş ismiyle mahkûk bir kıt'â mührünü dünkü Pazartesi günü zâyi' etmiş olduğunu haber vermekle târih-i zâyi' bilinmek üzere işbû mahâlle kaydolundu. Fî 25 CA Sene 87.

14. Belge No 3:

Kalafatzâde Ali Efendi isti'mâl eyledi bende-i ezeli es-Seyyid Ali ismiyle mahkûk bir kıt'â mührünü dünkü Çarşamba günü sâ'at beş raddelerinde zâyi' etmiş olduğu haber vermekle târih-i zâyi' bilinmek içûn işbû mahâlle kaydolundu. Fî 29 Muharremü'l-Haram Sene 88. Bende-i ezeli es-Seyyid Ali.

15. Belge No 4:

Körzâde Hüseyin Ağa isti‘mâl eylediği Abduh Husnü ismiyle mahkûk bir kıt‘â mührünü bundan dört gün evvel yani pazar günü zâyi‘ etmiş olduğu haber vermekle târih-i zâyi‘ bilinmek üzere işbû mahâlle şer‘ verildi. Fî 1 Gurre-i Eylül Sene 87.

Varak 3, Sayfa 1

Ya Fettâh Ya Fettâh Ya Fettâh Ya Fettâh

16. Belge No 1:

Numero 1

Medîne-i Samsun mahallâtından Câmi‘-i Kebîr Mahâllesi ahâlîsinden Mehmed Efendi ibni Hacı Salih nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûre kurâlarından Kuru Gökçe karyesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden işbû râfi‘ü'l-kitâb Anastaş veledi Kiregi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-i âtiyü'z-zikrin sudûruna değin yedimde şirâen mülk ve hakkım olan karye-i mezbûrede vâki‘ bir taraftan Sarı tarlası ve bir taraftan müşterî-i merkûm Anastaş tarla ve bir taraftan Çuvalcı oğlu Sava saman samanhanesi ve bir taraftan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî bir oda ve bir ahuru müştemil bir bâb menzili tarafeynden îcâb ve kabûl-u havî şurût-u müfsideden gabn-ı fâhiş takarrubdan ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile bin dokuz yüz elli gurûşu bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin dokuz yüz elli gurûşa müşterî-i merkûm Anastaş yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb merkûm Anastaş'ın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 8 Receb Sene 86.

17. Belge No 2:

Numero 2

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun’da li-ecli't-ticâre sâkin Muhâcirîn-i Çerâkise'den Ventoç Kâbilesinden Hasan bin El-Hâc İbrahim nâm kimesne meclis-i şer‘-i münîrde medîne-i mezbûre mahallâtından Bazar Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâ‘isü'l-i‘lâm Hafız Ömer Efendi ibn Mustafa müvâcehesinde bi-tav‘îh-i ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb merkûm Hafız

Ömer Efendi bî-kes ve vesâir olduğu hâlde târih-i i‘lâmdan yedi sene mukaddem bilâ-izni şer‘i ücret-i kaviyesiz beni yanına alıb menzil ve dükkânında yani kable'l-bülûğ ve ba‘d'el-bülûğ bana yedi sene hizmet ettirüb müddet-i mezkûrda lâzım gelen beher sene üçer yüz gurûşdan yedi senede cem‘an ecr-i mislim olan iki bin yüz gurûş ecr-i misli merkûm Hafız Ömer Efendi'den taleb ve da‘vâ ve beynimizde münâza‘a-i kesîre vukû‘ bulmuş ise de beynimize müslihîn tavassutuyla beni da‘vâ-i mezkûrundan bin iki yüz elli gurûş semen-i medfû‘ ve makbûza sûlh ve sûlh-i mezbûru müş‘ir işbû seksen altı senesi Cumâziye'l-Âhirin'in yirmi yedinci günü târihle müverrah kendi mührümle memhûr yedine bir kıt‘â ibrâ senedi dahi i‘tâ etmemle husûs-u mezkûre vesâire müte‘allika-i ‘âmme-i de‘âvi ve metâlibattan merkûm Hafız Ömer Efendi'nin zimmetini ibrâ ve iskât ol dahi bana medfû‘ olan bin iki yüz elli gurûşun istirdâdına müte‘allika benim zimmetimi ibrâ eyledi deyû müdde‘i-i merkûm Hasan'ın kelimât-ı meşrûhasını merkûm Hafız Ömer Efendi'nin zimmetini ibrâ ve tasdîk ve ber-vech-i muharrer ibrâ-i mezkûru kabûl eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı ‘âlilerine i‘lâm kılındı efendim. Fî 7 Recebü'l-Ferd Sene 86.

18. Belge No 3:

Numero 3

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Makaryos veledi Mine meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû râfi‘ü'l-kitâb medîne-i mezbûre kurâlarından Gürgan Pınarı karyesi ahâlîsinden Yani veledi Haci Sava mahzarında ikrâr-ı tâm ve tahrîr-i kelâm idûb ‘akd-i âtiyü'z-zikrin sudûruna değin yedimde bâ-hüccet-i şer‘iye şerîk-i mülküm olan karye-i mezbûrede vâki‘ bir tarafdan Küçük Yorika ve bir taraftan Haci Sava menzilleri ve bir tarafdan dere ve bir taraftan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî bir odayı müştemil bir bâb menzil ile bir bâb dûhan damı ve bir samanhane ile karye-i mezbûre civârında vâki‘ bir taraftan ırmak ve bir taraftan Sinebaş ve bir taraftan Kara Mustafa sapan atmağı ve bir tarafta tarîk-i ‘âm ile mahdûd bir göz değirmenin nısf-ı hisse-i şayi‘âsını tarafeynden îcâb ve kabûl-u havî şurût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ve safkâ-i vâhide ile bin üç yüz gurûşa merkûm Yani'ye bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin üç yüz gurûşa müşterî-i merkûm Yani yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d menzil ve dûhan damı ve samanhane ile bir göz değirmenin nısf-ı hisse-i şâyi‘asında benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûm Pavli'nin bir mülk-i müşterâsı ve

hükm-i sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şerʿî mâ-vakaʿa biʿt-taleb ketb olundu. Fî 12 Recebüʿl-Ferd Sene 86.

19. Belge No 4:

Numero 4

Maʿrûz-ı dâʿîleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesinde sâkin iken bundan ʿakdem vefat eden Ali Osman Ağa ibni İbrahim bin Abdullahʿın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Mahber bintî Mehmed nâm Hatûn ile sûlb-i kebîr oğlu Mustafa ve sûlb-i sağîr oğlu Mehmed ve sûlbiye-i sağîre kızları Sormuş ve Melek Hanımlara münhasıra olduğu baʿdeʿt-tahakkûk-i şerʿi sığâr-ı mezbûranın tesvîye-i umûrlarına kıbeliʿş-şerʿden vasî-i mansûbesi anaları mezbûre Mahber Hatûn tarafından vekîl-i müseccel-i şerʿîsi ibni kebîr merkûm Mustafa kendinden biʿl-asâle vasî-i mezbûre tarafından biʿl-vekâle meclis-i şerʿ-i şerîf-i kaviyyüʿl-esâsda Malatyalı Mehmed Efendi ibni Abdullah müvâcehesinde mûrisimiz müteveffây-ı merkûm Mehmed Efendi zimmetinde mağaza denk navlunlarından ez-gayrı sîm başka işbû yüz yetmiş gurûş alacağı hakkı olub kableʿl-ahz fevt olmakla meblağ-ı mezkûru merkûmdan biʿl-asâle ve biʿl-vekâle hâlâ taleb iderim deyû baʿdeʿd-daʿvâ veʿl-ikrâr ʿâla mûceb-i ikrâra meblağ-ı mezbûr altı yüz yetmiş gurûşu müddeʿi-i ʿasîl ve vekîl-i merkûm Mustafaʿya edâsıyla merkûm Mehmed Efendi iltizâm olundu tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr-ı ʿâlilerine iʿlâm olundu. Fî 12 Receb Sene 86.

Varak 3, Sayfa 2

20. Belge No 1:

Numero 5

Medîne-i Samsun mahallâtından Bazar Mahâllesi ahâlîsinden Hasan Ağa ibni Hüseyin nâm kimesne meclis-i şerʿ-i şerîf-i enverde mezbûre mahallâtından Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden işbû baʿisüʿl-kitâb Yusuf Ağa ibni Abdullah nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ʿakd-ı âtiyüʿz-zikrin sudûruna değin yedimde şirâen mülk ve hakkım olan Hükümet Caddesiʿnde vâkiʿ bir taraftan Haci Kasitlat Bey kahvesi ve bir tarafdan arsa-i hâliye ve iki tarafdan tarîk-i ʿâm ile mahdûd tûlen on iki ve ʿârzen on behesâbıʿt-terbîʿ-i yüz yirmi zirâʿ ve iki rakamlı arsamı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî şurût-ı müfsideden ve muvâzaʿa ve gabn-ı fahîş ve takrîrden ʿârî beyʿ-i bâtt-ı sahîh-i şerʿ-î ile dokuz yüz atmış gurûşa mûmâ-ileyh Yusuf Ağaʿya beyʿ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol

dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yine dokuz yüz atmış gurûşa mûmâ-ileyh Yusuf Ağa yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i mûmâ-ileyh Yusuf Ağa'nın mülk-i müşterâsı ve hükm-i sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 13 Recebü'l-Ferd sene 86.

21. Belge No 2:

Numero 6

Zikr-i âtî hüccet-i şer‘iye altı sehm i‘tibârıyla

Yedlerinde şirâen ve irsen ve müşâ‘an mutasarrıf olan medîne-i Samsun mahallâtından Megede Mahâllesi ahâlîsinden İbrahim Efendi ibni Mustafa ve Bazar Mahâllesi ahâlîsinden Hüseyin Efendi ibni Hüseyin ile Hançerli Mahâllesi sâkinelerinden Havva bintî Hasan nâm Hatûn tarafından zikr-i âtî husûsda bey‘ ve takrîr ve i‘tâ-i hüccete zât-ı mezbûreyi bi'l-ma‘rifet'iş-şer‘iyye ‘ârifân mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Hacı İshak Ağa ibni Ali ve İsmail Efendi ibni Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâlete hükm-ü şer‘i lâhık olan mezbûrenin zevci Mustafa ibni Hüseyin nâm kimesneden her bir meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde marû'z-zikr Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâ‘isü'l-kitâb Ali Efendi ibni Osman bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb arsasının senevi Hançerli Câmi‘-i Şerîf-i Vakfı'na on gurûş mukâta‘a-i kadîmesi olub üzerinde vâki‘ ebniye-i memlûkesi ber-minvâl-i meşrûh altı sehim i‘tibârıyla beş sehmi bizlerin şirâen ve bir sehmi müvekkile-i mezbûre Havva Hatûn'un irsen ve müşâ‘an ve müştereken mülk ve hakkımız olan mahâlle-i mezbûrenin Ermeni Mahâllesi Sokağı'nda vâki‘ bir taraftan müteveffây-ı Şamdan Ağası Osman Ağa menzili ve bir taraftan Acem oğlu Şerif menzili ve iki taraftan tarîk-i ‘âm ile mahdûd dokuz ve bir rakamlı fevkânî üç oda ve tahtânî bir fürun ve bir bâb mülk menzilimizin ebniye-i memlûkesine tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî şurût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile bizler beş sehim hisse-i şâyi‘alarımızı yedi bin beş yüz gurûşa vekîl-i merkûm Mustafa dahi müvekkilesi zevcesi mezbûre Havva Hatûn'un bir sehm hisse-i şâyi‘ası bin beş yüz gurûş ki cem‘ân dokuz bin gurûşa her birimiz bi'l-asâle ve bi'l-vekâle merkûm Ali Efendi'ye bey‘ ve temlîk eylediğimizde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra ‘arsasını dahi ba-ma‘rifet-i mütevelli-i merkûm Ali Efendi'ye meccânen

ferağ ve tefvîz ol dahi ber-minvâl-i mübeyyin tefevvûz ve kabûl edûb ebniyesinin semeni olan meblağ-ı mezbûr dokuz bin gurûşa müşterî-i merkûm Ali Efendi yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûrun ebniye-i memlûkesi ve merkûm Ali Efendiʾnin mülk-i mâhz-ı ve arsası ve dahi müfevvez olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 19 Recebüʾl-Ferd Sene 86.

22. Belge No 3:

Numero 7

Medîne-i Samsun kurâlarından Aksu karyesinde sâkine zât-ı ta‘rîf-i şer‘ ile ma‘rife İsmihan binti Ahmed nâm Hatûn meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde zevc-i dâhili karye-i mezbûre ahâlîsinden Torun Mehmed ibni Mustafa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb merkûm Mehmed işbû meclis-i şer‘de beni beyyinen tadlîk etmekle merkûm Mehmed zimmetinde mütekarrer ve ma‘kûd-u aleyh olan iki yüz gurûş mihr-i mü’eccelim ile nafaka-i ‘iddet ve me‘ûnet-i süknâm içûn dahi bit-terâhi ta‘yîn olunan yüz gurûş cem‘ân üç yüz merkûm Mehmed yedimden biʾt-tamam ahz u kâbz edûb hukûk-u zevciyete müte‘allika-i ‘âmme-i da‘vâdan her birimiz âharın ibrâ ve iskât-ı deyine her birimiz âharın ibrâsı ber-minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-hûvel vâki‘ biʾt-taleb ketb olundu. Fî 15 Receb Sene 86.

23. Belge No 4:

Numero 8

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fîʾl-asl Tokat Kasabası mahallâtından Başmeydan Mahâllesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Ermeni milletinden olub li-ecliʾl-misafire medîne-i Samsunʾda mütemekkin sâhib-i ‘arzuhâl Ohannes veledi Bedros meclis-i şer‘-i münirde fîʾl-asl Çorum kasabası mahallâtından Sofiler Mahâllesi ahâlîsinden olub medîne-i mezbûrede li-ecliʾt-ticâre sâkin iken i‘lâm-ı şer‘iyeʾye merbûd ‘arzuhâlde mezkûr kahveci esnâfından Feyzullah ibni Ömer müvâcehesinde merkûm Feyzullahʾın taht-ı icâresinde olub kahvesi itîsâlinde vâki‘ yevmiye kırkar pare ücret-i kavlîyle beytutet eylediğim odayı târih-i i‘lâmdan beş gün mukaddem merkûm Feyzullah acıb odayı mezkûr derûnunda heybem içerisinde vaki‘ malımdan onar ‘âded yüzlük mecîdiye altunımı ve on bir ‘âded sîm beyaz mecîdiyemi ahz u ıskâ etmekle meblağ-ı mezbûr-u merkûm Feyzullahʾdan hâlâ taleb ederim deyû ba‘deʾd-

da‘vâ ve'l-inkâr müdde‘i-i merkûm Bedros'dan ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda inbâsı beyyineden izhâr-ı arz edûb tahlîfe dahi tâlib olmamağla mûcebince müdde‘i-i merkûm Bedros da‘vâ-i mezkûresi ile merkûm Feyzullah'a bilâ-beyine mu‘âraza dan men‘ olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 13 Receb Sene 86.

Varak 4, Sayfa 1

24. Belge No 1:

Numero 9

Medîne-i Samsun mahallâtından Yeni Mahâlle sâkinelerinden Şerife binti Abdurrahman nâm Hatûn tarafından zikr-i âtî husûsta bey‘-i ikrâr ve takrîr-i i‘tâ-i hüccete zât-ı mezbûreyi bi'l-ma‘rifet'iş-şer‘iyye ‘ârifân mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Mehmed Ağa ibni Ali ve Halil ibni Mahmud nâm kimesneler şehâdetleriyle vekîl ve sâbitü'l-vekâlesi Hacı Mustafa Ağa ibni Ali nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûre mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâ‘isü'l-kitâb Reyhan Ağa ibni Abdullah mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb ‘akd-ı âtiyü'z-zikrin sudûruna değin müvekkilim mezbûrenin yedinde şirâen mülk ve hakkı olan mahâlle-i mezbûrunda Araba Sokağı'nda vâki‘ müteveffâ Kör Mahmud menzilinden mukarrer bir tarafdan müteveffây-ı merkûm Mahmud vereseleri menzili ve bir tarafdan Odacı Mehmed Ağa menzilleri ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve bir rakamı fevkânî ve bir oda ve bir mikdâr arsayı müştemil cemî‘-i tevâbi‘ veledi âsafî ile tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî şurût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile bin gurûşa merkûm Reyhan Ağa'ya bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin gurûşa müşterî-i merkûm yedinden müvekkilem mezbûre tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûrda müvekkilem mezbûre Şerife Hatûn'un aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûm Reyhan Ağa'nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 20 Receb Sene 86.

25. Belge No 2:

Numero 10

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâlarından Kabaklı karyesinde sâkin iken bundan ‘akdem vefad iden Köle oğlu Mehmed bin Ahmed bin Abdullahʿın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Asiye binti Abdullah nâm Hatûn ile sûlb-i kebîr oğulları Halil ve Ahmed ve Seyyid Mehmed ve sulbîye-i kebîre kızları Havva ve Rafia ve Akgül nâm Hatûnlara münhasıra olduğu ba’deʿt-tahakkûk-u şer‘i müteveffây-ı merkûmun da’îlerinden ve karye-i mezbûre ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl Laz Hüseyin bin Ahmed meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyüʿl-esâsda terike-i müteveffây-ı müteveffâ-yı merkûmun terike ve eşyâsına biʿl-verâse vaz‘-ı yedleri mütehakkık olan ma‘rifetûʿz-zât zevce-i mezbûre Ayşe Hatûn ile ibni merkûm Halil ve Ahmed ve Seyyid Mehmed bintan mezbûr nâm Havva ve Rafia ve Akgül nâm Hatûnlar müvâcehelerinde üzerlerinde da‘vâ ve takrîr-i kelâm edûb mûrisleri merkûm Mehmed zimmetinde cihet-i kârzdan bin iki yüz yetmiş sekiz Şevvâlʿil-Mükerremʿin on dördüncü günü târih günü târihli bir kıt‘â tamgalı sened mûcebi on altı bin sekiz yüz altı gurûş ile yetmiş sekiz senesi Ziʿl-Kâ‘deʿtiş-Şerîf senesinin yirmi ikinci günü târihli diğer bir kıt‘â sened mûcebi beş bin gurûşki cem‘ân yirmi bir bin sekiz yüz on altı gurûşa mahsûben mecmû‘u dokuz bin yetmiş beş gurûşluk yetmiş dokuz ve seksen bir seneleri dûhan mahsûllerinden teslimi olan dûhan esmânı olan ba‘deʿt-tenzîl bâkî zimmetinde on iki bin yedi yüz kırk beş gurûş alacak hakkım kalmağla meblağ-ı bâkî mezbûru bana kableʿl-edâ veʿl-îfâ fevt olmakla terike müteveffâlar mezbûre zevc-i mezbûre ile bütün benun merkûmun ve bintân-ı mezbûretândan her birleri biʿl-verâse vâzı‘uʿl-yed etmeleri ile meblağ-ı bâkî mezbûru müteveffâlar mezbûrun terike-i vafîyesinden hâlâ taleb iderim deyû ba‘deʿd-da‘vâ gıbbeʿs-su’âl verese-i mezbûrundan her biri terike-i müteveffây-ı mezbûru biʿl-verâse vaz‘-ı yedleri ile müdde‘i-i merkûm Laz Hüseyinʿi cihet-i merkûmeden iki kıt‘â tahlîl mûcebi yirmi bir bin sekiz yüz on altı gurûş deyni olduğunu ikrâr lâkin meblağ-ı mezbûre mahsûb olmak üzere işbû yedlerimizde mevcûd bir kıt‘â defter-i nâtık olduğu üzere yetmiş dokuz seksen ve seksen bir seneleri ve beher batmanı kırk iki ve otuz beş ve yirmi beşer gurûşa olmak üzere yüz yirmi üç buçuk ve yüz iki buçuk ve yüz otuz sekiz batman dûhan semenleri olan on iki bin iki yüz yirmi dört gurûş ile gâib-i ‘aniʿl-beled Değirmenci oğlu Abdiʿden havlu olan tarla bedeli on bin gurûş ki cem‘ân yirmi iki bin iki yüz yirmi dört gurûş teslîmâtımız duyûn-ı mezkûre mahsûb olunduktan sonra müdde‘i-i merkûm Laz Hüseyin zimmetinde mûrisimiz müteveffây-ı mezbûrun bâkî üç yüz sekiz gurûş alacak hakkı olmağla bizler biʿl-verâse meblağ-ı bâkî mezbûru hâlâ taleb iderüz deyû müdde‘i-i merkûm Laz Hüseyin vârisunu merkûmunun ziyâde müdde‘aların külliyen inkâr etmekle vârisunu merkûmundan ber-vech-i muharrer ziyâde müdde‘alarına mütâbık beyine taleb olundukda

ityân-ı beyyineden izhâr-ı ‘acz ve tahlife dahi taleb olmamalarıyla varisun-ı merkûmundan her biri ziyâde müdde‘alarıyla müdde‘i-i merkûm Laz Hüseyin'e bilâ-beyine mu‘ârazadan men‘ birle ber-mûceb-i ikrâr meblağ-ı bâkî mezbûr on iki bin yedi yüz kırk bir gurûşa mûrisleri müteveffây-ı merkûm Mehmed'in terike-i vafîyesinden müdde‘i-i merkûm Laz Hüseyin'e edâ etmek üzere verese-i merkûmundan zevce-i mezbûre Asiye Hatûn ile benumu merkûmun Halil ve Ahmed ve Seyyid Mehmed ve bintân-ı mezbûretân Havva ve Rafia ve Akgül nâm Hatûnlardan her birleri edâ ve teslîmleriyle ilzâm olundukları tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-ı ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 24 Recebü'l-Ferd Sene 86.

Varak 4, Sayfa 2

26. Belge No 1:

Numero 11

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fî'l-asl İran Devleti teb‘âsından olub medîne-i Samsun'da li-ecli't-ticâre sâkin Mehmed İbrahim bin Kurban Ali meclis-i şer‘-i şerîf-i münirde fî'l-asl Kayseri'ye kazası ahâlîsinden olub medîne-i mezbûrede li-ecli't-ticâre mütemekkin Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Kosti veledi Nikola müvâcehesinde tercümân Hüseyin Efendi hâzır olduğu hâlde merkûm Kosti zimmetinde cihet-i merkûmdan bir kıt‘â tahvîl-i nâtık olduğu üzere bin yüz gurûş alacak hakkım olmağla hâlâ taleb ederim deyû ba‘de'd-da‘vâ ve'l-ikrâr ‘âla mûceb-i ikrâra meblağ-ı mezbûrun bin yüz gurûşun merkûm Mehmed İbrahim edâsıyla merkûm Kosti ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlîlerine i‘lâm olundu. Fî 24 Receb Sene 86.

27. Belge No 2:

Numero 12

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Ünye kasabası mahallâtından Kale Deresi Mahâllesi sâkinelerinden Hacce Zeyneb Hanım ibnetehû Osman Paşa tarafından zikri âtî bey‘-i ikrâr ve takrîr ve i‘tâ-i hüccete ve semeni ahz u kâbza ve makbûzunu kendüsüne îsâl ve irsâle ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iye ile kabûlüne merkûfe vekîl olduğunu hâlâ Ünye kazası nâ’ibi Mekremetlû Ahmed Neşed Efendi'nin hat ve hatmini hâvî bir kıt‘â vekâlet hücceti nâtık olduğu üzere zât-ı mûmâ-ileyhayı bi'l-ma‘rifet'iş-şer‘iyye ‘ârifân-ı marû'z-zikr Ünye Kasabası mahallâtından Kale Deresi Mahâllesi ahâlîsinden Abdülhamid Efendi

ibni Mehmed ve Mehmed Reis bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-ü şer‘i lâhık olan medîne-i Samsun Mahallâtından Megede Mahâllesi ahâlîsinden Mehmed Rağıb Efendi ibni Osman Raşid Efendi meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûre mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâ‘isü'l-kitâb Tokadizâde Osman Hayri Efendi ibni Abdullah mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb müvekkilem mûmâ-ileyh medîne-i mezbûre sûkının Fethiye Câmi‘-i Şerîf-i ve Yalı Sokak'larında vâki‘ bir tarafdan Çizmecizâde Hacı İsmail Efendi ve bir tarafdan leb-i deryâ ve iki tarafdan Fürun Sokağı'nda ve tarîk-i ‘âm ile mahdûd takrîben ve hesâb'ış-şer‘i bin yüz rakam ve otuz dört rakamlı mâl arsasıyla hudûd-u mezkûr derûnunda ve ‘arsa-i mezkûru itîsâlinde vâki‘ otuz iki ve otuz ve yirmi sekiz ve yirmi altı ve yirmi dört ve dokuz rakamlu iki bâb ahşâb çarıkçı dükkânı ve üç bâb kârgir mağaza ve yine bir bâb ahşâb şerbethânenin beş sehm i‘tibârıyla her birilerinde birer sim hisse-i şâyi‘aları ‘akd-i âtiyü'z-zikrin sudûruna değin müvekkilem mûmâ-ileyhanın irsen yedinde mülk ve hakkım olmağla sâlifü'z-zikr her birlerinden hums hisse-i şâyi‘alarını tarafeynden îcâb ve kabûl-u havî şurût-ı müfsideden gayr-ı fahiş ve takrîrden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile safkâ-i vâhide ile lede'l-müzâyede üzerinde takrîr iden iki yüz ‘âded mecîdiye yüzlük altunu mukâbelesinde mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendi'ye bey‘ ve temellûk ve şâyi‘an teslîm eyledikde ol dahi ber-vech-i mübeyyin iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz ‘âded mecîdiye yüzlük altununu müşterî-i mûmâ-ileyh yedinden tamâmen ve kâmilen ahz ve kâbz eyledim fîmâ-ba‘d arsa ve üç bâb ahşâb dekâkîn ve üç bâb kârgir mağaza mahdûd-u mezkûrelerin beş sehim i‘tibârıyla bir sehm hisse-i şâyi‘alarında müvekkilem mûmâ-ileyh Hâcce Zeyneb Hanım'ın aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendi'nin meşâ‘en mülk-i müşterâsı olmuşdur ki emsâlihî mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 22 Recebü'l-Ferd Sene 86.

28. Belge No 3:

Numero 13

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağı dâhilinde ve Çarşamba kazası mahallâtından Çay Mahâllesi ahâlîsinden iken bundan ‘akdem vefat eden Abdülhamid Bey ibni el-merkûm Osman Paşa ibni el-merkûm Süleyman Paşa'nın sulbî-i sağîr oğlu Abdülbaki Bey ile sulbîye-i sağîre kızı Müzeyyen Hanım'ın tesviye-i umûrlarına müteveffây-ı merkûm mûmâ-ileyh hayatında vâsî-i muhtâr ve ta‘yîn eylediği li-ebeveyn er-

karındaşı Mehmed Nureddin ile el-merkûm Osman Paşa tarafından zikr-i âtî bey‘-i ikrâr ve takrîr ve i‘tâ-i hüccete ve semeni ahz u kâbz ve makbûzunu kendisine îsâl ve irsâle ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘i ile vekîl olduğunu kasaba-i mezbûr niyâbet-i şer‘iyesi vekîli bulunan Mahmud Hilmi Efendi'nin hat ve hatmi hâvî bir kıt‘â vekâlet hücceti nâtık olduğu üzre medîne-i Samsun mahallâtından Bazar Mahâllesi ahâlîsinden Halil Bey ibni Abdullah Paşa ve Molla Mehmed Bey ibni Emin nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût-u vekâlete hükm-ü şer‘i lâhık olan Ünye kasabası mahallâtından Kale Deresi Mahâllesi ahâlîsinden Ahmed Efendi ibni Abdullah meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûre mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâ‘isü'l-kitâb Tokadizâde Osman Hayri Efendi ibni Abdullah mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb vekîlim olduğu mûmâ-ileyh Mehmed Nureddin Bey'in vâsî-i muhtârı olduğu müteveffâ Abdülhamid Bey'in müsbet duyûn-u kesîresi duyûnuna vefâ etmeyüb ‘akârı dahi şirâen olunub edâ-i deyn olunmak lâzım geldiği ecilden müteveffây-ı mûmâ-ileyhin terikesinden olub medîne-i mezbûre sûkının Fethiye Câmi‘-i Şerîf-i ve Yalı Sokak'larında vâki‘ bir tarafdan Çizmecizâde Hacı İsmail Efendi ve bir tarafdan leb-i deryâ ve iki tarafdan Fürun Sokağı ve tarîk-i ‘âm ile mahdûd takriben be-hesâbı't-terbî‘-i bin yüz zirâ‘ ve otuz dört rakamlı hâne arsasıyla hudûd-u mezkûr derûnunda ve arsa-yı mezkûr itîsâlinde vâki‘ otuz iki ve otuz ve yirmi sekiz ve yirmi altı ve yirmi dört ve dokuz rakamlı iki bâb ahşâb çarıkçı dükkânı ve üç bâb kârgir mağaza ve bir bâb ahşâb şerbet hânenin beş sehm i‘tibârıyla her birerlerinde ikişer sehm hisse-i şâyi‘alarını müvekkilim mûmâ-ileyh tarafından vekîl olduğum ecilden kıbel-i şer‘den me’zûnen ba-ma‘rifet-i münâdî sûk-ı sultânîde ve mecma‘-ı nâs olan mahâllerde iki ay miktarı nidâ ve müzâyede olundukda ragabât-i nâs inkıtâ‘-ı mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendi üzerinde dört yüz ‘âded mecîdiye yüzlük altunı mukâbelesinde karar ve zibare ile dahi taleb-i âharı zuhûr etmeyüb altın-ı mezkûr arsa ve üç bâb ahşâb ve kargin ve üç bâb kargir mağazaların her birilerinde beş sehim i‘tibârıyla ikişer sehim hisse-i şâyi‘alarına el-yevm semeni misli idüğü zeyl-i hüccette muharrerü'l-esâmi müslihîn ihbârıyla mütehakkık olmağla arsa ve karkin ve kargir mağazaların ber-vech-i meşrûh iki sehm hisse-i şâyi‘alarını tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî şurût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile safkâ-i vâhide ile bi'l-vekâle dört yüz ‘aded mecîdiye yüzlük altunı mukâbelesinde mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendi bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde

Varak 5, Sayfa 1

Sahol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr ve dört yüz ‘âded mecîdiye yüzlük altunı müşterî-i mûmâ-ileyh yedinde biʾl-vekâle tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz ve müteveffây-ı mûmâ-ileyhin defter-i kassâmına idhâl eyledim fîmâ-ba‘d arsa ve üç bâb ahşâb ve kargin ve üç bâb kargir mağazaların ber minvâl-i mübeyyin beş sehm i‘tibârıyla iki sehm hisse-i şâyi‘aları mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendiʾnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur ki emsâlihî mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 21 Receb Sene 86.

29. Belge No 1:

Numero 14

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Ünye Kasabası mahallâtından Kale Dere Mahâllesiʾnde Şeref-mukîm Mehmed Nureddin Bey ibni el merkûm Osman Paşa tarafından zikr-i âtî bey‘i ikrâr ve takrîrin ve i‘tâ-i hüccette ve semenini ahz u kabz ve makbûzunu kendisine irsâl ve isâle ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i mutlaka sahîh-i şer‘iyye vekîl olduğu sancağ-ı mezkûr dâhilinde Çarşamba kazası niyâbet-i şer‘iyesi vekîli bulunan Mahmud Hilmi Efendiʾnin hat ve hatmi hâvî bir kıt‘â vekâlet hücceti nâtık olduğu üzere medîne-i Samsun mahallâtından Bazar Mahâllesi ahâlîsinden Halil Bey ibni Abdullah Paşa ve Molla Mehmed ibni Emin nam kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût-u vekâletine hükm-ü şer‘i lâhık olan marûʾz-zikr Ünye Kasabasında Kale Deresi Mahâllesi ahâlisinden Ahmed Efendi ibni Abdullah meclis-i şer‘-i şerîfi enverden işbû bâ‘isüʾl-kitâb medîne-i mezbure mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlisinden Tokadizâde Osman Hayri Efendi ibni Abdullah mahzarında biʾl-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelam edûb müvekkilem mûmâ-ileyh Nureddin Beyʾin medîne-i Samsun sûkında Fethiye Cam-i Şerifi ve Yalı Sokakʾlarında vâki‘ bir tarafdan Çizmecizâde Hacı İsmail Efendi ve bir tarafdan leb-i deryâ ve iki tarafdan firun Sokağı ve tarîk-i ‘âm ile mahdûd be-hesâbıʾt-terbî‘-i takrîben bin yüz zirâ‘ ve otuz dört rakamlu hane arsasını hudûd-u mezkûr derûnunda ve arsa-i mezkûr ittisâlinde vaki‘ otuz iki ve otuz ve yirmi sekiz ve yirmi altı ve yirmi dört ve dokuz rakamlı iki bâb ahşab çarıkçı dükkânı ve üç bâb kargir mağaza ve yine bir bâb ahşab şerbet hanemin beş i‘tibârıyla her birerlerinde ikişer sehm hisse-i şâyi‘aları ‘akd-i âtiyüʾz-zikrin sudûruna değin müvekkilim mûmâ-ileyhin irsen yedinde mülk ve hakkı olmağla sâlifüʾz-zikr her birerlerinde beş sehm i‘tibârıyla iki hisse-i şâyi‘alarını tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfside ve gayr-ı fahiş ve takrîrden

‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ve safkâ-i vâhide ile ledeʾl-müzâyede üzerinden takarrûr iden dört yüz ‘adet mecîdiye yüzlük altunı mukâbelesinde mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendiʾye bey‘ ve temlîk ve teslîm ve şâyi‘an teslîm eylediğimde ol dahi ber- vech-i mübeyyin iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kabz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dört yüz ‘aded mecîdiye yüzlük altununu müşteri-i mûmâ-ileyh yedinde tamamen ve kamilen ahz u kabz eyledim fîmâ-ba‘d arsa ve üç bâb ahşab dekâkîn ve üç bâb kargir mağaza mahdûd-u mezkûrelerin beş sehm i‘tibârıyla iki sehm hisse-i şâyi‘alarında müvekkilim mûmâ-ileyh Mehmed Nureddin Beyʾin aslâ ve kat‘â ‘âlaka ve medhalim kalmayûb mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendiʾnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur ki emsâlihi mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fi 21 Receb Sene 86.

30. Belge No 2:

Numero 15

Muhâcirîn-i Çerâkiseʾden ve Abariğ kâbilesinden Yusuf bin Abdullah nâm sağîr nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olmağla sağîr-i mezbûru işbû bâ‘isüʾl-kitâb liman re’isi İbrahim Efendi ibni İbrahim nâm kimesne icâre tâlib ve râğıb olub lâkin sağîr-i mezbûrun evliyâsından icâre kadîr bir kimesnesi olmadığı zeyl-i hüccetde mektûbüʾl-esâmî müslimîn ihbârıyla mütehakkık olmağın hâkim-i muvakki‘ sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsnü-meâb Efendi hazretleri sağîr-i mezbûru nafaka ve kisvesi mûmâ-ileyh İbrahim Efendi üzerine olmak üzere senevi yüz yirmi gurûşu ücret kavliyle mûmâ-ileyh İbrahim Efendiʾye velâyet-i ‘âmmesi hasebiyle icâr ve teslim ettikde ol dahi ber-vech-i muharrer isticâr ve kabûl eyledikden sonra senevî kabûl olan ücreti mezkûre-i sağîr-i mezbûr içûn mûmâ-ileyh İbrahim Efendi yedinde ilkâya emir ve tevkîl itmeyin mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 29 Receb Sene 86.

Varak 5, Sayfa 2

31. Belge No 1:

Numero 16

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Halil bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden işbû bâ‘isüʾl-kitâb Hacı Mehmed Ağa ibni Memiş mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb ‘akd-ı âtiyüʾz-zikrin sudûruna değin yedimde irsen mülk ve hakkım olan mahâlle-i mezbûrenin

Mevlevihane Sokağı'nda vâki‘ bir tarafdan müşterî-i merkûm Hacı Mehmed Ağa bahçesi ve bir tarafdan Karabud oğlu Mustafa Ağa bahçesi ve bir tarafdan karındaşım Hüseyin ‘arsası ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd atmış altı rakamlu arsadan müfrez ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz elli altı zirâ‘ arsamı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî şurût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile bin yüz gurûşa merkûm Hacı Mehmed Ağa'ya bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin yüz gurûş müşterî-i merkûm yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d mahdûd-u mezkûrdan benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb merkûm Hacı Mehmed Ağa'nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 1 Şa‘bâni'l-Mu‘azzam Sene 86.

32. Belge No 2:

Altı yüz numerosu ve Fî-selhi Cemâziye'l-Âhir sene 86 tarihiyle şeref variz olan tahrîrât-i ‘Âliyye-i vilâyet-penâhînin sûret-i celîlesidir

Me’mûrîn-i muvazzaf olan mehâkim-i şer‘iyyede vukû‘ bulan harc vesâik-i yine nüvvâb efendiler kâbz etmesinden dolayı ba‘zılarının zimmet-i ber’iyesi zuhûr etmekde olmasıyla bunların kefîle rabtına dâir bir güne kayıd bulunamadığından bu bâbda ne vecde mu‘âmele olunmak îcâb edeceği ba‘zı tarafdan istifsâr olunub vilâyetlerin ta‘lîmât-ı mazbûtasında gösterildiği vecihle işbû harc vesâik sancaklarda meclis-i temyîz ve kazalarda meclis-i de‘âvî ma‘rifetleriyle bi'l-istîfâ doğruca mal sandıklarına teslîm olunmak lâzım geleceğinden bunu ahz u kâbza kat‘â salâhiyetleri olmadığı cihetle bundan dolayı kendülerinden kefîl almak îcâb etmeyeceği misüllü kefâlet maddesi kâbz-ı envâli me’mûr bulunanlara münhasır olmasıyla bunun nevâhîlere hûms veya rub‘ yahut sülüs hisse-i hâsılât ile müstahdem me’mûrini şer‘iyye haklarında icrâsı iktizâ edeceği dâhiliye nezâret-i celîlesinden ba-tezkire iş‘âr buyrulmuş ve nüvvâbın tavzif olunması cihetle mâhkeme hasılât-ı hazine-i celîlenin vâridât-ı muhzırası sırasına geçmesiyle hasılât-ı mezkûrenin öyle şunun bunun ellerinde dolaşub sûisti‘mâl edilmesi kat‘â câ’iz olamayacağından bunun mecâlis-i mezkûre ma‘rifetiyle bir dâire mazbûtada istibkâ vesâir envâl-i miriye gibi doğruca mal sandığına ve îkâ ile bunu verenlerin yedlerine ‘îlm û hâberler i‘tâ edilmesi ehemmi umûrdan olub icâb-ı hâl sâir mahâllere bildirilmiş olduğundan Trabzon vilâyetince dahi harc-ı vesâik vesâire hâsılâtının nâib efendilere el sürdürülmeyerek mecâlis-i mezkûre ma‘rifetleriyle mazbûta ve mustakîmede tahsîl ve mâl sandığına tevcîh istikmâlle her hâlde

sûisti‘mâlatdan muhâfazası esbâbının istikmâline itina ile beraber hâsılât -ı mezkûreye nâib efendilerin el sürmeyecekleri cihetle anlardan kefîl aranılmayub hıfz hâsılâtından hisse alan nevâhî-i me’mûrini-i şer‘iyesinin taht-ı kefâlete alınmadıkça istihdâm olunması mâliye nezâreti celîlesinden yüz elli altı numerolu ve fî 24 Cemâziyeʾl-Ûlâ sene 86 târihli şeref-vârid olan tahrîrât-ı ‘âliyyede emr ve beyân buyrulmuş ve mûcebi ‘âliysince hareket olunmak üzre tahrîrât-ı ‘âliyye-i mezkûre muhâsebe ve meclis-i idare ve Dîvân-ı temyîze teftiş hukkâm-ı vilâyet cerîdelerine bi‘ ibâret-i kayd ettirilmiş ve ber-mûceb-i iş‘âr-ı ‘âli dâhil vilâyetten bulanan livâ merkezleriyle kazalar harc-ı vesâik vesâire hasılatının nâib efendilere el sürdürülmeyerek temyîz ve de‘âvî meclisleri ma‘rifetleriyle bir sûret-i mazbûta ve müstakîmede tahsîl ve mâl sandığına tevcîh ile her hâlde sûisti‘mâlatdan muhâfazası esbâbının istikmâl-i ve nevâhî-i me’mûrini şer‘iyesinin kefâletine rabtıyla alınacak senedâtın usûl-ü vecdle muhâsebe-i vilâyette hıfz olunmak üzere merkez-i vilâyete irsâli zımmında keyfiyetin elviye-i mülhaka mutasarrıflıklarına ta‘mîmen iş‘âr-ı lüzum-u muhâsebe-i merkûmeden i‘tâ olunan ‘îlm u haberde ifade olunmuş ve keyfiyet biʾl-cümle mutasarrıflıklara biʾl-iş‘ar işbû tahrîrat-ı senâverînin livâ ve kaza ve nahiyeler ‘âdedine nisbetle nüsâh matbû‘ası tesyâr kılınmış olduğu misülü savb-ı sâmîlerine dahi on iki kıt‘âsı leffen irsâl olunmuş olmağla mâhkeme-i livâ siciliyle meclis-i idâre ve temyîz-i livâ mâl kalemi cerîdelerine biʾl-kayıd ahkâm-ı mündericesine tevfîk hareket ve kaza ve nahiyeler kaymakam ve müdiranına birer sûretinin irsâli ile irâde-i ‘âliyye mûcebince teblîğ vesâyâ-ya ve nevâhî nâiblerinin kefâlete rabtıyla mahalli meclislerinden musaddak alınacak kefâlet senetlerini muhâsebe-i vilâyette hıfz olunmak üzre bu tarafa ba-mazbata iştirâya bezl-i ru’yet buyrulması bâbında irâde efendim hazretlerinindir.

33. Belge No 3:

Numero 17

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn mülûkâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Kavak nahiyesi kurâlarından Kuşcak karyesinde vâki‘ Kara Yusuf nâm sâhibüʾl-hayrın binâ ve inşâ eylediği Câmi‘-i Şerîfʾin ber-vech-i hasbî hitâbet cihetine bâ-berât-ı şerîf-i ‘âlîşan mutasarrıf olan Hüseyin ibni Ali Halife sulbî kebîr oğlu Ahmedʾin şerik eylediği hâlde vefâtı vukû‘ bulmuş ise de merkûm Ahmed takrîr-i nüfusdan evvel Amasya sancağına tâbi‘ Taşabad kazasının Şehylü karyesinde te’ehhûl ve tavattûn eyledikden mâ‘adâ kendüsi dahi te’ehhûl ve zencîr makbûletinden olduğu nahiye-i mezbûr meclisinden mevrûd mazbata

me‘âlinden müstebân olmuş ve müteveffây-ı mezbûrun yeri hâlî ve hizmet-i lâzimesi mu‘attala kalmış idüğünden sâlifû'z-zikrin Kavak nahiyesinin Kuşça karyesinin atmış dördüncü hanesinin birinci numerosunda mûkayyed ve müteveffây-ı mezbûr Hüseyin Halife'den evvel fevt olan Ali'nin oğlu olub esnân-ı ‘askeriyeyi mütecâviz ve lede'l-imtihân cihet-i hitâbet-i mezkûreyi ez-ser cihet edâya iktidârı ‘inde'ş-şer‘ ve'l-meclis zâhir ve nümâyan olan işbû bâ‘isü'l-‘ârz-ı ‘ûbudiyet Mehmed Efendi ibni Ali dâ‘îleri ‘ûhdesine cihet-i hitâbet-i mezkûreyi ber-vech-i hasbî ceddi müteveffây-ı mezbûr Hüseyin Halife'nin mahlûlünden tevcîh ve yedine bir kıt‘â berât-ı şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına bi'l-iltimâs huzûr-u meyâmin nüşûr ‘âlîlerine arz ve i‘lâm olundu Bâkiyü'l emr hazret-i veliyü'l emrindir. Fî 11 Şa‘bâni'l-Mu‘azzam Sene 1286.

Varak 6, Sayfa 1

34. Belge No 1:

Numero 18

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn mulükâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Ünye kazasının Efraz Fenarisi nahiyesi kurâlarından Göçet karyesinde vâki‘ Câmi‘-i Şerîf-i Vakfı'ndan almak üzere yevmi rub‘ akçe vazîfe ile imâmet cihetine bâ-berât-ı şerîf-i ‘âlîşan mutasarrıf olan Ahmed Tahir bin Mehmed Halife marû'z-zikr Efraz Fenarisi nahiyesinin ikinci birinci hânesinde ikinci ve üçüncü numerolarında hafîdi sûlb-i kebîr oğulları Mehmed ve İsmail terk eylediği hâlde vefatı vukû‘yla yeri hâlî ve hizmet-i lâzimesi mu‘attala kalûb velev müsillü cihet-i mutasarrıflarına hâlî vukû‘unda evlâtlarına müştereken tevcîh-i mü’essis olan nizâm-ı seniyye iktizâsından ise de ebnân-ı mûmâ-ileyhinden mûmâ-ileyh İsmail babasından evvel yani yetmiş yedi senesi şubatının yirmi dokuzuncu günü fevt olduğu sâlifû'z-zikr Ünye kazası meclisinden mevrûd mazbata ve melfûfu olan memhûr nüfus pusulası me‘âllerinden müstebân ol ve ol vecdle müteveffây-ı mezbûrun işbû bâ‘isü'l-‘arz-ı ‘ûbudiyet mûmâ-ileyh Mehmed dâ‘îlerinden başka evlâd-ı zükûru olmayub lede'l-imtihân cihet-i imâmete ehliyeti ‘indel şer‘ ve'l-meclis zâhîr ve nümâyân olmağla cihet-i mezkûre vazîfe-i mu‘âyyenesiyle babası müteveffây-ı mezbûr Ahmed Tahir'in mahlûlünden oğlu mûmâ-ileyh Mehmed dâ‘îleri uhdesine tevcîh ve yedine bir kıt‘â berat-ı şerîf-i ‘âlîşan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına bi'l-iltimâs huzûr-u meyâmin nüşûr ‘âlîlerine arz ve i‘lâm olundu. Fî 12 Şa‘bân Sene 86.

35. Belge No 2:

Numero 19

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden iken bundan ‘akdem Der- ‘Âliyye'de vefat eden Astori veledi Vasil veledi Nazari'nin verâseti anası Mariya binti Nikola nâm Hatûn ile li-ebeveyn kız-karındaşları Asubda ve Selayim ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden li-ebeveyn er-karındaşı oğulları Vasil ve Mihail'e münhasıra olduğu ba‘de't-tahakkûk-u şer‘i zâhir ve nümâyân olduktan sonra vereseden merkûm Vasil meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde ve Devlet-i ‘Âliyyenin teb‘â-i merkûmesinden işbû râfi‘ü'l-kitâb Nazari veledi Asdil mahzarında bi'l-verâse ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb mûrisim müteveffây-ı mezbûr Astori'nin bi'l-cümle terike-i mevcûdesine vâzı‘u'l-yed olanlardan hisse-i irsiyemi taleb ve da‘vâ ahz u kâbza veledi el-Hâc Salih ve ibrâya ve makbûzunu bana irsâl ve isâle ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan merkûm Nazari'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘i ile vekîl ve nâib-i menâb nâsb ve ta‘yîn eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi bi'l-kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbagî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeyin mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 12 Şa‘bân Sene 86.

36. Belge No 3:

Numero 20

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Canik Sancağı dâhilinde Bafra kazası kurâlarından Makaslı karyesi ahâlîsinden iken bundan ‘akdem vefat eden babası Yorgi veledi Kosta veledi Atam'ın veraseti sûlb-i sağîr oğlu Yani'nin tesviye-i umûruna kıbeli'ş-şer‘den bâ-hüccet-i şer‘iye vasî-i mansûbu karye-i mezbûre ahâlîsinden Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsından Rum milletinden sâhib-i ‘arzuhâl Taci oğlu Nikola Kiregi tarafından zikr-i âtî tarafından da‘vâya veledi el-Hâc Salih ibrâya ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekîl-i müseccel-i şer‘îsi marû'z-zikr kaza-i mezkûr ahâlîsinden Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının millet-i merkûmesinden Marangoz oğlu Dimitri veledi Yori medîne-i Samsun'da meclis-i temyîz-i hukûk odasında makûd meclis-i şer‘-i münirde ismi işbû i‘lâm-ı şer‘iye'ye merbûd ‘arzuhâlde mezkûr sâlifû'z-zikr Bafra kasabası mahallâtından Yale Mahâllesi ahâlîsinden Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsından Ermeni milletinden Karabed veledi İstefan müvâcehesinde müvekkilim merkûm Nikola'nın vasîsi olduğu sağîr-i mezbûr Yani'nin babası ve mûrisi müteveffây-ı mezbûr baba Yorgi'nin

defter-i kassâmında merkûm Karabed zimmetinde işbû yedimde mevcûd ermeniʾül-ibâre bir kıtʻâ ʻîlm u hâber ve bir kıtʻâ kaza-i mezbûr meclis-i deʻâvi mazbatası nâtık olduğu olduğu üzere beynlerinde maʻlûmüʾl-vezne dûhan esmânından üç bin yüz otuz bir gurûş alacak hakkı olub meblağ-ı mezbûr-u merkûm Karabed kableʾl-edâ mezbûr baba Yorgi fevt olmağla meblağ-ı mezbûru sağîr-i mezbûr içûn merkûm Karabedʾden biʾl-vekâle hâlâ taleb ederim deyû baʻdeʾd-daʻvâ gıbbeʾs-suʾâl merkûm Karabed cevâbında ber-vech-i muharrer bir kıtʻâ ʻîlm u hâber mûcebince müteveffây-ı mezbûre cihet-i merkûmeden üç bin yüz otuz bir gurûş deyni olduğu ikrâr lâkin târih-i iʻlâmdan on üç ay mukaddem meblağ-ı mezbûrun üç bin gurûşunu sağîr-i mezbûrun vasîsi müvekkil-i merkûm Nikolaʾya edâ ve teslîm olduğu yedimden sağîr-i mezbûr içûn tesellûm ve kâbz birle Yani zimmetinde yüz otuz bir gurûş deynim kalmışdı deyû baʻdeʾd-defʻ veʾl-inkâr defʻ-i merkûm Karabedʾden ber-vech-i muharrer defʻi meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyine sadedinde iken bil mevrûd müslihîn müddeʻi-i vekîl-i merkûm Dimitri merkûm Karabed ile nefʻân liʾs-sağîr iki bin beş yüz gurûş semeni merfûʻ ve mezkûr ve makbûzu sûlh olub ziyâde daʻvâsından merkûm Karabedʾin zimmetini biʾl-vekâle ibrâ ve merkûm Karabed dahi müddeʻi-i olan meblağ-ı mezbûr iki bin beş yüz gurûşun istirdâdına müteʻallika vekîl-i merkûm Dimitriʾnin zimmetini ibrâ eyledim deyû merkûm Karabedʾin kelimât-ı meşrûhasını müddeʻi-i vekîl-i merkûm Dimitri tasdîk ve ber-vech-i muharrer ibrâ-i mezkûru kabûl ve bu vecdle tarafeyn biʾl-asâlesi ve biʾl-vekâlesi katʻî nizâʻ eyledikleri tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʻâlîlerine iʻlâm olundu. Fî 14 Şaʻbân Sene 86.

Varak 6, Sayfa 2

37. Belge No 1:

Numero 21

Medîne-i Samsun mahallâtından Câmiʻ-i Kebîr Mahâllesiʾnde sâkine Mâhbube bintî Ruşan nâm Hatûn tarafından zikr-i âtî beyʻi ikrâr ve takrîr-e zât-ı mûmâ-ileyhayı biʾl-maʻrifetiʾş- şerʻe ʻârifan mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Ali Efendi ibni Abdülkadir Ağa ve Ali Ağa ibni Abdullah nâm kimesneleri şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâlet-i hükm-ü şerʻi lâhık olan mûmâ-ileyhanın hâlâ zevci Hafız Abdullah Efendi ibni Hacı Mehmed Ağa meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde Saʻdi Bey Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâʻisüʾl-kitâb Ahmed Necati Efendi ibni Osman Efendi mahzarında biʾl-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb ʻakd-i âtiyüʾz-zikrin sudûruna değin müvekkilem zevcem mûmâ-ileyha Mâhbube Hatûnʾun yedinde irsen mülk ve hakkı olan medîne-i mezbûre sûkının Konpanya Caddesiʾnde vâkiʻ

bir tarafdan Ahmed Naim Bey ve Ömer Efendi Osman dûhanı ve bir tarafdan Hasan Tahsin Efendi dükkanı ve bir tarafdan Ebubekir Efendi kahvesi ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd dokuz rakamlu ve be-hesâbʿıt-terbî‘i bey‘i on yedi arşun dört barmak bir bâb tütüncü dükkânı ve dükkân-ı mezkûr icrâsıyla üzerinde kâ’im oda hissesini tarafeynden îcâb ve kabûl-u havî şurût-ı müfsideden ve gabn-ı fâhiş takrîrden ‘âri bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile beş bin iki yüz elli gurûşa biʿl-vekâle mûmâ-ileyh Ahmed Necati Efendiye bey‘-i ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr beş bin iki yüz elli gurûşa müvekkilem zevcem mûmâ-ileyha Mâhbube Hatûn mûmâ-ileyh Ahmed Necati Efendi yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledi fîmâ-ba‘d dükkân-ı mahdûd-u mezkûr-u ile üzerinde hizasıyla odasında müvekkilem zevcem mûmâ-ileyhanın aslâ ve kat‘â ‘âlaka ve medhalim kalmayûb müşterî-i mûmâ-ileyh Ahmed Necati Efendi mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. 17 Şa‘bân Sene 86.

38. Belge No 2:

Numero 22

Trabzon Vilâyeti Müfettiş Hükkâmlığına

Fazîletlü Efendi

‘Îlm-u vakf-ı şerîfden tertîb olunan Ahkâm-ı ‘Âdliye mecellesinin mukâddemesiyle kitâb-ı evveli bükere rehin-i hitâm olarak nüsâh-ı matbû‘ası her tarafa gönderilmiş ve bunun ahkâm-ı mündericesi memâlîk-i mahrûse-i şâhânede bulunan mehâkim-i şer‘iyyede düstûrʿül-‘amel tutulması zımmında her tarafa tebligât-ı muktezîye icrâ ettirilmesi ba-fermân-ı ‘alî savb-ı ‘âcizîye emr-u fermân buyrulmuş olmağla kitâb-ı mezkûrun muktezâmın olduğu ahkâm-ı celîle-i şer‘iyenin tamamıyla infâz ve icrâsıyla dâhil-i daîre-i vilâyetleri olan elviye ve kazalar nüvvâb efendilere tebellüğ keyfî yet edilmesine himmet buyrulması siyâkında tahrîrât-ı muhsûsa-i senâveri terkîm kılındı. Fî 15 Receb Sene 286.

39. Belge No 3:

Samsun Niyâbet-i Şer‘iyesine

Mekremetlû Efendi

Sûret-i seniyesi bâlâda muharrer emirnâme-i sâmî-i cenâb-ı meşîhat-penâhî hükm-ü celîlenin itmâm-ı icrâsına himmet ber-mantûk-ı iş‘âr-ı ‘ali bir kıt‘â sûretinin dâhil-i livâ olan kaza ve nahiyeler niyâbetlerine neşr ve ta‘mîmine sarf-ı makderet (?) buyrulmak siyâkında şûkka-ı mahsûsa terkim olundu Efendim. Fî 8 Şa‘bân Sene 86.

40. Belge No 4:

Numero 22

Fî'l-asl Kayseriye kazasının Endürlük karyesi sâkinelerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsından Rum milleti nisvânından Kodini bintî Abraham nâm Hatûn tarafından zikr-i âtî bey‘-i ikrâr ve takrîr ve i‘tâ-i hüccete ve semeni ahz-u kâbza ve makbûzunu kendüsüne irsâl ve isâle husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu ‘umûrun küllisine vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iye ile kabûlüne ma‘rûfe vekîl olduğunu hâlâ Kayseriye nâibi mekremetlû Es-Seyyid Ahmed Raib Efendiˈnin hat ve hatmini havî bir kıt‘â vekâlet-i hücceti nâtık olduğu üzere şâhs-ı mezbûranı biˈl-ma‘rifetiˈş-şer‘iyye ‘ârifan-ı marûˈz-zikr Kayseriye kazasının Karanardı karyesi ahâlîsinden Seyyid Mehmed Ağa ibni Mehmed ve Ali Ağa ibni Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-ü şer‘i lâhık olan mezbûr Kodiniˈnin hâlâ zevci Kaküklü Yordam veledi Yoli meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde sâlifûˈz-zikr Kayseriyeli olub medîne-i Samsunˈda ticâretle mütemekkin Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının millet-i merkûmesinden işbû râfi‘üˈl-kitâb Sahk veledi Pavli mahzarında biˈl-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb arsasının Sa‘di Bey Vakfıˈna senevî on bin gurûş mufassala kadîmesi olub ebniyesi müvekkilem zevcem mezbûre Kodiniˈnin yedinde şirâ‘en mülk ve hakkı olan medîne-i mezbûrenin Kadıköyü Caddesiˈnde vâki‘ iki tarafdan Şerif Salih Efendi ‘arsası ve bir tarafdan Emin oğlu zevcesi Loca menzili ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd birbirlerini muttasıl doksan iki ve doksan dört rakamlu tûlen otuz ve ‘ârzen on altı buçuk ki be-hesâbˈıt-terbî‘i altı yüz altı zirâ‘ üzerinde olan fevkânî ve tahtânî on oda ve iki matbağ ve bir çamaşurluk ve bir ahur ve bir mikdâr arsayı müştemil iki bâb menzilin ebniye-i memlükelerini tarafeynden îcâb ve kabûl-u havî şurût-ı müfside ve gabn-ı fâhiş takrîrden ‘âri bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile ve safka-i vâhide ile yirmi bir bin gurûşa biˈl-vekâle merkûm Sahakˈa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra arsalarını dahi ba-ma‘rifet mütevelli-i merkûm Sahakˈa altı bin gurûş bedel mukâbelesinde tefvîz olduğu ber-vech-i muharrer müfevviz ve kabûl edûb ebniyelerinin semeni olan yirmi bir bin gurûş ile arsa bedeli olan altı bin gurûş ki cem‘ân yirmi yedi bin gurûş merkûm Sahak yedinde tamâmen ve kâmilen

ahz-u kâbz eylediğim fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûrların ebniye-i memlükeleri ile bir kıt‘â arsa merkûm Sahakʿın mülk-i mahzı ve arsaları dahi hakk-ı makbûzu olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu .Fî 12 Şa‘bân Sene 86.

Varak 7, Sayfa 1

41. Belge No 1:

Numero 23

Der ‘Âliyye İngiltere devleti Konsolosu Mösyö Karacnonʿun zevcesi Eleni binti Estenbos nâm Hatûn tarafından zikr-i âtî bey‘-i ikrâr ve takrîr ve i‘tâ-i hüccete ve makbûzunu kendüsüne irsâl ve isâle ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu ‘umûrun küllisine vekîl ve sâbitüʿl-vekâlesi Fransa devleti konsolosu olub hâlâ medîne-i Samsunʿda mukîm Numa veledi Role meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Fîʿl-asl Kayserili olub medîne-i mezbûrda mütemekkin Devlet-i ‘Âlîyye teb‘âsının Rum milletinden işbû râfi‘üʿl-kitâb Yuvan veledi İlya mahzarında biʿl-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-i âtiyüʿz-zikrin sudûruna değin müvekkilim mezbure Eleniʿnin yedinden ba-hüccet-i şer‘iyye şirâ‘en mülk ve hakkı olan medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi Kinise Sokağıʿnda vâki‘ iki tarafdan Hüsref Ağa arsası ve tarafdan Katolik Kinisesi ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd bir rakamlu tûlen elli beş buçuk ve ‘ârzen otuz beş buçuk arşın be-hesâbʿıt-terbî‘i bin dokuz yüz on dört zirâ‘ arsa derûnunda olan fevkânî ve tahtânî dört oda ve bir kiler ve bir matbağ ve bir çamaşurhâne ve bir ahur ve bir müştemil bir bâb menzilin tarafeynden îcâb ve kabûl-u havî şurût-ı müfside ve gabn-ı fâhiş takrîrden ‘âri bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile on altı bin gurûşa merkûm Yuanʿa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on altı bin gurûşu biʿl-vekâle müvekkilem mezbûre için merkûm Yuvanʿa yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eylediğim fîmâ-ba‘d menzil-i arsa-i mahdûd-u mezkûrda müvekkilem mezbûre Eleniʿnin aslâ ve kat‘â ‘âlaka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûm Yuvanʿın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. Fî 21 Şa‘bân Sene 86.

42. Belge No 2:

Numero 24

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn mulükâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti celîlesi dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağında Bafra ve Samsunˈda vâki‘ Emîrˈül-hac Nevâhiyesi Vakfıˈnın vazîfe-i mu‘âyene ile ber-vech-i şurûta sülüsân nısf-ı hisse tevliyet cihetine ba-berât-ı şerîf-i ‘âlîşan mutasarrıf olan Hüseyin ibni Ahmed marûˈz-zikr Bafra kazasında Ayazma karyesinde birinci hânesinin üçüncü ve dördüncü numerolarında mûkayyed sûlb-i sağîr oğulları Osman ve Zühdü nâm sağîrleri terk iderek vefât-ı vukû‘uyla cihet-i mezkûre mâhlule ve hizmet-i lâzımesi mu‘âttala kalûb bu makûle cihet-i mutasarrıflarına hâl vukû‘unda evlâdı olub da kebîr ve ehîl ise biˈn-nefs ve evlâd-ı sağîr olanlar biˈn-niyâbe edâ-i hizmet ittirilmek üzere evlâdını tevcîhi ba-irâde-i seniyye mü’essis olan nizâm-ı müstahsene iktizâsından olmakla sâlifûˈz-zikr Ayazma karyesinin kezâlik birinci hânesinin ikinci numerosunda mûkayyed ve esnân-ı ‘askeriyeyi mütecâviz sağîran-ı mezbûranın ‘âmmileri Hasan ibni Ahmed Halife tevliyeti mezkûre umûrunu rü’yete kâdir idüğüni karye-i mezkûre ahâlîsinden İbrahim Efendi ibni Mustafa Kahraman ve Mehmed Efendi ibni Mustafa ve Zühdü Efendi ibni Osman ve Hasan Ağa ibni Ali nâm mevsûkuˈl-kelim kesânın liva-i mezkûr meclisinde ma‘kûd-u meclis-i şer‘-i me‘âli ‘ûkudda hâlâ evkâf müdiri Ahmed İsmed Efendi hâzır olduğu hâlde ‘alâ tarîk-i şehâde ihbârlarıyla zâhir ve mütehakkık ve mârrüˈl-beyân Bafra kazası meclisinden mevrûd bir kıt‘â mazbata me‘âlinden dahi müstebân olunmağın tevliyet-i mezkûreyi sağîran-ı mezbûran Osman ve Zühdüˈden her biri ba‘deˈl-bülûğ biˈn-nefs edâ-ı hizmete kesb-i iktidâr edinceye değin taraflarından biˈn-niyâbe ‘âmmileri merkûm Hasan Halife edâ-yı hizmet etmek üzere mütevellid olmağın sülüsân nısf-ı hisse-i tevliyet cihetine babaları müteveffây-ı mezbûr Hasanˈın mahlûlünden vazife-i mu‘ayyenesiyle oğulları Osman ve Zühdü uhdelerine ‘aleˈl-iştirâkiˈs-seviyy tevcîh ve yedlerini bir kıt‘â berat şerîf-i ‘âlîşan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına huzûr-ı meyâmin nüşûr ‘âlilerine i‘lâm olundu. 13 Şa‘bân sene 86.

43. Belge No 3:

Numero 25

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Bazar Mahâllesi ahâlîsinden Şeyh Hacı Ahmed Efendi ibni Mehmed meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyüˈl-esâsda medîne-i mezbûrenin Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Kaçan oğlu Ali bin Hacı Abdurrahman müvâcehesinde merkûm Ali zimmetinde cihet-i hâlden iki bin dokuz yüz gurûş alacak hakkım olmağla hâlâ taleb ederim deyû ba‘deˈd- da‘vâ veˈl-ikrâr ‘alâ mûceb-i ikrâra meblağ-ı mezbûr iki bin dokuz yüz gurûşa

müddeʻi-i merkûm Şeyh Hacı Ahmed Efendi edâsıyla merkûm Kaçan oğlu Ali iʻlâm olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʻalilerine iʻlâm olundu. Fî 15 Şaʻbân Sene 86.

Varak 7, Sayfa 2

44. Belge No 1:

Numero 26

Medîne-i Samsun mahallâtından Bazar Mahâllesi ahâlîsinden olub li-ecliʾl-maslaha Der ʻÂliyye sâkine iken bundan ʻakdem vefat eden Birbak oğlu Mehmed Efendi bin Halil bin Emrullahʾın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi hâlâ Der ʻÂliyyeʾde sâkine Fatma bintî Mustafa ile diğer zevce-i metrûkesi Medîne-i mezbûrenin Bazar Mahâllesi sâkine Fatma bintî Mehmed nâm Hatûn ile yine mahâlle-i mezbûre de sâkin ve sâkineler mezbûre Fatma bintî Mustafaʾdan mütevellid ve mütevellide sûlb-i kebîr oğlu Ömer Efendi ve sulbîye-i kebîre kızları Durusun ve Emine Hatûnlara ve zevce-i mezbûre diğer Fatma bintî Mehmed nâm hatûndan mütevellid ve mütevellide sûlb-i sağîr oğlu Halid ve sûlb-i sağîre kızı Habibeʾye münhasıra olduğu mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Mustafa Ağa ibni Ömer Hacı Mustafa Ağa ibni Ali ve Hacı Seyyid Mustafa Ağa ibni Mehmed nâm kimesneler meclis-i şerʻ-de ʻalâ tarîk-i şehâde ihbârlarıyla ʻindeʾş-şerʻ zâhir ve mütehakkık olduktan sonra sağîran-ı mezbûran-ı Mehmed Halid ve Habibeʾnin tesviye-i ʻumûrlarına kıbeliʾş-şerʻ den bâ-hüccet-i şerʻiyye vasî-i mansûbeleri anaları zevce-i mezbûre maʻrifetûʾz-zât Fatma bintî Mehmed nâm Hatûn ve zâtları taʻrîfʾiş- şerʻi ile maʻrifetan-ı mezbûretan Durusun ve Emine nâm hatûnlar ve merkûm Ömer Efendiʾden her biri biʾl-asâle ve biʾl-vasâye meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve tabir-i ʻaniʾl-merâm idûb murisimiz müteveffây-ı mezbûre Mehmed Efendiʾnin hîn-i vefâtında yanında mevcûd biʾl-cümle terekesine vâzıʻuʾl-yed olanlardan kendüsüne isâbet eden hissesiyle maʻan bizlerin hisse-i irsiyelerimizi taleb ve daʻvâ ahz-u kâbz ve makbûzundan bizim hisselerimizi bizlere irsen ve irsâle ve husûs-u mezkûru mütevakkıf olduğu ʻumûrun küllisine hâlâ Der ʻÂlîyyeʾde sâkin işbû bâʻisüʾl-kitâb zevcim mezbûre Fatma bintî Mustafa nâm hatûna taraflarımızdan biʾl-asâle ve biʾl-vasâye kabûlüne mevkûfe vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şerʻiyye ile vekîl ve nâib-i menâb nâsb ve taʻyîn eyledik dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 26 Şaʻbân Sene 86.

45. Belge No 2:

Numero 27

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fermân-ı sâmîlerine imtisâlen zikr-i âtî husûsu mahâllinde biʾl-mu‘âyene istimâ‘ ve fâsıl ve hasma muhtâc olduğundan binâen mahâllinde istimâ‘ ve fâsıl ve hasmı‘çün biʾn-nefs dâ‘ileri medîne-i Samsun kurâlarında Görnük karyesinde vâki‘ Sa‘di Bey Vakfı arazisinden olub Kısa Ağaç nâm mâhalde vâki‘ zikr-i câ’î münâza‘ün-fîh olan mahâllin üzerine varıb cerîde-i şer‘iyyede mazbûtüʾl-esâmî müslimîn huzûrlarına ‘akd-i meclis-i şer‘-i ‘ali olundukda sâhib-i ‘arzuhâl medîne-i mezbûrenin Kadı karyesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Dimositani veledi İstefan ve Haci Tanas ve veledi Dimitri ve Tikrik Nikola veledi Tanas ile ahâlî-i karye bâ-cem‘ihim meclis-i makûd-u mezkûr ismi derûnuna ‘arzûhalde mezkûr medîne-i mezbûre mahallâtından Yeni Mahâlle ahâlîsinden Durmuş ibni Mehmed tarafından zikr-i âtî husûsda ve de-i cevâb vekîl-i müseccel-i şer‘isi Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Koru Hüseyin oğlu Hüseyin bin Hüseyin müvâcehesinde Canik Sancağı evkâf müdiri Ahmed İsmed Efendi tarafından vekîl-i mürsel-i evkâf kâtibi Hafız Salih Efendi ibni Hafız Mehmed hâzır olduğu hâlde her biri da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb işbû mu‘ayene olunan etraf-ı erbası Akyolʾdan Sonsöğükʾden nehre müntehî ve nehr-i mezkûrun karşı tarafından Araba Caddesiʾne ırmak karşısından yine nehr-i mezkûre müntehî ve nehr-i mezkûrdan geçib Kenise üzerinde hudûd ola müntehî olan ba-temessük mütevelli senevî mârrüʾl-beyân Sa‘di Bey Vakfı tarafında iki kıyye şem‘-i asel ticare-i zemin vermek üzere araz-i mevkûfe-i mezkûre mineʾl-kadîm kenisemizin senevi olub senede birer defa kenise-i mezkûreye icrâ-i ayinimiz için tecemmü‘ eylediğimizde kıyâm ve ‘ûkudlarımıza mahsûs mülk araba caddesiyle cadde-i mezkûre tahtında vâki‘ Ağaçlık mahallîni müvekkili merkûm Durmuş bi-gayrı hak açüb Elmalık ta‘bîr olunur tarlasına idhâl ve cadde-i mezkûru cadde şeklinden ihrâc eylediğinden müvekkil-i merkûm Durmuş ile târih-i i‘lâmdan beş sene mukaddem muhâkeme olduğumuzda mahâlle-i mahdûd-u mezkûru keʾl-evvel hudûd-u asliyesine icrâsı müvekkil-i merkûm-u Durmuşʾa niyâbet ve yedlerimize hükm-i hâvî bir kıt‘â i‘lâm-ı şer‘ dahi verilmiş ise mahâlle-i mahdûd-u mezkûre müvekkili merkûm Durmuş yine bi-gayrı hak müdahaleden halli olmayûb su’âl olunub mahâlle-i mahdûd-u mezkûrdan keff-i yedine niyet olunmak matlûblarımızdır deyû ba‘deʾd-da‘vâ gıbbeʾs-sû’al vekîl-i merkûm Hüseyin cevâbında müdde‘unu merkûmunun müdde‘aları olan mahâlle-i mahdûd-u mezkûr müvekkil-i merkûm Durmuşʾun ba-tapu mutasarrıf olduğum tarla hudûd-u dâhilinde olmağla ol vecdle bi-hak vaz‘iyet eder deyû müdde‘unu merkûmunun ber-vech-i muharrer müdde‘alarını ve mazmununu i‘lâm-ı şer‘iyi inkâr etmekle müdde‘unu merkûmundan ber-vech-i mübeyyin müdde‘alarına ve mazmun-ı

i‘lâm-ı şer‘iyeye mutâbık beyine taleb olundukda ityân sadedine iken biʾl-vâsıta müslihîn-i müdde‘unu merkûmun ile müvekkil-i merkûm Durmuşʾun tarlası beyyininde müceddeden hudûd vaz olunarak ibtidâ-ı hudûd ırmak burnu ve burnu mera Kavik folganı ve folganın doğru sıra merkûm Durmuşʾun ceviz ağacı ve ağaç sıra değirmen ocağı ve oğat ocağı sırabaşı aşağı ırmak ve ırm‘akdan geçib andan mezkûr Akyola müntehi olub ve bu vecdle beyinlerine ‘alâmeti fâsılalar vaz birle mahâllinde tarafeynden her biri biʾl-asâle ve biʾl-vekâle biʾt-terâhi kat‘-ı nizâ‘ ve ref‘-i husûmet eyledikleri tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘alilerine i‘lâm olundu . Fî 27 Şa‘bân Sene 86.

Varak 8, Sayfa 1

46. Belge No 1:

Numero 28

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fîʾl-asl Amasya ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyyeʾnin Ermeni milletinden ve timurci esnâfından olub medîne-i Samsunʾda ticâretle mütemekkin iken bundan ‘akdem katlen vefat eden Bedros veledi Kirkor veledi Atamʾın timurci dükkânına li-ecliʾl-i‘mâr vaz‘-ı yed eylediği ber-vech-i âtî ma‘lûmüʾl-vezne Çıbık ve Saç timur iddi‘â eden Devleti ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden ve neccâr mu’teberânından işbû bâ‘isüʾl-i‘lâm Bortakal oğlu Aleksi Ağa veledi Marko meclis-i şer‘i münirde livâ-i mezkûr muhâsebecisi olub müteveffa-ı merkûmun zâhirde vâris-i ma’rûf ve ma‘rife ve ma’rûfesi olmadığı ecilden terike-i müteveffây-ı mezbûr cânib-i beytüʾl-mâle ‘âid olmak zu‘umuyla biʾl-emân vaz‘-ı yed mütehakkık olan Canik Sancağı muhasebecisi fütüvvetlü Mehmed Bey ibni Hurşid Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şer‘isi ve kıbel-i şer‘den dahi husûmeti varaka-i cevâba mezûn olan Ahmed Efendi ibni Hasan müvâcehesinde müteveffây-ı mezbûrun şerîki diğer Bedros veledi Parsi hâzır olduğu hâlde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edûb târih-i i‘lâmdan on beş gün mukaddem mağaza ve tencere i‘mâli içün müteveffây-ı mezbûrun şerîki hâzır-ı merkûm Bedrosʾa malımdan ve yedimden bin dört yüz on dört kıyye çıbık olarak timur ve saç teslîm etmem su’âl olunub mezkûr timur ve saclarımın bana teslîmine vekîl-i mûmâ-ileyh Ahmed Efendi tenbîh olunmağa matlûbumdur deyû ba‘deʾd-da‘vâ ve gıbbeʾs-su’âl vekîl-i mûmâ-ileyh Ahmed Efendi cevâbında terike-i müteveffây-ı mezbûrdan olmak zu‘umuyla mûmâ-ileyhin ma‘lûmuʾl-vezne timur ve saç biʾl-emâne vâz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûm Aleksi Ağaʾnın ber-vech-i muharrer müdde‘âsını inkâr idicek müdde‘i-i merkûmdan ber-vech-i mübeyyin müdde‘âsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-i mevzu‘âsına

tadbiken evvelen sırren ve ba‘dehû ‘alenen ledeʾt-tezkiye ‘adl ve makbûlüʾş-şehâde idükleri ihbâr olunan medîne-i mezbûre ahâlîsinden Hacı Tahir Efendi ibni Elhâc İsmail Ağaʾnın ve Ali Ağa ibni Mustafa Ağa nâm kimesneler şehâdetleriyle ba‘deʾl-isbâd veʾl-hâlef mûcebince vech-i muharrer bin dört yüz on dört kıyye çıbık timur ve sac-ı mezkurları müdde‘i-i merkûm Aleksi Ağaʾya eda ve teslîme müvekkil-i mûmâ-ileyhe izâfetle vekîl-i mûmâ-ileyh Ahmed Efendiʾye tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 26 Şa‘bân Sene 86.

47. Belge No 2:

Numero 29

Medîne-i Samsun Mahallâtından Câmi‘-i Kebîr Mmahâllesi ahâlîsinden Hayta Müezzin İsmail bin Seyfullah meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden işbû bâ‘isüʾl-kitâb Ali Ağa ibni İsmail ve Mustafa Ağa ibni Mustafa nâm kimesneler mahzarlarından ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb ‘akd-i âtiyüʾz-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkı olan mahâlle-i mezbûre Telgrafhâne Sokağıʾnda vâki‘ bir tarafdan Mehmed Efendi menzili ve bir tarafdan müteveffâ Hacı Salih Ağa menzil ve bahçesi ve bir tarafdan Câmi‘-i Kebîr tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî ve iki oda ve bir kileri müştemil ve tahtânî bir ahur ve bir mikdar ‘arsayı müştemil dokuz rakamlı bir bâb menzilini tarafeynden îcâb ve kabûl-u havî şurût-ı müfside ve gabn-ı fâhiş takrîrden ‘âri bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile on bin gurûşa merkûman Ali Ağa ve Mustafa Ağa ber-vech-i nısf-ı yet bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on bin gurûşa merkûman yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûman Ali ve Mustafa Ağaların ber-vech-i nısf-ı mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur ki emsâlihi mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. 11 Ramazan Sene 86.

48. Belge No 3:

Numero 30

Canik Sancağı dâhilinde Çarşamba kazası kurâlarından Sarıyurd karyesi ahâlîsinden Kibar oğlu Hatib Mehmed ibni Mustafa meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde karye-i mezbûre ahâlîsinden işbû bâ‘isüʾl-kitâb lieb er-karındaşı Salih ibni el-merkûm Mustafa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb karye-i mezbûre tahtında bir tarafdan ırmak ve bir tarafdan

Suvacıksuyu ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd bir göz değirmenin üç sehim i‘tibârıyla bir sehim hisse-i şâyi‘ası irsen yedimde mülk ve hakkım olmağla sâlifûʾz-zikr bir sehim hisse-i şâyi‘amın tarafeynden îcâb ve kabûl-u havî şurût-ı müfside ve muvâza‘adan ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile altı bin gurûşa bey‘ ve temlîk ve şâyi‘an teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altı bin gurûşa karındaşım merkûm Salihʾe zimmetimde ba-tahvîl cihet-i kârzdan alacağı olan altı bin gurûşu takâs ve mahsûb eylediğimde ol dahi mukâsa ve kabûl edûb ol vecdle ben değirmen-i mezkûr-u üç sehim i‘tibârıyla bir sehim hisse-i şâyi‘amın semenini merkûm Salihʾden ol dahi deyn-i mezbûru benden her birini istîfâ eyledi ba‘deʾl-yevm değirmen mahdûd-u mezkûrun üç sehim i‘tibârıyla bir sehim hisse-i şâyi‘asına benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb karındaşım merkûm Salihʾin meşâ‘en ve müştereken mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur ki emsâlihî mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 22 Ramazan Sene 86.

Varak 8, Sayfa 2

49. Belge No 1:

Numero 31

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-u mulükâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti celîlesi dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağında Bafra ve Samsunʾda vâki‘ Emîrʾül-hac Zaviyesi Vakfıʾnın vazife-i mu‘ayen ile ber-vech-i meşrûta sülüsân nısf hisse-i tevliyet-i cihetine bâ-berat-ı şerîf-i ‘âlişan mutasarrıf olan Hüseyin ibni Ahmed marûʾz-zikr Bafra kazasının Ayazma karyesinin birinci hanesinin üçüncü ve dördüncü numerolarında mûkayyed sûlb-i sağîr oğulları Osman ve Zühdü nâm sağîrleri terk ederek vefât-ı vukû‘yla cihet-i mezkûr mahlûle ve hizmet-i lâzımesi mu‘attala kalub bu makûle cihet-i mutasarrıflıklarına hâl vukû‘unda evlâdı olubda kebîr ve ehîl ise biʾn-nefs ve evlâdı sağîr olanlar biʾn-niyâbe edâ-ı hizmet ettirilmek üzere evlâdına tevcîhi bâ-irâde-i seniye mü’essis olan nizâm-ı müstahsene iktizâsından olmağla sâlifûʾz-zikr Ayazma karyesinin kezâlik birinci hânesinin ikinci numerosunda mûkayyed ve esnân-ı ‘âskeriyeyi mütecâviz sağîran-ı mezbûranın ‘âmmileri Hasan bin Ahmed Halife tevliyet-i mezkûre ‘umûrunu rü’yete kâdir edüğini karye-i mezbûr ahâlîsinden İbrahim Efendi ibni Kahraman ve Mehmed Efendi ibni Mustafa ve Zihni Efendi ibni Osman ve Hasan Ağa ibni Ali nâm mevsûkuʾl-kerîm kesânın livâ-i mezkûr meclisinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i me‘âli ‘ûkudda hâlâ evkâf müdiri Ahmed İsmed Efendi hâzır olduğu hâlde ‘alâ tarîk-i şehâde

ihbârlarıyla zâhir ve mütehakkık ve mârrüʾl-beyân Bafra kazası meclisinden mevrûd bir kıt‘â mazbata me‘âlinden dahi müstebân olmağın tevliyet-i mezkûre-i sağîran-i mezbûran Osman ve Zühdüʾden her biri ba‘deʾl-bülûğ biʾn-nefs edâ-i hizmete kesb-i iktidâr edinceye değin taraflarından biʾn-niyâbe ‘âmmileri merkûm Hasan Halife edâ-i hizmet etmek üzere müte‘ahhit olmağın sülüsân nısf hisse-i tevliyet ciheti babaları müteveffây-ı mezbûr Hüseyinʾin mâhlulünden vazife-i mu‘âyyenesiyle oğulları Osman ve Zühdü uhdelerine ‘aleʾl-iştirâkiʾs-seviyy tevcîh ve yedlerine bir kıt‘â berat-ı şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına huzûr-u meyâmin-i nüşûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 13 Şa‘bân Sene 86.

50. Belge No 2:

Numero 32

Medîne-i Samsunʾa müzâfe Kadı karyesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Çobani oğlu Balos veledi Yuvan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde fîʾl-asl Kayseriʾye kazasının Anderik karyesi ahâlîsinden olub medîne-i mezbûrede ticâretle mütemekkin teb‘âyı Devlet-i ‘Âliyyeʾnin milleti merkûmesinden ve bezzâz esnâfından işbû râfi’üʾl-vesîka Esiri veledi Abraham mahzarında takrîr-i kelâm ta‘bîr-i ‘aniʾl-merâm edûb medîne-i mezbûre kurâlarından Ahullu karyesi ahâlîsinden gâib-i ‘aniʾl-meclis Ayayun oğlu Hüseyin nâm kimesne zimmetinde cihet-i deyn-i şer‘den yedimde olan bir kıt‘â tahvîl ve bir kıt‘â i‘lâm mantûkunca on bin bir gurûş alacak hakkım olmağla meblağ-ı mezbûru merkûm Hüseyinʾden taleb ve da‘vâ ve ahz u kâbza ve ledeʾl-iktizâ sûlh ve ibrâya ve husûs-u merkûmun mütevakkıf olduğu ‘umûrun küllisine tarafımdan merkûm Esirʾi vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim dedikde merkûm Esir dahi vekâlet-i mezkûreyi ve merâsimini kemâ-yenbagî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeyin mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 9 Şevvâl Sene 86.

51. Belge No 3:

Numero 33

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun Mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden işbû bâ‘isüʾl-i‘lâm Haralanbod veledi Abostol meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyüʾl-esâsda fîʾl-asl Amasya ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Ermeni milletinden ve demirci esnâfından olub medîne-i Samsunʾda ticâretle mütemekkin

iken bundan ‘akdem katlen vefat eden Bedros veledi Karabed veledi Haçaturun terikesine bâ-hüccet-i şer‘iyye biʾl-verâse ve biʾl-vekâle vâzı‘atüʾl-yedi mütehakkık olan validesi Bogabir binti diğer Haçaturun müvâcehesinde müteveffây-ı merkûm şerîki diğer Bedros veledi Parşah hâzır olduğu hâlde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edûb müteveffây-ı merkûm Bedrosʾa târih-i i‘lâmdan beş sene mukaddem bey‘ etmek üzere li-ecliʾl-emâne vermiş olduğum mecmû‘u dört yüz gurûş kıymetli beş ‘âded timur kapularım bey‘ olunmayub elhâletü hâzihî müteveffây-ı merkûm ile hâzır-ı merkûm Bedros dükkânında kalmağla şimdi kapuy-ı mezkûrlara müteveffây-ı merkûmun terikesinden olmak zu‘umuyla validesi mezbûre Boğabir biʾl-verâse ve biʾl-vekâle vâzı‘atüʾl-yed itmekle su’âl olunub keff-i yediyle kapuy-ı mezkûrları bana teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur deyû ba‘deʾd-da‘vâ gıbbeʾs-sû’al mezbûre Boğabir ber-vech-i muharrer mûrisim müteveffây-ı merkûm terikesinden olmak üzere beş ‘âded kapuları biʾl-verâse ve biʾl-vekâle vâzı‘atüʾl-yedi ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i mübeyyin müdde‘asını inkâr idicek müdde‘i-i merkûm Haralanbodʾdan ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû‘asına tadbiken ve ‘alenen ve ba‘dehû ‘alenen ledeʾt-tezkiye makbûlüʾş-şehâde edükleri ihbâr olunan marûʾz-zikr esnâf-ı merkûmeden Agob veledi Oseb ve Makar veledi Simon nâm kimesneler şehâdetleriyle ba‘deʾl-isbât veʾt-tahlîf mûcebince vech-i muharrer beş ‘âded timur kapuları müdde‘i-i merkûm Haralanboʾya edâ ve teslîme mezbûre Bogabirʾe tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 10 Şevvâl Sene 86.

Varak 9, Sayfa 1

52. Belge No 1:

Numero 34

Medîne-i Samsun Mahallâtından Hançerli Mahâllesiʾnde sâkin iken bundan ‘akdem vefat eden Motafzâde Hüseyin Efendi ibni Osman ibni Abdullahʾın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Selime bintî Osman nâm Hatûn ile sûlb-i kebir oğlu Mustafa Efendi ve sulbîye-i kebire kızları Nazife ve Alime ve Zekiye Hatûnlara münhasıra olduğu biʾl-ihbâr ‘indeʾş-şer‘iʾl-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra zâtları ta‘rîf-i şer‘i ile mu‘arrefat zevce-i mezbûre Selime Hatûn ile bintan-ı mezbûran Nazife ve Alime ve Zekiye Hatûnlar ve ibni kebîr-i merkûm Mustafa Efendiʾden her biri meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde müteveffây-ı mezbûrun damadı işbû bâ‘isüʾl-kitâb Muhyiddin Efendi ibni İbrahim mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i ‘aniʾl-merâm edûb mûrisimiz müteveffây-ı mezbûr Hüseyin Efendiʾnin buraca ve mahâlle-i sâ’irece biʾl-cümle zimem-i nâsda olan alacağı ile

terike-i sâ'iresine vâzı'uʾl-yed olanlardan taleb ve da'vâ ve ahz-u kâbza ve ledeʾl-iktizâ sûlh ve ibrâya ve makbûzunu bizlere isâl ve irsâle ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine her birimiz taraflarından merkûm Muhyiddin Efendiʾyi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve sâbit menâb-ı nasb ve ta'yîn eylediğimizde ol dahi vekâlet-i mezbûre-i ber-vech-i muharrer kabûl ve merâsimini kemâ-yenbagî edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeyin mâ-vaka'a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 10 Şevvâl Sene 86.

53. Belge No 2:

Numero 35

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Fîʾl-asl Amasya ahâlîsinden Devlet-i 'Âliyye teb'âsının Ermeni milletinden timurci esnâfından olub medîne-i Samsunʾda ticâretle mütemekkin iken bundan 'akdem katlen vefat eden Bedros veledi Karabed veledi Hacaturun verâseti anası Boğabir binti Haçatur nâm ile li-ebeveyn kız-karındaşı Antaram ve li-eb kız-karındaşı Nafufe münhasıra olduğu biʾl-ihbâr zâhir ve mütehakkık olduktan sonra müteveffây-ı merkûmun dâ'inlerinden medîne-i mezbûre mahallâtından Ermeni Mahâllesi ahâlîsinden ve Devlet-i 'Âliyye teb'âsının Ermeni milletinden işbû bâ'isüʾl-i'lâm Avadis veledi Manok kendiden asile mezbûretan Antaram ve Nafufe taraflarından bâ-hüccet-i şer'iyye vekîl-i sâbitüʾl-vekâleleri anaları mezbûre Bugabir müvâcehesinde müteveffây-ı merkûmun şerîki diğer Bedros veledi Parsah hâzır olduğu hâlde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edûb müteveffây-ı mezbûr Bedros ile şerîki işbû hâzır-ı biʾl-meclîs diğer Bedros zimmetlerinde işbû yedimde mevcûd bir kıt'â deftere nâtık üzere bey'den ve malımdan iştirâ ve kâbz edükleri ma'lûmuʾl-vezn timur esmânından altı yüz gurûş alacak hakkım olmağla kableʾl-edâ ibkâ merkûm Bedros fevt olmağla şimdi terike-i müteveffây-ı merkûm mezbûre Boğaya biʾl-verâse ve biʾl-vekâle vâzı'atüʾl-yed itmekle su'âl olunub meblağ-ı mezbûrun nısfı olan üç yüz beş gurûşun müteveffây-ı mezbûrun terike-i vafîyesinden altı yüz on gurûş dahi şerîki merkûm Bedrosʾdan hâlâ taleb ederim deyû ba'deʾd-da'vâ gıbbeʾs-sû'al merkûm Bedros tâli'an ikrâr edûb mezbûre Buğabir ber-vech-i muharrer terike-i müteveffây-ı biʾl-verâse ve biʾl-vekâle vâzı'atüʾl-yedini ikrâr lâkin müdde'i-i merkûmunun ber-vech-i muharrer müdde'asını inkâr idicek müdde'i-i merkûm Estoriʾden ber-vech-i mübeyyine müdde'asını mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû'asına tadbîken evvelen sırran ve ba'dehû 'alenen ledeʾt-tezkiye makbûlüʾş-şehâde edükleri ihbâr olunan marûʾz-zikr timurcu esnâfından Avadis veledi Manok İstori veledi Bakatur nâm kimesneler şehâdetleriyle biʾl-müvâcehe ba'deʾl-isbât veʾt-tahlîf

mûcebince altı yüz on gurûşun nısfın müteveffây-ı mezbûrun terike-i vafîyesinden müdde‘i-i merkûm Avadisʿe vekîle-i mezbûre Bogabirʿe tenbîh olunduğu tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 11 Şevvâl Sene 86.

54. Belge No 3:

Numero 36

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fîʿl-asl Amasya ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Ermeni milletinden ve timurci esnâfından olub medîne-i Samsunʿda ticaretle mütemekkin iken bundan ‘akdem katlen vefat eden Bedros veledi Karabed veledi Hacaturun verâseti anası Boğabir bintî Hacatur nâm ile li-ebeveyn kız-karındaşı Antaram ve lieb kız-karındaşı Nafufe münhasıra olduğu biʿl-ihbâr zâhir ve mütehakkık olduktan sonra müteveffây-ı merkûmun da’inlerinden ve fîʿl-asl Kayseriʿye kazasının Enderlük karyesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden olub medîne-i mezbûr ve mezbûrede ticaretle mütemekkin işbû bâ‘isüʿl-i‘lâm Astori veledi Farya meclis-i şer‘-i münirde kendiden ‘asîle ve mezbûretan Antaram ve Nafufe taraflarından bâ-hüccet-i şer‘iyye vekîl-i sâbitüʿl-vekâleleri anaları mezbûre Buğabir müvâcehesinde müteveffây-ı merkûmun şerîki diğer Bedros

Sah sah sah

Varak 9, Sayfa 2

Sah Sah sah

veledi Parsah hâzır olduğu hâlde üzerine ve takrîr-i kelâm edûb müteveffây-ı mezbûr Bedros ile şerîki işbû hâzır-ı biʿl-meclis diğer Bedros zimmetlerinde işbû yedimde mevcûd bir kıt‘â defter nâtık olduğu üzere yedimden ve malımdan iştirâ ve kâbz eyledikleri ma‘lûmʿül-vezn umûr esmanından ez-gayri teslîm bâkî üç bin yetmiş yedi gurûş alacak hakkım olmağla kableʿl-edâ veʿl-ibkâ merkûm Bedros fevt olmağla şimdi terike-i müteveffây-ı merkûm mezbûre Buğabir biʿl-verâse ve biʿl-vekâle vâzı‘atüʿl-yed etmekle su’âl olunub meblağ-ı mezbûrun nısfı olan bin beş yüz otuz sekiz buçuk gurûşun müteveffây-ı mezbûrun terike-i vafîyesinden ve bin beş yüz otuz sekiz buçuk gurûşu dahi şerîki merkûm Bedrosʿdan hâlâ taleb ederim deyû ba‘deʿd-da‘vâ gıbbeʿs-sû’al merkûm Bedros tâli‘an ikrâr edûb ve mezbûre Buğabir ber-vech-i muharrer terike-i müteveffây-ı biʿl-verâse ve biʿl-vekâle vâzı‘uʿl-yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde‘asını inkâr idicek müdde‘i-i merkûm Astoriʿden ber- vech-i mübeyyine müdde‘asına mutâbık

beyyine taleb olundukda her bir usûl-u mevzû‘asına tadbiken evvelen sırren ba‘dehû ‘alenen ledeʿt-tezkiye makbûlüʿş-şehâde edükleri ihbâr olunan marûʿz-zikr timurci esnâfından Avadis veledi Manok ve Astori veledi Bakators nâm kimesneler şehâdetleriyle biʿl-müvâcehe ba‘deʿl-ityân merkûm Astori yemin itmek üzere iken biʿt-tavassut müslihîn-i fidâ’en liʿl-yemîn beş yüz gurûşunu terk itmeyin mûcebince meblağ-ı bâkî mezbûr iki bin beş yüz yetmiş yedi gurûşun nısf-ı müteveffây-ı mezbûrun terike-i vafîyesinden müdde‘i-i merkûm Astoriʿye edâ ve teslîm ‘asîle-i vekîle-i mezbûre Buğabirʿe tenbîh ve nısf-ı diğerinin dahi kezâlik müdde‘i-i merkûm edâsıyla şerîki merkûm Bedros iltizâm olunduğu tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 11 Şevvâl Sene 86.

55. Belge No 1:

Numero 37

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâlarından Kadamud karyesinde sâkine Rahime bintî Ömer nâm Hatûn medîne-i mezbûre kurâlarından Badırlı karyesi hudûd-u dâhilinde vâki‘ ba-tapu mutasarrıf olduğu Kavakpınarı demekle ‘ârif bir tarafdan Tiryaki oğlu tarlası ve bir tarafdan Kör oğlu Ahmed tarlası ve bir tarafdan Gördümen tarlası ve bir tarafdan Cin Hüseyin oğlu Hasan tarlası ile mahdûd ba-keyl-i âsitâne altı kile tohum eder bir kıt‘â tarlasını marûʿz-zikr Badırlı karyesi ahâlîsinden Mustafa ve Hurşid ve Yusuf ve Abdülhamid ve Mehmed Ali benu Hüseyin nâm kimesnelere altı yüz gurûş bedel mukâbelesinde ferâğ ve tefvîz ve me’mûru huzûrunda ikrâr ve takrîr ve bedeli olan meblağ-ı mezbûru ahz u kâbza tarafından zât-ı mezbûreyi biʿl-ma‘rifetiʿş şer‘iyye ‘ârifan sâlifûʿz-zikr Kadamud karyesi ahâlîsinden Hacı Hatib Ömer bin Salih ve Molla Ahmed bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle arazi Serkâtibʿi Abdülhalim Efendi müvâcehesinde sâbit olan meblağ-ı mezbûrenin zevci Ahmed bin İbrahimʿin biʿl-vekâle ferâğında tarlası mahdûd-ı mezkûrun merkûmun Mustafa ve Hurşid ve Yusuf ve Abdülhamid ve Mehmed Aliʿnin üzerlerine kayıd ve tapu matbû‘ ‘îlm-u haberinin i‘tâsı iktizâ eylediği huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 17 Şevvâl Sene 86.

56. Belge No 2:

Numero 38

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Husûs-ı âtiʿl-beyânın mahâllinde fâsıl ve esma‘i içûn savb-ı şer‘-i enverden biʿl-iltimâs irsâl olunan Kâtib Mevlâna Ahmed Necati Efendi ibni Osman Efendi medîne-i

Samsun kurâlarından Keserler karyesinde vâki‘ mâhalle-i nizâ‘-a varub huzûr-u müslimînde ‘akd-i meclis-i şer‘-i ‘âli itdikde karye-i mezbûre ahâlisinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Hasbo ‘arzuhâl Simyon oğlu Yani veledi Simyon ve Dimet veledi Haralanbod ve Kireki veledi Simon ve Yani veledi Banayod nâm kimesnelerden her biri meclis-i makûd-u mezkûrda derûn-u ‘arzuhâlde ism-i mezkûr teb‘âyı Devlet-i ‘Âliyyeʾnin millet-i merkûmesinden Fora veledi Yur müvâcehesinde arazi kâtibi Abdülhalim Efendi ibni Mahmud Efendi hâzır olduğu hâlde işbû mu‘âyene olunan bir tarafdan merkûm Fora tarlası ve bir tarafdan Panayod tarlası ve bir tarafdan karye-i mezbûre tahtında vâki‘ dere ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd Fori dereden mineʾl-kadîm mürûr eden tarîk olmayub yaz günü karye-i mezbûreye karib mahâlde su olmadığı hâlde marûʾz-zikr karye-i mezbûre tahtında vâki‘ dereden hayvanlarımız suvarmak üzere ba‘zen mürur iderisekde şimdi merkûm Fora mahâl-i mahdûd-u mezkûru bi-gayrı hak sed ile hayvanlarımızı mürûrdan men‘ etmekle su’âl olunub dere-i mahdûd-u mezkûr kel-evvel su açılub hayvanlarımız suvarılmak üzere mürurlarımız merkûm Foraya tenbîh olunmak matlûbumuzdur deyû her birinin tasâdîk eyledikleri da‘vâları vaka‘a mutâbık ve nefsʾül-emre mu‘âfık edüği ba‘deʾl-keşf veʾl-mu‘âyene müşahâde olmağın biʾt-terâhi mahâl-i mahdûd-u mezkûrdan müdde‘unu merkûmun Yani ve Dimet ve Kiregi ve Yaniʾden her birleri merkûm Foraʾnın tarlası kenarıyla vesâire tarla kenarında vâki‘ ağaçları kat‘ itmek üzere meccânen tarîk-i küşâd ve tasviyesiyle mezkûrdan hayvanlarını suvarmak üzere ferağ ve bu vecdle tarafından her biri kat‘î nizâ‘ ve ref‘-i husûmet eylediklerini Mevlânay-ı mûmâ-ileyhe mahâllinde kesb ve tahrîr ve ma‘nen mürsel-i ümenâ-i şer‘le meclise gelüb ‘âla-vukû‘ihî inhâ bet takrîr eyledikleri müstecîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 18 Şevvâl Sene 86.

Varak 10, Sayfa 1

57. Belge No 1:

Numero 39

Medîne-i Samsun Mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi sâkini iken bundan ‘akdem vefat eden Mustafa ibni Süleyman bin Abdullahʾın veraseti zecve-i menkûha-i metrûkesi Emine bintî Mehmed nâm Hatûn ile mezbûreden mütevellid sulbî sağîr oğlu Mehmed ve müteveffân zevcesi Şakire bintî Şems nâm Hatûndan mütevellide sulbîye-i sağîre kızı Pürnazʾa münhasıra ve tashîh-i müstakile-i mîrâsları bi-hükmiʾl-ferâ’iz yirmi dört sehimden olub sehâmın mezbûreden üç sehmi zevce-i mezbûre Emine Hatûnʾa ve on dört sehmi sağîr-i mezbûr Mehmedʾe ve yedi sehmi sağîre-i mezbûre Pürnazʾa münhâzıra olduğu ba‘deʾt-

tahakkûk-i şer‘i sağîran-ı mezbûranın tesviye-i ‘umûruna kıbeliˈş-şer‘den vasî-i mahsûbeleri mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Hacı Hurşid Ağa ile Abdullah meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isüˈl-kitâb zevce-i mezbûre Emine Hatûn mahzarında biˈl-vesâye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb vasîleri olduğum sağîran-ı mezbûran Mehmed ve Pürnazˈın babaları müteveffây-ı mezbûrun ileˈl-vefat yedinde müstakilen malı ve mülkü olub ba‘deˈl-vefata ber-tashîh-i mezkûr zevce-i mezbûre ile sağîran-ı mezbûrana isâbet eden mahâlle-i mezbûrenin Mevlidhâne Sokağıˈnda vâki‘ bir tarafdan Mustafa Efendi bahçesi ve bir tarafdan Kurd Hasan menzili ve bir tarafdan Tımarzâde Ahmed Ağa menzili ve bir tarafdan tarîk-i hâs ile mahdûd fevkânî iki müştemil kırk altı rakamlu bir bâb menzili mürûr ile zikir ve a‘vâm ile müsrib harâb ve mânil-turâb olub imâret ve meremmete sağîr-i mezbûranın vefâ edûb mânilleri olmadığından mâ‘adâ gallesi dahi harâcına kifayet etmeyüb te’hîr olunur ise biˈl-külliîye münhedim olunarak sağîran-ı mezbûre gadri küllî mukarrer olmağla menzil-i mahdûd-u mezkûrda sağîran-ı mezbûranın ber-minvâl-i muharrer yirmi bir sehim hisse-i şâyi‘aları semen-i misli ile âhara bey‘ ve semenleri istirbâh olunub sağîran-ı mezbûrana ittifâk ve iksâ olunacak sağîran-ı mezbûranın haklarında min-külliˈl-vücûh enfa‘ veli olmağın ber-vech-i muharrer âhara bey‘e kıbel-i şer‘de biˈl-vesâye me’zûn olduğuma bina’ên menzil-i mahdûd-u mezkûrdan sağîran-ı mezbûranın yirmi bir sehim hisse-i irsiye-i şâyi‘aları münâdîy-i yediyle müddet-i medîde ve Sûk-ı Sultânî ve mecmû‘u nâs olan mahâllerde nidâ ve müzâyede olub ragabât-ı nâs inkıtâ‘ına zevce-i mezbûre Emine Hatûn üzerinde üç bin yedi yüz yetmiş üç gurûşa karar ve ziyâde ile şiraya tâlib-i âhar-ı zuhûr etmeyüb meblağ-ı mezbûr hisse-i irsiye şâyi‘a-i mezkûrenin el yevm semen-i misli edüği zeyl-i hüccetde muharrerüˈl-esâmi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olmağın menzil-i mahdûd-u mezkûrda olan sağîran-ı mezbûranın sâlifûˈz-zikr yirmi dört sehim i‘tibârıyla yirmi bir sehim hisse-i irsiyeyi şâyi‘alarını tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u mûkarrereden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile üç bin yedi yüz yetmiş üç gurûşu mezbûre Emine Hatûn biˈl-vesâye bey‘ ve temlîk ve şâyi‘an teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç bin üç yüz yetmiş üç gurûşu mezbûre Emine Hatûn yedinde biˈl-vesâye tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz ve müteveffây-ı mezbûrun defter-i kassâmına idhâl eyledim fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûrun yirmi dört sehim i‘tibârıyla yirmi bir sehim hisse-i şâyi‘alarında sağîran-ı mezbûran Mehmed ve Pürnazˈın vasî ve kat‘â ‘alâka ve medhalleri kalmayûb müşterî-yanı mezbûran Emine Hatûnˈun müstakilleten mülk-i müşterâsı ve hakk-

ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrıfe olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 22 Şevvâl Sene 286.

58. Belge No 2:

Numero 39

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden iken bundan ʻakdem vefat eden Bekar oğlu İbrahim Ağa ibni Mehmed ibni Abdullahʾın veraseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hanife bintî Feyzullah nâm Hatûn ile sûlb-i kebîr oğulları Seyyid Ali ve Osman ve İzzet ve sûlb-i sağîr oğlu Besim ve sulbîye-i sağîre kızı Zehraʾya münhasıra olduğu baʻdeʾt-tahakkûk-u şerʻi sûlb-i mezbûre Besimʾin tesviye-i umûruna kıbeliʾş-şerʻden vasî-i mansûbesi validesi Gülizar bintî Salih nâm Hatûn tarafından zikr-i âtî husûsunda zât-ı mezbûreyi biʾl-maʻrifetiʾş-şerʻiyye ʻârifan mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Seyyid Ali Ağa ibni Abdullah ve Mahmud Ağa İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle vekîl-i sâbitüʾl-vekâlesi ve bunun-u merkûmundan merkûman Osman ve İzzet taraflarından kezâlik vekîl-i müseccel-i şerʻileri Halil Ağa ibni Salih meclis-i şerʻ-i münirde medîne-i mezbûre kurâlarından Kabaklı karyesi ahâlîsinden Halil ve Emin ve Çavuş Nebi Emrullah müvâcehelerinde müvekkilem mezbûrenin vasîsi olduğu sağîr-i mezbûresiyle müvekkillerim merkûman Osman ve İzzetʾin mûrisleri babaları müteveffâlar merkûmundan mûris işbû yedimde mevcûd bir kıtʻâ tahvîl-i nâtık olduğu üzere ez-gayr-ı teslim beş bin iki yüz kırk beş gurûşdan sağîr-i mezbûr Besim ile merkûman Osman ve İzzet hisselerine isâbet iden bin yirmişer gurûşdan cemʻân üç bin atmış gurûşu merkûmun Halil ve Emin Çavuşʾdan biʾl-vekâle hâlâ taleb ederim deyû baʻdeʾd-daʻvâ gıbbeʾs-suʾâl merkûman Halil ve Emin Çavuşʾdan gıbbeʾs-sûʾal cevâblarında bir kıtʻâ tahvîl mûcebince müteveffâlar merkûm İbrahim Ağaʾya beş bin iki yüz kırk beş gurûş deyni olduklarını ve meblağ-ı mezbûrdan baʻdeʾt-tâksim müvekkilesi ve müvekkilleri merkûman hisse-i irseyelerine isâbet iden üç bin atmış gurûş deyinleri olduklarını tâyiʻan ve katʻiyyen her biri ikrâr ve iʻtirâf itmeleriyle mûcebince meblağ-ı mezbûr beş bin iki yüz kırk beş gurûşdan sağîr-i mezbûr Besim ile merkûman Osman ve İzzet içûn meblağ-ı mezbûrdan her birbirinin hisse-i musîbeleri olan cemʻân üç bin atmış gurûş müddeʻi-i vekîl-i merkûm Halil Ağaʾya edâ ve teslîmleriyle merkûman Halil ve Emin Çavuşʾdan her birleri ilzâm olduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 12 Şevvâl Sene 86.

Varak 10, Sayfa 2

59. Belge No 1:

Numero 40

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi'nde sâkine iken târih-i i‘lâmdan yirmi sekiz gün mukaddem vefat eden Aşçı Hacı İbrahim Ağa ibni Mehmed bin Hüseyin'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma bintî Süleyman nâm Hatûn ile sûlb-i sağîr oğlu Ali ve sulbîye-i sağîre kızı Kerime ve sulbîye-i kebire kızı Şahide Hatûn'da münhasıra olduğu ba‘de't-tahakkûk-u şer‘i müteveffây-ı merkûmun da’inlerinden ve fi'l-asl Erzurum vilâyeti dâhilinde Eber kazası ahâlîsinden ve etmekçi esnâfından olub medîne-i Samsun'da ticâretle sâkin işbû bâ‘isü'l-i‘lâm Hüseyin Usta bin Hayrullah'ın meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyü'l-esâsda zâtları ta‘rîf-i şer‘i ile ma‘rifetan zevce-i mezbûretan Fatma Hatûn ile bintî kebire mezbûre Şahide Hatûn taraflarından vekîl-i müseccel-i şer‘iyeleri olub sağîran-ı mezbûran Ali ve Kerime'nin dahi kıbeli'ş-şer‘den bâ-hüccet-i şer‘iye vasî-i mahsûbeleri dayıları Ahmed Ağa ibni el-merkûm Süleyman müvâcehesinde müteveffây-ı merkûm Hacı İbrahim Ağa sağlığında işbû bin iki yüz seksen altı senesi Cemâziye'l-Âhir'in on beşinci günü medîne-i mezbûre çarşısında arpa bazarında gâib-i ‘ani'l-meclis Kalecikli Hacı Ali Ağa'nın tahtı icâresinde olan kahvehâne derûnunda malımdan yedimden yüz ‘âded mecîdiye yüzlük altunı iktirâz ve kâbz ve umûruna sarfla istihlâk itmekle zimmetinde cihet-i merkûmeden mezkûr yüz ‘âded yüzlük mecîdiye altunı alacak hakkım olub hatta müteveffây-ı merkûm Hacı İbrahim Ağa sağlığında ve kemâl ve sıhhatinde altun-ı mezkûrlar cihet-i merkûmeden zimmetinde bana ‘aynen ve sahîhen deyni olduğunu ve sâlifû'z-zikr Hançerli Mahâllesi'nde sâkine olduğu menzilinde muhzır-ı şuhûdda tâbi‘an ikrâr ve i‘tirâf ve yedime dahi ber-minval-i meşrûh târih-i merkûm ile bir kıt‘â tamğalı deyin temessükü dahi i‘tâ etmiş ise de altun-ı mezkûrları bana kable'l-edâ ve'l-ibkâ fevt olmağla terike-i müteveffây-ı merkûm merkûm Ahmed Ağa bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye vaz‘-ı yed itmekle su’âl olunub altun-ı mezkûrları ‘aynen müteveffây-ı merkûmun terike-i vafîyesinden bana edâ ve teslîme niyet olunmak matlûbumdur deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe's-su’âl vekîl-i merkûm Ahmed Ağa cevâbında terike-i müteveffây-ı merkûm bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye vaz‘-ı yedini ikrâr-ı lâkin müdde‘i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde‘asını inkâr idecekde müdde‘i merkûm Hüseyin Usta ber-vech-i mübeyyin müdde‘asını mutabık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû‘asına tadbîken evvela ba-evrâk-ı mestûre Yusuf Ağa ibni Hasan ve Hacı İsmail Ağa ibni Mustafa ve Hacı İshak Ağa ibni Ali ve Hacı Mustafa

Ağa ibni Ali nâm kimesnelerden sırren ve ba‘dehû Hacı Mehmed Ağa ibni Ömer ve Hacı Süleyman Ağa ibni Süleyman ve Mehmed Ağa ibni Hacı Ahmed ve Hacı Ali Ağa ibni Ömer nâm kimesnelerden ‘alenen ledeʿt-tezkiye ‘adl ve makbûlüʿş-şehâde idükleri ihbâr olunan marûʿz-zikr Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Hurşid Efendi ibni Abdullah ve Aziz Ağa ibni Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle biʿl-müvâcehe ber- nehc-i şer‘i ba‘deʿl-isbât ve tahkîk mûcebince mezkûr yüz ‘âded mecîdiye yüzlük altunlarını müteveffây-ı merkûmun Hacı İbrahim Ağaʿnın terike-i vafîyesinden müdde‘i-i merkûm Hüseyin Ustaʿya edâ ve teslîmine vekîl ve vasî ve merkûm Ahmed Ağaʿya tenbîh olunduğu huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 29 Şevvâl Sene 86.

60. Belge No 2:

Numero 41

Fîʿl-asl Trabzon vilâyeti dâhilinde Of kazasının Şur karyesi ahâlîsinden olub Canik sancağı dâhilinde Çarşamba kazası kurâsından Tepe karyesinde li-ecliʿt-ticâre sâkin Laz Mahmud bin Ömer medîne-i Samsun mahkemesinde meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde sâlifûʿz-zikr Çarşamba kazasının yine karyesi ahâlîsinden işbû bâ‘isüʿl-kitâb Şaban Ağa ile Arif mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb yine bu defa vilayetim tarafından ‘azîmet ideceğimden merkûm Şaban Ağaʿnın yedine vermiş olduğu bir kıt‘â defter nâtık olduğu üzere gâib-i ‘aniʿl-meclis-i ma‘lûmüʿl-esâmi zimmetlerinde ma‘lûmüʿl-mikdâr alacağımı taleb ve da‘vâ ve ahz u kâbza ledeʿl-hâce sûlh ve ibrâya ve makbûzundan deynimi edâya ve husûsât-ı sâirenin tavsiyesine vekâlet-i mezkûrenin mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan merkûm Şaban Ağaʿyı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. Fî 29 Şevvâl Sene 286.

Varak 11, Sayfa 1

61. Belge No 1:

Numero 42

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi sâkini iken târih-i i‘lâmdan bir mâh-ı mukaddem vefat eden Aşçı Hacı İbrahim Ağa ibni Mehmed bin Hüseyinʿin veraseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma bintî Süleyman nâm Hatûn ile sûlb-i sağîr oğlu Ali ve sulbîye-i sağîre kızı Kerime ve sûlb-i sağîre kızı Şahide Hatûnʿa münhasıra idüği ledeʿş-

şer‘iʾl-enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra müteveffây-ı merkûmun da’inlerinden ve medîne-i mezbûre mahallâtından Bazar Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâ‘isüʾl-i‘lâm Hafız Salih Efendi ibn Mehmed meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyüʾl-esâsda zâtları tarif-i şer‘i ile ma‘rifetan-ı zevce-i mezbûre Fatma Hatûn ile bintî Kebire-i mezbûre Şahide Hatûn taraflarından vekîl-i müseccel-i şer‘ileri olub sağîran-ı mezbûran Ali ve Kerimeʾnin dahi kıbeliʾş-şer‘den vasî-i mahsûbları Ahmed Ağa ibni Süleyman müvâcehesinde müteveffây-ı merkûm Hacı İbrahim Ağa sağlığında işbû bin iki yüz seksen iki senesi Ziʾl-Ka‘deʾtiş-Şerîfʾesinin on sekizinci günü medîne-i mezbûre çarşusının saman bazarında gâib-i ‘aniʾl-meclis Eğinli Osman Ağaʾnın taht-ı icâresinde olan kahvehâne ve derûnunda malımdan ve yedimden iki bin gurûş iktirâz ve kâbz ve umûruna sarfla istimlâk etmekle zimmetimde cihet-i merkûmeden alacak hakkım olub hatta müteveffây-ı merkûm Hacı İbrahim Ağa yine sağlığında ve kemal-i akıl ve sıhhatte meblağı-ı mezbûr cihet-i merkûmeden bana sahîhan deyni olduğunu sâlifûʾz-zikr Kahvehâne-i mezkûrede mahzar-ı şuhûdda tâbi’an ikrâr ve i‘tirâf ve yedime ber-minval-i meşrûh târih-i merkûme ile muharrer ve memhûr bir kıt‘â tamğalı deyn temessûkü dahi i‘tâ etmiş ise de meblağ-ı mezbûru bana kableʾl-edâ veʾl-i‘fâ fevt olmağla şimdi terike-i müteveffây-ı merkûman merkûm Ahmed Ağa biʾl-vekâle ve biʾl-vesâye vaz‘-ı yed etmekle su’âl olunub meblağ-ı mezbûre müteveffây-ı merkûmun terike-i vafîyesinden bana edâ ve teslîme tenbîh olunmak matlûbumdur deyû ba‘deʾd-da‘vâ gıbbeʾs-su’âl vekîl ve vasî-i merkûm Ahmed Ağa cevâbında terike-i müteveffây-ı merkûme biʾl-vekâle ve biʾl-vesâye vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde‘asını inkâr idicek müdde‘i-i merkûm Hafız Salih Efendiʾden ber-vech-i mübeyyin müdde‘asını mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû‘asına tadbiken evvelen bâ-evrâk-ı mestûre Ali Efendi ile Salih ve Hacı Mustafa Ağa ibni Ali ve Şerif Ağa ile Hüseyin Ağa ve Seyyid Ali Ağa ibni Mustafaʾdan sırren ve ba‘dehû Hacı Mehmed Ağa ile Ömer ve Hacı Süleyman ibni Süleyman ve Mehmed Ağa ile Hacı Ahmed ve Hacı Ali Ağa ile Receb nâm müzekkilerden ‘alenen ledeʾt-tezkiye ‘adl ve makbûlüʾş-şehâde edükleri ihbâr olunan marûʾz-zikr Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Asımzâde Abdülaziz Efendi ile Hacı Mehmed ve Haşim Efendi ibni Mehmed Emin nâm kimesneler şehâdetleriyle biʾl-müvâcehe ber nehc-i şer‘i ba’deʾl-isbât veʾt-tahlîf mûcebince meblağ-ı mezbûr iki bin gurûş müteveffây-ı merkûm Hacı İbrahim Ağaʾnın terike-i vafîyesinden müdde‘i-i merkûm Hafız Salih Efendiʾye edâ ve teslîme vekîl vâsî-i merkûm Ahmed Ağaʾya tenbîh olundu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûru ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 29 Şevvâl Sene 286.

62. Belge No 2:

Numero 43

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâlarından Ali Bey karyesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Sahbo ‘arzuhâl ve Nikola ve Borika ve Elendi ve Antaş veledi Pavlu nâm kimesneden her biri meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyü'l-esâsda karye-i mezbûre ahâlîsinden derûn-u ‘arzuhâlde mezkûru'l-isim Devlet-i ‘Âliyye'sinin milleti merkûmesinden işbû bâ‘isül-i‘lâm Yani veledi Siti nâm kimesne müvâcehesinde arazi kâtibi Abdülhalim Efendi ibni Mahmud Efendi hâzır olduğu hâlde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm iderler ki târih-i i‘lâmdan kırk sene mukaddem vefat iden dede müteveffâ baba Yani veledi Borek oğulları olub merkûm baba Yani'den ‘âdiyen ve seviyen intikâl iden karye-i mezbûre hudûd-u dâhilinde vâki‘ sulu tarla demekle ‘ârif iki tarafdan dere ve bir tarafdan Yani tarlası ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd bâ-keyl-i âsitâne beş kile tokum istî‘âb ider bir kıt‘â tarla ve yine Haci Fora tarlası demekle ‘ârif bir tarafdan Forta tarlası ve bir tarafdan Deli Tudori tarlası ve bir tarafdan orman ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd bâ-keyl-i âsitâne dört kile tohum istî‘âb iden bi kıt‘â ve yine değirmen Yani demekle ‘ârif bir tarafdan değirmen ve bir tarafdan ırmak ve bir tarafdan dere ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm mahdûd bâ-keyl-i âsitâne iki keyle tohum istî‘âb ider bir kıt‘â ve yine Avar dere tarlası demekle ‘ârif bir kıt‘â bir tarafdan ırmak ve bir tarafdan Papaz oğlu Antaş tarlası ve bir tarafdan Sava tarlası ve bir tarafdan orman ile mahdûd bâ-keyl-i âsitâne üç keyle tohum istî‘âb ider bir kıt‘â ki cem‘ân dört kıt‘â tarlalara babamız müteveffây-ı merkûm Pavli ile merkûm Yani'nin babası müteveffây-ı merkûm Siti ve gâib-i ‘ani'l-meclis Tanaş ber-vech-i muharrer meşâ‘en ve müştereken mutasarrıf ise de babamız müteveffây-ı merkûm Yani târih-i i‘lâmdan yirmi beş sene mukaddem vefat itmekle tarlahâ-yı mahdûd-u mezkûrelerde olan üç sehim i‘tibârıyla bir sehim hisse-i şâyi‘alarımızı merkûm Yani'nin babası müteveffây-ı merkûm Siti fuzuli on dokuz sene zabt ve ol dahi târih-i i‘lâmı mezkûrdan altı sene mukaddem fevt ve el-hâletü hâzihi babamız müteveffây-ı merkûmun târih-i vefatından bu ana değin tarlahâ-yı mahdûd-ı mezkûrelerde olan üç sehim i‘tibârıyla bir sehim hisse-i şâyi‘alar her biri kendi hisselerine ilhâken isteyin merkûm ve bizler merkûm Yani gâib-i ‘ani'l-meclis karındaşları Tanaş ve Tudori

Sah sah sah

Varak 11, Sayfa 2

Sah sah sah

ve Pavli ve Nazari ve Panayodʿdan her biri babaları müteveffây-ı merkûm Sitiʿden intikâl eyledi diyerek bi gayr-ı hakkın zabtda ve zirâʻat ve beyyinlerinde iktisâm etmeleriyle merkûm Yani karındaşları gâibun-u merkûmun ile bizler bir karyede birlikte sâkinler olub müddet-i mezbûrede dahi merkûm ile gâibun-u merkûmun babaları müteveffây-ı merkûm Siti ile bilâ- ʻözür daʻvâ etmekde iken sükût etmiş isek de sükûtlarımıza nâdim olmamızla tarlahâ-yı mahdûd-u mezkûrelerde olan üç sehim iʻtibârıyla bir sehim hisse-i şâyiʻalarımızdan merkûm Yani ile karındaşları gâib-i ʻaniʿl-meclis merkûmun Tanaş ve Tudori ve Pavli ve Nazari ve Panayodʿdan her birinin keff-i yedlerine tenbîh olunmak matlûbelerimizidir deyû ikrârıyla bilâ- ʻözür on beş sene sükût olunan daʻvâsının bilâ-emr-i ʻâli iʻlâm olundu memnun olub bu sûretle yirmi beş sene mürûr eylediğinden daʻvâyı mezkûreleri bilâ-emr-i ʻâli mesmûʻa olmadığı müddeʻi-yunu merkûmun Nikola ve Borife ve Antaşdan her birine tefhîm ve daʻvây-ı mezkûreleriyle merkûm Yaniʿye bi-vech-i şerʻi mûʻarazadan menʻ olundukları tescîl ve biʿl-iltimâs huzûru ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 1 Ziʿl-Kâʻde Sene 86.

63. Belge No 1:

Numero 44

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesiʿnde sâkin iken târih-i iʻlâmdan bir mâh mukaddem vefat eden Aşçı Hacı İbrahim Ağa ibni Mehmed bin Abdullahʿın veraseti zecve-i menkûha-i metrûkesi Fatma bintî Süleyman nâm Hatûn ile sabi-i sağîr oğlu Ali ve sulbîye-i sağîre kızı Kerime ve sulbîye-i kebire kızı Şahide Hatûnlara münhasıra olduğu ledeʿş-şerʼiʿl-enverde zâhir ve mütehakkık olduktan sonra müteveffây-ı merkûmun daʼinleri benden ve Ökse kazası kurâlarından Kehdüdalı karyesi ahâlîsinden işbû bâʻisüʿl-iʻlâm İsmail Ağa ibni Osman meclis-i şerʻ-i şerîf-i kaviyyüʿl-esâsda zâtları taʻrîf-i şerʻi ile maʻrifetan-ı zevcetan-ı mezbûre Fatma Hatûn ile bintî kebire-i mezbûre Şahide Hatûnlar tarafından vekîl-i müsecceli şerʻileri ve sağîran-ı mezbûran Ali ve Kerimeʿnin dahi kıbeliʿş-şerʻden vasî-i mahsûbları Ahmed Ağa ibni Süleyman müvâcehesinde işbû yedimde bir kıtʻâ defter nâtık olduğu üzere seksen dört senesi dûhan mahsûlünden olmak üzere malımdan ve yedimden iştirâ eylediği maʻlûmüʿl-vezne dûhan esmanından ez-gayrı teslîm bâkî iki bin yedi yüz elli gurûş ile târih-i merkûmede beher batmanı kırkar gurûş olmağ üzere kezâlik malımdan ve yedimden iştira eylediği yüz batman dûhan semeninden dört bin gurûş ki cemʻân altı bin yedi yüz elli gurûş alacak hakkım olub ve hatta müteveffây-ı merkûm Hacı İbrahim Ağa

sağlığında ve kemal-i ‘akıl ve sıhhatinde ba‘de'l-külli'l-hesâb meblağ-ı mecmû‘u mezkûr altı bin yedi yüz elli gurûşu bana zimmetimde sahîhan deyni olduğunu mahzar-ı şuhûdda tâbi‘an ve kat‘iyen ikrâr ve i‘tirâf dahi itmekle meblağ-ı mecmû‘u mezkûru bana kable'l-edâ ve'l-i‘fâ fevt olmağla şimdi terike-i müteveffây-ı merkûm Ağa bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye vaz‘-ı yed itmekle su’âl olunub meblağ-ı mecmû‘u mezkûru müteveffây-ı merkûmun terike tarafeynden bana edâ ve teslîm vekîl ve vasî-i merkûm Ahmed Ağa'ya tenbîh olunmağa matlûbumdur deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe's-su’âl vekîl ve vasî-i merkûm Ahmed Ağa cevâbında terike-i müteveffây-ı merkûman bi'l-vekâle ve bi'l-vesâye vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde‘asını inkâr edicek müdde‘i-i merkûm İsmail Ağadan ber-vech-i mübeyyin müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû‘asına tadbiken evvela bâ-evrâk-ı mestûre Mehmed Ağa ibni Salih ve Hüseyin Ağa ibni İdris ve İbrahim Efendi ibni Hacı Ömer Ağa ve Süleyman Ağa ibni Mehmed'den sırren ve ba‘dehû Osman Ağa ibni Ahmed ve Mustafa Ağa ibni Mehmed ve Osman Ağa ibni Halil ve Bekir Ağa ibni Abdullah nâm müzekkilerden ‘alenen lede't-tezkiye ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan marû'z-zikr Kethüdalı karyesi ahâlîsinden Şaban bin Arif ve Hatib Mehmed ibni Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-müvâcehe ba‘de'l-isbât ve't-tahlîf mûcebince meblağ-ı mecmû‘u mezkûr altı bin yedi yüz elli gurûş müteveffây-ı merkûm Hacı İbrahim Ağa'nın terike-i vafîyesinden müdde‘i-i merkûm İsmail Ağa'ya edâya ve teslîme vekîl ve vasî-i merkûm Ahmed Ağa'ya tenbih olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûru ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 1 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

64. Belge No 2:

Numero 45

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi'nde sâkin iken târih-i i‘lâmdan bir mâh mukaddem vefat eden Aşçı Hacı İbrahim Ağa ibni Mehmed bin Abdullah'ın veraseti zecve-i menkûha-i metrûkesi Fatma bintî Süleyman nâm Hatûn ile sûlb-i sağîr oğlu Ali ve sulbîye-i sağîre kızı Kerime ve sulbîye-i kebire kızı Şahide Hatûnlara münhasıra olduğu lede'ş-şer‘il-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra müteveffây-ı merkûmun da’inlerinden ve medîne-i mezbûre mahallâtından Bazar Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâ‘isü'l-i‘lâm Ebubekir Ağa ibni Osman Ağa meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyü'l-esâsda zâtları ta‘rîf-i şer‘i ile ma‘rifetan-ı zevce-i mezbûre Fatma Hatûn ile bintî kebire Şahide Hatûnlar tarafından vekîl-i müsecceli şer‘ileri ve sağîran-ı mezbûran Ali ve Kerime'nin dahi kıbeli'ş-

şer‘den vasî-i mansubeleri Ahmed Ağa ibni Süleyman müvâcehesinde işbû yedimde mevcûd bir kıt‘â defter nâtık olduğu üzere işbû bin iki yüz seksen beş senesi malımdan ve yedimden ma‘lûmü'l-vezn iştirâ eylediği fenâb semeninden sekiz yüz altı buçuk gurûş alacak hakkım olub vâz‘-ı müteveffây-ı merkûm Hacı İbrahim Ağa sağlığında ve kemal-i ‘aklı sıhhat de ba‘de'l-külli'l-hesâb meblağ-ı mecmû‘u mezkûr sekiz yüz altı buçuk gurûşu bana zimmetimde mahzar-ı şuhûdda tâbi’an ve kat‘iyen ikrâr ve i‘tirâf dahi itmekle meblağ-ı mezkûru bana kable'l-edâ ve'l-i‘fâ fevt olmağla şimdi terike-i müteveffây-ı merkûm Ahmed Ağa bi'l-vekâle

Sah Sah sah

Varak 12, Sayfa 1

Sah sah sah

ve bi'l-vesâye vaz‘-ı yed itmekle su’âl olunub meblağ-ı mezkûru müteveffây-ı merkûmun terike-i vafîyesinden bana ibrâ ve teslîme vekîl vasî-i merkûm Ahmed Ağa'ya tembih olunmak matlûbumdur deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe's-su’âl vekîl ve vasî-i merkûm Ahmed Ağa cevâbında terike-i müteveffây-ı merkûm bi'l-vasâye vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûm mülk ber- vech-i muharrer müdde‘asını inkâr edicek müdde‘i merkûm Ebubekir Ağa'dan ber-vech-i mübeyyin müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzû‘asına tadbiken evvelen sırran ve bâ-evrâk-ı mestûre Mehmed Ağa ibni Salih ve Hüseyin Ağa ibni İdris ve İbrahim Efendi ibni Hacı Ömer Ağa ve Süleyman Ağa ibni Mehmed'den sırren ve ba‘dehû Osman Ağa ibni Ahmed ve Mustafa Ağa ibni Mehmed ve Osman ibni Halil ve Bekir Ağa ibni Abdullah nâm müzekkilerden ‘alenen lede't-tezkiye ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan Emin Ağa ibni Osman ve Ömer Efendi ibni Ahmed nâm kimesne şehâdetleriyle bi'l-müvâcehe ba‘de'l-isbât ve't-tahlîf mûcebince meblağ-ı mecmû‘u mezkûr sekiz yüz altı buçuk gurûşu müteveffây-ı merkûm Hacı İbrahim Ağa'nın terike-i vafîyesinden müdde‘i-i merkûm Ebubekir Ağa'ya edâ ve teslîme vekîl-i vasî-i merkûm Ahmed Ağa'ya tenbih olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûru ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 4 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

65. Belge No 1:

Numero 46

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi'nde sâkin iken bundan ‘akdem vefat eden Receb bin İbrahim ibni Yusuf’un veraseti anası Fatma bintî Ali nâm Hatûn ile li-

ebeveyn ‘âmmisi Seyyid Mehmed ibni Yusuf'a isâbet-i tahakkûkdan sonra vereseden ‘âmmi-i merkûm Seyyid Mehmed meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde zât-ı ta‘rîf-i şer‘i ile ma‘rife-i müteveffây-ı mezbûreden terikesinden vâzı‘atü'l-yed olan işbû bâ‘isü'l-kitâb ümmi mezbûre Fatma Hatûn mahzarında bi-tav‘ihi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb mûrisimiz müteveffây-ı Receb'in terikesinden olub medîne-i mezbûre sûkında Uzunçarşu Caddesi'nde vâki‘ bir tarafdan Eda Efendi Mektebi ve bir tarafdan Niksarlı Ali Ağa menzili ve bir tarafdan Abdülkadir dükkânı ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd bin beş yüz gurûş kıymetlü ve yüz yemiş sekiz rakamlı bir bâb bakkal dükkânı müteveffây-ı mezbûr terike-i mevcûdesinden hisse-i ırsiyem mukâbelesinde ahz u kâbz edûb murisimiz müteveffây-ı merkûm Recebin bi'l-cümle terike-i ma‘lûme ve mechûlesine müte‘allika-i ‘âmme-i de‘âvî ve mutâba‘at ve kaffe-i eymân muhâsamâttan ümmü mezbûre Fatma Hatûn'un zimmetini ibrâ-i ‘âm râfi‘ü'l-makâm ile ibrâ ve iskât-ı deyne her birimiz ber minval ber-minvâl ber minvâl-ı muharrer âharın ibrasını kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 4 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

66. Belge No 2:

Numero 47

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâlarından Derecik karyesi ahâlîsinden iken târih-i i‘lâmdan bir ay mukaddem vefat eden Atam oğlu Yani veledi Atam veledi Bıraşkova'nın veraseti zevce-i metrûkesi Üzdefye bintî Bor ile sûlb-i sağîr oğulları Biraşkova ve Yani ve sulbîye-i sağîre kızı Anastasiye'ye münhasıra olduğu ba‘de't-tahakkûk-u şer‘i müteveffây-ı merkûmun da’inlerinden medîne-i mezbûre mahallâtından Ermeni Mahâllesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Ermeni milletinden işbû bâ‘isü'l-i‘lâm Hazer veledi Hacatur meclis-i şer‘-i şerîfi kaviyyü'l-esâsda şâhs-ı ma‘rife-i zevce-i mezbûre Üzdefye tarafından vekîl-i müseccel-i şer‘isi olub sıgâr-ı merkûmunun dahi kıbeli'ş-şer‘den vasî-i mansûbları ‘âmmileri Panayod veledi Atam müvâcehesinde üzerinde da‘vâ ve takrîr-i kelâm edûb târih-i i‘lâmdan beş ay mukaddem yani bin iki yüz seksen altı senesi Cemâziye'l-Âhir'in on ikinci günü müteveffây-ı merkûm Yani'ye benim için dûhan iştirâ itmek ve beher kıyye de kendüye kırkar para ücret vermek üzere mukâvele olunarak malımdan ve yedimden altı bin iki yüz seksen gurûşu ref‘ ve teslîm ol dahi yedimden teslîm ve kâbz bir kese meblağ-ı mezbûrun üç bin dokuz yüz elli gurûş ile benim içûn ber-mûceb-i mukâbele be her batmanı ellişer gurûş almağ üzere ahardan iştirâ eylediği yetmiş dokuz batman dûhan ile medfû‘um olan meblağ-

ı mecmû‘u mezkûr altı bin iki yüz seksen gurûşdan biʾt-tenzîl bâkî müteveffây-ı merkûm Yani zimmetinden nakden iki bin üç yüz otuz gurûş alacak hakkım kalmağla meblağ-ı bâkî mezbûr iki bin üç yüz otuz gurûş ile dûhan-ı mezkûr bana kableʾl-edâ veʾl-ibkâ merkûm Yani fevt olmağla şimdi terike-i müteveffây-ı merkûm Panayod biʾl-vekâle ve biʾl-vasâye vaz‘-ı yed etmekle su’âl olunub dûhan-ı mevcûd-u mezkûr ile meblağ-ı bâkî mezbûr iki bin üç yüz otuz gurûşu müteveffây-ı merkûmun terike-i vafîyesinden bana edâ ve teslîme dahi vekîl-i merkûm Panayoʾda tenbih olunmağa matlûbdur deyû ba‘deʾd-da‘vâ gıbbeʾs-su’âl merkûm Panayod terike-i müteveffây-ı merkûm biʾl-vekâle ve biʾl-vasâye vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i merkûm Hazerʾin ber-vech-i mübeyyine müdde‘asını inkâr edicek müdde‘i merkûmdan ber-vech-i muharrer müdde‘ana mutâbık beyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzû‘asına tadbîken evvelen bâ-evrâk-ı mestûre marûʾz-zikr Derecik karyesi ahâlîsinin ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının kezâlik milleti merkûmesinden Dimitri veledi Hıralambo ve Panayod veledi İstefor Dimitri veledi Hıralambodʾdan sırren ve ba‘dehû Hıralanbo veledi Dimitri ve Yani veledi Nataklu ve Boli veledi Sava nâm müzekkilerden ‘alenen ledeʾt-tezkiye makbûlüʾş-şehâde idükleri karye-i mezbûre ahâlîsinden Tudori veledi Panayod ve yani veledi Dimitri nâm kimesneler şehâdetleriyle biʾl-müvâcehe ba‘deʾl-isbât veʾt-tahlîf mûcebince ber-vech-i mübeyyine yetmiş dokuz batman dûhan ‘aynen ve meblağ ve meblağ-ı bâkî mezbûr iki bin üç yüz otuz gurûşu müteveffây-ı merkûm Yaniʾnin terikesine

Sah sah sah

Varak 12, Sayfa 2

Sah sah sah

Yaniʾnin terike-i vafîyesinden müdde‘i-i merkûm Hazerʾe edâ ve teslîme müvekkilesi merkûm Üzdofyeʾye izâfetle vekîl-i merkûm Panayoʾda tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu.

67. Belge No 1:

Numero 48

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesiʾnde sâkin iken bundan ‘akdem vefat eden Mahir bintî Mehmed bin Abdullahʾın sadr-ı sağîr oğlu Mehmed ve sadrıye-i sağîre kızı Kumru ve Melek lieb er-karındaşları ve tesviye-i umûrlarına kıbeliʾş-şer‘den mansûb-u vasîleri olan işbû bâ‘isüʾl-kitâb Mustafa Ağa ibni Ali Osman talebiyle hâkim-i muvaşşâh-ı sadrʾul-vasîka bi reşâhat-i eklâm-i enîka efendi hazretleri sıgâr-ı mezbûrun

Mehmed ve Kumru ve Melekˈden her birlerine anaları ve babaları müteveffâ-yanı mezbûrandan mevrûs mallarından işbû târih-i kitabdan kadr-ı ma'rûf idüğü ihbâr olunan şehriye ellişer gurûşdan cem'ân yüz elli gurûş nafaka ve kisve kârz ve takrîr edûb meblağ-ı mecmû'u mezkûr sığar-ı mezbûrunun nafaka ve kisve vesa'îr levâzım-ı zarûriyelerine harc ve sarfa ve ledeˈl-iktizâ istidâneye ve 'indeˈl-fıtr sıgâr-ı mezbûrunun mallarına rücû'a dahi mezbûr Mustafa Ağaˈya izin verilmeyin mâ-vaka'a biˈt-taleb ketb olundu. Fî 10 Ziˈl-Kâ'de Sene 86.

68. Belge No 2:

Numero 49

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâsından Kara Samsun karyesinde sâkine sahibe-i 'arzuhâl ma'rifetûˈz-zât Kerime bintî Osman nâm Hatûn medîne-i mezbûrenin Hükümet Konağıˈnda meclis-i temyîz odasında mün'akid meclis-i şer'-i şerîf-i kaviyyüˈl-esâsda derûn-u 'arzuhâlde ism-i mezkûr medîne-i mezbûre mahallâtından Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Gönyol oğlu Hüseyin ibni Mehmed müvâcehesinde karye-i mezbûre sâkinlerinden bundan on bir ay mukaddem vefat iden damadım Hasan ibni Yusuf ibni Abdullahˈın veraseti içûn sûlb-i sağîr oğlu hafîdim Süleymanˈa münhasıra ise de müteveffây-ı mezbûrun duyûn-u terikesinden ezyed olduğu hâlde vefat etmekle sağîr-i mezbûrun vasî-i mansûbesi olduğum hâlde terike-i müteveffây-ı merkûmun duyûn-u ma'rifetim ve ma'rifet-i şer'-i edâ-i deyn olunarak merkûm Hüseyin Ağaˈnın bâ-defter-i kassâm duyûn-u müsbitesi olan yedi bin on iki gurûşa mukâbil vermiş olan müteveffây-ı merkûmun terikesinden olub karye-i mezbûreden vâki' 'indeˈl-ahâlî veˈl-cirân ma'lûmüˈl-hudûd bir bâb menzilde benim beş yüz gurûşluk hakkım var ise de târih-i i'lâmdan on ay mukaddem yani müteveffây-ı merkûmun terikesinin hîn-i tahrîrinde menzil-i mezkûrda benim aslâ hakkım yoktur müteveffây-ı mezbûrun müstakilen malı mülküdür deyû defter-i kassâmına idhâl ittirerek merkûm Hüseyin Ağaˈya alacağı mukâbelesinde vermiş isemde şimdi nadime olmağla menzil-i mezbûrda olan beş yüz gurûşluk hissemin bana red ve teslîmine merkûm Hüseyin Ağaˈya tenbih olunmağa matlûbumdur deyû takrîr-i meşrûhası üzere tasâdîk eylediği da'vâsı şer'ân mesmû'a ve iltifata şayan olmadığı kendisine biˈt-tefhîm merkûm Hüseyin Ağaˈya bi-vech şer'i mû'azaradan men' olunduğu tescîl ve biˈl-iltimâs huzûru 'âlilerine i'lâm olundu. Fî 11 Ziˈl-Kâ'de Sene 86.

69. Belge No 3:

Numero 50

Medîne-i Samsun kurâlarından Kabaklı karyesi ahâlîsinden Hüseyin bin Mustafa nâm kimesnenin sulbî kebire kızı olub zât-ı karye-i mezbûre muhtârı Ahmed bin Mustafa ve Hüseyin bin Salih nâm kimesneler tar‘ifîyle ma‘rife olan Hatice nâm bikr-i baliğa ‘akile meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde karye-i mezbûre ahâlîsinden Laz Hüseyin bin Ahmed nâm kimesne mahzarında mezbûre Hatice'nin babası velisi mezbûr Hüseyin hâzır olduğu hâlde bi't-tav‘ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb mezbûr Hüseyin bin-i tezevvüce taleb ve rağıb olmağla ben dahi rızamla ve babam ve velim hâzır-ı mezbûr Hüseyin'in izniyle sekiz yüz gurûş mihri müeccel ve bin beş yüz gurûş mihr-i mû‘accel tesmiyeleriyle işbû meclis-i şer‘-de mahzar-ı şuhûdda nefsimi mezbûr Hüseyin'e ‘akd ve tezevvüc eyledikde ol dahi ber-vech-i muharrer tezevvüc ve kabûl eyledi dedikde mezbûre Hatice'yi sadr olan cemî‘ kelimât-ı meşrûhasından mezbûr Hüseyin ile veli-i mezbûr diğer Hüseyin'den her biri tahkîk ve tasdîk etmeleriyle mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 13 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

Varak 13, Sayfa 1

70. Belge No 1:

Numero 51

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâlarından Balaç karyesi ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl Mehmed Ağa ibni Hasan nâm kimesne meclis-i şer‘de zikr-i âtî hayvanata bi't-tarîki'l-enkaz cânib-i mîrîden me’mûriyeti hasebiyle vâzı‘u'l-yed olan Canik Sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Mehmed Bey ibni Hurşid Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şer‘isi Ahmed Efendi ibni Hasan müvâcehesinde işbû mu‘âyene olunan davarı … ve yine tarafı kulağı delik ve art ayakları …. bir yaşında tay-ı mülküm olan davar-ı ferağımdan doğma mülküm iken târih-i i‘lâmdan üç ay mukaddem mülkümden zayî‘ olmağla şimdi tay-ı mevsûf-u mezkûr-u müvekkil-i mûmâ-ileyh ile yedinde bulmamla bi'l-istihkâk taleb iderim deyû ba‘de'd-da‘vâ ve'l-istimtâk vekîl-i merkûm Ahmed Efendi cevâbında zikr olunan tay-ı mevsûf-u mezkûrda müvekkil-i mûmâ-ileyhin taraf-ı mîrîden yava olmak üzere vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûmda ber-vech-i muharrer müdde‘asını inkâr idicek müdde‘i-i merkûm Mehmed Ağa'dan ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû‘asına tadbiken evvela Mehmed bin Halil ve İsmail ibni Molla Ali ve Ahmed ibni Halil nâm kimesnelerden sırran ve ba‘dehû İbrahim bin Mehmed ve Salih bin Mahmud ve

Hasan bin Halil nâm müzekkilerden ‘alenen ledeʿt-tezkiye ‘adl ve makbûlüʿş-şehâde idükleri ihbâr olunan marûʿz-zikr Balaç karyesi ahâlîsinden Hüseyin ibni İsmail ve Abdülkadir bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vekîl-i merkûm müvâcehesinde ba‘deʿl-isbâd veʿt-tahlîf mûcebiyle zikr olunan tay-ı mevsûf-u mezkûr-u müdde‘i-i merkûm Mehmed Ağaʿya ref‘ ve teslîme müvekkil-i mûmâ-ileyh izafetle vekîl-i merkûm Ahmed Efendiʿye tenbih olunduğu tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 15 Ziʿl-Kâ‘de Sene 86.

71. Belge No 2:

Numero 52

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-u mulükâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağıʿna tâbi‘ Ünye kazasının Efraz Fenarisi nahiyesi kurâlarından Göcet karyesinde vâki‘ Câmi‘-i Şerîf Vakfıʿndan almak üzere yevmi rub‘ akçe vazife ile bâ-berat-ı ‘âlişan imâmet cihetine mutasarrıf olan Ahmed Tahir bin Mehmed Halife marûʿz-zikr Efraz Fenarisi nahiyesinin birinci hânesinin ikinci numerosunda mûkayyed ancak sûlb-i kebir oğlu Mehmedʿi terk ederek vefatı vukû‘yla yeri hâli ve hizmet-i lâzımesi mu‘attala kalmağla misillü cihet-i mutasarrıflarına hâl-i vukû‘unda evlâdı olubda erbâb-ı istikâkdan olanlara tevcîh-i mü’essis olan nizam-ı seniye iktizâsından olmağla müteveffâlar mezbûrun sûlb-i sahîh oğlu olub işbû bâ‘isetüʿl-‘arz mezbûr Mehmed da‘ileri meclis-i idâre-i livâda ma‘kûd huzûr-u şer‘-i me‘âli ‘ûkudda hâlâ sancağ-ı mezkûr evkâf müdiri Ahmed İsmet Efendi hâzır olduğu hâlde ledeʿl-imtihân cihet-i imâmet mezkurlarıyla her-vechle edâya ehliyet-i ‘indel şer‘ veʿl-meclis zâhir ve nümâyân olmağla cihet-i mezkûre vazife-i mu‘âyyenesiyle babası müteveffâlar mezbûr Ahmed Tahirʿin mahallînden oğlu mezbûr Mehmed da‘ileri ‘ûhdesine tevcîh ve yedine bir kıt‘â berat-ı şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına ol ki biʿl-iltimâs huzûr-u pâye-i serîr-i saltanat-ı a‘lâya ‘ârz ve i‘lâm olundu. Fî 13 Şa‘bâniʿl-Mu‘azzam Sene 86.

72. Belge No 3:

Numero 53

Medîne-i Samsunʿa müzâfe Maden kazası kurâlarından Ökse karyesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Borife veledi Dimitri meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû râfi‘üʿl-kitâb karye-i mezbûre ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının millet-

i merkûmesinden Yani veledi Nikoz mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb ‘akd-i âtiyüˈz-zikrin sudûruna değin yedimde şirâ’ên mülk ve hakkım olan karye-i mezbûrede vâki‘ üç tarafdan müşterî-i merkûm Yani tarlası ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî bir oda ahuru müştemil bir bâb menzilimi tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile iki bin gurûşa merkûm Yaniˈye bey‘ ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin gurûşu merkûm Yani yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûm Yaniˈnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeˈt-tasdîkıˈş-şer‘î mâ-vaka‘a biˈt-taleb ketb olundu. Fî 18 Ziˈl-Kâ‘de Sene 86.

73. Belge No 4:

Numero 54

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-u mulükâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Bafra kazasının Civazdar karyesinde vâki‘ Mescid-i Şerîf Vakfıˈndan almak üzere vazîfe-i mu‘âyene ile bâ-berat-ı ‘âlişan nısf-ı hisse-i imâmet cihetine mutasarrıf olan Hafız Ahmed bin Ömer Halife bu esnada vefat idûb yeri hâli ve hizmet-i lâzımesi mahlûle kalmağla müteveffây-ı merkûmun li-ebeveyn karındaşları ve sâlifûˈl-beyan Bafra kazasının Kolay karyesinde vâki‘ Hızır Baba Zâviyesiˈnin bâ-berat-ı ‘âlişan hissedârları olub sâlifûˈz-zikr Bafra kasabasının Dabağhane Mahâlleˈsinin üçüncü hânesinin ikinci ve üçüncü ve dördüncü numerolarında mûkayyed işbû bâ‘isetüˈl-‘arz Abdülhamid ve Abdülaziz ve Abdülvahid benu Ömer da‘ilerinlerinden her birer meclis-i idâre-i livâda makûd ve huzûr-u şer‘-i me‘âli ‘ûkudda hâlâ sancağ-ı mezkûr evkâf müdiri Ahmed İsmet Efendi hâzır olduğu hâlde ledeˈl-imtihân cihet-i imâmet mezkûre-yi edâya ehliyetleri ‘indeˈş-şer‘ veˈl-meclis zâhir ve nümâyân olmağla nısf-ı hisse-i imâmet cihet-i vazife-i mu‘âyyenesiyle şurût-u mukarrere nizâmiyesine tadbiken müteveffây-ı mezbûr Hafız Ahmedˈin mahlûlünden karındaşları mezbûrun Abdülhamid ve Abdülaziz ve Abdülvahid da‘ileri ‘ûhdelerine müştereken tevcîh ve yedlerine bir kıt‘â berat-ı şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına biˈl-iltimâs huzûr-u meyâmin nüşûr ‘âlilerine ‘arz ve i‘lâm olundu. Fî 17 Ziˈl-Kâ‘de Sene 86.

Varak 13, Sayfa 2

74. Belge No 1:

Numero 55

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-u mulükâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Bafra kazasının Dabağhane Mahâllesi'nde vâki‘ ashâb-ı hayrâtın binâ eylediği Câmi‘-i Şerîf Vakfı'ndan almak üzere yevmi bir akçe vazîfe ile bâ-berat-ı şerîf-i ‘âlişan hitâbet cihetine mutasarrıf olan Ahmed bin Ömer Halife bundan ‘akdem Seyl veledi Vakani vukû‘yla yeri hâli ve hizmet-i lâzımesi mu‘attala kalmış ve bu misillü cihet-i mutasarrıflarına hâl-i vukû‘unda cihet-i mahlûleleri evlâdı olmadığı hâlde bi'l-imtihân ehliyetlü bir kimesneye müstakilen tevcîhi bâ-irâde-i seniyye mü’essis olan nizâm-ı müstahsene iktizâsından olmağla müteveffây-ı mezbûrun li-ebeveyn er-karındaşı ve marû'l-beyan Bafra kazasının Kolay karyesinde vâki‘ Hızır Baba Zâviyesi'nin bâ-berat-ı ‘âlişan hissedârı olub marû'z-zikr Bafra Kasabası'nın Dabağhane Mahâllesi'nin üçüncü numerosunda mûkayyed işbû bâ‘isül-‘arz Abdülaziz ibni Ömer da’inleri meclis-i idâre-i livâda ma‘kûd meclis-i şer‘-i me‘âli ‘ûkudda hâlâ sancağ-ı mezkûr evkâf müdiri Ahmed İsmed Efendi hâzır olduğu hâlde lede'l-imtihân cihet-i hitâbet-i mezkûreyi her-vechle edâya ehliyeti ‘inde'ş-şer‘ ve'l-meclis zâhir ve nümâyân olmağla cihet-i merkûme karındaşı müteveffây-ı mezbûr Ahmed bilâ-veled mahlûlünden vazife-i mersûmesiyle merkûm Abdülaziz Efendi da‘ileri ‘ûhdesine tevcîh ve yedine bir kıt‘â berat-ı şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına bi'l-iltimâs pâye-i serîr-i saltanat-ı a‘lâya ‘arz ve i‘lâm olundu. Fî 17 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

75. Belge No 2:

Numero 56

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-u mulükâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Bafra kazasının Kolay karyesinde vâki‘ Hızır Baba Vakfı'nın vazîfe-i mu‘âyene ile bâ-berat-ı ‘âli zâviyedârlık cihetine ‘ale'l-iştirâki's-seviyy mutasarrıfları olan Hafız Ahmed ve Abdülhamid ve Abdülaziz ve Abdülvahid nâm Halife bu esnada bilâ-veled fevt olub cihet-i merkûme dört sehim i‘tibarıyla bir hissesi mahlûle kalmış ve bu makûle iştirâken cihet-i mutasarrıflarına hal-ı vukû‘unda hisse-i mahlûlesi evlâdı var ise evlâdına olmadığı hâlde müşterekleri hissesine ilhâken tevcîhi bâ-irâde-i seniye mü’esses olan nizâm-ı müstahsene iktizâsından olmağla mahlûle olan mezkûr bir hisse zâviyedârlık cihetinin nizâmına tevfikan

müteveffây-ı mezbûr Hafız Ahmed Halifeʾnin bilâ-veled mahlûlünden vazife-i muʻâyene-i mezkûresiyle müşterekleri mezbûrdan Abdülhamid ve Abdülaziz ve Abdülvahid halifelerin ʻûhdelerinde olan üç hisselerine ilhâken tevcîh ve yedlerine bir kıtʻâ berat-ı ʻâlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına biʾl-iltimâs huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 17 Ziʾl-Kâʻde Sene 86.

76. Belge No 3:

Numero 57

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâʻdan Kürsi-i livâ olan medîne-i Samsunʾa müzâfe Kavaklı nahiyesi kurâlarından Tepecik karyesi ahâlîsinden ve ʻAsâkir-i tecrübey-i şahâne çavuşlarından iken bundan ʻakdem vefat iden Bekir ibni Süleyman bin Abdullahʾın verâseti marûʾz-zikr Tepecik karyesinde sâkine anası Emine bintî Ömer ile yine karye-i mezbûrede sâkine li-ebeveyn kız-karındaşı kebîre Fatmaʾya ve yine karye-i mezbûrede sâkin li-ebeveyn er-karındaşı kebîr Hüseyinʾe münhasıra edüği muhzır-ı hasm-ı câhidde ber nehc-i şerʻi şühûd ve ʻudûl ile sâbit ve mütehakkık ve sübût varislerine hükm-ü şerʻi lâhık olduktan sonra vereseden ve anları taʻrîf-i şerʻi ile maʻrifetan ümmi mezbûre Emine Hatûn ile uhti mezbûre Fatma Hatûndan her biri meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde işbû bâʻisüʾl-kitâb ibni merkûm Hüseyin mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb mûrisimiz müteveffây-ı mezbûr Bekirʾin hîn-i vefatında yanında mevcûd biʾl-cümle terikesine vâzıʻuʾl-yed olanlardan hisse-i irsiyelerimizi kendi hissesiyle taleb ve daʻvâ ve ahz u kâbza ve ledeʾl-hâce sûlh ve ibrâya ve makbûzanından hisse-i irsiyelerimizi bizlere isâl ve irsâle husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan merkûm Hüseyinʾin vekâlet-i mutlaka-ı sahîha-i şerʻiye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve taʻyîn eylediğimizde ol dahi ber-minvâl-i muharrer vekâlet-i mezkûreye tenbih kabûl ve hizmet-i lâzımesine kemâ yenbagî edâya taʻahhüd ve iltizâm itmeyin mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 20 Ziʾl-Kâʻde Sene 86.

Varak 14, Sayfa 1

77. Belge No 1:

Numero 58

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Saʻdi Bey Mahâllesi ahâlîsinden sâhib-i ʻarzuhâl Hacı Mustafa Ağa ibni Mustafa tarafından vekîl-i müseccel-i şerʻisi sûlb-i sağîr oğlu

Hüseyin Efendi ibni el-mezbûr Hacı Mustafa Ağa meclis-i şer‘-i münirde medîne-i mezbûre kuralarından Kabaklı karyesi ahâlîsinden ve derûn-u ‘arzuhâlde ism-i muharrer Hüseyin bin Ahmed müvâcehesinde müvekkilim mezbûrun yedinde vermiş olduğu işbû yedimde mevcûd bin iki yüz seksen beş senesi Zi'l-Ka‘de'tiş-Şerîf'esinin birinci günü târihiyle müverrah bir kıt‘â tahvîl-i deyn senedi nâtık olduğu üzere cihet-i kârzdan iki bin iki yüz on altı ğuruş alacak hakkım olmağla bi'l-vekâle merkûm Hüseyin'den hâlâ taleb iderim deyû ba‘de'd-da‘vâ ve'l-inkâr müdde‘i-i vekîl-i merkûm Hüseyin Efendi'den ber-vech-i muharrer müdde‘âsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzu‘âsına tadbiken evvelen bâ-evrak-ı mestûre medîne-i mezbûre kuralarından Kadamud karyesi ahâlîsinden Kotaşi oğlu Ahmed bin İbrahim ve Mustafa bin Nihat ve Ali bin İbrahim nâm kimesnelerden sırren ve ba‘dehû Memiş bin Mehmed ve Hüseyin bin Halil ve Ali bin Hasan nam müzekkilerden ‘alenen lede't-tezkiye ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan Molla Ahmed bin Mustafa ve Hatib Hacı Mehmed ibni Salih nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-müvâcehe ber nehc-i şer‘-i isbât itmeyin mûcebince meblağ-ı mezbûr iki bin iki yüz on altı gurûşu müdde‘i-i vekîl-i merkûm Hüseyin Efendi'ye edâ ve teslîme merkûman diğer Hüseyin'e tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 20 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

78. Belge No 2:

Numero 59

Medîne-i Samsun mahallâtından Ermeni Mahâllesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Ermeni milletinden Sergiz Ağa veledi Zefar meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının millet-i merkûmesinden işbû râfi‘ü'l-kitâb Koyuncu oğlu Ohan veledi Karabed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb ‘akd-i âtiyü'z-zikr sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olan mahâlle-i mezbûrenin Sergiz Ağa Sokağı'nda vâki‘ bir tarafdan Haci Kirkor bahçesi ve bir tarafdan millet-i merkûme mektebi ve bir tarafdan müşterî Ohan ‘arsası ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd altı rakamlı ‘arsadan müfrez be-hesâbı't-terbî‘-i beş yüz yetmiş zirâ‘ ‘arsamı tarafımdan îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile bin yüz kırk gurûş merkûm Ohan'a bey‘ ve temlîk ve teslîm ve eyledikde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra meblağ-ı mezbûr bin yüz kırk gurûşu müşteri-i merkûm Ohan yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb merkûm Ohan'ın mülk-i

müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şerʿî mâ-vakaʿa biʿt-taleb ketb olundu. Fî 21 Ziʿl-Kâʿde Sene 86.

79. Belge No 3:

Numero 60

Maʿrûz-ı dâʿîleridir ki

Rıkk-ı inkiyâd-ı sâbıkını mukır ve muʿterif olmağla ber-vechi âtî daʿvâya kıbeliʿş-şerʿden me’zûn olan orta boylu açık kaşlı kara gözlü Çerkesiyyetüʿl-asl müslimetüʿl-mille sâhib-i ʿarzuhâl Zibvar nâm şab-ı emred ʿakîl ve bâliğ meclis-i şerʿ-i münirde el-yevm kendüye rık olmak üzere vazʿ-ı yed olduğu mütehakkık olan medîne-i Samsun mahallâtından Bazar Mahâllesi ahâlîsinden derûn-u ʿarzuhâlde ism-i muharrer Hasan Kethüdazâde Hasan Ağa ibni Mehmed nâm kimesne müvâcehesinde ben Çerkezistan dağının Sakuş kazasına tâbiʿ Sayiş nâm karye ahâlîsinden ve muhacirin-i Çerâkiseʿnin Abazih kabilesinden hürrüʿl-asıl olan İslamgeri bin Tolbarın kurâsından hâsıl ve zevcesi hürretüʿl-asıl Hanife bintî Nümzidan? mütevellit olub bana ve li-ebeveynim olan zevcât-ı mezbûran kat‘â rıkka târî olmamak maʿnasına hürrüʿl-asıl iken mûmâ-ileyh Hasan Ağa rıkka olmak üzere bi-gayrı hakkın bana vazʿ-ı yed etmekle su’âl olunub kasr-ı yedine tenbîh ve sebilim tahliye olunmak murâdımdır deyû daʿvâ ettikde ol dahi cevâbında müddeʿi-i mevsûf-u merkûm-u rık olmak üzre üzere vazʿ-ı yedini ikrâr lâkin târih-i iʿlâm altı sene mukaddem gâib-i ʿaniʿl-beled marûʿz-zikr muhâcirîn-i merkûmenin Abazih kâbilesinden ʿabd nâm kimesneden bin iki yüz gurûş iştirâ etmişidim deyû müddeʿi-i merkûmun ber-vech-i muharrer hürriyetüʿl-asıl müddeʿasına baʿdeʿl-inkâr müddeʿi-i mevsûf-u mezkûr Zibvarʿdan ber-vech-i meşrûh müddeʿasına mütâbık beyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzûʿasına tadbiken bâ-evrâk-ı mestûra muhâcirîn-i merkûmeden Bekir Efendi ibni Anmış? ve Mahmud ve yine Sevi ve Mustafa bin Niyac nâm kimesnelerden sırren ve baʿdehû Süleyman bin Narcu ve Hasan ve Hobek bin Haşir nâm müzekkilerden ʿalenen ledeʿt-tezkiye ʿadl ve makbûlüʿş-şehâde idükleri ihbâr olunan Arabalı karyesinde meskûn muhâcirîn-i Çerâkiseden Ayner bin Şaşbuk ve Nâmuh bin Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleriyle biʿl-müvâcehe ber nehc-i şerʿi eşyasını isbât itmeyin mûcebince müddeʿi-i mevsuf-u mezbûr Zibvarʿin hürriyetine baʿdeʿl-hüküm mûmâ-ileyh Hasan Ağaʿnın kasr-ı yedine tenbîh ve müddeʿi-i mezbûr Zibvarʿın sebil-i tahliye olunduğu huzûr-u ʿâlilerine iʿlâm olundu. Fî 20 Ziʿl-Kâʿde Sene 86.

Varak 14, Sayfa 2

80. Belge No 1:

Numero 61

Medîne-i Samsunˈa müzâfe Maʻden-i kabi kazası kurâlarından Kara Berçin karyesi ahâlîsinden ve Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Rum milletinden Tudori veledi Nikoli meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde işbû râfiʻüˈl-kitâb sûlb-i sahîh oğulları Cani ve Panayod ve Kostanti müvâcehelerinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ʻakd-i âtiyüˈz-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olan karye-i mezbûrede vâkiʻ bir tarafdan kaya ve bir tarafdan ceviz ağacı ve bir tarafdan su sarfı? ve bir tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî iki bâb menzil ile üç bâb saman maʻa harman ve bir bâb şirâʻen ve bir bâb anbar ve bir ʻâded ʻaraba ve bir ʻâded kazma on dört kıyye âvân-ı nühâs ve bir reʼes muʻayyen sığır tosunu ve üç kat yatak takımı eşyalarını tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-ı müfsideden ʻârî beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻî ve safka-i vahide ile bin beş yüz gurûşa oğulları merkûm Cani ve Panayod ve Kostantiˈye beyʻ ve temlîk ve şâyiʻan teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin beş yüz gurûşu oğullarım merkûmun yedlerinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eylediğim fîmâ-baʻd menzil-i mahdûd-u mezkûrlar ile saman hane maʻa harman ve bir bâb Sirgan ve bir bâb anbar ve bir ʻâded ʻaraba ve bir ʻâded kazma ve on dört kıyye âvân-ı nühâs ve bir reʼes muʻayyen sığır tosunu ve üç kat ve yatak takımı ise de eşyalarında benim asla ʻâlaka ve medhalîm kalmayûb oğullarım merkûmun Cani ve Panayod ve Konstantinˈin meşaʻen ve müştereken mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur ki emsâlihi mutasarrıf olsunlar dedikde gıbbeˈt-tasdîkıˈş-şerʻî mâ-vakaʻa biˈt-taleb ketb olundu. Fî 22 Ziˈl-Kâʻde Sene 86.

81. Belge No 2:

Numero 62

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi sâkinelerinden maʻrifetûˈz-zât Rabia bintî Hasan nâm Hatûn meclis-i şerʻ-i şerîf-i münirde derûn-u ʻarzuhâlde ism-i mezkûre anası Ayşe bintî Mehmed nâm Hatûn müvâcehesinde anam mezbûre hatûnun yanında ve hanesinde bulunduğum müddette kendi malıyla bana cihaz olmak üzere terk ve teberrûʻ eylediği maʼlûmüˈl-mikdâr cihaz ve elbiseyle boğaz ve baş takımı olarak mecmûʻu sekiz yüz gurûş kıymetli maʻlûmüˈl-ʻâded beşlik ve onluk altunlarını şimdi ben nefsimi

mezbûrenin izni olmaksızın işbû hâzır-ı biʾl-meclîs Abdülaziz Ağaʾya ‘akd ve nikah etmemle şimdi mezkûr cihaz ve elbise ve altunları bana teslimden imtina‘ etmekle su’âl olunub bana teslime tenbîh olunmak matlûbumdur deyû tasâdîk eylediğim da‘vâmdan biʾt-tavassut müslihîn anam mezbûre bana beynimizde ma‘lûm ve mu‘ayen iki elbise vermek üzere sah olub ve husûs-u mezkûre vesâ’ire müte‘âllika-i ‘âmme da‘vâdan anam mezbûre Ayşe Hatûnʾun zimmetini ibrâ eyledim deyû müdde‘i-i mukarrere-i mezbûre Rabia Hatûnʾun kelimât-ı meşrûhasını anası mezbûre Ayşe Hatûn tasdîk ve ber-vech-i muharrer ibrâ-i mezkûru kabûl ve bu vechle tarafeyn kat‘-ı nizâ‘ eyledikleri tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 18 Ziʾl-Kâ‘de Sene 86.

82. Belge No 3:

Numero 63

Medîne-i Samsun kurâlarından Gökçe Pınar karyesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Haci Andaş veledi Yori meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûre kurâlarından Çatal Armud karyesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘asının millet-i merkûmesinden işbû râfi‘üʾl-kitâb Karakaş oğlu Dimitri veledi Yori müvâcehesinden marûʾz-zikr Çatal Armud karyesi tahtında vâki‘ bir tarafdan Görnük ırmağı ve bir tarafdan Abdullah paşa tarlası ve bir tarafdan Hacı Mehmed Ağa tarlası ve bir tarafdan Bekir efendi tarlası ile mahdûd iki göz değirmenin dört sehim i‘tibârıyla bir sehim hisse-i şâyi‘ası ‘akd-i âtiyüʾz-zikrin sudûruna değin yedimde meşâ‘en mülk ve hakkım olmağla ber-vech-i muharrer hisse-i şâyi‘a-yı mezkûreyi tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile üç bin beş yüz gurûşu merkûm Dimitriʾye bey‘ ve temlîk ve şâyi‘an teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i mübeyyin iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz gurûşu müşteri-i merkûm Dimitri yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d değirmen-i mahdûd-u mezkûrun dört sehim i‘tibârıyla bir sehim hisse-i şâyi‘asından benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb merkûm Dimitriʾnin müşâ‘an mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur ki emsâlihi mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 29 Ziʾl-Kâ‘de Sene 86.

Varak 15, Sayfa 1

83. Belge No 1:

Numero 64

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâlarından Gamlus karyesi ahâlîsinden sahîb-i ‘arzuhâl Hüseyin bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer‘-i münirde zikr-i âtî hayvanata bi tarîk-i takattir cânib-i mîrîden me’mûriyeti hasebiyle vâzı‘u'l-yed olan Canik sancağı muhasebecisi fütüvvetlü Mehmed Bey ibni Hurşid Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şer‘isi Ahmed Efendi ibni Hasan müvâcehesinde işbû mu‘âyene olunan kır deseni beş yaşında olan kısrak mülküm olan bağımız kısrağımdan doğma mülküm iken târih-i i‘lâmdan bir buçuk ay mukaddem mülkümden zayî‘ olmamla el-hâletü hâzihi müvekkil-i mûmâ-ileyh yedimden bulmamla bi'l-istihkâk taleb ederim deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe'l-istintâk vekîl-i merkûm Ahmed Efendi cevâbında zikr olunan kısrak-ı mevsûf-u meskûre-i taraf-ı mîrîden yava olmak üzere müvekkil-i mûmâ-ileyhin bi'l-emâne vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde‘asını inkâr edecek müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzû‘asına tadbiken evvelen İsmail ibni İbrahim ve Hüseyin bin Mehmed ve Emrullah bin Ali'den sırren ve ba‘dehû Mehmed bin İbrahim ve Abdullah bin Hüseyin ve Mehmed bin Ahmed'den lede't-tezkiye ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde eyledikleri ihbâr olunan karye-i mezbûre ahâlîsinden Mustafa bin Hüseyin ve Mehmed bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle ba‘de'l-isbât ve't-tahlîf mûcebiyle zikr olunan kısrak-ı mevsûf-u mezkûr-u müdde‘i-i merkûm Hüseyin def‘ ve teslîme müvekkil-i mûmâ-ileyhe izâfetle vekîl-i merkûm Ahmed Efendi'ye tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 28 Zi'l-Kâ‘de Sene 86.

84. Belge No 2:

Numero 65

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Bazar Mahâllesi ahâlîsinden Mehmed Said Efendi bin Emin Ağa meclis-i şer‘-i şerîf-i münirde medîne-i mezbûre mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi sâkinlerinden ma‘rifetû'z-zât Hatice bintî Ahmed nâm Hatûn mûvacehesinde târih-i i‘lâmdan altı mâh mukaddem yedimde mevcûd bir kıt‘â vakfîye hüccet-i nâtık olduğu üzere kendüsi hayatta olduğu hâlde kendüsi mütevellisi olmak ve ba‘de'l-vefat mütevelli olmak üzere şart ve ta‘yin etmişdi şimdi mezbûr Hatice Hatûn şartı mezkûru ta‘bîr ile beni ‘azl etmekle ol dahi mezbûrenin emriyle malımdan ve yedimden vakf-ı mezbûrun harc-ı vesâ’iresine beşlik beş gurûş olarak beş yüz gurûş ile altı mâh zarfında mezbûrenin ma külliyesine sarf etmiş olduğu yedi yüz yirmi gurûş cem‘ân bin ki yüz yirmi gurûş hakkım

olmağla meblağ-ı mecmû‘u mezkûru mezbûre Hatice Hatûndan hâlâ taleb ederim deyû ba‘de’d-da‘vâ ve’l-ikrâr ‘âla mûcebi ikrâra meblağ-ı mecmû‘u mezkûru beş yüz gurûşu beşlik olarak ve yedi yüz yirmi gurûşla râic akçe olmak üzere müdde‘i-i merkûm Mehmed Said Efendi’ye edâsıyla mezbûre Hatice Hatûn ilzâm olunduğu tescîl ve bi’l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 29 Zi’l-Kâ‘de Sene 86.

85. Belge No 3:

Numero 66

Canik sancağı dâhilinde Bafra kazası kurâlarından Kumcağız karyesi sâkinelerinden olub zât-ı mezbûreyi bi’l-ma‘rifeti’ş-şer‘iye ‘ârifân Mahmud Ağa ibni Mehmed ve Mehmed Ağa ibni Hasan nâm kimesneler ta‘rîfleriyle ma‘rife Hamide bintî Salih nâm bikr-i baliğayı ‘akile meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûre ahâlîsinden işbû bâ‘isü’l-kitâb Çerkez Mehmed ibni İsmail nâm kimesne mahzarında mezbûre Hamide’nin li-ebeveyn er-karındaşı Ahmed ibni el mezbûr Salih hâzır olduğu hâlde bi-tav‘ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb mezbûr Çerkez Mehmed beni tezevvüce taleb ve rağıb olmağla ben dahi rızamla ve karındaşım hâzır-ı mezbûr Ahmed’in izniyle bin beş yüz gurûş mihr-i mû‘accel ve bin gurûş mihr-i müeccel tesmiyeleriyle işbû meclis-i şer‘-de mahzar-ı şuhûdda nefsimi mezbûr Çerkez Mehmed’e tezevvüc eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer tezevvüc ve kabûl eyledi dedikde mezbûre Hamide’yi sadır olunan cemî‘-i kelimât-ı meşrûhasında mezbûr Çerkez Mehmed ile karındaşı hâzır-ı mezbûr Ahmed’den her biri tahkîk ve tasdîk itmeleriyle mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fî 4 Zi’l-Hicce Sene 86.

Varak 15, Sayfa 2

86. Belge No 1:

Numero 67

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâlarından Köseli karyesi ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl Mehmed bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer‘-i münirde zikr-i ati hayvanata bit tarîk-i takattir cânib-i mîrîden me’mûriyeti hasebiyle vâzı‘u’l-yed olan Canik Sancağı muhasebecisi fütüvvetlü Mehmed Bey ibni Hurşid Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şer‘i odacısı Reyhan Ağa ibni Abdullah müvâcehesinde işbû mu‘ayene olunan siyah ve art tarafı Tomra ve kamçı tarafı kulağı delik ve kuyruk ucu beyaz ‘alâmeti camuş ineği mülküm olan siyah dil camuşumdan doğma mülküm iken târih-i i‘lâm dan altı ay mukaddem mülkümden zayî‘

olmuşdur şimdi müvekkil-i mûmâ-ileyhi yedinde bulmamla biʾl-istihkâk taleb iderim deyû baʻdeʾd-daʻvâ gıbbeʾl-istintâk vekîl-i merkûm Reyhan Ağa cevâbında camuş mevsûf-u mezkûra taraf-ı mîrîde yava olmak üzere müvekkili mûmâ-ileyhin biʾl-emâne vazʻ-ı yedini ikrâr-ı kelâm müddeʻi-i merkûmun ber-vech-i muharrer müddeʻasını inkâr edicek müddeʻi-i merkûmeden ber-vech-i muharrer müddeʻasına mütâbık beyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzûʻasına tadbiken evvela Ali Pehlivan ve Hüseyin bin Halil ve Mehmed bin Musa ve İsmail bin Ahmedʾten sırren ve baʻdehû Ahmed bin Mustafa ve Hüseyin bin Mahmud nâm kimesneler Yusuf ve Hüseyin bin Mehmed nâm kimesnelerden ʻalenen ledeʾt-tezkiye ʻadl ve makbûlüʾş-şehâde idükleri ihbâr olunan Afanlı karyesi ahâlîsinden Osman bin Mustafa ve Abdürrezzak nâm kimesneler şehâdetleriyle biʾl-müvâcehe baʻdeʾl-isbât veʾt-tahlîf mûcebiyle camuş-u mevsuf-u mezkur-u müddeʻi-i merkûm Mehmedʾe defʻ ve teslime muvâsıl izafeten vekîl-i merkûm Reyhan Ağaʾya tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 4 Ziʾl-Hicce Sene 86.

87. Belge No 2:

Numero 68

Medîne-i Samsun mahallâtından Saʻdi Bey Mahâllesi ahâlîsinden ve Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Rum milletinden Ünyeli Haci Kiryako veledi Banika meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde tebʻâyı Devlet-i ʻÂliyyeʾsinin millet-i merkûmesinden işbû râfiʻüʾl-kitâb babası oğlu Sava veledi Yorgi mahzarında ikrâr-i tâm ve takrîr-i kelâm idûb ʻarsası senede merkûm Sultan Bayezid-i Veli - tâbe-serâhu- hazretleri vakfına mukâtaʻa-yı maʻlûme ile Faz karyesinde vâkiʻ hamam ʻarsası dimekle ʻârif bir tarafdan Taşcı oğlu Sahak ve bir tarafdan Haci Yani bahçesi ve bir tarafdan Canfor oğlu Bori havlusu ve iki tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd bir kıtʻâ ʻarsası tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻî ile bin altı yüz gurûşa bi-izni mütevelli-i merkûm Sava beyʻ ve temlîk ve teslîm eyledikde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin altı yüz gurûşu müşteri-i merkûm Sava yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-baʻd ʻarsay-ı mahdûd-u mezkûr bi-izni mütevelli merkûm Savaʾnın hakkı makbûzu olmuştur ki emsâlihî mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu Fî 7 Ramazan Sene 86.

88. Belge No 3:

Numero 69

Terme nâibi Mevedetlû Mehmed Said Efendiˈnin Keşif İʻlâmı Sûreti

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Husûs-ı âtiˈl-beyânın mahâllinde keşf ve muʻâyenesi içun savb-ı şerʻ-i enverden irsâl olunan Mevlana Mehmed Şakir Efendi ibni Abdullah ve Terme nahiyesi hükümetinden zabtiye Osman Ağa ibni Hüseyin ile ahâlî kurâlarından Osman bin Mehmed ve Kabaş Ali ibni Menteş ve Kahveci oğlu Osman ibni Osman ve Haşir oğlu Ahmed bin Abdurrahman ve Molla Ömer bin Mehmed ve Salih oğlu Hasan bin Halil ve Kocaoğlan oğlu Ahmed bin Mustafa ve Sünnetçi Mehmed bin Mehmed ve Durmuş oğlu Muhtar Ali ve İran tebʻâsından Acem Ali ve Acem Abbas ve Acem Abdullah vesa'îr cemm-i gafîr-i müslimîn hâzır oldukları hâlde Kara Osman oğlu Mustafaˈnın eşcâr-ı ʻusarı maneʻi taʻbîr olunan tarla gölünün kenarına bulunan cenazenin üzerine varub aʻzâsı keşf ve muʻâyene olundukda müteveffây-ı merkûmun kafası ve yüzü derileri bütün dökülmüş ve kolları ve elleri ve dirseklerinden ve ayakları dizlerinden düşmüş ve göğsünde ve arkasında biraz et kalmış ve eser-i cârihadan bir şey görülememiş olmağla müteveffây-ı merkûmun arka tarafıyla göğsünde çürümüş aya parçası ila gök gömlek parça elbise üzerinde olduğu Mevlana mûmâ-ileyh ile mahâllinde keşf ve tahrîr ve meclis-i şerʻ-e gelüb ʻâla vukûʻihî inhâ ve takrîr itmeyin mûcebince huzûr-u ʻalilerine iʻlâm olundu. Fî 7 Muharrem'ül-Harâm Sene 86.

Varak 16, Sayfa 1

89. Belge No 1:

Numero 70

Nâkıl Nâkıl

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Sadr olan emr-i ʻâlilerine imtisâlen medîne-i Samsun mahkemesinden irsâl olunan Katin Hacı Abdullah Efendi ve daʻileri ve ʻAsâkir-i Zabtiye zâbitânından mülâzım Ömer Ağa ve Tabib Mustafa Efendi Canik Sancağı dâhilinde Çarşamba kazası kurâsından Büyüklü karyesi tahtında vâkiʻ müteveffâ Bolat oğlu Hacı Ahmed değirmeninde mecrûhen vefat iden Tudori veledi Konstanti veledi Nikoliˈnin cenâzesi üzerine varub cerîde-i şerʻiyede mazbûtˈul-esâmî müslimîn hâzır oldukları hâlde müteveffây-ı mezbûrun aʻzâsı keşf ve nazar eylediklerinde başının sol tarafının bir mahallînden ateşli öksü ki taʻbîr olunur hattab ile darb ve cerh olunduğu mûmâ-ileyh daʻileri baʻdeˈl-muʻâyene ve müşâhede mahallînde keşf ve tahrîr ve maʻan mürsel ümenâ-i şerʻle meclis-i şerʻe gelüb ʻâla vukûʻihî inhâ ve takrîr

eylediği tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 25 Cemâziyeʾl-Âhir Sene 86.

90. Belge No 2:

Numero 70

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Sadr olan emr-i ‘âlilerine imtisâlen medîne-i Samsun mahkemesinden irsâl olunan Katib Hacı Abdullah Efendi da‘ileri ve ‘Asâkir-i Zabtiye zâbitânından mülâzım Ömer Ağa ve Tabib Mustafa Efendi Canik sancağı dâhilinde Çarşamba kazası kurâsından Büyüklü karyesi tahtında vâki‘ müteveffâ Bolat oğlu Hacı Ahmed değirmeninde madrûben vefat iden medîne-i Samsunʾa tâbi‘ Ma‘den kabi nahiyesinin Kireçlü karyesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Tudori veledi Konstanti veledi Nikoliʾnin cenazesi üzerine varub cerîde-i şer‘iyede mazbûtʾul-esâmî müslimîn hâzır oldukları hâlde müteveffây-ı mezbûrun a‘zâsı keşf ve nazar eylediklerinde başının sol tarafının ateşli öksü ki ta‘bîr olunur hattab ile darb olunub bir mahallînde kara ve bere olduğu mûmâ-ileyh da‘ileri ba‘deʾl-mu‘âyene ve müşâhede mahallînde keşf ve tahrîr ve ma‘an mürsel ve ümenâ-i şer‘le meclis-i şer‘-e gelüb ‘âla vukû‘ihî inhâ ve takrîr eylediği huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî Cemâziyeʾl-Ûlâ Sene 86.

91. Belge No 3:

Numero 71

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden ve temizlü a‘zâsından Tiryakizâde Mustafa Efendi ibni Mehmed Ağa meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûre kurâsından Alanos karyesi ahâlîsinden işbû ba‘isüʾl-kelâm Ali ve Hüseyin ebnâsı Hasan mâhzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edûb ‘akd-i ati yüz zikrin sudûruna değin yedimde şirâ’ên mülk ve hakkım olan sâlifûʾz-zikr Alanos karyesi hudûdu dâhilinde vâki‘ bir tarafdan karye-i mezbûrede vâki‘ çeşme ittisalindeki hendek ve bir tarafdan Koca Ali oğlu Mehmed bahçesi ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd bir kıt‘â yurt yeri nâm bahçesi tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile merkûman Ali ve Hüseyinʾe ‘aleʾl-iştirâkiʾs-seviyy bin altı yüz gurûş bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştira ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin altı yüz gurûşu müşterî-yanı merkûman Ali ve Hüseyin yedimden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-bahçe-i mahdûd-u

mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-yanı merkûman ber-vech-i iştirâk müşterâları ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. Fî 15 Ziʿl-Hicce Sene 86.

92. Belge No 4:

Numero 72

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-u mulükâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Samsun kazasında vâki‘ Hacce Hatûn nâm sâhibüʿl-hayrın binâ eylediği Câmi‘-i Şerîf Vakfıʿndan almak üzere yevmi iki akçe vazîfe ile imâmet cihetine bâ-berat-ı ‘âli mutasarrıf olan es-Seyyid Mehmed bin Mustafa Halife bundan ‘akdem bilâ-veled vefat edûb cihet-i mezkûre mahlûle ve hizmet-i lâzımesi mu‘âttala kalmağla işbû bâ’isüʿl-‘ârz-ı İbrahim Efendi bin Mustafa da‘ilerinin sancağ-ı mezkûr evkâf müdiri Ahmed İsmed Efendi hâzır olduğu hâlde meclis-i idâre-i liva odasında ‘akd olunan meclis-i şer‘-i ‘âlide ledeʿl-imtihân kurâ-i vedâdiye-i cihet-i merkûmeye ehliyet ve istihkakı ‘indeʿş-şer‘ veʿl-meclis zâhir ve nümâyân ve Câmi‘-i Şerîf-i mezbûr cemâ‘atinin dahi müntehib ve muhtarları bulunmuş idüği mütehakkık ve cerîde-i nüfusda kaza-i mezbûrun Akalan karyesinin yetmiş ikinci hânesinin birinci numerosunda mûkayyed ve esnân-ı ‘âskeriyeyi mütecâviz etmiş olduğu dahi defter-i nüfus nâzırı tarafından varid olan memhûr ‘îlm-u haber tezkiresi me‘âlinden müstebân olmağla cihet-i mahlûle-i merkûme vazife-i mersûmesiyle şurût-u mukarrere-i nizâmiyesine tadbîken mezbûr İbrahim Efendi da‘ilerine tevcîh ve yedine bir kıt‘â berat-ı şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına biʿl-iltimâs huzûr-u meyâmin nüşuru ‘âlilerine arz ve i‘lâm olundu. Fî 19 Ziʿl-Hicce Sene 86.

Varak 16, Sayfa 2

93. Belge No 1:

Numero 73

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâsından Adatepe karyesi Kenisesi mütevellisi ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden sâhib-i ‘arzuhâl Lefter veledi Panayod meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyüʿl-esâsda karye-i mezbûre mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının millet-i merkûmesinden derûnu ‘arzuhâlde mezkûruʿl-isim Sava veledi Moyi

müvâcehesinde karye-i mezbûr Kenisesi nükûd- u mevkûfesinden olub merkûm Sava zimmetinde bâ-defter ‘indeʾl-muhâsabe altı yüz doksan dokuz gurûş alacak hakkım olmağla biʾt-tevliye hâlâ taleb ederim deyû ba‘deʾd-da‘vâ veʾl-inkâr müdde‘i-i mütevelli-i merkûmdan ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzû‘asına tadbiken evelen sırren ba‘dehû ‘alenen ledeʾt-tezkiye beyinlerinde makbûlüʾş-şehâde eyledükleri ihbâr olunan karye-i mezbûre ahâlîsinden Dimitri veledi Sava ve Dembe veledi Panayod nâm kimesneler şehâdetleriyle biʾl-müvâcehe ber-nehc-i şer‘i isbât itmeyin mûcebince meblağ-ı mezbûr altı yüz doksan dokuz gurûşun müdde‘i-i mütevelli-i merkûm Lefterʾe edâ ve teslîme merkûm Savaʾya tenbih olundu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 19 Ziʾl-Hicce Sene 86.

94. Belge No 2:

Numero 74

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-u mulükâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Çarşamba kazasına müzâfe Terme nahiyesiʾnin Nefs-i Akçay karyesinde vâki‘ Câmi‘-i Şerîfʾin ber-vech-i hasbî hitâbet cihetine bâ-berat-ı şerîf-i ‘âlişan mutasarrıf olan Ali Halife bundan ‘akdem bilâ-veled vefat etmekle yeri hali ve hizmet-i lâzımesi mahlûle ve mu‘attala kalmışdır ve bu misüllü cihet-i mutasarrıflarına hall-i vukû‘unda cihet-i mahlûlleri evlâdı olmadığı hâlde ehil ve erbâbından âhar bir kimesneye müstakilen tevcîh-i bâ-irâde-i seniye mukarrer olan nizâm-ı müstahsene iktizâsına olmağla marûz-zikr Terme ma‘a Akçay nahiyesinin Cilar karyesinin üçüncü hânesinin birinci numerosunda mûkayyed ve esnân-ı ‘âskeriyeyi mütecaviz işbû bâ’isüʾl-‘arz İshak Efendi ibni Ahmed da‘ileri sancağı mezkûr meclis idaresinde ma‘kûd-u huzûr-u şer‘i ‘âli ‘ûkudda hâlâ evkâf müdiri Ahmed İsmed Efendi hâzır olduğu hâlde ledeʾl-imtihân cihet-i mezkûre ehliyeti ‘indeʾş-şer‘ veʾl-meclis zâhir ve nümâyân olmağla cihet-i hitâbet-i mezkûre müteveffây-ı mezbûr Ali Halife mahlûlünden ber-vech-i hasbî mûmâ-ileyh İshak Efendi da‘ileri ‘ûhdesine tevcîh ve yedine bir kıt‘â berat-ı şerîf -i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına ol ki vâki‘üʾl-hâldir biʾl-iltimâs pâye-i serîr-i saltanat-ı a‘lâya ‘arz ve i‘lâm olundu. Fî 20 Ziʾl-Hicce Sene 286.

95. Belge No 3:

Numero 75

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl Abdi Reis bin Hacı İbrahim meclis-i şer‘-i şerîf-i münirde zikr-i âtî hayvanata biˈt-tarîk-i iltifât cânib-i mîrîden me’mûriyeti hasebiyle vâzı‘uˈl-yed olan Canik Sancağı muhasebecisi fütüvvetlü Mehmed Bey ibni Hurşid Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şer‘isi odacı Reyhan Ağa ibni Abdullah müvâcehesinde işbû mu‘âyene olunan Sarı ve Kamçı tarafı kulağı oyma ve bend tarafı kulağı tomra kesik ve kilik tamğa ‘alâmeti ve simmi dört yaşında olan camuş düğesi iki seneden berü ve yedimde şirâ‘en mülküm iken târih-i i‘lâmdan yedi ay mukaddem mülkümden zayî‘ olmuş idi şimdi müvekkili mûmâ-ileyh yedinde bulmamla biˈl-istihkâk taleb ederim deyû ba‘deˈd-da‘vâ gıbbeˈs-su’âl vekîl-i merkûm Reyhan Ağa cevâbında der ki mevsûf-u mezkûra tarafı mîrîden Yava olmak üzere müvekkil-i mûmâ-ileyhin biˈl-emâne vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde‘asına inkâr itmekle müdde‘i-i merkûmdan ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzu‘âsına tadbiken evvelen Mehmed Ağa ibni Salih ve Hasan Ağa ibni Ahmed ve Yusuf Efendi İbni Hacı Hasan Ağadan sırren ve ba‘dehû Hüseyin Efendi ibni Ali ve Osman bin Hasan ve Mehmed Ali Ağa ibni Hacı Hüseyin nâm müzekkilerden ‘alenen ledeˈt-tezkiye ‘adl ve makbûlüˈş-şehâde iyledükleri ihbâr olunan Dere karyesiˈnden Osman bin Kahraman ve Yakub bin Ömer nâm kimesneler şehâdetleriyle biˈl-müvâcehe ba‘deˈl-isbât veˈt-tahlîf mûcebiyle döve mevsuf-u mezkûru müdde‘i merkûm Abdi Reis’e ref‘ ve teslîme müvekkil-i mûmâ-ileyhe izâfetle vekîl-i merkûm Reyhan Ağaˈya tenbîh olunduğu tescîl ve biˈl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 22 Ziˈl-Hicce Sene 86.

96. Belge No 4:

Numero 76

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâsından Karadere karyesinde meskûn muhâcirîn-i Çerâkiseden sahibe-i ‘arzuhâl ma‘rifetûˈz-zât Saz bintî Somer meclis-i şer‘-de karye-i mezbûrede sâkin derûnu ‘arzuhâlde mezkûruˈl-isim muhâcirîn-i merkûmeden zevc-i mutlak-ı Hasan bin Hanırof müvâcehesinde tercümân-ı muhâcir Şerîf Ağa hâzır olduğu hâlde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb merkûm Hasan zevc-ı dâhilim olub târih-i i‘lâmdan iki ay mukaddem beni mahzar-ı şuhûdda beyyinen tadlîk idûb zimmetinde mütekarrer ve ma‘kûd-u ‘aleyh olan üç yüz gurûş mihr-i mü’eccelim ile nafaka-ı ‘iddet ma‘lûmem me‘ûnet-i süknâm mukâbelesinde biˈt-terâhi merkûm Hasanˈdan iki yüz gurûş ahz u kâbz edûb hukûk-u zevciyete ve sâ’ire müte‘allika-i ‘âmme-i da‘vâdan merkûm Hasanˈın zimmetini ibrâ ve

iskât-ı hak eyledim deyû mezbûre Sazʿın kelimât-ı meşrûhasını merkûm Hasan tasdîk ve ibrâ-ı mezkûru ber-vech-i muharrer kabûl eylediği huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 23 Ziʿl-Hicce Sene 86.

Varak 17, Sayfa 1

97. Belge No 1:

Numero 77

Ma‘rûz

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâsından Karagöl karyesinden mütemekkin Anastasya bintî Beraş tarafından zikr-i âtî tarlaların dört sehim i‘tibârıyla mutasarrıfe olduğu bir sehim hissesini bedel-i misli ile tâlibîne ferağ ve tefvîze ve me’mûru huzûrunda ikrâr ve takrîre karye-i mezbûre ahâlîsinden Sava veledi Yorgi ve Kireki veledi Yorgi nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-ü şer‘i lâhık olan sâlifûʿz-zikr Karagöl karyesi mütemekkinlerinden Nazari veledi Dimet meclis-i şer‘le karye-i mezbûre ahâlîsinden Panayod oğlu Nizam Nikoli veledi Panayod müvâcehesinde Arazi başkâtibi Abdülhalim Efendi ibni Mahmud Efendi hâzır olduğu hâlde biʿl-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb karye-i mezbûre hudûdu dâhilinde ma’lûmüʿl-hudûd bâ-tapu mutasarrıfe olduğu niganlı ve kütüb ve havlu ve yine nâm üç buçuk tarlanın mecmû‘u üç bin beş yüz gurûşu kıymetle sâlifûʿz-zikr dört sehim i‘tibârıyla mutasarrıfe olduğu bir sehim hissesini sekiz yüz yetmiş beş gurûş bedel-i medfû‘ ve makbûz mukabelesinde biʿl-vekâle ferağ-ı kat‘î ile merkûm Nizam Nikolaʿya ferağ ve tefvîz eylediğinde ol dahi ber-vech-i muharrer teferru‘ ve kabûl itmeğin mûcebince vekîl-i merkûm Nazariʿnin ferağında marûʿz-zikr üç buçuk tarlanın dört sehim i‘tibârıyla bir sehim hissesini merkûm Nizam Nikola üzerine nizâmına tevfîkan icrâsı iktizâ eylediği tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 25 Ziʿl-Hicce Sene 86.

98. Belge No 2:

Numero 78

Fîʿl-asl Ünye kasabası mütemekkinlerinden olub Medîne-i Samsun da li-ecliʿt-ticare mütemekkin Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Heleci Bori veledi Tudori münhedimi? tarafından biʿl-asâle ve hemşiresi ve müştereki Yatula bintî el merkûm Tudori

tarafından zikr-i ati bey‘i ikrâr ve takrîre şâhsı mezbûreyi bi'l-ma‘rifet'iş-şer‘iyye ‘ârifân Usta Yani veledi Sava ve Yani veledi Nikola nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-vekâle meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ’isü'l-rakîm medîne-i mezbûre mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının milleti merkûmesinden kalfa Kiryako veledi Andon mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-i âtiyü'z-zikrin sudûruna değin yedimizde şirâ‘en ve müştereken mülk ve hakkımız olan medîne-i mezbûrenin Hükümet Konağı Caddesi'nde vâki‘ bi tarafdan arsa-i hâliye ve bir tarafdan leb-i deryâ ve bir tarafdan tarafından tarîk-i ‘âm ile mahdûd tûlen on ve ‘ârzen on ve be-hesâb-ı terbî‘i yüz zirâ‘ ve otuz dokuz rakamlı bir kıt‘â arsaları târih-i hüccet den bir sene mukaddem tarafından îcâb ve kabûlü hâvî şurût-ı mûkarrereden ‘ârî ve yedi bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile iki bin gurûşa merkûm Kiryako'ya bey‘ bi'l-asâle ve bi'l-vekâle bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin gurûşu müşteri-i merkûm Kiryako kalfa yedinde bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ahz u kâbz eyledim arsa-ı mahdûd-u mezkûrda târih-i merkûmeden merkûm Kiryako Kalfa'nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 25 Zi'l-Hicce Sene 1286.

99. Belge No 3:

Numero 79

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağından muhasebecisi Hüseyin fütüvvetlü Mehmed Bey Efendi ibni Hurşid Ağa medîne-i Samsun'un Hükümet Konağı'nda meclis-i idâre-i livâ odasında mün‘akid meclis-i şer‘-i enverde fî'l-asl Ünye Kasabası mütemekkinlerinden olub medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde mütemekkin Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden işbû bâ‘isü'l-terk’îm Kalfa Kiryako veled Andon mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb medîne-i mezbûrenin Karantinahâne civarında ve Hükümet Konağı Caddesi'nde vâki‘ bir tarafdan Yazıcıoğlu Mihail ‘arsası ve bir tarafdan leb-i deryâ ve bir tarafdan müşterî-i merkûm Kalfa Kirkor arsası ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd tûlen on ve ‘ârzen altı ve be-hesâb-ı terbî‘i atmış zirâ‘ ‘arsası Sini-i vefîreden berü bir kimesne yed ve tasarrûfunda olmayub ‘arsa hâlli olmağla ‘arsa-yı mezkûr bâ-ma‘rifet-i şer‘i ve'l-meclis ba‘de'l-müzâyede bey‘ ve semeninden irâde-i seniye inşâsı mukarrer olan Liman Emini harf olunmak üzere meclisce karar verilmekle târih-i hüccetten bir sene mukaddem ‘arsa-ı mahdûd-u mezkûr altı yüz

gurûşda merkûm Kalfa Kiryako üzerinden karar ve ziyade ile tâlib-i âharı zuhûr etmeyub meblağ-ı mezbûrun ‘arsa-yı mezbûrun semen-i misli idüği zeyl-i kitâbda mektûbü'l-esâmî müslimîn ihbârlarıyla zâhir ve tebeyyün olmağla tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î merkûm kalfa Kiryako'ya altı yüz gurûşa cânib-i mîrîden me’mûriyetim hasebiyle târih-i merkûmeden bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber- vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altı yüz gurûşu merkûm sâlifü'z-zikr limana olunmak üzere kâbz-ı müşterâsı ve hakk-ı şer‘i olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 23 Zi'l-Hicce Sene 86.

Varak 17, Sayfa 2

100. Belge No 1:

Numero 80

Sebeb-i tahrîr-i kitâb ve mûceb-i tasdîr-i hitâb oldur ki Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi'nde sâkine ve zât-i zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmi müslimîn ta‘rîfleri ile ma‘rife olan sâhibetü'l-hayrât ve râgibetü'l-hasanât Hatice Hatûn ibnetehu Ahmed meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde vakf-ı âtiyü'l-beyâna mütevelli nasb ve ta‘yîn eylediği mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Hüseyin Hüsnü Efendi ibni Muti Çavuş mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer‘i ve i‘tirâf -ı sarîh-i mer‘î idûb vakf-ı âtiyü'l-beyânın sudûruna değin yedimde irsen mülk ve hakkım olub medîne-i mezbûre sûkında Fırun Sokağı'nda vâki‘ bir tarafdan Ebubekir Efendi kahvesi ve bir tarafdan hemşirem Rukiye Hatûn ‘arsası ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd yirmi yedi numerolu ve fevkânî ve tahtânî iki oda ve bir kebâbcı dükkanı ile tekye altı nâm mâhalde İsa Baba Tekyesi Caddesi'nde vâki‘ bir tarafdan Said Efendi kerimesi Fatma Hanım ve bir tarafdan Çelebi oğlu Mustafa bostanlıkları ve bir tarafdan sazlık ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd üç numerolu bir kıt‘â mülk bostanlığı silk-i mülkümde ikrâz ve mâhami imtiyâz ile mümtâz idûb vakf-ı sahîh-i müebbed ve hasb-i sarîh-i mücelled ile vakf ve hasb edûb şöyle şart ve ta‘yîn eylediğimde oda ve dükkân ve bostanlık mahdûd-u mezkûrlar mütevelli-i mûmâ-ileyh yediyle icâr olunub hâzır olan icârelerinde senede bir hatm-i şerîf ve bir mevlüd-i şerîf tilâvet oluna ve beher-i ikişer yüz dirhem olarak beş ‘âded şem‘-i ‘asel iştirâ olunub be her sene münâsib Câmi‘-i Şerîfelerde ikâd oluna ve yine be her sene bir re’es ganem iştirâ olunub zebh oluna ve fazlası mütevelli-i mûmâ-ileyhe vazife olarak hasıl olan ecr-i mesûbâtları … ile akrabâ-ı ta‘allukâtım ruhlarına ihdâ oluna ve vakf-ı mezkûre mûmâ-ileyh Hüseyin Hüsnü Efendi hayatta oldukça mütevelli

ola ve ba‘de vefâtihî evlâdı evlâdı evlâdının ekber-i erşedi badnen ba‘de badnin mütevelli ola ve ba‘de inkırâzihim hâkim-i belde ma‘rifetiyle mâhkeme-i mezbûre ahâlîsinden ber mütedeyyin kimesneye mütevelli nasb ve ta‘yîn oluna deyû oda ve dükkân ve bostanlık mahdûd-u mezkûreleri fâriğan ‘aniʿş-şevâgil mütevelli-i mûmâ-ileyhe teslîm ol dahi sair mütevelliyan-ı evkâf gibi bürheten mineʿz-zamân tasarruf eyledi dedikde gıbbeʿt-tasdîk-i şer‘i vakfîye-i mezbûre kelâmını semti âharı sârife olub vakf-ı ‘akârı İmâm-ı A‘zam ve hümâm-ı efham Ebû Hanîfe el-Kûfî hazretleri katında menzile-i ‘âriyetten olmağla rücû‘u meşrûh ve İmâm-ı Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî hazretleri katında vâki‘ menâfî-i vakfı nefsine şart ile vakfı bâtıl olduğuna bina’ên vakf-i mezbûrdan rücû‘ oda ve dükkânı ve bostanlık mahdûd-u mezkûrları keʿl-evvel mülküme istirdâd iderim diyecek mütevelli-i mûmâ-ileyh cevâba tasâdîk edûb eğer ki hali basd olunan minvâl üzerinde olduğu câ’î eşkâl değildir lâkin Ârifî Samadânî Ebû Yusuf eş-şehîr biʿl-imâm hazretleri katında vakf-ı mahdûd vakfîyet demekle ve İmâm Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî hazretleri katında teslîm-i ileʿl mütevelli olmağla vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olduğu deyû red ve teslîmden imtinâ‘ ile hâkim-i muvakki‘ sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsnü-meâb efendi hazretleri huzûrunda müterâfi‘ân ve her biri mübteğâsınca fasl u hasma tâlibân olduklarından hâkim-i mûmâ-ileyh esbeğallâhü te‘âlâ ni‘amehû ‘aleyh hazretleri dahi tarafeynin edilesine nazar-ı mubtil-i hayr olmakdan hazer edûb ‘âlimen biʿl-hilâfiʿl cârî beyneʿl eimmetiʿl-eslâf vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükmetmeyin mugba‘d vakf-ı mezbûr sahîh-i lâzım oldu semeni beddelehu ba‘de mâ semi‘ahû fe-innemâ ismuhû aleʿllezîne yübeddilûnehû innaʿllâhe semî‘un alîm ve ecrüʿl-vâkıf aleʿl-hayyiʿl-cevâdiʿl-kerîm. Cerâ zâlike fiʿl-yevmiʿl-âşir min-Zilhicceti ʿş-şerîfe li-sene sitte ve semânîn ve mi’teyn ve elf.

Şuhûdüʿl-hâl: Muhtâr Mehmed Ağa, Yavuz oğlu Hasan Ağa, Hızır Ağa, Kazzâz Hafız Süleyman Efendi, Muhzır Çelebi Abdullah Efendi, Mâhkeme Kâtibi Azmi Efendi ve gayruhum.

Varak 18, Sayfa 1

101. Belge No 1:

Numero 81

Muhâcirîn-i Çerâkiseden Veşaseh kabilesinden tahmînen on yaşında İbrahim bin Abdullah hürrüʿl-asıl olub medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi sâkinelerinden Raziye bin Ali nâm Hatûn istîcare tâlib ve râgıb olub lâkin sağîr-i merkûmun evliyâsından bir kimesnesi olmadığı zeyl-i kitâbda mektûbüʿl-esâmî müslimîn ihbârlarıyla

mütehakkık olmağın sağîr-i merkûm İbrahim bî-kes olub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyâc muhtâc olmasıyla hâkim-i muvakki‘ sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsnü-meâb efendi hazretlerinden sağîr-i merkûm içûn senevi elli gurûş ücreti kavliyle nafaka ve kisvesi mezbûre Raziye Hatûn üzerine olmağ üzere vilâyet-i ‘âmmesi hasebiyle icâr ve teslîm eylediğinde ol dahi ber-vech-i muharrer isticâr ve teslîm eyledikden sonra senevi kavl olunan ücret-i mezkûr elli gurûş sağîr-i merkûm içûn mezbûre yedinde îfâya biʾl-velâye emr ve tevekkül eyledim dedikde ol dahi ber-minvâl-i muharrer mütevelli olmağın mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 24 Ziʾl-Hicce Sene 86.

102. Belge No 2:

Numero 82

Fîʾl-asl Ünye kasabası mütemekkinlerinden olub medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesiʾnde mütemekkine ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Kalfa Kiryago veledi Andon meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde fiʾl-asl Nevşehir kazası ahâlîlerinden olub medîne-i mezbûreden li-ecliʾt-ticare mütemekkineler işbû bâ‘isüʾl-terk’îm Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının milleti merkûmesinden ve ebi Nikola veledi Vasil ve damadı Abraham veledi Yorgi mahzarlarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb ‘akd-i âtiyüʾz-zikrin sudûruna değin yedimde mevcûd iki kıt‘â hüccet-i şer‘iyye nâtık olduğu üzere ve Hükümet Konağı Caddesiʾnde vâki‘ bir tarafdan Yazıcı oğlu Mihail ‘arsası ve bir tarafdan leb-i deryâ iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd tûlen on altı ve ‘ârzen on sekiz be-hesâbıʾt-terbî‘-i iki yüz seksen sekiz zirâ‘ ve otuz dokuz numerolu bir kıt‘â ‘arsamı tarafeynden icâb ve kabûl-ü havî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile merkûm ve ebi Nikola ve damadı Abraham ‘aleʾl-iştirâkiʾs-seviyy bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anda dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr sekiz bin gurûş müşterî-i merkûm ve ebi Nikola ve damadı Abraham yedlerinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim ba‘deʾl-yevm ‘arsa-i mahdûd u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-yanı merkûmun ve ebi Nikola ve Abrahamʾın mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 25 Ziʾl-Hicce Sene 86.

103. Belge No 3:

Numero 83

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun Mahallâtından Hançerli Mahâllesi'nde sâkin iken bin iki yüz seksen altı senesi Ramazan- ı Şerîf'in yirmi beşinci günü vefat eden dûhan tüccârından Aşçı Hacı İbrahim Ağa ibni Mehmet bin Hasan'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma Hatûn ibnetehu Süleyman ve sulbîye-i kebire kızı Şahide ve sulbîye-i sağîre kızı Kerime ve sûlb-i sağîr oğlu Ali'ye ve münhasıra olduğu ‘inde'ş-şer‘i'l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra verese-i mezbûrundan sağîran-ı mezbûranın Kerime ve Ali'nin tesviye-i ‘umûrlarına kıbeli'ş-şer‘den bâ-hüccet-i şer‘iye vasî-i mansubeleri anaları zevce-i mezbûre ma‘rifetüz'-zât Fatma Hatûn ile bintî kebire-i mezbûre ma‘rifetû'z-zât Şahide Hatûndan her biri meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde fî'l-asl Der-‘Âliyye ahâlîsinden olub medîne-i mezbûrede li-ecli't-ticare sâkin dûhan tüccarlarından Mustafa Efendi ibni Ahmed müvâcehesinde merkûm Mustafa Efendi târih-i i‘lâmdan iki buçuk ay mukaddem ya‘ni Recebü'l-Ferd'in yirmi üçüncü günü mûrisimiz müteveffây-ı mezbûr Hacı İbrahim Ağa'nın hayatında ve malından ve yedinden ve be her batmanı kırk beşer gurûşa olmak üzere iştirâ ve kâbz eylediği yüz sekiz buçuk batman dûhan tahtından ba‘de külli'l-hesâb gayrı ez-teslimât sulhu'l-bâkî mûrisimiz müteveffây-ı mezbûr Hacı İbrahim Ağa'nın merkûm Mustafa Efendi zimmetinde iki bin sekiz yüz atmış iki buçuk gurûş alacak hakkım olub kable'l-ahız ve'l-istibkâ mezbûr Hacı İbrahim Ağa fevt olmağla meblağ-ı bâkî merkûm bize mevrûd olmağla meblağ-ı bâkî merkûm iki bin sekiz yüz atmış iki buçuk gurûşu bize hâlâ edâ ve teslîme merkûm Mustafa Efendi'ye tenbîh olunmak bi'l-verâse ve bi'l-vasâye murâdımızdır deyû ba‘de'd-da‘vâ ve'l-istimtâk ol dahi cevâbında mûrisleri müteveffây-ı mezbûr Hacı İbrahim Ağa'ya dûhan-ı mezkûr semeninden ba‘de külli'l-hesâb zimmetinde bâkî iki bin sekiz yüz atmış iki buçuk buçuk gurûş deyni olduğunu tav‘ân ikrâr ve i‘tirâf idûb lâkin ben deynim olan meblağ-ı bâkî merkûm iki bin sekiz yüz atmış iki buçuk gurûşun iki bin seksen gurûşunu mûrisleri müteveffây-ı mezbûre hayatında ya‘ni Şa‘bâni'l-Mu‘azzama'nın yirmi yedinci günü yedi yüz seksen iki buçuk gurûşunu dahi kezâlik mâh-ı mezkûrun yirmi dokuzuncu günün cem‘ân ber-vech-i muharrer iki defada iki bin sekiz yüz atmış iki buçuk gurûşu tamâmen ve kâmilen def‘ ve teslîm edûb meblağ-ı bâkî deyn-i mezkûrdan dahi

Sah sah sah sah

Varak 18, Sayfa 2

Sah sah sah sah

Zimmetim berîe olmuşdur deyû verese-i mezbûretandan her birlerinin inkârlarına mukârin eylediği def‘ini i‘tân-ı beyyineden izhâr-ı ‘acz ile biʾt-taleb mezbûretan Fatma ve Şahide Hatûnların her birine ‘adem-i ‘ilme yemin teklif olundukda mezbûretandan ancak zevce-i mezbûre Fatma Hatûn yemin edûb bintî mezbûre Şahide Hatûn yeminden tekevvül itmekle mûcebince mezbûre Şahide Hatûnun meblağ-ı mezbûr iki bin sekiz yüz atmış iki buçuk gurûşdan hisse-i irsiye-i sâkıtası olan altı yüz yirmi altı gurûş on paresi ki tenzil-i bâkî iki bin iki yüz otuz altı gurûş on pareyi dahi mezbûre Fatma Hatûn ile sağîran-ı mezbûran Kerime ve Ali beyinlerinde mûkayyed hissem iktisâm olunmak üzere vasî ve zevce-i mezbûre Fatma Hatûna edâ ve teslîm merkûm Mustafa Efendiye tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 27 Ziʾl-Hicce Sene 86.

104. Belge No 1:

Numero 84

Ma‘rûz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki

Trabzon vilayeti celîlesi dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Çarşamba kazası kurâlarından Kerpiclü karyesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden olub ber-vech-i âti madrûben vefat eden Tudori veledi Kostanti veledi Nikoliʾnin verâseti zevce-i metrûkesi Sofya bintî Bâbayor ile anası Sudiri bintî Sava ve sûlb-i sağîr oğulları Astori ve Hıralanbo ve Tudori ve sulbîye-i sağîre kızı Bartanaʾya münhasıra olduğu şühûd-i ‘udûlle muhzır-hasm-ı câhidde ber nehc-i şer‘i sâbit ve sübût verâsetlerine hükm-ü şer‘i lâhık olduktan sonra şâhısları mâ‘rifleri zevce-i mezbûre Sofya ile ümmi mezbûre Suduri taraflarından zikr-i âti husûs-u da‘vâya vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iye ile vekîl-i meclis-i şer‘ileri ve sığar-ı mezbûrdan Astori ve Hıralanbo ve Tudori ve Bartinaʾnın dahi tesviye-i umûrlarına kıbeliʾş-şer‘de bâ-hüccet-i şer‘iye vasî-i mahsûbeleri ‘âmmileri Yori velediyüʾl-mezbûr Kostanti kürsî-i livâda bulunan medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i temyîz hukûk-u livâya mahsûs odada mün‘akid biʾl-cümle mümeyyizleri hâzır oldukları hâlde huzûr-u şer‘-i me‘âli ‘ûkudda madrûb-u mezbûrun dârib-i olmag üzere ahz u girifd olunarak meclis-i mezkûra ihzâr olunan marûʾz-zikr Çarşamba kazası kurâlarınan Gökçe karyesi ahâlîsinden Çavuş oğlu Hüseyin bin Ali nâm ve ‘akîl baliğ müvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb müvekkilelerim mezbûretan Sofya ve Suduri ile vasîleri olduğum sığar-ı mezbûrun Astori ve Hıralanbo ve Tudori ve Bartinaʾnın mûrisleri madrûb-u mezbûrun Tudori ile dârib-i mezbûr Hüseyin vesâ’ir cend nefer kesân işbû sene-i mübareke ya‘ni seksen altı senesi şehr-i Recebüʾl-Ferdʾin üçüncü Cumartesi

günü sa‘ât üç râddelerine marûʾl-beyân Çarşamba kazasının Büyüklü karyesi tahtında vâki‘ müteveffâ Bolat oğlu Hacı Ahmed nâm kimesnenin değirmeni derûnunda un öğütmekle üzre ma‘an bulundukları hâlde madrûb-u mezbûr ile madrûb mezbûrun beyinlerine ba‘zı mertebe hadis olan münâza‘aya mebnî mezbûr Hüseyin değirmen mezbûr ocağında vâki‘ ateşli öksüki ta‘bîr olunur ucu sivri olmayan meşe odunu parçasını ocağı mezkûrdan yedine alub hemen odun-u mezkûr ile mezbûr Tudoriʾnin başını sol tarafına bi gayri hakkın ‘umden darb-ı mezbûr Tudori darb-ı mezkûrdan müte’essiren on bir sa‘ât mürûrunda vefat itmekle mûcebi şer‘isini biʾl-vekâle ve biʾl-vasâye taleb ederim deyû da‘vâ ettikde merkûm Hüseyin dahi ledeʾl-istintâk cevâbında inkâr etmekle müdde‘i-i vekîl ve vasî-i merkûm Yoriʾden ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda müdde‘asını marûʾz-zikr Büyüklü karyesi ahâlîlerinden ve meclis-i ihtiyâr a‘zâsından Ahmed Efendi ibni Mustafa ve Müezzin oğlu Ali Ağa ibni Mustafa ve Ahmed Ağa ibni Abdurrahman ve Veli oğlu Ahmed bin Veli ve yine Çarşamba kazasının Fatsa karyesi ahâlîlerinden ve kezâlik meclis-i ihtiyâriyla a‘zâsından Uzun Ali oğlu Hasan bin Hasan ve Bolad oğlu Hasan bin Hasan ve Hasan bin Çavuş bin Hasan ve Tosun oğlu Molla Mehmed bin Aşur ve Hacı Mehmed Efendi ile Yusuf ve Abdurrahman bin Hasan nâm mezkûr müzekkilerden evvela bâ-evrâk-ı mestûre sırren ve ba‘dehû cerîde-i şer‘iyede mazbûtʾul-esâmî kesândan ‘alenen ledeʾt-tezkiye her biri ‘adl ve makbûlüʾş-şehâde idükleri ihbâr olunan mezkûr Büyüklü karyesi ahâlîsinden orta boylu kır sakallı Marazi oğlu Ali bin Mustafa ve mezkûr Fatsa karyesi ahâlîsinden orta boylu siyah bıyıklı Halil oğlu Hasan ibni Halil nâm kimesneler şehâdetleriyle biʾl-müvâcehe ber nehc-i şer‘i ba‘deʾl-ityân veʾl-hükm mûcebince madrûbu müteveffây-ı mezbûrun diyet-i kâmilesi olub şer‘ân lâzım gelen on bin dirhem-i şer‘i sîm-i hâlis işbû târih-i i‘lâmdan üç sene tamâmen değin takaset-i selâse ile verese-i müteveffây-ı mezbûrundan her biri içûn vekîl ve vasî merkûm Yoriʾnin kâmilen edâ ve teslime dârib-i mezbûr Hüseyinʾe tenbih olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Bâkîyüʾl-emr hazreti men-lehüʾl-emrindir. Fî 21 Ziʾl-Hicce Sene 86.

Varak 19, Sayfa 1

105. Belge No 1:

Numero 85

Fîʾl-asl Tokat kazası mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Ermeni milletinden olub medîne-i Samsunʾda li-ecliʾt-ticare mütemekkin Keşiş oğlu Avakim Ağa veledi Mardiros meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde bi-tev‘ihi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb

‘akd-i âtiyüˈz-zikrin sudûruna değin yedimde irsen mülk ve hakkım olub medîne-i Tokatˈda Kışla nâm mahâlde vâki‘ bir tarafdan alay emini Hacı Mustafa Ağa ve bir tarafdan Hacı İbrahim oğlu Hüseyin ve bir tarafdan Kirtiş oğlu İbrahim bağları taraf-ı râbi‘-i tarîk-i ‘âm ve ba‘zen Kol Ağası tarlası ile mahdûd bir kıt‘â bağımı Tokatlı vezir oğlu Bekir Ağaˈya dokuz yüz gurûşu bey‘ ve temlîk ve semeni olan meblağ-ı mezbûr dokuz yüz gurûşu bu kere tarafıma Sivaslı Yusuf Ağa ile irsal itmekle ahz u kâbz eyledim bağ-ı mahdûd mezkûru me’mûru huzûrunda ikrâr ve takrîre mûmâ-ileyh Bekir Ağaˈya i‘tâ-ı hüccete tarafımdan hâlâ medîne-i Tokatˈda mütemekkin tüccâr-ı mu‘teberândan Sarraf oğlu Oder Ağa veledi Artin nâm kimesneyi kabûlüne mevkûfe vekâlet-i mutlaka-ı sahîha-ı şer‘i ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim dedikde mâ-vaka‘a biˈt-taleb ketb ve imlâ olundu. Fî 29 Ziˈl-Hicce Sene 86.

106. Belge No 2:

Numero 86

Medîne-i Samsun kurâlarından Balaç karyesinde sâkine iken bundan ‘akdem vefat iden Laz Bayram bin Hasan bin Abdullahˈın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Züleyha bintî Ali ve Kezban bintî Hasan ve İlyase bintî Mehmed nâm Hatûn ile mezbûre Züleyhaˈdan mütevellit sûlb-i kebir oğlu Mustafa ve mezbûre Kezbanˈdan mütevellid ve mütevellide sûlb-i sağîr oğlu Osman ve sulbîye-i sağîre kızları Alime ve Akgül ve Fadin ve mezbûre İlyaseˈden mütevellid ve mütevellide sûlb-i sağîr oğulları Hüseyin ve Mehmed ve sulbîye-i sağîre kızları Fatma ve müteveffân zevcesi Hafizeˈden mütevellid sûlb-i kebîr oğlu Makdene münhasıra ve tashîh-i mesele-i mirasları li-hükm-il ferâ’iz kırk sekiz sehimden olub sehim-i mezbûreden ikişer sehim altı sehmi zevcân-ı mezbûran Züleyha ve Keziban ve İlyase Hatûnlara ve altışar semenden otuz sehmi benun-u mezbûrun Mustafa ve Osman ve Hüseyin ve Mehmed ve Makdene ve üçer sehimden on iki sehmi benaz-ı mezbûran Alime ve Akgül ve Fadin ve Fatma isâbet-i tahakkûkdan sonra vereseden zevce-i mezbûre Keziban Hatûn meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde zikr-i âtî menzile biˈl-asâle ve biˈl-vasâye vaz‘-ı yedlerini mütehakkık olan zevce-i mezbûre Züleyha Hatûn ibni kebîr merkûm Mustafa ile sıgâr-ı mezbûrunun tesviye-i umûrlarına kıbeliˈş-şer‘den vasî-i mansûbeleri dayıları Abdülaziz ibni Hasan nâm kimesne müvâcehelerinde ikrârlarına da‘vâ ve takrîr-i kelâm edûb zevcim mûrisimiz müteveffây-ı mezbûr Bayram hall-i hayatında ve kemâl-i ‘akl-ı sıhhâtde ya‘ni târih-i hüccetinde üç buçuk sene mukaddem marûˈz-zikr Balaç karyesinde vâki‘ bir tarafdan Hasan Kabaklı ve üç tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd konağı tahtânî bir oda ve bir ahuru

müştemil bir bâb menzil mûrisini müteveffây-ı mezbûr Bayramʿın ileʿl-vefat yedinde mülk ve hakkı olub menzil-i mahdûd-u mezkûrun zikir tarafından vâki‘ fevkânî ve tahtânî bir ahuruyla ma‘an menzil-i mezkûrun nısf hissesini mûhzır-ı şuhûdda tefrîk ve ‘alâmeti-i fazîle nasbıyla imtiyâz eyledikden sonra bana ‘arsa vesa’îre semenlerinden dolayı ve makbûz olan dört bin iki yüz elli gurûş mukâbilinde bey‘ ve temlîk ve şayi‘ân teslîm ve ben dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl ve ol vechle menzil-i mahdûd-u mezkûre nısf-ı hisse-i şayi‘â ma‘lûmesi yedimde sırren ve mülküm ve hakkım olmuş iken şimdi mezbûrundan her biri ber tashîh-i mezkûr kendi hisse-i şayi‘ârına kanâ‘at etmeyüb ber-vech-i muharrer şirâ’ên mülküm olan nısf-ı hisse-i şayi‘â ma‘lûmeme müdahale etmeleriyle su’âl olunub keff-i yedlerine tenbîh olmak matlûbumdur deyû ba‘deʿd- da‘vâ gıbbeʿs-su’âl mezbûrundan her biri cevâblarında ber-vech-i muharrer mübeyyin menzil-i mahdûd-u mezkûre ber tashîh-i mezkûr biʿl-asâle biʿl-asâle ve biʿl-vasâye müfsiden vaz‘-ı yedlerini ikrâr lâkin müdde‘iye-i mezbûre Kezban Hatûnun müdde‘asını inkâr itmeleriyle müdde‘iye-i mezbûrede ber-minvâl-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzû‘asına tadbiken evvelen marûʿz-zikr Balaç karyesi imam ve muhtâr ve ihtiyâr meclislerinden Hüseyin Efendi ibni Abdullah ve Bayram bin Mehmed ve Hüseyin bin İsmail nâm kimesnelerden ba-evrâk-ı mestûre sırren ve ba‘dehû Hasan bin Hasan ve Salih bin Mahmud ve Mehmed Ağa ibni Hasanʿa nâm müzekkilerden ‘alenen ledeʿt-tezkiye ‘adl ve makbûlüʿş-şehâde itükleri ihbâr olunan sâlifûʿz-zikr Balaç karyesi ahâlîsinden Hüseyin bin Ahmed ve Mustafa bin Salih diğer Hüseyin bin Halil nâm kimesneler şehâdetleriyle biʿl-müvâcehe ber nehc-i şer‘i isbât itmeyin mûcebiyle mezbûrun Züleyha Hatûn ibni kebîr merkûm Mustafa ile vasi-i mezbûrundan her birleri menzil-i mahdûd-u mezkûrun ber-minval-i muharrer nısf-ı hisse-i şayi‘â-yı ma‘lûmesinden hisse-i matâlibleriyle müdde‘i-i mezbûre Kezban Hatûn bi-vech şer‘i mu‘ârazadan men‘ olunmağın mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. Fî 2 Ziʿl-Kâ‘de Sene 86.

Varak 19, Sayfa 2

107. Belge No 1:

Huve

Trabzon Vilâyet-i müfettiş Hükkâmlığına

Fâzîletlü Efendi

Evkâf-a müte‘allik cihâtın sûret-i tevcîhi hakkında biʾt-tanzîm huzûr-u ‘âliyye ‘arz ile icrâ-yı ahkâmına irâde-i seniye-i cenâb-ı padişahi müte‘allik ve şeref südûr buyrulmuş olan nizamnâmenin vilâyât-ı sâ’ireye gönderildiği misüllü matbû‘ bir nüshası savb-ı fazilanelerine irsâl kalınmış olunmağ mutasarrıflık merkezlerinde nüvvâb efendilere dahi teblîğ-i keyfîyetle dâhil-i vilâyette nizâme-yi mezkûr ahkâm mündericesinin tamamı icrâ ve infâzına sâm‘î ve dikkat buyrulmaları siyâkında şûkka-i muhibbi terkîm kılındı. Fî 7 Z Sene 86.

108. Belge No 2:

Samsun Niyâbet-i Şer‘iyesine

Mekremetlü Efendi

Bâlâda sûret-i münîfesi zîver silki mastûr olan emirnâme-i sâmî meşîhât penâhîde ahkâm-ı mündericesinin tamamı icrâ ve infâzına irâde-i fermân buyrulan nizame-i cedîd cânib-ı ‘âli vilâyet penâhîden bu esnada elviye-i mülhakaya irsâl buyrulduğu zâhir ve bedîd olmağla bir fermûde-i sâmî-i cenâb-ı müşarünileyh ba‘de-ezin cihet-i tevcîh-i istid‘âsında madde-i nizamnâme-i mezkûra tadbîk ve ol vecdle i‘lâmını tanzîm ve tenik buyurmağa himem-i behiyeleri derkâr buyrulmak siyakında terkim-i zeyle itidar kılındı. Şerîf Rüşdü. Fî 27 Ziʾl-Hicce Sene 86.

Varak 20, Sayfa 1

109. Belge No 1:

Huve

Tevcîh-i Cihât Hakkında Nizamnâmedir

Birinci madde meşrûtiyet vecdle tasarrûf olunan cihetlerden ma‘âda biʾl-‘umûm evkâf-ı mazbûta ve mülhakaya merbût olan cihât-ı mütenevvi‘a ashâbından biri vefat eyledikde ‘ûhdesinde bulunan cihet ol cihetin hizmetini îfâya ehliyet ve iktidârı mütehakkık olan oğluna ve evlâdı müte‘addid ise içinden ehliyet ve iktidarı olan oğluna ve şâyed iktidârı ve ehliyetde müsadi müte‘addid kibarı bulunur ise ekberine tevcîh kılınur ve evlâd-ı kibarı olmayubda yalınız evlâdı sigârı bulunur ise ve yahut evlâd-ı sıgâr ve kibarı ve yahud yalnız evlâdı kibarı bulunurda evlâdı kibarını hiç birinde ol cihet-i hizmetini edâya ehliyet ve iktidâr bulunmaz ise cihet-i mahlûle evlâdın birisine tevcîh olunmayub hâricden ehliyet ve iktidârı tebeyyün evleyen bir zâta tevcîh olunur ikinci madde gerek evlâdı sigâra ve gerek bil fi‘il ve

bizzât ifâ-yı hizmete muktedir olmayanlara ciheti tevcîhi olunmayacaktır üçüncü madde cihât-ı müte‘addideye mutasarrıf olanlardan biri kebîr bir nefer oğlunu terk ederek vefat eyledikde ‘ûhdesinde bulunan cihetler şahs-ı vâhidde ictimâ‘-ı câ’iz olan cihetlerden olduğu t‘akdîrde müteveffânın oğlu ol cihetlerin hizmetlerini îfâya ehîl ve muktedir ise cümlesi ana tevcîh olunur ve eğer cihât-ı mezkûreden ba‘zısına ehîl olub diğerlerine ehliyeti olunmaz ise yalnız ehîl ve müstahak olduğu cihet tevcîh diğer cihetler haricden ehîl ve erbâbına tevcîh kılınur ve cihât-ı mezkûre bir şahısda ictimâ‘-ı câ’iz olmayan cihetlerden olduğu hâlde müteveffânın oğlu cihât-ı mezkûrenin cümlesine ehîl ve müstehak ise içinden istediği ve intihâb ve tercîh eylediği cihet-i tevcîh olunub diğerleri haricden ehîl ve erbâbına tevcîh olunur ve eğer cihât-ı mezkûreden ba‘zısına ehliyeti olunub diğerlerine ehline olmaz ise yalnız ehîl ve müstehak olduğu cihât-ı tevcîh ve diğerleri kezâlik sa’ir ehîl ve erbâbına tevcîh kılınur dördüncü madde şahs-ı vâhidde ictimâ‘-ı câ’iz olan cihât-ı müte‘addide mutasarrıflarından biri müte‘addid olan kibarını terk iderek vefat eyledikde evlâd-ı kibarin cümlesi cihât-ı mahlûlenin cümlesine ehîl ve müstahak ise cihât-ı mahlûle evlâdı kibara kur‘â ile taksîm ve tevcîh olunur ve evlâdı kibarın birisi yalnız cihât-ı mahlûleden birine ve diğeri ahirine ehîl ve müstahak ise evlâd-ı kibarın her birine müstahak olduğu ciheti tevcîh kılınur ve evlâdı kibarın cümlesi cihât-ı mahlûlenin yalınız birine ehîl ve müstahak olub diğerlerine istikâkı olunmaz ise bunların müstahak olduğu cihet-i ekberine tevcîh olunub diğer cihetler sâ’ir ehîl ve erbâbına tevcîh ve evlâdı kibarın içinde yalınız biri cihât-ı mahlûlenin cümlesine ehîl ve müstahak olub diğerlerinin asla ehliyet ve istihkakı bulunmaz ise cihât-ı mahlûle kâmilen ana tevcîh olunur ve evlâdı kibarın içinde yalınız biri cihât-ı mahlûlenin ba‘zısına ehîl ve müstahak olub diğerlerine ehliyeti bulunmaz ise ehîl ve müstahak olduğu cihet ana tevcîh olunub diğer cihetler haricden ehîl ve erbâbına tevcîh kılınur beşinci madde şahs-ı vâhidde ictimâ-‘ı câ’iz olmayan cihât-ı müte‘addid evlâdı kibarını terk iderek vefat eyledikde madde-i sâbıkâda beyan olunan mu‘âmele tamamıyla icrâ olunub fakat evlâdı kibarın içinde yalnız biri cihât-ı mahlûlenin cümlesine ve yahud ba‘zısına ehîl ve müstahak olubda diğerinde asla ehliyet ve istikak bulunmaz ise o hâlde cihât-ı mahlûleden şahs-ı vâhidde ictimâ‘-ı câ’iz olanları müteveffânın ehîl ve müstahak olan oğluna tevcîh olunub ma‘adası hâricden ehîl ve erbâbına tevcîh olunur altıncı madde hizmetlerinin edâ ve îfâsı bir zamana tesadüf eylemeyen ve yahud birinin hizmeti diğerinin hizmetini hakkıyla îfâya mâni‘ olan iki cihet-i müstakilleten şahs-ı vâhidde tevcîh olunmaz yedinci madde hizmeti metrûk ve mu‘âttala olan cihet bir kimesneye tevcîh olunmaz sekizinci madde bir cihete ehliyet ve istihkâk ol cihet müderrislik ve hitâbet ve

imâmet gibi cihât-ı ‘îlmiyeden ise imtihân ile ve eğer kayyımlık ve ferrâşlık misüllü cihetlerden ise vücûdca iktidâr ve erbâb-ı vukûf tarafından olunan ihbâr ile tahakkûk iderdokuzuncu madde meşrûtiyet vechle tasarrûf olunan cihetlerde şart-ı vakıf ve te‘âmüll-ü kadîm her ne vechle ise ol vechle mu‘âmele olunur onuncu madde bilâ-veled ve yahud na-ehîl olan evlâdını terk iderek vefat idenlerden mahlûl olan cihete müte‘addid tâlibler zuhûr eyledikde ol cihet bunların en ziyâde ehliyetlisine tevcîh olunur ve şâyed tâlibler ehliyetde müsâvî olur ise birinci derecede müteveffâya karabeti olan ve ikinci derecede ‘ûhdesinde diğer cihet bulunmayan ve üçüncü derecede ‘akl-i hâli bulunan tercih kalınır ve dördüncü derecede kur‘â medâr tercih ittihâz edilür on birinci madde bir ciheti müstakile müceddeden ve yahud mutasarrıfının vefatıyla mahlûlünden fîmâ-ba‘d hisselere taksîm ile eşhas müte‘addideye tevcîh olunmayacaktır on ikinci madde şimdiye kadar hısas-ı müte‘addideye münkasım olarak tevcîh olunmuş olan cihetlerden ve cihetin nısf ve sülüs ve rub‘ gibi bir hissesine mutasarrıf olan kimse vefat eyledikde hisse-i mahlûle hısas-ı sâ’ire ashabından en ziyâde ehliyet ve iktidârı olan kimesneye ve şâyed ashâb-ı hısas ehliyetde müsâvî bulunur ise kur‘â ile içinden birine tevcîh olunur ve eğer hissedârlarda aslâ ehliyet ve iktidar bulunmaz ise müteveffânın evlâdı olduğu t‘akdirde ol hissedârların ‘ûhdelerinde bulunan hisseler ref‘ olunarak hisse-i mahlûle ile beraber mevâd-ı sâbıkâ ahkâmına tevfîkan müteveffânın oğluna ve müteveffânın evlâdı olmadığı ve yahud evlâdında ehliyet bulunmadığı sûretde hâricden ehîl ve erbâbına tevcîh kılınur

Sah sah sah

Varak 20, Sayfa 2

Sah sah sah

On üçüncü madde bir cihetin bir hissesine mutasarrıf olan kimesne ‘ûhdesinde bulunan hisseyi yalınız ehîl ve erbâb olan müşterikine kasr-ı yed edebilub hâricden kimesneye kasr-ı yed itmeyecektiron dördüncü madde her nev‘ cihâtın gerek evlâda ve gerek hâricden ehîl ve erbâbına icrâ-yı tevcîhatında bundan böyle ‘ûhdesine tevcîh-i cihet olunacakların esnân-ı ‘âskeriyeyi tecâvvüz itmesi lâzım gelmeyüb ashâb-ı cihet hakkında bu kere ta‘dîl ve bâ-irâde-i seniye neşr ve i‘lân kılınmış olan kur‘â kanunnâme-i hümâyûn-u ahkâm-ı icrâ kılacaktıron beşinci madde işbû nizamnâme ahkâm-ı i‘lânı târihinden mu‘teber ve mer‘î ile icrâ olac‘akdır. Fî 13 Ziˈl-Kâ‘de Sene 1286.

110. Belge No 1:

Numero 87

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Kayseriyeʾye tâbi‘ Zenciden karyesi sâkinlerinden ve teb‘âyı Devlet-i ‘Âliyye iken bundan ‘akdem vefad eden Bedros veledi Haci Anastaş veledi Yovaʾnın verâseti zevce-i metrûkesi Resine bintî Bedos ile sûlb-i kebîr oğulları olub li-ecliʾt-ticâre medîne-i Samsunʾda sâkinler Hıralanbo ve Anastaş ve karye-i merkûmdan sâkin sûlb-i sağîr oğlu Esbir ile sulbîye-i kebîre kızları olub medîne-i mezbûrede sâkine Ensine ve Der ‘Âliyyeʾde sâkine Mariyaʾya münhasıra mesele-i mîrâsları li-hükmüʾl-karâr-ı ferâ’iz atmış dört sîm sehimden olub sehâm-ı mezbûreden sekiz sehmi zevce-i mezbûre Resineʾye ve on dörder sehimden kırk iki sehmi benun-u merkûmun Hıralanbo ve Anastaş ve Esbirʾe ve yedişer sehimden cem‘ân on dört sehmi benan-ı mezbûrenan Mariyya ve Ensine isâbet-i tahakkûkdan sonra sağîr-i merkûm Esbirʾin anası ve tesviye-i umûrunu rü’yete bâ-hüccet-i şer‘iye vasî-i mansûbesi zevce-i mezbûre Resine tarafından mûrisleri müteveffây-ı mezbûr Bedosʾun terikesine vâzı‘uʾl-yed olanlardan sağîr-i mezbûr Esbir ile zevce-i mezbûre Resineʾnin hisse-i irsîyeleri ahz u kâbza ve vasîye-i zevce-i mezbûre Resine tarafından vekâlet iddi’â edûb ve vekîl olduğu hâlâ Kayseriye kazası nâibi fâzîletlü Ahmed Rağıb Efendi hat ve hatmini hâvî bir kıt‘â vekâlet hücceti ibrâz iden vasîye-i zevce-i mezbûreninde anası işbû bâ‘isetüʾl-i‘lâm şahs-ı ma‘rife Ensine bintî Yesef medîne-i Samsun mâhkemesinde meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyüʾl-esâsda terike-i müteveffây-ı mezbûre vaz‘-ı yed mütehakkık olan ibni kebîr merkûm Anastaş müvâcehesinde biʾl-vekâle üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb müteveffây-ı merkûm Bedosʾun terike-i esmânından olub bir kıt‘â defter-i kassâm nâtık olduğu üzere müvekkilem zevce-i mezbûre Resine hissesine isâbet iden bin yedi yüz otuz üç gurûş ile sağîr-i merkûm Esbirʾin hisse-i irsîyesi olan üç bin otuz üç gurûş ki cem‘ân dört bin yedi yüz atmış altı gurûş merkûm Anastaş vaz‘-ı yed itmekle su’âl olunub meblağ-ı mecmû‘u mezkûr dört bin yedi yüz atmış altı gurûşu bana teslîme merkûm Anastaşʾa tenbîh olunmak biʾl-vekâle matlûbumdur deyû ba‘deʾd-da‘vâ gıbbeʾs-su’âl merkûm Anastaş cevâbında sağîr-i merkûm Esbir ile zevce-i mezbûre Resineʾnin ber-mûcebi nizâm defter-i kassâm hisse-i irsîyeleri olan cem‘ân dört bin yedi yüz atmış altı gurûşu vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘iye-i mezbûre Ensineʾnin ber-vech-i muharrer vekâlet müdde‘asını inkâr idicek müdde‘iye-i vekîlem mezbûreden ber-vech-i muharrer müdde‘asına ve mazmun-ı hüccet-i şer‘iyeye mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzû‘asına tadbiken evvelen sırren ve ba‘dehû ‘alenen ledeʾt-tezkiye ‘adl ve makbûlüʾş-

şehâde edükleri ihbâr olunan sâlifûʾz-zikr Kayseriye kazasının Kızak karyesi ahâlîsinden ve zeyl-i hüccet-i şer‘iyede mastûruʾl-isim Katırcı Ahmed Ağa ibni Mehmed ve Yunus bin Musa nâm kimesneler şehâdetleriyle biʾl-müvâcehe ber nehc-i şer‘i isbât itmeyin mûcebince meblağ-ı mezbûr dört bin yedi yüz atmış altı gurûşu zevce-i mezbûre Resine ve sağîr-i mezbûr Esbir içûn müdde‘iye-i vekîl-i mezbûre Ensineʾye edâ ve teslîme ibni kebîr-i merkûm Anastaşʾa tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 2 Muharrem Sene 87.

Varak 21, Sayfa 1

111. Belge No 1:

Numero 88

Medîne-i Samsunʾa müzâfe Kadı karyesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘asının Rum milletinden Pavli veledi Sava meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde karye-i mezbûrede mütemekkine hâlâ zevcesi olub işbû râfi’üʾl-vesîka Kirpala bintî Boris tarafından zikr-i âtî bey‘ i kabûl ve tasdîk Hacı Abdullah Efendi ibni Osman ve Zabtiye Osman Ağa ibni Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle vekîl-i sâbitüʾl-vekâlesi karye-i mezbûre ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının millet-i merkûmesinden Hekim Tudori veledi Yori mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb ‘arsasının Sultan Bayezid-i Veli tâbe serâhu hazretleri Vakfı Şerîfiʾnin senevî mukâta‘a-i kadîmesi olub üzerinde vâki‘ olan ebniyesi yedimde mülk ve hakkım olan karye-i mezbûrede vâki‘ bir tarafdan vekîl-i merkûm Tudori menzili ve bir tarafdan Cük oğlu Yori havlusu ve bir tarafdan Eşkoh menzili tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî iki oda bir kiler ve bir mikdâr bahçeyi müştemil bir bâb menzil mülk ebniye-i memlûkesinin nısf-ı hisse-i şayi‘âsını tarafından îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-ı müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile dört bin gurûşa müvekkile-i mezbûrem ve zevcem Kiryakiye bey‘ ve temlîk ve şayi‘ân teslîm eyledikde vekîl-i merkûm Tudori dahi ber-vech-i muharrer müvekkilesi zevcem mezbûre içûn biʾl-vekâle iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eylediğimden sonra ‘arsasını dahi bâ-ma‘rifet-i mütevelli-i müvekkilesi zevcem mezbûre Kiryakiʾye meccânen ferağ ve tefvîz olduğu ber-minval-i mübeyyin teberrû‘ ve nukûs ve kabûl idûb nasif-i ebniye mahlûlesinin semeni olan meblağ-ı mezbûr dört bin gurûş müvekkilesi zevcem mezbûre yediden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûrun ebniye-i memlûkesinin nasif-i hissesi müvekkile-i mezbûre zevcem Kiryakiyeʾnin mülk-i mümzâ ve ‘arsa-yı mezkûrenin kezâlik nısf-ı hisse-i şayi‘âsı

dahi hakkı makbûz olmuşdur ki emsâlihî mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şerʿî mâvakaʿa biʿt-taleb ketb olundu. Fî 1 Muharrem Sene 87.

112. Belge No 2:

Numero 89

Maʿrûz-ı dâʿîleridir ki

Rıkk-ı inkiyâd-ı sâbıkını mukır ve muʿterife olmağla ber-vech-i âtî daʿvâya kıbeliʿş-şerʿden meʾzûn olan uzun boylu açık kaşlı ela gözlü Çerkesîyyüʿl-asıl ve müslimüʿl-mille sâhib-i ʿarzuhâl Yakub nâm şâbb-ı emred ʿakîl ve bâliğ meclis-i şerʿ-i münirde el-yevm kendüye rık olmak üzere vâzıʿuʿl-yed olduğu mütehakkık olan fîʿl-asl Erzurum vilâyet-i celîlesi dâhilinde İspir kazası ahâlîsinden olub medîne-i Samsunʿda ticâretle sâkin itmekci esnâfından Mehmed Usta bin Hüseyin nâm kimesne müvâcehesinde ben Çerkezistân dağının Sakuna kazasına tâbiʿ Sayiş nâm karye ahâlîsinden ve muhâcirîn Çerâkiseʿnin kendi Güdnek Şapsığ kabilesinden hürrüʿl-asıl olan Laş bin Samuşʿun feraşından hâsıl ve zevcesi hürretüʿl-asıl Ayşe bintî Kocarandan mütevellid olub bana ve ebeveynim olan zevcât-ı mezbûrana katʿâ rıkka târî olmamak maʿnasına hürrüʿl-asıl iken merkûm Mehmed Usta rıkka olmak üzere bi-gayrı hakkın bana vâzıʿuʿl-yed etmekle suʾâl olunub kasr-ı yedine tenbîh ve sebîlim tahliye murâdımdır deyû daʿvâ ittikde ol dahi cevâbında müddeʿi-i mevsuf-u merkûm rık olmak üzere vazʿ-ı yedini ikrâr lâkin târih-i iʿlâmdan üç sene mukaddem medîne-i mezbûre kurâlarından Dere karyesinde meskûn muhâcirîn-i Çerâkiseden ve marûʿz-zikr Şapsığ Kabilesinden gâʾib-i ʿaniʿl-meclis Hasan nâm kimesneden on iki buçuk ʿâded mecîdiye yüzlük altunı mukâbelesinde iştirâ itmiş idim deyû müddeʿi-i merkûmun ber-vech-i muharrer hürriyetüʿl-asıl müddeʿasına baʿdeʿl-inkâr müddeʿi-i mevsûf-u merkûm Yakubʿdan ber-vech-i meşrûh müddeʿasına mütâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzûʿasına tadbîken evvelen bâ-evrâk-ı mestûre muhâcirîn-i merkûmeden Musa Çavuş bin Balaz ve Öz Timur bin Doğancık ve Şarğız bin Cüc ve Hacuk bin Ali nâm müzekkilerden sırren ve baʿdehû Aslan Bey bin Şalabi ve Osman bin Samış ve Ahmed bin Hüseyin ve Cafer, Ğış bin Sabac ve Sabasık bin Hacuş nâm kimesnelerden ʿalenen ledeʿt-tezkiye ʿadl ve makbûlüʿş-şehâde idükleri ihbâr olunan Terme nahiyesi kurâlarından Hüseyin Mescidi karyesinde meskûn muhâcirîn-i Çerâkiseden İshak Efendi ibni Hasan ve İbrahim bin Gaguş nâm kimesneler şehâdetleriyle biʿl-müvâcehe ber nehc-i şerʿi isbât itmeyin mûcebince müddeʿi-i mevsûf-u merkûm Yakub Bey hürriyetine baʿdeʿl-hüküm merkûm Mehmed

Ustaʿnın kasr-ı yedine tenbîh ve müddeʿi-i merkûm Yakub Bey sebîli tahliye olunduğu tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr-u ʿâlilerine iʿlâm olundu. Fî 2 Muharremü'l-Haram Sene 87.

Varak 21, Sayfa 2

113. Belge No 1:

Numero 90

Maʿrûz-ı dâʿîleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Megede Mahâllesi sâkinlerinden sâhibe-i ʿarzuhâlde Alime bintî Osman nâm Hatûn tarafından zikrî âtî husûs-u taleb ve daʿvâ ve ledeʿl-hâce sûlh ve ibrâya zât-ı mezbûreyi biʿl-maʿrifetiʿş-şerʿiyye ʿârifân mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Süleyman Ağa ibni Süleyman ve Ali Ağa ibni İbrahim nâm kimesneler şehâdetleriyle vekîl-i sâbitüʿl-vekâlesi mezbûrenin hâlâ zevc-i İzzet Ağa ibni Hasan meclis-i şerʿ-de mahâlle-i mezbûre sâkinelerinden olub bundan otuz beş gün mukaddem fevt olan Şerîfe Hatûn ibnete Ali bin Abdullahʿın hasren vârisi ve terikesine biʿl-verâse vâzıʾuʿl-yedi mütehakkık olan li-ebeveyn kız-karındaşı oğlu Ali Efendi ibni İsmail Efendi müvâcehesinde üzerine daʿvâ ve takrîr-i kelâm idûb müvekkilem zevcem mezbûre Alime Hatûn merkûm Ali Efendiʿnin mûrisi müteveffîye-i mezbûre Şerîfe Hatûn hâlî hayâtında ücreti kavânîn-i beş sene hizmet itmekle müvekkilem mezbûrenin sinîn-i merkûm zarfında lâzım gelen ecri misüllü terike-i müteveffîye-i mezbûre bana edâ ve teslîm itmek üzere merkûm Ali Efendiʿye tenbîh olunmak biʿl-vekâle matlûbumdur deyû tasâdîk eylediğim daʿvâsından bâ-tavassûd müslihîn beni biʿl-vekâle daʿvây-ı mezkûremden merkûm Ali Efendi ile üç yüz gurûş bedel-i medfûʿ ve makbûz baʿdeʿl-sûlh veʿl-kabûl merkûm Ali Efendi bedel-i sûlh mezkûre müteʿâllika daʿvâdan mütevekkilem izâfetle benim zimmetimi ibrâ ve her birimiz ber-minvâl-i muharrer âharın ibrâsını biʿl-vekâle ve biʿl-asâle kabûl eyledik deyû müddeʿi-i vekîl-i merkûm İzzet Ağaʿnın kelimât-ı meşrûhasına merkûm Ali Efendi tasdîk ve ibrâ-ı mezkûru kabûl eylediği tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr-u ʿâlilerine iʿlâm olundu. Fî 2 Muharremü'l-Haram Sene 87.

114. Belge No 2:

Numero 91

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Seyyid Mehmed bin Yusuf nâm kimesne meclis-i şerʿ-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûr mahallâtından Saʿdi Bey Mahâllesi ahâlîsinden işbû baʿisüʿl-kitâb Sansarlı Ali Ağa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-

i kelâm idûb ‘akd-i âtiyüʿz-zikr gerek sudûruna değin yedimde bâ-hüccet-i şer‘iye irsen mülküm ve hakkım olan Uzun Çarşı Caddesiʿnde vâki‘ bir tarafdan Eda Efendi mektebi ve bir tarafdan müşterî-i merkûm Ali Ağa menzili ve bir tarafdan mütevelli Abdülkadir dükkânı ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd yüz yetmiş sekiz rakamlu bir bâb dükkânım tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile bin dokuz yüz gurûşu merkûm Ali Ağaʿya bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin dokuz yüz gurûşu merkûm Ali Ağa yediden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d dükkân-ı mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûm Ali Ağaʿnın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. Fî 4 Muharremüʿl Haram Sene 87.

115. Belge No 3:

Numero 92

Trabzon vilâyeti celîlesi dâhilinde Akçaabat nahiyesi kurâlarından Kirişhane karyesi ahâlîsinden ve Devleti ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden iken bundan ‘akdem vefat iden Şersdan oğlu Yori veledi Kostanti veledi Atamʿın verâseti marûʿz-zikr Akçaabat nahiyesiʿnin Kirişhane karyesinde mütemekkin ve mütemekkineler zevce-i metrûkesi Andose bintî Yori ile sulbîye-i kebîre kızı Lesafe ve sulbî kebîre oğlu Andirikos ile medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesiʿnde mütemekkineler sulbîye-i kebîre kızı Sofyaʿya münhasıra olduğu muhzır-ı hasm-ı câhidde ber nehc-i şer‘i şâhideyni makbûleyn şehâdetleriyle isbât ve mütehakkık ve sübût-u varisleriyle hükm-ü şer‘i lâhık olduktan sonra vereseden medîne-i Samsunʿda mütemekkine şahs-ı ma‘rife bintî mezbûre Sofya meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû râfi’üʿl-vesîka zevci Benoli mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb mûrisimiz müteveffây-ı mezbûr Yoriʿnin hîn-i vefâtında mevcûd biʿl-cümle terikesine vâzı‘uʿl-yed evlâdından hisse-i irsiyemi taleb ve da‘vâ ve ahz u kâbza ve ledeʿl-hâce sûlh-u ibrâya ve makbûzunu bana isâl ve irsâle ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan zevcim merkûm Benoliʿye vekâlet-i mutlaka-ı sahîha-ı şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-i kabûl ve hizmet-i lâzımesine kemâ-yenbagî edâya ta‘âhhüd ve iltizâm itmeyin mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. Fî 2 Muharrem Sene 87.

Varak 22, Sayfa 1

116. Belge No 1:

Numero 93

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Bazar Mahâllesi ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl Birbadezâde Ahmed Efendi İbni Halil meclis-i şer‘-de zikr-i âtî hayvanâta biʾt-tarîkiʾt-tekâtir cânib-i mîrîden me’mûriyeti hasebiyle vâzı‘uʾl-yed olan Canik Sancağı muhasebecisi fütüvvetlü Mehmed Bey ibni Hurşid Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şer‘isi Odacısı Reyhan Ağa ibni Abdullah müvâcehesinde işbû mu‘âyene olunan sarı ve sağ tarafı kulağı tomra kesik ve sol kulağı dilek ve bent tarafı art kulağında kaz ayağı tanga ‘alâmeti on iki yaşında bir re’es camuş ineği ile ikişer erkek yalazı tanacı gâib-i ‘aniʾl-yed Çarşamba kazası kurâsından Helvacılu karyesinden Hocaoğlu Ahmed nâm kimesneden üç yüz doksan gurûşu iştirâ itme mülküm iken tarih-i i‘lâmdan altı mâh mukaddem mülkümden zayî‘ olmuş idi şimdi müvekkil-i mûmâ-ileyh yedinde bulmamla biʾl-istihkâk taleb iderim deyû ba‘deʾd-da‘vâ gıbbeʾs-su’âl vekîl-i merkûm Reyhan Ağa cevâbında inek ve yalaz mevsûf-u mezkûrlara taraf-ı mîrîden yava olmak üzere müvekkil-i mûmâ-ileyhin biʾl-emâne vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûm Ahmed Efendiʾnin müdde‘asını inkâr itmekle müdde‘i-i merkûmdan ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzû‘asına tadbiken evvelen sırren ve ba‘dehû ‘alenen ledeʾt-tezkiye ‘adl ve makbûlüʾş-şehâde edükleri ihbâr olunan medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesiʾnden Feyzi bin Feyzi ve Ali bin Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle biʾl-müvâcehe ber nehc-i şer‘i ba‘deʾl-isbât veʾt-tahlîf mûcebince ma camuş ma‘a yalaz mevsûf-u mezkûrları müdde‘i-i merkûm Ahmed Efendiʾden vâki‘ ve teslîm müvekkil-i mûmâ-ileyhe esnâfan-ı vekîl-i merkûm Reyhan Ağaʾya tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 5 Muharrem Sene 87.

117. Belge No 2:

Numero 94

Fîʾl-asl Erzurum vilâyeti dâhilinde İspir kazası ahâlîsinden olub medîne-i Samsunʾda li-ecliʾt-ticâre sâkin itmekçi esnâfından Mehmed Usta ibni Hüseyin meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyüʾl-esâsda medîne-i mezbûre Dereler karyesinden meskûn muhâcirîn-i Çerâkiseden ve Şapsığ kabilesinden Hasan nâm diğer Hanuk müvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb merkûm Hasan nâm diğer Hanuk nâm kimesne târih-i i‘lâmdan dört buçuk sene

mukaddem işbû hâzır-ı biʾl-meclîs orta boylu açık kaşlı ela gözlü Yakub bin Laşiyi Abdi memlûküm diyerek beheri yüz gurûş kıymetli on iki buçuk ‘âded osmânî mecîdiye altunı semeni medfû‘ makbûzuna mukabelesinde bana bey‘ ve temlîk eyledikden sonra gılam-ı mevsûf-u mezkûr da‘vâyı hürriyet idûb hürrüʾl-asıl olduğu şer‘ân isbât itmekle sebîl-i tahliye olmağın ben dahi merkûm Hasan nâm diğer Hanukʾun gılam-ı mevsûf-u mezbûrun semeni deyû yedimden makbûzu olan on iki buçuk osmânî mecîdiyeye altunını istirdâd iderim su’âl olunub bana edâya tenbîh olunmak matlûbumdur deyû ba‘deʾd-da‘vâ gıbbeʾs-su’âl merkûm Hasan nâm diğer Hanuk cevâbında müdde‘i-i merkûm Mehmed Ustaʾdan gılam-ı mevsûf-u mezbûr Yakub Bey semeni deyû on iki buçuk osmânî mecîdiye altunı ahz u kâbz eylediği tâyi‘an ikrâr ve i‘tirâf itmekle ‘alâ mûcebi ikrâra meblağ-ı mezbûr on iki buçuk osmânî mecîdiye altunın müdde‘i-i merkûm Mehmed Ustaʾya edâ ve teslîme merkûm Hasan nâm diğer Hanuk izâm olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 5 Muharremüʾl-Haram Sene 87.

118. Belge No 3:

Numero 95

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ medîne-i Samsun kurâsından Dereler karyesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden olub medîne-i Üsküdarʾa müzâfe Cengiler karyesinde li-ecliʾt-ticâre mütemekkin iken bundan ‘akdem vefat eden Pavli veledi Tudori ve Kostantiʾnin verâseti marûʾz-zikr Dereler karyesinde sâkin ve sâkineler zevce-i metrûkesi Sudiri bintî Lefter ile sulbîye-i kebire kızı Anatoli ve sûlb-i kebîr oğulları Dimet ve Yaniʾye münhasıra idüği muhzır-ı hasm-ı câhidde şuhûd-i ‘udûl ile ber nehc-i şer‘i sâbit ve sübût verâsetlerine hükmüʾl- şer‘i lâhık olduktan sonra vereseden şahısları ma‘rifetan-ı zevce-i mezbûre Suvadiri ve ibni merkûme Anatoli ve ibni merkûm Dimetʾde her biri meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isüʾl-kitâb diğer ibni merkûm Yani mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb mûrisimiz müteveffây-ı mezbûr Pavliʾnin hîn-i vefatında yanında mevcûd biʾl-cümle terikesine vâzı‘uʾl-yed olanlardan zimem-i nâsda olan alacağı kendi hissesiyle ma‘an bizler daha hisse-i irsiyelerimizi bizlere irsâl ve isâle ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan merkûm Yaniʾyi vekâlet-i mutlaka-ı sahîha-i şer‘iyle vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eylediğimizde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbagî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeyin mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 9 Muharrem Sene 287.

Varak 22, Sayfa 2

119. Belge No 1:

Numero 96

Canik Sancağı Mutasarrıflığına

Sa‘âdetlü Efendim Hazretleri

Dâhil-i vilâyette kâin livâ ve kazalara tâbi‘ kurâ ve nevâhiye tahrîr-i terike içûn gönderilecek me’mûrini şer‘iyenin ‘azîmet ve ‘avdetlerinde rükûblarına muktezî bargir ücretinin sûret-i tesviyesi ba‘zı tarafdan istifsâr olduğuna ve hasbet teşkilat terike resmi mal sandıklarına ‘âid olduğundan o misillü icrânın dev gibi terikeden ihrâc ve istihsâli câ’iz olmayub yazılacak terikeden usûlü ve nizamnâme tadbiken mal sandığı içûn alacak rusûmâtdan i‘tâsı lâzım geleceğine binâen keyfiyet bi'l-cümle vilâyete tavsiye ve teblîğ buyrulmuş olduğu beyan-ı ‘âlisiyle Trabzon vilâyetince dahi tahrîr-i terike içûn kurâ ve nevâhiye gönderilecek me’mûrin-i şer‘iyeden bargir isticârına muhtac olanların verecekleri ucurâtın ber-vech-i muharrer mal sandıklarına alacak terike rüsûmatdan olarak tesviye ve i‘tâsıyla masraf cedvellerine idhâl ve imlâsı ve bir göne sûisti‘mâl vukû‘a getirilmemiş mâliye nezâret-i celîlesinden üç yüz otuz numerolu Fî 26 Zi'l-Kâ‘de Sene 86 târihle şeref-vurûd tahrîrat-ı ‘âliyyede emir ve iş‘âr buyrulmuş ve lede'l-havâle tahrîrat-ı ‘âliyye-i mezkûr muhâsebe ve meclis-i idâre ve divân-ı temyîz-i vilâyet cerîdeleriyle sicil-i mâhkemeye kayıd ettirildikden sonra keyfiyet elviye-i mülhaka mutasarrıflıklarına bâ-muharrerât-ı senâverî tevcîh ve tebellüğ kılınmış olmağla ba‘de ma‘a tahrîr terike içûn kurâ ve nevâhiye gönderilecek me’mûrini şer‘iye dahi bargir isticârına muhtâc olanların verecekleri ucurânın mal sandıkları içûn ber mûcebi nizâm alınacak terike rüsumatından tesviye ve i‘tâsıyla masraf cedvellerine idhâl ve imlâsı ve bir göne sûisti‘mâlat vukû‘a getirilmemesi husûsunun mülhak kaza ve nevâhî ka’imakam ve müdiranına tebliğiyle usûl-u mezkûrenin mer‘iyyü'l-icrâ dutulmuş husûsuna bezli himem buyrulmak bâbında irâde efendim hazretlerinindir. Fî 18 Zi'l-Hicce Sene 87 ve Fî 9 Mart Sene 286.

120. Belge No 2:

Numero 97

Canik Sancağı Mutasarrıflığına

Sa‘âdetlü Efendim Hazretleri

Evkâf-ı müte‘allik cihâtın sûret-i tevcîye hakkında bi'l-tanzîm huzûr-u ‘âliyye ‘arz olunarak icrâ-yı ahkâmına irâde-i seniye-i cenâb-ı pâdişâhî müte‘allik buyrulmuş olan nizamnâmenin nüsah matbû‘ası vilâyât-i sâireye gönderildiği misillü yüz elli nüshasının dahi tarafı senâverîye irsâl buyrulduğu beyân ‘âlisiyle bunların dâhili vilâyetde bulunan me’mûrin ve mecâlis ve mehâkime tevdî‘ ve irsâl olunarak ba‘demâ vakfa müte‘allik cihâtın emr-i tevcînde işbû nizamnâme ahkâm-ı mündericesine tevfîk mu‘âmeleye dikkâd edilmesi sekiz yüz elli sekiz numerolu ve Fî 22 Zi'l-Kâ‘de Sene 86 târihiyle şeref-vârid olan emirnâme-i sâmî-i cenâb vekâlet penâhîde emr u fermân ve mûceb-i ‘âlisi olarak evkâf-ı hümâyûn nezâret celîlesinden on altı numerosu ve Fî 2 Zi'l-Hicce Sene 86 tarihiyle şeref-tevârüt eden tahrîrat-ı ‘âliyyede dahi ber-mantûk-ı emirnâme-i sâmî-i mezkûr iktizâsının icrâ ve tevcîh-i cihât hakkında tanzîm olunacak i‘lâmât ve mazbata vesa’îr muharrerât-ı Der-sa‘âdetden isti‘lâm ve isti‘fâde hâcet his etmeyecek sûretde izâhât-ı kâfiye derc ve imlâ olunması izbâr ve beyân buyrulması ve bi'l-havâle emirnâme-i sâmî-i mezkûr ve tahrîrat-ı ‘âliyye-i mebhûse meclis-i idâre-i ve dîvân-ı temyîz vilâyet-i cerîdelerine ve sicil-i mahkeme-i şer‘iyeye ve evkâf müdürlüğü cerîdesine kayıd ve imlâ ve bunlara ve bi'l-hâssa müfettişi hükkâm-ı vilâyet fazîletlû efendiye birer kıt‘â nizamnâme i‘tâ olundukdan sonra her livânın mülhakatına bi'n-nisbe lüzûmu mikdâr nizamnâmenin lefiyle ve tevcîh-i cihât emrinde ba‘demâ işbû nizam-ı ahkamı mündericesine tevfîk mu‘âmele olunması vesâyâsının derciyle keff-i yed bi'l-cümle mutasarrıflıklara bildirilmiş olduğu misüllü Canik Sancağının Kürsi livâsıyla hâvî olduğu kaza ve nevâhî ‘âdedine nisbetle on bir ‘âded nizamnâme ol bâbda işbû tahrîrat-ı senâverînin ol mikdâr nüshalarıyla beraber leffen ahkara kılınmış olmağın işbû tahrîrat senâverînin ve nizamnâme-i ‘âliyyenin meclis-i idâre ve temyîz-i livâ ve evkâf müdürlüğü cerîdelerine ve sicili-i mâhkeme-i şer‘iyeye kaydının icrâ ve nizamnâmeden dahi birer kıt‘âsının buralara i‘tâsı ve diğerlerinin ve tahrîrat-ı senavî nüsah-ı matbû‘asının lefiyle ve ba‘d-ezîn işbû nizamnâme hükm-ü tevfîk mu‘âmele olunmasının teblîğ ve tavsiyesiyle keyfiyetinin bi'l-‘umûm kaza ve nahiyeler kaymakam ve müdiranın iş‘ârına vüsülleriyle süveri icrâ’iyesinin dahi savb-ı senâverîye serî‘an ba-mazbata izbârına himem-i ‘âlileri marûz buyrulmak bâbında irâde efendim hazretlerinindir. Fî 14 Zi'l-Hicce Sene 86 ve Fî 4 Mart Sene 86.

Varak 23, Sayfa 1

121. Belge No 1:

Numero 98

Sebeb-i tahrîr-i kitâb ve mûceb-i tasdîr-i hitâb oldur ki Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden sâhibü'l-hayrât ve râğıbü'l-hasenât Gömüle Osman bin Feyzullah meclis-i şer‘de zikr-i âtî vakfa li-ecli't-tescîl mütevellî nasb ve ta‘yîn eylediği mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Hafız Mehmed Emin Efendi ibni Hafız Süleyman Efendi mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer‘i ve i‘tirâf-ı sarîh-i mer‘î idûb vakf-ı âtiyü'l-beyânın sudûruna değin yedimde kendi binâ ve inşâ itme mülk ve hakkım olub medîne-i mezbûreye mülhak Çarşamba kazası kurâsından Katırağzı karyesine vâki‘ bi tarafdan ırmak ve bir tarafdan Hanife Hatûndan almış olduğum tarla ve bir tarafdan Köprübaşında Minnet oğlu Abdullah dûhan tarlası ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd bir bâb kahvehâne ve bir ahur ve bir samanhane ma‘a havlu vakf-ı sahîh-i ve müebbed ve habs-ı sarîh-i muhalled ile vakf ve habs edûb şöyle şard ve ta‘yîn eylediğim ki kahvehâne ve ahur ve samanhane ma‘a havlu-yu mezkûrları yed-i mütevellî ile icâr olunub hâsıl olan icârelerinden senede bir hatm-i şerîf tilâvet oluna ve yarım kıyye şem‘-i ‘asel iştirâ olunub Sa‘di Bey Câmi‘-i Şerîf'inde ikâd oluna ve fazlası mütevellî olan vazife mukâbil-i ahız eyleye ve hâsıl olan ecri mesûbâtları ba‘de ve fâtihi benim ile akrabâ-ı ta‘allukatım rûhlarına ihdâ oluna ve tevliyet-i mezkûre mademki hayatta oldukça kendim mütevellî ve ba‘de vefât-i mûmâ-ileyh Hafız Mehmed Emin Efendi mütevellî ola ba‘de vefâtı evlâdı evlâdı evlâdı mütevellî ola ve ba‘de inkırâzihim hâkim-i belde ma‘rifetiyle mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden ber mütedeyyin kimesne mütevellî ola ve vakf-ı mezbûrun tevliyeti bana meşrûta ola tebdîl ve tağayyürrü mârraten ba‘de uhrâ yedimde ola deyû kahvehane ve ahur ve samanhane ma‘a havlu-yu mahdûd-u mezkûrları fâriğan ‘ani'ş-şevâgil mütevellî mezbûre teslîm ol dahi sâ’ir mütevellîyan-ı evkâf gibi bürheten mine'z-zamân tasarrûf eyledi dedikde gıbbe't-tasdîk-i şer‘i vakf-i mezbûr kelâmını semti âhara sârife olub vakf-ı ‘akâr İmam-ı a‘zam ve hümâm-ı efham Ebû Hanîfe el-Kûfi hazretleri katında menzile-i ‘ariyetten olmağla rücû‘u meşrûh-u ve İmam-ı Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî hazretleri katında Vâkıf-ı menâfi‘ vakfı nefsine şart ile vakf-ı batıl olduğuna bina’ên vakf-i mezbûrdan rücû‘ kahvehâne ve ahur ve samanhâne ma‘a havlu-yı mezkûrlar ke'l-evvel mülküme istirdâd iderim diyecek mütevellî mûmâ-ileyh cevaba tasâdi edûb eğerki hâli tasdîr olunan minvâl üzerinde olduğu câ’î eşkâl değildir lâkin Arif-i Samadani Ebû Yusuf eş-Şehir bi'l-İmam-ı Sânî hazretleri katında vakıf-ı mücerred vakaftü demekle ve İmam Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî hazretleri katında teslîmi ile'l-mütevellî olmağla vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olduğu red ve teslîmden imtinâ‘ ile hâkim-i muvakki‘ sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsnü-meâb efendi hazretleri huzûrunda müterâfi‘ân ve her biri mübteğâsınca fasl u hasma tâlibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh

esbeğallâhü ni’amehû ‘aleyh hazretleri dahi tarafeynin edilesine nazar ve mubtil-i hayır olmakdan hazer edûb ‘âlimen biʾl-hilâfiʾl- icârî beyneʾl-e’immetil eslâf vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hüküm itmeyin min-ba‘d vakf-ı mezbûr sahîh-i lâzım oldu . “Fe-men beddelehû ba‘demâ-semi‘ahû fe-innemâ ismühû ‘aleʾllezîne yübeddilûnehû innallâhe semî‘un ‘alîm ve ecrüʾl-vâkıf ‘aleʾl-hayyiʾl-cudil kerîm, cerâ zâlik. ” Fî 2 Muharremü'l-Haram Sene 87.

122. Belge No 2:

Numero 99

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Husûs-ı âtiʾl-beyânın mahâllinde fâsıl ve istimâ‘i içûn kıbel-i şer‘den me’zûnen biʾl-iltimâs irsâl olunan Kâtib Mevlâna es-Seyid Hasan Tahsin Efendi ibni Osman Efendi medîne-i Samsun kurâlarından Sultan Bayezid-i Veli-tâbe serâhu-hazretleri vakfı arazisinden Çorak karyesi hudûdu dâhilinde vâki‘ münâza‘ün-fîh olan Eskicili nâm tarlaya varub huzûr-u müslimînde ‘akd-i meclis-i şer‘-i ‘âli ittıkde medîne-i mezbûrenin Hayat deresi karyesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden sâhib-i ‘arzuhâl Panayod veledi Lefter meclis-i ma‘kûd-u mezkûrda Canik Sancağı evkâf müdiri Ahmed İsmet Efendi tarafından Mürsel vekîl-i evkâf kâtibi Hafız Salih Efendi hâzır olduğu hâlde mezkûr Çorak karyesi ahâlîsinden olub zikr-i câ’î tarlaya tapu-yu evkâf mutasarrıfları mütehakkık olan sağîr Abdi bin Hasanʾın tesviye-i umûruna li-ecliʾl-husûsme vasî-i mansûbu ve Mehmed bin Osman tarafından dahi vekîl-i müseccel-i şer‘iyesi ve tarlayı mezkûrda müşterekleri ve derûn-u ‘arzuhâlde mezkûruʾl-isim Salih kethüda ibni Mehmed müvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb bir tarafdan Ahmed Ağa ve bir tarafdan Taş Pınar önünden gelen tarîk ve bir tarafdan Kurd Ömer oğlu tarlası ve bir tarafdan ırmak ile mahdûd merkûmunun ‘aleʾl-iştirâk bâ-tapu mutasarrıf oldukları bir kıt‘â tarlalarında mukarrer işbû mu‘âyene olunan tahmîn ve bâ-keyl-i âsitâne bir kile tohum istî‘âb ider bir kıt‘â parçacık bundan iki sene ‘akdem fevt olan babam Lefterʾin dört sene taht-ı zirâ‘atinde olub babam mezbûr fevt olalı mahâl-i mezkûrda merkûm Salih müdâhale ve beni zirâ‘atden men‘ ider su’âl olunub vâki‘ olan müdâhalesinin men‘ matlûbumdur deyû da‘vâ ittikde gıbbeʾs-su’âl vasî ve vekîl vâsıl-ı merkûm Salih kethüdâ cevâbında mahâl-i mezkûr işbû yedimde mevcûd bir kıt‘â evkâf tapusu nâtık olduğu üzere dâhil havza tasarrufumuz olan tarlamızdan olub târih-i i‘lâmdan altı sene mukaddem biʾl-ifrâz işbû hâzır biʾl-meclîs Çakır Hüseyin Ağaʾya beynimizde ma‘lûmüʾl-icâr ile verilüb merkûm Hüseyin Ağa parça-i

mezkûre ganem baturub müddeʿi-i merkûm Panayodʾun babası müteveffây-ı mezbûr Lefter ile dört sene müşterek olarak tütün zerʿ itmiş ise de şimdi icâr-ı mezkûrun fesh etmemle merkûm menʿ iderim deyû müddeʿi-i merkûm Panayodʾun inkârına mukârin tasâdîk eylediği defʿini ve mazmun-ı tapuyu mezkûru her biri

Sah sah sah

Varak 23, Sayfa 2

Sah sah sah

Mahâllinde ledeʾt-tezkiye ʿadl ve makbûlüʾş-şehâde edükleri ihbâr olunan Badurlu karyesi ahâlîsinden Çömez oğlu Osman bin İbrahim ve Osman Çavuş bin Mustafa ve Güdüklü karyesi ahâlîsinden Mahmud bin Ahmed ve Küçük Ali bin İbrahim ve mezkûr Hayat deresi karyesi ahâlîsinden ve Rum milletinden Kalaycı Tudori veledi Yani nâm kimesneler şehâdetleriyle mahâl-i mezkûr üzerinde biʾl-müvâcehe vech-i şerʿi üzere isbât itmeyin müvâcehesinde parça-i mezkûre merkûm Panayodʾun bi vech-i şerʿi müdâhalesinin menʿ-i ile merkûmunun kemâ fîʾs-sâbık tasarruflarına tenbîh eylediği mevlânâ-i mûmâ-ileyh mahâllinde ketb ve tahrîr-i ve maʿan mürsel ümenâ-i şerʿle meclis-i şerʿ-e gelüb ʿalâ vukûʿihî inhâ ve takrîr eylediği tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʿâlilerine iʿlâm olundu. Fî 9 Muharremü'l-Haram Sene 87.

123. Belge No 1:

Numero 100

Maʿrûz-ı dâʿîleridir ki

Zikr-i âtî husûsunun mahâllinde fâsıl-u hasmı içûn bu daʿileri biʾn-nefs medîne-i Samsun kurâsından Karam Samsun karyesinde vâkiʿ münâzaʿün-fîh olan mahale varub huzûr-u müslimînde ʿakd-ı meclis-i şerʿ-i ʿâli olundukda medîne-i mezbûrenin Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden sâhib-i ʿarzuhâlde Günbol oğlu Hüseyin bin Mehmed meclis-i maʿkûd-u mezkûrdan derûn-u ʿarzuhâlde mezkûruʾl-isim karye-i mezbûre sâkinelerinden maʿrifetûʾz-zât Ayşe bintî Süleyman müvâcehesinde mezbûrenin zevci Laz Hasan hâzır olduğu hâlde işbû muʿâyene olunan üç tarafdan mezbûre Ayşe tarlası ve bir tarafdan tarîk-i ʿâm ile mahdûd harman ve samanhane ʿarsasıyla karye-i mezbûre ahâlîsinden olub tarih-i iʿlâmdan bir sene mukaddem duyûn-u terikesinden ez-yed olduğu hâlde fevt olan Maraz oğlu Hasan bin Yusufʾun ileʾl-vefat şirâʿen yedinde mülk ve hakkı olub vefat eylediğinde müteveffây-ı mezbûrun terikesi maʿrifetiʾş-şerʿle tahrîr ve işbû bir kıtʿâ defter-i kassâm-ı

nâtık olduğu üzere mezkûr harman ve samanhane ‘arsasıyla müteveffây-ı merkûmda ma‘lûmü'l-mikdâr alacağım mukâbelesinde ‘alâ vechihi'l-guremâ ve bâ-ma‘rifeti'ş-şer‘i bana vermiş ise de şimdi harman ve samanhane ‘arsasına mezbûr ve Ayşe bi-gayr-ı hak müdâhale ider su’âl olunub müdâhale-i vakıfasının men‘-i matlûbumdur deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe's-su’âl mezbûre Ayşe cevâbında harman ve samanhane ‘arsası benim tarlam itîsâlinde olub ve benim olmak zu‘umuyla müdâhalesini ikrâr lâkin müteveffây-ı mezbûr Hasan'ın mülk-ü müşterâsı olduğu inkâr itmekle müdde‘i-i merkûm Hüseyin ber-vech-i muharrer müdde‘asını mahâllinde her birleri lede't-tezkiye ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezbûre ahâlîsinden Emrullah bin Ali ve Mehmed bin Ali ve Bilal bin Mahmud nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-müvâcehe ber-vech-i şer‘i üzere isbât itmeyin mûcebince müdde‘i-i merkûm Hüseyin'e ‘arsa-i mezbûr içûn mezbûre Ayşe Hatûn bi-vech-i şer‘i müdâhaleden men‘ olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 10 Muharrem Sene 87.

124. Belge No 2:

Numero 101

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Mahâllesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Usta Haci Kireki veledi Hıristo meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde mahâlle-i mezbûre mütemekkinelerinden ve millet-i merkûme nisvânından işbû ba‘isetü'l-rakîm Ödükiye bintî Mihail mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-ı âtiyü'z-zikrin sudûruna değin Esbak Samsun nâ’ibi Mevedetlû Mehmed Said Efendi'nin imzasıyla mümzâ mührüyle memhûr ve bin iki yüz seksen senesi şehri Zi'l-Hicceti'ş-Şerîf'in yirmi beşinci günü târihiyle müverrah işbû bir kıt‘â hüccet-i şer‘i nâtık olduğu üzere şirâ‘en yedimde mülk ve hakkım olub medîne-i mezbûre Hükümet Caddesi'nde vâki‘ bir tarafdan Sinobi Lefter ve bir tarafdan Abastol ‘arsaları ve bir tarafdan leb-i derya ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ‘ârzen on tûlen yirmi be-hesâbı't-terbî‘-i iki yüz zirâ‘ ‘arsamı tarafeynden icâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile iki bin dört yüz gurûşa mezbûre Ödükiye bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin dört yüz gurûşa müşterî-i mezbûre Ödükiye yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalîm kalmayûb mezbûre Ödükiye'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur

keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şerʿî mâ-vakaʿa biʿt-taleb ketb olundu. Fî 15 Muharrem Sene 87.

Varak 24, Sayfa 1

125. Belge No 1:

Numero 102

Medîne-i Samsun kurâlarından Kadamud karyesinde sâkine ve zât-ı taʿrîf-i şerʿi ile maʿrife Aliyke bintî Mehmed nâm Hatûn ile meclis-i şerʿ-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûre civârında Kızılcık Deli nâm mahâlde sâkin ekrâd tâ’ifesinden işbû bâʿisüʿl-kitâb Hüseyin bin Hasan mahzarında bi-tavʿihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ʿakd-i âtiyüʿz-zikrin sudûruna değin Esbak Samsun nâ’ibi fazîletlû Mehmed Emin Efendiʿnin imzâsıyla mümzâ ve mührüyle memhûr ve bin iki yüz seksen iki senesi şehri Ziʿl-Hicceti ʿş-Şerîfʿin ikinci günü târihiyle müverrah işbû bir kıtʿâ hüccet-i şerʿiye nâtık olduğu üzre şirâʿen yedimde mülk ve hakkım olub medîne-i mezbûre civârında mezbûr Kızılcık Deli nâm mahâlde vâkiʿ bir tarafdan Şebli ağası kerimesi Şerife Hatûn zeytun bahçesi ve bir tarafdan Kulaçoğlu Selim tarlası ve bir tarafdan Hüseyin Alemdar tarlası ve bir tarafdan müteveffây-ı Hacı Seyyid Efendi zeytun bahçesi ve baʿzen tarîk ile mahdûd fevkânî dört odalı müştemil bir bâb menzilin nısf-ı hisse-i şâyiʿası İle mahdûd-u mezkûr derûnunda vâkiʿ ʿârzen mezkûr-u müstakilen eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmiresiyle tarafından îcâb ve kabûl-u hâvî şurût-u müfside ve mevâziʿadan ʿârî beyʿ-i bâtt-ı sahîh-i şerʿî ile merkûm Hüseyinʿe sekiz yüz gurûşa beyʿ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr sekiz yüz gurûşu müşterî-i merkûm yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim fîmâ-baʿd nasif-i menzil ile ʿârzen mahdûd-u mezkûrdan benim aslâ ve katʿâ benim ʿalâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûm Hüseyinʿin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şerʿî mâ-vakaʿa biʿt-taleb ketb olundu. 13 Muharrem Sene 87.

126. Belge No 2:

Numero 103

Müceddeden İnşâ Olunan Dûhan Çarşusı Hakkında Sâdır Olan Fermân-ı ʿÂlîşan

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmüʿl-ʿâlem müdebbir-i umûruʿl-cumhûr biʿl-fikriʿs-sâkıb mümehhidi mehâmmiʿl-enʿâm biʿr-reyiʿs-sâ’ib-i mümehhid-i bünyânüʿd-

devlet-i veʾl-ikbâl müşeyyid-i erkânüʾs-saʻâdeti veʾl-iclâl el-mahfûfu biʾl-sunûfi ʻavâtıfiʾl-melikiʾl aʻlâ Trabzon vilâyeti valisi ve Mecîdiye Nişân-ı Hümâyûnʾunun birinci rütbesini hâʾiz ve hâmili ve Berzem Muhlis Paşa Adem Allahu teʻâlâ iclâlehû ve iftihârehuʾl-ʻâli veʾl-ʻâzım müstecmiʻu cemîʻuʾl-meʻâlî veʾl-mefâhir el-muhtassu bi-mezîdi ʻinâyetiʾl-melikiʾl eimme ricâl-i devlet-i ʻâliyyemde vilâyet-i mezkûre defterdârı Salim Efendi dâme ʻuluvvuhû veʾl-mefâhirüʾl-ʻulemâʻiʾl-mütehakkık nâʾib ve müftüler- zîde ʻilmuhû ve mefâhirüʾl-emâcid veʾl-ekârim saʾir aʻzâ-i mecâlis-zîde mecduhûm tevkîʻ-i refîʻ-i hümâyûnu vâsıl olacak maʻlûm ola ki Samsun ve mülhakatında kesret üzre dûhan mahsûlü olduğu hâlde rüsûmât nezâretine mahsûs daîre ve mağazalar bulunmayub kira ile tutulan mahâllere cânib-i mîrîden beher sene hâbîl-i icâre verilmeyin ve bununla beraber mezkûr mahâller idârece kâfî olmasıyla tüccâr ve zürrâʻa dahi envâʻ-ı müşkülat-ı mûceb olmakda idüği mukaddemâ meʾmûriyeti teftîşiye tarafında tahkîk ve müşâhede olunarak orada Hacı Mehmed Ağa konağı ʻarsası demekle maʻrûf olub cânib-i mîrî içûn satun alınmış ve bir tarafdan karantinahane binâ kılınmış olan on dokuz bin bu kadar zürrâʻ vüsʻatinde ʻarsa-i hâliyenin bahra nâzır olan mahâlline kifâyetle bir nezâret dâiresi ve yanına hîfs-ı evrâk ve eşya içûn bir defterhane ve bir tütün bazarı ile müştemilat-ı sâʾiresi yapılmak ve huzûr mahâlleri dahi aralarından vasîʻ ve senevî yollar ifrâzıyla kıtʻâtiʾl-münâsebeye biʾt-taksîm barça barça dûhan tüccarına satılarak üzerlerine kendü taraflarından mağazalar inşâ ettirülmek ve bu tevsîye ile hem Samsun şehrinin iʻmâr ve tezyini ve hemde dûhan tüccarını tervîc ile rüsûmunun nâʾibini cihetlerinden dolayı muhâsenat-ı ʻadîde vücûda getirülmek içûn tüccarın muvâfakatleri biʾl-istihsâl keyfiyet-i meʾmûriyeti teftîşiye tarafından inhâ olunarak tesviyesine irâde-i seniye-i mülûkâne teʻâllikiyle bir kıtʻâ emr-i şerîfin tasdîr kılınmış ve ol aralık meʾmûriyeti-ı müşârün-ileyhanın lağvı cihetle bu iş ber-teʾahhur itmiş isede karar-ı mezkûrun lüzûmu icrâsı lâzımesi cihet-i tahakkuk itmesine mebnî ebniye-i mezkûrenin inşâsı sen ki vâlî-i müşârün-ileyhsin muʾahharan tarafına havâle olunmuş olmasıyla îcâb-ı biʾl-icrâ buna dâʾir evvel ve âhir vâlid olan muharrerât ile harîta ve pusulada marûʾz-zikr on dokuz bin iki yüz on beş zirâʻ atmış iki santim ʻarsadan bin dört yüz otuz arşun yirmi beşer santimi nezâret dâiresi ve havlusu ile defterhanesi ve iki bin yüz üç zirâʻ atmış santimi dûhan bazarı ve bin altı yüz yirmi arşun ile karantinahane ile havlusu ve altı bin iki yüz doksan bir zirâʻ kırk dokuz santimi dûhan çarşusı aralarında kalan yollar ile çeşmeler vesâire

Sah sah sah

Varak 24, Sayfa 2

Sah sah sah

ve dört yüz elli arşunı daîre-i nezâret ile karantinahane beyninde bırakılarak tarîk ve yüz atmış üç arşunı istikâmet-i ebniye ve kırk altı zirâ‘ doksan santimi dahi Bekir nâm kimesneden alınan yeri tesviye içûn tek olunarak yalnız yedi bin yüz on zirâ‘ otuz sekiz santimin mağazalar inşâ olunmak üzre tâlibleri olan tüccâr furûhtuyla ‘arsa-ı merkûme emvâli mîrîyeden mahdûd olduğundan mülkiyeten tasarrûf olunması ve tütün zürrâ‘ ve tüccârının kesb-i emniyetleri içûn daîre-i merkûmenin dâ’imâ orada idâre edilmesi bâbında emr-i şerîfin tasdîr-i gösterilmiş olduğuna ve mezkûr daîre ve müştemilât-ı sâye-i muvaffakiyet vâye-i şâhânemde bu kere itmâm olunmuş idüğüne binâen ‘arsa-i mebhûsenin sûret-i meşrûha ve vechle taksîmiyle ber-minvâl-i muharrer mülkiyetten ta‘rîf olunması ve ber-mûcebi iş‘âr dûhan rusûmunun şimdiki usûlü üzre emâneten idâresi devam itdikçe ve yahud ilerüde biʾl-îcâb maktû‘en iltizâm olunur ise o hâlde dahi daîre-i mezkûre terk ve ta‘tîl olunmayub yine orada idâre edilmesi bâbında Şûrâ-yı Devletʾde verilen karâr üzerlerine biʾl-istîzân müte‘allik ve şeref-sudûr olan irâde-i seniye-i şâhânem muktezâ-yı münîfine tevfîkan müceddeden işbû emr-i celîlüʾl-kadrim isdâr ve tesyâr kılınmağın ber-vech-i meşrûh icrâ-yı îcâbına bezli miknet ve siz ki defterdar vesâir mûmâ-ileyhim siz mazmûn-ı emr-i şerîf meczûmunuz oldukda mûcebi ve muktezâsının ibkâsına siz dahi sarf-a rû’yet ve dikkat eyleyesiz tahrîran Fiʾl-yevmiʾs-sânî min-şehri Zil kâ‘detiʾş-şerîfe li-sene sitte ve semânîn ve mi’eteyn ve elf.

127. Belge No 1:

Numero 104

Canik Mutasarrıflığı Makâm-ı ‘Ulyâsına

Numero 59

Hançerli Mahâllesiʾnde mal müdiri fütüvvetlü Osman Efendi bendelerinin hayrât olarak inşâ etmiş olduğu çeşmeden cereyân iden mâî lezizin ayağı mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Hacı Kavas ve Mehmed Efendi ve Şerîf nâm kimesnelerin hane ve havlu ve bahçelerinde murûz ideceği cihetle bu husûsa Mehmed Efendi ve Şerif Ağa tarafından eğerci mu‘âfakat olunmuş ise de merkûm Hacı Kavas kendüsine mazarrat olunduğu beyânıyla mezkûr su yolunun âhar-ı mahâle naklini istirhâm itmekden nâşî şifâhen sâdır olan irâde-i ‘âliyye cenâb-ı mutasarrıfı efhamileri üzerine oraya ‘azîmet olunarak ebniye me’mûru Lefter Ağa dahi birlikte olduğu ve mahâl-i mezbûre ahâlîsinden lâzım gelenler ve Hacı Kavas hâzır

bulunduğu hâlde mahâl-i münâza‘a keşf ve mu‘âyene olundukda leffen takdîm olunan harîtadan keyfiyet rehin-i ‘ilmi ‘âlem şümûl âsafâneleri buyrulacağı vechle işbû mâî leziz mecrâsının birazı merkûm Hacı Kavasʿın bahçesi kenarında ve bir mikdârcık mahâlî dahi çamaşırlık mevki‘inde mürûr ideceği anlaşılmış ve bu tarîkin mahâl-i âharın tahvîli bir çok tekellüfâta muhtac olduğu dahi rehin-i rütbe-i tahkîk bulunmuş olduğundan bunun bir su-yu suhûlet-i cüstücu olundukda merkûm Hacı Kavasʿın iskânından başka bir tarîk olamadığına mebnî merkûm Hacı Kavasʿın ‘arsasında mezkûr su yolu içûn bir barmak mahâl alınmayub yapılacak rıhtım torbasının kenarında kemâl-i metânetle yapılmak ve vakten mineʿl-evkât mezkûr rıhtım fenâyab olur ise masârifât-ı mahâl-i mezbûr ahâlîsi tarafından tamâmen tesviye kılınmak ve vakti hacette mûcebiyle ‘âmel olunmak üzere işbû şerâitin sicil-i mâhkemeye kayıdıyla beraber yedinde senet olmak üzere kendüsüne dahi meclâs-i beledî tarafında bu yolda bir mazbata verilmek üzere merkûm Hacı Kavas ilzâm edilmiş ve bu sûretle orada mevcûd bulunanlar tarafından dahi tasvîb ve tasdîk kılınmış olduğundan eğerci nezdi ma‘âlî vefd mutasarrıfı efhamilerinde dahi keff-i yed rehin-i tasvîb buyrulduğu hâlde icrâ-yı muktezası zımmında keff-i yedin beledî-i meclis-i riyâsetine emr-ı havâle buyrulması bâbında emr u fermân hazret-i men-lehüʿl-emrindir. Fî 23 Receb Sene 86.

128. Belge No 2:

Biʿl-kayıd ber-mûcebi karâr-ı meclis-i bir kıt‘â mazbatanın tanzîm-i zımmında meclis-i beledî-i nüvvâba. Fî 25 Receb Sene 86.

129. Belge No 3:

İşbû meclis-i idâre-i livânın mazbatasında gösterildiği vechle mûmâ-ileyh Hacı Kavasʿın torbasının kenarında inşâ olunan rıhtım nağmın kemal-i metametle inşâsı ve vakten mineʿl- evkât fenâyab olur ise masârifesi mahâlle-i mezbûr ahâlîsi tarafından tamâmen tesviye olınmak ve işbû şerâ’itin tescîl-i mâhkemeye kayd-ı zımmında cânib-i şer‘i şerîfe havâlîsi lâzım geleceği tezekkür olumuş ise de ol bâbda emr u fermân hazreti veliyyiʿl-emrindir. Fî 27 Receb Sene 86.

130. Belge No 4:

Biʿl-kayıd ber-mûcebi karâr-ı meclis idâre ve belediye şer‘i Şerîfe. Fî 7 N Sene 86.

Varak 25, Sayfa 1

131. Belge No 1:

Numero 105

Medîne-i Samsun mahallâtından Bazar Mahâllesi'nde sâkin iken bundan 'akdem vefât iden Derviş Mehmed bin Mustafa bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Şerife bintî Hüseyin nâm Hatûn ile sûlb-i kebîre oğulları Mustafa ve Ahmed'e münhasıra olduğu ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâ'iz on altı sehimden olub sihhâm-ı mezbûreden iki sehmi zevce-i mezbûre Şerife Hatûn'a ve yedişer sehmi sehimden on dört sehmi ebnân-ı merkûman Mustafa ve Ahmed'e isâbet-i tahakkûkdan sonra vereseden ibni kebîr merkûm Mustafa meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zikr-i âtî menziline muttasıla-ı vâzı'atü'l-yedi beyyine ile mütehakkıka olan işbû bâ'isü'l-kitâb zevce-i mezbûre Şerife Hatûn mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idûb mûrisimiz babam müteveffây-ı mezbûra Derviş Mehmed'in ile'l-vefât yedinde mülk ve hakkım olan mahâlle-i mezbûrede vâki' bir tarafdan Arab Alizâde Hacı Seyyid Ağa menzili ve bir tarafdan Kavaklızâde Hacı Ali Ağa bahçesi ve bir tarafdan müteveffây-ı etmekçi etmekçi Osman menzili ve bir tarafdan tarîk-i 'âm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî üç oda ve bir ahur ve bir çamaşurhaneyi müştemil bir bâb menzilin ber-tashîh-i mezkûr yedi sehim hisse-i şâyi'ası bana intikâl itmiş ise de anam mezbûre menzil-i mahdûd-u mezkûru müstakilen bi-gayrı hakk vâzı'atü'l-yed itmekle su'âl olunub ber-tashîh-i mezkûr hisse-i irsiye-i şayi'âmdan keff-i yed ve bana teslîm itmeyin olunmak bi'l-verâse matlûbumdur deyû ba'de'd-da'vâ gıbbe's-su'âl mezbûre Şerife Hatûn cevâbında ber-vech-i muharrer menzil-i mahdûd-u mezkûre müstakilleten vâzı'u'l-yedimiz ikrâr lâkin menzil-i mahdûd-u mezkûr zevc-i evvelim olan müteveffâ Kör Hasan'ın şirâ'en yedinde mülkü olub târih-i hüccetden yirmi sene iki sene mukaddem ya'ni hâl-i sebâtinde bana iki bin beş yüz gurûşa semeni medfû' ve makbûzu mukâbelesinde bey' ve red ve teslîm ve ben dahi iştirâ ve temellûk idûb ol vechle sinîn-i merkûmeden beru şirâ'en mülk ve hakkım olmağla bi hakkın müstakilleten vâzı'atü'l-yed iderim deyû ba'de'd def'i ve'l-inkâr vak'a-yı mezbûreden ber-vech-i muharrer defî' meşrûhuna mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzû'asına tadbîken evvela medîne-i mezbûre mahallâtından Sa'di Bey Mahâllesi imam ve ihtiyâr meclisinden Mehmed Ağa ibni Salih ve Mustafa Yazıcı bin Mehmed ve Hüseyin Efendi ibni İsmail ve Arif Efendi ibni Mehmed nâm kimesnelerden sırren ve ba'dehû Hacı Hasan Ağa ibni Ahmed ve Hacı Mehmed Ağa ibni Hüseyin ve Hafız Süleyman Efendi ibni Hasan nâm müzekkilerden 'alenen lede't-tezkiye 'adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan sâlifû'z-zikr Sa'di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Mehmed Ağa ibni Halil ve Seyyid Mehmed Ağa ibni Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-müvâcehe ber nehc-i şer'i isbât itmeyin mûcebince müdde'i-i merkûm Mustafa menzili mahdûd-u

mezkûrdan hisse-i irsiye-i şâyi‘adan mutâlebesiyle anası râfi‘a-ı mezbûre Şerife Hatûn bi-vech-i şer‘i mû‘arazadan men‘ itmeyin mâ-vaka‘a bi'l-taleb ketb olundu. Fî 17 Muharrem Sene 87.

132. Belge No 2:

Numero 106

Vilâyet-i Anadolu'da Konya vilâyeti dâhilinde medîne-i Niğde mutasarrıflığı kurâlarından Rengi kurâsı sâkinlerinden ve teb‘âyı Devlet-i ‘Âliyye'nin Rum milletinden Cudar oğlu Panayod veledi Romanos nâm kimesne meclis-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde fi'l-asl medîne-i İsfehan ahâlîsinden ve İran Devleti teb‘âsından marû'l-beyân medîne-i Niğde'de Mısırlı el-Hâc Derviş Mehmed Ağa hanında ticâretle sâkin işbû ba‘isetü'l-vesîka Abdülhadi Ağa ibni Zeynel Abidin nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb vilâyet-i Anadolu'da ve Trabzon vilâyeti dâhilinde Samsun mutasarrıflığına müzâfe Kavaklı kazasında ve li-ecli't-ticâre sâkini iken yedimde hâlim olub bundan ‘akdem vilâyetim marû'l-beyân Vemdeki karyesine gelmekle murâd eylediğimde zikr-i âtî malûm olan eşya-i ma‘lûme-i li-ecli'l-hıfz kaza-i mezbûr hükümetine ibdâ‘ ve teslîm eylediğimde bir ‘âded kantar ve iki ‘âded çuval ve bir ‘âded kahve değirmeni ve bir ‘âded tahta anbar sandığı ve bir çay takımı ve bir yorgan ve bir ‘âded döşek ve üç ‘âded nühâs tencere ma‘a kapak ve bir ‘âded nühâs naye ve bir ‘âded nargile şişesi ve bir ‘âded kapaklı nühâs sahan ve iki ‘âded havan? ve bir ‘âded terazidir hem vesâir eşya-i ma‘lûme ile temhîrli bir kıt‘â zimem defterime mahâlinde vâzı‘u'l-yed olanlardan taleb ve da‘vâya ve ahz u kâbza defteri mezbûru semeni ve makbûzunu bana irsâl ve isâle ve husûs-u mezkûrenin mütevâkkıf olduğu umûrun küllîsine mezbûr Abdülhadi Ağa tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nasb ve ta‘yîn eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre-i kabûl ve merâmını kemâ yenbagî mahâllinde edâya ta‘ahhüd ve iltizâm eyledi dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb ve imlâ olundu. Fî 27 Zi'l-Hicce Sene 87.

Varak 25, Sayfa 2

133. Belge No 1:

Numero 107

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Trabzon Vilâyeti celîlesi dâhilinde elviye-i erbâ‘dan(üzeri çizilmiş)

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Trabzon Vilâyeti celîlesi dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Niksar kazası mahallâtından Çifte Pınar Mahâllesi ahâlîsinden Çolak Mustafa Ağa ibni Emin medîne-i Samsun'un Hükümet Konağı'nda temyîz-i hukûk meclisine mahsûs odada ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyü'l-esâsda marû'z-zikr Niksar kazası mahallâtından Kazancı Mahâllesi ahâlîsinden Derviş Hüseyin Efendi ibni Mehmed Tahir müvâcehesinde târih-i i‘lâmdan yedi sene mukaddem merkûm Derviş Hüseyin Efendi'ye bey‘ etmek üzere malımdan atmış kile hınta ve kırk kile sâ‘ir vermiş isemde merkûm Derviş Hüseyin Efendi'nin külliyen inkârına bina’ên târih-i mezkûrdan sekiz ay mukaddem Ünye meclisinde muhâkeme-i şer‘iyemiz icrâ olundukda ba‘de'l-isbât ve'l-hüküm hınta vesâir-i mezkûrları ‘aynen bana teslîm merkûm Derviş Hüseyin Efendi'ye tenbîh-i şer‘iyi lâhık olmuşdu deyû tasâdî eylediğim da‘vâmdan bi't-tavassut müslihîn-i merkûm Derviş Hüseyin Efendi ile meccânen sûlh ve husûs-u mezkûre vesâire müte‘âllik ‘âmme-i da‘vâ ve metâlibattan merkûm Derviş Hüseyin Efendi'nin zimmetini ibrâ ve her birimiz ehadûhümâ âharın ibrâsını kabûl eylediğimize da’îr seksen yedi Muharremü'l-Haram'ın on sekizinci günü târihleriyle müverrah bir bir yedlerimize birer kıt‘â ibrâ senedi dahi i‘tâ eyledik deyû tarafeynin takrîr-i meşrûhaları tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 19 Muharrem Sene 87.

134. Belge No 2:

Numero 108

Medîne-i Samsun'a müzâfe Kadı karyesinde mütemekkin iken bundan ‘akdem vefât iden Yani veledi Kalbiyo veledi Lefter'in verâseti zevce-i metrûkesi Anastasya bintî Anastaş ile anası Sultane bintî Bıraşkova ve sûlb-i sağîr oğulları Sava ve Kalbiyo ve Yori ve Mihail ve sulbî sağîre kızı Bartina'ya münhasıra ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâ’iz iki yüz on altı sehimden olub sehmi mezbûreden yirmi yedi sehim ümmi mezbûre Sultane'ye ve otuz dörder sehimden yüz otuz sehmi veledân-ı merkûmun Sava ve Kalbiyo ve Yori ve Mihail ve on yedi sehmi bintî mezbûre Bartinaya isâbet-i tahakkûkdan sonra sıgâr-ı mezbûrdan tesviye-i umûrlarına kıbeli'ş-şer‘den bâ-hüccet-i şer‘iye vasî-i mansûbeleri şahs-ı ma‘rife anaları mezbûre Anastaşya kendi tarafından bi'l-asâle mezbûrun tarafından bi'l-vasâye meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde zikr-i âtî menzilin nısf-ı hisse-i şayi‘âsına vâzı‘atü'l-yed beni beyyine ile mütehakkıka olan ümmi mezbûre Sultane'ye müvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb mûrisimiz müteveffây-ı merkûm Yani'nin ile'l-vefât yedimde mülk ve hakkı olan marû'z-zikrimiz karye-i mezbûrede vâki‘ bir tarafdan Bıçakçı Hristo

menzili ve bir tarafdan Tuman oğlu Yori menzili ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî iki oda ve iki ahuru müştemil menzilin ebniye-i memlûkesi be-sahîh-i mezkûr benim ile vasîleri olduğu sıgârı mezbûrdan ve ümmi mezbûre Sultaneʿye intikâl itmiş ise de şimdi mezbûre Sultane kendi hissesine kanâ‘at itmeyüb menzil-i mahdûd-u mezkûrun nısf-ı hisse-i şâyi‘ası olan fevkânî ve tahtânî bir oda bir odasıyla ve bir ahurunun ebniye-i memlûkesi memlûkesini bi-gayrı hak müstakilleten vâzı‘atüʿl-yed itmekle su’âl olunub keff-i yedine tenbîh olunmak biʿl-asâle ve biʿl-vasâye matlûbumdur deyû ba‘deʿd-da‘vâ ba‘deʿd-da‘vâ gıbbeʿs-su’âl mezbûre Sultane cevâbında ber-vech-i muharrer menzil-i mahdûd-u mezkûrun nısfı olan fevkânî ve tahtânî bir odaya ve bir ahurun ebniye-i memlûkesine müstakilleten vâzı‘uʿl-yedini ikrâr lâkin menzil-i mahdûd-u mezbûrun nısf-ı hisse-i şâyi‘asının ebniye-i ma‘lûmesini târih-i hüccetden yirmi sene mukaddem oğlum mûrisimiz müteveffây-ı merkûm Yaniʿnin babası müteveffâ zevcim Kalbiyoʿnun mülk ve hakkım olduğu hâlde bin sekiz yüz gurûşu semeni medfû‘ ve makbûz mukâbelesinde bana bey‘ ve sâbıkan teslîm ve ben dahi teslîm ve kabûl idûb ol vechle mülk-ü müşterâm olmağla sinîn-i merkûmdan beru menzil-i mahdûd-u mezkûrun nısf-ı hisse-i şâyi‘asının ebniye-i memlûkesine bi-hakkın vâzı‘atüʿl-yed iderim deyû ba‘deʿl-râfi‘ûʿl-inkâr def‘-i mezbûreden ber-vech-i muharrer def‘-i meşrûhasına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû‘asına tadbiken evvelen sâlifûʿz-zikr Kadı karyesi muhtar ve ihtiyâr meclislerinden Panayod veledi Hıralanbo veledi Tudori veledi Sava ve Yani veledi Sava ve Tudori veledi Bori ve Baranis veledi Yaniʿden sırren ve ba‘dehû Kostanti veledi Kalbiyo ve Dimitri veledi Mihail ve Lefter veledi Yani ve Selaki veledi Mobis nâm kimesnelerden ‘alenen ledeʿt-tezkiye makbûlüʿş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezbûre ahâlîsinden Simira veledi Yani ve Sava veledi Hıralanbo nâm nâm kimesneler şehâdetleriyle biʿl-müvâcehe ber nehc-i şer‘i isbât itmeyin mûcebiyle ba‘deʿl-hüküm müdde‘i-i vasîl ve vasî-i mezbûre Anastaşya da‘vâ mezkûresiyle mezbûre Sultaneʿye bi-vech-i şer‘i mû‘arazadan men‘ olunmağın mâ vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. Fî 19 Muharrem Sene 87.

Varak 26, Sayfa 1

135. Belge No 1:

Numero 109

Numero 30

Canik Sancağı Mutasarrıflığına

Sa‘âdetlü Efendim Hazretleri

Sinn-i rüşde vâsıl olmaksızın mahâl-i âhara nakilhâne eyleyenler hakkında eytâm sandıklarınca ne mu‘âmele lâzım geleceği ve mûrisleri diğer âharda irtihâ iden kesânın istib‘a-i husûs-i irsiyesi içûn dahi ba‘zı kavâ‘id-i tezhiliyesi vaz‘ ve te’essüs ba‘zı vilâyetlerden iş‘âr olunduğundan keff-i yed Şûrâ-yı Devletʾin mütala‘asına havâle kılınmış olduğunda eytâmın hisse-i umûruna ve mevkûfesini ahz-a kesb istihkâk eylemesi mutlaka vukû‘-u sübût-u rüşde mevkûf bulunduğumdan mahâl-i âhara hicret asıl kâ‘ide-i tagyîr idemeyüb fakad nizâmât-ı vilâyât îcâbınca her tarafda eytâm sandıkları gibi menâfî‘-i ahâlîye hizmet idecek vesâyetin müesses ve mevcûd olması lâzım geleceğinden sinn-i rüşde vusûlden mukaddem mahâl-i âhara hicret-i vukû‘-u bulan yetimin hisse-i irsîyesi gittiği mahâlde isbât-ı vücut itdükden sonra vatan-ı kadîm ve cedîdinde bulunan mahkemeler beyninde keb ve tahrîr olarak akçesi mevcûd ise derhâl idâne olunmuş ise müddet-i mu‘âyesi i‘tâmıza gitmiş olduğu mahâlde mahkemesi sandığına nakil idilerek mu‘âmele-i şer‘isinin orada icrâsı hem kâ‘ide-i şer‘iyye ve nizâmiyesinden maksad aslı olan hıfz-ı hukûk mâddesini Câmi‘-i ve hem de o misüllü nakilhâne idenleri vatan-ı yanlarında kalacak akçelerden dolayı oranın eytâm sandığına mürâca‘at-ı tevâllîerini refî‘ olacağından eytâm sandıkları hakkında mevcûd olan nizamnâmeye bir fıkra-i nizâmiye ders ve tenzîl olunması ve mûrisleri diyâr-ı âharda irtihâl idenlerinin istibka-yı hukûk-u irsiyesi zımmında hüccec ve şühûd-u istishâbıyla mûrisim mahâl-i vefâtına ‘azîmet ve bâ-vekîl irsâl itmeleri müşkilât ve tas‘îbât-ı mûcib olacağından ba‘demâ o makûle muhallefât esmânının dahi hazîneye vürûdunda mahâllînde vukû‘-u bulacak iş‘âra göre veresenin bulunduğu mahâllîn tâbi‘ olduğu vilâyetiyle biʾl-muhâbere tadhikat-ı icrâ‘asıyla bedel terikesinin n‘akdi mevcûd var ise anın resm-i nizâmesi biʾt-tevkîf üst tarafının sübût-u verâsete terettüb iden mu‘âmele-i şer‘iyesine îfâsından sonra ashâbına verilmek üzere evvel vilâyete irsâl ile mebâliğ-i mersûmenin gönderilen mahâllî şer‘iye cetvellerine masraf kaydı husûs-u muka‘id-i ittihâzı ve şâyed hukûk-u vârisin ‘adem-i sübût-u veya vârisin isbât-ı verâset esnâsında bilâ-veled vukû‘-yu irtihâli gibi esbâb-ı ‘arzaya mebnî o misillü mebâliğin i‘tâsı te’ahür ideceği olur ise bunun dahi gittiği mahâl ve menzili bende tekrar irâd-ı kayd idilerek ‘aleʾl-umûm-u mebâliğ-ı memsûse tarafından geçilmiş ise de verese tarafından makbûz senedinin ibrâ ve tarafına maktûl ise vilâyetten zimmet ‘ilm-ü haberin irsâl-i sûretleri makam-ı sâmî-i meşîhât-penâhî ile biʾl-muhâbere heyet-i ‘umûmiyede tezekkür ve tensîb olunarak zikr olunan nizâmnemaye zeyl olmak üzere kaleme alınan fıkra-i nizâmiye ile beraber biʾl-istîzân îfâyi muktezâyat-ı makrûn müsâ‘ade-i seniye-i hazreti şehinşâha buyrulmuş ve keff-i yet

ta‘âmmümen vilâyete iş‘âr ve fıkra-i mezkûrenin bir sûreti dahi leffen isbâl ve tesyâr kılınmış olduğu beyân-ı ‘âlisine meşrûh muktezâsının îfâsı Şûrâ-yı Devlet kararıyla yedi yüz seksen üç numerosu ve 4 Ziʾl-Hicce Sene 86 târihiyle şeref vârid olan emirnâme-i sâmî-cenâb-ı sedâd-penâhîde emr-u fermân buyrulmuş ve keff-i yet meclis-i idâre ve muhâsebe-i vilâyet ve dîvân-ı temyîz cerîdelerinden ve mahkeme-i şer‘iyye sicilline kayd ettirildikden sonra zeyl-i nizamnâme-i mezkûrun buyuracak tâb‘ ittrilen nüsha-ı mu‘âddidesinden lüzûm-u mikdârının elviye-i mülhaka-yı sâireye gönderildiği gibi Canik Sancağıʾnın hâvî olduğu kaza ve nahiyeleri ve nefs-i livâ mecâlis ‘âdedine nisbetle on beş kıt‘âsı leffen gönderilmiş olduğundan ber-mûceb-i emr u fermân-ı ‘âli cenâb-ı sedâd-penâhî i‘fâyı muktezîyat-ı husûsuna ‘aleʾd-devâ bezl-i himem buyrulmak bâbında irâde efendim hazretlerinindir. Fî 2 Muharrem Sene 87 ve Fî 23 Mart Sene 86.

136. Belge No 2:

Numero 110

Muhâcirîn-i Çerâkiseden ve bîkes makûlesinden Havva bintî Abdullah nâm sağîre-i işbû bâ‘isüʾl-kitâb medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesiʾnde sâkine zât-ı ta‘rîf-i şer‘i ta‘rîfe Esma bintî Abdullah nâm Hatûn (meclis-i)istîcare Talibe ve Rağibe olub lâkin sağîre-i mezbûre Havvaʾnın evliyâsından bir kimesnesi olmadığı zeyl-i hüccetde mazbûtüʾl-esâmî ihbârlarına mütehakkık olmağın sağîre-i mezbûre Havva bîkes olub nafaka ve kisveye eşeddi ihtiyâc-ı muhtâce olmağla nafaka ve kisvesi mezbûre Esman Hatûn üzerine olmak üzere hâkim-i muvakki‘ sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsnü-meâb efendi hazretleri sağîre-i mezbûre Havvaʾyı şehriye iki gurûş ücret-i kavliye mezbûre Esma Hatûna velâyet-i ‘âmmesi hasebiyle icâr ve teslîm eylediğinde ol dahi ber-vech-i muharrer isticâr ve teslîm eyledikden sonra kavl olunan ücret-i mezkûreyi sağîre-i mezbûre Havva içûn yedinde îfâya biʾl-velâye emr ve tevkîl eyledim dedikde ol dahi ber-minvâl-i muharrer kabûl ve ta‘ahhüd itmeyin mâ vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 20 Muharrem Sene 87.

Varak 26, Sayfa 2

137. Belge No 1:

Numero 111

Medîne-i Samsunʾa müzâfe Nefsi Kavak nahiyesi ahâlîsinden Hasan Efendi ibni Ali nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isüʾl-kitâb Yusuf bin Ömer mahzarında zevcesi Ayşe bintî Mehmed nâm Hatûn hâzıre olduğu hâlde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm

idûb marûʿz-zikr Nefsi Kavak nahiyesinde vâki‘ ‘akd-ı âtiyüʿz-zikr sudûruna değin yedimde bâ-hüccet-i şer‘iyye şirâ’en mülk ve hakkım olan bir tarafdan Sevbekmez oğlu Mehmed menzili ve üç tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî iki oda ve iki ahuru müştemil bir bâb menzili tarafeynden îcâb ve kabûlü hâvî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile beşlik akçe beş gurûş olmağ üzere iki bin yüz elli gurûşa merkûm Yusufʿa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin yüz elli gurûşa beşlik akçe olarak merkûm Yusuf yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim Fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûm Yusufʿun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. Fî 22 Muharrem Sene 87.

138. Belge No 2:

Numero 112

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir kiNezâret-i evkâf-ı hümâyûn mülûkâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Bafra kazasında vâki‘ Şeyh Ulaş Zâviyesi Vakfıʿnın vazîfe-i mu‘ayene ile bâ-berat-ı ‘âlîşan tevliyet ve zâviyedârlık cihetlerine ecânibden olub her nasıl üzerine biʿl-tevcîh mutasarrıfları olan Ahmed Efendi ibni Halil bilâ-veled-i zükûru vefatı vukû‘uyla ciheteyn mezkûreteyn mahlûl ve hizmet-i lâzımesi mu‘attala kalmağla vakf-ı mezkûrun keff-i yedi mahallînden ve erbâb-ı vukûfdan ledeʿl-tahkîk vakf-ı mezbûr evkâf-ı kadîmeden olarak derdest-i sicillâtta mûkayyed vakfîyesi olmayub ancak zâviye-i mezkûre el-yevm mevcûd ve ma‘mûr ve derûnunda âyende ve revendeye it‘âm-ı ta‘âm olunm‘akda olduğu vakf-ı mezbûrun tevliyet ve zâviyedârlık cihet-i mineʿl-kadîm evlâdı evlâdı evlâdı vakıfdan olanların meşrûtiyet üzere tasarrûfları müte‘âmil olmağla işbû ba‘isetüʿl-‘arz Emine Hatûn ibnetu Hamza evlâdı evlâdı evlâdı vakıfdan olarak ber-mûceb-i te‘âmüll-i kadîm tevliyet ve zâviyedârlık mezkûrun meşrûtün-ileyhi olduğu ve ciheteyn mezkûreteyn umûrunu her-vechle idâre ve rü’yete muktedire ve mütehakka edüği sancağ-ı mezkûre meclis idâresinde ma‘kûd-u huzûr-u şer‘i me‘âli ‘ûkudda hâlâ sancağ-ı mezkûre evkâf müdiri Ahmed İsmed Efendi hâzır olduğu hâlde erbâb-ı vukûf bî-garaz müslimînde ve kaza-i mezkûre ahâlîsinden Mustafa Ağa ibni Ahmed ve Mehmed Ağa İbni Hüseyin ve Mehmed Efendi ibni Ali ve Yusuf Ağa ibni Ömer nâm kesân ihbârlarıyla zâhir ve mütehakkık ve mahallî meclisinden

mevrûd bir kıt‘â mazbata me‘âlinden müstebân olmağın tevliyet ve zâviyedârlık-ı mezkûre vazîfe-i mu‘âyene-i mersûmesiyle müteveffây-ı mezbûr Ahmed Efendiʾnin mahlûlünden mezbûre Emine Hatûn ‘ûhdesine ber-mûceb-i ‘âmel-i kadîm-i evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere tevcîh ve yedine bir kıt‘â berat-ı şerîf-i ‘âlîşan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına ol ki vâki‘üʾl-hâl biʾl-iltimâs huzûr-u meyâmin nüşûr-u ‘âlilerine ‘arz ve i‘lâm olundu. Fî 23 Muharremü'l-Haram Sene 87.

139. Belge No 3:

Numero 113

Medîne-i Samsun Mahallâtından Ermeni Mahâllesiʾnden sâkin iken bundan ‘akdem vefât iden Mığırdıç veledi Astor veledi Karabetʾin verâseti zevce-i metrûkesi Garibeye bintî Karabet ile mezbûreden mütevellid sûlb-i sağîr oğlu Kivork ve sûlb-i kebîr oğlu Nazarat münhasıra ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmiʾl-ferâ’iz on altı sehimden olub sehâm-ı mezbûreden iki sehmi zevce-i mezbûre Garibeye yedişer sehimden on dört sehmi ebnân-ı merkûman Kivork ve Nazarteye isâbet-i tahakkûkdan sonra sağîr-i mezbûrun tesviye-i umûruna kıbeliʾş-şer‘den vasî-i mansûbesi anası mezbûre Gazine ile ibni kebîr-i merkûm Nazarat meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde ecnebi devleti teb‘âsından olub memâlik-i şâhânede ber-mûceb-i mu‘âhede tasarrûf-u emlâk kâ‘idesine ri‘âyet ve tasdîk ve kabûl iden İsveç ve Norveçya devleti konsolosu olub medîne-i mezbûre mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesiʾnde mukîm işbû râfi‘ü’l-vesîka Mösyö Karavili mahzarında her biri biʾl-asâle ve biʾl-vasâye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb vasîsi olduğum sağîr-i mezbûr Kivorkʾun babası müteveffây-ı merkûmun ileʾl-vefât ebniyesi müstakilen malı ve mülkü ve ‘arsasının dahi Seyyid Kutbettin Hazretleri mütevellisine mukâta‘a-i ma‘lûmesi olub ba‘deʾl-vefât ber-tashîh-i mezkûr bizler ile sağîr-i mezbûre isâbet iden sâlifûʾz-zikr Ermeni Mahâllesiʾnde vâki‘ bir tarafdan muğaddisi? Kivork menzili ve bir tarafdan vakfın müşârün-ileyh tarlası ve bir tarafdan ‘ûkudda vereseleri menzilleri ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî üç oda ile müştemil yedi rakamlı bir bâb menzili ebniye-i memlûkesinde sağîr-i mezbûrun hissesi akall-i kalîl olduğundan menzil-i mahdûd-u mezkûrun ber-vech-i muharrer ebniye-i memlûkesi mürûr-u eyyâm diğer i‘dâm ile müşrif harâb ve mâil-i türâb olub ‘imâret ve meremmete sağîr-i mezbûrun vefâ eder malı olmadığından ma‘âda gallesi dahi harcına kifayet itmeyüb tehîr olunur ise biʾl-külliye münhemdim olunarak bizlere ve sağîr-i mezbûr kadr-ı külli olmak mukarrer olmakla menzil-i mahdûd-u mezkûrun ebniye-i memlûkesi ber-minvâl-i mübeyyin on altı sehm i‘tibârlarıyla bizlerin dokuz sehmi hisse-i irsiyemiz ile sağîr-

i mezbûrun yedi sehm hisse-i şâyi‘ası semen-i misli ile âhara bey‘ ve semeni-i istirbâh olunub sağîr-i mezbûr infâk ve iksâ olunmak sağîr-i mezbûr hakkında min- külliˈl-vücûh enfâ‘ ve evlâ olmağın ber-vech-i muharrer menzil-i mahdûd-u mezkûrun ebniye-i memlûkesini müstakilen münâdî yediyle müddet-i medîde ve sûk-ı sultani ve mecma‘-ı nâs olan mahâllerde nidâ ve müzâyede olub ragabât-ı nâs inkıtâ‘ında ber-vech-i meşrûh mûmâ-ileyh Mösyö Karavili üzerinde altı bin gurûşun karârıa ziyâde ile şirâya tâlib-i âhar-ı zuhûr itmeyüb meblağ-ı mezbûr altı bin gurûş elyevm menzil-i mahdûd-u mezkûrun ebniye-i memlûkesinin semeni misilü idüği zeyl-i hüccetde muharrerüˈl-esâmi kimesneler ihbârlarıyla mütehakkık olmağın ber-minvâl-i mezkûr menzili mahdûd-u mezkûrun ebniye-i memlûkesini tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile altı bin gurûşa mûmâ-ileyh Mösyö Karavili biˈl-asâle ve biˈl-vasâye her birimiz bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimizde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kabûl eyledikden sonra menzil-i mahdûd-u mezkûr ebniye-i memlûkesinin semeni olan meblağ-ı mezbûr altı bin gurûşu müşterî-i mûmâ-ileyh Mösyö Karavili yedinden tamâmen ve kâmilen her birimiz biˈl-asâle ve biˈl-vesâye ahz û kâbz ve bi kadr-ı hısasihim beynimizde iktisâm meblağ-ı mezbûr altı bin gurûşdan sağîr-i mezbûr Kivork hissesine isâbet iden iki bin altı yüz yirmi gurûş hissesini babası müteveffây-ı mezbûrun defter-i kassâmına idhâl

Sah sah sah

Varak 27, Sayfa 1

Sah sah sah

İdhâl ile arsasına dahi bâ-ma‘rifet-i mütevelli kezâlik biˈl-asâle ve biˈl-vasâye mûmâ-ileyhe Mösyö Karavili meccânen ferâğ ve tefvîz ol dahi ber-vech-i muharrer teferrû‘ ve tefevvüz eyledi fîm-â ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûrun ebniye-i memlûkesiyle ‘arsa-yı mezkûrede bizlerin ve sağîr-i mezbûr Kivorkun benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhallerimiz kalmayûb müşterî-i mûmâ-ileyh Mösyö Karaviliˈnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur ki emsâlihî mutasarrıf olsun dedikde gıbbeˈt-tasdîkıˈş-şer‘î mâ-vaka‘a biˈt-taleb ketb olundu. Fî 7 Muharrem Sene 87.

140. Belge No 1:

Numero 114

Medîne-i Samsun kurâsından Dereköy karyesi ahâlîsinden iken bundan ‘akdem vefât iden Kahraman oğlu Bekir bin Kahraman bin Mustafa'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Ayşe bintî Bekir nâm Hatûn ile müteveffân zevcesi Alime bintî Hüseyin'den mütevellide sûlb-i sağîre kızı Fatma Kadın ve li-ebeveyn er-karındaşı Osman'a münhasıra olduğu ba‘de'l tahakkûk-u şer‘i zâhir ve nümâyan olub lâkin müteveffây-ı mezbûrun duyûn-u terikesinden ezyed olmağla terikesine dahi verese-i mezbûrun istihlâs itmeyüb keff-i yed eylediklerine bina’ên müteveffây-ı mezbûrun terikesi kasırasını kâbz ve duyûn-u müsbitesini guremâ vechle ashâb-ı hukûka edâya kıbeli'ş-şer‘den vasî-i nasb ve ta‘yîn olunan medîne-i mezbûre mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâ‘isü'l-kitâb Yusuf Efendi ibni Hacı Hasan Ağa mahzarında bi'l-vasâye ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb sâlifû'z-zikr Dere karyesinde vâki‘ bir tarafdan verese-i merkûmunun karındaşı Osman havlusu ve bir tarafdan ırmak ve bir tarafdan müşterî-i merkûm Yusuf Efendi'nin mağazası ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî iki moda ve tahtânî iki ahuru müştemil bir bâb menzili ma‘a havluyu üç bin beş yüz gurûşa ve yine karye-i mezbûrede vâki‘ iki tarafdan merkûm Osman samanlığı ve müşterek harmanı ve bir tarafdan müşterî-i merkûm Yusuf Efendi mağazası ve bir tarafdan ırmak ile mahdûd bir kıt‘â fide Bahçesini dört yüz gurûşa ve yine karye-i mezbûrede vâki‘ iki tarafdan müteveffâ Bekir menzili ve havlusu ve bir tarafdan merkûm Osman ile müşterek harman ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve diğer bir kıt‘â fide bahçesi altı yüz gurûşa ve yine karye-i mezbûrede vâki‘ iki tarafdan müteveffây-ı merkûmun menzil ve Fî de bahçesi ve bir tarafdan müşterî-i merkûm Yusuf Efendi mağazası ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd bir kıt‘â harmandan nısf-ı hisse-i şâyi‘asını üç yüz gurûşa ve yine karye-i mezbûrede vâki‘ bir tarafdan ırmak ve iki tarafdan müteveffây-ı merkûmun menzili ve havlusu ve bir tarafdan müşteri-yi merkûm Yusuf Efendi mağazası yanında tarîk-i ‘âm ile mahdûd iki odalı müştemil bir bâb Laz odasını üç yüz gurûşa ve bir ‘âded müs‘anel her keyl yüz gurûşa ve bir ‘âded anbar ve fıçı atmış gurûşa ve iki re’es mu‘âyene camuş öküzlerini bin gurûşa ve bir ‘âded ‘araba ma‘a takım iki yüz gurûşa ve bir ‘âded sapan timuru ma‘a takımı elli gurûşa bir ‘âded balta ve bir ‘âded kisrayı ve iki çapa ve bir ‘âded keseri yirmi gurûşa ve bir ‘âded hayli öküz yularını yüz gurûşa ve bir ‘âded ocak zinciri ve bir ‘âded sac ma‘a sac ayağı yirmi gurûşa ve on üç kıyye yüz dirhem emân nühâsı iki yüz gurûşa cem‘ân yedi yüz yüz elli gurûşa münâdî ma‘rifeti müddet-i medîde karye-i mezbûrede ve mecma‘-ı nâsda nidâ ve müzâyede olub ragabât-ı nâs bi'l-külliye mukâta‘a olduktan sonra meblağ-ı mecmu‘û mezkûr yedi bin yüz elli gurûşdan her biri mûmâ-ileyhe Yusuf Efendi üzerinde karâr ve ziyâde ile talîb-i âharı zuhûr etmeyüb ve

meblağ-ı mecmu‘û mezkûr menzil ma‘a havlu ve Laz odası ve nısf-ı harman ve iki kıt‘â fide bahçesi ve bir ‘âded her keyl ve bir ‘âded anbar ve fıçı ve iki re’es mu‘ayyen camuş öküzü ve bir ‘âded ‘araba ma‘a takım ma‘a saban takımı ve bir ‘âded balta ve bir ‘âded Kirayı ve iki ‘âded çapa ve bir ‘âded keser ve bir ‘âded çekli öküz baları ve bir ‘âded ocak zinciri ma‘a sac sac ayağı ve on üç kıyye âvân nühâsdan her birinin elyevm semeni misli idüğü kıbeli ʿş-şer‘den kâtib ve ümenâ irsâl olunarak mahâllinde ba‘de ʿl-keşf ve tahmîn ve ʿl- takdîm ta‘yîn olunmağla ‘ûdulden ma‘lûmü ʿl-esâmi kesânlardan meclis-i şer‘de ‘âla tarîk-i şehâde ihbârlarıyla mütehakkık olduğundan ben bi-izni ʿl-şer‘i menzil ma‘a havlu ve Laz odası ve nısf-ı harman ve iki kıt‘â fide bahçesi ve bir ‘âded her kil ve bir ‘âded anbar ve fıçı ve iki re’es mu‘ayen camuş öküzü ve bir ‘âded ‘araba ma‘a takım ma‘a saban takımı ve bir ‘âded balta ve bir ‘âded kirayı ve iki ‘âded çapa ve iki ‘âded keser ve bir ‘âded cegelli öküz baları ve bir ‘âded ocak zinciri ma‘a sac sac ayağı ve on üç kıyye yüz dirhem âvân nühâs tarafeynden îcâb ve kabûl u hâvî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile meblağ-ı mecmû‘u mezkûr yedi bin yüz elli gurûşa mûmâ-ileyh Yusuf Efendi bi ʿl-vasâye bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan mecmû‘u mezkûr yedi bin yüz elli gurûşa müşterî-i merkûm Yusuf Efendi yedinden bi ʿl-vasâye tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim müteveffây-ı mezbûrun defter-i guremasına idhâl eyledim fîmâ-ba‘d menzil-i ma‘a havlu ve Laz odası ve nısf-ı harman ve iki kıt‘â fide bahçesi mahdûd-u mezkûrlar ile bir ‘âded her kil ve bir ‘âded anbar ma‘a fıçı ve iki re’es ma‘a camuş öküzü ve bir ‘âded ‘araba ma‘a takım ma‘a saban takımı ve bir ‘âded balta ve bir ‘âded kiraya ve iki ‘âded çapa ve bir ‘âded çengelli öküz yuları ve bir ‘âded ocak zinciri

Sah sah sah

Varak 27, Sayfa 2

Sah sah sah

Ma‘a sac sac ayağı ve on üç kıyye yüz dirhem âvân nühâs müşterî-i merkûm Yusuf Efendi ʿnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe ʿt-tasdîkı ʿş-şer‘î mâ-vaka‘a bi ʿt-taleb ketb olundu. Fî 27 Zi ʿl-Hicce Sene 86.

141. Belge No 1:

Numero 115

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Kavaklı oğlu Feyzi bin Feyzi nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde fî'l-asl Yozgat kazası ahâlîsinden olub medîne-i mezbûreden li-ecli't-ticâre mütemekkin Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Ermeni milletinden işbû ba‘isetü'l-rakîm Serkiz veledi Artin mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-ı âtiyü'z- zikrin sudûruna değin yedimde şirâ‘en mülk ve hakkım olan mahâlle-i mezbûrede Asmalı Sokağı'nda vâki‘ bir tarafdan Çarmar Kerimesi Hatice Hatûn menzili ve üç tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî iki oda ve tahtânî bir oda ve bir ahuru müştemil bir bâb menzil ma‘a havluyu tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî şurût -u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile sekiz bin gurûşa merkûm Serkiz'e bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâg ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr sekiz bin gurûşu merkûm Serkiz yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim elyevm menzil ma‘a havlu mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb merkûm Serkiz'in mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 9 Saferü'l-Hayr Sene 87.

142. Belge No 2:

Numero 116

Medîne-i Samsun mahallâtından Bazar Mahâllesi sâkinelerinden Dudu ve Emine bintî Hacı Hüseyin nâm Hatûnlar taraflarından zikr-i âtî bey‘i ikrâr ve takrîre zât-ı mezbûreleri bi'l-ma‘rifeti'ş-şer‘iye ‘ârifan-ı mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Boyraz oğlu Hasan ibni Ahmed ve Ahmed Ağa ibni Hacı Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vekîl-i sâbitü'l-vekâleleri li-ebeveyn er-karındaşları Hasan Efendi ibni el-merkûm Hacı Hüseyin kendinden bi'l-asâle kız-karındaşları mezbûretân Dudu ve Emine Hatûnlar taraflarından bi'l-vekâle meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde medîne-i mezbûre mahallâtından Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâ‘isü'l-kitâb Ali Ağa ibni Mustafa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd âtîyü'l-beyde sudûruna değin kendim ile müvekkilelerim mezbûretan Dudu ve Emine Hatûnlar ile yedlerimizde irsen ve müştereken mülk ve hakkım olan medîne-i mezbûrenin İncik Çeşmesi civârında Yusuf Efendi Çiftliği Caddesi'nde vâki‘ üç tarafdan Kara Ali oğlu Mustafa Ağa'nın Niksarlızâde Mehmed Efendi ve Hacı Alizâde Mustafa Efendi bahçeleri ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd beş rakamlı bir kıt‘â bahçemizi eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile üç bin iki yüz gurûşa bi'l-asâle ve bi'l-vekâle

merkûm Ali Ağaʿya ve bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç bin iki yüz gurûşu müşterî-i merkûm Ali Ağa yedinden biʿl-asâle ve biʿl-vekâle ahz u kâbz ve bi kadr-i hısasihim beynimizde iktisâm eyledik fîmâ-ba‘d bahçe-i mahdûd-u mezkûrda bizlerin aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalimiz kalmayûb merkûm Ali Ağaʿnın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur ki emsâlihî mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ huveʿl-vaki‘ biʿt-taleb ketb olundu. Fî 7 Safer Sene 87.

143. Belge No 3:

Numero 117

Fîʿl-asl Gümüş Hacı Köyü kasabası ahâlîsinden Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Ermeni milletinden olub medîne-i Samsunʿda ticâretle mütemekkin olan Artin veledi Serkiz meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devleti ‘Âliyye teb‘âsının millet-i merkûmesinden işbû bâ‘isüʿl-rakîm Cerad oğlu Kirkor veledi Cered mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd âtiyüʿz-zikrin sudûruna yedimde mülk ve hakkım olan kasaba-i mezbûrede vâki‘ bir bir tarafdan Boyacı Kanos ve bir tarafdan Kuyumcu İstefan ve bir tarafdan müşteri-i merkûm Kirkor menzilleri ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî iki oda ve bir mikdâr ‘arsayı müştemil bir bâb menzili tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile bin dokuz yüz elli gurûş bey‘ ve temlîk ve mahâlde kâbza taslît eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm eylediği eylediğimden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin dokuz yüz elli gurûşa müşterî-i merkûm Kirkor yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ- ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb merkûm Kirkorkʿun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. Fî 7 Safer Sene 87.

Varak 28, Sayfa 1

144. Belge No 1:

Numero 118

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden ve Devleti ‘âliyye teb‘âsının Rum milletinden Enfiyeci oğlu Pavlaki veledi Bedos meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isül-rakîm Devleti ‘Âliyye teb‘âsının millet-i merkûmesinden Taşcı Mine veledi Yorgi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd âtiyüʿz-zikrin sudûruna değin

yedimde şirâen mülk ve hakkım olan mahâlle-i mezbûrenin Kadı Köyü Caddesiʿnde vâki‘ ma’lûmüʿl-hudûd yüz on rakamlı ‘arsamdan müfrez bir tarafdan Kuyumcu Yasef menzili ve iki tarafdan kendi ‘arsam ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd tûlen yirmi bir ve ‘ârzen on altı buçuk ve be-hesâb-ı terbî‘-i üç yüz on sekiz zirâ‘ on sekiz barmak ‘arsamı tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile bin sekiz yüz gurûşa merkûm Mineye bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin sekiz yüz gurûşa merkûm Mine yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûm Mineʿnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. Fî 7 Saferüʿl Hayr Sene 87.

145. Belge No 2:

Numero 119

Vilâyet-i Anadoluʿda Konya vilâyeti dâhilinde medîne-i Niğde mutasarrıflığı nevâhîsinden Çamardı nahiyesine tâbi‘ Rengi karyesi ahâlîsinden olub li-ecliʿt-ticâre Trabzon vilâyeti dâhilinde Samsun mutasarrıflığı mahallâtından Subaşı Mahâllesiʿnde sâkin teb‘â-i Devlet-i ‘Âliyyeʿnin Rum milletinden dûhancı esnâfından iken bundan ‘akdem vefat eden Sava veledi Berediros veledi Nikolaʿnın verâseti her biri teb‘â-ı Devlet-i ‘Âliyye-i müşarünileyh millet-i merkûmeden mahâlle-i mezbûreden sâkine zevce-i Mariyya Hatûn ile Dina oğlu Yuvan ile li-ebeveyn er-karındaşı Yuvakim ve karye-i mezbûrede sâkinler Kocabaş karısı validesi Kadrina veledi Anastaş veledi Atam ve li-ebeveyn kız-karındaşı diğer Kadrina Hatûnlara münhasıra idüği bundan ‘akdem da‘vâyı sahîh-i şer‘le zimmetinde şâhideyn şehâdetleriyle mahzar-ı hıssm-ı câhidde ber-nehc-i şer‘i sâbit ve sübût verâsetlerine hükmüʿl-şer‘i lâhık olduktan sonra şahs-ı bilür karye-i mezkûre sâkinlerinden ve her biri teb‘â-i müşarünileyh ve millet-i merkûmeden İlya veledi Vasil ve Yorgi veledi Bendili nâm kimesneler ta‘rîfleriyle ma‘rife olan ümmü merkûm Kadrina Hatûn meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımüʿt-tevkîrde biʿl-verâse ve biʿl-asâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb mûrisimiz oğlum müteveffây-ı merkûmun hîn-i vefâtında yanında mevcûde biʿl-cümle terikesine vâzı‘uʿl-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkunu ashabından mahâllinde taleb ve da‘vâ ve hisse-i mebsiyemi ahz u kâbza ledeʿl-iktizâ sûlh ve ibrâya ve makbûzunu bana irsâle ve isâle husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan marûʿl-

beyân Subaşı Mahâllesiʾnde mûkayyed tebʻâ-i devlet müşarünileyh ve millet-i merkûmeden dûhancı esnâfından yeğenim Yorgi veledi Anastaş nâm kimesneyi kabûlüne mevkûfe biʾl-verâse ve biʾl-asâle ve halet-i mutlaka-ı sahîha-i şerʻi ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve taʻyîn eyledim dedikde mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 7 Muharremü'l-Haram Sene 87.

El-emru kemâ-zükira fîh. El-müvellâ-hilâfe bi-medîneti Niğde nemekahu'l-fakīr ileyhi azze şânuhu. Hoca(hâce) Seyyid el-Hâc Mehmed Said Kastamonulu Ömer Efendizâde gafera lehümâ. Es-Seyid Mehmed Said.

Varak 28, Sayfa 2

146. Belge No 1:

Numero120

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Fîʾl-asl Konya vilâyeti celîlesi dâhilinde Niğde Sancağına müzâfe Rengi karyesi mütemekkinlerinden ve Devleti ʻÂliyye tebʻâsının Rum milletinden olub medîne-i Samsun Mahallâtından Saʻdi Bey Mahâllesiʾnde mütemekkin iken bundan ʻakdem vefat eden Sava veledi Bedos veledi Nikolaʾnın verâseti zevce-i metrûkesi Mariyya bintî Yuvan ile validesi Katerina bintî Aslan li-ebeveyn er-karındaşı kebîr Yuvakim ve li-ebeveyn kız-karındaşı kebîre diğer Katerinaya münhasıra olduğu biʾl-ihbâr zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffây-ı mezbûrun da'inlerinden olub marûʾz-zikr Rengi karyesi mütemekkinlerinden ve Devleti ʻÂliyye tebʻâsının kezâlik millet-i merkûmesinden Yuvan veledi Yorgi tarafından zikr-i âtî husûs-u celb ve daʻvâ ve ahz û kâbza bâ-hüccet-i şerʻiye vekîl ve sâbitüʾl-vekâlesi Yazıcı oğlu Mihail veledi Anastaş meclis-i şerʻ-i münirde verese-i merkûmundan ümmi mezbûre Katerina tarafından kezâlik bâ-hüccet-i şerʻiye vekîl-i sâbitüʾl-vekâlesi Burgaki veledi Anastaş ve zevce-i mezbûre Marya ve ehi merkûm Yuvakim ve uhti mezbûre Katerina müvâcehelerinde üzerlerine biʾl-vekâle daʻvâ ve takrîr-i kelâm idûb müvekkilem merkûm Yuvanʾın müteveffây-ı mezbûr Savaʾnın zimmetinde cihet-i kârz-ı şerʻden işbû yedimde mevcûd bir kıtʻâ deyn temessûkü nâtık olduğu on bir bin gurûşu alacak hakkım olmağla meblağ-ı mezbûru müteveffây-ı mezbûr Sava müvekkilim mezbûr kableʾl-edâ veʾl-ibkâ fevt olmağla şimdi müteveffây-ı mezbûre verese-i mezbûreden Mariyya ve Katerina ve Yuvakim ve Burgakiden her biri biʾl-verâse ve biʾl-vekâle vâzıʻuʾl-yed itmeleriyle hîn-i meblağ-ı mezbûru müteveffây-ı mezbûrun terike-i vafîyesinden biʾl-vekâle hâlâ taleb iderim deyû baʻdeʾd-daʻvâ gıbbeʾs-su'âl verese-i vasîl ve vekîl-i merkûmundan her biri tâyiʻan ve

kat‘iyyen ikrâr ve i‘tirâf itmeleriyle mûcebince meblağ-ı mezbûru ve yine bin gurûşa müdde‘i-i vekîl-i merkûm Mihail'e müvekkil-i Yuvan içûn mûrisleri müteveffây-ı mezbûr Sava'nın terike-i vafîyesinden edâ ve teslîme asil ve vekîl-i merkûmundan her biri ilzâm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 10 Safer Sene 87.

147. Belge No 2:

Numero 121

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fî'l-asl Konya vilâyeti celîlesi dâhilinde Niğde Sancağına müzâfe Rengi karyesi mütemekkinlerinden ve Devleti ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden olub medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi'nde mütemekkin iken bundan ‘akdem vefât iden Sava veledi Bedos veledi Nikola'nın verâseti zevce-i metrûkesi Mariyya bintî Yuvan ile validesi Katerina bintî Aslan li-ebeveyn er-karındaşı kebîr Yuvakim ve li-ebeveyn kız-karındaşı kebîre Katerina'ya münhasıra olduğu bi'l-ihbâr zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffây-ı merkûmunun da’inlerinden olub marû'z-zikr Rengi karyesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının millet-i merkûme nisvânından Sara bintî Kostanti tarafından zikr-i âtî husûs-u taleb ve da‘vâ ve ahz û kâbza bâ-hüccet-i şer‘iye vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi Yazıcı oğlu Mihail veledi Anastaş meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyü'l-esâsda verese-i merkûmundan ümmi mezbûre Katerina tarafından kezâlik bâ-hüccet-i şer‘iye vekîl-i sâbitü'l-vekâlesi Burgaki veledi Anastaş ve zevce-i mezbûre Marya ve ehi merkûm Yuvakim ve uhti mezbûre Katerina müvâcehelerinde üzerlerine bi'l-vekâle da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb müvekkilem mezbûre Sara'nın müteveffây-ı merkûm Sava zimmetinde cihet-i kârz-ı şer‘den işbû yedimde mevcûd bir kıt‘â deyn temessûkü nâtık olduğu üzere dört bin sekiz yüz yirmi dört gurûşu alacak hakkı olmağla meblağ-ı mezbûru müteveffây-ı mezbûr Sava müvekkilem mezbûreye kable'l-edâ ve'l-ibkâ fevt olmağla şimdi terike-i müteveffây-ı merkûm verese-i mezbûrdan Mariyya ve Katerina ve Yuvakim ve Burgaki nâm kimesnelerden her biri bi'l-verâse ve bi'l-vekâle vâzı‘u'l-yed itmeleriyle meblağ-ı mezbûru müteveffây-ı müteveffây-ı merkûmun terike-i vafîyesinden bi'l-vekâle hâlâ taleb iderim deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe's-su’âl verese ve asil ve vekîl-i merkûmundan her biri tâyi‘an ve kat‘iyyen ikrâr ve i‘tirâf itmeleriyle mûcebince meblağ-ı mezbûr dört bin sekiz yüz yirmi gurûşu müdde‘i-i ve vekîl-i merkûm Mihail'e müvekkilesi mezbûre Sara içûn mûrisleri müteveffây-ı mezbûr Sava'nın terike-i vafîyesinden edâ ve teslîme asil ve vekîl-i

merkûmundan her biri ilzâm olundukları tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 10 Safer Sene 87.

148. Belge No 3:

Numero 122

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fîʾl-asl Konya vilâyeti celîlesi dâhilinde Niğde Sancağına müzâfe Rengi karyesi mütemekkinlerinden ve Devleti ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden olub medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesiʾnde mütemekkin iken bundan ‘akdem vefât eden Sava veledi Bedos veledi Nikolaʾnın verâseti zevce-i metrûkesi Mariyya bintî Yuvan ile validesi Katerina bintî Aslana ve li-ebeveyn er-karındaşı kebîr Yuvakim ve li-ebeveyn kız-karındaşı kebîre diğer Katerinaʾya münhasıra olduğu biʾl-ihbâr zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffây-ı mezbûrun da’inlerinden olub marüʾz-zikr medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesiʾnde mütemekkin vereseden şahs-ı ma‘rife zevce-i mezbûre Marya

Sah sah sah

Varak 29, Sayfa 1

Sah sah sah

meclis-i şer‘-i münirde verese-i merkûmundan ümmi mezbûre Katerina tarafından bâ-hüccet-i şer‘iye vekîl ve sâbitüʾl-vekâlesi Burgaki veledi Anastaş ve ehi merkûm Yuvakim ve uhti mezbûre Katerina müvâcehelerinde üzerlerine biʾl-vekâle da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb mûrisim zevcem müteveffây-ı mezbûre Sava zimmetinde cihet-i kârz-ı şer‘den işbû yedimde mevcûd bir kıt‘â deyn temessûkü nâtık olduğu üzere üç bin iki yüz otuz dört gurûşu alacak hakkı olmağla meblağ-ı mezbûru mûrisim zevcem mezbûr Sava bana kableʾl-edâ veʾl-ibkâ fevt olmağla şimdi terike-i müteveffây-ı mezbûre verese-i mezbûreden ve Katerina ve Yuvakim ve Burgakiden her biri biʾl-verâse ve biʾl-vekâle vâzıʻuʾl-yed itmeleriyle meblağ-ı mezbûru mûrisim zevcem müteveffây-ı merkûmun terike-i vafîyesinden hâlâ taleb iderim deyû ba‘deʾd- da‘vâ gıbbeʾs-su’âl verese ve asil ve vekîl-i merkûmundan her biri tâyi‘an ve kat‘iyyen ikrâr ve i‘tirâf itmeleriyle mûcebince meblağ-ı mezbûr üç bin iki yüz otuz dört gurûşu müdde‘i-i mezbûre Mariyya mûrisleri müteveffây-ı mezbûr Savaʾnın terike-i vafîyesinde edâ ve teslîme asil ve vekîl-i merkûmundan her biri ilzâm olundukları tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 10 Safer Sene 87.

149. Belge No 1:

Numero 123

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fî'l-asl Konya vilâyeti celîlesi dâhilinde Niğde Sancağına müzâfe Rengi karyesi mütemekkinlerinden ve Devleti ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden olub medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi'nde mütemekkin iken bundan ‘akdem vefât eden Sava veledi Bedos veledi Nikola'nın verâseti zevce-i metrûkesi Mariyya bintî Yuvan ile validesi Katerina bintî Aslan ve li-ebeveyn er-karındaşı Yuvakim ve li-ebeveyn kız-karındaşı Katerina'ya münhasıra olduğu bi'l-ihbâr zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffây-ı mezbûrun da’inlerinden olub marû'z-zikr medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde şahs-ı ma‘rife Elina bintî Anastas meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyü'l-esâsda verese-i mezbûrundan ümmi mezbûre Katerina tarafından bâ-hüccet-i şer‘iye vekîl ve sâbitü'l-vekâlesi Burgaki veledi Anastaş ve zevce-i mezbûre Mariyya ve ehi merkûm Yuvakim ve uhti mezbûre Katerina müvâcehelerinde üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb müteveffây-ı mezbûr Sava zimmetinde cihet-i kârzdan işbû yedimde mevcûd bir kıt‘â deyn temessûkü nâtık olduğu üzere iki bin yedi yüz elli dört gurûşu alacak hakkım olmağla meblağ-ı mezbûru müteveffây-ı Sava bana kable'l-edâ ve'l-ibkâ fevt olmağla şimdi terike-i müteveffây-ı mezbûreden verese-i mezbûrundan zevce-i mezbûre ehi merkûm Yuvakim ve uhti el-mezbûre Katerina ve Burgaki'den her biri bi'l-verâse ve bi'l-vekâle vâzı‘u'l-yed itmeleriyle meblağ-ı mezbûru müteveffây-ı mezbûrun terike-i vafîyesinden hâlâ taleb iderim deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe's-su’âl verese-i asil ve vekîl-i mezbûrundan her biri tâyi‘an ikrâr ve i‘tirâf itmeleriyle mûcebince meblağ-ı mezbûr iki bin yedi yüz elli dört gurûşu müdde‘i-i mezbûre Elina'ya mûrisleri müteveffây-ı mezbûr Sava'nın terike-i vafîyesinden edâ ve teslîme asil ve vekîl-i mezbûrundan her biri ilzâm olundukları tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 10 Safer Sene 87.

150. Belge No 2:

Numero 124

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fî'l-asl Konya vilâyeti celîlesi dâhilinde Niğde Sancağına müzâfe Rengi karyesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden olub medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi'nde mütemekkin iken bundan ‘akdem vefât iden Sava

veledi Bedos veledi Nikolaʿnın verâseti zevce-i metrûkesi Mariyya bintî Yuvan ile validesi Katerina bintî Aslan ve li-ebeveyn er-karındaşı kebîr Yuvakim ve li-ebeveyn kız-karındaşı kebîre Katerinaʿya münhasıra olduğu biʿl-ihbâr zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffây-ı mezbûrun da'inlerinden olub marûʿz-zikr medîne-i mezbûrenin Sa'di Bey Mahâllesiʿnde mütemekkine şahs-ı ma'rife uhti mezbûre Katerina meclis-i şer'-i şerîf-i kaviyyüʿl-esâsda verese-i merkûmundan ümmi mezbûre Katerina tarafından bâ-hüccet-i şer'iye vekîl-i sâbitüʿl-vekâlesi Burgaki veledi Anastaş ve zevce-i mezbûre Mariyya ve ehi merkûm Yuvakim müvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idûb mûrisim karındaşım müteveffây-ı mezbûr Sava zimmetinde cihet-i kârzdan işbû yedimde mevcûd bir kıt'â deyn temessûkü nâtık olduğu üzere iki bin dokuz yüz kırk gurûşu alacak hakkım olmağla meblağ-ı mezbûru mûrisim karındaşım müteveffây-ı mezbûrum Sava bana kableʿl-edâ veʿl-ibkâ fevt olmağla şimdi terike-i müteveffây-ı mezbûre verese-i merkûmundan zevce-i mezbûre Mariyya ve ehi merkûm Yuvakim ve Burgakiʿden her biri biʿl-verâse ve biʿl-vekâle vâzı'uʿl-yed itmeleriyle meblağ-ı mezbûru mûrisim karındaşım müteveffây-ı mezbûrun terike-i vafîyesinden hâlâ taleb iderim deyû ba'deʿd-da'vâ gıbbeʿs-su'âl verese ve asil ve vekîl-i merkûmundan her biri tâyi'an ikrâr ve i'tirâf itmeleriyle mûcebince meblağ-ı mezbûr iki bin dokuz yüz kırk gurûşu müdde'i-i mezbûre Katerinaʿya mûrisleri müteveffây-ı mezbûr Savaʿnın terike-i vafîyesinden edâ ve teslîme vekîl ve asil-i merkûmundan her biri ilzâm olunduğu tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr-u 'âlilerine i'lâm olundu. Fî 10 Safer Sene 87.

Varak 29, Sayfa 2

151. Belge No 1:

Numero 125

Trabzon vilayeti dâhilinde vâki' elviye-i erbâ'dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf'atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa merkez-i livâ bulunan Medîne-i Samsunʿun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa'âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda 'akd olunan meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Canik ve mülhakatı Rum Metropolidi rütbetlü Seferdinos Efendi ibni müvâcehesinde biʿl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm kelâm idûb bâ-fermân-ı 'âli bey'e me'mûr ve me'zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa'di Bey Mahâllesiʿnde Bortakaloğlu Sokağıʿnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusuna vâki' 'arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Hazaryan 'arsası ve bir tarafdan Devletlü Vali Paşa hazretlerinin mahdûm-u 'âlileri 'îzzetlû

Mukbil Bey Efendi ‘arsası ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz elli zirâ‘ altı barmak ve yedi numerolu ‘arsanın nısf-ı şâyi‘ni tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile mûmâ-ileyh Seferdinos Efendi'ye yedi bin beş yüz atmış iki buçuk gurûşu bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yedi bin beş yüz atmış iki buçuk gurûşu mûmâ-ileyh Seferdinos Efendi yedinden cânib-i miri içûn bi'l-emâne tamâmen ve kâmilen ahz û kâbz eyledim ba‘de'l-yevm nısf-ı ‘arsa-yı mezkûre mûmâ-ileyh Seferdinos Efendi'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 10 Saferü'l Hayr Sene 87.

152. Belge No 2:

Numero 126

Trabzon vilâyeti celîlesi dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa merkez-i livâda bulunan medîne-i Samsun'un Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olun meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isü'l-kitâb Fatma Hanım ibnetehû el-Hâc Ali Ağa tarafından zikr-i âtî bey‘-i tasdîke vekîl zevci rıf‘atlû Salih Bey Efendi ibni Ali Bey müvâcehesinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘-e me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Mahâllesi'nde Bortakaloğlu Sokağı'nda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusuna vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Hararyan ‘arsası ve bir tarafdan Devletlü Vali Paşa hazretlerinin mahdûmu ‘âlileri Mukbil Bey Efendi ‘arsası ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd be-hesâbı't-terbî‘-i yüz elli zirâ‘ altı barmak ve yedi numerolu ‘arsanın nısf-ı şâyi‘ini tarafeynden ve kabûl-û hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile müvekkile-i mûmâ-ileyha Fatma Hanım'a yedi bin beş yüz atmış iki buçuk gurûşa bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı merkûm yedi bin beş yüz atmış iki buçuk gurûşu müşterî-i mûmâ-ileyha yedinden cânib-i mîrî içûn bi'l-emâne tamâmen ahz u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm nısf-ı ‘arsa-yı mezkûre mûmâ-ileyha Fatma Hanım'ın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 11 Saferü'l Hayr Sene 87.

153. Belge No 3:

Numero 127

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa merkez-i livâda bulunan medîne-i Samsunˈun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olun meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isüˈl-rakîm Kablan oğlu Yordam veledi Kostanti müvâcehesinde biˈl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘-ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesiˈnde ve Merkez Sokağıˈnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Muşi Karabed ve bir tarafdan Bayram oğlu Esber zevcesi Meryem ‘arsaları ve bir tarafdan Abdi Reis bahçesi bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd be-hesâbıˈt-terbî‘-i yüz otuz beş zirâ‘ ve yirmi iki numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm Yurdam on üç bin beş yüz gurûşa biˈl-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on üç bin beş yüz gurûşu müşterî-i merkûm Yordam yedinden cânib-i mîrî içûn biˈl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim ba‘deˈl-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Yordamˈın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeˈt-tasdîkıˈş-şer‘î mâ-vaka‘a biˈt-taleb ketb ve imlâ olundu. Fî 11 Saferüˈl-Hayr Sene 87.

Varak 30, Sayfa 1

154. Belge No 1:

Numero 128

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Mehmed Ağa ve merkez-i livâ bulunan medîne-i Samsunˈun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda liva-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olun meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isüˈl-kitâb mekremetlû Hasan Tahsin Efendi ibni Osman Efendi müvâcehesinde biˈl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesiˈnde Hacı Hüseyinoğlu Sokağıˈnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Tokadizâde Osman Hayri Efendi ‘arsası ve üç tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbıˈt-terbî‘-i yüz on iki zirâ‘ on sekiz barmak ve on iki numerolu ‘arsanın nısf-ı şâyi‘ası

tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile mûmâ-ileyh Hasan Tahsin Efendiʾye beş bin altı yüz otuz yedi buçuk gurûşa biʾl-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr beş bin altı yüz otuz yedi buçuk gurûşu mûmâ-ileyh Hasan Tahsin Efendi yedinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim ba‘deʾl-yevm nısf-ı ‘arsa-yı mezkûre mûmâ-ileyh Hasan Tahsin Efendiʾnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 11 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

155. Belge No 2:

Numero 129

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Mehmed Ağa ve merkez-i livâ bulunan medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olun meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isüʾl-kitâb Hafız Mehmed Arif Efendi ibni Hacı Mahmud Ağa müvâcehesinde biʾl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘e me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Mahâllesiʾnde Hacı Hüseyinoğlu Sokağıʾnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Tokadi Osman Hayri Efendi ‘arsası ve üç tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbıʾt-terbî‘-i yüz on iki zirâ‘ on sekiz barmak ve on iki numerolu ‘arsanın nısf-ı şâyi‘ini tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile mûmâ-ileyh Mehmed Arif Efendiʾye beş bin altı yüz yedi buçuk gurûşa biʾl-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı merkûm beş bin altı yüz otuz yedi buçuk gurûşu mûmâ-ileyh Mehmed Arif Efendi yedinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim ba‘deʾl-yevm nısf-ı ‘arsa-yı mezkûre mûmâ-ileyh Mehmed Arif Efendiʾnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 11 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

156. Belge No 3:

Numero 130

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa ve merkez-i livâ bulunan medîne-i Samsunˈun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Tudor oğlu Nikolaki familyası işbû ba‘isetüˈl-rakîm Lofya bintî İstefan müvâcehesinde biˈl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘e me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesiˈnde Aşçı Hacı İbrahim Sokağıˈnda vâki‘ müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Hacı Seyyid Ağa ‘arsası ve bir tarafdan Bekir Efendi bahçesi ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd be-hesâbıˈt-terbî‘-i yüz yirmi zirâ‘ altı barmak ve beş numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile mezbûre Lofyaˈya on iki bin yüz yirmi beş gurûşa biˈl-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on iki bin yüz yirmi beş gurûşu müşterî-i mezbûre Lofya yedinden cânib-i mîrî içûn tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim ba‘deˈl-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûrda mezbûre Lofyaˈnın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeˈt-tasdîkıˈş-şer‘î mâ-vaka‘a biˈt-taleb ketb olundu. Fî 11 Saferüˈl-Hayr Sene 87.

157. Belge No 4:

Numero 131

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunˈun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olun meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû ba‘isetüˈl-rakîm Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Nikolaki veledi Tudoraki müvâcehesinde biˈl-emâne ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘e me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesiˈnde ve Merkez Sokağıˈnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan karantina ‘arsası ve bir tarafdan Abdurrahman Bey ‘arsası ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd be-hesâbıˈt-terbî‘-i yüz elli yedi zirâ‘ yirmi iki barmak on numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm Nikolakiˈye on beş bin yedi yüz doksan sekiz gurûş yirmi yedi pareye biˈl-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i

muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on beş bin yedi yüz doksan bir gurûş yirmi yedi pareye müşteri-i merkûm Nikolaki yedinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Nilolakiʾnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 11 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

Varak 30, Sayfa 2

158. Belge No 1:

Numero 132

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâʻdan Canik sancağı muhasebecisi Rıfʻatlû Halil Faik Efendi el-Hâc Ahmed medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Saʻâdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ʻakd olun meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Rum milletinden işbû baʻisetüʾl-rakîm değirmenci oğlu Ebustolaki veledi Yuvan müvâcehesinde biʾl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ba fermânı ʻali beyʻine meʾmûr ve meʾzûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Saʻdi Bey Mahâllesiʾnde Mehmed Ağa Sokağıʾnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâkiʻ ʻarsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Bostancı oğlu ve bir tarafdan Kocabaş oğlu Burgaki ʻarsaları ve bir tarafdan Abdi Reis bahçesi ve bir tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd ve be-hesâbıʾt-terbîʻ-i iki yüz elli dört zirâʻ on altı barmak dokuz numerolu ʻarsayı tarafeynden îcâb ve kabûl- u hâvî beyʻi bâtt-ı sahîh-i şerʻi ile merkûm Ebustolakiʾye yirmi beş bin dört yüz atmış altı gurûş yirmi yedi pareye biʾl-emâne beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştira ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı merkûm yirmi beş bin dört yüz atmış altı gurûş yirmi yedi pareye müşterî-i merkûm Ebustolaki yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Ebustolakiʾnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 11 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

159. Belge No 2:

Numero 133

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâʻdan Canik sancağı muhasebecisi Rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağıʾnda meclis-i

idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olun meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû ba‘isetü'l-rakîm Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Durmuş oğlu Haci Yordam Ağa veledi Akram müvâcehesinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Hacı Hasanoğlu Caddesi'nde müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Abdülhamid Efendi ‘arsası ve bir tarafdan Serkiz Efendi ‘arsası ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd be-hesâbı't-terbî‘-i iki yüz elli yedi zirâ‘ altı barmak dört numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm Haci Yordam Ağa yirmi beş bin yedi yüz yirmi beş gurûşa bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vechi muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yirmi beş bin yedi yüz yirmi beş gurûşu müşterî-i merkûm Haci Yordam Ağa'nın yedinden cânib-i mîrî içûn bi'l-emâne tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Haci Yoram Ağa'nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 11 Saferü'l-Hayr Sene 87.

160. Belge No 3:

Numero 134

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsun'un Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olun meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Ermeni milletinden işbû ba‘isetü'l-rakîm Mösyö Karabed veledi Oseb ve zevcesi Sirboli bintî Mardiros müvâcehelerinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Merkez Sokağı'nda müceddeden inşâ olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Kül Ahmed Ağa ve bir tarafdan Arzuman oğlu Yordam ‘arsaları ve bir tarafdan Abdi Reis bahçesi ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd yüz yirmi dört zirâ‘ dört barmak yirmi numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûman Mösyö Karabed ile zevcesi mezbûre Sirboli'ye ‘ale'l-iştirâki's-seviyy on iki bin dört yüz on altı gurûş yirmi altı pareye bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra

semeni olan meblağ-ı mezbûrdan on iki bin dört yüz on altı gurûş yirmi altı pareyi müşterî-yanı merkûman yedlerinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûman Karabed ile zevcesi mezbûre Sirboliʾnin ʻaleʾl-iştirâkiʾs-seviyy mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 12 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

161. Belge No 4:

Numero 135

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâkiʻ elviye-i erbâʻdan Canik sancağı muhasebecisi Rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağıʾnda meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Saʻâdetlü Hasan Hüsnü Paşa huzûrunda ʻakd olun meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Rum milletinden işbû baʻisetüʾl-rakîm Dimitraki veledi Haci Konstanti müvâcehesinde biʾl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ʻâli beyʻine meʾmûr ve meʾzûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Saʻdi Bey Mahâllesiʾnde ve Merkez Sokağıʾnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâkiʻ ʻarsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Deli Esber familyası ʻarsası ve bir tarafdan Abdi Reis bahçesi ve baʻzen memşâ ve iki tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd ve be-hesâb-ı terbîʻ-i yüz elli zirâʻ on altı barmak yirmi altı numerolu ʻarsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî beyʻi bâtt-ı sahîh-i şerʻi ile merkûm Dimitrakiʾye on beş bin atmış altı gurûş yirmi yedi pareye biʾl-emâne beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı merkûm on beş bin atmış altı gurûş yirmi yedi pareye müşterî-i merkûm Dimitriyaki yedinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ahz u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Dimitrakiʾnin mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb ve imlâ olundu. Fî 12 Saferüʾl- Hayr Sene 87.

Varak 31, Sayfa 1

162. Belge No 1:

Numero 136

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Kangırı kazasına tâbi‘ Güney Kışla karyesi ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl Deveci Ahmed bin Ali medîne-i Samsun mâhkemesinde meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Harput kazasının Kurd Abdal karyesi ahâlîsinden olub derûn-u ‘arzuhâlde mezkûru'l-isim Deveci Ali bin Ebubekir müvâcehesinde işbû mu‘âyene olunan konur tüylü ve burnu küpeli beş yaşında bir re’es erkek deve mülküm olan kara çeleb devemden doğma mülküm iken târih-i i‘lâmdan on beş ay mukaddem mülkümden zayî‘ itmemle şimdi merkûm Ali yedinde bulmamla bi'l-istihkâk taleb iderim deyû da‘vâ ol dahi cevâbında deve-i mevsûf-u mezkûr-u bundan bir sene ‘akdem Hekimhanı kazası ahâlîsinden gâib-i ‘ani'l-beled kâl‘a kethüdası oğlu Kenan nâm kimesnenin iki bin gurûşa iştirâ itmemle yedimde mülk-ü müşterâm olmağla vaz‘-ı yed iderim deyû ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûm Ahmed'in ber-vech-i muharrer müdde‘asını inkâr itmekle müdde‘i-i merkûm ber-vech-i muharrer mübeyyin müdde‘asına her biri usûl-ü mevzû‘asına tadbîken evvelen sırren ve ba‘dehû ‘âlenen lede't-tezkiye ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan sâlifû'z-zikr Güney Kışla karyesi ahâlîsinden ve deveci makulesinden Aşık Hasan oğlu Bekir bin Hasan ve Mehmed bin İbrahim nâm nâm kimesneler şehâdetleri her ba‘de'l-isbât ve't-tahlîf mûcebince deve-i mevsûf-u mezkûr-u müdde‘i-i merkûm Ahmed'e def‘ ve teslîm merkûm Ali'ye tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 12 Saferü'l-Hayr Sene 87.

163. Belge No 2:

Numero 137

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsun'un Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden işbû ba‘isetü'l-rakîm Beyal oğulları Nazari ve Apostol veledi Sahak müvâcehelerinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Mehmed Ağa Caddesi'nde müceddeden inşâ olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Lefter ‘arsası ve bir tarafdan Hacı Mehmed Ağa bahçesi ve bir tarafdan İbrahim Efendi bahçesi ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd yüz otuz bir zirâ‘ beş numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûman Nazari ve Apostola ‘ale'l-iştirâki's-seviyy üç bin yüz gurûşa bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden

sonra semeni meblağ-ı mezbûr on üç bin yüz gurûşu müşterî-yanı merkûman yedlerinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsayı mahdûd-u mezkûrdan merkûman Nazari ve Apostolʾun ʻaleʾl-iştirâkiʾs-seviyy mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 12 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

164. Belge No 3:

Numero 138

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâkiʻ elviye-i erbâʻdan Canik sancağı muhasebecisi Rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i idare-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Saʻâdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ʻakd olunan meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde işbû baʻisetüʾl-rakîm Mariyya bintî Yuvan nâm Hatûn müvâcehesinde biʾl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ʻâli beyʻine meʾmûr ve meʾzûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Saʻdi Mahâllesiʾnde Mehmed Ağa Caddesiʾnde müceddeden inşâ olunan dûhan çarşusunda vâkiʻ ʻarsa-i mîrîyeden müfrez bir tarafdan Tudor oğlu Lefter ʻarsası ve bir tarafdan Hacı Mehmed Ağa bahçesi ve bir tarafdan tarîk-i has ve bir tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd yüz on dokuz zirâʻ on yedi bir barmak bir numerolu ʻarsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî beyʻi bâtt-ı sahîh-i şerʻi ile mezbure Mariyyaʾya biʾl-emâne on bir bin dokuz yüz yetmiş gurûşa beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on bir bin dokuz yüz yetmiş gurûşu müşterî-i mezbûre Mariyya Hatûn yedinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûr-u mezbûre Mariyya Hatûnʾun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 12 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

165. Belge No 4:

Numero 139

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâkiʻ elviye-i erbâʻdan Canik sancağı muhasebecisi Rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Saʻâdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ʻakd olunan meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının

Rum milletinden işbû ba‘isetü'l-rakîm Tudor oğlu Lefter veledi Tudor müvâcehesinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Bortakaloğlu Sokağı'nda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Devletlü Vali Paşa'nın mahdûmu ‘âlileri ‘îzzetlû Mukbil Bey Efendi ve bir tarafdan Abrakiye ‘arsaları ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd be-hesâb-ı terbî‘-i yüz seksen zirâ‘ on dokuz barmak bir numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm Lefter'e on sekiz bin yüz yetmiş gurûş yedi pareye bi'l-emâne

Sah sah sah

Varak 31, Sayfa 2

Sah sah sah

bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on sekiz bin yüz yetmiş dokuz gurûş yedi pareyi müşterî-i merkûm yedinden cânib-i mîrî içûn tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr müşteri-i merkûm Lefter'in mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 12 Saferü'l-Hayr Sene 87.

166. Belge No 1:

Numero 140

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsun'un Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milleti nisvânından işbû ba‘isetü'l-rakîm Bortakal oğlu zevcesi Abraksiya bintî Sarafım nâm Hatûn müvâcehesinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Bortakaloğlu Sokağı'nda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Haci Anastas ve bir tarafdan Lefter ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd be-hesâbı't-terbî‘-i yüz seksen zirâ‘ bir numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile mezbûre Abraksiya Hatûn on sekiz bin gurûşa bi'l-

emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on sekiz bin gurûşu müşteriye-i mezbûre yedinden cânib-i mîrî içûn tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim ba‘deʾl-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr-u müşterî-i mezbûre Abraksiyaʾnın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 12 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

167. Belge No 2:

Numero 141

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa merkez-i livâda bulunan medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Bayrakdarzâde işbû bâ‘isüʾl-kitâb Hüseyin Efendi ibni İsmail Ağa müvâcehesinde biʾl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesiʾnde Aşçı Hacı İbrahim Ağa Sokağıʾnda vâki‘ müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Papaz oğlu Dimostan ‘arsası ve üç tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd be-hesâb-ı terbî‘-i yüz yirmi üç zirâ‘ on sekiz barmak ve altı numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm Hüseyin Efendi on iki bin üç yüz yetmiş beş gurûşa biʾl-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on sekiz bin üç yüz yetmiş beş gurûşu müşterî-i merkûm Hüseyin Efendi yedinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim ba‘deʾl-yevm ‘arsayı mahdûd-u mezkûr merkûm Hüseyin Efendiʾnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 13 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

168. Belge No 3:

Numero 142

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri

huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden işbû ba‘isetü'l-rakîm Tudor oğlu Lefter veledi Tudor müvâcehesinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Mehmed Ağa Caddesi'nde müceddeden inşâ olunan dûhan çarşusunda vâki‘ bir tarafdan Hacı Mehmed Ağa bahçesi ve iki iki tarafdan Beyal oğlu Abostol ve Nazari ‘arsaları ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd yüz otuz bir zirâ‘ üç numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm Lefter'e on üç bin yüz gurûşa bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on üç bin yüz gurûşu müşterî-i merkûm Lefter yedinden cânib-i mîrî içûn bi'l-emâne tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Lefter'in mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 13 Saferü'l-Hayr Sene 87.

Varak 32, Sayfa 1

169. Belge No 1:

Numero 143

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Sâkin iken bundan ‘akdem vefat iden Kavaklı Zabtiye Ahmed Ağa bin Bekir bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Dursun bintî Ahmed nâm Hatûn ile zevce-i mutlakası Fatıma bintî Receb'den mütevellide sulbîye-i sağîre kızı Hayriye ve li-ebeveyn kız-karındaşı Zarife ve li-ebeveyn er-karındaşı oğlu Hasana münhasıra idüği lede'ş-şer‘i'l-enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra müteveffây-ı merkûmun da’inlerinden ve mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden rif‘âtlü Abdurrahman Bey Efendi ibni Ali Bey meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyü'l-esâsda zikr-i âtî terike-i müteveffây-ı mezbûre ve vâzı‘atü'l-yed olan zevce-i mezbûre ma‘rifetü'z-zât Dursun nâm Hatûn tarafından husûs-u âtî da‘vâda husûmet ve redd-i cevâb vekîl-i müseccel-i şer‘isi mahâlle-i mezbûre muhtarı Mehmed Ağa bin Salih müvâcehesinde müteveffây-ı merkûm Ahmed Ağa zimmetinde işbû yedimde mevcûd bir kıt‘â deyn tahvîli nâtık olduğu üzere cihet-i kârzdan beş yüz yirmi beş gurûş alacak hakkım olub meblağ-ı mezbûru kable'l-ahz ve'l-istîfâ merkûm Ahmed Ağa fevt olub terike-i müteveffây-ı merkûm vekîl-i merkûm Mehmed Ağa'nın müvekkilesi zevce-i mezbûre Dursun Hatûnun vâzı‘atü'l-yed olmağla

terike-i müteveffây-ı merkûmdan meblağ-ı mezbûr beş yüz yirmi beş gurûş bana edâ ve teslîme müvekkilesine izâfetle vekîl-i merkûm Mehmed Ağaʾya tembîh olunmak matlûbumdur deyû baʻdeʾd-daʻvâ gıbbeʾs-suʾâl vekîl-i merkûm Mehmed Ağa cevâbında terike-i müteveffây-ı merkûme müvekkilesi mezbûre Dursun Hatûnun biʾl-verâse vâzıʻuʾl-yedini ikrâr lâkin müddeʻi-i mîrî mûmâ-ileyhin ber-vech-i muharrer müddeʻasını inkâr idicek müddeʻi-i mîrî mûmâ-ileyh Abdurrahman Bey Efendiʾden ber-vech-i mübeyyin müddeʻasına mütâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzûʻasına tadbiken evvelen sırren ve baʻdehû ʻalenen ledeʾt-tezkiye ʻadl ve makbûlüʾş-şehâde idükleri ihbâr olunan mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Asım Efendi ibni Hacı Seyyid Ağa ve Seyyid Ali bin Hasan Efendi nâm kimesneler şehâdetleriyle biʾl-müvâcehe ber nehc-i şerʻi baʻdeʾl-isbât veʾt-tahlîf mûcebince meblağ-ı mezbûr beş yüz yirmi beş gurûşun terike-i müteveffây-ı merkûmdan müddeʻi-i mîrî mûmâ-ileyh Abdurrahman Bey Efendiye edâ ve teslîme müvekkilesi zevce-i mezbûre Dursun Hatûndan izâfetle vekîl-i merkûm Mehmed Ağaʾya tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 25 Ziʾl-Hicce Sene 86.

170. Belge No 2:

Numero 144

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Trabzon vilâyet-i dâhilinde elviye-i erbâʻdan Canik Sancağı dâhilinde Çarşamba kazası kurâsından Çınarcık karyesi ahâlîsinden sâhib-i ʻarzuhâl Hurşid bin Mehmed meclis-i şerʻ-i şerîf-i kaviyyüʾl-esâsda zikr-i âtî hayvanata tarîk-ün takattir cânib-i miriden meʾmûriyeti hasebiyle vâzıʻuʾl-yed olan sancağ-ı mezkûr muhasebecisi rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şerʻisi Odacı Reyhan Ağa ibni Abdullah müvâcehesinde işbû muʻâyene olunan gerü bend tarafı art ağağında çifte cangalcı? tamğa ve bent tarafı kulağı tomra kesik ve kamçı tarafı kulağı delik ve kuyruk ucu beyaz camuş öküzü mülküm olan sarı camuşumdan doğma mülküm iken târih-i iʻlâmdan bir ay mukaddem mülkümden zayîʻ olmuşdur şimdi öküz-ü mevsûf-u mezkûr-u müvekkil-i mûmâ-ileyhi yedinde bulmamla biʾl-istihkâk taleb iderüm deyû baʻdeʾd-daʻvâ veʾl-istimtâk vekîl-i merkûm Reyhan Ağa cevâbında zikr olunan öküz-ü mevsûf-u mezkûru müvekkil-i mûmâ-ileyhin taraf-ı mîrîden yava olmak üzere vazʻ-ı yedini ikrâr lâkin müddeʻi-i merkûmun ber-vech-i muharrer müddeʻasını inkâr edicek müddeʻi-i merkûm Hurşidden ber-vech-i mübeyyin müddeʻasına mutabık beyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzûʻasına tadbiken evvelen Salih bin Süleyman ve Hacı Ahmed Efendi ibni Mehmed ve Mustafa

Efendi bin Mehmed nâm müzekkilerden sırren ve ba‘dehû Mehmed bin Ahmed ve Mustafa bin Salih ve Abdurrahman oğlu Hasan bin Ahmed nâm müzekkilerden ‘alenen ledeʾt-tezkiye ‘adl ve makbûlüʾş-şehâde idükleri ihbâr olunan sâlifûʾz-zikr Çarşamba kazası kurâsından Ökse karyesi ahâlîsinden Hacı Tahir bin Himmet ve Ali Osman bin Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle vekîl-i merkûm müvâcehesinde ba‘deʾl-isbât veʾt-tahlîf mûcebiyle öküz-ü mevsûf-u mezkûru müdde‘i-i merkûm Hurşidʾe def‘ ve teslîme müvekkili-i mûmâ-ileyhe izâfetle vekîl-i merkûm Reyhan Ağaʾya tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 15 Safer Sene 87.

Varak 32, Sayfa 2

171. Belge No 1:

Numero 145

Canik Sancağı Mutasarrıflığına

Sa‘âdetlü Efendim Hazretleri

Memâlik-i şâhânede ikâmet itmekde bulunan teb‘âyı İraniyeden vefat idenlerin emvâl-i metrûkelerine hükümet-i saltanat-ı seniyye me’mûrları tarafından müdâhale olunmayub doğrudan doğruya Karperdaz haneleri ma‘rifetle tahrir ve temhîr olunması bu def‘a cânib-i sefâretden bâ-takrîr iltîmas olunmuş ve eğerci teb‘âyı merkûmeden bilâ-veled vefat idenlerin vasî-i şer‘ileri olduğu hâlde emvâli metrûkelerinin ma‘rifet-i şer‘i şerîfle tahrîr ve temhîr kılınması Saltanat-ı seniyye ile olmuş müşârünileyha beyninde otuz sekizsinde ‘akd olunan mu‘âhede ahkâmı iktizâsından bulunmuş ise de muahharan Tahran sefâret-i seniyyesinden olunan tahkikatından teb‘â-i Devlet-i ‘Âliyyeʾden memâlik-i İraniyeden vefât idenlerin terikelerine me’mûrin-i hükümet-i İraniye tarafından müdâhale olunmayub doğrudan doğruya sefâret-i seniyye ve şehbenderler ma‘rifetiyle bakılm‘akda olacağı anlaşılmış ve şu hâlde mu‘âmele-i mütekabilinin icrâsı muvâfık-ı hâl ve maslahat görünmüş olacağından ba‘demâ teb‘â-i Devlet-i İraniyeden vefat idenlerin terikelerini dahi Karperdaz haneleri ma‘rifetiyle tesvîye ve tahrîr kılınmak üzere me’mûrini hükümet-i saltanat-ı seniyye canîblerinden buna müdâhale olunması usûl-ü ittihâz olunarak keff-i yed sa’ir vilâyâta dahi iş‘âr kılmağla buraca dahi îcâbında usûl-ü mezkûreye ri‘âyet kılması Hâriciye Nezâret-i celîlesi makâm-ı ‘Âliyesinden yetmiş iki Numero ve 26 Ziʾl-Hicce Sene 86 târihli şeref-vârid olan emirnâme-i sâmîde emr-u fermân buyrulmuş ve îcâbında usûl-u mezkûreye tevfîkan îfâ-i mu‘âmele olunması zımmında emirnâme-i sâmî-i mezkûrun buraca

muktezi olan mecâlis ve devâirde mu‘âmele-i kuyûdiyesi îfâ itdirilmiş olunduğundan oraca dahi işbû tahrîrat-ı senâverînin mâhkeme-i şer‘iyye ve meclis ve muhâsebe-i livâ sicil ve cerîdelerine kaydının icrâsıyla îcâb-ı hâlinde usûl-ü meşrûhaya re‘âyet idilmesi husûsuna bezli-himem buyrulmak bâbında irâde efendim hazretlerinindir. 21 Muharrem Sene 287 ve Fî 11 Nisan Sene 86.

172. Belge No 2:

Numero 146

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunˈun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâ‘isüˈl-kitâb Gül Ahmed Ağa ibni Ali Ağa ve şerîki Ali Ağa ibni Mustafa müvâcehelerinde biˈl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz mezkûr Sa‘di Bey Mahâllesiˈnin Merkez Sokağıˈnda müceddeden inşâ olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Tozanlızâde İbrahim Efendi ve bir tarafdan Muşi Karabed ‘arsaları ve bir tarafdan Abdi Reis bahçesi ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile ile mahdûd ve be-hesâb-ı terbî‘-i yüz yirmi üç zirâ‘ on sekiz numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûman Gül Ahmed Ağa ve şerîki Ali Ağaˈya ‘aleˈl-iştirâkiˈs-seviyy on iki bin üç yüz gurûşa biˈl-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on iki bin üç yüz gurûşu müşterî-yanı merkûman yedlerinden cânib-i mîrî içûn tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘deˈl-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûman Gül Ahmed ve Ali Ağaˈların ‘aleˈl-iştirâkiˈs-seviyy mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeˈt-tasdîkıˈş-şer‘î mâ-vaka‘a biˈt-taleb ketb olundu. Fî 17 Saferüˈl-Hayr Sene 87.

173. Belge No 3:

Numero 147

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi Rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunˈun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri

huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey mahâllesi ahâlîsinden Hacı Hasanzâdeler işbû bâ‘isü'l-kitâb Mehmed Ali Ağa ve Yusuf ve Mustafa Efendiler müvâcehelerinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz sâlifû'z-zikr Sa‘di Bey Mahâllesi'nin Hacı Hüseyinoğlu Caddesi'nde müceddeden inşâ olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Haci Gorayil oğlu Yordam ve bir tarafdan ‘arsa-yı mîrîye ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâb-ı terbî‘-i iki yüz atmış yedi zirâ‘ altı barmak ve bir numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûman Mehmed Ali Ağa ve Yusuf ve Mustafa Efendilere ‘ale'l-iştirâki's-seviyy yirmi altı bin yedi yüz yirmi beş gurûşa bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yirmi altı bin yedi yüz yirmi beş gurûşu müşterî-yunı merkûmun yedlerinden cânib-i mîrî içûn bi'l-emâne tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûman Mehmed Ali Ağa ve Yusuf ve Mustafa Efendilerin ‘ale'l-iştirâki's-seviyy mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 17 Saferü'l-Hayr Sene 87.

Varak 33, Sayfa 1

174. Belge No 1:

Numero 148

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Trabzon vilâyeti celîlesi dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Çarşamba kazası kurâsından Kerpiclü karyesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden olub ber-vech-i âtî madrûben vefat eden Tudori veledi Kostanti veledi Nikoli'nin verâset-i zevce-i metrûkesi Sofya bintî Bâbayor ile anası Sudiri bintî Sava ve sûlb-i sağîr oğulları Astori ve Hıralanbo ve Tudori ve sulbîye-i sağîre kızı Bartanaya münhasıra olduğu şühûd-i ‘udûl şehâdetleriyle mahzar-ı hasm-ı câhidde ber- nehc-i şer‘i sâbit ve sübût verâsetlerine hükm-ü şer‘i lâhık olduktan sonra şahısları ma‘rifetleri zevce-i mezbûre Sofya ile ümmi mezbûre Suduri taraflarından zikr-i âtî husûs-u da‘vâya vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iye ile vekîl-i müseccel-i şer‘ileri ve sıgâr-ı mezbûrun Astori ve Hıralanbo ve Tudori ve Bartina'nın dahi tesvîye-i umûrlarına kıbeli'ş-şer‘den bâ-hüccet-i şer‘iye vasî-i mahsûbları ‘âmmileri Yori veledi el-mezbûr Kostanti livâ-i mezbûr kürsisi bulunan medîne-i Samsun'da vâki‘ Hükümet

Konağında meclis-i temyîz-i livâya mahsûs odada biʾl-cümle mümeyyizleri hâzır oldukları hâlde ‘akd olunan meclis-i şer‘-i münirde madrûb-u mezbûrun dâribi olmak üzere ahz u girifd ile meclis-i mezkûra ihzâr olunan marûʾz-zikr Çarşamba kazası kurâlarından Gökçe karyesi ahâlîsinden Çavuş oğlu Hüseyin bin Ali nâm ve ‘akl-u bâliğ müvâcehesinde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb müvekkilelerim mezbûretan Sofya ve Suduri ile vasîleri olduğum sıgâr-ı mezbûrun Astori ve Hıralanbo ve Tudori ve Bartinaʾnın mûrisleri madrûb-u mezbûr Tudori ile dârib-i mezbûr Hüseyin vesa’îr çend nefer kesânın seksen altı senesi şehri Recebüʾl-Ferdʾin üçüncü Cumartesi günü saat üç râddelerinden marûʾl-beyân Çarşamba kazasının Büyüklü karyesi tahtında vâki‘ müteveffâ Bolat oğlu Hacı Ahmed nâm kimesnenin değirmeni derûnunda un öğütmekle üzre ma‘an bulundukları hâlde madrûb-u mezbûr ile dârib-i mezbûrun ile beyinlerinde ba‘zı mertebe tahaddüs iden münâza‘aya mebnî mezbûr Hüseyin değirmen-i mezkûr ocağında vâki‘ ateşli öksöki ta‘bîr olunur ucu sivri olmayan meşe odunu parçasını mezkûr oc‘akdan yedine alarak hemen mezkûr odun ile mezbûr Tudoriʾnin başını sol tarafına bi-gayri hakk ‘umden darb birle mezbûr Tudori darb-ı mezkûrdan müte’essiren on bir sa‘ât mürûrunda vefat itmekle mûcebi şer‘isini biʾl-vekâle ve biʾl-vasâye taleb iderüm deyû üzerine da‘vâ ettikde gıbbeʾs-su’âl merkûm Hüseyin dahi cevâbında inkâr etmekle müdde‘i-i vekîl ve vasî‘-i merkûm Yoriden ber- vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda sâlifûʾz-zikr Büyüklü karyesi ahâlîsinden orta boylu kır sakallı Maraz oğlu Ali bin Mustafa ve mezkûr Çarşamba kazası kurâsından Fatsa karyesi ahâlîsinden orta boylu ve siyah bıyıklı yetim oğlu Hüseyin bin Halil nâm kimesneler meclis-i şer‘-a hâziran olub eserüʾl-iştihâd fiʾl-hakîka hâzır-ı merkûm Hüseyin mezbûretan Sofya ve Sudiri ile sıgârı mezbûrdan Astori ve Hıralanbo ve Tudori ve Bartanaʾnın mûrisleri madrûb-u mezbûr Tudori ile işbû seksen altı senesi şehri Recebüʾl-Ferdʾinin üçüncü Cumartesi günü sa‘ât üç râddelerinde marûʾl-beyân Çarşamba kazasının Büyüklü karyesi tahtında vâki‘ müteveffâ Bolat oğlu Hacı Ahmed nâm kimesnenin değirmeni derûnunda un öğütmekle üzre ma‘an bulundukları hâlde madrûb-u mezbûr ile dârib-i mezbûrun ile beyinlerinde ba‘zı tahaddüs iden münâza‘aya mebnî merkûm merkûm Hüseyin değirmen-i mezkûr ocağında vâki‘ ateşli öksöki ta‘bîr olunur ucu sivri olmayan meşe odunu parçasını mezkûr oc‘akdan yedine alarak hemen mezkûr odun ile mezbûr Tudoriʾnin başının sol tarafına bi-gayrı hakkın ‘umden darb eylediğini ve mezbûr Tudori darb-ı mezkûrdan müte’essiren on bir sa‘ât mürûrunda vefat eylediğini bizler re’yüʾl-‘ayn görmemizle bizler bu husûsa bu vech üzre şahitleriz şehâdet dahi ideriz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iye iylediklerinde marûʾz-zikr Büyüklü karyesi ahâlîsinden ve ihtiyâr meclis

a‘zâsından Ahmed Efendi ibni Mustafa ve müezzin oğlu Ali Ağa ibni Mustafa ve Ahmed Ağa ibni Abdurrahman ve Veli oğlu Ahmed bin Veli ve yine Çarşamba kazasının mezkûr Fatsa karyesi ahâlîsinden kezâlik ihtiyâr meclis-i a‘zâsından Uzun Ali oğlu Hasan bin Hüseyin ve Bolad oğlu Hasan bin Hasan ve Hüseyin Çavuş bin Hüseyin ve Tosun oğlu Molla Mehmed bin Aşur ve Hacı Mehmed Efendi ibni Yusuf ve Abdurrahman bin Hüseyin nâm müzekkilerden evvelen bâ-evrâk-ı mestûre sırren ve ba‘dehû cerîde-i şer‘iyede mazbûtü'l-esâmî kesândan ‘alenen dahi lede't-ta‘dîl ve't-tezkiye her biri ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri bi'l-imzâ ve temhîr ihbâr olunan merkûmanın şehâdetleriyle hayız ve kabûl ve i‘tibârda vâki‘ olmağın mûcebince madrûbün müteveffây-ı mezbûrun diyet-i kâmilesi olub şer‘ân lâzım gelen on bin dirhem sîm-i hâlis işbû târih-i i‘lâmdan üç sene tamamına değin takâsit-i selâse ile müteveffây-ı mezbûrundan her birileri içûn vekîl ve vasî merkûm Yori'ye kâmilen edâ ve teslîm ile dârib-i mezbûr Hüseyin tembîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs der-bârımâ? der-bered masîre ‘arz ve i‘lâm olundu. Fî 21 Zi'l-Hicce Sene1286.

175. Belge No 2:

Numero 149

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden işbû ba‘isetü'l-i‘lâm Gül Ahmed Ağa ibni Ali meclis-i şer‘-i şerîf-i münirde medîne-i mezbûre kurâsından Balaç karyesinde sâkin iken bundan ‘akdem vefat iden Laz Bayram bin Hasan bin Abdullah zimmetinde cihet-i kârzdan bâ-tahvîl üç bin gurûş alacak hakkım olmağla müteveffây-ı merkûmun terikesine sûlb-i sağîr oğulları Osman ve Hüseyin ve Mehmed ve sulbîye-i sağîre kızları Alime ve Akgül ve Fadin ve Fatma taraflarından bi'l-vasâye vâzı‘atü'l-yed olan sıgâr-ı mezbûrunun anaları müteveffây-ı merkûmun zevcesi işbû hâzır-ı bi'l-meclîs Kezban bintî Hasan nâm Hatûndan su’âl olunub meblağ-ı mezbûru terike-i müteveffây-ı merkûmdan bana edâ ve teslîme olunmak matlûbumdur deyû ba‘de'l-da‘vâ gıbbe's-su’âl vasî-i mezbûre Kezban Hatûn terike-i müteveffây-ı merkûme bi'l-vasâye vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde‘asını inkâr itmekle usûlüne tadbîken her biri sırren ve ‘alenen lede't-tezkiye ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan marû'z-zikr medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Mehmed Ağa ibni Salih ve Mehmed bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle ber-nehc-i şer‘i ba‘de'l-isbât ve't-tahlîf mûcebince meblağ-ı mezbûr üç bin gurûşu müdde‘i-i merkûm Ahmed Ağa'ya edâ ve teslîme ve vasî ve

mezbûre Kezban Hatûna tembîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 22 Ziʾl-Kâʻde Sene 86.

Varak 33, Sayfa 2

176. Belge No 1:

Numero 150

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Dördüncü Ordu-yı hümâyûn ve dördüncü sınıf süvârisi alayının medîne-i Samsunʾda aramsaz olan beşinci bölüğün bölük esteri bulunan duru ester mübtelâ olduğu kızıl kurd ʻilletinden fevt olduğu bölük yüzbaşısı Osman Ağa tarafından verilen istidʻâ üzerine husûs-u mezkûrun tahkîk taraf-ı şerʻi Şerîfe havâle buyrulmuş olmağla ester-i mezkûr lâşesini taraf-ı şerʻden Mürsel meʼmûr ve baytar maʻrifetiyle keşf ve muʻâyene itdirildikde ester-i mezkûr fiʾl-hakîka kızıl kurd ʻilletinden telef olduğu tahakkûk ve tebeyyün itmekle tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 19 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

177. Belge No 2:

Numero 151

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Canik Sancağı dâhilinde Çarşamba kazası kurâlarından Sarımsak karyesi ahâlîsinden sâhib-i ʻarzuhâl Hacı Tahir bin Himmet meclis-i şerʻ-i münirde zikr-i âtî hayvanata biʾt-tarîküʾl-takattir cânib-i mîrîden meʼmûriyeti hasebiyle vâzıʻuʾl-yed olan Sancağı mezbûre muhasebecisi rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şerʻisi odacı Reyhan Ağa ibni Abdullah müvâcehesinde işbû muʻâyene olunan doru ve bend tarafı ayaklarında kaz ayağı tamğa ʻalâmeti ve simmi dört yaşında olan tay-ı kısrak mülküm olan doru kısrakdan doğma mülküm iken bu târih-i iʻlâmdan yirmi gün mukaddem mülkümden zayîʻ olmuş idi şimdi kısrak-ı mevsûf-u mezkûr-u müvekkil-i mûmâ-ileyh yedinde bulmamla biʾl-istihkâk taleb ederim deyû baʻdeʾd-daʻvâ gıbbeʾs-suʼâl vekîl-i merkûm Reyhan Ağa cevâbında kısrak-ı mevsûf-u mezkûr-u müvekkil-i mûmâ-ileyhin biʾl-emâne vazʻ-ı yedini ikrâr lâkin müddeʻi-i merkûmun ber-vech-i muharrer müddeʻasına inkâr itmekle müddeʻi-i merkûmdan ber-vech-i muharrer müddeʻasına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzûʻasına tadbîken evvelen sırren ve baʻdehû ʻalenen ledeʾt-tezkiye ʻadl ve makbûlüʾş-şehâde idükleri ihbâr olunan Hacı Osman ve Molla Emin

Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle biʾl-müvâcehe baʻdeʾl-isbât veʾt-tahlîf mûcebiyle kısrak-ı mevsûf-u mezkûr-u müddeʻi-i merkûm Hacı Tahirʾe defʻ ve teslîme müvekkil-i mûmâ-ileyhe izâfetle vekîl-i merkûm Reyhan Ağaʾya tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 19 Safer Sene 87.

178. Belge No 3:

Numero 152

Trabzon vilayeti dâhilinde vâkiʻ elviye-i erbâʻdan Canik sancağı muhasebecisi rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Saʻâdetlü Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ʻakd olunan meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Rum milletinden işbû bâʻisüʾl-rakîm Nikola veledi Hıralanbos ve İlya veledi Haci Bedos müvâcehelerinde biʾl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ʻâli beyʻine meʾmûr ve meʾzûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Saʻdi Bey Mahâllesiʾnin Mehmed Ağa Sokağıʾnda müceddeden inşâ olunan dûhan çarşusunda vâkiʻ ʻarsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Gülab oğlu ve bir tarafdan Döğenci oğlu Yuvan ʻarsaları ve bir tarafdan merkûmun Hıralanbos ve Nikola ve İlya ʻarsaları ve bir tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd be-hesâbıʾt-terbîʻ-i yüz atmış üç zirâʻ ve on iki numerolu ʻarsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî beyʻi bâtt-ı sahîh-i şerʻi ile merkûmun Nikola veledi Hıralanbos ve İlya nâm kimesneler ʻaleʾl-iştirâkiʾs-seviyy on altı bin üç yüz gurûşa biʾl-emâne beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on altı bin üç yüz gurûşu müşterî-yunı merkûmun yedlerinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsayı mahdûd-u mezkûr ʻaleʾl-iştirâkiʾs-seviyy merkûmun Nikola veledi Hıralanbos ve İlyaʾnın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 22 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

179. Belge No 4:

Numero 153

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Bazar Mahâllesi sâkinelerinden Dudu ve Fatma ve Kerime bintu Mehmed nâm Hatûn taraflarından zikr-i âtî tarlaların dört sehim iʻtibârıyla

mutasarrıfe oldukları üç sehim hisse-i şâyi‘alarını bedel-i misliyle talibine ferağ ve tefvîze me’mûru huzûrunda ikrâr ve takrîre mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Hacı Ahmed Efendi ibni Mehmed ve İbrahim Ağa ibni Mehmed şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükmü şer‘i lâhık olan mezbûran Dudu ve Fatma ve Kerime Hatûnların li-ebeveyn er-karındaşları Ahmed bin el mezbûr Mehmed meclis-i şer‘-i münirde medîne-i mezbûre ahâlîsinden Aksu karyesi ahâlîsinden Ahmed ve Mehmed ve Mustafa bin Ahmed müvâcehelerinde arazi baş kâtibi Abdulhalim Efendi ibni Mahmud Efendi hâzır olduğu hâlde ve bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb karye-i mezbûre hudûd-u dâhilinde vâki‘ ma‘lûmü'l-hudûd ba-tapu mutasarrıfe oldukları Ahmed yeri nâm tarlanın dört sehim i‘tibârıyla müvekkilelerim üç sehim hisseleriyle ma‘an benim bir sehim hissemi iki yüz gurûşu bedel-i medfû‘ ve makbûz mukâbelesinde bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ferağ-ı kat‘î ile merkûm Ahmed ve Mustafa'ya ferağ ve tefvîz eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer teferrûh tefvîz-i ve kabûl itmelerini mûcebince asil ve vekîl merkûm Ahmed'e ferağından marû'z-zikr tarla-i mahdûd-u mezkûru merkûm Ahmed ve Mustafa üzerlerine nizâmına tevfîkan icrâsı iktizâ eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 23 Safer Sene 87.

Varak 34, Sayfa 1

180. Belge No 1:

Numero 154

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Kuşçulu Karyesi	**Bedel-i Soylu Sene 85**	**Bedel-i Tırhala Sene 85**
Masarif-i Ta‘aşşüriyesi	5400	
18100	0540	
01810		
Hakkı Cedîd Mukâbil-i Rub‘u	4860	16290
	0972	03258
Üç Sehim İ‘tibârıyla Bir Sehmi Nefsi	3888	13032
Kuşçular Karyesi Minhâ Bâkî İki	1296	04344
Sehmi Sarı Kafir Mezrası		
Sultân Beyazid-i Veli	2592	8688

Hazretleri Hissesi	1296	4344
Molla Fahrettin Zâviyesi	1296	4344

Karakeş Karyesi	**Bedel-i Soylu Sene 85**	**Bedel-i Tırhala Sene 85**
Masarif-i Ta‘aşşüriyesi	4400	
11000	0440	
01100		
Hakkı Cedîd Mukâbil-i Rub‘u	3960	9900
	0792	1980
Sarı Kafir Mezrası	3168	7920
Sultân Beyazid-i Veli Hazretleri Hissesi	1584	3960
Molla Fahrettin Zâviyesi	1584	3960

Çorak ve Badurlu Karyesi	**Bedel-i Soylu Sene 85**	**Bedel-i Tırhala Sene 85**
Masarif-i Ta‘aşşüriyesi	5450	
27600	0545	
02760		
Hakkı Cedîd Mukâbil-i Rub‘u	4905	24840
	0981	4968
Çorak Karyesi Hissesi Nısf Bedeli Minhâ	3924	19872
Badurlu Karyesi Karyesi Hissesi	1962	09936
Üç Sehim İ‘tibarıyla İki Sehmi Badurlu Karyesi Hissesi Minhâ İşbû Bir Sehim	1962	9936
Dahi Badurlu Karyesinin Sarı Kafir Mezrâsını	1308	6612
Sultân Beyazid-i Veli Hazretleri Hissesi	654	3324
	327	1661
Molla Fahrettin Zâviyesi Hissesi	327	1661

Kavacık Karyesi	**Bedel-i Soylu Sene 85**	**Bedel-i Tırhala Sene 85**

Masarif-i Ta‘aşşüriyesi	1350		
1700		0135	
0170			
Hakkı Cedîd Mukâbil-i Rub‘u	1215		1530
	0243		0306
Sarı Kafir Mezrâsını	972		1224
Sultân Beyazid-i Veli Hazretleri	486		0612
Molla Fahrettin Zâviyesi Hissesi	486		612

Tepecik Karyesi	**Bedel-i Soylu Sene 85**	**Bedel-i Tırhala Sene 85**
Masarif-i Ta‘aşşüriyesi	8800	4000
	0880	0400
Hakkı Cedîd Mukabilesi	7920	3600
	1584	0720
Sarı Kafir Mezrâsını	6336	2880
Sultân Beyazid	1368	1440
Molla Fahrettin Zâviyesi	1368	1440

Yekûn 1887.

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fermân-ı ‘âlilerine ittisâlen Husûs-ı âtiʿl-beyânın mahâllinde keşf ve mu‘âyene ve tahkîk-i içûn bu da‘ileri biʿn-nefs ve meclis-i temyîz-i livâ mümeyyiz anından Hafız Mehmed Arif Efendi ve evkâf müdiri tarafından vekîl-i resmi Hafız Salih Efendi da‘ileriyle ma‘an medîne-i Samsunʿda medfûn Molla Fahrettin Zâviyesi merbûd arazisi olan bir tarafdan han yazusunda vâki‘ Koyuk Kolğan ve bir tarafdan Karan karyesinden mezkûr hân yazusuna gelen dere ve bir tarafdan Karan karyesi romanı ve bir tarafdan uzun yönden gelen cadde ve bir tarafdan Seyyid Ali merkad-ı Şerîfi civârında Topal Ömer menzili yanında Câmi‘-i Şerîf önünde caddesi ve bir tarafdan Balık gölü ve bir tarafdan Tireli oğlu Topal Ömer menzili civârında Küflü dere ve bir tarafdan Kuşçulu karyesinde mezkûr hân yazusundan gelen dereye müntaha mezrâ‘-ya varulub cemm-i gafîr müslimîn hâzır oldukları hâlde mezrâ‘-ı mezkûr civârında vâki‘ Kuşçulu ve Badırlu karyeleri ile derûnunda vâki‘ Karan ve Kavacık ve Tepecik karyesi ahâlîsinden seksen beş senesi vakf-ı mezbûr arazisinde zirâ‘atleriyle husule getürmiş oldukları hubûbât ve dûhan mahsûlleri ‘öşründen şûkka-i mezbûr müzâyedesine nazaran bâlâda gösterildiği vecihle mezkûr Kuşçulu karyesi

bedel-i ‘aşarından beş bin altı yüz kırk gurûşu ve Badurlu karyesi bedel-i ‘aşarından bin dokuz seksen sekiz gurûşu ve Karan karyesi bedel-i a‘şârından beş bin beş yüz kırk dört gurûşu ve Tepecik karyesi bedel-i a‘şârından dört bin altı yüz sekiz gurûş ve Kavacık karyesi bedel-i a‘şârından bin doksan sekiz gurûşki cem‘ân on sekiz bin sekiz yüz yetmiş gurûş vakf-ı şerîf-i mezbûra ‘âid hisse idüğü ba‘de'l-keşf ve'l-mu‘âyene kurâhâ-i merkûme ahâlîlerinden Mustafa bin Mustafa ve Hüseyin bin İbrahim Ali bin Ali Molla İbrahim bin Hüseyin Halil bin Mustafa ve Ali oğlu Mustafa bin Ali ve Hüseyin nâm Hüseyin ve Hacı Ahmed bin Hüseyin ve Halil bin Salih ve Çakır Hüseyin Ağa bin Abdullah ve Osman Çavuşlar bin Topal Ömer ve Kurt Ömer oğlu Halil bin Ömer ve Süman oğlu Bekir bin Abdullah nâm kesânın ‘ale't-tarîki'ş-şehâde ihbârlarıyla tahakkûk ve tebeyyün itmekle mûcebince meblağ-ı mecmû‘u mezkûr on sekiz bin sekiz yüz yetmiş gurûşun ve vakf-ı Şerîf-i mezbûr mütevelli ve zâviyedârı sâhib-i istid‘â Şeyh el-Hâc Ahmed Efendi'ye Canik mal sandığından i‘tâsı iktizâ eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 23 Safer Sene 287.

181. Belge No 2:

Numero 155

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Canik sancağı dâhilinde Çarşamba kazası kurâsından Donurlu karyesi ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl Ali bin Hüseyin meclis-i şer‘-i münirde derûn-u ‘arzuhâlde mezkûr Merzifoni Feyzullah ibni Salih müvâcehesinde işbû mu‘âyene olunan Doru eda bediş olan bargir yedimde iki seneden beru şirâ’en mülküm iken târih-i i‘lâmdan bir buçuk sene mukaddem mülkümden zayî‘ olmağla şimdi bargir-i mevsûf-u mezkûru Merkûm Feyzullah yedimde bulmamla bi'l-istihkâk hâlâ taleb derim deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe's-su’âl merkûm Feyzullah cevâbında bargir-i mevsûf-u mezkûrda vaz‘-ı yed ini ikrâr lâkin bargir-i mevsûf-u mezkûru târih-i i‘lâm-ı mezkûrdan beş ay mukaddem gâib-i ‘ani'l-meclis Kavaklı nahiyesi ‘Asâkir zabtiyelerinden zabtiye Mustafa nâm kimesneden üç yüz gurûşa iştirâ itmemle vaz‘-ı yed iderim deyû müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde‘asına inkâr idicek müdde‘i-i merkûm Ali'den ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû‘asına tadbiken evvelen sırren ve ba‘dehû ‘alenen lede't-tezkiye ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan marû'z-zikr Donurlu karyesi ahâlîsinden Ahmed bin Hasan ve Şakir bin Salih ve Hüseyin Bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle ba‘de'l-isbât ve't-tahlîf mûcebince bargir-i mevsûf-u mezkûr-u müdde‘i-i

merkûm Aliye red ve teslîme tembîh merkûm Feyzullah tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 23 Safer Sene 87.

Varak 34, Sayfa 2

182. Belge No 1:

Numero 156

Huve

… ……. …… es-Seyyid Abdullah vakfı Mehmed Çelebi Efendi ibni Osman

……Mevâlî nakîb el-müvellâ-hilâfete bi-medîneti Samsun nemekahu’l-fakīr ileyhi ‘azze şânuhu.

El emru Kemâ Zükira Fîh

Ali Beyzâde es-Seyyid Ahmed Aziz el-Kâdı be-‘askerî Anadolu ve nemekahu’l-fakīr ileyhi ‘azze şânuhu gafera lehümâ. Es-Seyyid Aziz Ahmed. Fî 23 Safer Sene 87.

Mâhme-i İstanbulʾda Süleymaniye kurumunda kâtib Şemseddin Mahâllesiʾnde sâkin iken bin iki yüz seksen iki senesi Şa‘bâniʾl-Mu‘azzamaʾnın yirmi beşinci günü vefat iden gayr-ı reşid el-Hâc Süleyman Bey ibn el-merhûm Trabzon Valisi esbak Hazinedârzâde Osman Paşa ibni Abdullahʾın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hacce Dilniyaz Kadın ibnetehû Abdullah ile li-ebeveyn kız-karındaşları Hacce Şakire Hanım ve Naile Hanım ve li-eb er-karındaşları Abdülhamid Bey ve Mehmed Nureddin Bey ve li-eb kız-karındaşı Ziyneti Hanıma münhasıra ba‘dehû uhti mezbûre Naile Hanım dahi vefat idûb verâseti zevce-i metrûkesi Osman Efendi ibni Abdullah ve sadr-ı kebîr mahdûmları Süleyman Bey Kemaleddin Bey ve Ahmed Beyʾe inhisârı ba‘deʾl-tahakkûk-u şer‘i verese-i mûmâ-ileyhde zât-ı tevfîk-i şer‘i ile ma‘rife olan mûmâ-ileyha Hacce Şakire Hanımʾın damadı ve tarafında husûs-i âtiʾl-beyânın takrîr-e âharı dahi tevkîle me’zûn vekîl-i müsecceli-i şer‘isi ve Mâliye-i Hazîne-i celîlesinde Anadoluʾya mütevelli kalemi odası mümeyyiz-i sânîsi veresi ve sâlîsi ashâbından ‘îzzetlû el-Hâc Ali Rıza Efendi ibni İbrahim Etem Efendi meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımüʾt-teşrîfde Anadoluʾda Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik sancağının hâvî olduğu kazalarda Bafra kazası mahallâtından Hacı Nabi Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâ‘isüʾl-vesîka Yahya Efendi ibni Mehmed mahzarında biʾl-vekâle takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ‘aniʾl-merâm idûb sancağ-ı mezkûrda tâbi‘ Çarşamba nâmı diğer Erim kasabası sükûnda kâin her biri ta‘rîf ve tavsiften müstağni bir bâb han ve bir bâb hamam ve ma‘a kahve bir bâb menzil hane dâiresi ve hamam-ı mezkûr ittisaline kâin bir bâb dükkan ve yine sûk-u mezkûrda her biri

mahâl-i müte‘addide ma‘lûmede kâin iki bâb muhterik ve gayr-ı muhterik dekâkîn müstakilen ve kasaba-i mezkûrede Çay Mahâllesi'nde kâin buyût-u müte‘adideyi ma‘lûmeyi hâvî bir bâb kargir mülk konağın kırk sehim i‘tibârıyla on iki sehim hisse-i şâyi‘ası ve konağ-ı mezkûrun muhterik haram dâiresi ‘arsasının dahi beş sehim i‘tibârıyla iki sehim hisse-i şâyi‘ası ve kasaba-i mezbûrede kâin diğer bir bâb hamam ve kasaba-i mezkûre hâricinde derbent iskelesi nâm mahâlde kâin bir bâb oda ve dört bâb mağazaların kırk sehim i‘tibârıyla on iki sehim hisse-i şâyi‘ası ve kasaba-i mezkûre kurâsından Bayramlu karyesi kâin bir bâb çelenk dengi beş sehim i‘tibârıyla bir sehim hisse-i şâyi‘ası ve Ünye kasabası sûkında kâin bir bâb hamam ve yine sûk-ı mezkûrda kâin kırk üç bâb dekâkîn müstakilen ve sâlifü'l-beyan Ünye kasabasında kâin saray ‘arsası dimekle ‘ârif bir bâb mülk konak ‘arsasının hisse-i şâyi‘ası ve marû'z-zikr Ünye kasabası kurâsında Seylan karyesinde vâki‘ bir bâb değirmen otuz sehim i‘tibârıyla on iki sehim hisse-i şâyi‘ası ve Fatsa kasabasında kâin bir bâb hamam müstakilen ve bıçak kasabasında kâin bir bâb hamam müstakilen ve Ordu kasabasında kâin bir bâb hamam müstakilen ve Ordu ve Perşembe kasabalarında kâin menâzil ve dekâkîn vesa’îre ‘arsalarında her biri müteveffây-ı evvel mûmâ-ileyha gayr-ı reşid el-Hâc Süleyman Beyin hanında ile'l-evkât yedinde emlakı ve ba‘dehû hana müvekkilem mûmâ-ileyha Hacce Şakire hanım ile verese-i sâ’ire mezkûresine bi-tarîkı'l-münâsaha mevûs olmağla müvekkilem mûmâ-ileyhanın emlak-ı muharrere-i merkûmede ber-minvâli muharrer malike olduğu hisse-i irsiye-i şâyi‘asını vâzı‘u'l-yed olanlardan ve emlak-ı muharrer-i merkûmenin müstecileri olan kesândan bin iki yüz seksen senesi Muharremü'l-Haram'ın gurresinden berü icârât-ı misliyelerini ve müteveffây-ı mûmâ-ileyhin marû'l-beyân Çarşamba kazası ahâlîsinden el-Hâc Ebubekir Ağa zimmetinden bâ-i‘lâm-ı şer‘i mahkûmun-bih alacak hakkı olan yüz elli bin gurûşu ve müteveffây-ı mûmâ-ileyhin li-eb er-karındaşı mûmâ-ileyh Abdülhamid bey zimmetinde bâ-i‘lâm-ı şer‘i mahkûmun-bih alacak hakkı olan on yedi bin beş yüz gurûşdan ve müşterek çiflikat hasılatında hissesinde fazla makbûzu olan yetmiş bir bin dokuz yüz otuz gurûşdan dahi müvekkilem mûmâ-ileyha Hacce Şakire Hanımın hisse-i irsîyeleri mûmâ-ileyh anın ve müvekkilem mûmâ-ileyha Hacce Şakire Hanımın marû'z-zikr Çarşamba kazasında vâki‘ konağın kırk sehim i‘tibârıyla bir sehim hisse-i şâyi‘ası ve konağı mezkûrun muhterik ‘arsasının dahi beş sehim i‘tibârıyla bir sehim hisse-i şâyi‘ası ve sâlifü'z-zikr derbend iskelesi nâm mahâlde vâki‘ bir bâb oda ve dört bâb mağazalar ve kırk sehim i‘tibârıyla bir sehim hisse-i şâyi‘ası ve sâlifü'l-beyan Bayramluk karyesi kâin bir bâb çelenk dengi beş sehim i‘tibârıyla bir sehim hisse-i şâyi‘ası ve marû'l-beyân Ünye kasabasında kâin saray ‘arsası dimekle ‘ârif bir bâb konak ve ‘arsasının hisse-i şâyi‘a-yi ma‘lûmesi dahi

müvekkilem mûmâ-ileyha Hacce Şakire hanımın yedinde emlaki olub emlak-ı muharrer merkûmeden hisse-i merkûmeleri mahallînde ‘akd-ı şer‘i şerîfde vâzı‘u'l-yed olanlar dahi taleb ve da‘vâ ve ahz-u kâbza ve ba‘de'l-tahakkûk-u semeni misilleriyle taliblerine batînen ve sahîhen bey‘ ve temlîk ve teslîm ve takrîr ve temyîzde ibrâya ve bi'l-cümle mazbûtunu müvekkilem mûmâ-ileyh aya irsâl ve teslîme ve husûs-u mezkûr ve mütevakkıf olduğu umûrun küllisine bi'l-vekâle tarafından ol dahi âharı tevkile me’zûnen mezbûr Yahya Efendi'ye vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i Şer‘i ile vekîl ve na’îb ve menâb ahar ve ta‘yîn eylediğimde ol dahi vekâlet-i mezkûre-i kabûl ve kurâ ismini kemâ yenbagî edâya ve ifaya ta‘âhhüd ve iltizâm eyledi dedikde gıbbe't-tasdik-i şer‘i mâ vâk‘a bî't-taleb ketb olundu. Hurrire fî yevmi's-sânî min-Muharremü'l-Haram Sene seb‘a ve semânîn ve mi‘eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Muhzır Mehmed Ağa, Rıf‘atlû El-Hâc İbrahim Bey ibni El-Hâc Ahmed Paşa ve Mehmed Arif ibni Musa, Teba‘âdan İdris Ağa ibni İshak, Teba‘âdan Hüseyin Ağa ibni Mehmed, Hafız Mehmed Vehbi Efendi ve Tahtadan Ahmed Ağa ibni Osman ve gayruhum.

Varak 35, Sayfa 1

183. Belge No 1:

Numero 157

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâ‘isü'l-kitâb Merzifonlu Ahmed Ağa ibni Abdullah nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ‘ani'l-merâm idûb mahâlle-i mezbûrenin Asmalı Sokağı'nda vâki‘ bir tarafdan Hacı Mustafa yazıcı vereseleri bahçesi ve bir tarafdan Hacı Alizâde Mustafa Efendi bahçesi ve bir tarafdan Fenerci İsmail Ağa menzili ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd üç rakamlı fevkânî bir oda ve mikdâr bahçeyi müştemil menzilin ‘arsası şirâ’en ve ebniyesi kendi inşâ itme mülküm olub lâkin taraf-ı şer‘iden senedim olmağla hakîkat-i hâlî erbâb-ı vukûfdan lede'l-istihbâr yedime bir kıt‘â hüccet-i şer‘iye i‘tâ olunmak murâdımdır dedikde hâlâ mezbûr Ahmed Ağa'nın basd-u beyân eylediği minvâl muharrer üzre olduğu husûs-u merkûm vukûf-u tamları olan Seyyid Ali Ağa ibni Abdullah ve Ali Ağa ibni Mehmed nâm sikât-ı sahîhatü'l-kelimâtın meclis-i şer‘-de ‘ala tarîk-i şehâde ihbârlarıyla lede's-şer‘i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın vâki‘ü'l-hâl hıfzen li'l-makâl işbû vesîka-i enîka bi't-taleb ketb ve imlâ ve li-ecli'l-sened merkûm Ahmed Ağa yedine i‘tâ kılındı. Fî 24 Saferü'l-Hayr Sene 87.

184. Belge No 2:

Numero 158

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Canik Sancağı dâhilinde Bafra kazası kurâsından Karaköy karyesinde meskûn muhâcirîni Çerâkiseden Obeh Kabilesinden Mâhan bintî Ogül ibni Cakazük nâm hatûn tarafından zikr-i âtî husûs-u taleb ve da‘vâya kaza-i mezkûr nâibi Abdullah el-Nuri Efendiʾnin imzâsıyla mümzâten ve mühürleriyle memhûr bâ-hüccet-i şer‘iye vekîl-i sâbitüʾl-vekâlesi mezbûrenin zevci Mezarbek ibni Hazic meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde kısa boylu açık kaşlı siyah gözlü esmeri renkli bâliğ-i Mişavest bin Limak müvâcehesinde muhâcirîni merkûme Tercümânı Şerif Ağa hâzır olduğu hâlde biʾl-vekâle üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb merkûm Mişavest müvekkilem zevcem mezbûre Mâhanʾnın babası müteveffâ Ogül ve li-ebeveyn er-karındaşı müteveffâ Habiç nâm kimesnelerden irsiʾş-şer‘i ‘abd-i mûrisi olmağla su’âl olunub müvekklem zevcem mezbûreye itâ‘at ve inkıyada tenbîh olunmak biʾl-vekâle matlûbumdur deyû ba‘deʾd-da‘vâ veʾl-inkâr müdde‘i-i vekîl-i merkûm Mezarbekʾten ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usul-u mevzû‘asına tadbiken evvela sırren ve ‘alenen ledeʾt-tezkiye ‘adl ve makbûlüʾş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezbûrede meskûn muhâcirîn merkûmeden Yakub bin Yabgezi ve Habiç bin Lukaşa nâm kimesneler şehâdetleriyle isbât itmeyin mûcebince müdde‘i-i vekîl-i merkûmun müvekkilesi zevcesi mezbûre Mâhana rıkka itâ‘at ve inkiyadına merkûm Mişaveste tenbîh olduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 24 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

185. Belge No 3:

Numero 159

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun Kurâlarından Dereler karyesinde meskûn muhâcirîn Çerâkiseden sâhib-i ‘arzuhâl Ahmed bin Hafuzi meclis-i şer‘-i münirde dâhilinde Çarşamba kazasına tâbi‘ Terme nahiyesi kurâsından Donacağı karyesinde meskûn kezâlik muhâcirîn merkûmundan derûn-u ‘arzuhâlde ismi mezkûr Osman bin Saçamir Sahamir ve Yakub bin Nahaş müvâcehelerinde muhâcirîni merkûm Tercümânı Şerif hâzır olduğu hâlde üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb târih-i i‘lâmdan dört sene mukaddem merkûm Yakub rıkkati mukır ve mu‘terif olduğu hâlde târih-i merkûmede merkûm Osman elli ‘âded yirmilik sîm-i

mecîdiye mukâbelesinde bey‘ ve temlîk ve teslîm ve ben dahi yedinden ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr elli ‘âded yirmilik sîm-i mecîdiyeye gulâm-ı merkûm Yakubˈun yedine teslîm ve ol vechle merkûm Yakub şırâ’en ‘abd-i memlûkem olduğu hâlde ben dahi merkûm Yakubˈu gâ’ib-i ‘aniˈl-meclis Mehmed Ustaˈya bin iki yüz gurûşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde merkûmun yedinde iken merkûm Yakubˈun ba‘deˈl-muhâkeme mîrîni ba‘deˈl-isbât gâ’ib-i merkûm Mehmed Ustaˈnın yedinden halası ve sebîl-i olunmağla gâ’ib-i merkûm Mehmed Ustaˈdan semen deyû makbûzum olan meblağ-ı mezbûr bin iki yüz gurûşu benden ahz ve iştirâ ve itmekle ben dahi semeni deyû merkûm Osmanˈa vermiş olduğum mezkûr elli ‘âded yirmilik sîm-i mecîdiyeyi taleb iderim deyû bir kere merkûm Osmanˈdan ve bir kere de merkûm Yakubˈa teslîm itmemle merkûm Yakubˈdan taleb iderim deyû merkûmanın inkârlarına mukârin tasâdîk eylediği da‘vâsına tashîh idemediğinde başka da‘vâsı münâkıs ve münâfî olmağla mesmû‘una emr-i itikâsına şâyân olmadığı kendüsüne tefhîm ve da‘vâ-yı mezkûresiyle merkûman Osman ve Yakubˈa bi-vech-i şer‘i mû‘arazadan men‘ olunduğu tescîl ve biˈl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 24 Safer Sene 87.

Varak 35, Sayfa 2

186. Belge No 1:

Numero 160

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Canik sancağı dâhilinde Çarşamba Kasabasında li-ecliˈt-ticâre sâkin sâhib-i ‘arzuhâl Arhovalı Sefer oğlu Arslan bin Sefer meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde veˈl-asıl Kasabalı karyeli olub li-ecliˈt-ticâre mezkûr Çarşamba Kasabasında sâkin iken bundan ‘akdem fevt olan Hacı Veli bin Mehmedˈin kerimesi bikr-i bâliğa ma‘rifetüzˈ-zât Yasemin bintî Hacı Veli müvâcehesinde mezbûrenin li-ebeveyn ‘âmmi Kasriyeli Mehmed Ağa ibni Mustafa hâzır olduğu hâlde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb mezbûre Yasemin nefsini bana tezevvüce talibe ve râgıbe olmağla su’âl olunub bana ‘akd ve tezvîc olunmak murâdımdır dedikde gıbbeˈs-su’âl ‘âmmi merkûm Mehmed Ağa cevaba kaim idûb hazire-i mezbûre Yasemin hâl-i sıgârında bâliğ târih-i i‘lâmdan dokuz sene mukaddem velisi olan babası müteveffây-ı mezbûr Hacı Veli hâl-i sebâtında Kasriyeˈde mahzar-ı şuhûdda bin yüz gurûşa mihri müeccel tesmiyesiyle biˈl-velâye el-yevm on dört yaşında gâ’ib-i ‘aniˈl-beled sağîr oğlu Mustafaˈya ‘akd ve tezvîc itmekle bende oğlum sağîr-i mezbûr içûn biˈl-vekâleye tezvîc kabûl idûb ol vechle târih-i merkûmedenberu mezbûre Yaseminˈin oğlum merkûm

Mustafaʿnın zevce-i gayr-ı medhûlün-bihâsı olmağla mezbûreden biʿs-suʾâl merkûm Arslanʿın ol vechle vâki‘ olan müdâhalesinin menî‘ murâdımdır deyû ‘âmmi merkûm Mehmed Ağa biʿl-cümle sadır olan kelimât-ı meşrûhasını mezbûre Yasemin tasdîk itmekle mûcebince merkûm Arslanʿın mezbûreyi tezevvüce talîb olması bi-vech olduğu kendüsüne biʿt-tefhîm men‘ olduğu tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 23 Safer Sene 87.

187. Belge No 2:

Numero 161

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni Ahmed Ağa merkez-i livâ bulunan medîne-i Samsunʿun Hükümet Konağında meclis-i idare-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsından Rum milletinden işbû bâ‘isüʿl-rakîm Aslı oğlu Sarafım veledi Adnas müvâcehesinde biʿl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermânı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesiʿnin Hacı Hüseyinoğlu Sokağıʿnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Bodur oğlu Yuvan ve bir tarafdan Gurbel oğlu Yordam ve bir tarafdan Hacı Mustafaʿnın ‘arsaları ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbıʿt-terbî‘-i yüz yirmi sekiz zirâ‘ ve on iki barmak ve beş numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl u hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm Sarafıma on iki bin sekiz yüz elli gurûşa biʿl-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on iki bin sekiz yüz elli gurûşu müşterî-i merkûm Sarafımı yedinden cânib-i mîrî içûn biʿl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim ba‘deʿl-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Sarafımʿın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. Fî 25 Safer Sene 87.

188. Belge No 3:

Numero 162

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezaret-i evkâf-ı hümâyûn-u mülûkâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağında Samsun kazasına tâbi‘ Kabi karyesinde vâki‘ Câmi‘-i Şerîf Vakfıʿndan olmak

üzere yevmi nîm akçe vazîfe ile bâ-berat-ı ‘âlişan hitabet cihetine mutasarrıf olan Mehmed Halife ibni Ömer mezkûr Kabi nahiyesi kurâsından Tuzaklı karyesinin birinci hanesinin üçüncü ve dördüncü ve beşinci numerolarında mûkayyed sûlb-i sağîr oğulları Abdullah ve Ahmed ve İsmail terk iderek vefat itmekle yeri hâlî ve hizmet-i lâzımesi mu‘attala kalmış ve bu makûle cihet-i muhtasarlarına hâl-i vukû‘unda cihet-i mahlûlesi evlâd-ı sığârına tevcîyle câ’iz olmayub hâricden ehliyet ve iktidâr-ı tebeyyün eyleyen bir zât-a tevcîyle husûs-u ba irâde-i seniye mû’esses olan nizâm-ı iktizâsından olmağla marûʿz-zikr Kabi nahiyesi kurâsından Başalan karyesinin yirmi birinci Hanesinin ikinci numerosunda mûkayyed işbû bâ‘isüʿl-‘arz Mehmed Efendi İbni Ömer da‘ileri meclis-i idâre-i livâda ma‘kûd-ı huzûr-u şer‘-i me‘âli ‘ûkudda hâlâ sancağ-ı mezkûr evkâf müdiri Mehmed Şakir Bey hâzır olduğu hâlde ledeʿl-imtihân cihet-i hitâbet-i mezkûreyi her vechle edâya ehliyet ve istihkâkı ‘indeʿş-şer‘ veʿl-meclis zâhir ve nümâyân olmağla cihet-i merkûme vazîfe-yi merkûmesiyle müteveffây-ı mezbûr Mehmed Halifeʿnin mahlûlünden mûmâ-ileyh Mehmed Efendi da‘ilerine tevcîh ve yedine bir kıt‘â berât-ı şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsında biʿl-iltimâs pâye-i serîr-i a‘lâya ‘arz ve i‘lâm olundu. Fî 15 Safer Sene 87.

Varak 36, Sayfa 1

189. Belge No 1:

Numero 163

Trabzon vilayeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni Ahmed Ağa merkez-i livâda bulunan medîne-i Samsunʿun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olun meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsından Rum milletinden işbû bâ‘isüʿl-rakîm Aslı oğlu Bedos veledi Adnas müvâcehesinde biʿl-emâne ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm idûb bâ- fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesiʿnde Merkez Caddesiʿnde müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Tozanlı oğlu İbrahim Efendi ‘arsası ve iki tarafdan Abdi Reis ‘arsası ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbıʿt-terbî‘-i yüz dört zirâ‘ ve iki barmak on dört numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm Bedosʿa on bin dört yüz gurûş on üç pareye biʿl-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on bin dört yüz sekiz gurûşu on pareyi müşterî-i merkûm Bedos yedinden

cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsayı mahdûd-u mezkûr merkûm Bedosʾun mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 25 Safer Sene 87.

190. Belge No 2:

Numero 164

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Medîne-i Samsuna müzâfe Madeni Kabı kazası kurrasından Enderye Mahâllesi ahâlîsinden ve Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Rum milletinden sâhib-i ʻarzuhâl Enderiye veledi İlya meclis-i şerʻ-i şerîf-i kaviyyüʾl-esâsda derûn-u ʻarzuhâlde ismi mezkûr tebʻâ-yı Devlet-i ʻÂliyyeʾnin millet-i merkûmesinden ve marûʾz-zikr Enderiye karyesi ahâlîsinden Sava veledi Kiraki müvâcehesinde Marahak oğlu İlya hâzır olduğu hâlde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb târih-i iʻlâmdan beri mukaddem merkûm Sava oğlum hâzır-ı merkûm İlyaʾnın hata en ağzının üstü önü tarafından sağ ve salim üç ʻâded dişlerini mütekessir itmekle mûceb-i şerʻiyesi biʾl-velâye matlûbumdur deyû merkûm Savaʾnın ikrârıyla biʾl-velâye tasdî eylediğim daʻvâmdan biʾt-tavassut müslihîn bin yedi yüz elli gurûş semeni medfûʻ ve makbûz üzerine merkûm Sava ile biʾl-velâye zimmetini ibrâ ve ol dahi bana medfûʻda meblağ-ı mezbûr bin yedi yüz elli gurûşu müteʻâllika ve daʻvâdan benim zimem-i ibrâ eyledi deyû müddeʻi-i muharrer merkûm Enderiyeʾnin kelimât-ı müşterâsına merkûm Sava tasdîk ve tarafeynden her biri biʾl-velâye ibrâ-i mezkûru kabûl ve bu vechle katʻ-ı nizâʻ eyledikleri tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 25 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

191. Belge No 3:

Numero 165

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Medîne-i Samsunʾa müzâfe Madeni Kabı kazası nahiyesi kurâsından Ökse karyesinde sâkin iken bundan ʻakdem fevt olan Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Rum milletinden Borika veledi Sava veledi Borakiʾnin verâseti zevce-i metrûkesi Kirakiye bintî Panayod validesi Kirakiye bintî Yani ve sûlb-i sağîr oğlu Korkor sulbîye-i sağîre kızı Ananaya münhasıra idüği ledeʾş-şerʻiʾl-enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra müteveffây-ı merkûmun daʾinlerinden fîʾl-asl Kayseriye kazası ahâlîsinden olub medîne-i mezbûrede liecliʾt-ticâre mütemekkin olub Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının millet-i merkûmesinden işbû

bâ‘isü'l-i‘lâm Yasef veledi Yuvanı meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyü'l-esâsda sağîran-ı mezbûranın tesvîye-i umûruna kıbeli'ş-şer‘den bâ-hücceti şer‘iye vasî mansûbeleri cedîdeleri mezbûre Kirekiye bintî el-mezbûr Yani müvâcehesinde müteveffây-ı merkûm Borika zimmetinde cihet-i kârzından bir kıt‘â rumiyü'l-‘ibâre tahvîl nâtık olunduğu üzere bin altı yüz elli gurûş ve ba-defter-i müfredât beş yüz on yedi gurûşun cemân iki bin yüz yetmiş yedi gurûş alacak hakkım olmağla kable'l-ahız ve'l-ibkâ merkûm Borika fevt olmağla şimdi terike-i müteveffây-ı merkûm mezbûre Kirekiye vâzı‘atü'l-yed olmağla müteveffây-ı merkûmun terike-i vafîyesinden bana edâ ve teslîm vasî-i mezbûr Kirekiye tenbîh olunmak matlûbumdur deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe's-su’âl vasî-i mezbûre Kirekiye cevâbında terike-i müteveffây-ı mezbûre bi'l-asâle ve bi'l-vasâye vâzı‘atü'l-yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûm Yasef'in ber-vech-i muharrer müdde‘asını inkâr idicek müdde‘i-i merkûmdan ber- vech-i mübeyyine müdde‘asına mütâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû‘asına tadbîken evvelen sırren ve ba‘dehû ‘alenen lede't-tezkiye beyinlerinde makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezbûre ahâlîsinden Nikola veledi Haci İlya ve Tanas veledi Vasil nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-müvâcehe ber nehc-i şer‘i ba‘de'l-isbât ve't-tahlîf mûcebince meblağ-ı mezbûr iki bin yüz atmış yedi gurûşunun yüz atmış yedi gurûşuna bizi teslîmi terk idûb bâkî iki bin gurûşunun müteveffây-ı merkûmun terike-i vafîyesinden müdde‘i-i merkûm Yasef'e edâ ve teslîme vasî-i mezbûr Kireki'ye tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 25 Safer Sene 87.

Varak 36, Sayfa 2

192. Belge No 1:

Numero 166

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi rıf'atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsun'un Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsından Katolik milletinden işbû bâ‘isü'l-rakîm Kirkiyan Sergiz Efendi veledi Kirek müvâcehesinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Hacı Hüseyinoğlu Caddesi'nde müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Kabizâde Ahmed Efendi ‘arsası ve bir tarafdan Haci Yordam ‘arsası iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz kırk yedi zirâ‘ altı numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb

ve kabûl-u hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile mûmâ-ileyh Sergiz Efendiye on dört bin yedi yüz gurûşa biʾl-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on dört bin yedi yüz gurûşu müşterî-i mûmâ-ileyh Sergiz Efendi yedinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘deʾl-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr mûmâ-ileyh Sergiz Efendiʾnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. 25 Saferüʾl-Hayr Sene 87.

193. Belge No 2:

Numero 167

Canik ve Lazistan ve Gümüşhane Mutasarrıflıklarına Sûret-i Telgrafnâme-i ‘Âliyye-i Vilâyet Penâhî

Cedîd-i kur‘â kanûnnâmesi hükmünce yalnız me’vâʾl-i ‘izâm ile imtihân İstanbul ru’ûs-u hümâyûnuna nâ’il olanların hizmet-i nizâmiyeden ma‘âda olan ashâb-ı rütbeye dâhil-i esnân oldukları hâlde kur‘âya idhâlleri mukarrer olduğundan binâen ‘aleyh ‘atik kur‘â kanunnâmesi hükmünce mukaddemâ o misüllü rütbelere nâiyet cihetle isimleri esnân defterinde terkîn ve ihrâc olunubda henüz sînleri esnân-ı ‘askeriyeyi mütecâviz etmemiş olanların be-tekrar esnân defterine kayıd ve idhâliyle sâ’ir efrâd-ı ahâlî gibi esnân-ı ‘âskeriyye tecâvüz içûn her kaç seneleri kalmış ise ol sene kur‘âlarında bulunanların dahi isimlerine kur‘â keşidesiyle isâbet ettiği hâlde hizmet-i ‘âskeriyelerinin ya bedenen veya bedelen îfâ etdirilmesi ve bunlardan isimlerine kur‘â isâbet etmeyübde şimdiden sonra esnân-ı tecâvüz idenler redife nakl ittirilmesi husûsunun serî’an kur‘â me’mûrlarına tebellüğ olunması ve keff-i yed bâb-ı ‘âlilerinden vilâyet valiliklerine iş‘âr buyrulacağı makam-ı sâmî-i hazret-i ser‘askerîden Fî 29 Nisan Sene 86 târihiyle şeref-vürut telgrafnâme-i ‘âlide emr-u iş‘âr buyrulduğun beyanıyla ve sûretin ‘aynen derciyle dördüncü ordu-yı hümâyûn-u müşîriyetinden Fî 4 Mayıs Sene 86 târihlü alınan telgrafnâme bâlâda muharrer sûret-i telgrafnâme mevâli ve biʾl-imtihân İstanbul rütbelerini hâ’iz olanların hizmet-i nizâmiyeden mâ‘adâ ashâb-ı merâtib bulunanların İstanbulʾda oldukları hâlde kur‘âya idhâlleri lâzım gelerek keff-i yed derdest-i icrâ olan seksen beş senesi kur‘âsına me’mûr zâbitâna verilecek ta’lîmât derc olduğundan o maklûleler hakkında işbû irâde ahkâmının icrâsının lâzım gelenlere iş‘ârın irâde buyrulmuşdur ana göre oracada işbû hükmün icrâsının lâzım gelenlere tenbîh-i müte-mennâdır. Fî 16 Mayıs Sene 86. Esad Muhlis.

194. Belge No 3:

Numero 168

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isü'l-kitâb rıf‘atlû Abdurrahman Ruhi Bey Efendi ibni El-Hâc Ali Bey müvâcehesinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i Samsun'un Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Merkez Caddesi'nde müceddeden inşâ olunan dûhan çarşusunda vâki‘ bir tarafdan Tudor oğlu uzun Nikolaki ‘arsası ve bir tarafdan ‘arsa-yı mîrîye ve bir tarafdan Anastas oğlu Simonaki ‘arsası ve bir tarafdan cadde ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz yirmi üç zirâ‘ on barmak ve sekiz numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile mûmâ-ileyh Abdurrahman Ruhi Bey Efendiye on iki bin üç yüz kırk bir gurûşu yirmi yedi paraya bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on iki bin üç yüz kırk bir gurûş yirmi yedi pareyi mûmâ-ileyh Abdurrahman Ruhi Bey Efendi yedinden cânib-i mîrî içûn bi'l-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr mûmâ-ileyh Abdurrahman Ruhi Bey Efendi'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 29 Saferü'l-Hayr Sene 87.

Varak 37, Sayfa 1

195. Belge No 1:

Numero 169

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed medîne-i Samsun'un Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden işbû bâ‘isü'l-rakîm Araz oğlu Yuvan veledi Tudori müvâcehesinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Mehmed Ağa Sokağı'nda müceddeden inşâ

olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan altı barmak oğlu Esber ‘arsası ve bir tarafdan Kolabet oğlu Yuvan ‘arsası ve bir tarafdan Emerli oğlu Nikolaki bahçesi ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz elli altı zirâ‘ on altı barmak ve altı numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm Ağa'ya on beş bin altı yüz atmış altı gurûş yirmi yedi paraye bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on beş bin altı yüz atmış gurûş yirmi pareye müşterî-i merkûm Yuvan Ağa yedinden cânib-i mîrî içûn bi'l-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Yuvan Ağa'nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 5 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

196. Belge No 2:

Numero 170

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fî'l-asl Ma‘muratül-‘aziz Sancağı dâhilinde Şire kasabası kurâlarından Mezre karyesi ahâlîsinden Mustafa bin Mustafa medîne-i Samsun'un Hükümet Konağı'nın temyîz-i hukûk odasında ‘akd-ı meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyü'l-esâsda cümle mümeyyizler hâzır olduğu hâlde ‘Asâkir-i Şahâne binbaşısı refa‘atlü Mehmed Ağa müvâcehesinde işbû mu‘âyene olunan kaval ve baş ve kuyruğu ve çakmağı altun işi ve sim bilindiği tüfenkim ile bir ‘âded kılıcım ve sâ’ir eşyalarım târih-i i‘lâmdan bir sene mukaddem bir takım eşyalarım esnâ-i râhda ahz ve gasb olunmağla şimdi eşya-i mezkûrelerinden bir ‘âded ve tüfenk mezkûre ile bir ‘âded kılıç li-ecli'l-hıfz mûmâ-ileyh yedinde olmağla bi'l-istihkâk taleb iderim deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe's-su’âl mûmâ-ileyh Hacı Mehmed Ağa cevâbında mal-ı mesrûfeden ber-vech-i mübeyyin bir ‘âded tüfenk ile kılıç-ı mezkûre li-ecli'l-hıfz vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde‘asına inkâr idecek müdde‘i-i merkûm Mustafa'dan ber-vech-i mübeyyin müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû‘asına tadbiken evvelen sırren ve ba‘dehû ‘alenen lede't-tezkiye ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde iyledükleri ihbâr olunan marû'z-zikr Merzi karyesi ahâlîsinden Yusuf bin İsmail ve Osman bin Ömer nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-müvâcehe ba‘de'l-isbât ve't-tahlîf mûcebince ve tüfenk ve kılıçı mezkûrları müdde‘i-i

merkûm Mustafaʿya red ve teslîme mûmâ-ileyh Mehmed Ağaʿya tenbîh olunduğu tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 7 Rebi‘uʿl-Evvel Sene 87.

197. Belge No 3:

Numero 171

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Canik sancağı dâhilinde Çarşamba kazasına tâbi‘ Terme nahiyesi kurâsından İnegazi karyesi ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl Ahmed Yazıcı bin Ahmed şer meclis-i şer‘-i münirde zikr-i âtî hayvanata bitʿ-tarîk-i takattir cânib-i mîrîden me’mûrini hasebiyle vaz‘-ı yed olan sancağ-ı mezkûr muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şer‘iye Odacı Reyhan Ağa ibni Abdullah müvâcehesinde işbû mu‘âyene olunan timur fırınuna tarafı ön kolunda mifraz tamğa ve kezâlik ve bend tarafı kulağı oyuğu olan tay-ı kısrak mülküm olan doru kısrakdan doğma mülküm iken târih-i i‘lâmdan bir ay mukaddem mülkümden gâ’ib olmağla şimdi kısrak-ı mevsûf-u mezkûr-u müvekkil-i mûmâ-ileyh yedinde bulmamla biʿl-istihkâk taleb ederim deyû ba‘deʿd-da‘vâ gıbbeʿs-su’âl vekîl-i merkûm Reyhan Ağa cevâbında kısrak-ı mevsûf-u mezkûra taraf-ı mîrîyeden yava olmak üzere müvekkil-i mûmâ-ileyhin biʿl-emâne vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i müdde‘asına inkâr idicek müdde‘i-i merkûmdan ber vech mübeyyin müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû‘asına tadbiken evvelen sırren ve ba‘dehû ‘alenen ledeʿt-tezkiye ‘adl ve makbûlüʿş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezbûre ahâlîsinden Kavakçı oğlu Ömer bin Mehmed ve Küçük oğlu Abdullah bin Hacı Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle biʿl-müvâcehe ber nehc-i şer‘i ba‘deʿl-isbât veʿt-tahlîf mûcebince kısrak-ı mevsûf-u mezkûr-u müdde‘i-i merkûm yazıcıya ref‘ ve teslîme müvekkil-i mûmâ-ileyhe izâfetle vekîl-i merkûm Reyhan Ağaʿya tenbîh olunduğu tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 9 Rebi‘uʿl-Evvel Sene 87.

Varak 37, Sayfa 2

El-emru hasbemâ zükira fîh

Müderriszâde es-Seyyid Ahmed Nesib. El-müvellâ hilâfeten bi-medînet-i Ünye nemekahuʿl fakîr ileyhi ‘azze şânuhu gafera lehümâ. Es-Seyyid Ahmed Nesib.

198. Belge No 1:

Numero 172

Medîne-i Ünye mahallâtından Çamurlu Mahâllesiʿnde sâkine zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerüʿl-esâmi zât-ı taʻrîfeleriyle maʻrife Şerife Ayşe Hanım ibnetehû el-merkûm Memiş Paşa ibni el-merhum Süleyman Paşa meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde bi-tavʻihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm ve taʻbîr-i ʻaniʿl-merâm idûb Canik sancağına tâbiʻ Bafra kazası dâhilinde Kumcağız nâm mahâlde kâin kırk altı kıtʻâ tapu senedinin hâvî olduğu arazi-i mîrîye ve mahfûfiye-i müştemil Engiz çiftliği taʻbîr olunur müstakiline mütesarrife olduğumuz maʻlûmüʿl-hudûd veʿl-müştemilât bir kıtʻâ çiftlik ve çiftlik-i mezkûr derûnunda mebnî biʿl-cümle mülk-ü esbâb ve kahvehâne bedel ve semeni misilleriyle gâʾib-i ʻaniʿl-beled Milas kazası ahâlîsinden el-Hâc Abidinzâde Mehmed Efendiye sâhib-i arz izniyle mâhâlînde katʻiyen beyʻi ve ferağa ve semen ve bedel-i misilleriyle ahz-u kâbza ve makbûzunu bana irsâl ve isâle ve husûsu-u mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan el-hâletü-hâzihî medîne-i Samsunʿda müsâfereten sâkin rikâb-ı hümâyûn-u şâhâne kapucu başılarından zevci dâhilim refʻatlü Mehmed Nureddin Bey ibni el-merkûm Osman Paşa ibni el-merkûm Süleyman Paşaʿyı kabûlüne mevkûfe vekîl ve nâʾib menâb nasb ve taʻyîn eyledim deyû hatmi kelâm itmeyin ve mâ vakaʻa biʿt-taleb ketb olundu. Fî 29 Saferüʿl-Hayr Sene 87.

Rıfʻatlû Derviş Mustafa, Agah Efendi ibni Ahmed Said Efendi, Mâhkeme Ser kâtibi Halil Efendi ibni Mustafa Ağa ve mâhkeme Kâtib İsmail Efendi İbni Mehmed Efendi, Ketebeden Rıfat Efendi ibni Abdullah, Çarşambalı Molla Mehmed bin Abdullah, Üründü oğlu Ahmed bin Mehmed ve gayruhum.

199. Belge No 2:

Numero 173

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâʻdan Canik sancağına tâbiʻ Ünye Kasabası mahallâtından Çamurlu Mahâllesiʿnde sâkine Ayşe Hanım ibnetehû Memiş Paşa tarafından zikr-i âtî otuz üç kıtʻâ tapu senedi mûcebince mutasarrıf olduğu tarlalarına bedel-i misilleriyle talibine ferağ ve tefvîze ve meʾmûru huzûrunda ikrâr ve takdîre hâlâ Ünye kasabası nâʾibi mevedetlü Ahmed Nesib Efendiʿnin hat ve hamini hâvî ve bir kıtʻâ vekâlet-i ciheti şerʻisiyle mûmâ-ileyha Ayşe Hanımın mührüyle memhûr bir kıtʻâ vekâlet-i şerʻiyye nâtık olduğu üzere zât-ı mûmâ-ileyhayı biʿl-maʻrifetiʿş-şerʻiyye ʻârifân Çarşamba kazası mahallâtından Çay Mahâllesi ahâlîsinden Mehmed Efendi ibni Mehmed Emin ve Rıfat Efendi ibni Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâlet-i hükm-ü şerʻi lâhık olan mûmâ-ileyhanın hâlâ zevc-i ʻîzzetlû Nureddin Bey İbni el-merkûm Osman Paşa

meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isü'l-i‘lâm Hacı Abidinzâde Mehmed Efendi ibni Abidin müvâcehesinde sancağ-ı mezkûr evkâf müdiri rıf‘atlû Mehmed Şakir Bey hâzır olduğu hâlde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb müvekkilem zevcem mûmâ-ileyhanın marû'z-zikr Canik Sancağı dâhilinde Bafra kazasının Engiz karyesinde vâki‘ Sultan Bayezid-i Veli tâbe serâhu hazretleri Vakf-ı Şerîf'iyle Hatûniye Vakf-ı Şerîf-i arazilerinden bi'l-vekâle mutasarrıfe olduğu ‘inde'l-ahâlî ve'l-cirân ma‘lûmü'l-hudûd otuz üç kıt‘â tarlalarını doksan bin gurûşu bedel-i medfû‘ ve makbûz mukâbelesinde mûmâ-ileyh Mehmed Efendiye bi'l-vekâle ferağ ve tefvîz eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer teberrû‘ ve tefevvûz ve kabûl itmeyin mûcebince mûkır-ı vekîl-i mûmâ-ileyh Nureddin Bey'in ferağında tarlahâ-yı mezkûreleri mûmâ-ileyh Mehmed Efendi üzerine nizamına tevfîkan icrâsı iktizâ eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 29 Safer Sene 87.

Varak 38, Sayfa 1

200. Belge No 1:

Numero 174

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik sancağına tâbi‘ Ünye Kasabası mahallâtından Çamurlu Mahâllesi'nde sâkine Ayşe Hanım ibnetehû Memiş Paşa tarafından zikr-i âtî arazi-i mîrîyeden otuz üç kıt‘â tapu senedi mûcebince mutasarrıf olduğu tarlalarını bedel-i misilleriyle misilleriyle ferağ ve tefvîze ve me’mûru huzûrunda ikrâr ve takdîre hâlâ Ünye kasabası nâ’ibi mevedetlû Ahmed Nesib Efendi'nin hat ve hamini hâvî ve bir kıt‘â vekâlet-i ciheti şer‘isiyle mûmâ-ileyha Ayşe Hanım'ın mührüyle memhûr bir kıt‘â vekâlet senedi nâtık olduğu üzere zât-ı mûmâ-ileyhayı bi'l-ma‘rifeti'ş-şer‘iyye ‘ârifân Çarşamba kazası mahallâtından Çay Mahâllesi ahâlîsinden Mehmed Efendi ibni Mehmed Emin ve Rıfat Efendi ibni Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-ü şer‘i nâtık-ı lâhık olan mûmâ-ileyhanın hâlâ zevc-i ‘îzzetlû Nureddin Bey İbni el-merkûm Osman Paşa meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû ba‘isû'l-i‘lâm Hacı Abidinzâde Mehmed Efendi ibni Abidin müvâcehesinde sancağ-ı mezkûr arazi başkâtibi Abdülhalim Efendi ibni Mahmud Efendi hâzır olduğu hâlde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb müvekkilem zevcem mûmâ-ileyhanın marû'z-zikr Canik Sancağı dâhilinde Bafra kazasının Engiz karyesinde vâki‘ sâlifû'z-zikr ba-tapu mutasarrıfe olduğu ‘inde'l-ahâlî ve'l-cirân ma‘lûmü'l-hudûd üç kıt‘â tarlalarını otuz bin gurûşu bedel-i medfû‘ ve makbûz mukâbesinde

mûmâ-ileyhe Mehmed Efendiye biʾl-vekâle ferağ-ı katʻî ile ferağ ve tefvîz eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer teberrûʻ ve tefevvûz ve kabûl itmeyin mûcebince mukır-ı vekîl-i mûmâ-ileyhe Nureddin Beyʾin ferağında tarlahâ-yı mezkûreleri mûmâ-ileyh Mehmed Efendi üzerine nizâmına tevfîkan icrâsı iktizâ eylediği tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 29 Safer Sene 87.

201. Belge No 2:

Numero 175

Fîʾl-asl Merzifon kasabası mahallâtından Neccar Mahâllesi mütemekkinlerinden olub medîne-i Samsun mahallâtından Ermeni Mahâllesiʾnde müsâfereten sâkin iken bundan ʻakdem vefât iden Meryem bintî Karabet veledi Mihail nâm Hatûnʾun verâseti sadr-ı sağîr oğlu Barsih ile anası Piran bintî Marha? ve babası merkûm Karabet münhasıra olduğu biʾl-ihbâr zâhir ve mütehakkık olduğukdan sonra vereseden şahs-ı maʻrifeti mezbûre Piran ile ebi merkûm Karabetʾden her biri medîne-i mezbûre mâhkemesinde meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb mûrisimiz müteveffây-ı mezbûrenin marûʾz-zikr Merzifon Kasabasında vâkiʻ biʾl-cümle terikesine vazʻ-ı yed olanlardan hisse-i irsiyelerimizi ahz-u kâbza ve tâliblerine bedel-i misliyle beyʻe ve tefvîzini bizlere irsâl ve isâle ve ledeʾl-iktizâ sûlh ve ibrâya ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine taraf-ı mîrîden vekâlet-i mutlaka-i mahsûs sahîha-i şerʻi ile hâlâ kasaba-i mezbûrede mütemekkin ve Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Ermeni milletinden oğlumuz Mihailʾin kabûlüne mevkûfe vekîl ve nâib-i menâb-ı nasb ve taʻyîn eyledik dedikde mâ hûvel-vâkiʻ biʾt-taleb ketb olundu. Fî 14 Rebiʻuʾl-Evvel Sene 87.

202. Belge No 3:

Numero 176

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâkiʻ elviye-i erbâʻdan Canik sancağı muhasebecisi rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa merkez-i livâda bulunan medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Saʻâdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ʻakd olunan meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde işbû bâʻisüʾl-kitâb ʻîzzetlû Mehmed Ağa ibni el-Hâc İbrahim Ağa müvâcehesinde biʾl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ʻâli beyʻine meʼmûr ve meʼzûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Hacı Hüseyinoğlu Caddesiʾnde müceddeden inşâ olunan dûhan çarşusunda vâkiʻ ʻarsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan ʻarsası ve üç tarafdan tarîk-i ʻâm

ile mahdûd ve be-hesâbıʿt-terbîʻ-i doksan sekiz zirâʻ ve iki gurûşa hâvî ʻarsa-yı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻi ile mûmâ-ileyh Mehmed Ağaʿya dokuz bin sekiz yüz gurûşu biʿl-emâne beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dokuz bin sekiz yüz gurûşu müşterî-i mûmâ-ileyh Mehmed Ağa yedinden cânib-i mîrî içûn biʿl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim baʻdeʿl-yevm ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûru mûmâ-ileyh Mehmed Ağaʿnın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şerʻî mâ-vakaʻa biʿt-taleb ketb olundu. Fî 13 Rebiʻuʿl-Evvel Sene 87.

Varak 38, Sayfa 2

203. Belge No 1:

Numero 177

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâkiʻ elviye-i erbâʻdan Canik sancağı muhasebecisi rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa merkez-i livâda bulunan medîne-i Samsunʿun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Saʻâdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde tahrîrat müdiri işbû bâʻisüʿl-kitâb fütüvvetlü Hamdi Efendi ibni Mehmed Ağa müvâcehesinde biʿl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ʻâli beyʻine meʾmûr ve meʾzûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Saʻdi Bey Mahâllesiʿnde Merkez Sokağıʿnda vâkiʻ müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda ʻarsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Hacı Tahir Efendi ʻarsası ve bir tarafdan ʻarsa-yı mîrîye ve iki tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd ve be-hesâbıʿt-terbîʻ-i yüz otuz iki zirâʻ on sekiz barmak ve iki numerolu tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻi ile mûmâ-ileyh Hamdi Efendiʿye on üç bin iki yüz yetmiş beş gurûşa beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on üç bin iki yüz yetmiş beş gurûşu müşterî-i mûmâ-ileyh Hamdi Efendi yedinden cânib-i mîrî içûn biʿl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim baʻdeʿl-yevm ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûru mûmâ-ileyh Hamdi Efendiʿnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şerʻî mâ-vakaʻa biʿt-taleb ketb olundu. Fî 13 Rebiʻuʿl-Evvel Sene 87.

204. Belge No 2:

Numero 178

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağına tâbi‘ Ünye kasabası mahallâtından Çamurlu Mahâllesi'nde sâkine Şerife ve Ayşe Hanım ibnetehû Memiş Paşa tarafından zikr-i âtî bey‘e takrîr ve i‘tâ-i hüccete vekîl olduğu halde kasaba-i mezbûre nâib-i mevedetlû es-Seyyid Ahmed Nesib Efendi'nin imzâsıyla mümzâ ve mührüyle memhûr bin iki yüz seksen yedi senesi Saferü'l-Hayr'ın yirmi dokuzuncu günü târihiyle müverrâh kendi mührü ile memhûr ve kasaba-i mezbûr meclis idâresinin mühr-i mahfûs-u ile mutasaddîk ve bin iki yüz yüz seksen yedi senesi Saferü'l-Hayr'ın on üçüncü günü târihiyle müverrah bir kıt‘â vekâlet senedi nâtık olduğu üzere ve zât-ı mûmâ-ileyhayı bi'l-ma‘rifeti'ş-şer‘iyye ‘ârifân-ı ‘udûlden Rıfat Efendi ibni Abdullah ve Mehmed Efendi ibni Mehmed Emin nâm kimesneler şehâdetleriyle ‘ale'l-vech-i şer‘i sâbit olan mûmâ-ileyhanın hâlâ zevc-i rıf‘atlû Mehmed Nureddin Bey ibni Osman Paşa meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde işbû bâ‘isü'l-kitâb el-Hâc Abidinzâde Mehmed Efendi ibni el-Hâc Abidin Ağa mahzarınsa bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb müvekkilem mûmâ-ileyha Şerife ve Ayşe Hanımın ‘akd-ı âtiyü'z-zikrin sudûruna değin yedinden bâ-hüccet-i şer‘iye sırren ve müstakilleten malı ve mülkü olan Harameyn-i Muhteremeyn Hazîne-i Celîlesinde mazbût evkâfdan Sultan Bayezid-i Veli Han tâbe Serâhu hazretleri Vakf-ı Şerîf-i musaffakatından sancağ-ı mezkûre tâbi‘ Bafra kazası kurâsından Kumcağız karyesinde vâki‘ her biri lede'l-ahâlî ve'l-cirân hudûd-u ve kıt‘â ve dönümleri ma‘lûm koruluk ve kumluk ve ormanlık ve kışlak mahâlleri ve yurt yeri ve otlak ve tarlahâ ve arazi sâ’ire ma‘lûm ile yine Hazîne-i Celîle-i müşarünileyhadan mazbût evkâfdan Hatûniye Vakf-ı Şerîf-i musaffalarından karye-i mezbûre civârında kâin kezâlik lede'l-ahâlî ve'l-cirân hudûd ve dönüm ve kıt‘âları ma‘lûm otuz üç kıt‘â mütevelli temessûkat-ı mantûklarınca ve yine kaza-i mezkûrun Engiz karyesinde vâki‘ arazi-i mîrîyeden kezâlik ‘inde'l-ahâlî ve'l-cirân kıt‘â ve dönümleri ma‘lûm on üç kıt‘â tarlahâ tapu senedleri mûcebince ve arazi-i mezkûreler üzerlerine malından binâ ve inşâ eylediği ikişer taş dereden eda iden üç kıt‘â ebniyesi mülk asiyâb-ı dakik ve bir bâb mülk dûhan mağazası ve bir bâb mülk kahvehane ve bir bâb mülk ahur ve bir bâb mülk samanhaneden her biri dahi kezâlik müstakilen yedinde mülk ve hakkı olmağla tarafeynde îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfsideden ve mû‘arazadan ‘ârî ve ber-i bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ve safka-i vâhide ile yirmi dokuz bin gurûşu mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'ye bey‘ ve temlîk ve çiftlik-i mezkûre bey‘ine ile zabt ve zirâ‘at olunub sâlifü'z-zikr ba-tapu müstakilleten taht-ı tasarrûfunda olan koruluk ve kumluk ve ormanlık ve kışlak ve yurt yeri ve otlaklık cem‘ân kırk altı kıt‘â tarlaların Sultan Bayezid-i Veli tâbe Serâhu hazretleri vakfı dâhili olan otuz üç kıt‘â tarlaları bâ-ma‘rifet mütevelli doksan bin gurûşu ve

arazi yedinden olan mezkûr on üç kıt‘â tarlaları bâ-ma‘rifet sâhib-i arz otuz bin gurûş ki cem‘ân bir yük yirmi bin gurûş bedel mukabelesinde ferağ-ı kat‘î mu‘teber ile mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'yle bi'l-vekâle ferağ ve tefvîz-i ve her biri mahâllerinde kasaba-i kasaba-i taslît eylediğinde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tefviz ve kabûl idûb semen ve bedel-i mezkûr min-haysü'l-mecmû‘ bir yük kırk dokuz bin gurûş mûmâ-ileyhe Mehmed Efendi'ye yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d çiftlik-i mahdûd-u mezkûr derûnunda mevcûd ebniye ve emlâk-ı mezkûreler mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'nin mülk-ü müşterâsı ve arsa-i mezkûreler dahi dâhil-i hazîne mutasarrıfı olub müvekkilem mûmâ-ileyha Şerife ve Ayşe Hanım'ın asla ve kat‘â ‘âlaka ve medhalim kalmamışdır keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 13 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

Varak 39, Sayfa 1

205. Belge No 1:

Numero 179

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa merkez-i livâda bulunan medîne-i Samsun'un Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isü'l-kitâb Tozanlızâde İbrahim Efendi ibni El-Hâc Ömer Ağa müvâcehesinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Merkez Caddesi'nde müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Gül Onbaşı Amed Ağa ‘arsası ve bir tarafdan Abdi Reis bahçesi ve bir tarafdan Aslı oğlu Bedos ‘arsası ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i doksan üç zirâ‘ altı barmak ve on altı numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm İbrahim Efendi'ye dokuz bin üç yüz yirmi beş gurûşa bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dokuz bin üç yüz yirmi beş gurûşu müşterî-i merkûm İbrahim Efendi yedinden cânib-i mîrî içûn bi'l-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm İbrahim Efendi'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf

olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şerʿî mâ-vakaʿa biʿt-taleb ketb olundu. Fî 15 Rebiʿuʿl-Evvel Sene 87.

206. Belge No 2:

Numero

Canik sancağı dâhilinde Çarşamba kazası kurâlarından Sarıburun karyesi ahâlîsinden Kibar oğlu Hatib Mehmed bin Mustafa meclis-i şerʿ-i şerîf-i enverde karye-i mezbûre ahâlîsinden işbû bâʿisüʿl-kitâb er-karındaşı Salih ibni el-merkûm Mustafa mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb karye-i mezbûre tahtında bir tarafdan ırmak ve bir tarafdan Sıvacık suyu iki tarafdan ʿâm ile mahdûd bir göz değirmenin üç sehim iʿtibârıyla bir sehim hisse-i şâyiʿası irsen yedimde mülk ve hakkım olmağla sâlifûʿz-zikr bir sehim hisse-i şâyiʿamı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî şurût-u müfsideden ʿârî beyʿ-i bâtt-ı sahîh-i şerʿi ile altı bin gurûşu beyʿ ve temlîk ve şâyiʿan teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altı bin gurûşu karındaşım merkûm Salih zimmetinde bâ-tahvîl cihet-i kârzdan alacağı olan altı bin gurûşu takas

207. Belge No 3:

Numero 180

Maʿrûz-ı dâʿîleridir ki

Zikr-i cânî müteveffânın terikesini ahz-u kâbza vekâleten ve verâset iddiʿâ iden zikr-i âtî müteveffânın li-ebeveyn er-karındaşları olub fiʿl-asl Sivas vilâyeti dâhilinde Canik nahiyesi kurâsından Seyfek karyesi ahâlîsinden sâhib-i ʿarzuhâl Ömer bin Mehmed nâm kimesne medîne-i Samsunʿun mahkemesinde meclis-i şerʿ-i şerîf-i kaviyyüʿl-esâsda Canik Sancağı dâhilinde bilâ-vâris maʿrûf ve maʿrûfe vefat idenlerin terikelerini bâlâ-yı seniye ahz-u kâbza meʾmûr buyrulmuş olan sancağ-ı mezkûr muhasebecisi rıfʿatlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şerʿiyesi Odacısı Reyhan Ağa ibni Abdullah Ağa müvâcehesinde sâlifûʿz-zikr Sivas vilâyetinin Canik nahiyesi Seyfek karyesi ahâlîsinden ve ʿAsâkir-i Şâhâneden mahrec olub medîne-i mezbûrda medrese Câmiʿ-i Şerîf-i odasında li-ecliʿl-misafire sâkine iken bundan akdem vefat iden Mehmed bin Hüseyin bin Abdullahʿın verâseti benim ile hâlâ karye-i mezbûrede sâkine validesi Mevlüde bintî Halil ve li-ebeveyn er-karındaşları İsmail ve Salih ve Fatmaʿya münhasıra olmağla müteveffây-ı merkûmun hîn-i vefatından yanında mevcûd biʿl-cümle terikesine vâzıʿuʿl-yed olanlardan

celb ve da‘vâ ve ahz u kâbza işbû yedimde olub hâlâ Sivas kazası nâ’ibi mevedetlû es-Seyyid Ahmed Rıfat Efendiʾnin ve zam ve ibkâsı hâvî bir kıt‘â verâset ve vekâlet hüccet-i şer‘iyesi nâtık olduğu üzere müvekkil-i mûmâ-ileyhin vâzı‘uʾl-yed eylediği bâ-defter teslîm terikesi esmânı olan dört yüz kırk üç gurûşu biʾl-verâse ve biʾl-vekâle taleb iderim deyû ba‘deʾl-da‘vâ gıbbeʾs-su’âl vekîl-i merkûm Reyhan Ağa cevâbında terike-i müteveffây-ı merkûm bâ-defter tesellûm müvekkil mûmâ-ileyhin biʾl-emâne vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûm ber-vech-i muharrer verâset vekâlet müdde‘asını inkâr idicek müdde‘i-i merkûmdan ber-vech-i muharrer verâset ve vekâlet müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû‘asına tadbiken evvelen sırren ve ba‘dehû ‘alenen ledeʾt-tezkiye ‘adl ve makbûlüʾş-şehâde idükleri ihbâr olunan sâlifûʾz-zikr Sivas ahâlîsinden Mehmed Efendi ibni Ömer ve Hasan Ağa ibni İbrahim nâm kimesneler şehadetleriyle

Sah Sah sah

Varak 39, Sayfa 2

Sah Sah sah

biʾl-müvâcehe ber nehc-i şer‘i isbât itmeyin mûcebince meblağ-ı mezbûr dört yüz kırk üç gurûşa müvekkil-i mûmâ-ileyhe izâfetle müdde‘i-i asil ve vekîl merkûm Ömerʾe edâsıyla merkûm Reyhan iltizâm olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 15 Rebi‘uʾl-Evvel Sene 87.

208. Belge No 1:

Numero 181

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Hüseyin bin Hasan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isüʾl-kitâb merkûmun hemşiresi Ayşe bintî el-mezbûr Hasan mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-ı âtiyüʾz-zikr sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olan mahâlle-i mezbûrenin Kızılcık dibi nâm mâhalde vâki‘ iki tarafdan kendi ‘arsası ve iki tarafdan kerime tarlası ile mahdûd tûlen on iki ve ‘ârzen beş ve be-hesâbıʾt-terbî‘-i atmış zirâ‘ ‘arsayı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile beş yüz gurûş hemşirem mezbûre Ayşeʾye bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni meblağ-ı mezbûr beş yüz gurûş hemşirem mezbûre Ayşe yedinden tamâmen ve kâmilen ahz u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d el-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûrda asla ve kat‘â ‘âlaka ve medhalim kalmayûb hemşirem

mezbûre Ayşeʾnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 15 Rebi‘uʾl-Evvel Sene 87.

209. Belge No 2:

Numero 182

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa merkez-i livâda bulunan medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isüʾl-rakîm Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsından Rum milletinden Dimistani ve Rafliye veledi İstefan müvâcehelerinde biʾl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesiʾnde Aşçı Hacı İbrahim Ağa Sokağıʾnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîden müfrez bir tarafdan Hacı Seyyid Ağa bir tarafdan İsmail Bayrakdarzâde Hüseyin Efendi ‘arsaları ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbıʾt-terbî‘-i yüz yirmi dört zirâ‘ altı barmak dört numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûman Dimistani ve Rafliye on iki bin dört yüz yirmi beş gurûşa biʾl-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on iki bin dört yüz yirmi beş gurûşu merkûman Dimistani ve Rafli yedlerinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘deʾl-yevm ‘arsa-yı mezkûr merkûman Dimistani ve Rafli nâm kimesnelerin mülk ve hakkı müşterâları ve hakkı mer‘ileri olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 21 Rebi‘uʾl-Evvel Sene 87.

210. Belge No 3:

Numero 183

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

İran devlet-i teb‘âsından olub medîne-i Samsunʾda li-ecliʾt-ticâre mütemekkin sâhib-i ‘arzuhâl Ali Ağa ibni Hacı Kasım meclis-i şer‘de teb‘âyı müşârünileyhadan medîne-i mezbûrede li-ecliʾt-ticâre sâkin derûn-u ‘arzuhâlde mezkûruʾl-isim Tahir Ağa ibni Allahverdi müvâcehesinde tercümanları İskender Ağa hâzır olduğu üzerine da‘vâ ve takrîr-

i kelâm idûb târih-i i‘lâmdan on sene mukaddem ben diyâr-ı âhara gider iken merkûm Tahir Ağaʿya işbû yedimde mevcûd bir kıt‘â defter nâtık olduğu üzere malımdan ‘acemkârî yedi ‘âded halı seccade ve dört ‘âded kebçe ve bir deste tüccâr arabası? ve bir ‘âded semaver ve çay takımı ve içerüsi eşya memlü ve mühürlü bir ‘aded sandık ve yedi ‘âded kirman ve emir sayı iki ‘âded köhne kebçe ve bir ‘âded nühâs çay ibriği ve iki ‘âded kaşık memlü minder ve sekiz ‘âded yastık ve yün memlü iki kat yatak takımlarımı ‘âla tarîkiʿl-emâne vaz‘ ve teslîm itmemle şimdi ben âhardan gelmemle eşya-i merkûmeleri merkûmdan taleb eylediğimde teslîmden imtinâ‘ ider su’âl olunub eşya-i merkûmler mevcûd ise de ağyan-ı müstehlek ise ba‘deʿs-sübût kıymetlerini hâlâ merkûm Tahir Ağaʿdan taleb iderim deyû ba‘deʿd-da‘vâ külliyen inkâr itmekle müdde‘i-i merkûmdan ber-vech-i mübeyyin müdde‘âsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû‘asına mutâbık evvelen sırren ve ba‘dehû ‘aleʿt-tezkiye ‘adl ve makbûlüʿş-şehâde idükleri ihbâr olunan Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Hacı Mustafa Ağa ibni Ali ve teb‘âyı müşârünileyhadan Abdülhadi Ağa ibni Zeynel Abidin ve Abülcebbar Ağa ibni Hacı Abbas nâm kimesneler şehâdetleriyle ber nehc-i şer‘i isbât itmeyin mûcebince eşya-i mezkûremiz mevcûdlar iseler ‘ayanda müstehlik iseler zamanen kıymetlerini müdde‘i-i merkûm Ali Ağaʿya edâ ve teslîme merkûm Tahir Ağaʿya tenbîh olunduğu tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 21 Rebi‘uʿl-Evvel Sene 87.

Varak 40, Sayfa 1

211. Belge No 1:

Numero 184

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘nın sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunʿun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsından Rum milletinden işbû bâ‘isüʿl-rakîm Gülab oğlu Yuvan veledi Yakob müvâcehelerinde biʿl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ- fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesiʿnde Mehmed Ağa Sokağıʿnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ bir tarafdan Arz oğlu Yuvan ‘arsası ve bir tarafdan Hesna oğlu Elya ‘arsası ve bir tarafdan kendi bahçesi ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbıʿt-terbî‘-i yüz elli yedi zirâ‘ on iki barmak ve sekiz numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile merkûm Yuvan cânibleri içûn on beş bin yedi yüz elli

gurûşa biʾl-emâne beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on beş bin yedi yüz elli gurûşu müşterî-i merkûm Yuvan yedinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Yuvaʾnın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 29 Saferüʾl-Hayr Sene 287.

212. Belge No 2:

Numero 185

Medîne-i Samsunʾa müzâfe Maʻdeni Kabi nahiyesi kurâsından Hıyarağalığı karyesi ahâlîsinden ve Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsından Rum milletinden Terzi oğlu Kostanti veledi Astodil meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde karye-i mezbûre mütemekkinlerinden Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsından milleti merkûmesinden işbû bâʻisüʾl-rakîm İstefan oğlu Yani veledi İstefan mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ʻakd-ı âtiyüʾz-zikr sudûruna değin yedimde irsen mülk ve hakkım olan karye-i mezbûrede vâkiʻ bir tarafdan Çakır oğlu Kurd harmanı ve iki tarafdan merkûm Yani menzili havlusu ve bir tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd ve tahtânî bir bâb dûhan dam-ı maʻa ʻarsa tarafeynden îcâb ve kabûl-ü şurût-u müfsideden ʻârî beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻi ile altı yüz gurûşa merkûm Yaniʾye beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr altı yüz gurûşu müşterî-i merkûm Yani yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm dam maʻa ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûrdan benim aslâ ve katʻâ ʻalâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûm Yaniʾnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 20 Rebiʻuʾl-Evvel Sene 87.

213. Belge No 3:

Numero 186

Trabzon vilayeti dâhilinde vâkiʻ elviye-i erbâʻdan Canik sancağı muhasebecisi rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Saʻâdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ʻakd olunan meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde Durşu oğlu Haci Yordam Ağa zevcesi

işbû bâ‘isü'l-rakîm Hacce Mariya bintî Haci Yakof müvâcehesinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nin Mehmed Ağa Caddesi'nde müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ bir tarafdan Değirmenci oğlu Apostolaki ‘arsası ve bir tarafdan Abdi Reis bahçesi ve bir tarafdan tarîk-i hâs ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz yirmi yetmiş beş zirâ‘ yedi numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile mezbûre Hacce Mariya'ya yirmi yedi bin beş yüz gurûşa bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yirmi yedi bin beş yüz gurûşu cânib-i mîrî içûn müşterî-i merkûm Hacce Mariya'ya yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Hacce Mariya'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 19 Rebî‘u'l-Ûlâ Sene 87.

Varak 40, Sayfa 2

214. Belge No 1:

Numero 187

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsun'un Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsından Rum milletinden bâ‘isü'l-rakîm Yordam veledi Haci Gozil müvâcehesinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Hacı Hüseyinoğlu Sokağı'nda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Hacı Hüseyin oğlu Yusuf Efendi ‘arsası ve bir tarafdan Aslı oğlu Sarafım ‘arsası ve bir tarafdan Hacı Mustafa'nın arsası ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i iki yüz yirmi zirâ‘ on dört barmak ve üç numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile merkûm Yordam yirmi iki bin elli sekiz gurûş on üç pareye bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yirmi iki bin elli sekiz gurûş on üç pareye cânib-i mîrî içûn müşterî-i merkûm Yordam yedinden tamâmen ve kâmilen

ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Yordam'ın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi't-tâsi‘ ve'l-ışrîn min-şehri'-l Saferü'l-Hayr Sene seb‘a ve semânîn ve mi’eteyn ve elf.

215. Belge No 2:

Numero 188

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsun'un Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsından Rum milletinden işbû bâ‘isü'l-rakîm Altı barmak oğlu İsbir veledi Haci Yordam müvâcehesinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğum medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Mehmed Ağa Sokağı'nda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-i mîrîyeden müfrez bir tarafdan Arz oğlu Yovan ve bir tarafdan Trabzonlu Yordam ‘arsaları ve bir tarafdan Şişboyun Hacı Mehmed Ağa bahçesi ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz seksen iki zirâ‘ on iki barmak ve dört numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm İsbir'e on sekiz bin iki yüz altı gurûşu bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temlîk ve teslîm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr ve on sekiz bin iki yüz altı gurûş cânib-i mîrî içûn müşterî-i merkûm İsbir yedinden bi'l-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm İsbir'in mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb ve imlâ olundu. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâdi ve'l-ışrîn min- şehri'l-Rebî‘u'l-Ûlâ Sene seb‘a ve semânîn ve mi’eteyn ve elf.

216. Belge No 3:

Numero 189

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsun'un Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsından Rum milletinden işbû

bâ‘isü'l-rakîm Arz oğlu Haci Anastaş veledi Yordam müvâcehesinde bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Bortakaloğlu Sokağı'nda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâki‘ ‘arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Bortakal oğlu zevcesi ve bir tarafdan Hazaryan ‘arsaları ve bir tarafdan Vali Paşazâde Mukbil Efendi ‘arsası ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz yirmi iki zirâ‘ altı barmak ve üç numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile merkûm Haci Anastaş on iki bin iki yüz yirmi beş gurûşa bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on iki bin iki yüz yirmi beş gurûşu müşterî-i merkûm Anastaş yedinden cânib-i mîrî içûn bi'l-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Haci Anastaş'ın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb ve imlâ olundu. Fî 21 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

Varak 41, Sayfa 1

217. Belge No 1:

Numero 190

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezaret-i evkâf-ı hümâyûn-u mülûkâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Bafra kazasının Cüzdar karyesinde vâki‘ Mescid-i Şerîf Vakfı'ndan almak üzere vazife-i mu‘âyyenesiyle bâ-berat-ı ‘âlişan nısf hisse imâmet cihetine mutasarrıf olan Hafız Ahmed bin Ömer Halife bu esnada bilâ-veled vefât idûb yeri hali ve hizmet-i lâzımesi mahlûle kalmağla bu makûle iştirâken cihet-i mutasarrıflarına hali vukû‘unda hisse-i mahlûlesi müştereki hissesine ilhâken tevcîhi husûs-u bâ-irâde-i seniye mü’esses olan nizâm-ı müstâhsene iktizâsından olmağla mezkûr nısf hisse-i imâmet cihetinin nizâmını tevfîkan müteveffây-ı merkûm Hafız Ahmed Halife'nin bilâ-veled mahlûlünden vazîfe-i mu‘âyene mersûmesiyle sâlifû'z-zikr Mescid-i Şerîf mezbûrun diğer nısf hisse ve imâmet cihetine bâ-berat-ı ‘âlişan mutasarrıf ve müşteriki olub erbâb-ı iştikâkdan olduğu ‘inde'ş-şer‘-i ve'l-meclis zâhir ve bâhir olan işbû bâ‘isü'l-‘arz Osman Efendi ibni Osman da‘ileri ‘ûhdesinde bulunan nısf hissesine ilhâken tevcîh ve yedine müstakilen ve müceddeden bir kıt‘â berat-ı Şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ric‘âsına bi'l-iltimâs paye-i serîr-i saltanat-ı ‘alâya ‘arz ve i‘lâm olundu. Fî 21 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

218. Belge No 2:

Numero 191

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunˈun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-İ mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden işbû bâ‘isüˈl-rakîm Döğenci oğlu Yuvan veledi Yordam biˈl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğum medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesiˈnde Mehmed Ağa Sokağıˈnda müceddeden inşâ olunan dûhan çarşusunda vâki‘ arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Yasemin Hanım arsası ve bir tarafdan Hasta oğlu Hıralanbos ve bir tarafdan kendü bahçesi ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbıˈt-terbî‘-i yüz atmış zirâ‘ ve on sekiz barmak ve on numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile merkûm Yuvan on altı bin sekiz yüz yemiş beş gurûşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on altı bin sekiz yüz yemiş beş gurûşu biˈl-emâne müşterî-i merkûm Yuvan yedinden cânib-i mîrî içûn tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘deˈl-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Yuvanˈın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeˈt-tasdîkıˈş-şer‘î mâ-vaka‘a biˈt-taleb ketb olundu. Fî 21 Rebi‘uˈl-Evvel Sene 87.

219. Belge No 3:

Numero 192

Canik Sancağı dâhilinde Çarşamba kazası kurâsından Teknecik karyesi ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl Çerkes İsmail Efendi ibni Hakar meclis-i şer‘-i de zikr-i âtî hayvanata be-tarîküˈl-tekâtir cânib-i mîrîden me’mûriyeti hasebiyle vâzı‘uˈl-yed olan Canik Sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şer‘isi olub cânib-i şer‘iatdan dahi husûsuna i‘tibâr olunan Odacı Hafız İsmail ile Ahmed müvâcehesinde işbû mu‘âyene olunan saç ayağı tamğa ile ‘alâmeti re‘es doru kısrak şirâ’en yedimde mülküm olub târih-i i‘lâmdan on altı gün mukaddem zâyi‘ olmuş idi el-hâletü hâzihî müvekkili mûmâ-ileyh yedinde bulmamla biˈl-istihkâk taleb ederüm deyû ba‘deˈd-da‘vâ gıbbeˈs-su’âl vekîl-i merkûm cevâbında zikr olunan kısrak-ı mevsûf-u mezkûr-u müvekkilin taraf-ı mîrîden nevâ olmak üzere vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûm

İsmail Efendiˈnin ber-vech-i muharrer mülkü olduğunu inkâr itmekle müddeʻi-i mezbûr ber-vech-i mübeyyin müddeʻâsı her biri usûl-ü mevzûʻasına tadbîken evvelen sırren ve baʻdehû ʻalenen ledeˈt-tezkiye ʻadl ve makbûlüˈş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezbûre ahâlîsinden ve muhâcirînden Kirpaye Hacı Mehmedzâde Ramok bin Laşbol nâm kimesneler şehâdetleriyle biˈl-müvâcehe baʻdeˈl-isbât veˈt-tahlîf mûcebiyle kısrak-ı mezkûr-u müddeʻi-i merkûm İsmail Efendiˈye defʻ ve teslîme vekîl-i merkûm Hafız İsmailˈe tenbîh olunduğu tescîl ve biˈl-iltimâs huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu.

Varak 41, Sayfa 2

220. Belge No 1:

Numero 193

Husûs-u âtiˈl-beyanda mahâllinde taksim-i içûn taraf-ı şerʻi şerîfden biˈl-iltimâs irsâl olunan Muhzır Hacı Abdullah Efendi ile Osman Efendi medîne-i Samsun mahallâtından Câmiʻ-i Kebîr Mahâllesiˈnde vâkiʻ Küçük Ali menzili varılub ebniye meʼmûru Nefer Kalfa ve mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Mumcuzâde Ahmed Efendi ibni Hacı Mustafa ve Mahmud Ağa ile Mehmed ve İbrahim Efendi ile Mehmed ve Hacı Abdullah bin Mustafa vesaʼîr cemm-i gafîr-i müslimîn hâzır oldukları hâlde ʻakd-ı meclis-i şerʻ-i ʻâli etdikde sâhib-i ʻarzuhâl Rukiye bintî Ali nâm Hatûn meclis-i maʻkûd-u mezkûrda derûn-u ʻarzuhâlde mezkûratuˈl-isim li-ebeveyn kız-karındaşı Mahi bintî merkûm Ali müvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb işbû iki tarafdan Niksarlı Hacı Salih vereseleri haneleri ve bir tarafdan Kör Salih hanesine giden tarîk-i hâs ve bir tarafdan tarîk-i ʻâm mahdûd fevkânî iki odayı müştemil bir bâb mülk menzili irsen ber-vech-i nısf-i yed kız-karındaşım mezbûre Mahi Hatûn ile beyinlerimizde müşterek olmağla beynimizde tâksim olunmak matlûbumdur dedikde gıbbeˈt-tasdîk-i şerʻi menzil-i mezbûrun nısf-ı hissesi olan Niksarlı Hacı Salih Ağa vereseleri menzili tarafı tarafından vâkiʻ bir oda ve bir mikdâr sofa ve bir nerdüman-ı mezbûre Rukiye Hatûnun hissesine ve Kör Salih menziline giden tarafı diğer nısf hissesi olan bir oda ve bir memşâ ve bir mikdar sofalı dahi mezbûre Mahi Hatûn hissesine taʻyîn ve tahsîs ve ʻalâmeti-i fasıla vazʻıyla techîz olundukda mezbûretandan her biri hisse-i ifrâza sırrını biˈt-terâzi kâbz ve kabûl eylediklerini Mevlana mezbûrun mahâlinde ketb ve tahrîr ve baʻdehû emsali şerʻle meclis-i şerʻ-e gelib ʻâla vukûʻıhî inhâ ve takrîr eylediği huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 22 Rebiʻuˈl-Evvel Sene 87.

221. Belge No 2:

Numero 194

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunˈun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isüˈl-kitâb Mustafa Efendi Hacı Ali ve Abdi Reis ibni İbrahim müvâcehelerinde biˈl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesiˈnde Merkez Caddesiˈnde müceddeden inşâ olunan dûhan çarşusunda vâki‘ arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan merkûm Abdi Reis menzili ve bir tarafdan Tozanlızâde İbrahim Efendi arsası ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbıˈt-terbî‘-i yetmiş dört zirâ‘ ve on iki numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘iyle merkûman Mustafa Efendi ve Abdi Reis yedi bin dört yüz gurûşa ‘aleˈl-iştirâkiˈs-seviyy bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bedel-i bin dört yüz gurûşu müşterî-yanı merkûman Mustafa Efendi ve Abdi Reis yedlerinden cânib-i mîrî içûn biˈl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘deˈl-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûman Mustafa Efendi ve Abdi Reisˈin ‘aleˈl-iştirâkiˈs-seviyyˈe mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde. Fî 22 Safer Sene 87.

222. Belge No 3:

Numero 195

Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-u mülûkâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına müzâfe Ayvacık ma‘a Terme nahiyesine tâbi‘ Sofualan karyesinde vâki‘ Şeyh Ali Zâviyesi Vakfıˈnın ber-vech-i meşrûta zâviyedârlık hissedârlığına bâ-berat-ı ‘âlişan mutasarrıfı olan evlâd-ı vakıfdan Osman ve Mehmed ve Mustafa Halîfeler mezbûr Osman Halîfe marûˈl-beyân Sofualan karyesinin on dokuzuncu hanesinin birinci ve ikinci ve üçüncü ve dördüncü numerolarında mûkayyed sûlb-i kebîr oğulları Ömer ve Ahmed ve Ali ve İzzet terk iderek vefâtı vukû‘uyla hissedârlık mezkûrdan hissesi mahlûle ve hizmet-i lâzımesi mu‘âttala kalub ve vakf-ı mezbûr dahi evkâf-ı kadîmeden olarak derdest ve sicillâtta mûkayyed vakfesi olmayub ancak zâviyedârlık-ı mezkûre mineˈl-kadîm evlâdı evlâdı evlâdı vakıfdan evlâdı zükûruna ‘aleˈl-iştirâkiˈs-seviyy meşrûtiyet üzere tasrifleri müte‘âmil olmağla işbû bâ‘isüˈl-‘arz Ömer ve Ali ve İzzet

hissedârlığı mezkûrenin hasren meşrûtun-lehi oldukları ve her vechle ehîl ve müstahak idükleri meclis-i idâre-i livâya mahsûs odada ma‘kûd meclis-i şer‘-i me‘âli ‘ûkudda hâlâ liva-i mezkûr evkâf müdiri Mehmed Şakir Bey hâzır olduğu erbâb-ı vukûf bî-garaz müslimînde ve karye-i mezbûre ahâlîsinden Mehmed bin Hüseyin ve Hasan Ağa ibni Ali ve Hacı oğlu Osman bin Osman ve Çukadar oğlu Hüseyin bin Osman ve Ali Kethüda oğlu Yusuf bin Ali ve Molla Ali bin Ali

Varak 42, Sayfa 1

nâm kimesneler ‘alâ tarîkü'ş-şehâde ihbârlarıyla zâhir ve mütehakkık olmağın zâviyedârlık mezkûra hissedârlığı ya‘ni yirmi dört hisse i‘tibârıyla dört hissesi babaları müteveffây-ı mezbûr Osman Halîfe'nin mahlûlünden oğulları merkûmun Ömer ve Ahmed ve Ali ve İzzet Halîfelere ‘ale'l-iştirâki's-seviyy ber mûcebi ‘âmel kadîm-i evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre tevcîh ve yedlerine bir kıt‘â bâ-berat-ı şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına ol ki vâki’ü'l-hâl bi'l-iltimâs paye-i serîr-i saltanat-ı ‘alâya ‘arz ve i‘lâm olundu bâkîyû'l-emr hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 22 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

223. Belge No 1:

Numero 196

Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-u mülûkâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına müzâfe Ayvacık ma‘a Terme nahiyesine tâbi‘ Sofualan karyesinde vâki‘ Şeyh Ali Zâviyesi Vakfı'nın ber-vech-i meşrûta zâviyedârlık hissedârlığına bâ-berat-ı ‘âlişan mutasarrıfı olan evlâd-ı vakıfdan Salih Halîfe marû'l-beyân Sofualan karyesinin on sekizinci hanesinin ikinci ve dördüncü numerolarında mûkayyed sûlb-i kebîr oğulları Halil ve Mehmed'i terk iderek vefâtı vukû‘uyla hissedârlık mezkûrdan hissesi mahlûle ve hizmet-i lâzımesi mu‘âttala kalub ve vakf-ı mezbûr dahi evkâf-ı kadîmeden olarak derdest ve sicillâtta mûkayyed vakfesi olmayub ancak zâviyedârlık-ı mezkûre evlâdı evlâdı evlâdı vakıfdan evlâdı zükûruna ‘ale'l-iştirâki's-seviyy meşrûtiyet üzere tasarrûfları müte‘âmil olmağla işbû bâ‘isü'l-‘arz Halil ve Mehmed hissedârlığı mezkûrenin hasren meşrûtun-lehi oldukları ve her vechle ehîl ve müshâk idükleri meclis-i idâre-i livâya mahsûs odada ma‘kûd-u meclis-i şer‘-i me‘âli ‘ûkudda hâlâ livâ-i mezkûr evkâf müdiri Mehmed Şakir Bey hâzır olduğu hâlde erbâb-ı vukûf bî-garaz müslimînden ve karye-i mezbûre ahâlîsinden Mehmed bin Hasan ve Hasan Ağa ibni Ali ve Hacı oğlu Osman bin Osman ve Çukadar oğlu Hüseyin bin Osman ve Ali Kethüda oğlu Yusuf bin Ali ve Molla Ali oğlu Ali bin Ali nâm kesânın ‘ala tarîküş'-şehâde ihbârlarıyla zâhir ve mütehakkık

olmağın zâviyedârlık mezkûresi hissedârlığı ya‘ni yirmi dört hisse i‘tibârıyla altı hissesi babaları müteveffây-ı mezbûr Salih Halîfe'nin mahlûlünden oğulları merkûman Halil ve Mehmed Halîfelere ‘ale'l-iştirâki's-seviyy ber-mûceb-i ‘âmel kadîm-i evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre tevcîh ve yedlerine bir kıt‘â bâ-berat-ı şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsıyla ol ki vâki’ü'l-hâldir bi'l-iltimâs paye-i serîr-i saltanat-ı ‘alâya ‘arz ve i‘lâm olundu. Fî 22 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

224. Belge No 2:

Numero 197

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağının medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi'nde sâkine ve zât-ı ma‘rife Hafife bintî Ömer nâm Hatûn meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde medîne-i mezbûre mahallâtından Hacce Hatûn Mahâllesi ahâlîsinden işbû râfi‘ü'l-kitâb İsmail Efendi ibni İbrahim mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i ‘ani'l-merâm idûb hâlâ Der-‘âliyyede medîne-i Üsküdar'da sâkin ‘Asâkir-i Şahâne zabtiye müfetişlerinden Mehmed Cemal Efendi ibni Abdullah nâm kimesne zevce-i dâhilim olub zimmetinde mutekarır ve ma‘kûdun-‘aleyh olan yüz gurûş mihr-i mû‘accel ve nafaka-i ‘iddet-i ma‘lûmem üzerlerine ve mü’ennesi süknâm dahi kendü üzerime olmağ üzere zevcim merkûm Mehmed Cemal Efendi ile mutâla‘a-i sahîha-i şer‘iyye ile hal-e ve hukûk-u zevciyet müte‘alik da‘vâdan zimmetimi ibrâ ve iskât merkûm İsmail Efendi vekîl ve nâ’ib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim dedikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâleti mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımesini edâya ta‘âhhüd ve iltizâm itmeyin. Fî 25 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87.

Varak 42, Sayfa 2

225. Belge No 1:

Numero 198

Trabzon Vilayeti Müfettiş Hükkâmlığına

Fâzîletlü Efendi

İslam Mahâllesi'nde olub teb‘âyı müslime ‘ûhdelerinde bulunan ba‘zı emlâk ve hanelerin mutasarrıfları cânibinden teb‘â-i ‘ârî müslime ‘ûhdelerine ferağ-ı icrâ kılınacak hazîne-i evkâf-ı hümâyûnunca tanzîm idilen senedâta islâm geçmek şartı derc ve tahrîr oluna gelmekde olduğu hâlde bu makûle büyük vesâ’ireden ba‘zılarını mutasarrıf-ı sâbık ve yahûd

vârisleri o misillü hane ve ‘akârı yine ‘ûhdesine geçürmek efkârıyla ferağ-ı sâbıkın şart-ı mezkûr sebebiyle fâsid idüğini dermiyân iderek da‘vâya tasâdî iyledüklerinde ba‘zı mâhakeme-i şer‘iyede esma‘ eyleyerek şart-ı mezkûr ile ferağın fesâdına hükm-ü olunub i‘lâm verilmekde olduğundan ve hâlbuki Evkâf-ı Hümâyûn senedât odasının hîn-i teşkîlinde bu misillü hane vesâ’ire senedâtına islâm geçmek şartının ve derç-i bâ-irâde-i seniye nizâm-ı ittihad kılınarak işbû nizâma istinâden mezkûr şartla cânib-i Evkâf-ı Hümâyûndan pek çok sened tanzîm ve i‘tâ idilmekde olmasıyla şimdi bu şart ile olan ferağın muhâkeme-i şer‘iyece fesâdını hüküm edilmiş nizâm-ı mevzû‘-u ve mu‘âmelât-ı halk-ı ihlâl ideceğinden ve şart-ı mezkûr-u ileyh fariğ ile mukır mefrûğun-leh beyninde ma‘kûd olmayub ber-vech-i meşrûh me’mûru tarafından vaz‘ olan nizâmın hükmün tevfîkan vaz‘ ve ‘ilâve oluna geldiğinden ba‘de-ezin bu makûle senedâtda şart-ı mezkûr ile ferağın fesadı üzerine da‘vâ vukû‘-u bulacak olur ise kafe-i muhâkeme-i şer‘iyede istimâ‘ olunmaması husûsları encümen-i mahsûs-u vükelâda biʾt-tezekkür tensîb kılınarak biʾl-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî dahi ol merkezde müte‘âllik ve şeref-südûr buyrularak sûret-i hâlin bir tarafa i‘lân ve tenbîh-i şeref-sâdır olan fermân-ı celîlüʾl-‘unvân-ı cenâb-ı mülûkâne hükm-ü celîlinden bulunmakla işbû tahrîrat-ı muhibbînin sicil-i mâhkemeye kaydıyla idâre-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhî hükm-ü celîlenin icrâ ve infâzına müsâra‘at ve dâhil-i vilâyetde vâki‘-i elviye-i mülhakata bulunan nüvvâb efendilere dahi teblîğ-i keyfiyete mübâderet buyrulması siyâkında şûkka-i senâverî terkîm kılındı. Fî 15 Saferüʾl-Hayır Sene 1287.

226. Belge No 2:

Samsun Kazası Niyâbet-i Şer‘iyesine

Mekremetlû Efendi

Sûret-i seniyyesiyle bâlâ-yı varaka tevşîh olunan emirnâme-i sâmî-i cenâb-ı meşîhât-penâhî hâvî olduğu hükm-ü celîl-i düstûrüʾl-‘âmel ve ledeʾl-hâce mürâca‘at içûn ber-mantûk ve emr-u iş‘âr velâ sûret-i münîfe-i mezkûre-i sicil-i mâhkemeye kayıd ve imlâ dahi iktizâ-ı emel tutulmak tavsiyesiyle terkîm-i zeyle ibtidâr kılındı efendim. Fî 18 Rebi‘uʾl-Evvel Sene 87.

Varak 43, Sayfa 1

227. Belge No 1:

Numero 199

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl işbû bâ‘isü'l-i‘lâm Tokadizâde Osman Hayri Efendi ibni Abdullah medîne-i mezbûrenin Hükümet Konağında temyîz-i livâ-i mahsûs odada cümle mümeyyizler hâzır olduğu hâlde ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyü'l-esâsda derûn-u ‘arzuhâlde isimleri mezkûr medîne-i mezbûr mahallâtından Ermeni Mahâllesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Ermeni milletinden Hazaryan veledi Nefkos ve Hacik ve Salican veledi Nekfos ve Kalaycı Akbar veledi Haci Artin ve Muhtar Berber Artin veledi Haci Kirkor vesa’îr cerîde-i şer‘iyyede isimleri mazbûtü'l-esâmî ahâlî-i mahâlle müvâcehesinde medîne-i mezbûre civârında müftü çiftliği dimekle ma‘rûf ‘inde'l-ahâlî ve'l-cirân ma‘lûmü'l-hudûd ba-tapu mutasarrıf olduğumuz çiftliğim derûnunda vâki‘ olub iki mahâlde benû‘ iderek biri Ermeni Mahâllesi'nde vâki‘ mütevelli Abdullah Paşa bahçesinde bulunan çeşmeye ve biri dahi çiftliğim derûnunda olub el-yevm münhedim bulunan Câmi‘-i Şerîf tahtında kâin kadîm-i olan diğer çeşmesi cereyân itmekde olduğu hâlde mezkûr Abdullah Paşa çeşmesine cereyân iden suyu bundan evvelce mahâlleri derûnunda inşâ eyledikleri çeşmelerine cereyân etdirmekde iken buna kanâ‘at etmeyüb vafîr müddetden sonra mezkûr çiftliğim derûnunda vâki‘ el-yevm münhedim bulunan Câmi‘-i Şerîf tahtında vâki‘ çeşmeye cârî suyu dahi bi-gayr-ı hakkın ahz iderek ma‘lûmatım olmaksızın suyu mezkûra zam ve i‘lâve edûb kendu mahâlle çeşmelerine cereyân ettirilmelerine su’âl olunub su-yu mezkûrelere bi-gayr-ı hakkın olan müdahalelerinin men‘iyle kemâ-fî's-sâbık Câmi‘-i Şerîf-i mezkûr çeşmesine diğer su-yu mezkûrem ile beraber cereyânına tenbîh olmak matlûbumdur deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe's-su’âl merkûmundan her biri cevablarında fi'l-hakîka müdde‘i-i mûmâ-ileyhin çiftliği derûnunda iki mahâlde neba‘ân idûb ikisi dahi mahâlle-i mezbûrede vâki‘ çeşmelerine cereyân eylediği her biri ikrâr lâkin Câmi‘-i Şerîf-i mezkûr tahtında kâin çeşmenin suyu olduğunu inkâr etmeleriyle müdde‘i-i mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendi'den ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutabık beyyine taleb olundukda her biri lede't-tezkiye ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan medîne-i mezbûre ahâlîsinden Hasan Kethüdazâde Hasan Ağa ibni Hasan ve İzzet Alizâde el-Hâc Seyyid Mustafa Ağa ibni Ali ve Hükmet Efendizâde Hacı Ahmed Efendi ibni Mehmed Efendi ve Muhtar Mehmed Ağa ibni Salih ve Türkzâde Mustafa Yazıcı bin Mehmed ve Müftüzâde Hasan Efendi ibni el-Hâc Mehmed Emin Efendi ve Şeyh Abdülaziz Efendi İbni el-Hâc Ahmed Emin Efendi nâm kimesneler şehâdetleriyle bi-şöhreti ve't-terâtür evvelen meclis de ve saniyen mahâllinde bi'l-müvâcehe isbât vesâ’ire erbâb-ı vukûf ihbârlarıyla tebeyyün ve tahakkûk itmeyin mûcebince su-yu mezkûrun çiftliği mezkûr derûnunda iki mahâlde nübû‘ idûb itmediği keşf

ve mu‘âyene olunmak üzere taraf-ı şer‘i şerîfden bu da‘ileri bi'n-nefs a‘zâ-yi mecâlis vesa’îr ehîl-i vukûf bi'l-‘umûm çiftliği mezkûre varulub ve'l-hakîka mahâlle-i mezbûreye cârî su çiftlik mezkûr derûnunda neba‘ân idûb birisi kadîm olan Câmi‘-i Şerîf mezkûr tahtında vâki‘ çeşmenin suyu olduğu ve birisi dahi müşarünileyh paşa bahçesine cârî su idüği lede'l-keşf ve'l-mu‘âyene zâhir ve mütehakkık olmağla Abdullah Paşa bahçesine cârî olan suyu mezkûrda ahâlî-i mahâllenin çeşmelerine ve Câmi‘-i Şerîf suyunun dahi kemâ-fî's-sâbık Câmi‘-i Şerîf-i mezkûr çeşmesine cereyânı iktizâ idûb ber-vech-i muharrer mahâllinde karar verilerek tarafeynden her birine tenbîh ve tefhîm olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 21 Rebi‘u'l-Evvel Sene 87 .

On altı varaka aşağıda ve üç yüz sekseninci numeroda sahîh-i kaydolunmuşdur. (Battal)

Varak 43, Sayfa 2

228. Belge No 1:

Numero 200

Fî 17 Safer Sene 287 ve Fî 6 Mayıs Sene 86 târihi ve on sekiz numerosu ile Erzurum Vilâyeti Celîlesinden Tevârüt iden Tahrîratın Sûretidir

Vilâyet-i celîleleri dâhilinde bulunan teb‘â-ı İraniyeden yerlü nisvânını tezevvüc itmek efkârında olanlar hakkında elde bir sened-i resmi bulunmadığı gibi sicillât-ı mâhkemede dahi bir güne kayda zaferyâb olunamadığı beyanıyla buna da’îr bâb-ı ‘âliden buraca bir emr-i mahsûs olduğu hâlde iş‘âr-ı irâdesini şâmil Fî 8 S Sene 87 târihli enâmi'l-i zib-i ta‘zîm olan tahrîrat Vilâyet-i penâhîleri meclis-i idâre-i vilâyete lede'l-havâle bu bâbda vâki‘ olan istizân üzerine Hâriciye Nezâret-i celîlesi mak‘âm-ı ‘âlisinde şeref-vârid olarak mûkayyed bulunan tahrîrat-ı ‘âliyye hükm-ü sâmîsine tevfîkan şerâ’it-i matlûbenin derciyle senet verildiği ve bir güne mâni‘-i şer‘iyyesi olmadığı hâlde ba‘zı İranilerin Erzurum'da teb‘â-ı Saltanat-ı seniye kızlarıyla te’ehhûl ve tezevvücleri mesbûk olduğu ifade ve sûret-i tahrîrat ‘âliyye-i mezkûre leffen ba‘s ve idâre kılınmış olmakla ol bâbda emr-u fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

229. Belge No 2:

Numero 201

Fî 10 Şevval Sene 82 ve Fî 13 Şubat Sene 81 tarihli ve 67 Numerosuyla Şerefmevrud Tahrîrat Sûretidir

Erzurum'da mukim Teb'â-i İraniyeden ba'zılarının teb'â-ı saltanat-ı seniyye nisvânıyla te'ehhûl eyledikleri mesbûk ise de ol bâbda 'ahden veya nizâmen bir mu'âmele olduğu halde iş'âr-ı ifadesine da'îr Fî 10 Kanun-i Sânî Sene 281 târihiyle müverrahan resîde-i dest-i tekrîm olan bir kıt'â telgrafnâme-i düstûrileri mutâla'a güzâr-ı âcizi oldu eğerci teb'âyı merkûmenin memâlik-i şâhânede teb'â-i saltana-ı seniyye kızlarıyla te'ehhûl ve tezevvüc etmeleriyle mütedâ'ir mu'âhededе bir güne serahat yoğise de tarafeynin hüsn-ü rızaları münzam olduğu ve bir güne mâni'-i şer'isi olmadığı hâlde cihet-i câmi'a-i islâmiye iktizâsınca te'ehhûl ve tezevvücleri husûsunda iğmâz olunm'akda olub ancak teb'â-i ecnebîyenin teb'â-i saltanatı seniyye kızlarıyla izdivâclarında tevellüd idecek çocukların teb'â-i Devlet-i 'Âliyyeden olması nizâm-ı mevzû'-u iktizâsından olduğundan ol tarafda mûkim İranlıların dahi kendülerinde evlâd ve ahfâd tevellüd ider ise memâlik-i Devlet-i 'Âliyye'de bulundukları müddetçe İranilik iddi'âsında bulunmamaları şartının derciyle cânib-i hükümete sened verdikleri ve ber-vech-i meşrûh bir güne dahi mâni'-i şer'isi olmadığı hâlde teb'â-i saltanat-ı seniyye kızlarıyla te'ehhüllerine ruhsât gösterilmesinde be'is olmayacağı beyanıyla terkîm-i cevâbnâme-i sitâyiş-i veriye ibtidâr kılındı ol bâbda irâde efendimindir.

230. Belge No 3:

Numero 202

Samsun Niyâbet-i Şer'iyesine

Mekremetlû Efendi

Teb'â-i Devlet-i 'Âliyyeden bikr ve şeybin teb'â-i İraniye kendülerine tezvîclerini istid'â ve bu bâbda eyledikleri ta'cîz ve ısrâr bu husûsa da'îr elde bir güne kayd ve nizâm olmamağla bâ'îs-i iştibâh-ı bisyâr olduğundan zikr olunan vukû'atda icrâsı lâzım gelen mu'âmele-i istizârına da'îr Fî 29 Muharrem Sene 87 târihli vârid olan tahrîrat-ı behiyelerine cevâben Fî 4 Safer Sene 87 târihli gönderilen tahrîrat-ı Hâriciye nezâretinde olunan isti'lâma cevâb şeref-vürûdunda iş'âr kılınacağı izbâr olunmuş idi Erzurum'da teb'â-i merkûmenin vefâtı ve bu misillü vukû'atın oraca kesreti ora hükûmetini bu husûs makâm-ı celîl müşârünileyhten isti'lâm icâr ve bunun üzerine cevâb vürûd vilâyet-i müşârünileyha eylediği vârid-i hatır ve binâ yerini oradan istifsâra nazaran mütehavvil ve da'îr olarak makam-ı sâmî-

i vilâyetden bâ-tahrîrat-ı seniyye ledeʾl-istiʻsar cevâb-ı mezkûr sûreti orada umûr-u ecnebiye odasına mahfûz bulunan kaydından biʾl-ihrâc tesʻârıyla bu kere şeref-vürûd sâha-i devlet-medâr ve sûret-i biʾl-istinsâh leffen savb-ı latiflerine firistâyede ve tayyar olduğu ledeʾl-vusûl maʻlûmüʾl-ʻâli oldukda sûret-i mezkûre-i bâb-ı hükümet ve sicil-i mâhkemeye kayd ve tescîl ve mevâd-ı mezmûnuna tadbîk husûsuna sarf-ı dikkat bi-ʻâdil buyrulmak beyanıyla şûkka tahrîr kılındı efendim. Fî 24 Saferüʾl-Hayr Sene 287.

Varak 44, Sayfa 1

231. Belge No 1:

Numero 203

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâkiʻ elviye-i erbâʻdan Canik sancağı muhasebecisi rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa merkez-i livâ bulunan medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Saʻâdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ʻakd olunan meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde işbû bâʻisüʾl-rakîm Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Rum milletinden Trabzonlu Yordam Ağa veledi Yani müvâcehesinde biʾl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ʻâli beyʻine meʼmûr ve meʼzûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Saʻdi Bey Mahâllesiʾnde Mehmed Ağa Sokağıʾnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâkiʻ arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Hacika ʻarsası ve bir tarafdan Şiş boyun Hacı Mehmed bahçesi ve iki tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd ve be-hesâbıʾt-terbîʻ-i yüz on iki zirâʻ on iki barmak ve iki numerolu ʻarsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻi ile merkûm Yordam Ağaʾya on bir bin iki yüz elli gurûşa biʾl-emâne beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on bir bin iki yüz elli gurûşu müşterî-i merkûm Yordam Ağa yedinden cânib-i miri içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Yordam Ağaʾnın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʼ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 27 Rebiʻuʾl-Evvel Sene 87.

232. Belge No 2:

Numero 204

Medîne-i Samsun mahallâtından Ermeni Mahâllesi mütemekkinlerinde ve Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Ermeni milletinden Kebâbcı Tadbos veledi Gabril meclis-i şerʻ-i şerîf-i

enverde fiʾl-asl Malatyalı olub medîne-i mezbûreden li-ecliʾt-ticâre sâkin işbû bâʻisüʾl-kitâb Kör Hüseyin bin Hasan mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ʻakd-ı âtiyüʾz-zikrin sudûruna değin yedimde bâ-hüccet-i şerʻiyye şirâʾen mülk ve hakkım olan medîne-i mezbûrenin Bosta Caddesiʾnde vâkiʻ bir tarafdan Arabkirli timurci Kalbiyos dükkanı ve bir tarafdan Emrullah Ağa ʻarsası ve bir tarafdan mezarlık ve bir tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd tûlen on iki ve ʻârzen on iki ve be-hesâbıʾt-terbîʻ-i yüz kırk zirâʻ ve iki yüz üç numerolu ʻarsayı tarafeynden îcâb ve kabûl- u hâvî beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻ-i ile merkûm Kör Hüseyinʾe dokuz yüz seksen gurûşa beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dokuz yüz seksen gurûşu müşterî-i merkûm Kör Hüseyinʾden yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûrda merkûm Kör Hüseyinʾnin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 28 Rebîʻuʾl-Ûlâ Sene 287.

233. Belge No 3:

Numero 205

Der-i devlet-mekîne ʻarz-ı dâʻî-i kemîneleridir ki Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-u mülûkâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâʻdan Canik Sancağına tâbiʻ Bafra kazası kurâsından Sarmaşık Karyesinde vâkiʻ ashâb-ı hayrâtdan Şeyh Mahmud Efendi nâm sâhibüʾl-hayrın binâ eylediği Câmiʻ-i Şerîf vakfından almak üzere yevmi nîm akçe vazife ile bâ-berat-ı ʻâlişan hitâbet cihetine mutasarrıf olan Ahmed Halife ile Mehmed bundan ʻakdem bilâ-veled vefât idûb cihet-i mezkûre mahlûle ve hizmet-i lâzımesi muʻattala kalmağla marûʾz-zikr Sarmaşık karyesinin altıncı hanesinin birinci numerosunda mûkayyed işbû bâʻisüʾl-ʻarz el-Hâc İbrahim Efendi ibni Mahmud dâʻileri meclis-i idâre-i livâda maʻkûd huzûr-u şerʻi meʻâli ʻûkudda hâlâ livâ-i mezkûr evkâf müdiri Mehmed Şakirʾin hâzır olduğu hâlde ledeʾl-imtihân cihet-i hitâbet-i mezkûreyi her vechle edâya ehliyet ve istihkâkı ʻindel şerʻ veʾl-meclis zâhir ve bâhir olmağla cihet-i merkûme vazîfe-i mersûmesiyle müteveffây-ı mezbûr Ahmed Halîfeʾnin mahlûlünde şurût-u mukarrere nizâmiyesine tadbîk mûmâ-ileyh İbrahim Efendi daʻileri ʻûhdesine tevcîh ve yedine bir kıtʻâ berat-ı şerîf-i ʻâlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına biʾl-iltimâs paye-i serîr-i saltanat-ı ʻalâya ʻarz ve iʻlâm olundu. Fî 25 Rebîʻuʾl-Ûlâ Sene 287.

Varak 44, Sayfa 2

234. Belge No 1:

Numero 206

Medîne-i Samsunʿa tâbiʿ Madeni Kabi nahiyesi kurâsından Babala karyesi ahâlîsinden Salih bin Süleyman meclis-i şerʿ-i şerîf-i enverde işbû bâʿisüʿl-kitâb hafîdi Ali bin Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ʿakd-ı âtiyüʿl-beyʿin sudûruna değin yedimde mülkü sahîhim ve hakkı sarîhim olub karye-i mezbûrede vâkiʿ ʿindeʿl-ahâlî maʿlûmüʿl-hudûd ve muʿâyyen bir bâb menzil ve muʿâyen bir çift camuş balazı ve üç kıyye âvân nühâs ve sekiz dib alma ve armud eşcârı otuz ʿâded anbar tahtası ve bir ʿâded kaval tüfenk ve bir ʿâded ʿaraba ve bir ʿâded balta ve bir ʿâded arı kovanı eşya ve ebniyemi tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî beyʿ-i bâtt-ı sahîh-i şerʿ-i ve safka-ı vâhide ile bin gurûşa merkûm Aliʿye beyʿ de ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin gurûşu merkûm Ali yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbza ve ʿumûruma sarfla istihlâk eyledim baʿdeʿl-yevm menzil ve balaz ve üç kıyye âvân nühâs ve sekiz dib eşcârı mezbûreler otuz ʿâded anbar tahtası ve bir ʿâded tüfenk ve bir ʿâded ʿaraba ve bir ʿâded balta ve bir ʿâded arı kovanı eşya ve ebniyede benim aslâ ve katʿâ ʿalâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûm müşterî-i merkûm Aliʿnin hal ve mülk-i müşterâsı olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şerʿî mâ-vakaʿa biʿt-taleb ketb olundu. Fî 29 Rebiʿuʿl-Evvel Sene 87.

235. Belge No 2:

Numero 207

Medîne-i Samsuna tâbiʿ Madeni Kabi nahiyesi kurâsından Babala karyesi ahâlîsinden Salih bin Süleyman meclis-i şerʿ-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb hibe-i âtiyüʿl-beyânın sudûruna değin yedimde mülk-ü sahîhim ve hakkı sarîhim olub karye-i mezbûrede vâkiʿ ʿindeʿl-ahâlî maʿlûmüʿl-hudûd bir bâb samanhane maʿa harman ve üç kıyye âvân nühâs ve sekiz dib alma ve armud eşcârı ve otuz ʿâded anbar tahtası ve bir ʿâded timur tuzak nısf menzil yaʿni bir göz muʿâyyen menzil ve bir ʿâded mükl ve bir ʿâded arı kovanı eşya ve ebniyemi müteveffâ oğlu Mehmedʿin sağîr oğlu hafîdim Mustafaʿya hibe-i sahîha-i şerʿiye ile hibe ve temlîk ve yine meclis-i hibede her biri velâyetim hasebiyle sağîr-i mezbûr içûn inhisâb ve kâbz ve kabûl eyledim baʿdeʿl-yevm samanhane maʿa harman ve üç kıyye âvân nühâs ve sekiz dib eşcâr alma ve armud ve otuz ʿâded anbar tahtası ve bir ʿâded timur tuzak bir göz muʿâyyen menzil ve bir ʿâded mükl? ve bir ʿâded Arı kovanı eşya

ve ebniyede benim asla ‘alâka ve medhalim kalmayûb hafîdim sağîr-i mezbûr Mustafaʿnın hal ve mülk-i mevhûbu olmuşdur ba‘deʿl-bülûğ keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. Fî 29 Rebi‘uʿl-Evvel Sene 87.

236. Belge No 3:

Numero 208

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesiʿnde sâkin iken bundan ‘akdem fevt olan Canikli Hüseyin bin Hüseyin bin Abdurrahmanʿın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkeleri Emine bintî Ali ve Fatma bintî Mehmed nâm Hatûn Hatûnlar ile li-ebeveyn kız-karındaşları oğulları İdris ve Hüseyin ve Ali ve Durmuş benu Mustafaʿya münhasıra ve tashîh-i mesele mîrâsları on altı sehimden olub sihhâm-ı mezbûreden dört sehmi mezbûretan Emine ve Fatma Hatûnlara ve üç sehimden on iki sehmi merkûmun İdris ve Hüseyin ve Ali ve Durmuş taraflarından zikr-i âtî bey‘ i takrîr ve i‘tâ-i hüccete vekîl olduğu ve zât-ı mezbûretânı biʿl-ma‘rifetiʿş-şer‘iye-i ‘ârifan ve medîne-i mezbûre ahâlîsinden ‘udûlden Mustafa bin Mehmed ve Hacı Hüseyin Kavas bin Hacı Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle a‘lâ vech-i şer‘-i sâbit olan mahâlle-i mezbûre muhtarı Hacı Mustafa Ağa ibni Ali meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımüʿt-teşrîfde işbû bâ‘isüʿl-kitâb Emrullah Ağa bin Hüseyin mahzarında biʿl-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘arsasının Ömer Efendi mektebi vakfına senevi beş gurûşa icâre-i müeccelesi olub üzerinde mevcûd kaffe-i ebniyesi müvekkillerim merkûmunun ‘akd-i âtiyüʿl- beyânın sudûruna değin biʿl-irsel şer‘i iştirâken yedlerinde mülk-ü mûrisleri olan mahâlle-i merkûmenin Cabir Sokağıʿnda vâki‘ üç tarafdan tarîk-i ‘âm ve bir tarafdan Hacı Alizâde Mustafa Efendi menzili ile mahdûd ve on üç numerolu bir bâb menzillerinin ebniye-i memlûke-i mevcûdesi bi-cümlet-i tevâbi‘ ve levâhık tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile üç bin iki yüz elli gurûşu mezbûr Emrullah Ağaʿya bey‘ ve temlîk ve teslîm ve ‘arsasını dahi bâ-ma‘rifeti mütevelli yine mezbûr Emrullah Ağaʿya yedi yüz elli gurûşu bedel ile kat‘iyen ferağ ve tefvîz eylediğimde ol dahi ber-vech-i beyyine iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl idûb semen ve bedel-i mecmû‘-u mezkûr dört bin gurûşu mezbûr Emrullah Ağa yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz

Sah sah sah

Varak 45, Sayfa 1

Sah sah sah

bi-kadriʾl-hısas beynimizden iktisâm eyledim baʻdeʾl-yevm menzil-i mahdûd-u mezkûrun ebniye-i memlûke-i mevcûdesi mezbûr Emrullah Ağaʾnın mülk-ü mâhzı ve ʻarsası dahi hakkı makbûz olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mâlda ve mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb ve imlâ olundu. Fî 29 Rebiʻuʾl-Evvel Sene 87.

237. Belge No 1:

Numero 209

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâkiʻ elviye-i erbâʻdan Canik sancağı muhasebecisi rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa merkez-i livâda bulunan medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Saʻâdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ʻakd olunan meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Rum milletinden işbû bâʻisüʾl-rakîm Kocabaş oğlu Burgaki veledi Anastaş müvâcehesinde biʾl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ʻâli beyʻine meʾmûr ve meʾzûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Saʻdi Bey Mahâllesiʾnde Mehmed Ağa Sokağıʾnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâkiʻ arsa-i mîrîyeden müfrez bir tarafdan Haci Yordam Ağa ʻarsası ve bir tarafdan Abdi Reis bahçesi ve bir tarafdan tarîk-i hâs ve bir tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd ve be-hesâbıʾt-terbîʻ-i iki yüz otuz beş zirâʻ yirmi üç barmak ve on bir numerolu ʻarsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻ-i ile merkûm Burgaki Ağaʾya yirmi üç bin beş yüz doksan beş gurûşa otuz dört pareye biʾl-emâne beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yirmi üç bin beş yüz doksan beş gurûşu otuz dört pare-i merkûm Burgaki yedinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsa-ı mahdûd-u mezkûr merkûm Burgaki Ağaʾnın mülkü müşterâsı ve hakkı sarihi olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 1 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

238. Belge No 2:

Numero 210

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâʻdan Canik sancağı mutasarrıfı Rûmeli Beylerbeyi Pâyelülerinden Saʻâdetlü Hasan Hüsnü Paşa ibni Sadr-ı esbâk Mustafa Paşa

hazretleri meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü'l-teşrîfde livâ-i mezkûr meclis-i temyiz-i mümeyzanından işbû râfi‘ü'l-kitâb Mustafa Neşet Efendi ibni Mehmed Ağa mahzarına takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ‘ani'l-merâm idûb Kastamonu vilâyeti celîlesi dâhilinde Devrekani kazasına tâbi‘ Divanlı dîvânlarından Kırvaç dîvânında Yeğlik Çiftliği demekle ma‘rûf bir kıt‘â hüccet-i şer‘iye ve on kıt‘â balaları tuğralı tapu senedi nâtık olduğu üzere mülk ve hakkım olan ‘inde'l-ahâlî ve'l-cirân ma‘lûmü'l-hudûd mutasarrıf olduğum çiftlik-i mezkûr ile derûnunda kâin fevkânî ve tahtânî yedi oda ve dîvânhane ve kenîf ve abdesthane ve iki dönüm mikdârı mülk ‘arsa-yı hâliye ve yine Şifacı Taş Dîvân ile mahlûl iki bâb ahur ve iki bâb kebir anbar ve iki bâb sağîr samanhane ma‘a ‘arsa-yı ve kezâlik ahşabdan bir bâb ahur ve derûnunda ve itîsâlinde iki bâb oda ile çiftlik-i mezkûre müte‘âllik bi'l-cümle emlak ve ‘akâr ve emvâl sâ’ire-i mahâllinde talibine îcâb ve istîcare ve semen ve bedel-i misilleriyle tâlib-i zuhûrunda me’mûru huzûrunda bey‘ ve ferağ ikrâr ve takrîr ve i‘tâ-i hüccet ve tapuya ve semen ve bedellerinin ahz-u kâbzıyla tarafıma isâl ve irsâlinle ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘i ile mûmâ-ileyh Mustafa Neşet Efendi'yi vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim dedikde mûmâ-ileyh Mustafa Neşet Efendi dahi vekâlet-i mezkûre-i ber-vech-i muharrer kabûl ve merâsimini kemâ yenbagî edâya ta‘ahhüd ve iltizâm itmeyin mâ vâk‘a bî't-taleb ketb olundu. Fî 1 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

Varak 45, Sayfa 2

239. Belge No 1:

Numero 211

On Yedi Numerosu ve Fî 21 Safer Sene 87 ve Fî 10 Mayıs Sene 86 Târihiyle Muvaşşahan Şeref-vârid olan Emirnâme-i Sâmî-i Cenâb-ı Vekâlet Penâhî Sûreti Münîfesidir

Kuvve-i ‘Âskeriye ve Devlet-i ‘Âliyye'nin bidâyet tensîkâtında vaz‘ ve te’sîs eylemiş olan kur‘â Kanûnnâme-i Hümâyûn'unun ahkâm-ı mündericesi şimdiye kadar cereyân iden tecrübe-i fi‘iliye vesâye-i muvâfakiyet vâye-i hazret-i pâdişâhîye te’sîs etmiş olan tensikât-ı cedîde delâletiyle muhtâc-ı ta‘dîl olduğundan ol bâbda şâyân buyrulan müsâ‘ade-i seniyye mûcebince teşkîl olunan komisyon ma‘rifetiyle bi't-tanzîm encümen-i mahsûs-u vükelâda cereyân iden müzâkerâta tevfîkan tashîh edilmiş ve lede'l-‘arz bâlâsı mübârek hatt-ı hümâyûn-u şevket-makrûn cenâb-ı tâcdâri ile bi't-tezyîn seksen altı sene-i şemsiyesi martından i‘tibâren icrâ-yı ahkâmına emr-u fermân-ı isâbet unvân-ı hazret-i şehinşâh-i müte‘âllik buyrularak bu kere tâb‘ ve temsîl ettirilmiş olan kur‘â Kanunnâme-i Hümâyûnun

ve muahharan görülen lüzûma mebnî yirmi birinci bendinin mâhâlîne kâ'im olmak üzere bi'l-ta'dîl kaleme alınan fıkra-i kanûniyenin nüsâh-ı müte'âddidesi taraf-ı vâlâ-yı ser'askerîden Ordu-yı Hümâyûnlar müşîran-ı 'izâm-ı hazerâtına gönderildiği misüllü seksen er kıt'âsı dahi vilâyet-i behiyeleri kapu kethüdalığını teslîmen savb-ı vâlâlarına irsâl kılındı ta'rîfe hacet olmadığı vechle kur'â-yı şer'iye usûl-ü hizmet celîle-i 'âskeriyeye duhûlün şerâ'it ve kavâ'idini mübeyyin olmak hasebiyle bunun her hâl-u zamanda sû'isti'mâlden vekâyesi 'akdem-i umûr olduğu ve kanunnâme-i mezkûrun bu def'a icrâ olunan ta'dîlatı dahi o maksada mebnî bulunduğu ve hatta hizmet-i mefrâza-i 'âskeriyenin 'umûma 'âid bir vazîfe olmasına mebnî erbâb-ı rütbe ve me'mûriyetin kur'âdan mu'âfiyetleri kâ'idesi ilgâ ile bundan bi-hakkın istisnâsı lâzım gelenlerin ahvâli kanunen takyîd ve ta'yîn kılındığı ya'ni mevâli-i 'izâm ile bi'l-imtihân İstanbul ru'ûs-ı hümâyûnuna nâ'il olunanların hizmet-i nizâmiyeden istinâsıyla bunlardan ma'ada ashâb-ı rütebin dâhil-i esnân oldukları hâlde kur'âya idhâl-i kararlaşdırıldığı ve binâberîn mukaddemce o misüllü rütbelere na'iliyet cihetiyle isimleri esnân defterinde terkîn ve ihraç olunubda henüz esnân-ı 'askeriyeyi tecavüz etmemiş olanların be-tekrâr esnân-ı mebhûse defâtirine kayd ve idhâliyle esnân-ı 'âskeriyeyi tecavüz içûn her kaç seneleri kalmış ise ol senelerde bunların isimlerine kur'â keşidesiyle isâbet eylediği takrîrde hizmet-i 'âskeriyelerinin ya bedenen ve yahud bedelen îfâ etdirilmesi ve bunlardan isimlerine kur'â isâbet etmeyübde şimdiden sonra esnân-ı tecavüz idenlerin redife nakli lâzım geldiği cihetlerle şu esâsların kur'â-yı şer'iye icrâ'atında tamamıyla muhafazası ehem olduğu misüllü mevâd-ı esâsiye-i meşrûhanın teferru'atından olmak üzere usûs-ı kanuniyeye derc edilmiş olan şeylerden hükümet-i mülkiye vezâ'ifeleri ta'alluk iden kaffe-i me'mûrin taraflarından derece derece dikkat ve i'tinâ olunarak ednâ mertebe su-i isti'mâlat vukû'a getürülmesi ve erbâb-ı rütbe ve me'mûrinden olubda dâhil-i esnân olmalarından dolayı kur'â meclisine celb olunacaklar haklarında mu'âmele-i sahâbetkârîde fevkâ'l-gâye ictinâb olunması mütevakki' ve müntâ'zîr olduğu beyanıyla şûkka-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

240. Belge No 2:

Canik Mutasarrıflığına

212

Sa'âdetlü Efendim Hazretleri

Sâye-i isâbet vâye-i hazret-i pâdişâhîde bu kere ta'dîl ve tanzîm olunan kur'â kanunnâme-i hümâyûnun mu'ahharan yirmi birinci bendinin mahallîne kâ'im olmak üzre

kaleme alınan fıkra-yı kanûniyenin beşinci matbû‘a-yi müte‘adidesi ol bâbda tasdîr buyrulan emirnâme-i sâmî-i vekâlet penâhî ile beraber leffen irsâl kılındığı ve kanunnâme-i mezkûrun suverî icrâ-iyesi hakkında iktizâ iden takayyüdât ve saye-i mezkûr emirnâme-i sâmî-i sadarat-penâhî de biʾl-etrâf münderic olduğu beyanıyla icrâ-yı iktizâsı dâhiliye nezâret celîlesinden şeref-vârid olan Fî 22 Safer Sene 87 ve Fî 11 Mayıs Sene 86 târihli ve iki ‘umûm numerolu tahrîrat-ı ‘âliyyede emr-u iş‘âr buyrulmuş ve sâlifûʾz-zikr emirnâme-i sâmî-i vekâlet-penâhî meclis-i irâde ve Dîvân-ı Temyîz vilâyet ve Bahriye Redîf Mîralaylığı ve Nüfus Nezâreti cerîdelerine vekîl-i mâhkeme-i şer‘iyye kayd etdirilerek bir kıt‘â kur‘â kanunnâme-i hümâyûnu ve bir kıt‘â fıkra-i kanuniye nüshâları dahi bâ-senedât makbûz i‘tâ olundukdan sonra livâ ve kaza ve nevâhiyeleri ‘âdedince mezkûr kanunnâme ve fıkra-i kanûniyeden lüzûm-u mikdârı ba-pusula biʾl-cümle mutasarrıflıklara irsâl ve bâlâsı mezkûr emirnâme-i hazret-i sadaret-penâhî ile muvaşşah olan işbû tahrîrat-ı senâverînin nüsâh matbû‘a-yi mündericesi dahi irsâl olunduğu gibi Canik Sancağının merkezinde vâki‘ mâhkeme-i şer‘iyye ve meclis-i idâre-i

Sah sah sah

Varak 46, Sayfa 1

Sah sah sah

ve temyîz ile kaza ve nevâhî mülhakası ‘âdedine nisbetle on üç kıt‘âsı dahi bâlâsı emirnâme-i sâmî-i mezkûr ile tevşîh edilen işbû tahrîrat senâverînin ol mikdâr nüsâh-ı matbû‘asıyla beraber savb-ı ‘âliyyelerine ber-mûcebi pusula leffen tesyâr kılınmış olmağın bunların melfûf pusula mûcebince selefden halefe devr olunmak üzerine ba-senedât-ı makbûza mahâllerine ve biʾl-cümle kaza ve nevâhi kaymakam ve müdiranına i‘tâ ve irsâliyle husûs kanûniye-ye derc edilmiş olan şeylerden hükümet-i mülkiye ve nazırlığına ta‘alluk iden icrâsına kaffe-i me’mûreyn tarafında derece derece dikkat ve i‘tinâ olunarak ednalarına sû‘isti‘mâlat vukû‘a getirilmemesi ve erbâb-ı rütbe ve me’mûriyetden olubda dâhil-i esnân olmalarından dolayı kur‘â meclisine celb olunacaklar haklarında mu‘âmele-i sahâbetkârîde fevkâʾl-gâye ihtirâz ve ictinâb olunması husûslarına ‘aleʾd-devâm takayyüd ve ihtimâm ve selefden halefe devr olunmak üzre makbûzları olduğunu hâvî mâhkeme ve meclislerle kaymakamlık ve müdirliklerden alınacak senedât ve mezâbatın meclis-i idâre-i livâda hıfzıyla keff-i yed i‘lân ve icrâsının taraf-ı senâverîyle bâ-mazbata-yı iş‘âr ve erkâm buyrulması bâbında irâde efendim hazretlerinindir. Fî 18 Rebi‘uʾl-Evvel Sene 87 ve Fî 6 Haziran Sene 86.

241. Belge No 1:

<14>

Yirmi birinci bend geceli gündüzlü medrese nişin olan talebe-i ‘ulûm kur‘âya idhâl olunurlarsada isimlerine kur‘â isâbetinde yirmi ve yirmi bir yaşında olanları sarf ve nahivden ve san‘at-ı hatdan ve yirmi iki ve yirmi üç yaşında bulunan nahiv ve mantıkdan fenârîden ve imlâdan ve yirmi dört ve yirmi beş yaşında olanları mantıkdan tasavvurât ve tasdîkatdan ifâde-i meram idecek kadar Arabî veya Türkî inşâdan imtihân olunarak isbât ehliyet-i ‘ilmiye iderler ise ol sene müstesna tutulursa ve kat‘â bunlardan gıyaben kur‘âsı çıkanları isimlerine kangı târihde icrâ olunan kur‘â-yı şer‘iyede kur‘â isâbet etmiş ise esnânlarına göre meşrût olan imtihânlarını dahi ol târihden i‘tibâren nihâyet dokuz ay müruruna kadar elli sekizinci ve atmışıncı ve atmış birinci bendlerde beyan olunan sûret-i üzre ta‘yîn olunan mahâllerde icrâ etdirmeğe mecbûrdurlar müddet-i mahdûde-i mezkûreden sonra talîb-i imtihân olmaları mesmû‘ olunmaz ve bir de isimlerine kur‘â isâbetinden sonra medreseye girmiş olanları talebe sırasında tutulmamız.

242. Belge No 2:

Numero 215

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi'nde mütemekkin iken bundan ‘akdem fevt olan Anastas veledi Biraşkova veledi Nikola'nın verâseti zevce-i metrûkesi Katerina bintî Lefter ile sûlb-i kebîr oğlu Biraşkova münhasıra tashîh-i mesele mîrâsları sekiz sehimden olub sihhâm-ı mezbûreden bir sehmi zevce-i mezbûre Katerinaya ve yedi sehmi ibni merkûm Biraşkova'ya isâbeti tahakkûkdan sonra şahs-ı ma‘rife zevce-i mezbûre Katerina ve ibni merkûm Biraşkova'dan herbiri meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde işbû bâ‘isü'l-rakîm Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum Rum milletinden Taşcı Yorgi veledi Kiryako ve zevcesi Kirekiye bintî Lefter mahzarında her biri ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb idûb idûb ‘akd-i âtiyü'z-zikrin sudûruna değin bilâ-re’es şer‘i iştirâken yedimizde mülk-ü mûrîsimiz bulunan mahâlle-yi mezbûrenin Hükümet Caddesi'nde vâki‘ kırk beş numerolu hane ve havludan müfrez bir tarafdan kendi haneleri ve bir tarafdan leb-i deryâ ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i atmış beş zirâ‘ ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile merkûman Yorgi ve Kirekiye ‘ale'l-iştirâki's-seviyy bin gurûşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimizde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabul eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin gurûşu müşterî-yanı merkûman Yorgi ve Kirekiye yedlerinden bi't-

tamam veʾl-kemâl ahz-u kâbz idûb takayyüdüʾl-hısas beynimizde iktisâm eyledik fîmâ-baʻd ʻarsa-yı müfreze mahdûd-u mezkûr merkûman Yorgi ve Kirekiyeʾnin ʻaleʾl-iştirâkiʾs-seviyy mülkü müşterâları ve hakkı sarîhleri olub bizim vechen mineʾl-vücûd ʻâlaka ve medhalimiz kalmadı keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 8 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

Varak 46, Sayfa 2

243. Belge No 1:

Numero 216

Medîne-i Samsun mahallâtından Saʻdi Bey Mahâllesiʾnde sâkin Şişboyun Hacı Mehmed Ağa ibni Memiş meclis-i şerʻ-i şerîf-i lâzımüʾt-teşrîfde Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Rum milletinden Kiryalos zevcesi işbû bâʻisüʾl-rakîm Mariya bintî Yuvan müvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ʻakd-i âtiyüʾz-zikrin sudûruna değin yedimde şirâʾen mülk ve hakkım olan marûʾl-beyân Saʻdi Bey Mahâllesiʾnin Bahçeli Sokağıʾnda vâkiʻ üç numerolu menzilim havlusundan müfrez bir tarafdan Tudori oğlu Lefter ʻarsası ve bir tarafdan mezbûrenin cânib-i mîrîden iştirâ eylediği ʻarsası ve bir tarafdan benim bahçem ve bir tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd be-hesâbıʾt-terbîʻ-i yüz otuz zirâʻ ʻarsayı müfrezemi tarafeynden icâb ve kabûl-u hâvî şurût-u müfsideden ʻârî beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻ-i ile dört bin yüz atmış gurûşa mezbûre Mariyaʾya beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dört bin gurûşa yüz atmış gurûşu mezbûre Mariyaʾya yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûr müşterî-i mezbûre Mariyaʾnın mülk-i müşterâsı sahîh ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 7 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

244. Belge No 2:

Numero 217

Medîne-i Samsun mahallâtından Saʻdi Bey Mahâllesi ahâlîsinden Hacı Mehmed Ağa ibni Memiş meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde işbû râfiʻüʾl-kitâb Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Rum milletinden Beyal oğulları ʻAbostol ve Nazari veledi Sahak müvâcehelerinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ʻakd-i âtiyüʾz-zikrin sudûruna değin yedimde şirâʾen mülk ve hakkım olan mahâlle-i mezbûrede vâkiʻ üç numerolu hane havlusu ʻarsamdan müfrez bir tarafdan

Tudori oğlu Lefter ‘arsası ve bir tarafdan mîrîden almış olduğumuz ‘arsa ve iki tarafdan kendi bahçem ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz atmış iki zirâ‘ ‘arsamı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile merkûman Abostol ve Nazariye beş bin yüz seksen dört gurûşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştira ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr beş bin yüz seksen gurûşu müşterî-yanı merkûman yedlerinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d ‘arsa-yı mahdûd- u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb merkûman Abostol ve Nazari'nin ‘ale'l-iştirâki's-seviyy mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 8 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

245. Belge No 3:

Numero 218

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Şişbuyun Mehmed Ağa ibni Memiş meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Trabzonlu Yordam veledi Yani mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-i âtiyü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olan mahâlle-i mezbûrenin Bahçeli Sokağı'nda vâki‘ menzil havlusundan müfrez bir tarafdan altı barmak oğlu Esber ‘arsası ve bir tarafdan benim bahçem ve bir tarafdan cânib-i mîrîden almış olduğu ‘arsa ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz on zirâ‘ ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile merkûm Yordam'ın üç bin beş yüz yirmi gurûşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç bin beş yüz yirmi gurûşu müşterî-i merkûm Yordam yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim fîmâ-ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı müfreze-i mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûm Yordam'ın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 8 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

Varak 47, Sayfa 1

246. Belge No 1:

Numero 219

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Şişbuyun Hacı Mehmed Ağa ibni Memiş meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden işbû bâ‘isü'l-rakîm Haci Yordam oğlu Esber veledi Haci Yordam mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-i âtiyü'z-zikrin sudûruna değin yedimde şirâ’en ve hakkım olan mahâlle-i mezbûrenin Bahçeli Sokağı'nda vâki‘ menzillim havlusundan müfrez bir tarafdan Arz oğlu Yuvan ve bir tarafdan Trabzonlu Yordam ve bir tarafdan benim bahçem ve bir tarafdan cânib-i mîrîden almış olduğu ‘arsa ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz yirmi üç zirâ‘ ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile merkûm Esber'e üç bin dokuz yüz otuz altı gurûşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç bin dokuz yüz gurûşu müşterî-i merkûm Esber yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı müfreze-i mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb merkûm Esber'in mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 8 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

247. Belge No 2:

Numero 220

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Şişbuyun Hacı Mehmed Ağa ibni Memiş meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden işbû bâ‘isü'l-rakîm Lefter veledi Tudori mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-i âtiyü'z-zikrin sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım olan mahâlle-i mezbûrenin Bahçeli Sokağı'nda vâki‘ üç numerolu menzilim havlusundan müfrez bir tarafdan Beyal oğulları Abostol ve Nazari ve bir tarafdan Kiryolos zevcesi Mariya ‘arsaları ve bir tarafdan benim bahçem ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz yirmi bir zirâ‘ ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm Lefter'e üç bin sekiz yüz yetmiş iki gurûşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr üç bin sekiz yüz yetmiş iki gurûşu müşterî-i merkûm Lefter'in yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı müfreze-i mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb merkûm Lefter'in mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 8 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

Varak 47, Sayfa 2

248. Belge No 1:

Numero 222

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fermân-ı Sâmîlerine imtisâlen zikr-i âtî husûsunun mahallînde biʾl-mu‘âyene fasıl ve istimâ‘-i içûn savb-ı şer‘-i enverden biʾl-iltimâs me’zûnen ba-mâhkeme irsâl olunan Mevlana Kâtib Ahmet Necati Efendi ibni Osman Efendi medîne-i Samsun kurâlarından Ahulu karyesinde vâki‘ zikri câ’î münâza‘ün-fîha olan mer‘î üzerine varub cerîde-i şer‘iyyeden mazbûtüʾl-esâmî huzûr-u müslimînde ve ‘akd-ı meclis-i şer‘-i ‘ali etdik de sâhib-i ‘arzuhâl Fahlus ve Sarı Şeyh ve Köselü karyeleri ahâlîlerinden Bayrakdar oğlu Mehmed ibni İbrahim ve Abak oğlu Emrullah bin Ali ve İsa oğlu Mehmed bin Mustafa ve Hattab oğlu Halil bin Hüseyin ve Mir oğlu Ali ibni Ahmed ve Kurt oğlu Mustafa bin Ebubekir ve Kulu Feyz oğlu Asnatbos veledi Dimitrak Yani oğlu Borife veledi Yani ve Pavli oğlu Borife veledi Pavli ile ahâlî-yi kurâhâ bi-ecme‘ihim meclis-i ma‘kûd-ı mezkûrda isimleri derûn ‘arzuhâlde mezkûrunüʾl-isim Ahulu ve Fahlus ve Köselü ve Civril karyeleri ahâlîlerinden Ömer bin Ömer ve Mehmed bin Süleyman ve Mehmed bin Mehmed ve Hasan bin Hasan ve Osman bin Feyzi ve Hüseyin bin Hasan ve Ömer bin Hüseyin ve Yani veledi Yani nâm kimesneler müvâcehelerinde arazi Serkâtibi Abdülhalim Efendi ve meclis-i temyîz a‘zâsından Mustafa Efendi hâzır oldukları hâlde her biri üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edûb kurâhâ-yı mezkûre hudûd-u dâhilinde olub işbû mu‘âyene olunan Göktepe demekle ‘ârif bir tarafdan Çeteler deresiyle Körtün Irmağı ve bir tarafdan Köleulus 7 ve altı tarafdan merkûmundan merkûm Mehmed ve Hasan ve Osman ve Hüseyin ve Ömer ve Mehmed ve Yani nâm kimesnelerin kadîm tarlalarının habban itâ‘aları ile merkûm Mehmedʾin tarlası kenarından giden dağ tarîki ile mahdûd bir kıt‘â kûhi ebe ‘anced karyelerimiz ile mezkûr Ahulu karyesi ahâlîlerine mahsûs mineʾl-kadîm hayvanlarımızı râ‘î edegeldiğimiz mer‘âmız iken merkûmundan merkûm Mehmed tarlaları kenarından beş kile merkûm Hasan iki kile ve merkûm Osman bir kile ve merkûm Hüseyin dört kile ve merkûm Mehmed beş kile ve merkûm Ömer beş kile ve merkûm Yani iki kile kenarından her biri ihyâ ve kadîm tarlalarına i‘lâve ve idhâl ve merkûm Mehmed dahi tarîkimizi sed eylediğinden mâ‘adâ merkûmundan merkûm Ömer dahi kûhi mahdûd-u mezkûr derûnunda on kile ve merkûm Mehmed iki kile ki cem‘ân bâ-keyl-i âsitâne otuz altı kile tohum istî‘âb eder dokuz kıt‘â mahâllerini fuzuli ve bi-gayr-ı hakkın ihyâ ve dûhan zirâ‘ itmeleriyle su’âl

olunub kemâ fîˈs-sâbık kurâha-yı mezkûrunun müddeʿâları olmak üzre terk ve keff-i yedleriyle her birine tenbîh olunmak ve her birimizin matlûblarımızdır deyû baʿdeˈd-daʿvâ gıbbeˈs-suʾâl merkûmundan merkûm Mehmed ve Hasan ve Osman ve Mehmed ve Ömer ve Hüseyin ve Süleyman nâm kimesnelerden her biri cevâblarında kûhi mahdûd-u mezkûr ancak bizim karyemiz marûˈz-zikr Ahulu karyesine mahsûs merʿâmız olmak zuʿumuyla mâhale-i kûhi-i mahdûd-u mezkûrdan ber-vech-i meşrûh dokuz kıtʿâ mâhale-i ihyâ eylediklerini ikrâr lâkin müddeʿûn-u merkûmunun ber-vech-i mübeyyin müddeʿalarını inkâr itmeleriyle müddeʿun-u merkûmundan ber-vech-i muharrer müddeʿalarına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzûʿasına mutâbık evvelen sırren ve baʿdehû ʿalenen ledeˈt-tezkiye ʿadl ve makbûlüˈş-şehâde idükleri ihbâr olunan Karamud karyesi ahâlîsinden ve meclis-i ihbâriye aʿzâsından Konaş oğlu Ahmed ibni İbrahim ve Hacı Hatib ve Salih ve Devrek karyesi ahâlîsinden Çük Hasan oğlu Hasan bin Hasan ve Hayme Oluk karyesi ahâlîsinden Molla Mustafa bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle biˈl-müvâcehe ber nehc-i şerʿi isbât itmelerin mûcebiyle baʿdeˈl-hüküm merʿâ-yı mahdûd-u mezkûr dâhilinde ber-vech-i mezkûr açmış oldukları mahâllerden her birleri keff-i yedleriyle maʿan merkûmundan Mehmedˈin sed eylediği tarîk-i dahi küşâd ile kemâ fîˈs-sâbık kurâha-yı mezbûrunun müddeʿaları olunduğu mâhâlînde Mevlana-yı mûmâ-ileyhe ketb ve tahrîr ve maʿan mürsel inbâ ve şerʿle meclis-i şerʿ-e gelûb ʿalâ vukûʿihî inhâ ve takrîr eylediği tescîl ve biˈl-iltimâs huzûr-u ʿâlilerine iʿlâm olundu. Fî 2 Rebiʿuˈl-Âhir Sene 87.

Varak 48, Sayfa 1

249. Belge No 1:

Numero 222

Trabzon vilayeti dâhilinde vâkiʿ elviye-i erbâʿdan Canik sancağı muhasebecisi rıfʿatlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa Medîne-i Samsunˈun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Saʿâdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ʿakd olunan meclis-i şerʿ-i şerîf-i enverde Devlet-i ʿÂliyye tebʿâsının Ermeni milletinden işbû bâʿisüˈl-rakîm Hazeryan veledi Nikoli ve Dimos ve Karabet veledi Agob müvâcehelerinde biˈl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ʿâli beyʿine meʾmûr ve meʾzûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Saʿdi Bey Mahâllesiˈnin Bortakaloğlu Sokağıˈnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâkiʿ ʿarsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Salih Bey Efendi ile haremi Fatma Hanım ve Metrepolidi Efendi ʿarsaları ve bir tarafdan Haci Anastaş ve iki tarafdan tarîk-i ʿâm ile mahdûd ve be-hesâbıˈt-terbîʿ-i yüz kırk

dokuz zirâ‘ altı barmak ve beş numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile merkûman Hazeryan ve Karabet ‘ale'l-iştirâki's-seviyy on dört bin dokuz yüz yirmi beş gurûşa bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on dört bin dokuz yüz yirmi beş gurûşu müşterî-yanı merkûman yedlerinden cânib-i mîrî içûn bi'l-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûman Hazeryan ve Karabet'in ‘ale'l-iştirâki's-seviyy mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 7 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

250. Belge No 2:

Numero 223

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı dâhilinde Çarşamba Kasabası mahallâtından Çay Mahâllesi ahâlîsinden iken bundan ‘akdem vefât eden Abdülhamid Bey ibni el-merkûm Osman Paşa ibni el-merkûm Süleyman Paşa'nın sûlb-i sağîr oğlu Abdulbaki Bey ile sûlbiye-i sağîre kızı Müzeyyen Hanımın tesviye-i umûrlarına müteveffây-ı mûmâ-ileyhin hayatında vasî-i muhtâr nasb ve ta‘yîn eylediği li-ebeveyn er-karındaşı Mehmed Nureddin Bey ibni el-merkûm Osman Paşa meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi'nde şeref-mukîm ‘îzzetlû Mehmed Ağa ibni El-Hâc İbrahim Efendi mahzarında bi'l-vesâya ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb vasî-i muhtârı olduğumuz karındaşım müteveffâ Abdülhamid Bey'in müsbit duyûn-u kesîresi duyûnuna vefa etmeyüb ‘akârı dahi şer‘ân bey‘ olunub edâ-i deyn olunmak lâzım geldiği ecilden müteveffây-ı mûmâ-ileyhin terikesinden olub medîne-i mezbûre sûkının Kasabhane Sokağı'nda vâki‘ bir tarafdan Ladikli müteveffâ Ömer Kavas vereseleri kahvesi ve bir tarafdan leb-i deryâ ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî iki mağaza ve iki oda ve bir kahveyi müştemil otuz beş ve otuz yedi rakamlı kahvehanenin yedi sehim i‘tibârıyla iki sehim hisse-i şâyi‘ası vesayetim hasebiyle kıbeli'ş-şer‘den me’zûnen münâdî sûk-ı sultânîde ve mecmû‘u nâs olan mahâllerde iki ay mikdârı nidâ ve müzâyede olundukda reğabâd-ı nâs inkıtâ‘ına mûmâ-ileyh Mehmed Ağa üzerinde iki bin dört yüz yirmi sekiz gurûşda karâr ve ziyâde ile dahi tâlib-i âharı zuhûr etmeyüb meblağ-ı mezbûr kahve-i mahdûd-u mezkûrun yedi sehim i‘tibârıyla iki sehim hisse-i şâyi‘asını el-yevm semeni misli edüği zeyl-i hüccette muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla muhakkık olmağla kahve-i mahdûd-u mezkûrun ber-vech-i meşrûh iki sehm hisse-i şâyi‘asını tarafeynden îcâb ve

kabûl-ü havî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile biʾl-vasâye iki bin dört yüz yirmi sekiz gurûşa mûmâ-ileyh Mehmed Ağaʾya bey‘ ve temlîk ve şâyi‘an teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin dört yüz yirmi sekiz gurûşu müşterî-i mûmâ-ileyh yedinde biʾl-vasâye tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz ve müteveffây-ı mûmâ-ileyhin defteri kassâmına idhâl eyledim fîmâ-ba‘d kahvehane-i mezkûrun ber-vech-i mübeyyin yedi sehim i‘tibârıyla iki sehim hisse-i şayi‘âsı mûmâ-ileyh Mehmed Ağaʾnın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 7 Rebi‘uʾl-Âhir Sene 87.

251. Belge No 3:

Numero 224

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı dâhilinde vâki‘ Ünye Kasabası Mahallâtından Kal‘a Deresi Mahâllesi ahâlîsinden Mehmed Nureddin Bey ibni el-merkûm Osman Paşa meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isüʾl-kitâb medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesiʾnde şeref-mukîm ‘îzzetlû Mehmed Ağa ibni El-Hâc İbrahim Efendi mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb ‘akd-i âtiyüʾz-zikrin sudûruna değin yedimde irsen mülk ve hakkım olan medîne-i mezbûre sûkının Kasabhane Sokağıʾnda vâki‘ bir tarafdan müteveffâ Ömer Kavas vereseleri kahvesi ve bir tarafdan leb-i deryâ ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî iki mağaza ve iki oda ve bir kahvehaneyi müştemil otuz beş ve otuz yedi rakamlı kahvehanenin yedi sehim i‘tibârıyla iki sehim hisse-i şâyi‘asını tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvîsurût-u müfsideden ‘âri bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile iki bin dört yüz yirmi sekiz gurûşa mûmâ-ileyh Mehmed Ağaʾya bey‘ ve temlîk ve şâyi‘an teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin dört yüz yirmi sekiz gurûşu müşterî-i mûmâ-ileyh yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d kahvehane-i mahdûd-u mezkûrun ber-vech-i muharrer yedi sehim i‘tibârıyla iki sehim hisse-i şâyi‘asından benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i mûmâ-ileyhin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şer‘î mâ-vaka‘a biʾt-taleb ketb olundu. Fî 8 Rebi‘uʾl-Âhir Sene 87.

Varak 48, Sayfa 2

252. Belge No 1:

Numero 225

Trabzon vilâyeti dâhilinde Lazistan Sancağında kâin Atina kazasının Buleb-i Süfla kurâsı ahâlîsinden olub bundan ‘akdem karye-i mezbûrede vefât iden Bâbanaş oğlu Mehmed bin Ahmed bin Osmanʿın verâsetini mezkûr Buleb-i Süfla karyesinde sâkin ve sâkine zevce-i menkûha-i metrûkesi Ayşe bintî Ali nâm Hatûn ile sûlb-i kebîr oğlu Ahmedʿe münhasıra olduğu mahâlinde muhzırda hasm-ı câhidde ber nehc-i şer‘i sâbit ve mübeyyin olduktan sonra mezbûre Ayşe Hatûn ile merkûm Ahmed nâm kimesneler tarafından ber vech-i âti vekâlet iddi‘â iden marûʿl-beyân Buleb-i Süfla karyesi ahâlîsinden Sarı Abdi oğlu Receb bin Ali meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımüʿt-teşrîfde medîne-i Samsun kurâsından Hıyarlık karyesi ahâlîsinden işbû bâ‘isüʿl-kitâb Yahya oğlu Hasan Ağa ibni Yahya mahzarında biʿl-vekâle üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb müvekkilelerim mezbûre Ayşe Hatûn ile merkûm Ahmedʿin mûrisleri müteveffây-ı mezbûr Mehmed bin Ahmed bin Osmanʿın merkûm Hasan Ağa zimmetinde yedinde olub bin iki yüz seksen yedi senesi Rebi‘uʿl-Evvelʿin üçüncü günü târihiyle müverrah ve merkûm Hasan Ağaʿnın mührüyle memhûr işbû bir kıt‘â tahvîl mantûkunca Ağacalık akçesinden iki bin altı yüz seksen beş buçuk gurûşu alacak hakkı olub kableʿl-ahz fevt olub şimdi meblağ-ı mezbûr müvekkillerim zevce-i mezbûr Ayşe Hatûn ile ibni merkûm Ahmedʿe mûris olmağla mezbûre Ayşe Hatûn ile merkûm Ahmed meblağ-ı merkûmu medyûn-i mezbûr Hasan Ağaʿdan taleb ve da‘vâ ve ahz-u kâbza kendilerine irsâl ve isâle ve ledeʿl-iktizâ sûlh-u ibrâya ve husûs-u mezkûra mütevakkıf olduğu umûrun küllisine yedimde olub şehr-i sâbık Rebi‘uʿl-Evvelʿin on dokuzuncu günü târihiyle müverrah Atina kazası nâ’ibi mevedetlû es-Seyyid Musa Hayrullah Efendiʿnin imzasıyla mümzâ ve hatmiyle mahdûm bir kıt‘â vekâlet hücceti nâtık olduğu üzere beni taraflarından nâ’ib mûmâ-ileyh huzûrunda ma‘kûd meclis-i şer‘-ide vekâlet ‘âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iye ile vekîl ve nâ’ib-i menâb nasb ve ta‘yîn idûb ben dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl etmemle bina’ên ‘aleyh müvekkillerim merkûmanın irsen alacak hakları olan iki bin altı yüz seksen beş buçuk gurûşu medyun-u merkûm Hasan Ağaʿdan biʿl-vekâle hâlâ taleb iderim su’âl olunub müvekkillerim mezbûran içûn bana edâ veʿl-ifâya merkûm Hasan Ağaʿya tembîh olunmak matlûbumdur dedikde gıbbeʿs-su’âl mezbûr Hasan Ağa dahi cevâbında ber-mûcebi tahvîl mezkûr meblağ-ı mezbûr iki bin altı yüz seksen beş buçuk gurûşu müvekkilleri merkûmanın mûrisleri müteveffây-ı mezbûr Mehmedʿe Ağacalık akçesinden el-yevm zimmetinden sahîhan deyni olduğunu tav‘ân ikrâr ve i‘tirâf idûb lâkin müdde‘i-i merkûmun vekâlet-i müdde‘âsını inkâr idicek müdde‘i-i mezbûr Recebʿden ber minvâl-i meşrûh vekâlet müdde‘âsına mutâbık beyyine taleb olundukda sâlifûʿz-zikr Atina

kazası ahâlîsinden ve ‘udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden olub bu def‘a Atina kazasından gelmiş ve zeyl-i hüccet-i mezkûrdan isimleri muharrer olan Baltacızâde Osman Ağa ibni Mehmed Dönü Nigar oğlu İbrahim ibni Osman nâm kimesneler li-eclı̇l-şehâde meclis-i şer‘-a hâzırân olub isreı̇l-istişhâd hakîka mezbûre Ayşe ile merkûm Ahmed nâm kimesneler şehr-i sabık Rebi‘uı̇l-Evvelı̇in on dokuzuncu günü Atina kazası mâhkemesinde nâ’ibüı̇l-şer‘ es-Seyyid Musa Hayrullah Efendiı̇nin huzûrunda ma‘kûd meclis-i şer‘-ide işbû mezbûr Hasan Ağa zimmetinde ber mantûk-i tahvîl mûrisleri müteveffây-ı mezbûr Mehmedı̇in Ağacalık akçesinden alacak hakkı olan iki bin altı yüz seksen beş buçuk gurûşu medyun-u merkûm Hasan Ağaı̇dan taleb ve da‘vâ edâ ve ahz-u kâbza ve kendülerine irsâl ve isâle ve ledeı̇l-iktizâ sûlh-u ibrâya ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine işbû mezbûr Receb ı̇i biı̇l-verâse taraflarından vekâlet-i ‘âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iye ile vekîl ve nâ’ib-i menâb nasb ve ta‘yîn idûb her biri bizleri işhâd ve mezbûr Receb dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl eyledi mezbûr husûsa bu vech üzere şâhidlerüz ve şehâdet dahi iderüz deyû her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iye eylediklerinde usûl-ü mevzû‘asına tadbiken evvelen sırren ve ba‘dehû her biri ba‘deı̇l-ta‘dîl veı̇t-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mûcebiyle ba‘deı̇l-hükm veı̇t-tenbîh mâ-vaka‘a biı̇t-taleb ketb olundu. Fî 12 Rebi‘uı̇l-Âhir Sene 87.

Varak 49, Sayfa 1

253. Belge No 1:

Numero 226

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâsından Ali Bey karyesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden sâhib-i ‘arzuhâl Andon oğlu Andaş veledi Kiregi meclis-i şer‘-i münirde zikr-i âtî hayvanâta biı̇t-tarîk-i takattir cânib-i mîrîden me’mûriyeti hasebiyle vâzı‘uı̇l-yed olan Canik Sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şer‘iye Odacı Reyhan Ağa ibni Abdullah müvâcehesinde işbû mu‘ayene olunan Sarıca tüylü vezni beyaz ve iki gözleri çakır ve kuyruğu ucu beyaz ve kımçı tarafı kulağı delik olan camuş öküzü mülküm sarıca tüylü camuşdan doğma mülküm iken târih-i i‘lâmdan bir ay mukaddem mülkümden zayî‘ olmağla şimdi müvekkili mûmâ-ileyh yedinde bulmamla biı̇l-istihkâk taleb ederim deyû ba‘deı̇d-da‘vâ gıbbeı̇s-su’âl vekîl-i merkûm cevâbında müvekkili mûmâ-ileyh taraf-ı mîrîden yava olmak üzere öküz-ü mevsûf-u mezkûra vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde‘âsına inkâr idicek müdde‘i-i merkûmdan ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyyine taleb

olundukda her biri usûl-u mevzû‘asına tadbîken evvelen sırren ve ba‘dehû ‘alenen ledeʾt-tezkiye ‘adl ve makbûlüʾş-şehâde idükleri ihbâr olunan Gödüklü karyesi ahâlîsinden Ali Ağa ibni İbrahim ve Ahmed ibni Ali nâm kimesneler şehâdetleriyle biʾl-müvâcehe ber-nehc-i şer‘-i ba‘deʾl-isbât veʾt-tahlîf mûcebince öküz-ü mevsûf-u mezkûr-u müdde‘i-i merkûm Anastasʾa def‘ ve teslîme mûmâ-ileyh Reyhanʾa izâfetle vekîl-i merkûm Reyhan Ağaʾya tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 7 Rebi‘uʾl-Âhir Sene 87.

254. Belge No 2:

Numero 226

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezaret-i evkâf-ı hümâyûn-u mülûkâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağının Samsun kazasına tâbi‘ Kavak nahiyesi kurâsından Emirli nâm karyede vâki‘ Ilıca civârında El-Hâc Osmanʾın eylediği Câmi‘-i Şerîf vakfından almak üzere yevmi nîm akçe vazîfe ile imâmet ve yevmi nîm akçe vazîfe ile hitâbet cihetine bir kıt‘â berat-ı ‘âlişan ile mutasarrıf olan Hafız Mustafa ibni İsa mezkûr Emirli karyesinin on dördüncü hanesinin ikinci ve üçüncü numerolarında sûlb-i kebîr oğulları Mustafa ve Aliʾyi ve dördüncü numerosunda mûkayyed sûlb-i sağîr oğlu Mahmud’u terk iderek bu esnada vefâtı vukû‘uyla ciheteyni mezkûreteyn mahlûle ve hizmet-i lâzımeleri mu‘âttala kalmağla oğulları merkûmundan merkûman Mustafa ve Ali ciheteyni mezkûreteyn hizmetini edâya ehlîyet ve iktidârları olmadığı misüllü merkûm Mahmud dahi sağîr bulunmağla ber-mûceb-i nizâm-ı ‘âlem marûʾl-beyân Emirli karyesinin birinci hanesinin üçüncü numerosunda mûkayyed olub müteveffây-ı mezbûrun kızının oğlu işbû bâ‘isüʾl-‘arz Ahmed Efendi ibni Mehmed da‘ileri meclis-i idâre-i livâda ma‘kûd-u huzûr-u şer‘-i me‘âli ‘ûkudda hâlâ livâ-i mezkûr evkâf müdiri Mehmed Şakir Bey hâzır hâlde olduğu ledeʾl-imtihân ciheteyni mezkûreteyn hizmetini her vechle edâya ehlîyet ve istihkâk-ı ‘indeʾş-şer‘ veʾl-meclis zâhir ve bâhir olmağla ciheteyni mezkûreteyn vazîfe-i mersûmesiyle müteveffa-yı mezbûr Hafız Mustafa Halîfeʾnin mahlûlünden şurût-u mukarrere-i nizâmiyesine tadbîken mûmâ-ileyh Ahmed Efendi da‘ileri ‘ûhdesine tevcîh ve yedine bir kıt‘â berat-ı şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına ol ki vâki’üʾl-hâl biʾl-iltimâs serîr-i saltanat-ı ‘alâya ‘arz ve i‘lâm olundu. Fî 15 Rebi‘uʾl-Âhir Sene 87.

Varak 49, Sayfa 2

255. Belge No 1:

Numero 227

Fîʾl-asl Kayseriyeli olub medîne-i Samsunʾda li-ecliʾt-ticâre mütemekkin Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Rum milletinden Sarafım Ağa veledi Yuvan meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde işbû bâʻisüʾl-kitâb Alizâde Asım Efendi ibni Ali Efendi ve İlyas Efendi ibni Hafız İsmail Efendi mahzarlarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb Bafra kazası mahallâtından Çilhane Mahâllesiʾnde vâkiʻ bir tarafdan müteveffâ Kınasakal Raşid Efendi vereseleri menzili ve bir tarafdan Köle Mehmed samanlığı ve bir tarafdan Musa oğlu Salih kahvesi ve iki tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî dört oda ve bir kile ve bir ahur maʻa çeşme ve ʻarsayı müştemil iki rakamlı bir bâb selamlık daîresiyle selamlık-ı mezkûr itîsâlinde vakîʻ üç ve beş ve yedi ve dokuz ve iki ve on bir rakamlı üç bâb dükkanı ve üç bâb mağazaların nısf-ı hisse-i şayiʻâları ʻakd-i âtiyüʾz-zikrin sudûruna değin şirâʻen bâ -hüccet-i şerʻi yedimde mülk ve hakkım olmağla sâlifûʾz-zikr her birinde olan nısf-ı hisse-i şâyiʻalarımı bi-cümleti mâ yeştemilehû ve yahvîhi tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfside muvâzaʻadan ʻârî beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻ-i ve safka-yı vahîde ile merkûman Asım ve İlyas Efendilere ʻaleʾl-iştirâkiʾs-seviyy yüz ʻâded yüzlük mecîdeye altunı mukabelesinde beyʻ ve temlîk ve mahâllinde kâbz-ı taslîd eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr yüz ʻâded mecîdiye yüzlük altunlarını müşterî-yanı merkûman yedlerinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm selamlık maʻa çeşme ve ʻarsa ile üç bâb dükkan ve üç bâb mağazaların nısf-ı hisse-i şâyiʻalarında benim aslâ ve katʻâ ʻalâka ve medhalim kalmayûb müşterî-yanı merkûman Asım ve İlyas efendilerin ʻaleʾl-iştirâkiʾs-seviyy mülk-i müşterâları olmuşdur ki emsâlihî mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 15 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

256. Belge No 2:

Numero 228

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesiʾnde sâkine sâhib-i ʻarzuhâl maʻrifetûʾz-zât Zeyneb bintî Mustafa nâm Hatûn meclis-i şerʻ-i şerîf-i kaviyyüʾl-esâsda ismi iʻlâm-ı şerʻiyeye merbût ʻarzuhâlde mezkûr babası merkûm Mustafa bin Ömer müvâcehesinde târih-i iʻlâmdan bir buçuk sene mukaddem vefat iden zevcim Ömer Ağaʾdan ba-defter-i kassâm kendi hisse-i irsiyem ile sadriye-i sağîre kızım Hayriye hisse-i irsiyesine isâbet iden iki bin beş yüz elli bir gurûşun ahz-u kâbza babam merkûmu vekîl idûb ol dahi

vekâlet-i hasebiyle meblağ-ı mezbûru ahz-u kâbz idûb meblağ-ı mezbûrdan bin iki yüz gurûşunu bana edâ ve teslîm ve bâkî zimmetinde bin üç yüz elli bir gurûş alacak hakkım kalmağla meblağ-ı bâkî mezbûru bi'l-asâle ve bi'l-vasâye hâlâ taleb iderim deyû ba'de'd-da'vâ gıbbe's-su'âl merkûm Mustafa cevâbında ber-vech-i muharrer meblağ-ı mezbûr iki bin beş yüz elli bir gurûşu ahz-u kâbz eylediğini ikrâr lâkin meblağ-ı mezbûru tamâmen ve kâmilen kızım mezbûre Zeyneb'e nakden ve havaleten edâ ve teslîm idûb ol vechle zimmetim beri olmuş idi deyû ba'de'l-def' ve'l-inkâr vâki' merkûm Mustafa'dan ber- vech-i muharrer def'-i meşrûhuna mutabık beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr 'acz idûb bi't-taleb kızı mezbûre tahlîf olunmağın mûcebince meblağ-ı bâkî mezbûr bin üç yüz elli bir gurûş müdde'iye-i asil ve vasîye-i mezbûre Zeyneb Hatûna edâ ve teslîmle babası merkûm Mustafa'ya tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u 'âlilerine i'lâm olundu . Fî 15 Rebi'u'l-Âhir Sene 87.

Varak 50, Sayfa 1

257. Belge No 1:

Numero 229

Fî'l-asıl Der 'Âliyyede medîne-i Galata'da Alacamescid Mahâllesi ahâlîsinden ve 'Asâkir-i Şahâne Bahriye Kol Ağalarından ve Samsun liman re'isi olub medîne-i Samsun mahallâtından Sa'di Bey Mahâllesi'nde sâkin İbrahim Etem Efendi ibni İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkîrde işbû râfi'ü'l-vesîka zevce Ayşe Hanım ibnetehû Bektaş Ağa mahzarında bi't-tav'ihi ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm işbû labis olduğum bir 'âded setre ve bir 'âded bandolon ve bir 'aded kazak yileği ve bir 'âded entari ve iki 'âded don ve gömlek ve bir 'âded fes ve bir 'âded dûhan kesesi ve bir çift kunduradan mâ'adâ mahâlle-i mezbûrede zevcem mezbûre ile müsteciren sâkin olduğum menzil derûnunda mevcûd olan bi-cümle ismi mal ıtlak olunur emvâl ve iş'âr zevcem mezbûre Ayşe hanımındır benim aslâ ve kat'â 'alâka ve medhalim yokdur dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 13 Rebi'u'l-Âhir Sene 87.

258. Belge No 2:

Numero 230

Ma'rûz-ı dâ'îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâsından Kabaklı karyesi sâkinelerinden Emine bintî Mehmed nâm Hatûn tarafından zikr-i âtî tarlaların talibi olan zevci Mustafa'ya ferağını ve me'mûru

huzûrunda ikrâr ve takrîre ve i‘tâ-yi tapuya zât-ı mezbûre-i bi'l-ma‘rifeti'ş-şer‘iye ‘ârifân karye-i mezbûre ahâlîsinden Halil bin Hüseyin ve Mahmud Çavuş bin Seydi nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût vekâletine hükm-ü şer‘i lâhık olan mezbûrenin üvey oğlu Ali bin Mehmed meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyü'l-esâsda mezbûrenin hâlâ zevci merkûm Mustafa bin Mehmed müvâcehesinde arazi baş kâtibi Abdulhalim Efendi hâzır olduğu hâlde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb karye-i mezbûre hudûd-u dâhilinde vâki‘ ‘inde'l-ahâlî ve'l-cirân ma‘lûmü'l-hudûd mutasarrife olduğu yemişlik ve köy önü demekle ‘ârif bâ-keyl-i âsitâne her biri dörder kileden sekiz kile tohum istî‘âb ider iki kıt‘â tarlalarını bin yüz gurûş bedel medfû‘ ve makbûz mukabelesinde zevci merkûm Mustafa'ya bi'l-vekâle ferağ-ı kat‘î ile ferağ ve tefvîz eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer teberrû‘ ve tefevvûz etmeyin mûcebince vekîl-i merkûm Halil'in ferağından tarla-yı mezkûrları zevci merkûm Mustafa üzerine nizâmına tevfîkan icrâsı iktizâ eylediği tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 16 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

El-emru kemâ zükira fîhi

Ali Paşazâde es-Seyyid Ahmed İzzet El Kadı Be ‘Askeri Anadolu Nemakûl-Fakir İleyhi ‘Azze Şânuhu Gafera Lehümâ

259. Belge No 3:

Anadolu'da Trabzon vilâyeti dâhilinde Canik Sancağında Bafra kazası Kurâsından KaraKöy karyesinden sâkin iken bin iki yüz seksen iki senesi hallinde vefât iden Muhâcirîni Çerâkiseden Ebubek Efendi İbni El-Hâc Mehmed bin Abdullah veraseti sûlb-i sağîr oğlu Şıbkan ve sulbîye-i kebire kızları Zekiye ve Atiye hanımlara inhisârı ba‘de'l-tahakkûku'ş-şer-‘i verese-i mezbûrundan zâtları ta‘rîf-i şer‘i ile ma‘rife olan mezbûran Zekiye ve Atiyetullah hanımlar meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde mâhruse-i Galata'da el-Hâc ‘Âmmi Mahâllesi'nde sâkine ve zât-ı kezâlik ta‘rîf-i şer‘i ile ma‘rife olan İbrahim Kapudan zevcesi Ayşe hanım ibnetehû Bektaş mahzarında her biri takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ‘ani'l-merâm idûb babamız ve mûrisimiz müteveffây-ı mezbûr Ebubekir Efendi'nin hîni vefâtında bizimde karındaşımız mezbûr Şıbkan mevrûs olan bil-cümle terikesinden hisse-i irsiye-i şer‘iyemizi mahâllinde huzûr-u şer‘-i şerîfde vâzı‘u'l-yed olanlardan taleb ve da‘vâ ve ahz-u kâbz ve bi'l-cümle makbûz ve karındaşımız sağîr-i mezbûr Şıbka'nın mahâl-i mezkûrdan Der-Sa‘âdet'e getürüb bize teslîm ve husûs-u mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan mezbûre Ayşe Hanım'ı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘-i ile vekîl ve nâ’ib-i menâb nasb ve ta‘yîn eylediğimizde ol dahi vekâlet-i mutlaka-i mezkûre-i kabûlumuz ismi

mahalinde kemâ yenbagî edâya ta‘ahhüd iltizâm eyledi dediklerinde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu. Saferüʿl-Hayr. Fî 20 Saferüʿl-Hayr Sene 87.

Muhzır Mehmed Ağa, Maşuk Kapudan ibni Mustafa, Hüseyin Re’is İbni Ahmed ,Tahtacı Ahmed Ağa ve gayruhum.

Varak 50, Sayfa 2

260. Belge No 1:

Numero 231

Medîne-i Samsun mahallâtından Bazar Mahâllesi sâkinelerinden ma‘rifetûʿz-zât Havva bintî İsmail nâm Hatûn meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûrenin Hançerli Mahâllesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Ermeni milletinden işbû bâ‘isüʿl-terk’îm Kunduracı Serkiz veledi Artin mahzarında biʿt-tav‘ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-i âtiyüʿz-zikrin sudûruna değin yedimde mihr-i mû‘accelem mukabelesinde şırâ’en mülk ve hakkım olan sâlifûʿz-zikr Hançerli Mahâllesiʿnin Asmalı Sokağıʿnda vâki‘ bir tarafdan Çarmar Kerimesi Hatice Hatûn ‘arsası ve bir tarafdan müşteri-i merkûm ‘arsası ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd tûlen beş ve ‘ârzen on ve be-hesâbıʿt-terbî‘-i elli zirâ‘ ve otuz sekiz numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî bey‘-i bâttı sahîh-i şer‘-i ile merkûm Serkizʿe beş yüz gurûşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr beş yüz gurûşu müşterî-i merkûm Serkiz yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘deʿl-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûm Serkizʿin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer‘î mâ-vaka‘a biʿt-taleb ketb olundu ve imlâ olundu. Fî 21 Rebi‘uʿl-Âhir Sene 87.

261. Belge No 2:

Numero 232

Medîne-i Samsun mahallâtından Megede Mahâllesiʿnde sâkin iken bundan ‘akdem vefat iden Emine Hanım ibnete Mehmed Ağa ibni Hasan bin Abdullahʿın verâseti sadriye-i sağîre kızı Ayşe ile zevci meşrûku İbrahim Efendi ibn Hacı Ömer Ağa ve babası mûmâ-ileyh Mehmed Ağa ibni el-mezbûr Hasanʿa münhasıra ve tashîh-i mesele mîrâsları bi-hükmiʿl-ferâ’iz dört sehimden olub sihhâm-ı mezbûreden iki sehmi sağîr-i mezbûre Ayşeʿye ve bir sehmi zevci mûmâ-ileyh İbrahim Efendi ve bir sehmi eb-i mûmâ-ileyh Mehmed Ağaʿya

isâbet-ı tahakkûkundan sonra vereseden eb-i mûmâ-ileyh Mehmed Ağa meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isü'l-kitâb mûmâ-ileyh İbrahim Efendi mahzarında bi'l-verâse ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb mûrisimiz kızım müteveffây-ı mûmâ-ileyhanın kaffe-i terekesi nükûd ve ‘arûz ve ‘akâr ve menkûl olmağla tashih-i mezkûr üzre mecmû‘-u terikesinden hisse-i irsiye ma‘lûmem mukabelesinde şerâ‘it-i sıhhât-ı sûlh-ü hâvî mevâki‘-i müfsideden ‘ârî ‘alâ tarîkü'l-taharücü'ş-şer‘i mûmâ-ileyh İbrahim Efendi terikeden rub‘ hisse-i irsiyemden ezyed bana bin beş yüz gurûş vermek üzre bit terazi musâlaha olmadıkdan sonra mûmâ-ileyh İbrahim Efendi bedel-i sûlh olan meblağ-ı mezbûru bana tamâmen teslîm ve ben dahi yedinde ba‘de'l -ahz mâ‘adâ terikeden hisse-i irsiyeme müte‘âllika-i ‘âmme-i de‘âvî ve mutâllebelât ve kaffe-i eymân ve muhâsamâttan mûmâ-ileyh İbrahim Efendi'nin zimmetini ibrâ ‘alâ husûs-i şer‘-i ile ibrâ ve iskâd-ı hak eyledim dedikde gıbbe't-tasdik-i mâ huve'l-vaki‘ bi't-taleb ketb olundu. Fî 12 Muharrem Sene 287.

Şuhûdü'l-Hâl: Fütüvvetlü Emrullah Efendi ve Fütüvvetlü Hafız Arif Ağa ve Hacı Kethüdazâde Mehmed Ağa ve Arif Ağa ve Muhzır Hacı Abdullah Efendi ve gayruhum.

262. Belge No 3:

Numero 233

Medîne-i Samsun mahallâtından Megede Mahâllesi'nde sâkin iken bundan dört ay mukaddem vefat iden Tozanlızâde El-Hâc Ömer Ağa ile Mehmed bin Abdullah verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Habibe bintî İsmail nâm Hatûn ile sûlb-i kebîr oğlu İbrahim Efendi ve sûlb-i kebîre kızı Mihri Hatûn'a isâbet-i tahakkûkdan sonra vereseden zât-ı ta‘rîf-i şer‘i ile ma‘rife zevce-i mezbûre Habibe Hatûn meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde işbû bâ‘isü'l-kitâb ibni kebîr mûmâ-ileyh İbrahim Efendi mahzarında bi't-tav‘ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb mûrisimiz müteveffây-ı mezbûrun bi'l-cümle terike-i ma‘lûmesini beynimizde bi't-terâzi iktisâm ile ben dahi mûrisimiz müteveffây-ı mezbûr terikesinden olmak üzere hisse-i irsiyem mukâbelesinde altı bin gurûş ahz u kâbz ve hatmini müş‘ir kendi imzam ile mümzâ bin iki yüz seksen yedi senesi Rebi‘u'l-Evvel yirmi üç târihiyle müverrah oğlum mûmâ-ileyh İbrahim Efendi yedine i‘tâ itmiş olduğum sened mûcebince mûrisimiz müteveffây-ı mezbûr El-Hâc Ömer Ağa'nın bi'l-cümle terike-i ma‘lûme ve mechûlesine müte‘âllika-i ‘âmme-i de‘âvî ve metâlibat ve kaffe-i eymân ve muhâsamâttan her birimiz âharın zimmetini ibrâ-yı ‘âm ve râfi‘ü'l-hısâm ile ibrâ ve iskâd-ı edûb ve yine her birimizin âharın ibrâsını ber minvâli muharrer kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 21 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87 .

Şuhûdü'l-Hâl: Hacı Tahir Efendi ve Arif Ağa ve Ahmed Necati Efendi, Rahmizâde Mahir Efendi, Genc Alizâde Ali Efendi, Hacı Tahir Efendizâde, Ahmed Efendi ve Muhzır Abdullah Efendi.

Varak 51, Sayfa 1

263. Belge No 1:

Numero 234

Medîne-i Samsun mahallâtından Megede Mahâllesi'nde sâkin iken bundan dört ay mukaddem vefat iden Tozanlızâde Hacı Ömer Ağa ibni Mehmed bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Habibe bintî İsmail nâm Hatûn ile sûlb-i kebir oğlu İbrahim Efendi ve sûlb-i kebîre kızı Mihri Hatûn'a isâbet-i tahakkûkdan sonra vereseden zâtları ta'rîf-i şer'i ile ma'rife bintî mezbûre Mihri Hatûn meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbû bâ'isü'l-kitâb ibnî kebîr-i mûmâ-ileyh İbrahim Efendi mahzarında bi't-tav'ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb mûrisimiz müteveffây-ı mûmâ-ileyhin bi'l-cümle ma'lûme ve arazisi beynimizde bi't-terâzi iktisâm ve babam mûrisimiz müteveffây-ı mezbûr terikesinden olmak üzere hisse-i irsiyem mukâbelesinde medîne-i mezbûr mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahâllesi'nde vâki' 'inde'l-ahâlî ve'l-cirân ma'lûmü'l-hudûd fevkânî ve tahtânî üç odayı müştemil on iki numerolu bir bâb menzil ve iki re'es mu'âyyen camuş ineği ve Şeyh Hamza Vakfı arazisizinde olub Ebuci Yogi nâm mâhalde vâki' ma'lûmü'l-hudûd beş kabak tohum istî'âb ider bir kıt'â tarlayı ve n'akden ve on bin gurûş ahz-u kâbz idûb ve kâbzımı müş'ir kendi imzamla mümzâ bin iki yüz seksen yedi senesi Rebi'u'l-Evvel yirmi üç târihiyle müverrâh karındaşım mûmâ-ileyh İbrahim Efendi yedine i'tâ itmiş olduğum sened mûcebince mûrisimiz müteveffây-ı mûmâ-ileyh El-Hâc Ömer Ağa'nın arazi ve bi'l-cümle terike-i ma'lûme ve mechûlesine müte'âllika-i 'âmme-i de'âvî ve metâlibattan ve kaffe-i eymân ve muhâsamâttan her birimiz âharın zimmetini ibrâ-yı 'âm ve râfi'ü'l-hısâm ile ibrâ ve iskâd-ı edûb ve yine her birimizin âharın ibrâsını ber-minvâli muharrer kabûl eyledik dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî 21 Rebi'u'l-Âhir Sene 87.

264. Belge No 2:

Numero 235

Nefs-i Trabzon vilâyeti mahallâtından İskender Paşa Mahâllesi ahâlîsinden olub medîne-i Samsun'da li-eci'l li-eci'l-me'mûre mütemekkin Devlet-i 'Âliyye teb'âsının

Ermeni milletinden Mığırdıc veledi Bedos meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb sâlifûˈz-zikr İskender Paşa Mahâllesiˈnde vâki‘ yedimde irsen mülk ve hakkım olan iki tarafdan karındaşım Agob ve Sarob menzilleri ve bir tarafdan Hararus oğlu Celbiye bahçesi ve bir tarafdan Ermeni mezarlığı ile mahdûd bir bâb menzilden müfrez fevkânî ve tahtânî bir oda ve bir kiler ve bir mağaza ve matbağı müştemil bir bâb menzil müfreze-i mezkûremi mahâllinde talibine semeni misli ile bey‘ ve kâbz semen ve makbûzunu bana irsâl ve isâle ve husûs-u mezkûrenin mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan hâlâ Trabzonˈda mütemekkin ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının milleti merkûmesinden ve Döğmeci oğlu Agasıl Efendi veledi Agobˈun kabûlüne merkûf vekâlet-i mutlaka-i sahihâ-i şer‘i ile vekîl ve nâ’ib-i menâb nasb ve ta‘yîn eyledim dedikde mâ huveˈl-vaki‘ bîˈt-taleb ketb olundu . Fî 21 Rebi‘uˈl-Âhir Sene 87.

Varak 51, Sayfa 2

265. Belge No 1:

Numero 236

Medîne-i Samsun kurâsında Kaz karyesi mütemekkinlerinden ma‘rifetüˈş-şahıs Kiregine bintî Yorgi meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden oğulları işbû bâ‘isüˈl-rakîm Makdis Sava ve Dimitri veledi Sahalide mahzarlarında bi-tav‘ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-i âtiyüˈz-zikrin sudûruna değin yedimde şirâ’en mülk ve hakkım olan karye-i mezbûre de vâki‘ bir tarafdan Kandır oğlu Yori ve bir tarafdan kayalık ve bir tarafdan Yordan oğlu Sudiri menzili ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî üç oda ve tahtânî iki ahuru müştemil bir bâb menzilin üç sehim i‘tibârıyla bir sehmi hissemi tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile bin gurûşa oğullarım merkûman Makdis Sava ve Dimitriˈye ‘aleˈl-iştirâkiˈs-seviyy bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meb‘ meblağ-ı mezbûr bin gurûşu oğullarım merkûman Makdis Sava ve Dimitriˈye yedlerinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘deˈl-yevm menzil-i mahdûd-u mezkûrenin bir sehmim hissesinde benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb oğulları merkûman Makdis Sava ve Dimitriˈnin ‘aleˈl-iştirâkiˈs-seviyy mülk-i müşterâları olmuşdur ki emsâlihî mutasarrıf olsun dedikde gıbbeˈt-tasdîkıˈş-şer‘î mâ-vaka‘a biˈt-taleb ketb ve imlâ olundu. Fî 23 Rebi‘uˈl-Âhir Sene 87.

266. Belge No 2:

Numero 237

Medîne-i Samsun kurâsından Kaz karyesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden Yanaki oğlu Sahalide veledi Yanaki meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının millet-i merkûmesinden oğulları işbû bâ‘isü'l-rakîm Makdis Sava ve Dimitri Sava veledi el-merkûm Sahalide mahzarlarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-i âtiyü'z-zikrin sudûruna değin yedimde şirâ’en mülk ve hakkım olan sâlifû'z-zikr Kaz karyesinde vâki‘ bir tarafdan Kandır Yori menzili ve bir tarafdan kayalık ve bir tarafdan Yordam oğlu Sava Omiri menzili ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî üç oda tahtânî iki ahuru müştemil üç sehim i‘tibârıyla ile hisse-i şâyi‘am-tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile oğullarım merkûman Makdis Sava ve Dimitri'ye ‘ale'l-iştirâki's-seviyy iki bin gurûşa bey‘ ve temlîk ve teslîm ve şâyi‘an teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin gurûşu oğullarım merkûman Makdis Sava ve Dimitri'ye yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm menzil-i mahdûd-u mezkûrun iki sehim hisse-i şâyi‘asına asla ve kat‘â ‘âlaka ve medhalim kalmayûb oğullarım merkûman Makdis Sava ve Dimitri'nin ‘ale'l-iştirâki's-seviyy mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe. Fî 23 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

Varak 52, Sayfa 1

267. Belge No 1:

Numero238

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâsından Alanos karyesi ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl Ali bin Halil Efendi meclis-i temyîz-i livâda ma‘kûd ve meclis-i şer‘-ide kız-karındaşı ma‘rifetû'z-zât İklime bintî el mezbûr Halil Efendi hâzır olduğu hâlde derûn-u ‘arzuhâlde mezkûru'l-isim Kazzâz Hafız Süleyman Efendi ibni Hasan müvâcehesinde üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb babamız mûrisimiz müteveffâ Halil Efendi ibni Ali bin Abdullah'ın merkûm Hafız Süleyman Efendi'nin şerîki olub babamız dan sonra fevt olan Kölezâde Süleyman Efendiye ber-mûcebi defter-i kassâm altı bin gurûş deyni olub meblağ-ı mezbûrdan iki bin iki yüz gurûşunu merkûm Süleyman Efendi hali hayatında babamız müteveffây-ı mezbûrun terikesinden ahz-u kâbz idûb üç bin sekiz yüz gurûşu şerîki olmak hasebiyle merkûm Hafız

Süleyman Efendiʿye verilmek üzere emr-u havale idûb merkûm Hafız Süleyman Efendi dahi bizlerden meblağ-ı mezbûra iki yüz gurûş dahi zamla dört bin gurûşa bir kıtʻâ sened ahz iderek meblağ-ı mezbûr mukabelesinde senevi bin gurûş icâr ile babamızdan müntakil kökleme ve seyl ağzı ve harman yeri tarlalarımızı dört sene icâr ve teslîm eylediğimizde ol dahi ber-vech-i muharrer isticâr ve kabûl edûb dört sene kâmilen zerʻ ve zirâʻat eyledikden sonra sinin-i merkûme hitâmında tarlahâ-yı mezkûrlarımızı bize red ve teslim etmiş ise de bizlerden ahz etmiş olduğu mezkûr deyn senedini red etmemlekle su'âl olunub senedi mezbûrumuzun dahi bizlere red ve iʻtâsına tenbîh olunmak matlûbumuzdur deyû daʻvâ eyledikllerine gıbbeʿs-su'âl merkûm Hafız Süleyman Efendi cevâbında fiʿl-hakîka deyn-i mezkûr mütekâbelesinde tarlahâ-yı mezkûreleri ʻadet sene zirâʻ ve zirâʻat idûb meblağ-ı mezbûr dört bin gurûş deynlerinden hâlâs olduklarını ve cihet-i mezkûrenin vesâ'ireden dolayı bir akçe alacağı kalmadığı ikrâr lâkin ol vechle sened ahz eylediğini inkâr etmekle sened ahz eylediğini karye-i mezbûre ahâlîsinden çend nefer kesân şehâdet etmişler ise de merkûm Hafız Süleyman Efendiʿnin husûs-u mezkûre vesâ'ire müteʻâllika baʻde-mâ sened ibrâzıyla cihet-i merkûme vesâ'ireden dolayı gerek babaları müteveffây-ı mezbûr terikesinden kendülerinden sene taleb ider ise de asla semʻ ve iʻtibâr alınmasun deyû takrîr meşrûha tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr u ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 23 Rebiʻuʿl-Âhir Sene 87.

268. Belge No 2:

Numero 239

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâkiʻ elviye-i erbâʻdan Canik sancağı muhasebecisi rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunʿun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Saʻâdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ʻakd olunan meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûrenin Saʻdi Bey Mahâllesi ahâlîsinde Hacı Hüseyinzâde işbû bâʻisüʿl-kitâb Abdülhamid ve Asım ve Emin Efendiler ibnu Hacı Seyyid Ağa müvâcehelerinde biʿl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermânı ʻâli beyʻine me'mûr ve me'zûn olduğumuz sâlifûʿz-zikr Saʻdi Bey Mahâllesiʿnin Aşçı Hacı İbrahim Sokağıʿnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâkiʻ arsa-i mîrîyeden müfrez bir tarafdan Dimistani ʻarsası üç tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd ve be-hesâbıʿt-terbîʻ-i yüz yirmi üç zirâʻ on iki barmak ve üç numerolu ʻarsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻ-i ile merkûmun Abdülhamid ve Asım ve Emin Efendilere ʻaleʿl-iştirâkiʿs-seviyy on iki bin üç yüz elli gurûşa biʿl-emâne beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştira ve temellûk ve

tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on iki bin üç yüz elli gurûşu müşterî-yunı merkûmun yedlerinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûmun Abdülhamid ve Asım ve Emin Efendilerin ʻaleʾl-iştirâkiʾs-seviyy mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 25 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

Varak 52, Sayfa 2

269. Belge No 1:

Numero 240

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâkiʻ elviye-i erbâʻdan Canik sancağı muhasebecisi rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsunʾun Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Saʻâdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ʻakd olunan meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûrenin Saʻdi Bey Mahâllesi ahâlîsinden Hacı Hüseyinzâde işbû bâʻisüʾl-kitâb Abdülhamid ve Asım ve Emin Efendiler ibnu Hacı Seyyid Halil Ağa müvâcehelerinde biʾl-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ʻâli beyʻine meʾmûr ve meʾzûn olduğumuz sâlifûʾz-zikr Saʻdi Bey Mahâllesiʾnin Aşçı Hacı İbrahim Sokağıʾnda müceddeden küşâd olunan dûhan çarşusunda vâkiʻ arsa-yı mîrîyeden müfrez bir tarafdan Aşçı Hacı İbrahim Ağa eytâmları ʻarsası ve bir tarafdan Ebubekir Efendi ʻarsası ve bir tarafdan Nikolaki zevcesi Lofya ʻarsası ve bir tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd ve be-hesâbıʾt-terbîʻ-i yüz yirmi iki zirâʻ dokuz barmak ve iki numerolu ʻarsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻ-i ile merkûmun Abdülhamid ve Asım ve Emin Efendilere ʻaleʾl-iştirâkiʾs-seviyy on iki bin iki yüz otuz yedi gurûş yirmi pareye biʾl-emâne beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on iki bin iki yüz otuz yedi gurûş yirmi yedi gurûş yirmi yedi gurûş yirmi yirmi pareyi müşterî-yunı merkûmun yedlerinden cânib-i mîrî içûn biʾl-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim baʻdeʾl-yevm ʻarsa-yı mahdûd-u mezkûr merkûmun Abdülhamid ve Asım ve Emin Efendilerin mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 25 Rebiʻuʾl-Âhir Sene 87.

270. Belge No 2:

Numero 241

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezâret-i evkâf-ı hümâyûn-u mülûkâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağı'nın Samsun kazasına tâbi‘ Kavak nahiyesi Emirli nâm karyede vâki‘ Ilıca civârında El-Hâc Osman'a binâ eylediği Câmi‘-i Şerîf Vakfından almak üzere yevmi nîm akçe vazîfe ile imâmet ve yevmi nîm akçe ile hitâbet cihetlerine bir kıt‘â berat-ı ‘âlişan ile mutasarrıf olan Hafız Mustafa ibni İsa mezkûr Emirli karyesinin on dördüncü hanesinin ikinci ve üçüncü numerolarında sûlb-i kebîr oğulları Mustafa ve Ali'ye ve dördüncü numerosunda mûkayyed sûlb-i sağîr oğlu Mahmud'u terk iderek bu esnada vefâtı vukû‘uyla ciheteyni mezkûreteyn mahlûle mahlûle ve hizmet-i lâzımeleri mu‘attala kalmağla oğulları merkûmundan merkûman Mustafa ve Ali ciheteyni mezkûreteyn hizmetini edâya ehliyet ve iktidârları olmadığı misüllü merkûm Mahmud dahi sağîr bulunmağla ber-mûceb-i nizâm-ı ‘âlem marû'l-beyân Emirli karyesinin birinci hanesinin onuncu numerosunda mûkayyed olub müteveffây-ı mezbûrun kızının oğlu işbû bâ‘isü'l-‘arz Ahmed Efendi ibni Mehmed da‘ileri meclis-i idâre-i livâda ma‘kûd-u huzûr-u şer‘i me‘âli ‘ûkudda hâlâ livâ-i mezkûr evkâf müdiri Mehmed Şakir Bey hâzır olduğu hâlde lede'l-imtihân ciheteyni mezkûreteyn hizmetine her vechle edâya ehlîyet ve istihkâk ‘inde'ş-şer‘ ve'l-meclis zâhir ve bâhir olmağla ciheteyni mezkûreteyn vazîfe-i mersûmesiyle müteveffa-yı mezbûr Hafız Mustafa Halîfe'nin mahlûlünden şurût-u mukarrere-i nizâmiyesine tadbîken mûmâ-ileyh Ahmed Efendi da‘ileri ‘ûhdesine tevcîh ve yedine bir kıt‘â berat-ı şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricâsına ol ki vâki’ü'l-hâldir bi'l-iltimâs serîr-i saltanat-ı ‘alâya ‘arz ve i‘lâm olundu. Fî 19 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

271. Belge No 3:

Numero 242

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fî'l-asl Canik Sancağının Bafra kazası mülhakatından Alaçam nahiyesi ahâlîsinden olub medîne-i Samsun'da li-ecli't-ticâre sâkin iken bundan ‘akdem vefât iden Kahveci esnâfından Hasan Ağa ibni Abdullah bin Abdurrahman'ın terikesinden ber-vech-i âtî alacak iddi‘â iden işbû bâ‘isü'l-i‘lâm fî'l-asl Divriği kazası ahâlîsinden olub medîne-i mezbûrede li-ecli't-ticâre sâkin Bakkal Mustafa Ağa ibni Ömer medîne-i mezbûrenin Hükümet Konağında temyîz-i hukûk meclisinde mün‘akid meclis-i şer‘-ide sancağ-ı mezkûr muhasebecisi olub müteveffây-ı merkûmun zâhir de vâris-i ma‘rûf ve ma’rûfesi olmadığı

ecilden terike-i müteveffây-ı merkûm cânib-i beytü'l-mâle ‘âid olmak zu‘umuyla bi'l-emâne vâzı‘u'l-yed ile zikr-i âtî husûsda husûmet ve red-i cevâba kıbel-i şer‘den me’zûn olan rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed tarafından vekîl-i müsecceli şer‘iyesi Ahmed Efendi ibni Hasan müvâcehesinde müteveffây-ı merkûm Hasan Ağa zimmetinde şeker ve kahve bahasından ez-gayrı teslimât bâkî yüz kırk yedi gurûş alacak hakkım olmağla meblağ-ı mezbûru kable'l-ahz ve'l-istîfâ merkûm Hasan Ağa fevt olmağla terike-i müteveffây-ı merkûm müvekkil-i mûmâ-ileyh bi'l-emâne vâzı‘u'l-yed etmekle su’âl olub meblağ-ı mezbûru müteveffây-ı merkûmun terike-i vafîyesinden hâlâ taleb iderim deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe's-su’âl vekîl-i merkûm Ahmed Efendi cevâbında müvekkili mûmâ-ileyhin terike-i müteveffây-ı merkûme bi'l-emâne vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûmun müdde‘âsını inkâr idicek müdde‘i-i merkûm Mustafa Ağa'dan ber-vech-i mübeyyin müdde‘âsına

Sah sah sah sah

Varak 53, Sayfa 1

Sah sah sah

mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzu‘âsına tadbîken evvelen sırren ve ba‘dehû ‘alenen lede't-tezkiye ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan Hasan Ağa ibni İbrahim ve Hacı Hasan bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle ber nehc-i şer‘i ba‘de'l-isbât ve't-tahlîf mûcebince meblağ-ı bâkî mezbûr yüz kırk yedi gurûşu müdde‘i-i merkûm Mustafa Ağa'ya müteveffây-ı merkûm Hasan Ağa'nın terike-i vafîyesinden edâsıyla müvekkil-i mûmâ-ileyhe izâfetle vekîl-i merkûm Ahmed Efendi'ye tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 25 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87.

272. Belge No 1:

Numero 242

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsun'un Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Tokadizâde işbû bâ‘isü'l-kitâb Osman Hayri Efendi ibni Abdullah mahzarında bi'l-emâne ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i Samsun'un Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Hacı Hüseyinoğlu Caddesi'nde müceddeden inşâ olunan dûhan çarşusunda vâki‘ arsa-yı

mîrîyeden müfrez bir tarafdan Hasan Kethüdazâde Yusuf Efendi ‘arsası ve bir tarafdan Kara Yani oğlu Haci Hıralanbo ‘arsası ve bir tarafdan Bekir Efendi ‘arsası ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz elli dokuz zirâ‘ on sekiz barmak ve on bir numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendiye on beş bin dokuz yüz yetmiş beş gurûşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on beş bin dokuz yüz yetmiş beş gurûşu bi'l-emâne müşterî-i mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendi yedinden cânib-i mîrî içûn tamâmen ve kâmilen ahz -kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendi'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 1 Cemâziye'l-Evvel Sene 87.

273. Belge No 2:

Numero 243

Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik sancağı muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa medîne-i Samsun'un Hükümet Konağında meclis-i idâre-i livâda livâ-i mezkûr mutasarrıfı Sa‘âdetlü Hasan Hüsnü Paşa hazretleri huzûrunda ‘akd olunan meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde Tokadizâde işbû bâ‘isü'l-kitâb Osman Hayri Efendi ibni Abdullah mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb bâ-fermân-ı ‘âli bey‘ine me’mûr ve me’zûn olduğumuz medîne-i mezbûrenin Sa‘di Bey Mahâllesi'nde müceddeden inşâ olunan dûhan çarşusunun Hacı Hüseyinoğlu Caddesi'nde vâki‘ arsa-i mîrîyeden müfrez bir tarafdan Kabizâde Ahmed Efendi ‘arsası ve bir tarafdan Hasan Tahsin ve Arif Efendiler ‘arsası ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbı't-terbî‘-i yüz yirmi iki zirâ‘ on iki barmak ve on numerolu ‘arsayı tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendi'ye on iki bin iki yüz elli gurûşa bi'l-emâne bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on iki bin iki yüz elli gurûşu müşterî-i mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendi yedinden cânib-i mîrî içûn bi'l-emâne tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm ‘arsa-yı mahdûd-u mezkûr mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendi'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 1 Cemâziye'l-Evvel Sene 87.

Varak 53, Sayfa 2

274. Belge No 1:

Numero 284

Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Ahıskavizâde Ali Efendi ibni Osman meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde meclis-i mezbûre ahâlîsinden Kocaağazâde işbû bâ‘isü'l-kitâb Mehmed Ağa ibni Mehmed mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘arsasının Hançerli Câmi‘-i Şerîf'ine Senevi on gurûş mukata‘a-i kadîmesi olub üzerinde vâki‘ ebniye-i memlûkesi işbû yedimde mevcûd bir kıt‘â hüccet-i şer‘iye mûcebince yedimde şırâ’en mülk ve hakkım olan mahâlle-i mezbûrenin Ermeni Mahâllesi Sokağı'nda vâki‘ bir tarafdan müteveffâ Şamdan Ağası Osman Ağa menzili ve bir tarafdan Acem oğlu Şerif menzili ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd dokuz ve bir numerolu fevkânî üç oda ve tahtânî bir fîrun ve bir mağazayı müştemil bir bâb mülk menzilimi ebniye-i memlûkelerini tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile dokuz bin gurûşa merkûm Mehmed Ağa'ya bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra ‘arsası dahi bâ-ma‘rifeti mütevelli merkûm Mehmed Ağa'ya meccânen ferağ ve tefvîz ol dahi ber-minvâli mübeyyin tefevvûz ve kabûl edûb ebniye-i memlûkesinin semeni olan meblağ-ı mezbûr dokuz bin gurûşu merkûm Mehmed Ağa yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm menzil-i mahdûd-u mezkûr ebniye-i memlûkesi merkûm Mehmed Ağa'nın mülk-ü mâhzı ve ‘arsası dahi hakkı makbûz-u olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 3 Cemâziye'l-Ûlâ Sene 87.

275. Belge No 2:

Numero 285

Canik Sancağı Mutasarrıflığına

Sa‘adetlü Efendim Hazretleri

Hazinedârzâde Osman Paşa merhumun zevcesi müteveffîye Hacce Akbeh Hanım ile mahdûmu Süleyman Beyin vereseleri Girit defterdârı esbâk ‘îzzetlû Osman Efendi'nin mahdûmları ile sâ’irlerine istikâl iden emvâl ve emlâkın keff-i yedle mûmâ-ileyhanın sülüs vasîyeti hakkında cereyân iden tahkîkât ve mu‘âmelatdan ve bu kere dahi lâhık olan hükm-ü şer‘i üzerine kıbeli'ş-şer‘-i şerîfden verilen bir kıt‘â i‘lâmın isrâ kılındığı tafsîlâtına dâ’ir

yüz doksan bir numero ve 16 RA(Rebi‘uʾl-Evvel) Sene 87 târihli Canik meclisinden mersûmun mazbata üzerine icrâ-yı îcâb-ı cevaben iş‘âr kılınacağı derkâr ise de hanımı mûmâ-ileyhlanın emlâk-ı mezkûresi mukaddema vâki‘ olan teblîğ-i senâveri mûcebince olan müzâyede de olduğu ve esmânından sülüs-i mezkûr tefrîk ile Çarşamba Kasabasına su-yu icrâsı ve buna mümâsil hayrâta sarf olunacağı cihetlle bedelât-ı takarrür etdikçe talîblerine ihâle ve tefvîz olunub olunmaması istifrâsına şimdiden mecbûriyet hasıl olacağı beyanıyla bu bâbda olacak re’yi ‘aczinin iş‘ârı meclis-i mezkûrdan bu kere iki yüz beş numerosu ve 23 RA Sene 87 târihli varid olan mazbatada izbâr olunmuş ve biʾl-havâle müfettiş-i hükkâm-ı vilâyet Fâzîletlü Efendi cânibinden yazılan i‘lâmdan ber-mûceb-i iş‘âr icrâ-yı îcâb-husûsun savb-ı ‘âlilerine cevâben iş‘âr-ı ifade kılınmış olduğundan ber-vech-i muharrer bedelât-ı mezkûre takarrür etdikce taliblerine ihâle ve tevfîz olunarak sülüs-i mezkûrun tamamı istihsâl ve kâbzında keff-i yedin bu tarafa izbâr-ı husûsuna himem-i ‘âlileri derkâr buyrulmak bâbında irâde efendim hazretlerinindir. Fî 5 Rebi‘uʾl-Âhir Sene 87 23 Haziran Sene 87.

Varak 54, Sayfa 1

276. Belge No 1:

Numero 286

Medîne-i Samsun mahallâtından Câmi‘-i Kebîr Mahâllesi sâkinelerinden Kamere bintî Abdullah nâm ve Hatûn bintî Mehmed Ağa nâm Hatûnlar tarafından zikr-i âtî bey‘i takrîre i‘tâ-i hüccete vekîl olduğu mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden ve ‘udûlden zât-ı mezbûreleri biʾl-ma‘rifetiʾş-şer‘iye ‘ârifân Mehmed Efendi ibni Hacı Ali Efendi ve Mahmud Ağa ibni Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle ‘alâ vech-i şer‘i sâbit olunan mezbûretanın hâlâ zevcleri Ahmed Ağa ibni Abdullah meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımüʾt-teşrîfde işbû bâ‘isüʾl-kitâb Zaferanbolu Mehmed Emin Ağa ibni Osman Ağa mahzarında biʾl-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb müvekkilelerim mezbûretan Kamere ve Hatûnun ‘akd-i âtiyüʾz-zikrin sudûruna değin yedlerinde irsen ve şirâ’en ‘aleʾl-iştirâkiʾs-seviyy mülkleri olan mahâlle-i mezbûrenin Telgrafhane Caddesiʾnde vâki‘ bir tarafdan Torun oğlu damadı Mustafa Efendi menzili ve bir tarafdan Fındık Ahmed yeğeni Mustafa menzili ve bir tarafdan Habib oğlu Mehmed menzili ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve be-hesâbıʾt-terbî‘-i yüz elli zirâ‘ ‘arsa üzerine mebnî fevkânî iki oda ve tahtânî bir ahur ve mikdâr havluyu menzil on yedi numerolu bir bâb menzili cemî‘-i tevâbi‘ ve levâhıkıyla tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfside ve muvâza’adan ‘ârî ve bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile Mehmed Emin Ağaʾya

dört bin sekiz yüz gurûşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr dört bin gurûşu müşterî-i mûmâ-ileyh Mehmed Emin Ağa yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz idûb bey‘-i mezkûrdan takrîr ve gabn vukû‘una müte‘âllika-i ‘âmme-i de‘âviden tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i ‘âm sahîh-i şer‘i ile kabûl-ü hâvî ibrâ ve iskâd eyledik fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûrdan benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i mûmâ-ileyh Mehmed Emin Ağa'nın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 4 Cemâziye'l-Ûlâ Sene 87.

277. Belge No 2:

Numero 287

Fî'l-asl Sivas vilâyeti dâhilinde Amasya Sancağına tâbi‘ Ladik Kasabası mahallâtından Kova Mahâllesi sâkinelerinden Ayşe bintî Ebubekir tarafından zikr-i âtî bey‘e ikrâr ve takrîre ve kâbz ve semeni ile makbûzunu irsâl ve isâle ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i mutlâka-i sahîha-yı şer‘iyye ile vekîl olduğunu hâlâ kasaba-yı mezbûre nâ’ibi mevedetlû Ali Rıza Efendi'nin hat ve hatmini hâvî bir kıt‘â vekâlet hücceti nâtık olduğu üzere zât-ı mezbûreyi bi'l-ma‘rifeti'ş-şer‘-i ‘ârifan marû'z-zikr Kova Mahâllesi ahâlîsinden Mehmed Ağa ibni Abdurrahman ve Ahmed bin Osman nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût-u vekâletine hükm-ü şer‘i lâhık olan kasaba-i mezbûre ahâlîsinden Molla Osman ibni Mehmed meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden işbû bâ‘isü'l-kitâb Mustafa ve Ali ve İsmail Hakkı Efendi ibnu Osman Ağa müvâcehelerinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb ‘akd-i âti'l-bey‘in sudûruna değin müvekkilem mezbûrenin yedinde irsen mülk ve hakkı olan marû'l-beyân Hançerli Mahâllesi'nin Posta Caddesi'nde vâki‘ iki tarafdan müşterî-i mûmâ-ileyhimden menzilleri ve bir tarafdan Hasan Kavas menzili ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd kırk dört rakamlı fevkânî bir oda müştemil bir bâb menzilini tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile iki bin sekiz yüz gurûşa mûmâ-ileyhimden Mustafa ve Ali ve İsmail Hakkı Efendilere bi'l-vekâle bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin sekiz yüz gurûşu müşterî-yunı mûmâ-ileyhimun yedlerinden bi'l-vekâle tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûrdan müvekkilem mezbûre Ayşe

Hatûnˈun aslâ ve katʻâ ʻalâka ve medhalim kalmayûb mûmâ-ileyhimden Mustafa ve Ali ve İsmail Hakkı Efendilerin ʻaleˈl-iştirâkiˈs-seviyy mülk-i müşterâları ve hakk-ı sarîhleri olmuşdur keyfe mâ yeşâʼ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeˈt-tasdîkıˈş-şerʻî mâ-vakaʻa biˈt-taleb ketb olundu. Fî 4 Cemâziyeˈl-Ûlâ Sene 87.

278. Belge No 3:

Numero 288

Medîne-i Samsun mahallâtından Cedid Mahâllesi sâkinelerinden Fatma bintî Bekir nâm Hatûn tarafından zikr-i âtî beyʻe ikrâr ve iʻtâ-i hüccete vekîl olduğu mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden ve ʻudûlden zât-ı mezbûre-i biˈl-maʻrifetiˈş-şerʻiye ʻârifân Muhtarı Hacı Mustafa Ağa ibni Ali ve Üzeyir Efendi ibni İdris Ağa nâm kimesneler şehâdetleriyle ʻalâ vech-i şerʻi sâbit olan mahâlle-i mezbûre ahâlîsinden Mehmed baba ibni Ahmed meclis-i şerʻ-i şerîf-i lâzımüˈt-teşrîfde işbû bâʻisüˈl-kitâb Erzurumlu Yusuf Reis bin Mehmed mahzarında biˈl-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edûb müvekkilem mezbûre Fatma Hatûnˈun ʻakdi âtiyüˈz-zikrin sudûruna değin yedinde irsen ve şirâʼen mülk ve hakkı olan mahâlle-i mezbûrenin Asmalı Caddesiˈnde vâkiʻ bir tarafdan Koca Ağazâde Mahmud Ağa ve Hacıköylü Hasan Dayı menzilleri ve iki tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd fevkânî dört oda ve tahtânî bir oda ve bir kiler ve bir ahur ve bir mikdâr ʻarsayı ve menzil ve emlâk kaleminden mevrûd bir kıtʻâ ʻilm-u haber mûcebince elli rakamlı bir bâb menzili cemîʻ-i tevâbiʻ ve levâhıkıyla

Sah sah sah

Varak 54, Sayfa 2

Sah sah sah

tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfside ve muvâzaʼadan ʻârî beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻ-i ile merkûm Yusuf Reisˈe on altı bin gurûşa beyʻ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber- vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on altı bin gurûşu müşterî-i merkûm Yusuf Reis yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz idûb beyʻ-i mezkûrda takrîr ve gabn-ı vukûʻuna müteʻallika-i ʻâmme-i deʻâviden tarafeynden her birimiz âharın zimmetini ibrâ-i ʻâm sahîh-i şerʻi ile kabûl-ü hâvî ibrâ ve iskâd eyledik fîmâ-baʻd menzil-i mahdûd-u mezkûrdan benim aslâ ve katʻâ ʻalâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûm Yusuf Reisˈin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʼ ve yehtâr mutasarrıf

olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şerʿî mâ-vakaʿa biʿt-taleb ketb olundu. Fî 4 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

279. Belge No 1:

Numero 289

Maʿrûz-ı dâʿîleridir ki

Canik Sancağı dâhilinde Ökse kazası kurâsından Tekye karyesi ahâlîsinden sâhib-i ʿarzuhâl Abdurrahman Efendi ibni el-Hâc Mahmud Efendi meclis-i şerʿ-i şerîf-i kaviyyüʿl-esâsda zikr-i âtî hayvanâta biʿt-tarîk-i takattir cânib-i mîrîden me'mûriyeti hâsebiyle vâzıʿuʿl-yed olan sancağ-ı mezkûr muhasebecisi rıfʿatlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şerʿisi Odacı Hafız Mehmed bin Ahmed müvâcehesinde işbû muʿâyyene olunan kamçı tarafı kulağı delik ve bend tarafı kulağı ucu kesik ve kuyruğu ucu beyaz ve bend tarafı art ayağında çangal tamğa ʿalâmeti üç yaşında camuş düvesi mülküm olan sarı camuşdan doğma malım olub târih-i iʿlâmdan iki ay mukaddem karyemiz merʿâsında zayîʿ olmuş idi şimdi düve-i mevsûf-u mezkûr ile müvekkil-i mûmâ-ileyh yedinde bulmamla biʿl-istihkâk hâlâ taleb ederim deyû baʿdeʿd-daʿvâ gıbbeʿs-su'âl vekîl-i merkûm Hafız Mehmed cevâbında düve-i mevsûf-u mezkûra müvekkil-i mûmâ-ileyhin taraf-ı mîrîden vazʿ-ı yedini ikrâr lâkin müddeʿi-i merkûm Abdurrahman Efendiʿnin malı olduğunu inkâr idicek müddeʿi-i merkûmdan ber-vech-i muharrer müddeʿasına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzûʿasına tadbîken evvelen sırren ve baʿdehû ʿalenen ledeʿt-tezkiye ʿadl ve makbûlüʿş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezbûre ahâlîsinden Hatib oğlu Tahir bin Mehmed ve Ahmed bin Tahir nâm kimesneler şehâdetleriyle biʿl-müvâcehe ber nehc-i şerʿi baʿdeʿl-isbât veʿt-tahlîf mûcebince düve-i mevsûf-u mezkûr-u müddeʿi-i merkûm Abdurrahman Efendiʿye defʿ ve teslîme müvekkil-i merkûm Hafız Mehmedʿe tenbîh olunduğu tescîl ve biʿl-iltimâs huzûr-u ʿâlilerine iʿlâm olundu. Fî 5 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

280. Belge No 2:

Numero 290

Maʿrûz-ı dâʿîleridir ki

Trabzon vilâyeti dâhilinde elviye-i erbâʿdan Canik sancağına müzâfe Çarşamba kazasına tâbiʿ Terme nahiyesi kurâsından Koçman karyesi ahâlîsinden sâhib-i ʿarzuhâl Kayıkçı oğlu Hasan bin Abdullah livâ-i mezkûr kürsüsü bulunan medîne-i Samsunʿda vâkiʿ

Hükümet Konağında meclis-i temyîz-i livâya mahsûs odada biʾl-cümle mümeyyizler hâzır oldukları hâlde hâlde ‘akd olunan meclis-i şer‘-i münirde marûʾz-zikr Koçman karyesinde meskûn muhâcirîn Çerâkiseden derûn-u arzuhâlde mezkûruʾl-isim Çırak bin Azakoy müvâcehesinde muhâcirîni merkûme Tercümanı Şerif Ağa hâzır olduğu hâlde üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb târih-i i‘lâmdan iki sene mukaddem karye-i mezbûre de vâki‘ etrafı çalı ile çevrilmiş otlağım derûnunda nehâren üç yüz gurûş kıymetli bir re’es doru bargir ile bin beş yüz gurûş kıymetli mu‘âyyen bir çift camuş öküzüm ahz-u gasb olunub bargir-i mezbûr ile öküz-ü mezkûrları merkûm Çır‘akdan su’âl eyledikde eğerci benim ücretimi verir isen hayvanat-ı mezkûrelerini sana bulub teslîm iderim deyû cevâb idûb on beş gün mürûrunda bargir-i mezkûru getürüb bana teslîm idûb ben dahi ücret ve masraf nâmına yüz atmış beş gurûş ahz etmekle böyle olacak mücerrer öküz-ü mezkûrları dahi merkûm Çirak ahz-u kâbz etmiş olmağla öküz-ü mezkûrlar mevcûdlar ise ‘aynen müstehlek iseler ba‘deʾs-sübût zamanen kıymetlerini merkûm Çırakdan hâlâ taleb iderim deyû ba‘deʾd-da‘vâ gıbbeʾs-su’âl merkûm cevabında Fiʾl-hakîka bargir-i mevsûf-u mezkûr-u müdde‘i-i merkûm Hasanʾın emri ile tahrîr etmekde iken ol vakit Samsunʾda olub el-yevm gâib olan Atik nâm Çerkes yedinde bulub yedinden ahz idûb müdde‘i-i merkûm Hasanʾa teslîm eylediğini ücret ve masraf-ı nâmıyla altı ‘âded yirmilik sîm-i mecîdiyeye ahz eylediğini ikrâr lâkin gasb-ı mezkûrları külliyen inkâr etmekle müdde‘i-i merkûmdan ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda ihmâl ve istimhâl ityân beyyineden izhâr-ı ‘acz idûb talîb olmamağla mûcebince müdde‘i-i merkûm Hasan öküz-ü mezkûrlar mutalebesiyle merkûm Çırakʾa bilâ beyyine mu‘ârazadan men‘ olunduğunu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 5 Cemâziyeʾl-Ûlâ Sene 87.

Varak 55, Sayfa 1

281. Belge No 1:

Numero 291

Fîʾl-asl Ladikli olub Medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesiʾnde sâkin iken bundan ‘akdem fevt olan el-Hâc Osman bin Ahmed bin Abdurrahmanʾın ber-mûceb-i kassâm sülüs malından müfrez olub altı yüz gurûşun rihinden senevi bir hatm-i şerîf tilâvet ve bir kıyye şem‘-i ‘asel ve bir münâsib Câmi‘-ide ikâd olunmak ve fazlasını vasî oluna vazîfe olmak vazîfe-yi mezkûresini tenfîze ve vasî-i muhtârı olan medîne-i mezbûre müftüsü Hacı Hüseyin Efendi ibni Hüseyinʾin istifâsını mebnî birer hâl-i ve hizmet-i lâzımesi mu‘âttala kalmakla kıbel-i şer‘den âhar bir vasî nasb ve ta’yîn olunmak ilzâm olduğuna

binâen emânet ile ma‘rûf ve istikâmet ile mevsûf vasîyet-i mezkûreyi rü’yete muktedir idüği zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmi müslimîn ihbârlarıyla mütehakkık olan işbû bâ‘isü'l-kitâb el-Hâc Hasan Efendi ibni Mehmed nâm kimesneyi hâkim-i muvakki‘ sadr-ı kitâb tûbâ-lehû ve hüsnü-meâb Efendi hazretleri ve tenfîz-i vasîyet mezkûre içûn vasî nasb ve ta‘yîn buyurduklarında ol dahi vesâyet-i mezkûre-yi kabûl ve merâsimini icrâya ta‘ahhüd ve iltizam etmeyin mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 6 Cemâziye'l-Ûlâ Sene 87.

282. Belge No 2:

Numero 292

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden Halil bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde mahâlle-i mezbûre mütemekkinelerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Latin milleti nisvânından işbû râfi‘ü'l-rakîm İstefan zevcesi Yineli Kalmana bintî Niko mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-i âtiyü'z-zikrin sudûruna değin yedimde irsen mülk ve hakkım olan mahâlle-i mezbûrenin Mevlevihane Sokağı'nda vâki‘ bir tarafdan müşterîye-i mezbûre ‘arsası ve bir tarafdan Karabut oğlu Mustafa Ağa bahçesi ve bir tarafdan kendi ‘arsam ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd atmış iki rakamlu ‘arsadan müfrez ve be-hesâbı't-terbî‘-i beş yüz on altı zirâ‘ ‘arsamı tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile iki bin gurûşa mezbûre Yineli Kalmanaya bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin gurûşu müşterîye-i mezbûre yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d ‘arsa-yı mahdûd-u müfreze-yi mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i mezbûre beyyine kalmanın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 4 Cumâziye'l-Evvel Sene 87.

283. Belge No 3:

Numero 292

Medîne-i Samsun mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi'nde sâkin iken bundan ‘akdem fevt olan Emine Hatûn ibnetehû Mehmed bin Abdullah'ın verâseti zevc-i metrûk-u Hacı Mustafa Ağa ibni Ömer ile li-ebeveyn kız-karındaşları Neşide ve Ümmühan nâm Hatûnlara münhasıra ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâ’iz dört sehim i‘tibârıyla iki sehim zevc-i merkûm Hacı Mustafa Ağa'ya ve bir sehimden iki sehmi mezbûretan Neşide ve

Ümmühan Hatûnlara isâbet-i tahakkûkdan sonra zâtları ta‘rîf-i şer‘i ile ma‘rifan-ı mezbûretan Neşide ve Ümmühan nâm Hatûnlar meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü'l-teşrîfde işbû bâ‘isü'l-kitâb zevc-i merkûm Hacı Mustafa Ağa ibni Ömer mâhzarında her biri bi-tav‘ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ‘akd-i âtiyü'l-beyânın sudûruna değin bi'l-irsi'ş-şer‘î iştirâken yedimizde mülk-ü mûrisimiz olub mahâlle-i mezbûrenin Hacı Tahir Efendi Sokağı'nda vâki‘ bir tarafdan Haydar oğlu Feyzullah ve bir tarafdan Derzi oğlu Rıfat menzilleri ve bir tarafdan mekteb havlusu ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd iki numerolu bir bâb menzilden ber-tashîh-i mezkûre birer sehimden iki sehm hisse-i şâyi‘amız ile medîne-i mezbûrun Uzun çarşuda Kebâbcılar Sokağı'nda vâki‘ bir tarafdan Hacı Receb Usta ve bir tarafdan Bekir Efendi dükkanları ve bir tarafdan Taşhan ve bir tarafdan tarîk-i am ile mahdûd beş numerolu bir bâb dükkanın üç sehimden bir sehm dört hisse-i i‘tibârıyla birer hisseden iki hissesi tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ve safkâ-i vahide ile iki bin beş yüz elli gurûşa merkûm Hacı Mustafa Ağa'ya bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin beş yüz elli gurûşu merkûm Hacı Mustafa Ağa yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz ve bi-kader-i hısasihim beynimizde iktisâm eyledik ve mûrisimiz müteveffây-ı mezbûrunun ile ibrâ ve ikâd eyledik ba‘de'l-yevm menzil-i mahdûd-u mezkûr müstakilen dükkan-ı mahdûd-u mezkûrun üç sehimde bir sehmi irsen ve şirâ'en mülk-i sarîhi olmuşdur ki emsâlihî mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 5 Cemâziye'l-Ûlâ Sene 87.

Varak 55, Sayfa 2

284. Belge No 1:

Numero 293

Sivas vilâyeti dâhilinde vâki‘ Amasya Sancağına tâbi‘ Merzifon kazası mahallâtından Sofular Mahâllesi'nde sâkin iken bundan ‘akdem fevt olan İbrahim Ağa ibni Hasan bin Abdurrahman'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Şerîfe bintî Ali nâm Hatûn ile sulbîye-i kebîre kızları Hafize ve Ayşe ve sûlb-i kebîr oğlu Hasan Çavuş'a münhasıra ve tashîh-i mesele-i mîrâsları bi-hükmi'l-ferâ'iz otuz iki sehimden otuz bir sihhâm-ı mezbûreden dört sehimi mezbûre Şerife Hatûn ve yedişer sehimden on dört sehmi mezbûretan Hafize ve Ayşe Hatûnlara ve on dört sehmi merkûm Hasan Çavuş'a isâbet-i tahakkûkdan sonra medîne-i Samsun mahallâtından Hançerli Mahâllesi'nde li-ecli'l-misafire sâkine bintî mezbûre ma‘rifetû'z-zât Hafize Hatûn meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü't-

teşrîfde mahâlle-i mezbûrede sâkin li-ebeveyn er-karındaşı işbû bâ‘isü'l-kitâb merkûm Hasan Çavuş ibni el müteveffâ İbrahim Ağa mahzarında bi't-tav‘ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb sâlifû'l-beyan Merzifon Kasabası mahallâtından Sofular karyesinde vâki‘ bir tarafdan Okanlı oğlu ve bir tarafdan Hacı Hüseyin Ağa bahçeleri ve bir tarafdan Hacı Hüseyin Ağa menzili ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî dört oda ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmire-i ma‘lûmü'l-mikdâr bahçeyi müştemil bir bâb menzil ile ve yine kasaba-i mezbûrenin Paşa Deresi nâm mâhalde vâki‘ bir tarafdan Kadı oğulları Hafız ve bir tarafdan Kazancı oğlu Çehreliği ve bir tarafdan Sağırcı oğlu bağı ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd on yarulık bir kıt‘â Çehrilik bağının otuz iki sehim i‘tibârıyla ber tashîh-i mezkûr dört sehmi anamız zevce-i mezbûre Şerife Hatûn'un ve yedi sehmi karındaşım mezbûre Ayşe Hatûn'un ve on dört sehmi karındaşım mezbûr Hasan Çavuş'un ve yedişer sehimleri benim irsen ve müştereken yedlerimizde mülk ve haklarımız olmağla sâlifû'z-zikr menzil-i mahdûd-u mezkûrun yedi sehmi hisse-i şâyi‘amı üç bin gurûşa Çehrelik mahdûd-u mezkûrundan yedi sehmi hisse-i şâyi‘amı bin gurûşa tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfside ve muvâza’adan bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘-i ile karındaşım merkûm Hasan Çavuş'a bey‘ ve temlîk ve her birini mahâllinde kâbza taslît eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kabûl eyledikden sonra semenleri olan cem‘ân meblağ-ı mezbûr dört bin gurûşu müşterî-i merkûm Hasan Çavuş yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba‘de'l-yevm sâlifû'z-zikr menzili ve Çehrelik mahdûd-u mezkûru yedişer sehim hisse-i şâyi‘alarına benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müşterî-i merkûm Hasan Çavuş'un mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur ki emsâlihî mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 7 Cemâziye'l-Ûlâ Sene 87.

285. Belge No 2:

Numero 294

Medîne-i Samsun mahallâtından Ermeni Mahâllesi mütemekkinlerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Protestan milletinden işbû bâ‘isü'l-rakîm İnkisab oğlu Mardiros meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ‘ani'l-merâm idûb mahâlle-i mezbûrenin Ermeni Mahâllesi Sokağı'nda vâki‘ bir tarafdan Keşiş oğlu Avakim menzili ve iki tarafdan Kürekçi Bagos ve Hacik ve Tokatlı Hind Bey oğlu Marduros ‘arsaları ve bir tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd dört numerolu be-hesâbı't-terbî‘-i bin dört yüz atmış iki zirâ‘ ‘arsadan müfrez yedi yüz otuz bir zirâ‘ ‘arsa işbû yedimde mevcûd bin iki yüz yetmiş dokuz senesi

Şa‘bâni'l-Mu‘azzama'nın üçüncü günü târihiyle müverrah bir kıt‘â Ermeniyü'l-‘ibâresinde nâtık olduğu üzere yedimde şirâ’en mülk ve hakkım olub lâkin taraf-ı şer‘den senedim olunmakla hakîkat-i hâl erbâb-ı vukûf ve mahâlle-i mezbûre muhtarından lede'l-istihbâr kıbel-i şer‘den yedimde bir kıt‘â hüccet-i şer‘i i‘tâ olunmak murâdımdır dedikde hâlâ mezbûr-u merkûm Mardıros'un bast u beyân eyledik minvâl-i muharrer üzre olduğu husûs-u merkûme vukûf-u tamları olan marû'z-zikr Ermeni Mahâllesi muhtarı tarafından tasdîken i‘tâ olunan ‘ilm-u haber nâtık olduğu ve mahâlle-i mezbûre mütemekkinlerinden mûris Karabet veledi Oseb ve Haci Tudori veledi Manok ve Kürekci Bağos veledi Manok'un beyinlerinde müstakîmü'l-enver nâm kimesneler meclis-i şer‘i de ‘alâ tarîk-i şehâde ihbârlarıyla lede'ş-şer‘i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın vâki’ü'l-hâl hıfzen li'l-makâl işbû vesîka-i enîka bi't-taleb ketb ve imlâ ve'l-iclâl iddi‘âsına merkûm Mardiros yedine i‘tâ kılındı. Fî 12 Cumâziye'l-Evvel Sene 87.

Varak 56, Sayfa 1

286. Belge No 1:

Numero 295

No 176

Sa‘âdetlü Efendim Hazretleri

Ahmed Celal Efendi'nin Canik'de bulunan ‘iyâl-ü evlâdını hal-i zarûretde bırakarak beş sene mukaddem Der-Sa‘âdete ‘azîmetle şu aralık Üsküdar mutasarrıflığında hizmet-i teftîşiyede müstâhdem idüği haber alındığından bahisle icâb-ı şer‘isinin icrâsı içûn Samsunlu İsmail Efendinin tevkîl olduğu ifâdesine da’îr gelen Fî 7 R Sene 87 târihli ve 16 numero mazbata üzerine mezkûr mutasarrıflıkla bi'l-muhâbere mûmâ-ileyh mukaddemce sınıfı teftişden çıkarıldığından bi't-terâhi buldurularak bu tarafa gönderilmesiyle vekîl-i mûmâ-ileyh ile beraber cânib-i şer‘i şerîfe i‘zâm olunduklarında zevcesi Hafize Hatûn'a Efendi mûmâ-ileyh vekâletiyle huzûr-u şer‘de muhâle‘a olarak tarafeyn zimmetlerini ibrâ ve iskât etmiş oldukları ile kıbel-i şer‘den Mürsel pusuladan anlaşıldığı Der-sa‘âdet komisyonundan ifâde olunduğu beyanıyla şûkka-i senâverî terkîm kılındı ol bâbda emr-u irâde efendim hazretlerinindir. Fî 23 Rebi‘u'l-Âhir Sene 87 ve 11 Temmuz Sene 87.

287. Belge No 2:

Numero 296

Nefs-i İzmir vilâyeti mahallâtından Kasab Hızır Mahâllesi mütemekkinelerinden ve Devlet-i ʻÂliyye tebʻâsının Ermeni milleti nisvânından olub medîne-i Samsun mahallâtından Saʻdi Bey Mahâllesiʾnde li-ecliʾl-misâfire mütemekkine şahs-ı maʻrife Hacce Takohi bintî Serkiz nâm Hatûn meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde marûʾz-zikr Saʻdi Bey Mahâllesi mütemekkinelerinden râfiʻüʾl-vesîka sadrîye-i kebîre kızı ve Altuhba bintî Haci Takor nâm Hatûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ʻakd-i âtiyüʾz-zikrin sudûruna değin yedimde bâ-hüccet-i şerʻiye şirâʻen mülk ve hakkım olan sâlifûʾz-zikrin medîne-i İzmir mahallâtından Kasab Hızır Mahâllesiʾnde vâkiʻ taraf-ı selâsesi müteveffây-ı mezbûrun oğlu Artin vereseleri ile Vartebet oğlu Agob ve Hacce Markayit menzilleri ve bir tarafdan tarîk-i ʻâm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî dört oda ve bir matbah ve bir samanhaneyi müştemil bir bâb menzilimi cemîʻ-i tevâbiʻ ve levâhıkıyla tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî şurût-u müfside gabn-i fahiş ve takrîrden ʻârî beyʻ-i bâtt-ı sahîh-i şerʻi ile kızım mezbûre ve Altuhbaya on bin gurûşa beyʻ ve temlîk ve mahallâtından kâbza taslît eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tasallûd eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on bin gurûşu müşterîye-i mezbûre ve Atuhbaʾya yedinden biʾt-tamam ahz-u kâbz idûb beyʻ-i mezkûr-u takrîr ve gabn-ı vukûʻuna müteʻâllika-i ʻâmme-i deʻâviden tarafeyden her birimiz âharın zimmetine ibrâ-i ʻâm sahîh-i şerʻi ile kabûl-ü hâvî ibrâ ve iskât eyledik fîmâ-baʻd menzil-i mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve katʻâ ʻalâka ve medhalim kalmayûb müşterîye-i mezbûre ve Atuhbayaʾnın mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâʾ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʾt-tasdîkıʾş-şerʻî mâ-vakaʻa biʾt-taleb ketb olundu. Fî 14 Cemâziyeʾl-Ûlâ Sene 87.

288. Belge No 3:

Numero 297

Medîne-i Samsun mahallâtından Saʻdi Bey Mahâllesiʾnde sâkin iken bundan ʻakdem vefât iden Salih bin Osman bin Abdullahʾın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Kezban bintî Hacı Himmet nâm Hatûn ile li-üm er-karındaşı Mustafa bin Mustafaʾya münhasıra ve mesele-i mîrâsları dört sehimden olub sihhâm-ı mezbûreden bir sehmi mezbûre Kezban Hatûn ve üç sehmi mezbûre Mustafaʾya isâbet-i tahakkûkdan sonra merkûm meclis-i şerʻ-i şerîf-i lâzımüʾt-teşrîfde işbû bâʻisüʾl-kitâb zevce-i mezbûre Kezban Hatûn mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb mûrisimiz müteveffây-ı mezbûrun ileʾl-vefât yedinde mülküm ve hakkı olub baʻdeʾl-vefât bizlere müntakil mahâlle-i mezbûrede Müftü Efendi Sokağıʾnda vâkiʻ bir tarafdan Oruç oğlu Hafız Eytâmları ve bir tarafdan Koca Osman oğlu Osman

menzilleri ve bir tarafdan Ak Hasan oğlu vereseleri bahçesi ve bir tarafdan Osman Ağa menzili ve ba‘zen tarîk-i hâs ile mahdûd fevkânî iki oda ve tahtânî bir ahur ve bir samanhaneyi müştemil otuz yedi numerolu bir bâb menzili ma‘rifetlerimiz ile münâdiye verilib müddet-i medîde sûk-ı Sultânî ve mecma‘-ı nâs olan mahâllerde nidâ ve müzâyede olunub ragabât-ı nâs inkıtâ‘ından sonra dört bin gurûşda mezbûre Kezban Hatûn üzerinde karar ve ziyâde ile talîb-i âharı zuhûr etmeyüb ber- tashîh-i mezkûr menzil-i mahdûd-u mezkûrun dört sehim i‘tibârıyla üç sehmi hisse-i şâyi‘amı tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile üç bin gurûşa mezbûre Kezban Hatûn'a bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûrdan benim hissem olan üç bin gurûşu mezbûre Kezban Hatûn yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz idûb kendi hissesi olan bin gurûş ki cem‘ân dört bin gurûş mûrisimiz müteveffây-ı mezbûrun defter-i kassâmına idhâl ve bi-kadri hısasihim beynimizde iktisâm eyledik ba‘de'l-yevm menzil-i mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat‘â ‘alâka ve medhalim kalmayûb müstakile-i mezbûre Kezban Hatûn'un mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîkı'ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi't-taleb ketb olundu. Fî 11 Cemâziye'l-Ûlâ Sene 87.

Varak 56, Sayfa 2

289. Belge No 1:

Numero 298

Medîne-i Samsun mahallâtından Hacce Hatûn Mahâllesi'nde sâkine iken bundan iki sene mukaddem vefât iden Kerime Hatûn bintî Mustafa bin Abdullah'ın verâseti sadr-ı kebîr oğlu Hacı Mustafa ve sadrîye-i kebîre kızı Havva Hatûn münhasıra ve mesele-i mîrâsları üç sehimden olub sihhâm-ı mezbûreden iki sehmi merkûm Hacı Mustafa'ya ve bir sehmi mezbûre Havva Hatûn'a isâbet-i tahakkûkdan sonra mezbûre Havva Hatûn'un tarafından husûsü'l-âti'l-beyânında vekîl-i müseccel-i şer‘isi oğlu Mehmed Ağa ibni Hacı Ahmed meclis-i şer‘-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde ibni merkûm Hacı Mustafa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb mahâlle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafdan Tiryakizâde İshak Ağa menzili ve havlusu ve bir tarafdan Ünyeli Kösenin oğlu Hüseyin menzili ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd fevkânî iki oda ve tahtânî bir oda ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb menzil mahdûd-u validesine müteveffây-ı mezbûrenin ile'l-vefât yedinde mülk ve hakkı olub ve ba‘de'l-vefâtihî ber-mûceb-i tashîh-i mezkûr müvekkilem validem mezbûre ile ibni

merkûm Hacı Mustafaʿya intikâl idûb müvekkilem validem mezbûrenin zikr olunan menzil ve havlu-yu mahdûd-u mezkûrdan sülüs hisse-i irsîyesine isâbet iden hissesine biʿl-ikrâr yedine teslîme merkûm Hacı Mustafaʿya tenbîh olunmak biʿl-vekâle murâdımdır dedikde gıbbeʿs-su'âl merkûm Hacı Mustafa cevâbında fiʿl-hakîka menzil ve havlu-yu mahdûd-u mezkûr irsen ve meşâ'en yedlerinde mülk ve hakları olduğu tâyi'an ikrâr ve i'tirâf ve bi-kadr-i hısasihim beyyinlerinde tâksime razı olmağla sâlifûʿz-zikr menzil-i mahdûd-u mezkûrdan bir tarafdan merkûm Ünyeli Kösenin oğlu Hüseyin menzili ve bir tarafdan Tiryakizâde merkûm İshak Ağa menzili havlusu ve bir tarafdan çamaşurluk ve bir tarafdan tarîk-i 'âm ile mahdûd tûlen on ve 'ârzen sekiz zirâ' 'arsa müvekkilem validem mezbûre hissesine ifrâz ve 'alâmet-i fâsıla vaz'ıyla zikr olunan menzilden müfrez havlu-yu mahdûd-u mezkûru müvekkilem validem mezbûreye hisse-i irsîyesi mukâbelesinde ahz-u kâbz ve istîfâ-yı hak itmekle husûs-u mezkûra ve müteveffây-ı mezbûrenin biʿl-cümle terike-i ma'lûme ve mechûlesi vesâ'iresine müte'allika-i 'âmme-i de'âviden tarafeynden her birimiz biʿl-vekâle ve biʿl-asâle âharın zimmetini ibrâ-i 'âm sahîh-i şer'i ile kabûl-ü hâvî ibrâ ve iskât eyledik dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şer'î mâ-vaka'a biʿt-taleb ketb olundu. Fî 17 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

290. Belge No 2:

Numero 299

Medîne-i Samsun mahallâtından Ermeni Mahâllesiʿnde mütemekkin ve Devlet-i 'Âliyye teb'âsının Katolik milletinden Akob veledi Kalbos meclis-i şer'-i şerîf-i enverde yine Devlet-i 'Âliyye teb'âsının Katolik milletinden işbû bâ'isüʿl-rakîm refa'âtlü Serkiz Efendi veledi Kireki mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb 'akd-ı âtiyüʿz-zikrin sudûruna değin yedimde şirâ'en mülk ve hakkım olan medîne-i mezbûrenin Kumpanya Caddesiʿnde vâki' bir tarafdan Mukır Ağa eytâmları kahvesi ve bir tarafdan Eğinli Haci Kirkor Ağa mağazası ve iki tarafdan tarîk-i 'âm ile mahdûd ve emlâk idaresinde mevrûd bir kıt'â 'ilm-u haberde müstebân olduğu vechle atmış bir numerolu bir bâb mağazayı tarafeynden îcâb ve kabûl-ü hâvî bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'i ile mûmâ-ileyh Serkiz Efendiʿye on beş bin gurûşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr on beş bin gurûşu müşterî-i mûmâ-ileyh Serkiz Efendi yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim ba'deʿl-yevm mağaza-yı mahdûd-u mezkûrda benim aslâ ve kat'â 'alâka ve medhalim kalmayûb mûmâ-ileyh Serkiz Efendiʿnin mülk-i müşterâsı ve hakk-

ı sarîhi olmuşdur keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbeʿt-tasdîkıʿş-şerʻî mâ-vakaʻa biʿt-taleb ketb olundu. Fî 13 Cemâziyeʿl-Ûlâ Sene 87.

Varak 57, Sayfa 1

291. Belge No 1:

Numero 300

Medîne-i Samsun mahallâtından Saʻdi Bey Mahâllesi ahâlîsinden sahib-i ʻarzuhâl Hüseyin bin Hasan Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şerʻisi babası merkûm Hasan Ağa ibn Hüseyin medîne-i mezbûrenin Hükümet Konağıʿnın temyîz-i hukûk meclisi odasında ʻakd olunan meclis-i şerʻ-i münirde derûn-u ʻarzuhâlde ism-i mezkûre Çarşamba kasabası mahallâtından Orta Mahâllesi sâkinelerinden Şakire bintî Emrullah nâm Hatûn müvâcehesinde mezbûrenin li-ebeveyn er-karındaşı Mehmed bin Emrullah hâzır olduğu hâlde biʿl-vekâle takrîr-i kelâm idûb târih-i iʻlâmdan yirmi iki gün mukaddem müvekkilim oğlum tarafından ben ve mezbûre Şakire Hatûn tarafından karındaşı hâzır-ı merkûm Mehmed vekîl ve sâbitüʿl-vekâlesi olduğu hâlde marûʿz-zikr Çarşamba kasabasının Orta Mahâllesiʿnde vâkiʻ Hacezâde Mustafa Efendi medresesinde üç yüz gurûş mihr-i müeccel ve beş yüz gurûş mihr-i mûʻaccel teslimesiyle ledeʿş-şuhûd müvekkilim oğlum Hüseyin mezbûre-i merkûm Mehmed biʿl-vekâle ʻakd ve tezvîc ben dahi vekâletim hasebiyle ber-vech-i muharrer tezevvüc ve kabûl idûb ol vechle mezbûre Şakire Hatûn müvekîlim oğlum Hüseyinʿin zevce-i gayr-ı medhûlüʿn-bihâsı olmuş ise de el-hâletü hâzihî mezbûre nefsini müvekkilim oğlum merkûm Hüseyinʿe teslîmden imtinâʻ itmekle suʼâl olunub inkiyâdına ve yine tenbîh olunmak matlûbumdur deyû baʻdeʿd-daʻvâ gıbbeʿs-suʼâl veʿl-inkâr müddeʻi-i vekîl-i merkûmda ber-vech-i mübeyyin müddeʻâsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzuʻâsına tadbîken evvelen bâ-evrâk-ı mestûre marûʿl-beyân Çarşamba kasabası mahallâtından Orta ve Çay Mahâlleleri muhtâran ve ihtiyâr meclislerinde Hacı Mehmed Ağa ibni Mustafa ve Abdullah Ağa ibni Ahmed ve Yusuf Ağa ibni Osman ve Mustafa Ağa ibni Ahmed ve Hacı Osman Ağa ibni Abdullah ve Hacı Abdullah Ağa ibni Hasan ve Abdullah Ağa ibni Feyzullah nâm kimesnelerden sırren ve baʻdehû Mehmed Ağa ibni Salih ve Hacı Seyyid Ali Ağa ibni Ali ve Ali Ağa ibni Ahmed ve Hacı Hasan Ağa ibni Ali ve Arif Ağa ibni Mehmed nâm müzekkilerden ʻalenen ledeʿt-tezkiye ʻadl ve makbûlüʿş-şehâde idükleri ihbâr olunan sâlifûʿz-zikr Çarşamba kasabası mahallâtından Orta Mahâllesi ahâlîsinden Semerci Ali Ağa ibni Ali ve Çay Mahâllesi ahâlîsinden Abdülkadir Efendi ibni Hafız Mehmed nâm kimesne şehâdetleriyle biʿl-müvâcehe baʻdeʿl-isbât veʿl-hükm

mûcebince mezbûre Şakire Hatûn müddeʻi-i vekîl-i merkûm Hasan Ağaʾnın müvekkili oğlu merkûm Hüseyinʾe zevcine itâʻat ve inkiyâdına tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu. 24 Cemâziyeʾl-Ûlâ.

292. Belge No 2:

Numero 301

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Canik sancağı dâhilinde Çarşamba kazası kurâsından Yukarı Kara Ağâç karyesi ahâlîsinden sâhib-i ʻarzuhâl Rahim oğlu Şaban bin Ali meclis-i şerʻ-i şerîf-i kaviyyüʾl-esâsda zikr-i âtî hayvanâta biʾt-tarîk-i takattir cânib-i mîrîden meʼmûriyeti hasebiyle vâzıʻuʾl-yed olan sancağ-ı mezkûr muhasebecisi rıfʻatlû Halil Faik Efendi ibni El-Hâc Ahmed Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şerʻisi Odacı Hafız İsmail ibni Ahmed müvâcehesinde işbû muʻâyene olan doru ve üç yaşında alnı ortasında beşlik kadar beyaz ve bend tarafı kulağı delik ve kamçı tarafı kulağı kesik ve bend tarafı art ayağı büskûl ve tac tamğa ʻalâmeti kısrak mülküm olan doru kısrʻakdan doğma malım iken târih-i iʻlâmdan on yedi gün mukaddem karyemiz merʻâsında zayîʻ olmuş idi şimdi kısrak-ı mezkûreyi müvekkil-i mûmâ-ileyh yedinde bulmamla biʾl-istihkâk hâlâ taleb ederim deyû baʻdeʾd-daʻvâ gıbbeʾs-suʼâl vekîl-i merkûm Hafız İsmail Ağa cevâbında kısrak-ı mevsuf-u mezkûra müvekkil-i mûmâ-ileyhin taraf-ı mîrîyeden yava olmak üzre vazʻ-ı yedini ikrâr lâkin müddeʻi-i merkûm Şabanʾın malı olduğunu inkâr idicek müddeʻi-i merkûmdan ber- vech-i muharrer müddeʻasına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzûʻasına tadbîken evvelen sırren ve baʻdehû ʻalenen ledeʾt-tezkiye ʻadl ve makbûlüʾş-şehâde idükleri ihbâr olunan sâlifûʾz-zikr Yukarı Kara Ağâç karyesi ahâlîsinden Hacı Ali oğlu Ali bin Hasan ve Hacı Abdullah oğlu Hasan bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle biʾl-müvâcehe ber nehc-i şerʻi baʻdeʾl-isbât veʾt-tahlîf mûcebince kısrak-ı mevsûf-u mezkûr-u müddeʻi-i merkûm Şabanʾa defʻ ve teslîme vekîl-i merkûm Hafız İsmail Ağaʾya tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 24 Cemâziyeʾl-Ûlâ Sene 87.

Varak 57, Sayfa 2

293. Belge No 1:

Numero 302

Maʻrûz-ı dâʻîleridir ki

Medîne-i Samsun kurâsından Çepni karyesi mütemekkinelerinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milleti nisvânından ma‘rifetü'ş-şâhıs Sofya bintî Nikola meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyü'l-esâsda mezbûrenin zevci Koril veledi Tudorı müvâcehesinde bi-tav‘ihâ ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb Çepni ve Kara Ağâç bükü karyeleri hudûd-u dâhilinde vâki‘ arazi-i mîrîyeden işbû yedimde mevcûd on altı kıt‘â tapu temessûkü nâtık olduğu üzere ‘inde'l-ahâlî ve'l-cirân ma‘lûmü'l-hudûd on altı kıt‘â tarlalardan iki sehim i‘tibârıyla bir sehmini mutasarrıfe olmamla sâlifû'z-zikr bir sehm hissemi işbû bâ‘isü'l-i‘lâm karındaşım Hıralanbo veledi el-merkûm Nikola'ya on bin gurûşa ferağ-ı kat‘î mu‘teber ile ferağ ve tefvîz eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer teferrû‘ ve tefevvûz ve kabûl eyledikden sonra bedel-i olan meblağ-ı mezbûr on bin gurûşu yedinden tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz etmemle sâlifû'z-zikr tarlahâ-yı mezkûrelerde vâki‘ nısıf şar hisse me’mûru huzûrunda ikrâr ve takrîren ve i‘tâ-i tapuya zevcim merkûm Koril'i vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘i ile vekîl ve nâ’ib-i menâb nasb ve ta‘yîn eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i merkûmeyi kabûl itmekle mezbûre Sofya'ya izâfetle vekîl-i merkûm Koril'in bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr ile tarlahâ-yı mezkûrelerden nısıf şar hissesinin karındaşı merkûm Hıralanbo üzerine ferağının icrâsı iktizâ eylediği huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 24 Cemâziye'l-Ûlâ Sene 87.

294. Belge No 2:

Numero 303

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Zikr-i câ’î müteveffânın terikesini ahz-u kâbz vekâlet iddi’â iden Diyarbakır vilâyeti dâhilinde Ma‘muratül‘aziz sancağına tâbi‘ Arabgir kasabası mahallâtından Ulupınar Mahâllesi ahâlîsinden olub medîne-i Samsun'da ticâretle sâkin koltukçu esnâfından sâhib-i ‘arzuhâl Mehmed Ağa ibni İbrahim nâm kimesne medîne-i mezbûre mâhkemesinde meclis-i şer‘-i münirde Canik sancağı dâhilinde bilâ-vâris marûz ve marûze vefât idenlerin terikelerine bâ-irâde-i seniye ahz-u kâbza me’mûr buyrulmuş olan sancağ-ı mezkûr muhasebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed Ağa tarafından vekîl-i müseccel-i şer‘isi odacı Hafız İsmail Ağa ibni Ahmed müvâcehesinde sâlifû'z-zikr Arabgir kasabası mahallâtından Ulupınar Mahâllesi ahâlîsinde olub medîne-i mezbûrede koltukçuluk ticâretiyle sâkin iken bundan ‘akdem vefat iden Mehmed bin Hüseyin bin Abdullah'ın verâseti hâlâ kasaba-i mezbûrenin Ulupınar Mahâllesi'nde sâkin ve sâkineler babası Hüseyin bin Abdullah ile anası Emine bintî İbrahim nâm Hatûn'a münhasıra olunmakla müteveffây-

ı merkûmun hini vefâtında yanında mevcûd biʾl-cümle terikesine vâzıʻuʾl-yed olanlardan taleb ve daʻvâ ve ahz-u kâbza ve makbûzumu verese-i mezbûrana irsâl ve isâle ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine eb-i merkûm Hüseyin ile ümmü mezbûre Emine Hatûn taraflarından işbû yedimde olub hâlâ Arabgir kazası nâʾibi mevedetlû es-Seyyid Abdullah Hilmi Efendiʾnin hat ve hatmini hâvî bir kıtʻâ vekâlet-i hüccet-i şerʻiyesi nâtık olduğu üzere vekîli olmamla müvekkil-i mûmâ-ileyhin biʾl-emâne vâzıʻuʾl-yed eylediği bâ-defter-i kassâm terikesi esmânı olan iki bin yüz atmış üç gurûşu biʾl-vekâle taleb iderim deyû baʻdeʾd-daʻvâ gıbbeʾs-suʾâl vekîl-i merkûm Hafız İsmail Ağa cevâbında terike-i müteveffây-ı merkûma bâ-defter-i kassâm müvekkil-i mûmâ-ileyhin biʾl-emâne vazʻ-ı yedini ikrâr lâkin müddeʻi-i merkûmun ber-vech-i muharrer müddeʻâsını inkâr idecek müddeʻi-i merkûm Mehmed Ağaʾdan ber-vech-i mübeyyin müddeʻâsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzûʻasına tadbiken evvelen sırren ve baʻdehû ʻalenen ledeʾt-tezkiye ʻadl ve makbûlüʾş-şehâde idükleri ihbâr olunan marûʾl-beyân Arabgir kasabası ahâlîsinden Mustafa Ağa ibni Mehmed ve İbrahim Ağa İbni Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle biʾl-müvâcehe ber nehc-i şerʻi isbât itmeyin mûcebince meblağ-ı mezbûr iki bin yüz atmış üç gurûşu müvekkil-i mûmâ-ileyhe izâfetle vekîl müddeʻi-i merkûm Mehmed Ağaʾya edâsıyla merkûm Hafız İsmail Ağaʾya tenbîh olunduğu tescîl ve biʾl-iltimâs huzûr-u ʻâlilerine iʻlâm olundu. Fî 26 Cemâziyeʾl-Ûlâ.

Varak 58, Sayfa 1

295. Belge No 1:

Numero 304

Medîne-i Samsunʾa müzâfe Nefs-i Kavak nahiyesi sâkinelerinden Ayşe bintî Hacı Mustafa nâm Hatûn tarafından zikr-i âtî beyʻ-i ikrâr ve takrîre semeni ahz-u kâbza ve husûs-u mezkûrdan mütevakkıf olduğu umûrun küllisine zât-ı mezbûreyi biʾl-maʻrifetiʾş-şerʻiye ʻârifân nahiye-i mezbûre ahâlîsinden Süleyman bin Mustafa ve Ahmed bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleriyle vekîl ve sâbitüʾl-vekâlesi mezkûrenin hâlâ zevcesi Hacı İsmail Efendi ibni Mustafa meclis-i şerʻ-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûre mahallâtından Yeni Mahâlle ahâlîsinden işbû bâʻisüʾl-kitâb Mehmed Efendi ibni Osman mahzarında biʾl-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idûb ʻakd-ı âtiyüʾl-beyʻin sudûruna değin müvekkilesi mezbûrenin marûʾz-zikr Yeni Mahâllesiʾnde Caiz Sokağıʾnda vâkiʻ ʻarsası Sabağuş Ağa Vakf-ı Şerîfʾine senevi mukâtaʻa-yı maʻlûmesi olub üzerinde olan ebniyesi dokuz bin dokuz yüz sehim iʻtibârıyla üç bin üç yüz sehim hisse-i şâyiʻası müvekkilem mezbûrenin yedinde

irsen mülk ve hakkı olan bir tarafdan Ayşe Hatûn menzili ve bir tarafdan Mustafa Efendi menzili ve iki tarafdan tarîk-i ‘âm ile mahdûd ve yirmi ve yirmi dört ve yirmi altı rakamlı fevkânî ve tahtâni iki oda iki mağaza ve bir mikdâr ‘arsayı müştemil bir bâb menzil ve iki bâb mağazaların ebniye-i memlûkesinde olan üç bin üç yüz sehim hisse-i şâyi‘asını tarafeynden îcâb ve kabûl-u hâvî şurût-u müfsideden ‘ârî bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘i ile bi’l-vekâle üç bin üç yüz gurûşa bey‘ ve temellûk ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellûk ve tesellûm ve kâbz ve kabûl eyledikden sonra ‘arsası dahi bâ-ma‘rifet-i mütevelli mûmâ-ileyh Mehmed Efendi’ye meccânen ferağ ve tefvîzi olduğu ber-vech-i mübeyyin tefvîz ve kabûl idûb ebniyesinin semeni olan meblağ-ı mezbûr üç bin üç yüz gurûşu müşterî-i mûmâ-ileyh Efendi yedinden bi’l-vekâle tamâmen ve kâmilen ahz-u kâbz eyledim fîmâ-ba‘d menzil-i mahdûd-u mezkûr ve mağazaların ber-vech-i meşrûh dokuz bin dokuz yüz sehim şâyi‘amı mûmâ-ileyh Mehmed Efendi’nin mülk-ü mâhzı ve ‘arsası vasî-i hakkı makbûzu olmuşdur ki emsâlihî mutasarrıf olsun dedikde gıbbe’t-tasdîkı’ş-şer‘î mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fî 7 Cemâziye’l-Âhir Sene 87.

296. Belge No 2:

Numero 305

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâsından Kadıköyü karyesi ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl müezzin oğlu Ali bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer‘-i münirde derûn-u ‘arzuhâlde ismi mezkûr medîne-i mezbûre kurâsından Karadere karyesinde meskûn muhâcirîn-i Çerâkiseden Ömer bin Melbuh müvâcehesinde işbû mu‘âyene olunan doru ve bend tarafı kulağı delik ve artı ile burnu ucu beyaz ve sini on yaşında olan kısrak mülkümden olan kır kısrakımdan doğma mülküm iken târih-i i‘lâmdan bir sene mukaddem mülkümden serîka olmağla şimdi kısrak-ı mevsûf-u mezkûr-u merkûm Ömer yedinde bulmamla bi’l-istihkâk taleb iderim deyû ba‘de’d-da‘vâ gıbbe’s-su’âl merkûm Ömer cevâbında kısrak-ı mevsûf-u mezkûra vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin kısrak-ı mevsûf-u mezkûru târih-i i‘lâm mezkûrdan bir buçuk ay mukaddem gâib-i ‘ani’l-meclis Minnet oğlu Abdullah nâm kimesneden bir re’es mu‘âyyen idiş Bargir ile yüz seksen gurûş semeni medfû‘ ve makbûz iştirâ etmiş idim deyû müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde‘asını inkâr idecek müdde‘i-i merkûm Ali’den ber-vech-i mübeyyin müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-ü mevzû‘asına tadbiken evvelen sırren ve ba‘dehû ‘alenen lede’t-tezkiye ‘adl ve makbûlü’ş-şehâde idükleri ihbâr olunan marû’z-zikr Kadıköyü karyesi ahâlîsinden Hüseyin bin Hüseyin ve Süleyman

bin Süleyman nâm kimesneler şehâdetleriyle ba‘de'l-isbât ve't-tahlîf mûcebince kısrak-ı mevsûf-u mezkûr-u müdde‘i-i merkûm Ali'ye red ve teslîmle merkûm Ömer'e tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 12 Cemâziye'l-Âhir Sene 87.

Varak 58, Sayfa 2

297. Belge No 1:

Numero 306

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Fî'l-asl Susam Adası ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Rum milletinden olub medîne-i Samsun'da ticâretle mütemekkin sâhib-i ‘arzuhâl Dimitri veledi Baba Anderiye medîne-i mezbûrenin Hükümet Konağında meclis-i temyîz-i livâda mün‘âkid meclis-i şer‘-i münirde derûn-u ‘arzuhâlde mezkûru'l-isim Sakız Adası ahâlîsinden ve Yunan Devleti teb‘âsından Kapudan Odiso veledi Cacaroh ile Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının kezâlik Rum milletinden Andon veledi Kalman ve Corci veledi İsekli ve Yani veledi ‘Aleksandros müvâcehelerinde üzerlerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm idûb târih-i i‘lâmdan on dört gün mukaddem ma‘âzaallâhü't-te‘âlâ vukû‘yu bulan hârik-i kebîrden kapudan-ı mezbûr Odisun'un limanda bulunan yelken sefînesinde hıfz olunmak on iki bin gurûşluk kırk bir ‘âded mecîdiye yüzlük altunu ve altı ‘âded Fransız lirası ve iki buçuk ‘âded İngiliz lirası ve iki ‘âded karesi altını ve beş ‘âded gâzî altını ve iki ‘âded sanduklı altunlarım ile iki bin üç yüz gurûşluk beşlik ve altı yüz gurûşluk beyaz yirmilik ve altılık akçelerim kilitli olub olmadığı mechûlüm olduğu hâlde bir ‘âded kaslı mezbûr Odisu'ya teslîm olduğu hâzirûn-ı mezbûruna verüb sefîne-i mezkûre göndermiş ise de ba‘de'l-ihrâk Kaslı mezkûrun mezbûr Odisu'da mutâlebe eylediğimde iki bin üç yüz gurûş beşlik ile altı yüz gurûşluk beyaz yirmilik ve altılık akçelerimi teslîm bâkî altun-ı mezkûrları ahz ve ketm ve ihfâ etmeleri altun-ı mezkûrları mevcûd ise a‘yânlarını müstehlik iseler kıymet-i mecmû‘aları olan dokuz bin yüz gurûşu merkûmun her birilerinden hâlâ taleb iderim deyu merkûmundan her birilerinin küllisini inkârlarına mukârin tasdî eylediğim da‘vâmdan bâ-tavassûd müslihîn-i beni merkûmun ile otuz ‘aded mecîdiye yüzlük altunu bedel-i medfû‘ ve makbûzunu ba‘de'l-sûlh ve'l-kabûl bâkî beş bin dokuz yüz yirmi gurûşluk altun mutâlebesine müte‘allika mezbûrdan Odisu ve Andon ve Corci ve Yani'nin zimmetlerine ba‘de'l-ibrâ ve'l-kabûl bu vechle kat‘î nizâ‘ eyledikleri tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu.

298. Belge No 2:

Numero 307

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Medîne-i Samsun kurâsından Karadere karyesinde meskûn muhâcirîn-i Çerâkiseden ve Şabsih kabilesinden sâhib-i ‘arzuhâl Süleyman bin Kuş meclis-i şer‘-i şerîf-i kaviyyü'l-esâsda Canik sancağı dâhilinden Çarşamba kazasına tâbi‘ Terme nahiyesi kurâsından Taş Pınar karyesi ahâlîsinden derûn-u ‘arzuhâlde mezkûru'l-isim Çömez oğlu Hasan bin Abdullah'ın müvâcehesinde Tercüman Şerif Ağa hâzır olduğu hâlde işbû mu‘âyene olunan Kır ve karnı altında kazık yaralı ‘alâmeti Kısrak gâib-i ‘ani'l-meclis Kasab Süleyman Ağa nâm kimesneden iştirâ etme mülküm iken târih-i i‘lâmdan bir sene mukaddem mülkümden zayî‘ olmuş idi şimdi merkûm Hasan yedinde bulmamla bi'l-istihkâk hâlâ taleb iderim deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe's-su’âl merkûm Hasan cevâbında işbû mu‘âyene olunan bend tarafı kulağı iki kertik ve kamçı tarafı kulağı bir kertik ve kalyon timuru tamğa ‘alâmeti kır kısrak mülküm olan kır kısrağımdan doğmuş mülkümdü diyecek husûs-u mezkûrda müdde‘i-i netacın beyyinesi ûlâ olmağla merkûm Hasan'ın ber-vech-i muharrer müdde‘âsını her biri usûl-ü mevzu‘âsına tadbîken evvelen Birbakzâde Ahmed Efendi ibni Halil ve Hacı Çukadarzâde Mehmed Efendi ibni Mehmed ve Ali Çavuş bin Ahmed nâm kimesnelerden sırren ve ba‘de Kahveci Hasan Çavuş bin Mehmed ve Mehmed Çavuş bin Salih ve Arif bin Mehmed nâm kimesnelerden ‘alenen lede't-tezkiye ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan karye-i mezbûre ahâlîsinden Ali bin Ahmed ve Mehmed oğlu Osman bin Mehmed nâm Kimesneler şehâdetleriyle bi'l-müvâcehe ber nehc-i şer‘i isbât itmeyin mûcebince müdde‘i-i merkûm Süleyman müdde‘i-i ‘aleyh merkûm Hasan'a bi vech-i şer‘i mû‘arazadan men‘ olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lam olundu. Fî 29 Cemâziye'l-Âhir Sene 87.

Varak 59, Sayfa 1

299. Belge No 1:

Numero 380

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Canik Sancağı dâhilinde Çarşamba kasabası mahallâtından Sarıcalı Mahâllesi ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl Ali Ağa bin Ali meclis-i şer‘i münîrde zikri âtî hayvanâta be-tarîkü'l-tekâtir cânib-i mîrîde me’mûriyeti hasebiyle vâzı‘u'l-yed olan sancağ-ı mezkûr

muhâsebecisi rıf‘atlû Halil Faik Efendi ibni el-Hâc Ahmed tarafından vekîl-i müseccel-i şer‘îsi odacı Reyhan Ağa ibni Abdullah müvâcehesinde işbû mu‘âyene olunan doru esb üç seneden berü şirâ’en mülküm olub târih-i i‘lâmdan üç ay mukaddem mülkümden zayî‘ olmağla şimdi esb-i mevsûf-u mezkûre müvekkil-i mûmâ-ileyh yedimde bulmamla bi'l-istihkâk hâlâ taleb iderim deyû ba‘de'd-da‘vâ gıbbe's-su’âl vekîl-i merkûm cevabında esb-i mevsûf-u mezkûra müvekkil-i mûmâ-ileyhin tarafı mîrîden yava olmak üzre vaz‘-ı yedini ikrâr lâkin müdde‘i-i merkûmun ber-vech-i muharrer müdde‘asını inkâr idicek müdde‘i-i merkûm Ali Ağa'dan ber-vech-i mübeyyin müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri usûl-u mevzû‘asına tadbiken evvelen sırren ve ba‘dehû ‘alenen lede't-tezkiye ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri ihbâr olunan medîne-i Samsun mahallâtından Süleyman Efendi ibni Hasan ve Ahmed bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleriyle bi'l-müvâcehe ba‘de'l-isbât ve't-tahlîf mûcebince esb-ı mevsûf-u mezkûrun müdde‘i-i merkûm ‘Ali Ağa'ya def‘ ve teslîme müvekkil-i mûmâ-ileyhe izâfetle vekîl-i merkûm Reyhan Ağa'ya tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘âlilerine i‘lâm olundu. Fî 11 Receb Sene 287.

300. Belge No 2:

Numero 380

Ma‘rûz-ı dâ‘îleridir ki

Sadır olan buyruldu-i ‘âlilerine imtisâlen zikr-i câ’î husûsun mahâllinde bi'l-mu‘âyene keşf ve tahrîr fasl-u hasmiçûn kıbeli'ş-şer‘den bu dâ‘îleri bi'n-nefs ve a‘zâ-yı mecâlis bi'l-‘umûm medîne-i Samsun civârında Müftü Çiftliği nâm mahâlde vâki‘ zikri âtî münâza‘ün-fîh olan mahâl üzerine varulub cerîdede mazbût'ul-esâmî kimesneler huzûrlarında ‘akd-ı meclis-i şer‘i ‘âli olundukda medîne-i mezbûre mahallâtından Sa‘di Bey Mahâllesi ahâlîsinden sâhib-i ‘arzuhâl işbû bâ‘isü'l-i‘lâm Tokadizâde Osman Hayri Efendi ibni Abdullah meclis-i ma‘kûd-u mezkûrda medîne-i mezbûre mahallâtından Ermeni Mahâllesi ahâlîsinden ve Devlet-i ‘Âliyye teb‘âsının Ermeni milletinden derûn-ı ‘arzuhâlde isimleri mezkûr Hazaryan veledi Tefkos ve Hacik ve Salibciyan Artin veledi Tefkos ve Kalaycı Kasbar veledi Haci Artin ve Muhtar Berber Artin veledi Haci Kirkor vesa’îr cerîde-i şer‘ide isimleri mabût ahâlî mahâlle müvâcehelerinde işbû mu‘âyene olunan Müftü Çiftliği demekle ma‘rûf ‘inde'l-ahâlî ve’l-cîrân ma‘lûmü’l-hudûd bâ-tapu mutasarrıf olduğum çiftliğim derûnunda işbû münhedim Câmi‘-i Şerîf'in cânib-i cenûbi ve cânib-i gârbisinden ya‘ni iki mahâlden nübû‘ iden mâî mezkûr mezkûrların mezkûr cânib-i cenûbîsinden nübû‘ iden Su Ermeni Mahâllesi'nden vâki‘ müteveffâ Abdullah Paşa bahçesinde olub el yevm

münhedim olan Havza ve cenûb-i gârbisinden nübû‘ iden su dahi Çiftlik-i mezkûrun derûnunda olub el yevm münhedim bulunan Câmi‘-i Şerîf tahtında kâ’in kadîmi olan çeşmeye cereyân ve ‘ibâdullâh ve hayvanât intifâ‘ itmekde olduğu hâlde Abdullah Paşa bahçesi havzına cereyân iden su-yu mezkûru ahâlî merkûmun bundan yirmi sene ‘akdem mahâlleri derûnuna müceddeden inşâ eyledikleri mukaddes çeşmelerine cereyân ettirilmekdeler iken buna kanâ‘at itmeyüb bundan on sene ‘akdem Câmi‘-i Şerîf-i mezkûr tahtında vâki‘ çeşmeye cârî olan su-yu mezkûru dahi ma‘lûmâtın olmak sızın bi-gayrı hakkın ahız ederek mahâlleri çeşmesine cârî olan su-yu mezkûre zam ve i‘lâve etmeleriyle çiftliği mezkûrum derûnunda vâki‘ Câmi‘-i Şerîf-i mezbûr tahtında kâ’in işbû kadîm çeşmenin suyunu biʾl-külliye kat‘ ederek ‘ibâdullâh ve hayvanâtı intifâ‘adan men‘ etmeleriyle su’âl olunub su-yu mezkûrdan keff-i yed ve kemâ-fiʾs-sâbık çeşme-i mezkûre ve cereyânına müdâhale ve muhâlefet etmemek üzre ahâlî-i merkûmuna tenbîh olunmak murâdımdır deyû ba‘deʾd-da‘vâ gıbbeʾs-su’âl ahâlî-i merkûmundan her biri cevâblarında fiʾl-hakîka müdde‘i-i mûmâ-ileyhin çiftliği derûnunda işbû iki mahâlden neba‘ân idûb sinîn-i merkûmeden berü ikisi dahi mahâlle-i mezbûrelerinde vâki‘ çeşmeye cereyân etdirdiklerini her biri ikrâr lâkin Câmi‘-i Şerîf-i mezkûr tahtında kâ’in çeşmenin suyu olduğunu inkâr etmeleriyle müdde‘i-i mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendiʾden ber-vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda mâhâlînde münâza’ün-fîh olan su-yu mezkûr üzerinde medîne-i mezbûr ahâlîsinden Hasan Kethüdazâde Hasan Ağa Arab Alizâde el-Hâc Seyyid Mustafa Ağa ibni Ali ve Hikmetzâde Hacı Ahmed Efendi ibni Mehmed Efendi ve Muhtar Mehmed Ağa ibni Salih ve Türkzâde Mustafa Yazıcı ibni Mehmed ve Müftüzâde Hasan Efendi ibni el-Hâc Mehmed emin Efendi ve Şeyh Abdülaziz Efendi ibni el-Hâc Mehmed Emin Efendi nâm kimesneler meclis-i şer‘e hâzirûn olub isreʾl-istişhâd fiʾl-hakîka müdde‘i mûmâ-ileyh Osman Hayri Efendiʾnin bâ-tapu mutasarrıf olduğu işbû Çiftlik derûnunda vâki‘ münhedim Câmi‘-i Şerîfʾin

Sah sah sah

Varak 59, Sayfa 2

Sah sah sah

Cânib-i cenûbîsinden nübû‘ idûb müteveffâ Abdullah Paşa bahçesinde vâki‘ münhedim havza cereyân etmekde olan mâî mezbûre ahâlî-i merkûmun bundan yirmi sene mukaddem mahâlle-i mezbûrelerine müceddeden inşâ etdikleri mukaddes çeşmeye ahz ve cereyân etdirildikleri ve su-yu mezkûre kanâ‘at etmeyüb Câmi‘-i Şerîf mezkûrun cânib-i

gârbisinden nübû‘ idûb Câmi‘-i Şerîf-i mezkûr tahtında vâki‘ işbû kadîm çeşmeye cârî olan su-yu mezkûru dahi ahâlî-i merkûmun bundan on sene ‘akdem bi-gayrı hakkın ahz ve su-yu mezkûra zam ve ilâve iderek ma‘an mahâlle-i mezbûrelerinde vâki‘ çeşmeye cereyân etdirdiklerini ve Câmi‘-i Şerîf-i mezkûrun cânib-i garbisinden nübû‘ eden mezkûr su mine'l-kadîm işbû Câmi‘-i Şerîf tahtında vâki‘ çeşmeye mahsûs su olub ‘ibâdullâh ve hayvanâtın inifa‘ ede geldiğini bizler biliriz ve bu husûsa ve bu vech üzere şâhitleriz ve şehâdet dahi iderüz deyu her biri mâhâlînde lede'l-mu‘âyene i‘râde ve ta‘yîn ve tahdîd iderek bi'l-müvâcehe edâ-i şehâdet-i şer‘iye eylediklerinde sâlifü'z-zikr medîne-i mezbûre ahâlîsinden Hacı Tahir Efendi ibni İsmail ve Hacı Seyyid Ağa ibni el-Hâc Hasan ve Hafız Süleyman Efendi ibni Hasan ve Ahmed Efendi ibni Mehmed Vehbi ve İbrahim Efendi ibni Hacı Ömer ve Arif Ağa ibni Mehmed nâm müzekkîlerden evvelen ba-evrâk-ı mestûre sırren ve ba‘dehû cerîde-i şer‘iyede mazbût'ul-esâmi kesândan ‘alenen lede't-ta‘dîl ve't-tezkiye her biri ‘adl ve makbûlü'ş-şehâde idükleri bi'l-imzâ ve't-temhîr ihbâr olundukda merkûmunun şehâdetleri hayız ve kabûl ve i‘tibârda vâki‘ olunmağın mûcebince Câmi‘-i Şerîf mezbûrun cânib-i gârbisinden nübû‘ idûb Câmi‘-i Şerîf-i mezbûr tahtında vâki‘ çeşmeye kadîm-i vechle cereyânına müdâhale ve mümâna‘at etmemek üzere ahâlî-i mezbûruna kıbel-i şer‘den tenbîh olunduğu tescîl ve bi'l-iltimâs huzûr-u ‘alilerine ilam olundu. Fî 21 Rebî‘ü'l-Ûlâ Sene 87.

301. Belge No 1:

Numero 309

Der-i devlet-mekîne ‘arz-ı dâ‘î-i kemîneleridir ki Nezâret-i Evkâf-ı hümâyûn-ı mülûkâneye mülhak evkâfdan Trabzon vilâyeti dâhilinde vâki‘ elviye-i erbâ‘dan Canik Sancağına tâbi‘ Bafra kazasının Değirmen özü nahiyesinde Çulha Koca ve Cafer Kirişi Zaviyesi Vakfı'ndan almak üzere vazîfe-i mu‘ayyene ile ba-şart-ı tedrîs sülüs-ü hisse mezrâ‘adarlık ve kaza-yı mezbûrede Câmi‘-i Şerîf-i Kurb'unda Mirza Bey Medresesi Vakf'ından ber-vech-i hasbî müderrislik Kolay karyesinde Mehmed ve Abdi vakfından almak üzere vazîfe-i mu‘ayyene ile cüzhânlık ve yine vazîfe-i mu‘ayyene ile nısfından sülüsân hisse-i cüzhânlık ve müteveffâ Mirza Bey Câmi‘-i Şerîf'i Vakfı'ndan almak üzere yevmî bir akçe vazîfe ile imâmet cihetlerine bâ-berat-ı ‘âlişan ber-vech-i münâsefe iştirâken mutasarrıflar olan Hasan Muzaf ve Abdullah Necib ibni Numan nâm Halifelerden mezbûr Hasan Muzaf bilâ-veled ve Abdullah Necib mezkûr Bafra Kasabası mahallâtından Câmi‘-i Kebîr Mahâllesi'nin yüz on altıncı hanesinin üçüncü ve dördüncü numerolarında mûkayyed

beş yaşında sûlb-i sağîr oğlu Hasanı ve dört yaşında sûlb-i sağîr oğlu Hüseyinʿi terk iderek bundan ‘akdem birbirini müte‘âkib vefâtları vukû‘uyla cihât-ı mezkûrları mahlûle ve hizmet-i lâzımeleri mu‘attala kalmış ve bu makûle cihet-i mutasarrıflarına hâl-i vukû‘unda cihet-i mahlûleleri evlâdı sıgârına tevcîh olunmayub ehil ve erbâb-ı müştereki bulunduğu hâlde müştereki hissesine ilhâken tevcîh-i husûs ba-irâde-i seniyye müesses olan nizâm-ı ‘ali iktizâsından olmağla sâlifüʿz-zikr cihet-i mezkûrelerden yalnız Kolay karyesinde vâki‘ Mehmed ve Abdi Vakfıʿndan almak üzere vazîfe-i mu‘âyene ile cüzhânlık ve yine vazîfe-i mu‘âyene ile nısfından sülüsân hisse-i cüzhânlık cihetinin nısfından sülüs hissesinin bâ-berat-ı ‘âlîşan mutasarrıf ve müşteriki işbû bâ‘isüʿl-‘arz Mustafa Efendi ibni İbrahim dâ‘ileri meclis-i idâre-i livâya mahsûs odada ma‘kûd huzûr-u şer‘i me‘âli ‘ûkudda hâlâ livâ-i mezkûr evkâf müdiri Mehmed Şakir Bey hâzır olduğu hâlde ledeʿl-imtihân her vechle ehîl ve müstahak idüği ‘indeʿş-şer‘ veʿl-meclis zâhir ve nümâyan olmağla nısf ve yine nısfına sülüsân hisse-i cüzhânlık cihetinin nizâmına tadbîken müteveffiyân-ı mezbûran Hasan Muzaf ve Abdullah Necib Halifelerʿin mahlûllerinden vazife-i meşrûhasıyla müşteri-i mûmâ-ileyh Mustafa Efendi da‘ileri ‘uhdesinde bulunan nısfından sülüs hissesine ilhâken tevcîh ve yedine bir kıt‘â berat-ı şerîf-i ‘âlişan sadaka ve ihsân buyrulmak ricasına biʿl-iltimâs serîr-i saltanat-ı ‘alâya ‘arz ve i‘lâm olundu. Fî 15 Recebüʿl-Ferd Sene 87.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. 1771/1 NUMARALI SAMSUN ŞER‘İYYE SİCİLİNDE YER ALAN BELGELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1. Aile Hukuku

4.1.1. Nikah

Sözlükte "birleştirme, bir araya getirme; evlenme, evlilik; cinsel ilişki" gibi anlamlara gelen *nikâh* kelimesi İslam Hukukunda ise şer‘an aranan şartlar çerçevesinde evlenmelerinde mâni olmayan erkekle kadının yaşamlarını daimî olarak birlikte sürdürmelerine sebep olan akdi ve bu yolla eşler arasında meydana gelen evlilik ilişkisini ifade eder (Atar, 2007: 112-117).

Sicil araştırıldığında evliliğe ilişkin üç hükmün olduğu anlaşılmaktadır. Kadı tarafından kıyılan nikahlar sicilde evlilik ile ilgili kayıt olarak kabul edilmiştir.

Sicilde yer alan *Kabaklı köyünden Hüseyin'in kızı Hatice'nin Laz Hüseyin ile evlenmesi* (Hüküm: 69) ve *Kumcağız köyünden Hamide'nin Çerkez Mehmed ile evlenmesi ne dair* (Hüküm: 84) hükümler nikahla ilgili kayıtlardır.

4.1.2. Mehir

Sözlükte *mehir (mehr)* "ücret" manasına gelir (Aydın, 2003: 389-391). İslâm Hukukunda; koca, evlenmenin akdi anında veya devamı sırasında veyahut son bulmasıyla karıya muayyen mal veya para gibi maddi değeri bulunan kıymetli bir nesne vermek zorundadır. Buna Arapça s*adak* veya *mehr* adı verilir (Yücetürk, 2009: 209).

Sicilin tetkiki yapıldığında mehire ilişkin üç hükmün olduğu anlaşılmaktadır. Kadı tarafından kıyılan nikah sırasında kişi tarafından istenen mehirin türü ve miktarına sicil kayıtları ile ulaşılmaktadır.

Sicilde mehir hususunda *Ulukaman köyünden Hatice'nin Bahtiyar-ı Bostanî Mahâllesi'nden Hasan adlı kişiyle nikah kıyması üzerine mihr-i mû'acceli olarak bir adet gümüş kol saati ve bir çift altın küpe istemesine dair* (Hüküm: 8) hüküm yer almaktadır.

4.1.3. Boşanma

İslâm hukuku literatüründe boşanma, *talâk kelimesiyle ifade edilmektedir. İslam Hukukuna göre talak;* evlilik birliğinin koca ve belli durumlarda kadın vb. tarafından *tek yanlı irade beyanıyla* sona erdirilmesini ifade eder. Fıkıh eserlerinde, talâk için, *belirli bir lafız ya da onun yerine geçen bir sözle hemen ya da gelecekte nikâh bağının ortadan kaldırılması ve bir sebebe bağlı olmadan kocanın nikâhı sona erdiren tasarruf* gibi tanımlar yapılmıştır. Kocanın karısıyla belli bir bedel karşılığında anlaşmasıyla (muhâlea) veya hâkim kararıyla evliliğin sona erdirilmesi de (tefrik) geniş anlamıyla talâk kapsamında görülmekle birlikte çağdaş İslâm hukukçularının genel temayülü, talâkın sadece *"eşlerden birinin tek taraflı iradesiyle gerçekleşen boşama*" anlamında kullanılması gerektiği yönündedir (Acar, 2010: 496-500).

Sicil tetkiki yapıldığında boşanma ile ilgili üç hükmün olduğu anlaşılmıştır. Kadı huzurunda gerçekleştirilen boşanma davalarına ait kayıtlar sicilde yer almaktadır. Sicilde belirtilen boşanma davalarında öne çıkan hususlardan biri kadınların da erkekler gibi boşanma davası açtığına dair kayıtların mevcut olmasıdır.

Sicilde yer alan kayıtlardan biri olan *Aksu köyünden İsmihan Hatûnˈun Mehmedˈden boşanması ve iki yüz gurûş olan mihr-i müecceli ile nafaka-i ʻiddeti ve ömür boyu oturacağı yer için* yüz *gurûşunu toplu olarak ödemesine dair* (Hüküm: 22) hüküm, boşanma hususundadır.

4.1.4. Muhâlea

Sözlükte "elbiseyi çıkarmak, soyunmak; ayırmak" gibi anlamlara gelen *hulʻ,* fıkıhta kadının belli bir bedel vermesi karşılığında kocanın ayrılmaya razı olması üzerine evlilik bağından kurtulmasını ifade eder. Karşılıklı anlaşmayla gerçekleşmesi sebebiyle bu işleme *muhâlea* adı verilir (Atar, 2020: 397-401).

Sicilde muhâlea ile ilgili hükümler incelendiğinde boşanma davalarında muhâleanın yapımıyla ilgili kayıtlar yer almaktadır.

Sicilde bulunan *Üsküdar mutasarrıflığında hizmetli Ahmed Celal Efendiˈnin Canikˈde bulunan zevcesi Hafize Hatûnˈa huzûr-u şerʻde muhâleʻa yapıldığı vekilleri tarafından bildirildiğine dair* (Hüküm: 286) kayıt muhâlea ile ilgili hükümdür.

4.1.5. ‘İddet

Sözlükte “saymak, sayılan şeyin miktarı, adet” anlamına gelen ‘*iddet* kelimesi İslâm hukukunda, evliliğin herhangi bir sebeple sona ermesi durumunda kadının yeni bir evlilik yapabilmek için beklemek zorunda olduğu süreyi ifade eder (Acar, 2000: 466-471).

Sicil tetkiki yapıldığında gerçekleşen boşanma davalarında boşanma nedenleri ve ‘iddet ile ilgili kayıtlara rastlandığı tespit edilmiştir.

Aksu köyünden İsmihan Hatûnʿun Mehmedʿden boşanması ve iki yüz gurûş olan mihr-i müecceli ile nafaka-i ‘iddeti ve ömür boyu oturacağı yer için yüz *gurûşunun toplu olarak Mehmed tarafından İsmihan Hatûnʿa ödenmesine* (Hüküm: 22) ve *Karadere köyünden Sazʿın Hasanʿdan boşanması ve üç yüz gurûş mihr-i mü’eccel ile nafaka-ı ‘iddeti ve ömür boyu oturacağı yer için iki yüz gurûşunun Hasan tarafından Sazʿa ödenmesine dair* (Hüküm: 96) kayıtlar sicilde yer alan ‘iddet ile ilgili hükümlerdir.

4.2. Miras Hukuku

İslâm miras hukuku ya da ferâiz, ölenin geride bıraktığı mal ve hakların belli ölçülerle, belli mirasçılara verilmesini düzenleyen bir hukuk dalıdır. Başka bir ifadeyle ferâiz; ölünün geride bıraktığı mal ve haktan her vâris ve alacaklının hisse ve hakkının, fıkıh ve matematiğin bazı usul ve kaidelerinden istifade edilerek bilinmesini konu edinen ilimdir (Özay, 2018: 203-224).

Sicil tetkiki yapıldığında miras ile ilgili hükümlerin yer aldığı görülmüştür. Konuya ilişkin olarak; vasi tayini, miras taksimi ve miras taksiminden doğan anlaşmazlığın giderilmesi ile ilgili hükümlerin yer aldığı ayrıca ölen kişinin eşi ve çocuklarına ait mal tasarrufları için vasi atanmasına dair hüküm yer aldığı görülmüştür. Yapılan detaylı incelemede ise miras taksimi ile ilgili beş hüküm yer aldığı, sicilde miras taksiminin dava sonrasında yapıldığına dair kayıtların yer aldığı anlaşılmıştır. Miras taksiminden doğan anlaşmazlığın giderilmesi ile ilgili on beş hükme ulaşıldığı; anlaşmazlıkların genel itibariyle miras taksiminden kaynaklandığı ve anlaşmazlıkların dava sonrasında giderildiği hususunda kayıtların bulunduğu tespit edilmiştir.

Sicilde miras ile ilgili kayıtlardan biri; *Kabaklı Köle oğlu Mehmedʿin terekesinden Laz Hüseyinʿe mirasçıları tarafından borcunun ödenmesine karar verildiğine dair* (Hüküm:

25) hükümdür. Mirasla ilgili sicilde yer alan bir diğer kayıt ise *Sa'di Bey Mahâllesi'nden Emine Hatûn'un miras bıraktığı mallarının satışına dair* (Hüküm: 283) hükümdür.

4.3. Vergi Hukuku

Osmanlı Devleti'nde vergi; devletin daimiyeti için, devletin ihtiyaçlarına paralel olarak veya fevkalade durumlar için padişah tarafından konulan yükümlülüklerdir. Osmanlı Devleti'nde ekonominin temeli zirai üretime dayanmaktaydı. Devlet harcamalarının ana finansman kaynağı olan vergiler, ağırlıklı olarak zirai üretimden elde ediliyordu. Osmanlı Devleti'nin mali teşkilatı; merkez maliyesi, tımar sistemi ve vakıflar olmak üzere üç temel kurum olarak inşa edilmiştir (E. Öz, 2001: 1).

Sicil incelendiğinde vergi ile ilgili beş hüküm yer aldığı tespit edilmiştir. Sicilde dellâliye, zebhiye ve belediye vergileri, vakıf arazisinde hubûbât ve dûhan mahsûlleri öşrüne dair kayıtların olduğu görülmüştür.

Sicilde yer alan; *Kuşçulu ve Badırlu, Karan ve Kavacık ve Tepecik köyü ahâlîsinden seksen beş senesi vakıf arazisinde hubûbât ve dûhan mahsûlleri öşrüne dair* (Hüküm: 178) kayıt vergi ile ilgili hükümdür.

4.4. Borçlar Hukuku

Borçlar hukuku, kişiler arasındaki özel borç ilişkilerini düzenleyen hukuk dalıdır. Borçlar hukuku konu olarak, özel borç ilişkilerini ele alır. Bireyin devlet ile arasındaki ilişkilerden doğan kamu borçlarını ve vergi borcuyla ilgili konuları ele almaz. Borçlar hukukuna göre borç ilişkisi, taraflarından biri alacaklı, diğeri borçlu olan, en az iki kişiden oluşan ve konusu "edim" olan bir ilişkidir. Alacaklı, bir edimi karşı taraf olan borçludan isteyen taraftır. Borçlu ise alacaklı tarafın istediği edimi yerine getirme taahhüdünde bulunan kimsedir. Borçlunun edimi yerine getirmesi bir şeyi yapma, verme veya yapmama olmak üzere üç şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan, borç ilişkisi borçlu açısından hukuki bir yükümlülüğü, yani bir borcu, alacaklı için de bir alacağı, alacak hakkını ifade ettiğinden bu borç ilişkisi hukuki anlamda akdin meydana geldiğini göstermektedir (Kesiriklioğlu, 2006: 38).

Sicil incelendiğinde borç ile ilgili hükümler içerisinde terekeden doğan borç ile ilgili yirmi hükmün yer aldığı tespit edilmiştir. Anılan hükümlerde, murisin ölmesi sonucunda terekeden murisin borçlarının karşılandığına dair kayıtlara ulaşılmaktadır. Alacak-verecek

konusu ile ilgili ise yirmi hüküm yer aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca sicilde bulunan alacak-verecek davaları incelendiğinde Müslüman-Müslüman, Müslüman-gayrimüslim, gayrimüslim-gayrimüslim arasındaki alacak-verecek uyuşmazlıkları hakkında hükümlerin yer aldığı gözlemlenmiştir.

Sicilde yer alan; *Bazar Mahâllesi ahâlîsinden Şeyh Hacı Ahmed Efendi'nin iki bin dokuz yüz gurûş alacağı olduğu Hançerli Mahâllesi'nden Kaçan oğlu Ali'den alacağını taleb etmesiyle borcunun ödenmesine dair* (Hüküm: 43) ve *Hançerli Mahâllesi'nde sâkin Aşçı Hacı İbrahim'in Hüseyin Usta'ya yüz 'âded yüzlük mecîdiye altın alacak hakkı olup vefat etmesi üzerine terekesinden Hüseyin Usta'ya borcunun ödenmesine dair* (Hüküm: 59) kayıtlar borçla ilgili hükümlerdir.

4.4.1. Vekil Tayini

Vekil kelimesi, *başkasının işini yapmak için memur olarak tayin edilmek* anlamına gelmektedir. Osmanlı Devleti'nde, herhangi bir konuda, Müslüman, gayrimüslimi kendine vekil olarak atayabilmekteydi. Bu durumun tam tersi de mümkün olabilmekteydi. Şöyle ki; Osmanlı vatandaşı olan gayrimüslim biri, Müslüman birini vekil tayin edebilmekteydi. Kayıtlar incelendiğinde toplumun farklı inançtaki kesimlerinin birbirlerine güven duydukları görülmektedir (Zorlu, 2012: 25).

Sicil incelendiğinde vekil tayini ile ilgili olarak; yirmi bir hüküm yer aldığı görülmektedir. İlgili kayıtlarda yer alan vekil tayinlerinin; miras, alacak verecek, alım-satım gibi konularla ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Kayıtlar detaylıca incelendiğinde ise toplumun farklı inançtaki bireylerinin (Müslüman-gayrimüslim) birbirlerini vekil tayin ettiği görülmüştür. Sicilde ayrıca kadınların da vekil tayin edildiği tespit edilmiştir.

Sicilde vekil tayini ile ilgili olarak; *Vefat eden Ali Osman Ağa'nın mirasının eşi Mahber hanıma ve çocuklarına kalması ve Mahber Hatûn'un vefat eden eşinin Malatyalı Mehmed Efendi'den alacağını talep etmesi için büyük oğlu Mustafa'yı vekil tayin etmesi ve Malatyalı Mehmed'in de borcunu vekil Mustafa'ya ödemesi* (Hüküm: 19), *Bazar Mahâllesi ahâlîsinden vefat eden Birbak oğlu Mehmed Efendi'nin mirasının çocuklarına kalması üzerine Mehmed Efendi'nin eşi Fatma Hatûn'un vekil tayin edilmesi* (Hüküm: 44) ve *Rum milletinden Cudar oğlu Panayod'un Vemdeki köyünde bulunan mallarının satışı için Abdülhadi Ağa'yı vekil olarak tayin etmesine dair* (Hüküm: 132) hükümler yer almaktadır.

4.5. Eşya hukuku

4.5.1. Bey‘

Sözlükte "mübadele" anlamına gelen bey‘ (çoğulu büyû‘), genel olarak alışveriş ve ticareti, İslâm hukuku terimi olarak da satım akdini ifade eder. Arapçaʿda bey‘ ile eş anlamlı olan *şirâ* hem satın alma hem de satma anlamlarını ifade etmekle birlikte satımda bey‘in, satın almada ise şirânın kullanımı yaygınlık kazanmıştır (Bardakoğlu, 1992: 13-19).

Sicil incelendiğinde en çok yer tutan kayıtların alım-satım (bey‘) ile ilgili hükümler olduğu görülmüştür. Söz konusu alım-satımlara ilişkin hükümler detaylıca incelendiğinde ise hükümlerin çoğunluğunun arazi, tarla, ev, dükkan gibi malların alım-satımına ilişkin konular olduğu anlaşılmıştır. Bahse konu olan alım-satımların (bey‘) Müslüman-Müslüman, Müslüman-gayrimüslim, gayrimüslim-gayrimüslim arasındaki arazi, tarla, ev, dükkan gibi mallara ilişkin olduğu görülmüştür.

Sicilde yer alan *Câmi‘-i Kebîr Mahâllesi ahâlîsinden Mehmed Efendiʿnin mülkünü Anastaşʿa satışı* (Hüküm: 19), *Bazar Mahâllesi sâkinelerinden Havva Hatûnʿun Hançerli Mahâllesiʿnin Asmalı Sokağıʿnda bulunan mülkünü Serkizʿe satışı* (Hüküm: 260) ve *Hançerli Mahâllesi ahâlîsinden Ahıskavizâde Ali Efendiʿnin Ermeni Mahâllesi Sokağıʿnda bulunan mülkünü Mehmed Ağaʿya satışı* (Hüküm: 274) bey‘ ile ilgili hükümlerden birkaçıdır.

4.5.2. İcâb ve Kabul

Kural olarak karşılıklı ve birbirine uygun iki iradenin açıklanmasıyla iki taraflı hukukî işlemin kurulmasına *akid* denir. Akid, biri "îcâb" diğeri "kabul" olarak ifade edilen ve birbirine uygun olan iki irade beyanı ile hukukî varlık kazanır. Bu kural karşılıklı borç yükleyen alım satım, kira, nikâh gibi iki taraflı akitler hakkında öncelikli olarak geçerli olup hibe, kefalet gibi ivazsız hukukî tasarrufların tek taraflı irade beyanıyla gerçekleşip gerçekleşemeyeceği tartışmalıdır (Apaydın, 2000: 387- 391).

Sicil incelendiğinde icâb ve kabul ile ilgili hükümlerin olduğu görülmüştür. Hükümler iki taraflı, karşılıklı akid sonrası yapılan alım-satımlar ile ilişkilendirilmiş olup arazi, tarla, ev, dükkân gibi malların alım-satımı ile ilgilidir. Alım-satım (icâb ve kabul) ile ilgili hükümler incelendiğinde Müslüman-Müslüman, Müslüman-gayrimüslim,

gayrimüslim-gayrimüslim arasında arazi, tarla, ev, dükkan gibi malların alım-satımı işleri yapıldığı tespit edilmiştir.

Çarşamba kazası Çay Mahâllesi ahâlîsinden Abdülhamid Bey'in vasi olarak atadığı Mehmed Nureddin ile Osman Paşa tarafından Abdülhamid Bey'in borçlarını karşılamak amacıyla Fethiye Câmi'-i Şerîf-i ve Yalı Sokak'larında bulunan mülklerini Osman Hayri Efendi'ye satışı (Hüküm: 28), *Câmi'-i Kebîr Mahâllesi'nde sâkine Mâhbube Hatûn'un Konpanya Caddesi'nde bulunan mülkünü Ahmed Necati Efendi'ye satışı* (Hüküm: 37) ve *İngiltere Devleti Konsolosu Mösyö Karacnon'un zevcesi Eleni Hatûn'un Sa'di Bey Mahâllesi Kinise Sokak'ında bulunan mülkünü Yuvan'a satışına dair* (Hüküm: 40) kayıtlar, icâb ve kabûl hususunda sicilde yer alan hükümlerden bazılarıdır.

4.5.3. Hibe Akdi

Hibe sözlükte, karşılıksız vermek ve bağışlamak manalarına gelmektedir. Terim olarak ise hibe, kendisinden faydalanılan herhangi bir şeyi başkasına vermek, temlik etmek anlamında kullanılmaktadır. Hibe akdinde; "vâhib" hibe eden, "mevhub" hibe edilen şey, "mevhubun-leh" kendisine hibe edilen şahıs, "akdin mahalli" mevhub anlamında kullanılmaktadır. Hibe tek taraflı olabileceği gibi çift taraflı da olabilir (Yücetürk, 2009: 220).

Sicil incelendiğinde hibe akdi ile ilgili üç hüküm bulunduğu anlaşılmıştır. Söz konusu hükümler genel olarak mal bağışına ilişkindir. Sicilde yer alan mal bağışı kayıtları incelendiğinde ise; bağışların arazi, mal, mülk, tarla veya kişisel eşyaların olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili kayıtlarda ayrıca kadının eşine veya erkek kardeşine mallarını bağışladığı hususu tespit edilmiştir.

Sicilde hibe akdi ile ilgili; *Kabaklı köyünden Emine Hatûn'un tarlalarını sözlü olarak beyan etmesi ve şahitler huzurunda zevci Mustafa'ya bağışladığına dair* (Hüküm: 258) hüküm yer almaktadır.

4.6. Ceza Hukuku

Ceza hukuku, "Toplumun, Allah tarafından irade edilen şekilde, medeni olarak yaşayıp terakki edebilmesi için vâz' edilen kanun ve nizamların hükümlerini korumak amacıyla konulan kaidelerden" ibarettir. Kanun ve nizamların hükümlerini koruma görevi ceza hukukuna özgü değildir; ancak ceza hukukunun temel amacı, kanun ve nizamların

hükümlerini korumaktır. Protesto ve haciz gibi birtakım tedbirler de bu amacı icra için kabul edilen tedbirlerdir. Osmanlı Devleti, bir kamu hukuku dalı olan ceza hukuku alanında da İslam hukukunun hükümlerini benimsemiştir. İslam hukukunun müsaade ettiği ölçüde bazı ceza kurallarını kabul etmiş ve kanunname şeklinde ortaya koymuştur (Akgündüz, (1987: 153 – 192).

Sicil incelendiğinde ceza hukuku ile ilgili hükümlerin olduğu görülmüştür. Hükümler incelendiğinde cinayet/ölüm ile ilgili yedi hükmün yer aldığı anlaşılmıştır. Sicil kayıtlarında yaralanma, yaralanma sonrası ölüm, boğulma ve cinayete dair kayıtlar yer almaktadır. Sicilde yer alan ceza hukukuyla ilgili bir diğer konu ise hırsızlığa ilişkin olup, bu konuda üç hüküm bulunmaktadır. Yapılan incelemelerde sancakta gerçekleşmiş olan hırsızlığa dair hükümlerin de sicilde yer aldığı tespit edilmiştir.

Sicilde ceza hukuku ile ilgili kayıtlardan bazıları; *Ermeni milletinden Bedros'un sol tarafından yaralanıp bir saat sonra ölmesi üzerine hükümet görevlilerince keşf ve muayenesinin yapıldığı* (Hüküm: 2) ve *Ermeni milletinden Artin ve Baturgan Ali'nin İran teb'âsından Ali isimli kişiyi sol tarafından kurşun ile vurulmaları ve yaklaşık bir saat sonra ölmesi üzerine hükümet görevlilerince keşf ve muayenesinin yapıldığına dair* (Hüküm: 10) hükümlerdir.

4.7. Vakıflar

Vakıf kelimesi; *durmak, durdurmak, alıkoymak* anlamındadır. Terim olarak ise *kişinin sahip olduğu malını bir amaç için ebediyen kullanıma tahsis etmesi*dir. İslam hukukunda ise vakıf; kişinin malını Allah'ın rızasını kazanma gayesiyle kamunun herhangi bir ihtiyacını karşılamak üzere ebediyen kamuya tahsis etmesidir. İslâm dünyasının her yanında bulunan mescidler ve camiler, mektepler ve medreseler, imaretler, tekkeler, hankahlar ve zâviyeler, kütüphaneler, misafirhaneler, hastahaneler, çeşmeler ve sebiller, hamamlar, makbereler, yollar ve köprüler, kervansaraylar vb. eserler sundukları hizmetlerle birlikte vakıf kavramının somut örnekleridir. Bu eserlerin en gelişmiş örnekleri İslâm şehirlerine görünüm, estetik ve işlevsellik açısından damgasını vurmuştur (Yediyıldız, 2012: 479-486).

Sicil incelendiğinde vakıf ile ilgili yirmi bir hüküm olduğu tespit edilmiştir. Yapılan sicil incelemesinde vakıflara; imam, hatip, zâviyedâr, mütevelli gibi görevlilerin atamalarının yer aldığına kayıtların bulunduğu görülmüştür. Sicilde ayrıca mülkün

vakfedilmesi ve vakıf gelirlerinin nerde kullanılması gerektiğine dair hükümlerin yer aldığı görülmüştür.

Sicilde vakıf ile ilgili kayıtlar; *Bafra ve Samsun'da bulunan Emîr'ül-hac Nevâhiyesi Vakfın'da görevli Hüseyin'in vefat etmesi üzerine yerine oğulları Osman ve Zühdü'nün atanması* (Hüküm: 41) ve *Gömüle Osman'ın Çarşamba kazası Katırağzı köyünde bulunan mülkünü vakfetmesi ve gelirlerinin vakfiyede belirlenen yerlerde kullanılmasına dair* (Hüküm: 120) hükümlerdir.

4.8. Sosyal Hayat

Şer'iyye sicilleri sosyal ve kültürel yaşam hakkından önemli bilgiler içeren kaynaklardır. Değerlendirilmesi yapılan 1771 numaralı Samsun Şer'iyye Sicili Samsun'un sosyal ve kültürel yapısı hakkında bilgiler içermektedir.

Sicilde sosyal hayat ile ilgili ilk dikkat çeken unvanlar ve lakaplardır. Sicilde en çok geçen unvan, erkekler için kullanılan "Efendi" (Hükümler: 17, 19) unvanıdır. Erkekler için kullanılan diğer bir unvan ise " Bey" (Hükümler: 28, 29) unvanıdır. Erkekler için sıklıkla kullanılan diğer bir unvan ise "Ağa" (Hükümler: 145, 146) unvanıdır. Bunların yanında önemli devlet görevlerinde bulunan kişiler için "rıf'atlû" (Hükümler: 253, 268) ve "'îzzetlû" (Hükümler: 157, 250) gibi unvanların kullanıldığı görülmektedir. Dini unvan olarak ise "Hafız" (Hükümler: 60, 218), "Hacı" (Hükümler: 244, 245) ile "el-Hâc" (Hükümler: 262, 268) unvanlarına da rastlanılmaktadır.

Sicil incelendiğinde sosyal hayatla ilgili konular ele alınırken evlatlık ile ilgili bir hükmün yer aldığı görülmüştür. Konuya ilişkin olarak Çerkes asıllı bir çocuğun evlatlık verilmesine dair hüküm yer almaktadır. Ayrıca sicilde yoksulluk nafakası ile ilgili bir hüküm de yer almaktadır. Söz konusu hükümde kimsesiz ve yoksul olan Çerkes asıllı bir kadına yardımda bulunulduğu anlaşılmaktadır.

4.8.1. Kölelik

İslâm dini, kendinden önceki bütün din ve medeniyetlerde görülen köleliğin kaldırılması konusunda emredici hükümler getirmemiştir. Buna karşılık bu kurumun ıslahı konusunda çeşitli tedbirler almaktan geri durmamıştır. İslâm dinine göre insanlar doğuştan hürdür. Asıl olan hürriyettir; kölelik istisnaidir. İslâmiyet, köleliği kaldırıcı ve insanların hürriyete kavuşmalarını sağlayıcı gayretleri teşvik etmiştir (Yücetürk, 2009: 224).

Sicilde köle satışı ile ilgili bir hüküm yer almaktadır. Söz konusu hükümde başka kazadan ticaret için Samsunʿa gelen tüccarın Çerkes asıllı kölesinin satışına dair bilgi geçmektedir.

1771/1 numaralı sicilde kölelik ile ilgili hükümlere bakıldığında; *İspir kazası ahâlîsinden itmekçi esnâfından Mehmed Usta kölesi Yakubʿu Hasanʿa satmıştır* (Hüküm: 116).

4.8.2. Gayrimüslimler ile İlişkiler

İslâm Kamu Hukukʿunda halk iki ana gruba ayrılır; vatandaşlık hak ve görevi olan Müslümanlar ile siyasal hakları ve tâbî oldukları hukuk kuralları açısından, Müslümanlardan farklı olan zimmîler. Zimmiler şahsi hak ve hürriyetlerden tıpkı Müslümanlar gibi yararlanmışlardır. Zimmîler, bazı sınırlamalar haricinde, seyahat hürriyeti, şahsın dokunulmazlığı ve mesken hürriyeti gibi hak ve hürriyetlere sahiptiler. Osmanlı Devletiʿnde zimmilerin, özellikle eğitim, ibadet ve aile hukuku konularında özerk olmalarını sağlayan kanunî düzenlemeler yapılmıştır (Yücetürk, 2009: 224).

Sicil kayıtları incelendiğinde toplumun farklı inançtaki bireyleri (Müslüman-gayrimüslim) arasında alım-satım yapıldığı, bu bireylerin birbirlerini vekil tayin etikleri (Müslüman-gayrimüslimi, gayrimüslim-Müslümanı) görülmektedir. Ayrıca Müslüman-gayrimüslimler arasında alacak-verecek konusunda anlaşmazlığa düşmelerine ilişkin hükümler yer almaktadır.

1771/1 numaralı sicilde bulunan; *Ermeni Mahâllesi ahâlîsinden Sergiz Ağa'nın, Sergiz Ağa Sokakʿında bulunan mülkünü Ohanʿa satışına* (Hüküm: 78) ve *Saʻdi Bey Mahâllesiʿnden Tokadizâde Osman Hayri Efendi ile Ermeni Mahâllesiʿnden Hazaryan, Hacik, Kalaycı Akbar ve Muhtar Berber'in Artin mahâlle çeşmesi ve Câmiʻ-i Şerîf suyu için anlaşmazlığa düşmelerine dair* (Hüküm: 227) kayıtlar, Müslüman-gayrimüslimler arasında yaşanan olaylar ile ilgili hükümlerden bazılarıdır.

4.9. 1771/1 Numaralı Samsun Şerʻiyye Sicilinde Geçen Mahalle Adları

Sicilde adı geçen mahalle adları ve belge numaraları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 3: Mahalle Adları ve Belge Numaraları.

Mahale Adları	Belge Numarası
Alacamescid Mahallesi	260
Bahtiyar-ı Bostanî Mahallesi	7
Başmeydan Mahallesi	22
Bazar Mahallesi	16, 19, 20, 27, 28, 42, 43, 60, 63, 78, 83, 115, 130, 141, 178, 263
Camii Kebir Mahallesi	15, 36, 46, 223, 266, 279
Cedid Mahallesi	281
Çamurlu Mahallesi	200, 202, 203, 207
Çay Mahallesi	27, 183, 202, 203, 253
Çifte Pınar Mahallesi	132
Çilhane Mahallesi	258
Dabağhane Mahallesi	72, 73
Ermeni Mahallesi	65, 77, 138, 204, 230, 235, 277, 288, 293
Enderye Mahallesi	191
Hacce Hatûn Mahallesi	227, 292
Hacı Nabi Mahallesi	183
Hançerli Mahallesi	18, 19, 20, 42, 44, 52, 57, 58, 60, 62, 63,64,66, 67, 80, 100, 102, 113, 122, 126,140, 141, 184, 211, 213, 239, 259,263, 277, 280, 284, 287
İskender Paşa Mahallesi	267
İslam Mahallesi	228
Kale Deresi Mahallesi	26, 28, 254
Kasab Hızır Mahallesi	290
Kazancı Mahallesi	132
Kova Mahallesi	280
Megede Mahallesi	20, 26, 112, 264,265, 266
Neccar Mahallesi	204
Orta Mahallesi	294
Sadi Bey Mahallesi	2, 17, 23, 27, 28, 30 ,34, 36, 40, 50, 56, 76, 83, 86,90,94,98, 99, 101,113, 114,115, 120, 123,130, 135,138, 139, 143, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 171, 172, 174, 177, 188,190, 193, 195, 196, 206, 208, 212, 214, 216, 217, 218,221,224,227, 230, 234, 240, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 252, 253, 254, 271, 272,275, 276, 285, 286, 290, 291, 294
Sofular Mahallesi	22, 287
Subaşı Mahallesi	144
Ulupınar Mahallesi	297
Yeni Mahallesi	23, 298
Yeni Çekme Mahallesi	3, 44

4.10. 1771/1 Numaralı Samsun Şer‘iyye Sicilinde Adı Geçen Cadde Adları

Sicilde adı geçen cadde adları ve belge numaraları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 4: Cadde Adları ve Belge Numaraları.

Cadde Adları	Belge Numaraları
Araba Caddesi	44
Asmalı Caddesi	281
Hacı Hüseyin oğlu Caddesi	172, 193, 205, 275, 276
Hacı Hasan oğlu Caddesi	158
Hükümet Caddesi	20, 123
Hükümet Konağı Caddesi	97, 98, 101
İsa Baba Tekyesi Caddesi	99
Kadıköyü Caddesi	39, 143

Tablo 4: Cadde Adları ve Belge Numaraları. (Devamı)

Konpanya Caddesi	36
Mehmed Ağa Caddesi	161, 162, 163, 167, 216
Merkez Caddesi	190, 195, 208, 224
Posta Caddesi	235, 280
Uzunçarşu Caddesi	64, 113

4.11. 1771/1 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicilinde Adı Geçen Sokak Adları

Sicilde adı geçen sokak adları ve belge numaraları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 5: Sokak Adları ve Belge Numaraları.

Sokak Adları	Belge Numaraları
Asmalı Sokağı	140, 184, 263
Aşçı Hacı İbrahim Sokağı	155, 166, 271, 272
Aşçı Hacı İbrahim Ağa Sokağı	212
Bahçeli Sokağı	246, 248, 249, 250
Bortakal oğlu Sokağı	150, 151, 164, 165, 219, 252
Cabir Sokağı	239
Caiz Sokağı	298
Fethiye Câmi'-i Şerîf-i Sokağı	26, 27, 28
Hacı Hüseyin oğlu Sokağı	153, 154, 188, 217
Hacı Tahir Efendi Sokağı	286
Kasabhane Sokağı	253, 254
Kebâbcılar Sokağı	286
Kinise Sokağı	40
Mehmed Ağa Sokağı	157, 177, 196, 214, 218, 221, 234, 240
Merkez Sokağı	152, 156, 159, 160, 171, 206
Mevlidhâne Sokağı	56
Mevlevihane Sokağı	30, 285
Müftü Efendi Sokağı	291
Sergiz Ağa Sokağı	77
Yalı Sokağı	26, 27, 28

4.12. 1771/1 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicilinde Adı Geçen Köy Adları

Sicilde adı geçen köy adları ve belge numaraları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 6: Köy Adları ve Belge Numaraları.

Köy İsimleri	Belge Numaraları
Adatepe Köyü	92
Afanlı Köyü	85
Ahullu Köyü	49, 251
Akalan Köyü	91
Aksu Köyü	21, 178
Alanos Köyü	90, 270
Ali Bey Köyü	61, 256
Anderik Köyü	49
Arabalı Köyü	78
Ayazma Köyü	41, 48
Babadog Köyü	9
Babala Köyü	237, 238

Tablo 6: Köy Adları ve Belge Numaraları (Devamı)

Köy İsimleri	Belge Numaraları
Badırlı Köyü	54, 121, 179, 180
Balaç Köyü	69, 105, 174
Başalan Köyü	189
Bayramlu Köyü	183
Büyüklü Köyü	88, 89, 103, 173
Cengiler Köyü	117
Cilar Köyü	93
Civazdar Köyü	72
Civril Köyü	251
Cüzdar Köyü	220
Çatal Armud Köyü	81
Çepni Köyü	296
Çınarcık Köyü	169
Çorak Köyü	121, 179
Dere Köyü	94, 118, 139
Derecik Köyü	65
Dereköy Köyü	139
Dereler Köyü	116, 117, 186
Devrek Köyü	251
Donacağı Köyü	186
Donurlu Köyü	181
Elif oğlu Köyü	8
Emirli Köyü	257, 273
Enderlük Köyü	39, 53
Engiz Köyü	202, 203, 207
Fahlus Köyü	251
Faz Köyü	86
Gamlus Köyü	82
Göcet Köyü	33,70
Gökçe Köyü	103, 173
Gökçe Pınar Köyü	81
Görnük Köyü	44
Güdüklü Köyü	121, 256
Güney Kışla Köyü	161
Gürgan Pınarı Köyü	17
Hayat deresi Köyü	121
Helvacılu Köyü	115
Hıyar Ağalığı Köyü	215
Hıyarlık Köyü	255
Hüseyin Mescidi Köyü	118
İnegazi Köyü	198
Kabaklı Köyü	24, 68, 76, 261
Kadamud Köyü	1, 54, 76, 124, 251
Kadı Köyü	44, 49, 110, 133
Kadıköyü Köyü	299
Kara Ağaç Köyü	9
Kara Ağaç bükü Köyü	296
Kara Berçin Köyü	79
Kara Samsun Köyü	67, 122
Karadere Köyü	95, 299, 301
Karagöl Köyü	96
Karakeş Köyü	179
KaraKöy Köyü	185, 262
Karan Köyü	180

Tablo 6: Köy Adları ve Belge Numaraları (Devamı)

Köy İsimleri	Belge Numaraları
Karanardı Köyü	39
Kasabalı Köyü	187
Katırağzı Köyü	120
Kavacık Köyü	179, 180
Kaz Köyü	268, 269
Kehdüdalı Köyü	62
Kerpiclü Köyü	103, 173
Keserler Köyü	55
Kızak Köyü	109
Kireçlü Köyü	89
Kirişhane Köyü	114
Koçman Köyü	283
Kolay Köyü	72, 73, 74
Köseli Köyü	85, 251
Kumcağız Köyü	84, 200, 207
Kurd Abdal Köyü	161
Kuru Gökçe Köyü	15
Kuşcak Köyü	32
Kuşçulu Köyü	179, 180
Makaslı Köyü	35
Mezri Köyü	197
Nefs-i Akçay Köyü	93
Oluk Köyü	251
Ökse Köyü	71, 169, 192
Rengi Köyü	131, 144, 145, 146, 147, 148, 149
Sarı Şeyh Köyü	251
Sarı Yusuf Köyü	6
Sarıburun Köyü	209
Sarımsak Köyü	176
Sarıyurd Köyü	47
Sarmaşık Köyü	236
Sayiş Köyü	78, 118
Seyfek Köyü	210
Seylan Köyü	183
Sofualan Köyü	225, 226
Şehylü Köyü	32
Şur Köyü	59
Taş Pınar Köyü	301
Teknecik Köyü	222
Tekye Köyü	282
Tepe Köyü	59
Tepecik Köyü	75, 179, 180
Tuzaklı Köyü	189
Ulukaman Köyü	7
Vemdeki Köyü	131
Yukarı Kara Ağaç Köyü	295
Zenciden Köyü	109

4.13. 1771/1 Numaralı Samsun Şer‘iyye Sicilinde Adı Geçen Nahiye Adları

Sicilde adı geçen nahiye adları ve belge numaraları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 7: Nahiye Adları ve Belge Numaraları.

Nahiye İsimleri	Belge Numaraları
Akçaabat Nahiyesi	114
Alaçam Nahiyesi	274
Ayvacık ma‘a Nahiyesi	225, 226
Çamardı Nahiyesi	144
Efraz Fenarisi Nahiyesi	33, 70
Kabi Nahiyesi	189
Kavak Nahiyesi	32, 257, 273
Kavaklı Nahiyesi	75, 181
Ma‘deni Kabi Nahiyesi	89, 215, 237, 238
Nefs-i Kavak Nahiyesi	136, 298
Terme Nahiyesi	87, 93, 111, 186, 198, 225, 226, 283, 301
Ulubey Nahiyesi	9

4.14. 1771/1 Numaralı Samsun Şer‘iyye Sicilinde Adı Geçen Vakfiye ve Zaviye Adları

Sicilde adı geçen vakfiye ve zaviye adları ve belge numaraları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 8: Vakfiye ve Zaviye Adları ve Belge Numaraları.

Vakfiye ve Zaviye Adları	Belge Numaraları
Câmi‘-i Şerîf Vakfiyesi	33, 70, 73, 91, 189, 236, 257, 273
Emîr'ül-hac Nevâhiyesi Vakfiyesi	41
Emîr'ül-hac Zaviyesi	48
Hançerli Câmi‘-i Şerîf-i Vakfiyesi	20
Hatûniye Vakf-ı Şerîf-i Vakfiyesi	207
Hızır Baba Zâviyesi	72, 73, 74
Mescid-i Şerîf Vakfiyesi	220
Molla Fahrettin Vakfiyesi	179, 180
Ömer Efendi Mektebi Vakfiyesi	239
Sabağuş Ağa Vakfiyesi	298
Sa‘di Bey Vakfiyesi	39, 44
Sultan Bayezid-i Veli Han Vakfiyesi Şeyh Ali Zâviyesi	207 225, 226
Şeyh Hamza Vakfiyesi	266
Şeyh Ulaş Zâviyesi	137

4.15. 1771/1 Numaralı Samsun Şer‘iyye Sicilinde Adı Geçen Devlet Adları

Sicilde adı geçen devlet adları ve belge numaraları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 9: Kâtib Adları ve Belge Numaraları.

Kâtib Adları	Belge Numaraları
Arazi Baş Kâtibi Abdülhalim Efendi ibni Mahmud Efendi	54
Arazi Kâtibi Mevlâna Ahmed Necati Efendi ibni Osman Efendi	54
Azmi Efendi	98
Evkaf Kâtibi Hafız Salih Efendi ibni Hafız Mehmed	45
Hacı Abdullah Efendi	87
Mevlâna Kâtib Ahmet Necati Efendi ibni Osman Efendi	246

Tablo 9: Kâtib Adları ve Belge Numaraları (Devamı)

Kâtib Adları	Belge Numaraları
Mâhkeme Kâtibi İsmail Efendi İbni Mehmed Efendi	198
Mâhkeme Ser kâtibi Halil Efendi ibni Mustafa Ağa	198
Mevlâna es-Seyid Hasan Tahsin Efendi ibni Osman Efendi	122

Tablo 10: Nâib Adları ve Belge Numaraları.

Nâib Adları	Belge Numaraları
Abdullah El-Nuri Efendi	184
Arabgir Kazası Nâ'ibi Mevedetlû Es-Seyyid Abdullah Hilmi Efendi	294
Atina Kazası Nâ'ibi Mevedetlû Es-Seyyid Musa Hayrullah Efendi	252
Çarşamba Kazası Niyâbet-i Şer'iyesi Vekîli Bulunan Mahmud Hilmi Efendi	29
Fazîletlû Mehmed Emin Efendi	125
Kayseri'ye Nâ'ibi Mekremetlû Es-Seyyid Ahmed Raib Efendi	40
Mevedetlû Mehmed Said Efendi	125
Mevedetlû Ali Rıza Efendi	277
Niyâbet-i şer'iyesi vekîli bulunan Mahmud Hilmi Efendi	28
Sivas Kazası Nâ'ibi Mevedetlû Es-Seyyid Ahmed Rıfat Efendi	207
Ünye Kasabası Nâ'ibi Mevedetlû Ahmed Nesib Efendi	199, 200, 204
Ünye Kazası Nâ'ibi Mekremetlû Ahmed Neşed Efendi	27

Tablo 11: Mûhzır Adları ve Belge Numaraları.

Mûhzır Adları	Belge Numaraları
Mûhzır Çelebi Abdullah Efendi	98
Mûhzır Mehmed Ağa	234
Mûhzırbaşı Hacı Abdullah Efendi bin Osman Efendi	2,10, 218

Tablo 12: Mutasarrıf Adları ve Belge Numaraları.

Mutasarrıf Adları	Belge Numaraları
Sa'âdetlü Hasan Hüsnü Paşa	151, 152, 153, 154
Reyhan Ağa ibni Abdullah	95, 114, 167

Tablo 13: Tercüman Adları ve Belge Numaraları.

Tercüman Adları	Belge Numaraları
Hüseyin Efendi	26
Muhâcir Şerîf Ağa	96, 184, 185

Tablo 14: Zabit ve Asker Adları ve Belge Numaraları.

Tercüman Adları	Belge Numaraları
Asâkir-i Şahâne Binbaşısı Refa'atlü Mehmed Ağa	194
Osman Ağa İbni Hüseyin	86
Osman Ağa İbni Mustafa	109
Süleyman Ağa İbni Hidayed Ağa	8
Seyyid Ali Ekrâd	11
Zâbıta Binbaşısı Rif'âtlü Hacı Mehmed Ağa Bin Ömer Ağa	2
Zabtiye Emin bin Hüseyin Bortakal	2
Zabtiye Müfetişlerinden Mehmed Cemal Efendi İbni Abdullah	220

SONUÇ

Hicri 1286-1288 yılları arasında tutulan 1771/1 numaralı Samsun Şer‘iyye Sicili'nin ilk 59 yaprağını incelediğimizde sicilde üç yüz bir hükmün yer aldığı görülmüştür. Hükümlerde çoğunlukla alım-satım, alacak-verecek, atama, kayıp hayvan ve vekil tayini gibi konular yer almıştır.

İncelenen hükümler içerisinde en çok rastlanılan hüküm, toplam yüz yirmi üç adet alım-satım ile ilgili hükümdür. Alım-satım hükümleri genel itibariyle arsa, tarla, ev ya da hisse satışı, arazi alım ve satımına ilişkindir. Sicilde alım-satım ile ilgili; *Gümüş Hacı Köyü ahâlîsinden Artin'in kasabada bulunan mülkünü Kirkork'a satışına, Bazar Mahâllesi ahâlîsinden Hasan Ağa'nın Hükümet Caddesi'nde bulunan arsasını Yusuf Ağa'ya satışına ve Sa‘di Bey Mahâllesi'nde Bortakaloğlu Sokağı'nda bulunan yüz elli zirâ‘ altı barmak ve yedi numerolu arsanın Seferdinos Efendi'ye satışına dair* hükümler alım-satıma ile ilgili birkaç kayıttır.

Hükümlere bakıldığında en çok karşılaştığımız bir diğer konuda alacak-verecektir. Bu tür kayıtlar genellikle ölen bir kişinin hayatta iken aldığı ya da verdiği borç veya yaptığı alışverişle ilgili anlaşmazlıkları çözme amacıyla tutulmuştur. Sicilde alacak-verecek ile ilgili; *Bafra kazası Alaçam nahiyesinden Kahveci esnâfından Hasan Ağa'nın vefatıyla terekesinden alacak iddia eden Divriği kazası ahâlîsinden Bakkal Mustafa Ağa'nın alacağını Hasan Ağa'nın vekili Ahmed Efendi'den istemesine, Bazar Mahâllesi ahâlîsinden Şeyh Hacı Ahmed Efendi'nin, Kaçan oğlu Ali'den alacağını taleb etmesine ve Adatepe köyünden Lefter'in, Sava'dan alacağını talep etmesine dair* hükümler alacak-verecek ile ilgili birkaç kayıttır.

Hükümlere bakıldığında sicilde miras hukukunda yer alan vekil ve vâsî tayini ile ilgili bilgilere ulaşılmaktayız. Tereke ile ilgili belgelerden ise o dönemdeki insanların mal varlıkları, ekonomik durumları hakkında bilgiler edinilmiştir. Sicilde vekil ve vâsî tayini ile ilgili; *Tokat kazasından Keşiş oğlu Avakim Ağa'nın, Tokat Kışla adlı yerde bulunan bağını Tokatlı vezir oğlu Bekir Ağa'ya satışı için Sarraf oğlu Oder'i vekil tayin etmesine, Niğde'nin Rengi köyünden Cudar oğlu Panayod'un, Samsun'un Kavaklı kazâsında ticaretle uğraşırken Vemdeki köyüne gitmesi gerektiğinden kendisine Abdülhadi Ağa'yı vekil tayin etmesine, Ünye Kasabası Çamurlu mahallesinden Ayşe Hanım'ın Bafra Kazasının Kumcağız adlı yerde bulunan Engiz Çiftliği'ne Mehmed Efendi'yi ücret karşılığında vekil olarak tayin etmesine ve Hançerli Mahâllesi sâkini el-Hâc Osman'ın vefatıyla el-Hâc Hasan Efendi'nin*

el-Hâc Osman'a vasi olarak atamasına dair hükümler vekil ve vâsî tayini ile ilgili birkaç kayıttır.

Sicili incelediğimizde Samsun'da yaşayan halk genel olarak Müslüman ve Hristiyan olarak ikiye ayrılmaktadır. Hristiyanlar da kendi içlerinde Rum ve Ermeni olarak sınıflandırılmaktadır. Sicilde Samsun'da yaşayan gayrimüslim halk ile ilgili; *Kadı köyünden Rum milletinden Çobani oğlu Balos'un, Ahullu köyünden Ayayun oğlu Hüseyin'den alacağını taleb etmesine, Keserler Köyü Rum milletinden Hasbo, Simyon oğlu Yani, Dimet, Kireki ,Yani ile Fora arasında bulunan dere suyu üzerine yaşanan anlaşmazlığın giderilmesine, Ermeni mahâllesi ahâlîsinden Sergiz Ağa'nın, Sergiz Ağa Sokağında bulunan mülkünü Ohan'a satışına, Sa'di Bey mahallesinden Tokadizâde Osman Hayri Efendi ile Ermeni mahallesinden Hazaryan, Hacik, Salican, Kalaycı Akbar ve Muhtar Berber Artin'in mahâlle çeşmeleri ve Câmi'-i Şerîf suyundan anlaşmazlığa düşmelerine ve Ermeni mahâllesinde oturan Kebâbcı Tadbos'un Posta caddesinde bulunan arsasını Kör Hüseyin'e satışına dair* hükümler Samsun'da yaşayan gayrimüslim halk ile ilgili birkaç kayıttır.

Sicildeki bir diğer konu Samsun'a farklı şehirlerden ve farklı devletlerden insanların ticaret için geldiğidir. O yıllarda Samsun'un ticari açıdan önemli bir yere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Sicilde Samsun'a farklı şehir ve devletlerden insanların ticaret için geldikleri ile ilgili; *Ma'muratül-'aziz sancağına bağlı Arabgir kasabası Ulupınar Mahâllesi ahâlîsinden olub Samsun'da ticâretle uğraşan koltukçu esnâfından Mehmed Ağa'nın Samsun'da vefat etmesi üzerine Ulupınar Mahâllesi ahâlîsinde olan Mehmed Ağa'nın ebeveynleri, Hafız İsmail Ağa'yı vekîl tayin ederek Samsun'da yer alan Mehmed Ağa'nın terekesini taleb etmelerine, Niğde'nin Rengi köyünden Cudar oğlu Panayod'un Samsun Kavaklı kazâsında ticaretle uğraşırken Vemdeki köyüne gitmesi gerektiğinden kendisine Abdülhadi Ağa'yı vekil tayin etmesine, Susam Adası ahâlîsinden olup Samsun'da ticâretle uğraşan Dimitri'nin, Yunan Devleti teb'âsından Cacaroh ile Devlet-i 'Âliyye teb'âsının Rum milletinden Kapudan Odisu ile Andon, Corci ve Yani'den çalınan mallarını istemesine, İran Devleti uyruklu olub Samsun'da ticâretle uğraşan Mehmed İbrahim'in Kayseriye Kazâsından Kosti'den borcunu istemesi üzerine Kosti'nin bu borcu ödemesine karar verildiğine ve İngiltere Devleti Konsolosu Mösyö Karacnon'un zevcesi Eleni Hatûn'un Sa'di Bey Mahâllesi Kinise sokağında bulunan mülkünü Yuvan'a satışına dair* hükümler bulunmaktadır.

İncelediğimiz sicilde Samsun'da yaşanan hırsızlık suçuna ilişkin on dokuz adet hüküm yer almakta olup genel olarak hayvan hırsızlığı yapıldığı saptanmıştır. Sicilde yer alan kayıtlara göre mahkemece hayvanların, sahibine teslim edilmesi hususunda hayvan sahibi lehine karar verildiğini görmekteyiz. Sicilde Samsun'da yaşanan hırsızlık ile ilgili; *Tokat Başmeydan Mahâllesinden Ohannes'in kahveci esnâfı Feyzullah'dan çalınan malını istemesi ancak delil bulamamasına, Çarşamba kazâsı Çınarcık köyünden Hurşid'in camuş öküzünün kaybolmasıyla bir süre sonra Reyhan Ağa'nın elinde görmesi üzerine şikâyetçi olarak camış öküzü geri almasına, Çarşamba kazası Teknecik köyünden Çerkes İsmail Efendi'nin kısrağının kaybolmasıyla bir süre sonra kısrağını Hafız İsmail'in elinde görmesi üzerine Hafız İsmail'den şikâyetçi olarak kısrağını geri alması dair* hükümler Samsun'da yaşanan hırsızlık ile ilgili birkaç kayıttır.

Sicil incelendiğinde kadınların vekil tayin edildiği, mülklerini vakfettikleri ve mülklerini ibra ettiklerine dair hükümlerin yer aldığı görülmüştür. Sicilde kadınlar ile ilgili; *Bafra Kazâsı Karaköy köyünden Çerkes Ebubek Efendi'nin vefat etmesi üzerine mirasının, oğlu Şıbkan ve kızları Zekiye ve Atiye hanımlara kalmasına ve mirastan Çerkes Ebubek Efendi'nin oğlu Şıbkan'ın kız kardeşleri Zekiye ve Atiye hanımlardan payına düşen mirası talep etmesi için Ayşe Hanım'ı kendisine vekil tayin etmesine, Sa'di Bey Mahâllesinden Hatice Hanım'ın mülkünü vakfetmesi ve gelirlerinin vakfiyede belirlenen yerlerde kullanılmasına, Kabaklı köyünden Emine Hatûn'un tarlalarını şahitler huzurunda zevci Mustafa'ya ücret karşılığında vermesine dair* hükümler kadınlar ile ilgili birkaç kayıttır.

KAYNAKÇA

Acar, H. İbrahim. (2000). "İddet", *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C. 21, İstanbul ss. 466-471.

Acar, H. İbrahim. (2010). "Talak", *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C. 39, İstanbul ss. 496-500.

Ahıskalı, Recep. (2006). "Muhzır", *TDV İslam Ansiklopedisi,* C. 31, İstanbul ss85-86.

Akgündüz, Ahmet. (1987). "1274/1858 Tarihli Osmanlı Ceza Kanunnamesinin Hukuki Kaynakları, Tatbik Şekli ve Men‘-i İrtikâb Kanunnamesi", *BELLETEN,* Nisan 1987, C. 51.ss. 153-192.

Akgündüz, Ahmet. (1999). "Osmanlı Hukukʿunda Şer‘i Hukuk-Örfi Hukuk İkilemi ve Yasama Organının Yetkileri", *İslam Araştırmaları Dergisi,* 12(2), ss.117-121.

Akgündüz, Ahmet. (2009). "İslam Hukukunun Osmanlı Devletiʿnde Tatbiki: Şer‘iyye Mahkemeleri ve Şer‘iyye Sicilleri", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, ss. 13-48.

Aktaş, Necati ve Yusuf Hallaçoğlu, (1992). "Başbakanlık Osmanlı Arşivi", *TDV İslam Ansiklopedisi,* C. 5, İstanbul, ss. 122-126.

Aslan, Nasi. (1998). "Milli Arşivimiz İçerisinde Şer‘iyye Sicilleri "Eğitim ve Terminoloji Problemleri"", *I. Milli Arşiv Şurası 20-21 Nisan 1998 Ankara*, *Tebliğler-Tartışmalar,* Ankara, ss. 187-194.

Atar, Fahrettin. (2003). "Mahkeme", *TDV İslam Ansiklopedisi,* C. 27, Ankara, ss.341-344.

Atar, Fahrettin. (2007). "Nikah", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 33, İstanbul, ss.112-117.

Atar, Fahrettin. (2020). "Muhâlea", *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C. 30, Ankara, ss.397-401.

Avcı, Orhan. (1998). "Kültür Tarihi Kaynağı Olan Şer‘iyye Sicilleriʿnin Türk Arşivciliğiʿne Katılması", I. Milli Arşiv Şurası 20-21 Nisan 1998 Ankara, Tebliğler-Tartışmalar, Ankara, ss. 195-208.

Aydın, Mehmet Âkif. (2003). "Mehir", *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C. 28, Ankara, ss. 389-391.

Bardakoğlu, Ali. (1992). "Bey‘", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C. 6, İstanbul, ss.13-19.

Baş, İbrahim. (2019). "Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi’nde Arşiv İdaresi, Arşivcilik ve İlk Tasnif Çalışmaları", *Arşiv Dünyası,* 6/2, ss. 148-164.

Baş, İbrahim. (2019). "Osmanlıʿdan Günümüze Türkiye’de Arşivlerin Oluşumu ve Türk Arşivlerinden Araştırma Hizmetleri", *Atatürk Yolu Dergisi*, 64, ss. 39-68.

Baş, İbrahim. (2019). "Türk Arşivlerinde Tasnif ve Tasnif Sistemi", *KAREFAD*, 7/1, ss. 49-77.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi. (2010). Yay. Haz., Y.İ. Genç vd., *T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı*, İstanbul.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi, 1771/1 Numaralı Samsun Şer‘iyye Sicili.

Bozkurt, Gülnihal. (1993). "Türk Hukuk Tarihinde Azınlıklar", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 43/1, ss.49-59.

Canbolat, Adem. (2022). *146 Numaralı Adana Şer‘iyye Sicili'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi,* Artvin; Artvin Çoruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Ceylan, Ayhan. (2012). "Osmanlı Devleti'nde Anayasal Bir Belge: Hüccet-i Şer‘iyye, Ed.: Fethi Gedikli", *I. Türk Hukuk Tarihi Kongresi Bildirileri*, İstanbul 21-22 Aralık 2012, ss. 589-599.

Çetin, Atilla. (1984). "Osmanlı Arşivciliğine Toplu Bir Bakış", *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni,* 53- 65.

Çetin, Atilla. (1988). "II. Meşrutiyet Döneminde Osmanlı Devleti'nde Arşiv Çalışmaları, Arşivcilik ve Dokümantasyon Paneli", *Varlık Dergisi,* S. 20, ss. 39-46.

Demir, Abdullah. (2012). *"Osmanlı Hukuku ve Adliye Teşkilatı",* Osmanlı Teşkilat Tarihi, Ed. Tufan Gündüz, Grafiker Yayınları, Ankara.

Doğan, İsmail. (2019). "Klasik Dönem Osmanlı Mahkemeleri", *KAFDAĞI,* C. 4, S. 2 ss. 194- 217.

Doğan, Osman. (2006). *1760 Numaralı Samsun Şer‘iyye Sicili 1267-1275 / 1850-1859 (Değerlendirme, Transliterasyon ve Dizin),* İstanbul; Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Duman, Ali. (2007). "Kadı Defterleri (Şer‘iyye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi", *EKEV Akademi Dergisi,* Yıl 11, S.33, ss. 141-142.

Durhan, İbrahim. (1999). "Osmanlı Hukukunun Yapısı Üzerine Bir Etüt", *A.Ü. Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi,* 3/1, ss. 215-232.

Ekinci, Ekrem Buğra. (2001)."Osmanlı Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü (Klasik Devir)", *BELLETEN,* C. 65, S. 244, ss.959-1006.

Gedikli, Fethi. (2005). "Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer‘iyye Sicilleri", *Türk Araştırmaları Literatür Dergisi,* C. 3, S. 5, ss.187- 213.

Gedikli, Fethi. (2007). "Şer‘iye Sicillerinin Hukuk Tarihi Açısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar", *Dünden Bugüne Osmanlı Araştırmaları-Tespitler-Problemler-Teklifler*, Ed. Akyıldız, A., İSAM, İstanbul 2007, ss. 73-96.

İnalcık, Halil. (2022). *Osmanlı'da Devlet, Hukuk ve Adalet*, İstanbul, 14. Baskı, Eren Yayıncılık.

İnan, Kenan. (2004)."Trabzon'da Yönetici Yönetilen İlişkileri (1643-1656)", *Osmanlı Araştırmaları,* Ed.: İnalcık, H. vd., C. 23, S.23, ss. 23-60.

İpek, Nedim. (2012). "Osmanlıdan Cumhuriyete Samsun Tarihinin Kaynakları", Samsun Araştırmaları, Birinci Kitap "Tarihsel Geçmiş" Yay. Haz., Edt., Yılmaz, C., Samsun,

İpek, Nedim. (2021)."Kuruluşundan 19 Mayıs 1919ʾa Samsun", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İnsan Bilimleri Dergisi,* C. 2, S. 2, ss.81-96.

İpşirli, Mehmet. (2006)."Naip", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 32, İstanbul, ss. 312-313.

Kaya, Abdullah. (2015). *1787/33 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicilinin (VAR.1A-50B / S. 1-100) Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (H. 1315/M. 1897-1898),* Samsun; Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Kesiriklioğlu, Murat. (2006). *Mecelleʾden Günümüze Borçlar Hukukuʾnun Tarihsel Gelişimi ve Değişimi*, Bursa; Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Keskin, İshak. (2007). "Osmanlı Arşivciliğinin Teorik Dayanakları Hakkında", *Türk Kütüphaneciliği*, 21/3, ss. 271-303.

Köprülü, Orhan F. (1993). "Çavuş", *DİA*, C. 8, İstanbul ss. 236-238.

Kütükoğlu, Mübahat S. (1992)."Berat", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 5, İstanbul, ss. 472-473.

Kütükoğlu, Mübahat S. (1995)."Ferman", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 12, İstanbul, ss. 400-406.

Kütükoğlu, Mübahat S. (2011). "Temessük", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 40, İstanbul, ss. 413-414.

Oğuz, Mustafa ve Ahmet Akgündüz. (1998). "Hüccet", *DİA*, C. 18, İstanbul, ss. 446- 450.

Ortaylı, İlber. (2022). *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı,* 15. Bakım, İstanbul, Kronik Kitap.

Öz, Ersan. (2004)."Tarihi Perspektiften Osmanlı'da Vergi" *Mevzuat Dergisi*, Yıl:7, S. 84, ss. 1-7.

Öz, Mehmet. (2009)." Samsun", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.36, İstanbul, ss. 83-88.

Özay, Hilal. (2018). "İslâm Miras Hukukunun Özellikleri", *İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi* (İMAD), 3/2, ss. 203-224.

Özgüdenli, Osman Gazi. (2012). "Vakfiye", *TDV İslam Ansiklopedisi,* C. 42, İstanbul, ss.467-469.

Özkorkut, Nevin Ünal. (2004). "Kapitülasyonların Osmanlı Devleti'nin Yargı Yetkisine Getirdiği Kısıtlamalar", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 53, ss. 83-94.

Öztürk, Said. (2001). "Kassam", *TDV İslam Ansiklopedisi,* C. 24, İstanbul, ss.579- 582.

Rukancı, Fatih. (2008)."Osmanlı Devleti'nde Arşivcilik Çalışmaları", *Türk Kütüphaneciliği*, C.22, S.4, ss.414-434.

Sainkaplan, Ferhat. (2015). *1774/20 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, Samsun; Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. https://samsun.ktb.gov.tr/TR-59618/tarihce.html/Samsun Tarihçesi, *T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı*

Şahin, Bilgehan. (2015). *1778/24 No'lu Samsun Şer'iyye Sicillerinin (1-50 Vrk Arası) Transkripsiyon ve Tahlili,* Çorum; Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. Belgelerle Arşivcilik Tarihimiz (Osmanlı Dönemi), (1999), I, Yay. Haz., Demirbaş, U. vd., *T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı,* Ankara 1999.

Taş, Kenan Ziya.(1998). "Arşiv Malzemesi olarak Şer'iyye Sicilleri ve Taşra Üniversitelerinde Tarih Araştırmaları", *I. Milli Arşiv Şurası 20-21 Nisan 1998 Ankara, Tebliğler-Tartışmalar,* Ankara 1998, ss.175-186.

Teber, Ömer Faruk. (2000), "Osmanlı Devleti Adli Yapısından Bir Kesit: "Şer'iyye Sicilleri"", *ERDEM,* 12/35 ss. 542-544.

Tellioğlu, İbrahim. (2013). "Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesinin Türk Yurdu Haline Gelmesi Hakkında Bir Değerlendirme", *Samsun Araştırmaları*, 2/2, Samsun, ss. 654-664.

Tellioğlu, İbrahim. (2014). "Samsun'a Türk Yerleşiminin Tarihî Gelişimi", *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* C. 9, S. 4, ss. 1107-1117.

Türcan, Talip. (2010). "Şeriat", *DİA*, C. 38, İstanbul, ss.574-577.

Uğur, Yunus. (2010). "Şer'iyye Sicilleri", *TDV İslam Ansiklopedisi,* C. 39, İstanbul, ss.8-11.

Ustasu, İhsan. (2020). *1780 Numaralı Samsun Şer'iyye Sicili'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi,* Artvin; Artvin Çoruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. (1988). *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı,* 3. Baskı, Ankara : Türk Tarih Kurumu.

Yediyıldız, Bahaeddin. (2012). "Vakıf", *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C. 42, İstanbul, ss. 479-486.

Yıldız, Kenan. (2019). "Osmanlı Kadı Sicilleri ve Kanuni Dönemi Sicillerinden İstisnai Örnekler", *Arşiv Dünyası*, C. 6, S. 1, ss. 52-73.

Yılmaz, Cevdet. (2015)."Samsun Şehri", *T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Samsun Büyükşehir Belediyesi*, Samsun Şehir Kimliği Çalıştayı Sonuç Kitabı, ss. 41-113.

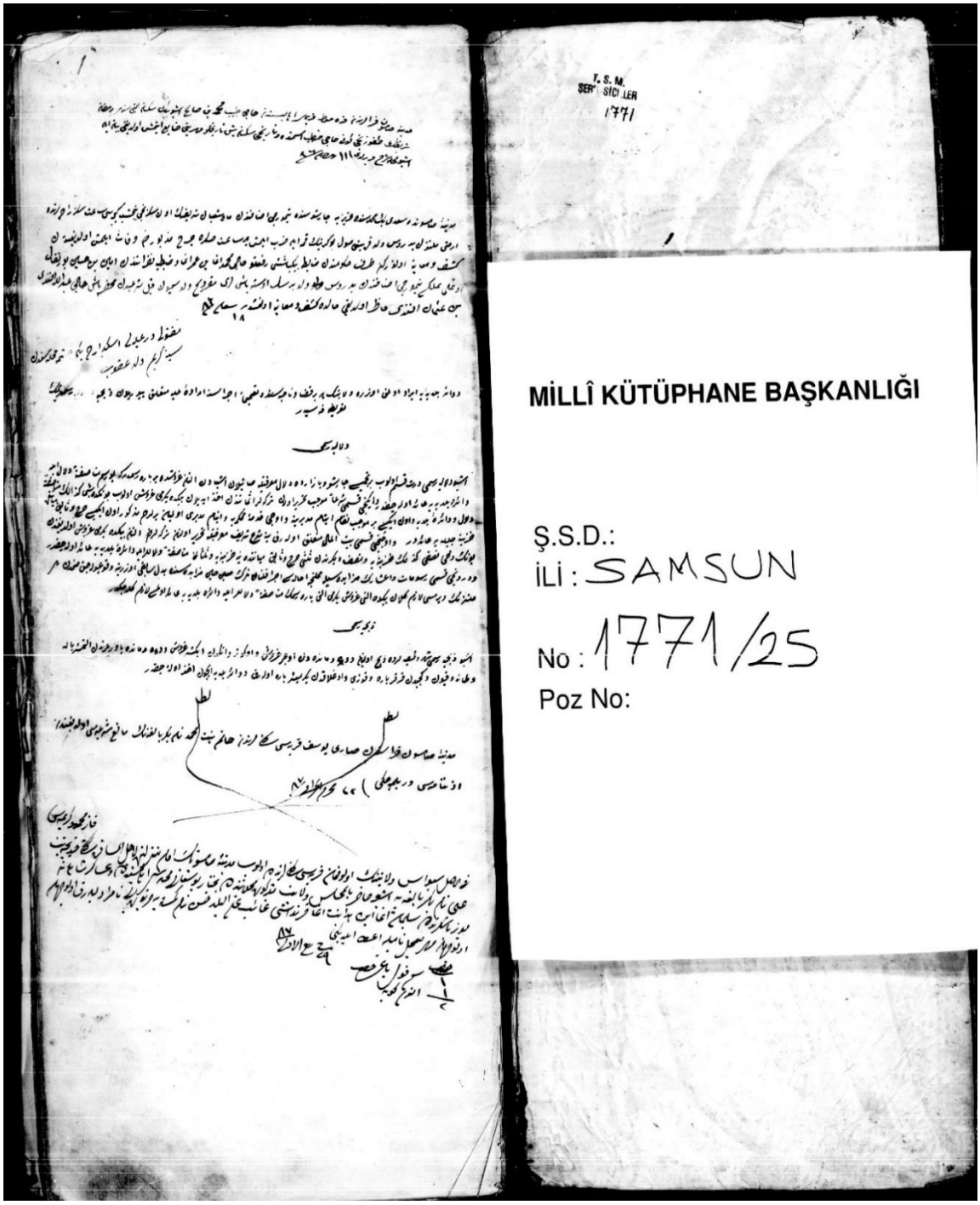
Yılmazçelik, İbrahim. (1998). "Şer‘iyye Sicillerinin Bir Merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülahazalar", I. Milli Arşiv Şurası 20-21 Nisan 1998 Ankara, Tebliğler-Tartışmalar, Ankara 1998, ss. 159-173.

Yücetürk, Zemzem, (2009). *98/3 Numaralı Gaziantep Şer'iyye Sicili (H.1155/M.1742–1743) Transkripsiyon ve Değerlendirme,* Kayseri; Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Yürük, Hüseyin. (2020)."Osmanlı Devletiˈnde Adalet Sistemi ve Teşkilatı içinde Bir Örnek Şahsiyet Adliye Nazırı Abdurrahman Nureddin Paşa", *Adalet Dergisi, S.* 65, ss.631-654.

Zorlu, Mehmet. (2012). *1888-1889 Yıllarına Ait Samsun Şer‘iyye Sicilinde Yer Alan Belgelerin Tahlili,* Samsun; Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

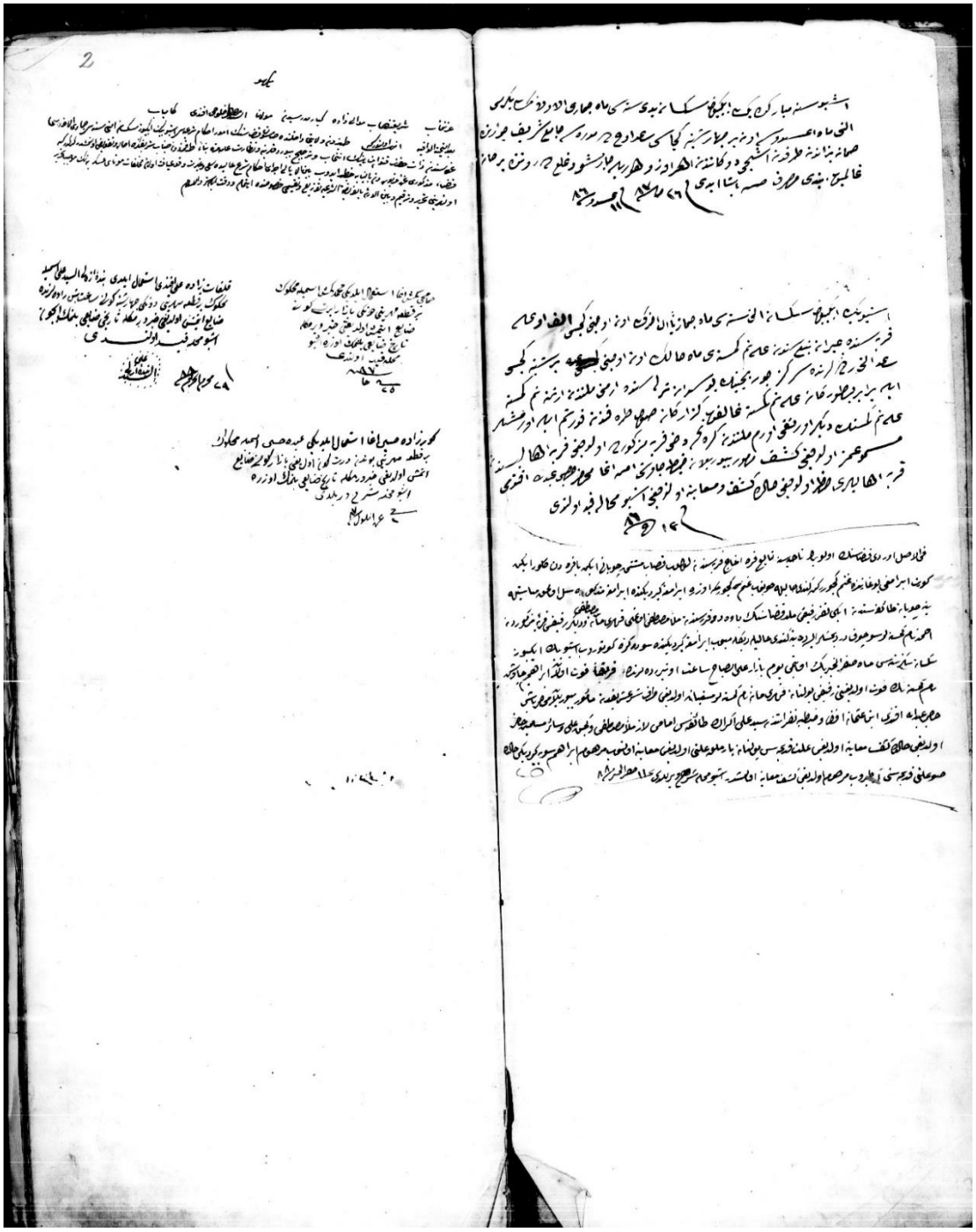
EKLER

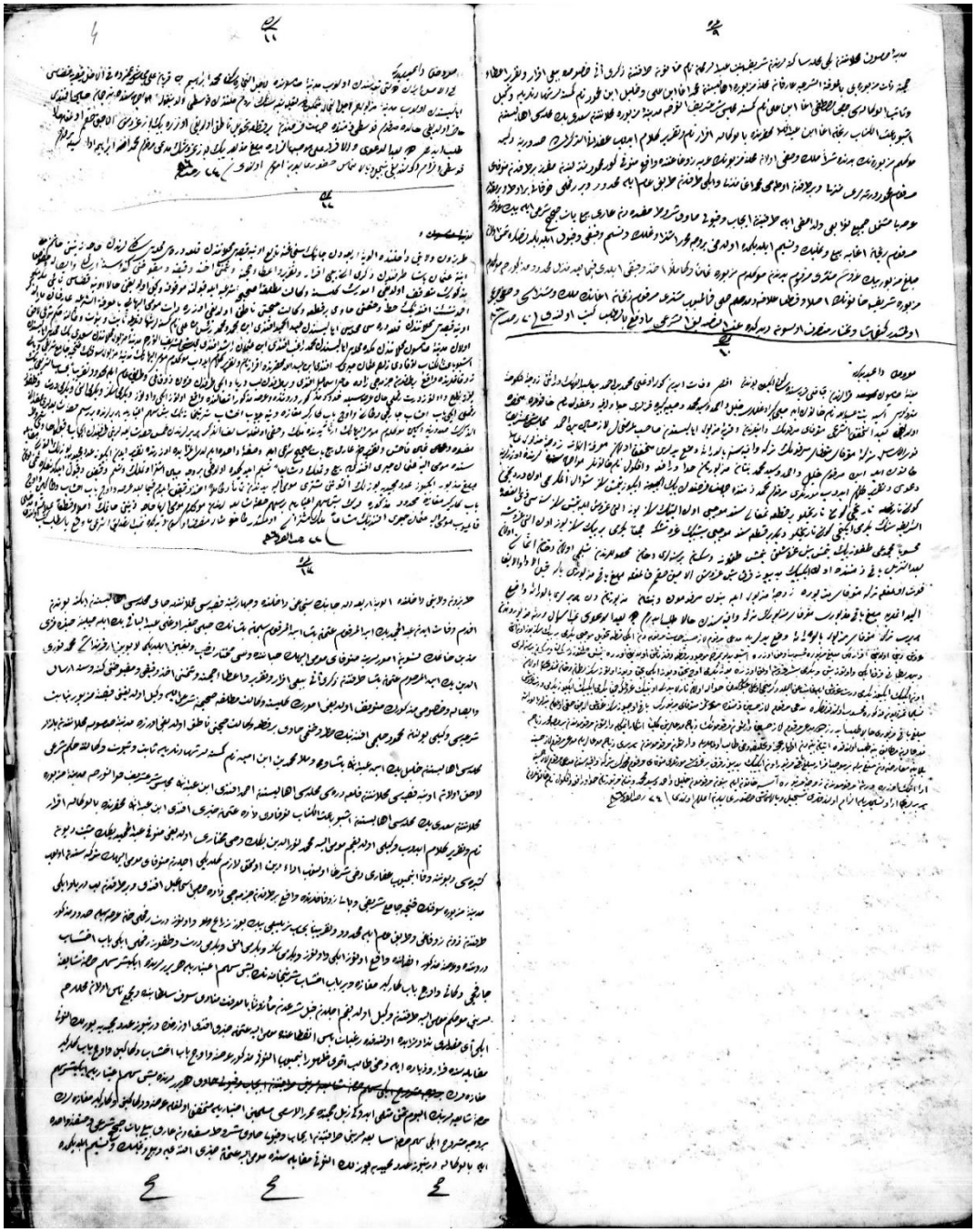

T. S. M.
SERVİSİCİLER
1771

MİLLÎ KÜTÜPHANE BAŞKANLIĞI

Ş.S.D.:
İLİ : SAMSUN
No : 1771/25
Poz No:

٦٤

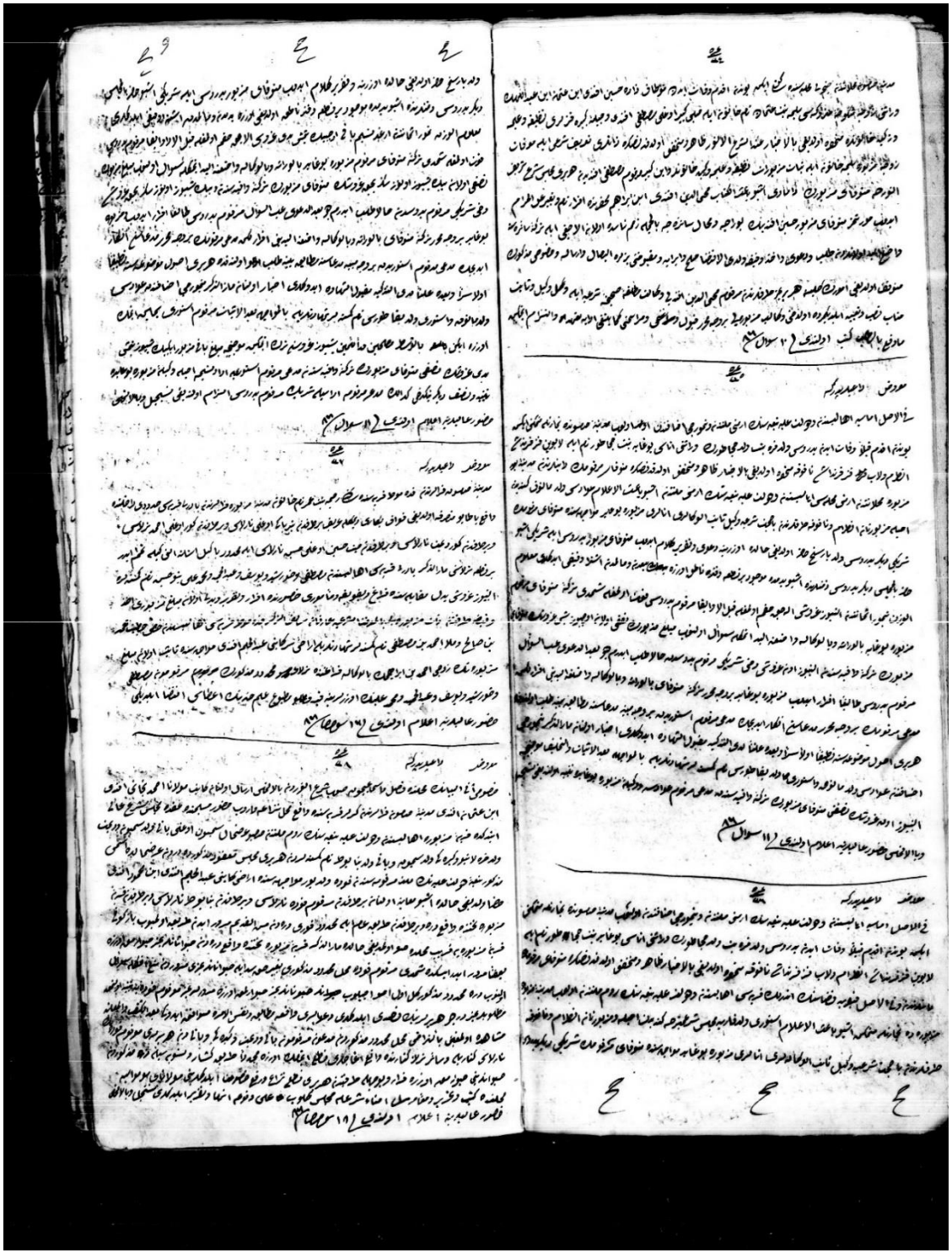
٦٥

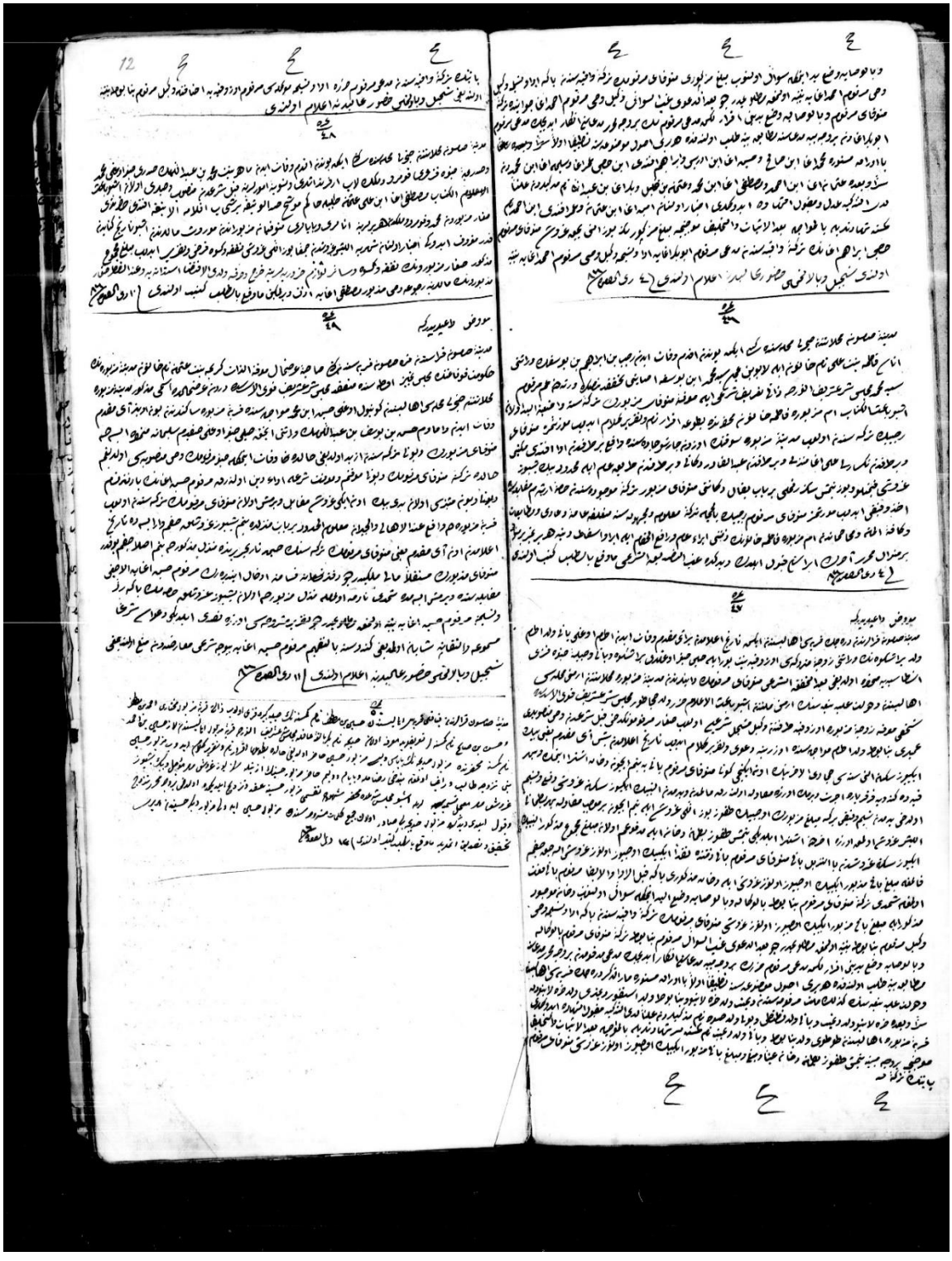
٦٦

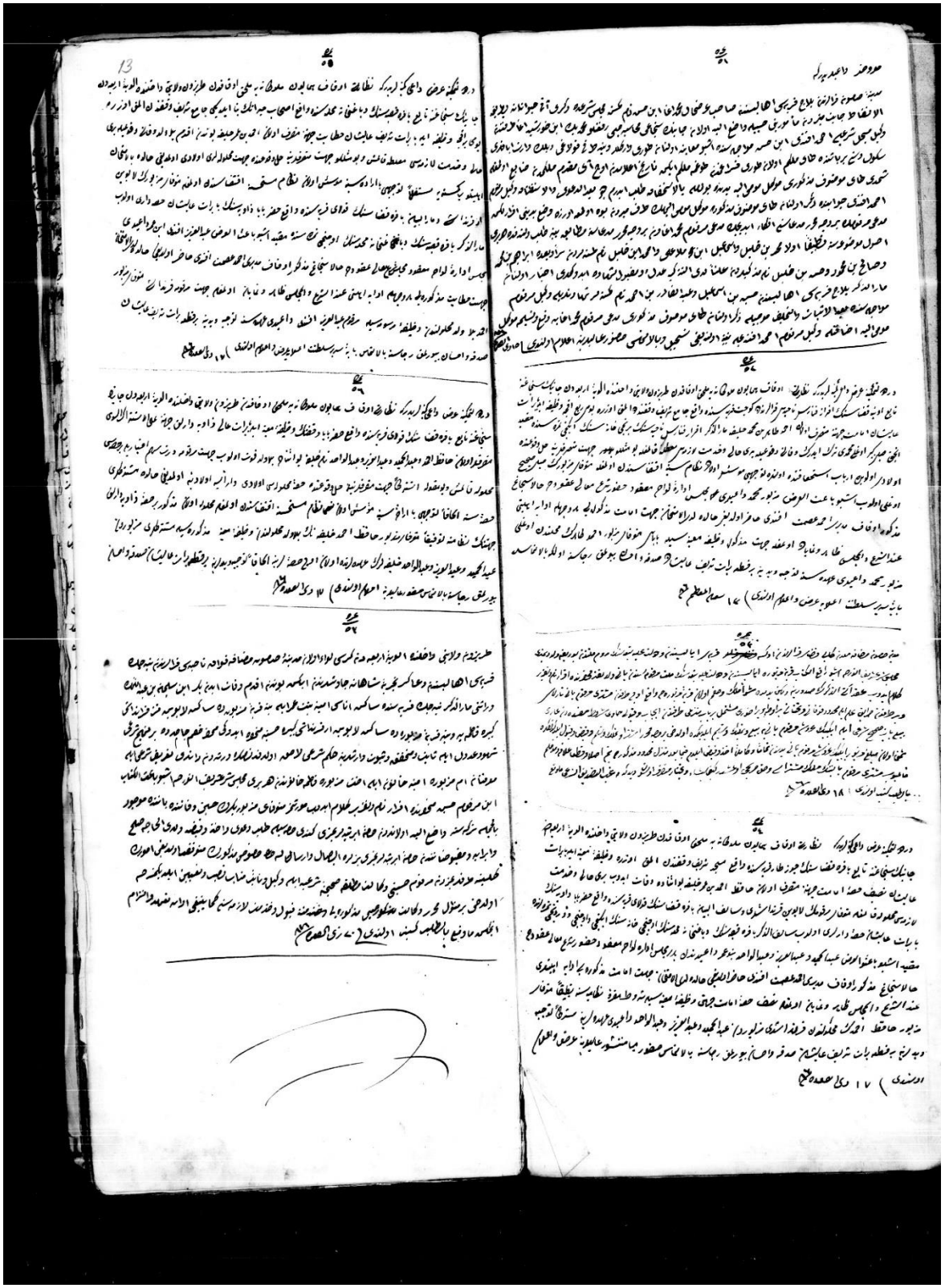
٦٧

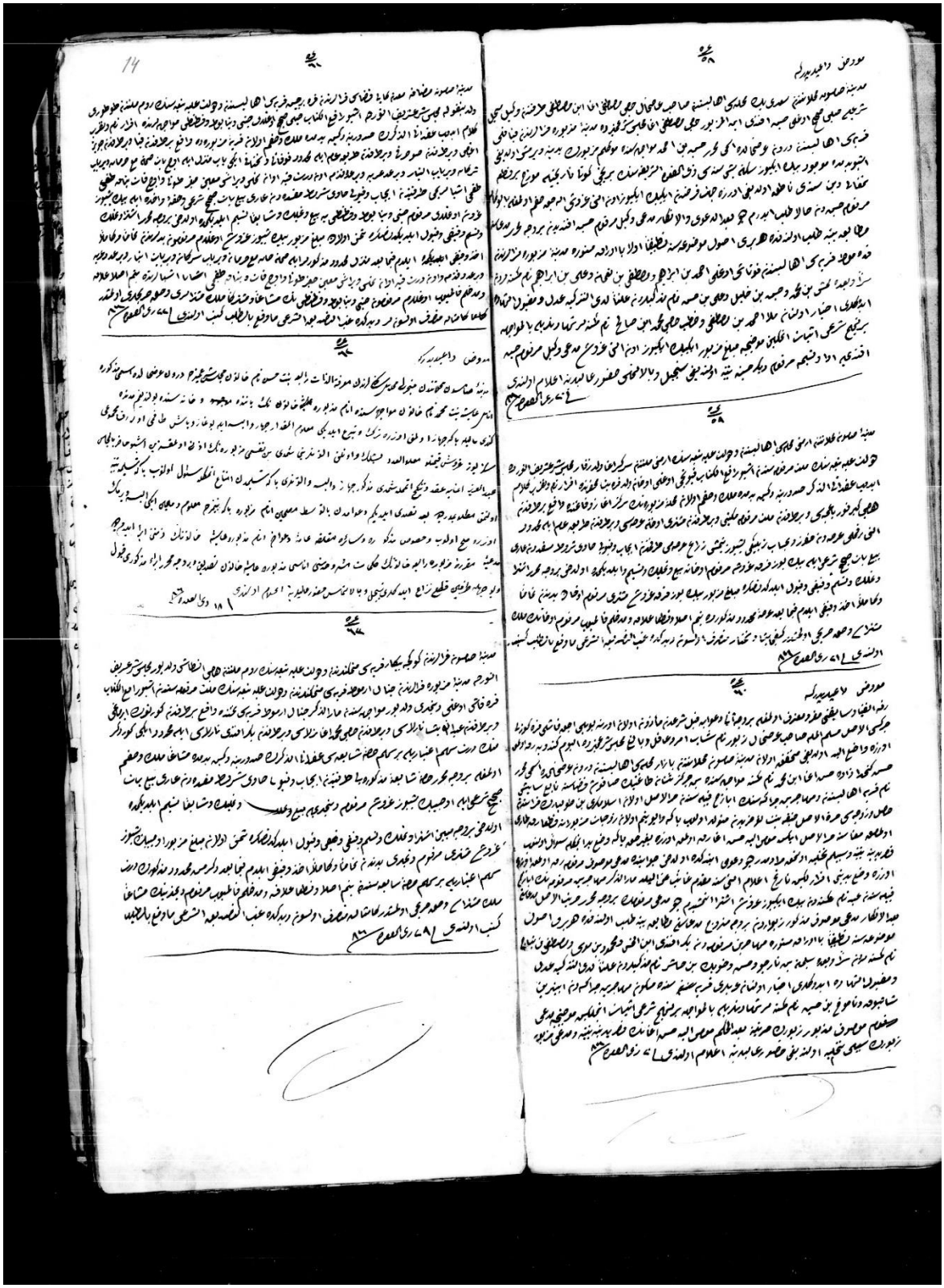
٦٨

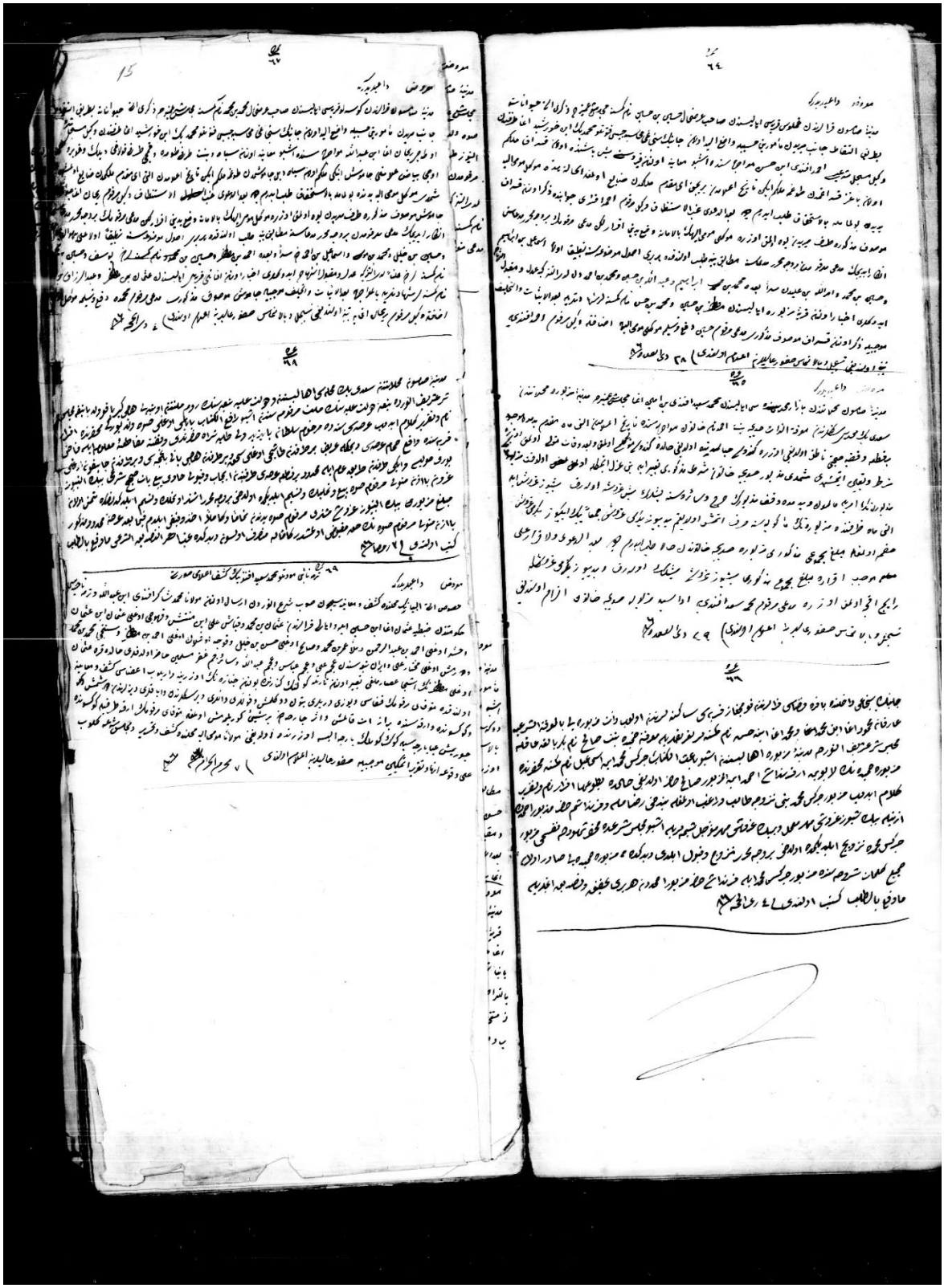
وجه منظوره

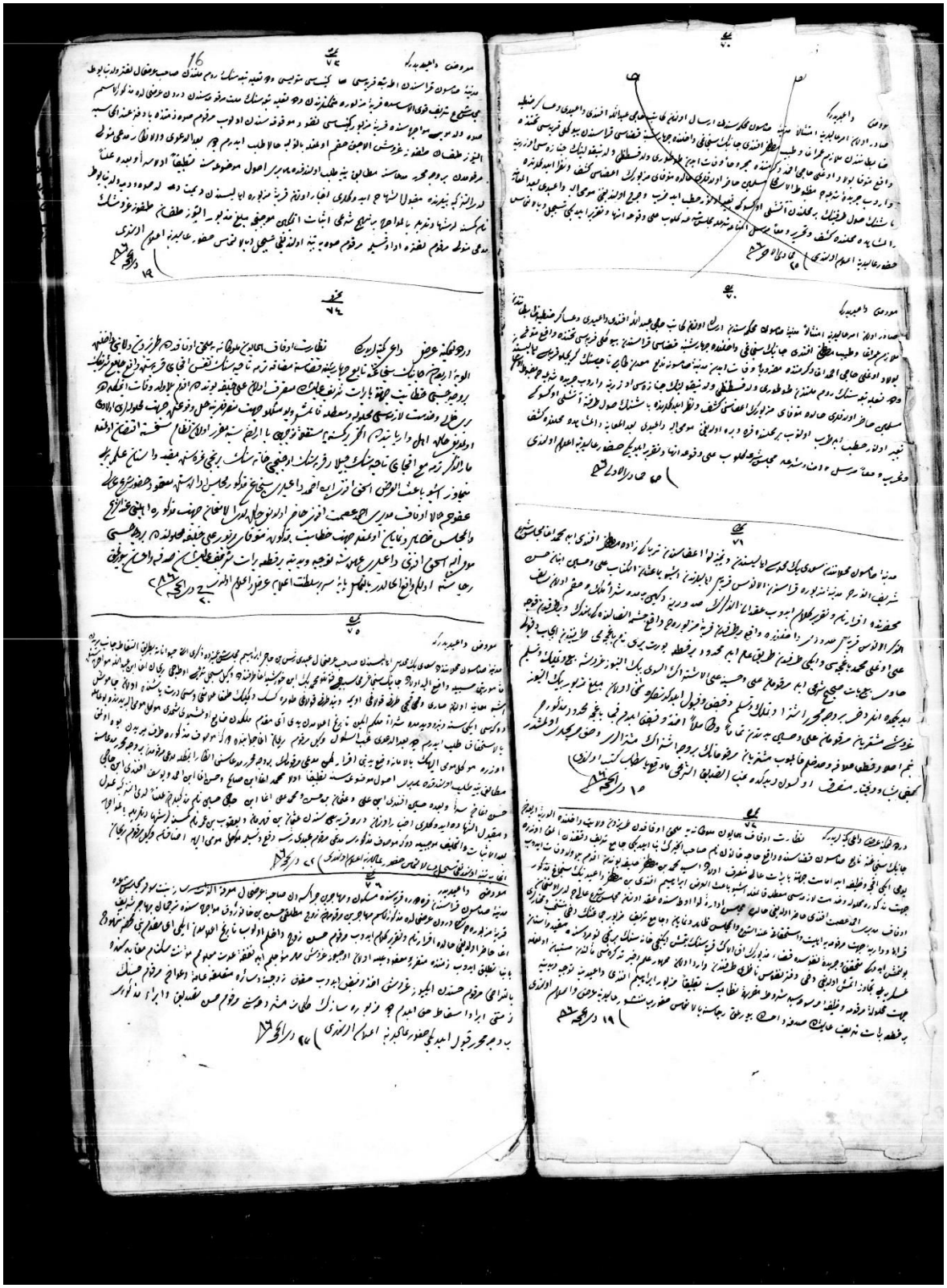

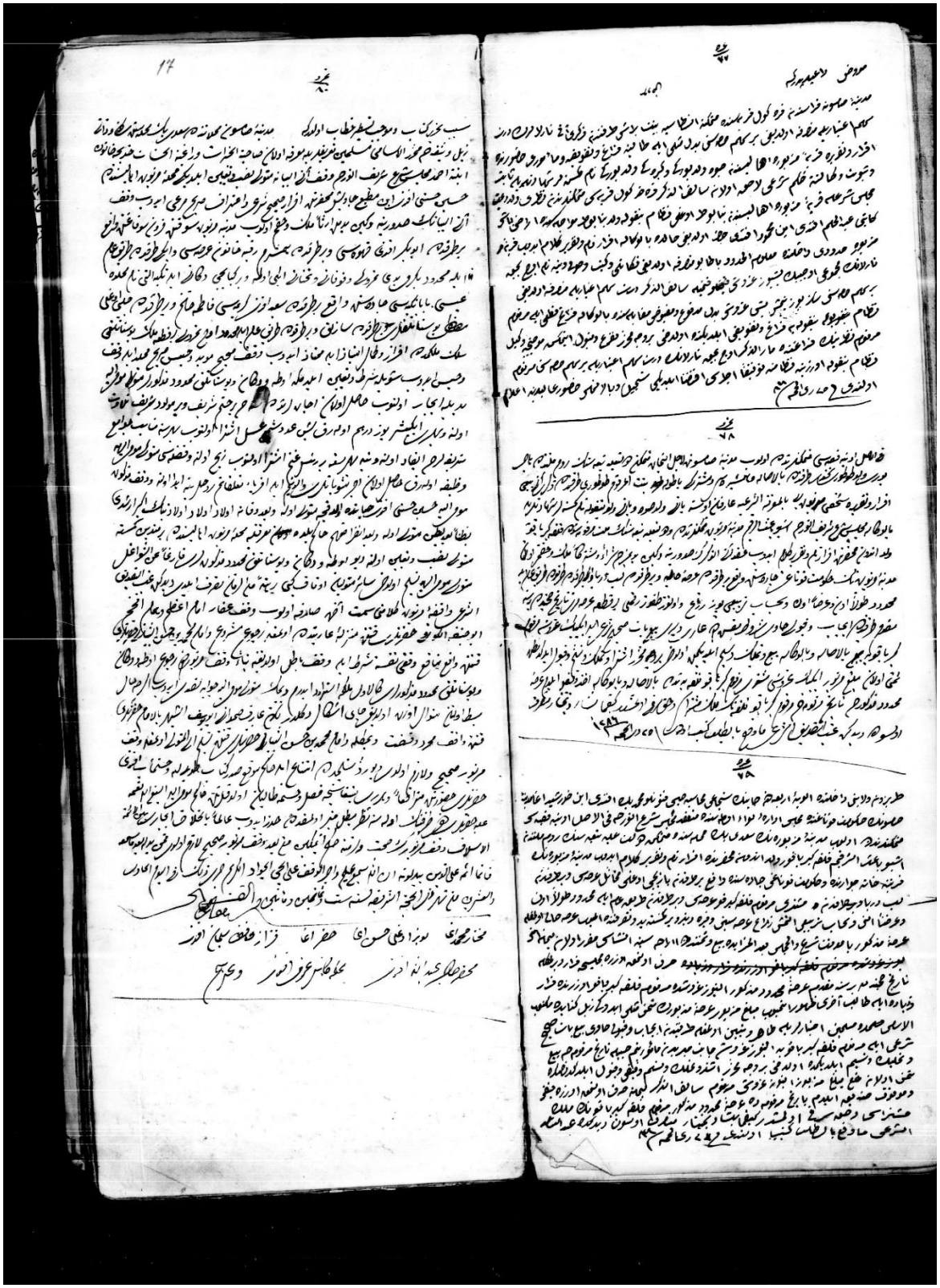

توجیه جهات متعدده نظامنامه در

بیانی عاده سته وطیف وجهاد نصف اولنمز جهتدن عاجزدن ماعدا بالعموم اوقاف مضبوطه ومحفوظه برطرفدن جهات متعدده
اصحابنه برای وضع ابدیه که عهده مسئوله بولنمز جهت اول جهتلک حد متی الیوم به اهمیت واقتداری مستحق اولدقلری اولجهته
واولاری متعدده اسیه ایجندن اهمیت واقتداری اولان اولجهته اولجهته مساوی متعدده کبار یی بولنوز اسیه
اکرینه توجیه قصلنوز واولادکبار یک اولمیوبده بالکز اولادی وصغار یی بولنوز اسیه دیاخود اولاد صغار یکبار یی یاخود بالکز اولاد
کبار یی بولنوزسه اولاد اکبار رینک حیچ برنده اول جهتلک حد متی اولایه اهمیت واقتدار بولنمز اسیه جهت مجعوله اولادکبار برسنه
توجیه اولنمیوب عاجزدن اهمیت واقتداری نسبتیله ایجابنه برزاده توجیه اولنور ایکنجی عاده کبار اولادصغاره وکبار بالعقل
ویاالذات الغای خدمتی متعدد راولجهته توجیه اولنمیجقدر اوچنجی عاده جهات متعدده یه متصرف اولدقدن برای کبیر برفرع اولغی
کبار ایدرکن وفات ایدوکره واحد ومستریح بولنان جهتدن بشخص واحده اجتماعی جائز اولدیغی تقدیرده متوفانک اولغی
اول جهتدک حد متوسطی الغایله اصل ومتعدده اسیه جمدسی اکا توجیه اولنور واکر جهات مذکوره دن بعضه اهل اولوب دیکر اربعه اجنبی
اولدقلرنده بالکز اهل ومستحق اولدیغی جهت توجیه دیکرلرینک کبار یک سائر اهل واربابنه توجیه قصلنور
ودر دنجی عاده شخص واحده اجتماعی جائز اولدیغی جهات متعدده متصرفلرندن برای متعدد اولدقلرنده کبار یی کبار یک وفات
ایدیکره اولادکبار یک جمدسی جهات مجعولهلرینک جمدسنه اهل ومستحق اسیه جهات مجعوله اولادکبار یه قرعه ایدیلیوب توجیه اولنور واولاد
کبار یک برسی بالکز جهات مجعوله دن برینه ودیکری آخرینه اهل ومستحق اسیه اولادکبار یک برینه مستحق اولدیغی جهت توجیه قصلنور
واولادکبار یک جمدسی جهات مجعولهلرینک بالکز برینه اهل ومستحق اولدوب دیکرلرینه استحقاقی قالمدیغندن اولادکبار یک
اولدیغی جهت آخرینه توجیه اولنوب دیکر جهتلرینه اهل واربابنه توجیه واولادکبار یک سائر اهل واربابنه توجیه قصلنور
جمدسنه اهل ومستحق اولوب دیکر اربعینک اصلا استحقاقی قالمدیغندن بالکز اسیه جهات مجعولهلرینه توجیه اولنور
واولادکبار یک ایکنجه بالکز برای جهات متعدده اولادکبار یدن بعضه اهل ومستحق اولوب دیکرلرینه ایجنبی بولنمز اسیه اهل ومستحق
اولدیغی جهت آخرینه توجیه اولنوب دیکر جهتلرینه اهل واربابنه توجیه واولادکبار یک ایکنجه سائر اهل واربابنه توجیه قصلنور
اجتماعی جائز اولدیغی جهات متعدده اولادکبار یدن ترکه ایدرکن وفات ایدکره عاده سابقه ده بیان اولندیغی مساعده ایله
اجرا اولنوب فقط اولادکبار یک ایکنجه بالکز برای جهات مجعولهلرینک جمدسنه ویاخود بعضه اهل ومستحق اولوبده دیکرنده
اصحابیت واستحقاقی بولنمز اسیه اولکیلرده جهات مجعوله دن شخص واحده اجتماعی جائز اولدیغی متوفانک اهل
ومستحق اولان اولغه توجیه اولنوب عاده اسی عاجزدن اهل واربابنه توجیه اولنور انتهی عاده حد متوسطینک اولدیغی
برزمانه نصف ویاخود ویاخود دیرینک حد متی دیکرینک حد متی حقیده ایقاعیه مانع اولدیغی ایچی جهت مستقله شخص واحده
توجیه اولنمز بدایی عاده حد مسلکک وسطی اولان جهتلرینک کسب یه توجیه اولنمز سکزنجی عاده برجهة اصحابیت
واستحقاق اول جهت حد مسلکک وحطابت واماحت کبی جهات عدیده اسیه استحقان ابدا ذاکر قیلمیوب وذکر اولنان
مشتمل جهتلرینک وجه اقتدار واربابنه وقوف طرفندن اولنمز اخبار ایله تحقق ایدر طقوزنجی عاده
مشروطیت وجهاد نصف اولنمز جهتدن بشرط واقف وفاعل فرعی برنده وجهاد اسیه اولجهاد معاد اولنور اونجی عاده بالاولا
برجهاد نصف اولنمز جهتدن بشرط واقف وفاعل فرعی برنده وجهاد اسیه اولجهاد معاد اولنور اونجی عاده بالاولا
ترجیح اختلاف ایچون اول برنجی عاده برجهت مستفید مجعولهلرینک وفات شبه ظاهر ایدیکره توجیه اولنمش اولان
اشخاص متعدده یه توجیه اولنیجقدر اون ایکنجی عاده شمدی یه قدر خصص متعدده یه منقسم اولدقلری اصحابیتله
جهتدن اولجهتلک نصف وثلث وربع کبی برخصص اسیه منصرف اولان کسبه وفات ایدکده حصه مجعوله خصص سائره اصحابیتله توجیه
اکر زیاده اهلیت واقتداری اولان کسبه یه رضا یه اصحاب خصص اسیه مساوی یاخود متوفانک اولادی اولدیغی تقدیرده اول حصه یه اکر کسبه
اولوب واکر حصه دار اولده اصحابیت بالبقاء بولنمز اسیه یا بار مواد سابقه احکامنه توفیقا متوفانک اولغه تغیر
عهده ورثه سنه بولنمز حصه لرینه اولان نصف حصه مجعوله ایله یا بار مواد سابقه احکامنه توفیقا عاجزدن اهل واربابنه توجیه اولنور
ومتوفانک اولادی اولدیغی ویاخود اولا برنجی اهلیت بالبقاء بولغه ایچی عده سنده عاجزدن اهل واربابنه توجیه اولنور

صحح صحح صحح صحح

اول اونجی عاده یه جهتلک برحصه سنه متصرف اولدقلری کسبه عهده سنده بولنمز حصه یه بالکز اهل ویاب اولان
مشتمل قصریه ایله توجیه اولنمز ایچی عاده یه کبیر برفرع اولغی کبار ایدرکن وفات ایدوکره عاجزدن اهل واربابنه
اجرای توجیه اولنمز ایکنجی عاده یه بناء عهده سنه توجیه اولان جهتلک استیلاسی کبار یه فاعلیتی لازم کلیوب
اصحاب جهات متعدده بوکره تفصیلی وبالاراده سنه نشر واعلان فلانش اوغلی فلانی ما یاولنی احکامی
اجرا قلنه جقدر اون اوچنجی عاده اشبو نظامنامه احکامی اعلان تاریخندن معهود مرعی الاجرا اولجقدر

در الصدر ۱۲۷۶
۱۷

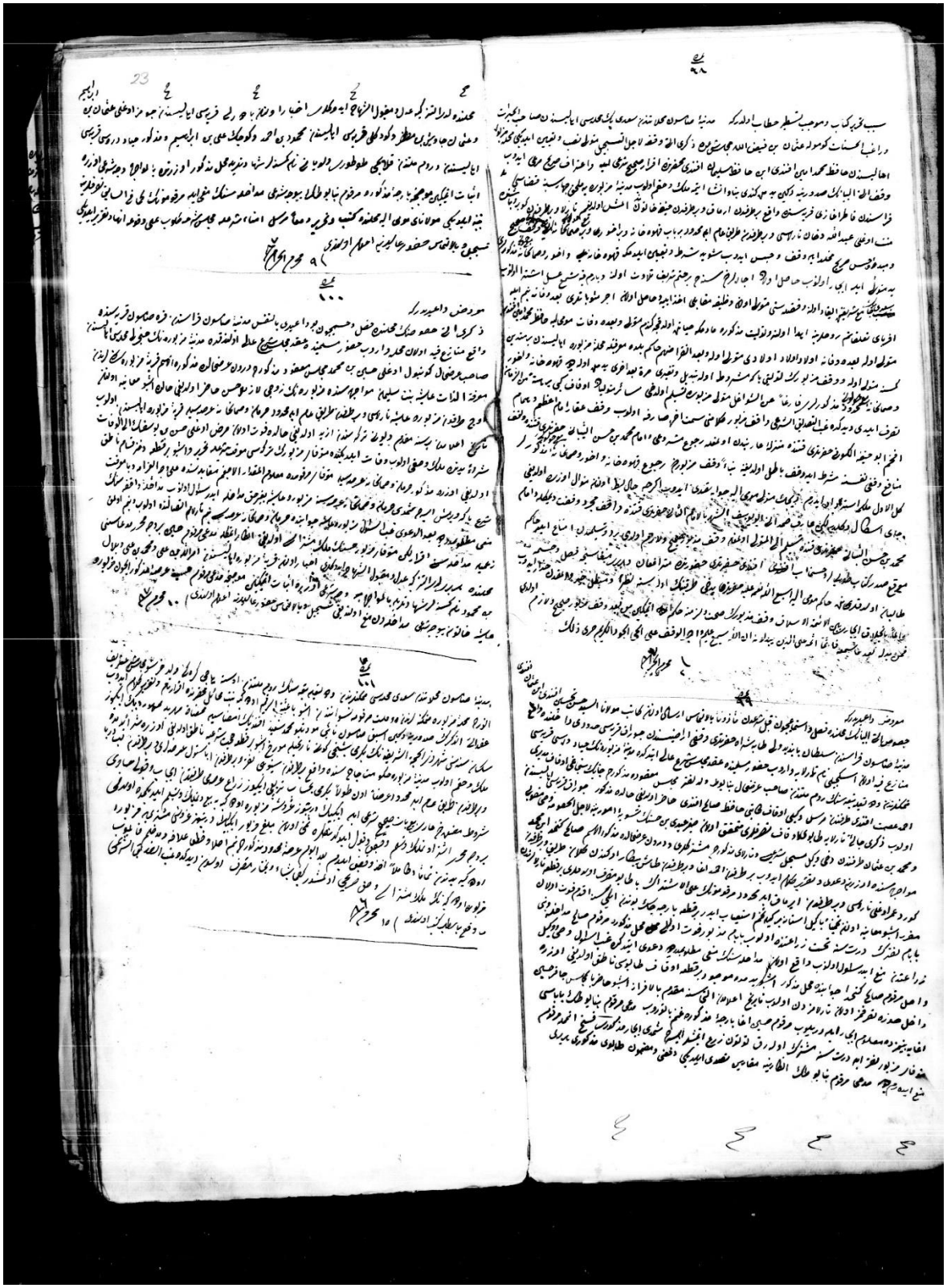
معروض داعیدیدرکه

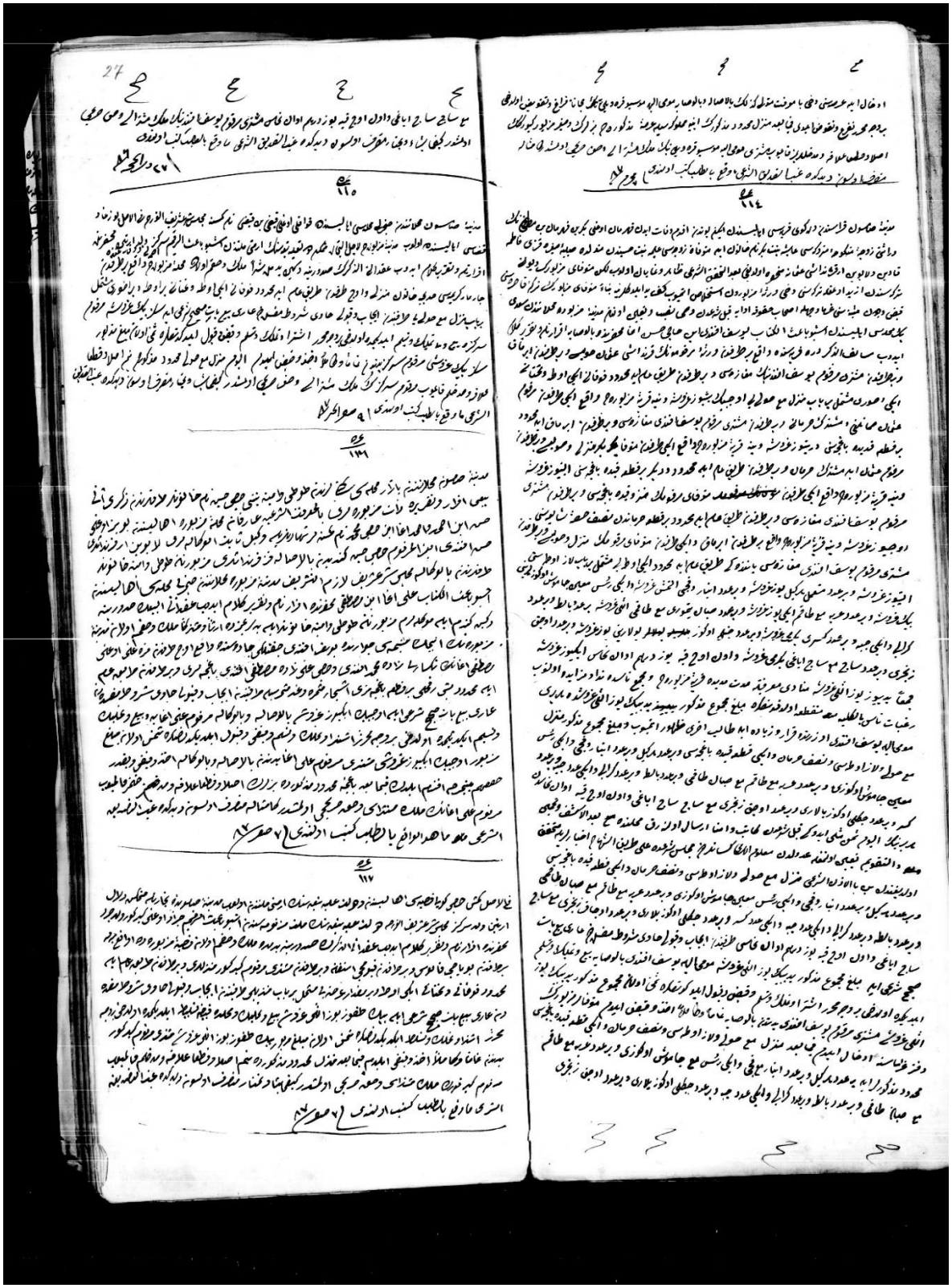
مدینه منوره یه تابع زکی رحمه فریه سی سکانندن وضیعه دولتخواه ایکمه بولونه اقدم وفات ایدن عبد الحق الشناوی والد مرحومی
الشناوی والد بولونان ودائن زوجه مذکوره کبری دسیسه بنت مرحوم ایه حاصل کبیر اولدقلری الطیب الاسمار مدینه
مصونه سنده سکنا مره الاسر والشناوی وفیه زوجه مزبوره سکانه حاصل صغیر اولدقلری اسیه ایله صغیره کبیره قرارکاه الطیبه مدینه
مسطوره ده سکنا النسه ودر عقبه ده کچن عام سیه سنه مرحومه مسلمه عبد القدری حکام الفرانقی العثمانی دررت سی سکانه سنه
الطیب سهام مزبوره حق سکز سهمی زوجه مزبوره دسیسه به وادون ودر دسکانه مرحومه ایکی سهمی بشوز مرحومه
مرحومه لاسیما والشناوی والسیره وسیر سکانه مرحوم ایکی سهمی بشناوی مزبوره نیابت عاریه والنسبه اصابتی کفقد مرحومه
صغیر مرحوم اسیه ران اناسی وشوهرنا مومی رؤیته باکچی سرعسکر وصی مقرر سی زوجه مزبوره دسیسه خرجنده بولونه
صفوفای مزبور بدرصدر سکز سنه واضح ایله اولمغرین صغیر مزبور اسیه ایله زوجه مزبوره دسیسه نک حجر زیرینه
دخل اخذ وتصرفه وجهله زوجه مزبوره دسیسه خرجنده وقوع بولنه اقربای اسیه ایله دیکر اولادی مرحومه دن ها الاصغیره دعوای
ناشی فقبلنامو احمد راغب ایله افندی صدور وحتی حادث برطرفلم وکالتنامه مجلی ایله زوجه مزبوره دسیسه نک
اناسی استیر بالعصمه الاعلام شخص مومی الیه دسیسه بنت سیف عدینه صدور محکم سنده مجلس شرعیه مجلس شوری ترکه سنه صفوفای مزبوره
ترکه صفوفای مزبوره وضع یدی مخصصه اولان ابن کبیر مرحوم الشناوی مداخله ایله بالوکاله اوزرینه دعوی
والتقریر کلام ایدوب صفوفای مزبوره وضع یدیزده حاصل ترکه سی تحت تصرفنده اولدیغی حالده زوجه مزبوره دسیسه نک
اوزره موقوم زوجه مزبوره دسیسه حرجنده سابقا ایله سبابل بیهوده اولوزاع عزوتی ایله صغیره مرحومه سیره
حرجنه سی اولان ارجیل اولوزاع عزوتسکه قطعا درمیان بیهوده التفات ایله عزوتسکه مرحوم الشناوی
وضع یدایچون سوای اولنوب مبلغ مجموع بدله در میان بیهوده التفات ایله عزوتی یاکه صغیره مرحوم الشناوی
بینه اقامه یا بالوکاله مولانا محمد الحسینی عبد السوال مرحوم الشناوی حواله صغیره مرحومه سیره ایله زوجه
مزبوره دسیسه نک برحسب الاعلام وقوع بولنه ایله اربعه کری اولان قطعا درمیان بیهوده التفات ایله عزوتسکه
وضع یدینه اقرار ایلمکه مدعیه مزبوره الشنه نک برزوجه محرره دکالتنامه مدعاسی انکار ایدیکلری مدعیه ولیه
بدینه اولمغین برزوجه محرره مدعاسنه وعقوبه صحیحه شرعیه برطرف بدعوی طلب اولنه قدره کری الصول موضوعه سنه
وقضاسنده مزاج شریعه کی اهالیسنه حرز بلی حجی شرعیه مصطفی الاکم نقرانی احمد اعانه ابن محمد ابو سعی بن
عزوتی زوجه مزبوره دسیسه وصغیره مزبوره اسیه ایچون بالاصاله عن نفسه ایله بالوکاله عن صغیره مزبوره اسیه به الاصغیر ابن کبیر مرحوم
الشناوی شبه الدن بو سجل ویا لافحص حضره عاجزدن مدینه منوره ۱۲۷۶ الاولنده (۲) محرم سنه ۱۲۷۶

جانباز سنجانی متوفیانه

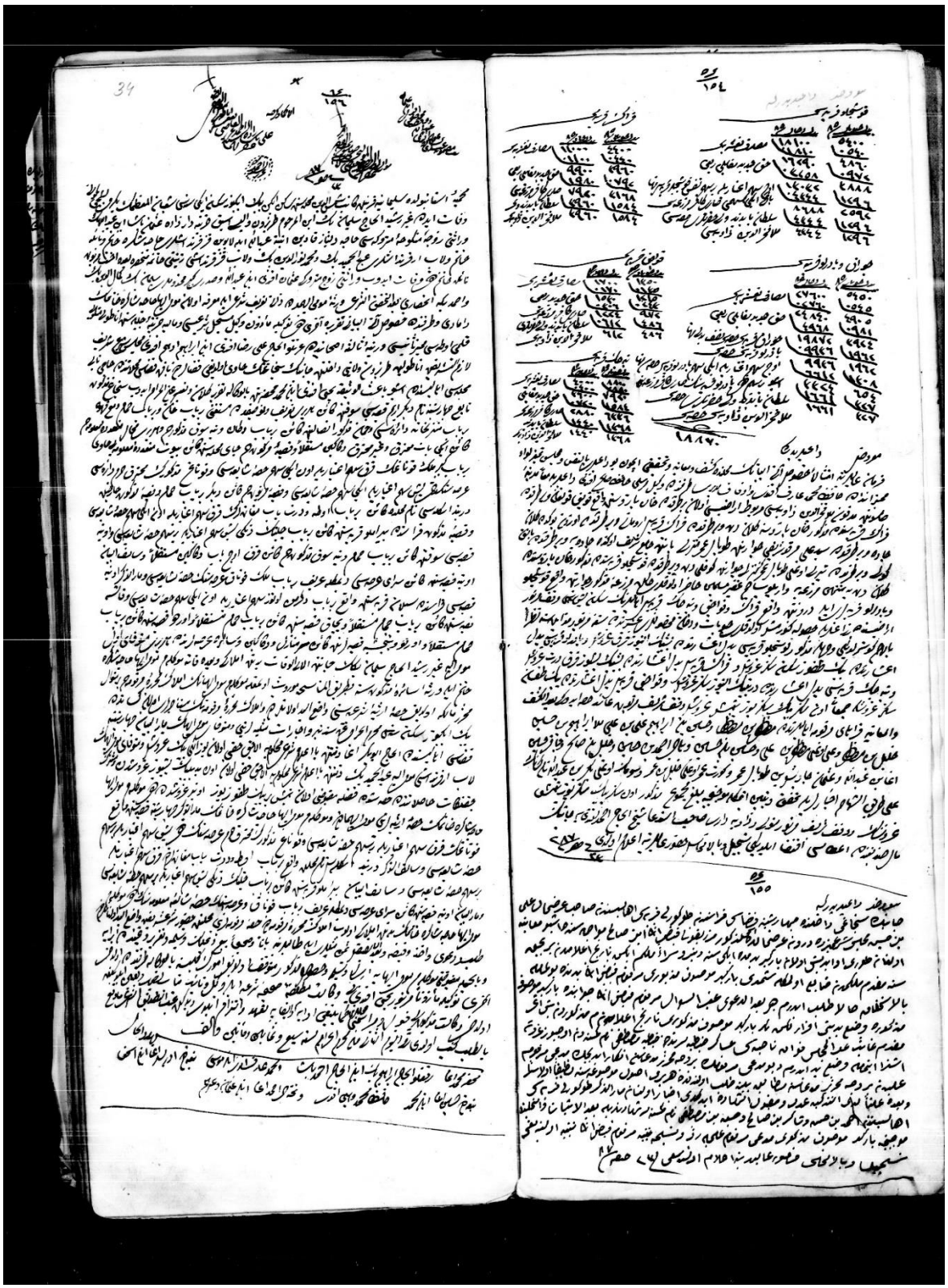
سعادتمند افندم حضرتلری

داخل دوسیه کلمان اولدیغی وقتده نامیچه غریب بر کاغد ایکن کوندیریلمیش جانباز ماموریتنه عائد اعلامات اولدیغی کورولدی. بو کاغدک نه ایچون کوندیریلمیش اولدیغی انکلاشیلمیور. بو کاغدک کوندیریلمیش اولدیغی ماموریتک ایفاسنه دائر بر شی اولدیغی تقدیرده بو کاغدک بو دوسیه ایچنده بولونمسی لازم کلیر. بو کاغدک بو دوسیه ایچنده بولونمسی لازم کلمدیکی تقدیرده

سعادتلو احترامی

محرره
۱۹۰

[illegible] اعلام اولاد

محرره
۱۹۱

[illegible] اعلام اولاد

محرره
۱۹۶

[illegible] اعلام اولاد

محرره
۱۹۴

[illegible] اعلام اولاد

محرره
۱۹۷

[illegible] اعلام اولاد

محرره
۱۹۵

[illegible] اعلام اولاد

۱۸۸

حکم برزوجیت مفتش حکما حاضر

فتحلو افندی

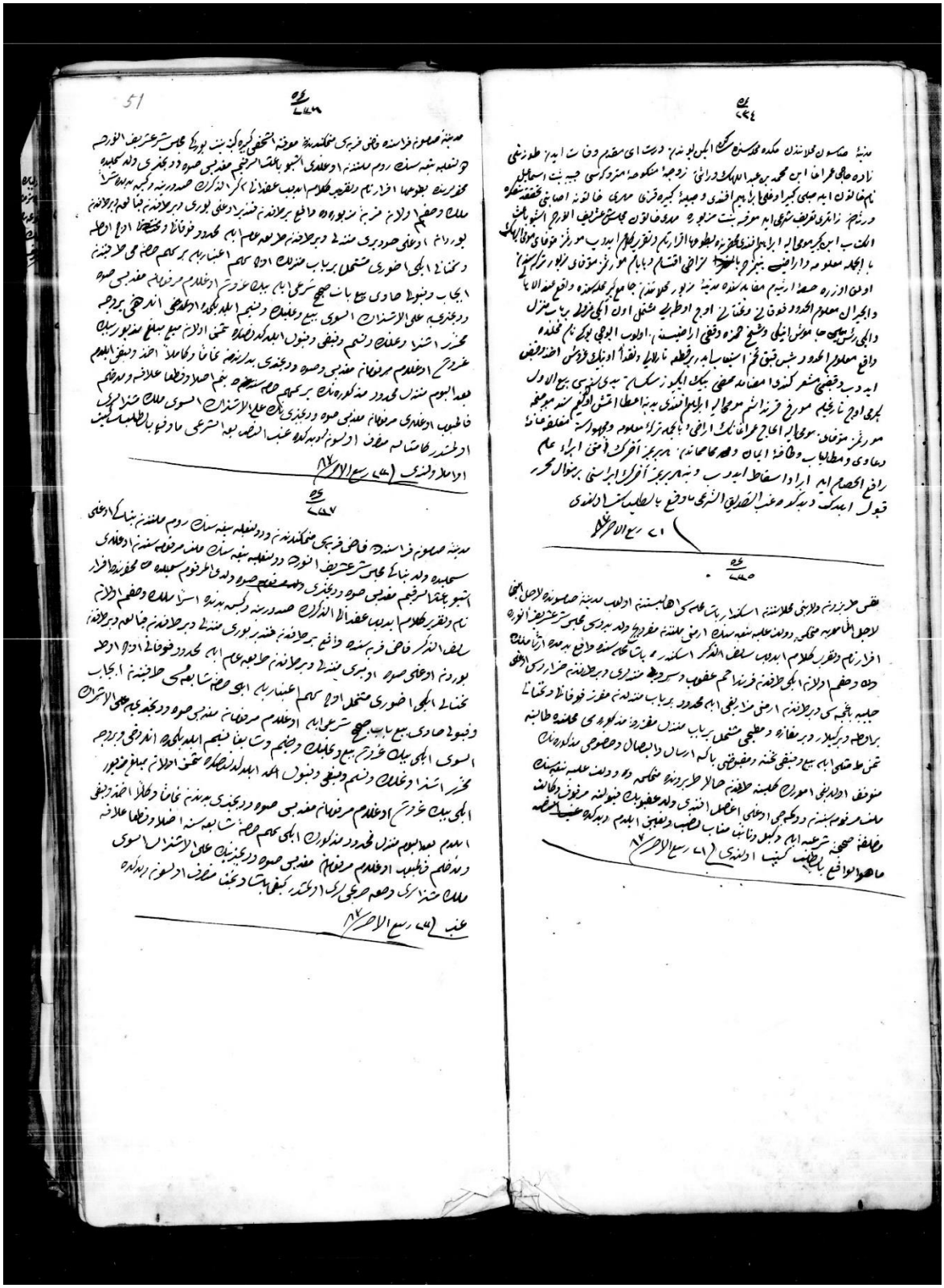
اسلام محکمه سنده ۱ ولوب شفعه مسمی عبدالرزاق ابولسانه بعض املاک وحانه لری مدعا فتری حاضره شفعه بیعه سلم مدعا علیه ربیه فرعلی اجرا خانه مبنی صحیه ده اوقاف محل بولوغه تسلیم ابدیلوب سندات اسلام محکمه مشرحل ورق وتحریر اولنه کلدکده اولدیغی حالده بوعرضه حال بیوت وسائره ترک بعقد بیان مفروض ساتیو ویا خود لازم گلدیکی وقتلو حانه وعقاری بیعه سنه کورملک افکاریله فراغ سا لفاظ شرعیه ذکر ندکور سبیله خالصه ابه دکلی ایجاب وقبول ابدرك رضاسی حاصل ابدکدن صکره محکمه شرعیه ده اسماع ابدیلوب حکم محکمه ۱ اولنه لفظ ندکور وحالبوکه اوقاف محل بولوغه شرط ندکور ایله فراغ فسارینه حکم وصدور اعلامیه دیرلکده اولنه لفظ ندکور وحالبوکه اوقاف محل بولوغه سندات اوطه سنده حبیه تشکیلنده بولوشلو حانه وسائره سنه ۱ اسلام محکمه شرعیه ده ۱ ورجی باطه باره سنه نظام ۱ تحی وفاته دکه ۱ تحسوز ۱۱ سنه ۱ ندکور شرطله حاضره اوقاف محل محکمه شرعیه ده فسارینه حکم وصدور سنه تسلیم وتسلط ابدلدکده ولسایه تحدی بوشرط ۱ ایله ۱ اولنه فراغ

مدينة حسنوم علاشة سعدى بلد محمدى الحاليسنة شتى بيوم حجى محمد اغا ابن لمش محمد سر شرعيات
انورم حوشعبه شيخ سنه روم ملتنه اشتو باعث الرقيم فقير ولد طوطورى محقيرة افراد
بورام محقيرة افراد نام وتقرير كلام ابدبب عقده ذا الذكر حصه وربته وكسبه بدره شراء
وحصم اولاد مجاه مزبوره ند باجمه ذا وفاعشته واضح غرضه ذا مسلم حوليسنه مقرر برعرفه نه عرضى اولاد
بولاد ديرلافنه علاوه وهى بورام ديرلافنه بم باجمه م ديرلافنه جانب بدبدم الحس اولاد
عرصه ابه محمد ود وحساب نرسيى بوز بلدى اوج زراع عرصه ذا حرفشه ذا ايجاب وقبول
حاوى بيع بات صحيح شرعى ابهم مرقوم ا سره اوجبيد طفوز بوز اوتوز الحى عشر زراع
بيع وعقد ونسيم البلد بلده اولدجى برروم مجوز استمرار وعقد ونسلم وقبض وقبول
البلد كذلكه حتى اولاد مبلغ زبور اوجبيد طفوز بوز غروش مشترى رقوم
اسبر بدنه نه ماناوكلاملا اخذ وقبض البلد م بعد البوم عرضه مقرره محمد ود مذكوره
بتم اصلا وقطعا علاقه وهدخلم فاطيب مرقوم ملك مشترى وصعه حجى اوكحتر كيفما بات
وتحنار مشترى اولسون وبدكوره عقب الساله بنه الشرعى ما وقع بالطلب كتب
اولندى فى ٨ ربيع الاخر ٨٧

مدينة حسنوم علاشة سعدى بلد محمدى الحاليسنة شتى بيوم حجى محمد اغا ابن لمش محمد سر شرعيات
انورم حوشعبه شيخ سنه روم ملتنه اشتو باعث الرقيم فقير ولد طوطورى محقيرة افراد
بورام محقيرة افراد نام وتقرير كلام ابدبب عقده ذا الذكر حصه وربته وكسبه بدره شراء
وحصم اولاد مجاه مزبوره ند باجمه ذا وفاعشته واضح غرضه ذا مسلم حوليسنه مقرر برعرفه نه عرضى اولاد
بولاد ديرلافنه علاوه وهى بورام ديرلافنه بم باجمه م ديرلافنه جانب بدبدم الحس اولاد
عرصه ابه محمد ود وحساب نرسيى بوز بلدى اوج زراع عرصه ذا حرفشه ذا ايجاب وقبول
حاوى بيع بات صحيح شرعى ابهم مرقوم نقده اوجبيد سكسن بوز غروش نقد اوتوز الحى عشر زراع
بيع وعقد ونسيم البلد بلده اولدجى برروم مجوز استمرار وعقد ونسلم وقبض وقبول البلد
كذلكه حتى اولاد مبلغ زبور اوجبيد سكسن بوز غروش نقد الحى عشر زراع مشترى رقوم نقده بدنه نه
اسبر بدنه نه ماناوكلاملا اخذ وقبض البلد م بعد البوم عرضه مقرره محمد ود مذكوره بتم اصلا وقطعا
علاقه وهدخلم فاطيب مرقوم ملك مشترى وصعه حجى اوكحتر كيفما بات
وتحنار مشترى اولسون وبدكوره عقب الساله بنه الشرعى ما وقع بالطلب كتب
اولندى فى ٨ ربيع الاخر ٨٧

سراحضه داعيديركم

قريه سابديه نه استلاى ذكرى ذا حضرصاحب مجلسنه باعانه وافى واستحجيه صوب شرع انورنه الاوافى مازونى
باكلم احوال اولنانه مولانا كاتب احمد جانى ابن على افندى مدينه حسنوم زاده نه ذكر نه اوطوز
واقع ذكرى جانى صنايع ضمنا اولان مرحومى اوزرينه قريب جريده شرعيه حجه وكسوه وقريه كرى اهالى بلده نه بيرقدر
وعضه مجلس شرع عالى ابنه كده صاحبه عرضحال قلمه وحصارى تيخ وكسوه وقريه كرى اهالى بلده نه بيرقدر
اولاد على محمد ابن ابراهيم واباحه اولاد على ابن على وعيسى اولاد على محمد بن رستمى وحاجب اولاد على قاسم بن قاسم
وسيد اولاد على على ابن احمد وكورسن اولاد على مصطفى بن ابوبكر وغوناغيله اولاد على اسماعيلوى ولد رعيت وافى
باتم اولاد على بوركلم ولد باتم وباوط اولاد على بوركلم ولد باوط ابهم اهالى قريه مذكوره بالاحضار مجلس معقود بذكوره
اسعدى وروم عوضى كده مذكورنه الاسم اوجه وقفوضى وكسوه وجوبرين قريه كرى اهالى بلده نه عرض ايلر
وحجه بن سليمان وحجه بن محمد وحسه بن حسه وعثمان بن حسن وحسه بن حسه وعثمان بن حسه وباتم ولد باتم
نام مكنه كرمراجعه كرنده راضى سركاجانب عليه الفهم افندى وعباس نجيب اغاسى نه مصطفى افندى الاسم المعلى
اولدقدى حالده هربرى اوزرينه دعوى وتقرير كلام ابدبب فراغاى نه مذكوره عهده دوى نه مخدده
اولنوب اشبو معاينه اولنانه كوره نبه دعواى عريضه برلافنه جنه زروه سبه كوره نوزاى برباغى وبرلافنه
كوله اولوسى ٨ واقعى طرفنه مرقوم محمد وحسه وعثمانى وحسه وحجى محمد وباغ نام مكنه نزع
ضبط نزلرسبق حساب اطاعتلى ابهم مرقوم محمد نزلاكى كنارنده نم كبه ناطاغ طاغ اباجى ابهم
محمد ود برقطعه كوهى ابهم طرف جنوبه غرب ابهم نه مذكور اهوه قريه سى اهالى بلده نه مخصوص سنى القديم
حسوا ناندغزى رعى ابده كلمه بكرمى ذا بكسه مرقوم ونم مرقوم محمد نام اداى كنارنده نم كبه مرقوم غرش
مرقوم حسه ابكى كبه ومرقوم عثمانه بركبه ومرقوم حسه درت كبه ومرقوم محمد نم كبه مرقوم غرش
مرقوم حسه ابكى كبه ومرقوم عثمانه بركبه ومرقوم حسه درت كبه ومرقوم محمد نم كبه مرقوم غرش محمد
كبه ومرقوم باتم ابكى كبه كنارنده هربرى اجبا وقنه عم نازلرينه علاوه وادخال ومرقوم محمد
وحجى طرفنه غزى سمه بلده بكنه نه عاجه مرقومنه نم مرقوم غروحجى كوهى محمد ود نه مذكوره اون
كبه ومرقوم محمد ابكى كبه كم جمنا بالكبل اسمانه اولنوب اقى كبه نم كبه استعاب ابده طفوز طقسان
محله نرشى خضره وبعده صعه اجبا ودخام نزراع ايجديه سوال اولنوب كمانى السابعه فراغاى
نه مذكوره نك معاريف اهله اورزه نزع وكشف بدرايه هربرسنه بنه اوكحتر وهربه غرش طقسان اولنوب
درج بعد الدعوى عجب السوال سكسنه مرقومنه مرقوم محمد وحسه وعثمانى وحجه وحجى وحسه
وسيحه نام مكنه زروم هربرى جوابنده كوهى محمد ود نه مذكوره اجمعه نزم قريه مز ماالذكر اهوط
قريه سنه مخصوص مرعاى اولعله زعيمه محل كوهى محمد ود نه مذكوره نزروحه مشترى طفوز طقسان
محل اجبا البلد كذلكه اقرار اولعله مدعونه مرقومنك مرقومنه برروحه مبنه مدعا سبق انكار
ابتدايم مدعونه مرقومنه برروحه مجرد مدعا سنه رطابعه بنه طلب اولنده هربرى اصول
موضوعه سنه وظيفا اولوسند وجهله علما مدى الشه كبه عدل وعقول استشاره ابده وكلدى اجبار
اولنانه زده مولانا مفتى افندى حضرتلرى مجلس شرعه حاضر اولنوب مدعى احمد افندى
ابراهيم وحجى خليل وصالح ودورت قريه سى اهالى سنه سوك حسه اولغى حسه بن حسه
وحجه اوسوف قريه سى اهالى سنه ملا مصطفى بن مصطفى نام مكنه سرستهار نه يم بالواجبه
برنهج شرعى اثبات اتحاد يم احمد بن موسيه بعد الفهم مدعاى محمد ود نه مذكوره احضاره برروحه
مذكوره احضر اولدقدى محله دنه هربرى كيف بدرايم صفا مرقومنه محجر كه البلد بلغى
ملا بلغى وحى كتاراياه كمانى السابعه فراغاى مرقوم ونم مدعاى اولنه بلغى محله
مولانا مومى اليه كتبنه دخى برروحه مفاد سبل ابنا دشرعه مجلس شرعه حاضر اولنوب طلب حكم اولنوب
اصغا وتقرير البلد بلغى سنجيل وبالاجماع حضورى البدبنه اوعلام الدندى فى ٨ ربيع الاخر ٨٧

معروض داعیدیر که

مدینه محاسبه قزاز سبق الوالد مرحوم قریبی ایلسنان صاحب عرضحال علی بن خلیل افندی مجلس تمیز اداره
معتمده مجلس مرقوم آلات افندیلرینه خلیل افندی حاضر اولدیغی حالده دولت
عرضحاله مذکور نام قزاز حافظ سلیمان افندی ابن حسن موا جراسنده اوزرینه دعوی ونظر کلام
ایدوب بیانات مدعیه مرقومه حافظ علی بن عبدالملک مرقوم حافظ سلیمان افندیک برنجی
اولوب بیانات مدعیه مرقومه دفترخانه سلیمان افندی مرقوم سلیمان افندی حاضر اولدیغی حالده
اولوب بیع نامه مرقوم ایکیک ایکیوز غرشلی مرقوم سلیمان افندی حاضر اولدیغی حالده
ذکر سنده اخذ وقبض ایدوب اوجبیک سکز یوز غرشلی شرکی اولمق حسبیله مرقوم حافظ سلیمان افندی
وبرلک اوزره اردوحه اراسنده ایدوب مرقوم حافظ سلیمان افندی دفی بیانات بیع نامه ایکیوز غرشلی وقی
طلبه دنیلک غرشلی رقعه سنه اخذ ایدرک مبلغ مزبور مقابلسنده مسطور دنیلک غرشلی ایکی ایلیه
بایامزه منتقل کوکلی وجمیل اهزی وحرمان یوز تالر زیتی دوست سنه ایجار وتسلیم ایدرک شکاره سنه یین مرقومه
اولدقی بروجه محرر استیفا وقبول بدوب درت سنه مجاناً تزرع وزراعت ایدرک شکاره سنه یین مرقومه
هنگ سنده تالیای مذکور اراضی زیتی (فی) تالر ارز واعطاسنه بیته اولنمق مشروط بر وجه
زراعاً مکلف سکسان اولدوب سنه مرقومه برنجی ارز واعطاسنه بیته اولنمق مشروط بر وجه
دعوی ایدوکده مدعی علیه سلیمان افندی جوابنده فی الحقیقه بین مذکوره
مقابله سنده تالیای مذکوره حاوی سکز سنه تزرع وزراعت ایدوب مبلغ مزبور دنیلک غرشلی
وبندنه خلاص اولدقلرین وجهله مذکوره دوام وسکونم طولایله راجع الامنی قالدقلرینی اقرار
لکن اولوجهله سنه اخذ ایدیکی اظهار ایتکله سنه اخذ ایدیکی قرة مزبوره ایلیسنه جعلنه نقل
سنهایرات ایتمدیکی مرقوم حافظ سلیمان افندیک مخصوص مذکوره بروجه شکایت سنه
سنه ایرات یه جهت مرقومه دوام وسکونم طولایله ترک یاپاری متولی مزبوره ترک سنه کتبه ایرات
طلب ایدیکی اعلام سمع واقعا یه تقریر مشروحی وجهله سجل بالا خاص حضرته اعلام
اولندی) ٧٥ ربیع الاخر سنه

ظهر روز دولابی داخنده واقع الوالد المرحوم حاجی ابراهیم چاپک سنجاقی محاسبه جیسی رفعتلو خلیل خالق افندی ابن الحاج احمد افندی
مدینه صاحبه حکومت قونغه مجلس اداره لوا مذکور مفرزی سعادتلو حسن حسنی پاشا حضرتلری حضه برنج عقد اولنمق
مجلس شریف الورع مدینه مذکوره دیکمک محله سی چاپک ایلیسنه ساکن حاجی حسن نام شخص با عنه الکتاب بیعا الجایز حضه
وجهله مالک اولدیغی حالده مشار الیه حاجی سید خلیل افندی مرحوم ایله مابینلرنده جاری بیع شرعی ایله مرقوم مالک ایدوب با فرمان عالی مأمور
ومحرم واعیان افندیلرندن حاجی سید خلیل افندی مرحوم ایله مابینلرنده جاری بیع شرعی ایله مرقوم مالک ایدوب با فرمان عالی مأمور
رمازون اولدیغی سابقاً مذکور چاپک محله سی کائن حاجی ابراهیم افندی زاده حضه محمود آکت راضیاً دخان
جانبندن واقع عرضحال مبنیه مفرزی مرقوم حافظ سلیمان افندی حاضر اولدیغی حالده مرقوم ابوبکر افندی عرضحالی
وبیانات مدعیه مرقومه دعوی مدعیه مرقومه بیعنامه مرقوم ایله مدعی علیه مرقوم ابوبکر افندی عرضحالی
مطلقه بالاتفاق بیعنامه مرقوم ایله مدعی علیه مرقوم ابوبکر افندی عرضحالی
اخذ وقبض ایدیکی ایکیوز غرشلی شرکی اولمق حسبیله مرقوم حافظ سلیمان افندی
وبرلک ارز واعطاسنه بیته اولنمق مشروط بر وجه زراعت ایدرک شکاره سنه یین مرقومه
هنگ سنده تالیای مذکوره حاوی سکز سنه تزرع وزراعت ایدوب مبلغ مزبور دنیلک غرشلی
وبندنه خلاص اولدقلرین وجهله مذکوره دوام وسکونم طولایله راجع الامنی قالدقلرینی اقرار
لکن اولوجهله سنه اخذ ایدیکی اظهار ایتکله سنه اخذ ایدیکی قرة مزبوره ایلیسنه جعلنه نقل
سنهایرات ایتمدیکی مرقوم حافظ سلیمان افندیک مخصوص مذکوره بروجه شکایت سنه
سنه ایرات یه جهت مرقومه دوام وسکونم طولایله ترک یاپاری متولی مزبوره ترک سنه کتبه ایرات
طلب ایدیکی اعلام سمع واقعا یه تقریر مشروحی وجهله سجل بالا خاص حضرته اعلام
اولندی) ٧٥ ربیع الاخر سنه

ظهر روز دولابی داخنده واقع الوالد المرحوم حاجی ابراهیم چاپک سنجاقی محاسبه جیسی رفعتلو خلیل خالق افندی ابن الحاج احمد افندی
مدینه صاحبه حکومت قونغه مجلس اداره لوا مذکور مفرزی سعادتلو حسن حسنی پاشا حضرتلری حضه برنج عقد اولنمق
مجلس شریف الورع مدینه مذکوره دیکمک محله سی چاپک ایلیسنه ساکن حاجی حسن نام شخص با عنه الکتاب بیعا الجایز حضه
وجهله مالک اولدیغی حالده مشار الیه حاجی سید خلیل افندی مرحوم ایله مابینلرنده جاری بیع شرعی ایله مرقوم مالک ایدوب با فرمان عالی مأمور
ومحرم واعیان افندیلرندن حاجی سید خلیل افندی مرحوم ایله مابینلرنده جاری بیع شرعی ایله مرقوم مالک ایدوب با فرمان عالی مأمور
رمازون اولدیغی سابقاً مذکور چاپک محله سی کائن حاجی ابراهیم افندی زاده حضه محمود آکت راضیاً دخان
جانبندن واقع عرضحال مبنیه مفرزی مرقوم حافظ سلیمان افندی حاضر اولدیغی حالده مرقوم ابوبکر افندی عرضحالی
وبیانات مدعیه مرقومه دعوی مدعیه مرقومه بیعنامه مرقوم ایله مدعی علیه مرقوم ابوبکر افندی عرضحالی
مطلقه بالاتفاق بیعنامه مرقوم ایله مدعی علیه مرقوم ابوبکر افندی عرضحالی
اخذ وقبض ایدیکی ایکیوز غرشلی شرکی اولمق حسبیله مرقوم حافظ سلیمان افندی
وبرلک ارز واعطاسنه بیته اولنمق مشروط بر وجه زراعت ایدرک شکاره سنه یین مرقومه
هنگ سنده تالیای مذکوره حاوی سکز سنه تزرع وزراعت ایدوب مبلغ مزبور دنیلک غرشلی
وبندنه خلاص اولدقلرین وجهله مذکوره دوام وسکونم طولایله راجع الامنی قالدقلرینی اقرار
لکن اولوجهله سنه اخذ ایدیکی اظهار ایتکله سنه اخذ ایدیکی قرة مزبوره ایلیسنه جعلنه نقل
سنهایرات ایتمدیکی مرقوم حافظ سلیمان افندیک مخصوص مذکوره بروجه شکایت سنه
سنه ایرات یه جهت مرقومه دوام وسکونم طولایله ترک یاپاری متولی مزبوره ترک سنه کتبه ایرات
طلب ایدیکی اعلام سمع واقعا یه تقریر مشروحی وجهله سجل بالا خاص حضرته اعلام
اولندی) ٧٥ ربیع الاخر سنه

معروض داعیدیر که

فی الاصل چاپک سنجاقی مذکور باغره قضاسی محله سنه الاجام ناحیه سی ایلیسنه اولوب مدینه مسکونه اهل الخیر
ساکن ایکن بونده اقدم وفات ایدن ذاته حاجی احمد افندی ابن الحاج احمد افندی مرحومه ابن حسن افندی ابن عبدالله بن عبدالرحمن مالک ترکه سنه برو حالی
الاصل الحاج احمد افندی مرحوم ایله مابینلرنده جاری بیع شرعی ایله مالک اولدقلری حصه مشاعه مفرزه سی بالفعل
بقال مطلق اغا ابن عمر مدینه مزبوره دیکمک محله سنه واقع حانوت ومحوطه سی اولدیغی اجله ترکه مرقوم
محاسبه جیسی اولوب متولی مرقوم دیکمک ظاهر الید وارث مرحوم ومورثی اولدیغی اجله ترکه مرقوم
جانب بیت المال عائد اولمق زعمیله بالاماته واقع الیدیم ذکر اله حصه مشاعه حصه مذکوره نک نصفی
مالی اولدیغی اظهار ایتکله مرقوم بالاماته وضع الید ایتدیکی مرقوم بقال مطلق اغا ابن عمر مدینه مزبوره دیکمک محله سنه واقع حانوت ومحوطه سی
مرقوم حاجی احمد افندی ابن الحاج احمد افندی مرحومه ابن حسن افندی ابن عبدالله بن عبدالرحمن دیکمک ترکه سنه برو حالی
الاصل الحاج احمد افندی مرحوم ایله مابینلرنده جاری بیع شرعی ایله مالک اولدقلری حصه مشاعه مفرزه سی بالفعل
بقال مطلق اغا ابن عمر مدینه مزبوره دیکمک محله سنه واقع حانوت ومحوطه سی اولدیغی اجله ترکه مرقوم
محاسبه جیسی اولوب متولی مرقوم دیکمک ظاهر الید وارث مرحوم ومورثی اولدیغی اجله ترکه مرقوم
جانب بیت المال عائد اولمق زعمیله بالاماته واقع الیدیم ذکر اله حصه مشاعه حصه مذکوره نک نصفی
مالی اولدیغی اظهار ایتکله مرقوم بالاماته وضع الید ایتدیکی مرقوم بقال مطلق اغا ابن عمر مدینه مزبوره دیکمک محله سنه واقع حانوت ومحوطه سی
مرقوم حاجی احمد افندی ابن الحاج احمد افندی مرحومه ابن حسن افندی ابن عبدالله بن عبدالرحمن دیکمک ترکه سنه برو حالی
الاصل الحاج احمد افندی مرحوم ایله مابینلرنده جاری بیع شرعی ایله مالک اولدقلری حصه مشاعه مفرزه سی بالفعل
بقال مطلق اغا ابن عمر مدینه مزبوره دیکمک محله سنه واقع حانوت ومحوطه سی اولدیغی اجله ترکه مرقوم
محاسبه جیسی اولوب متولی مرقوم دیکمک ظاهر الید وارث مرحوم ومورثی اولدیغی اجله ترکه مرقوم

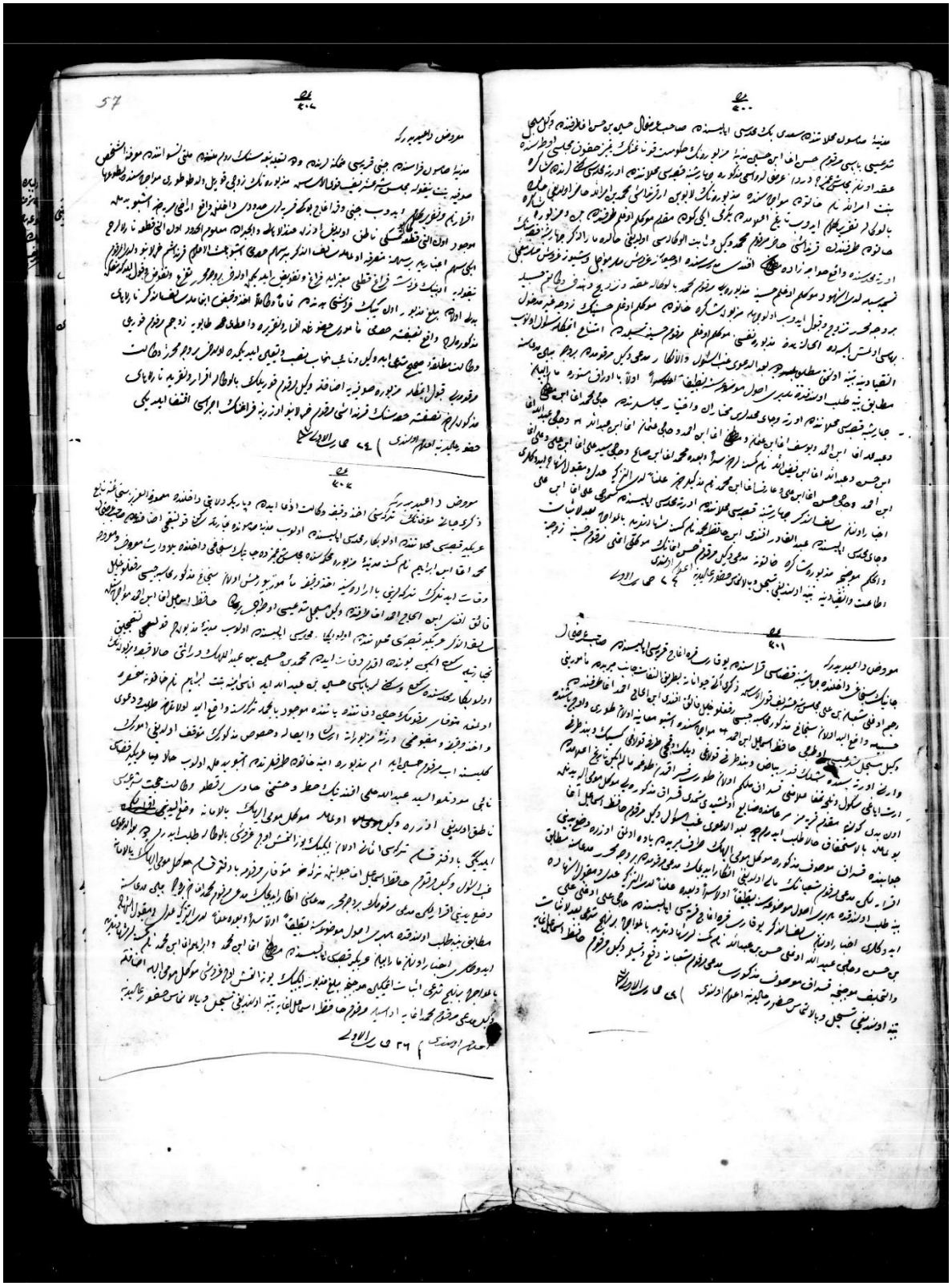
٧٩٠

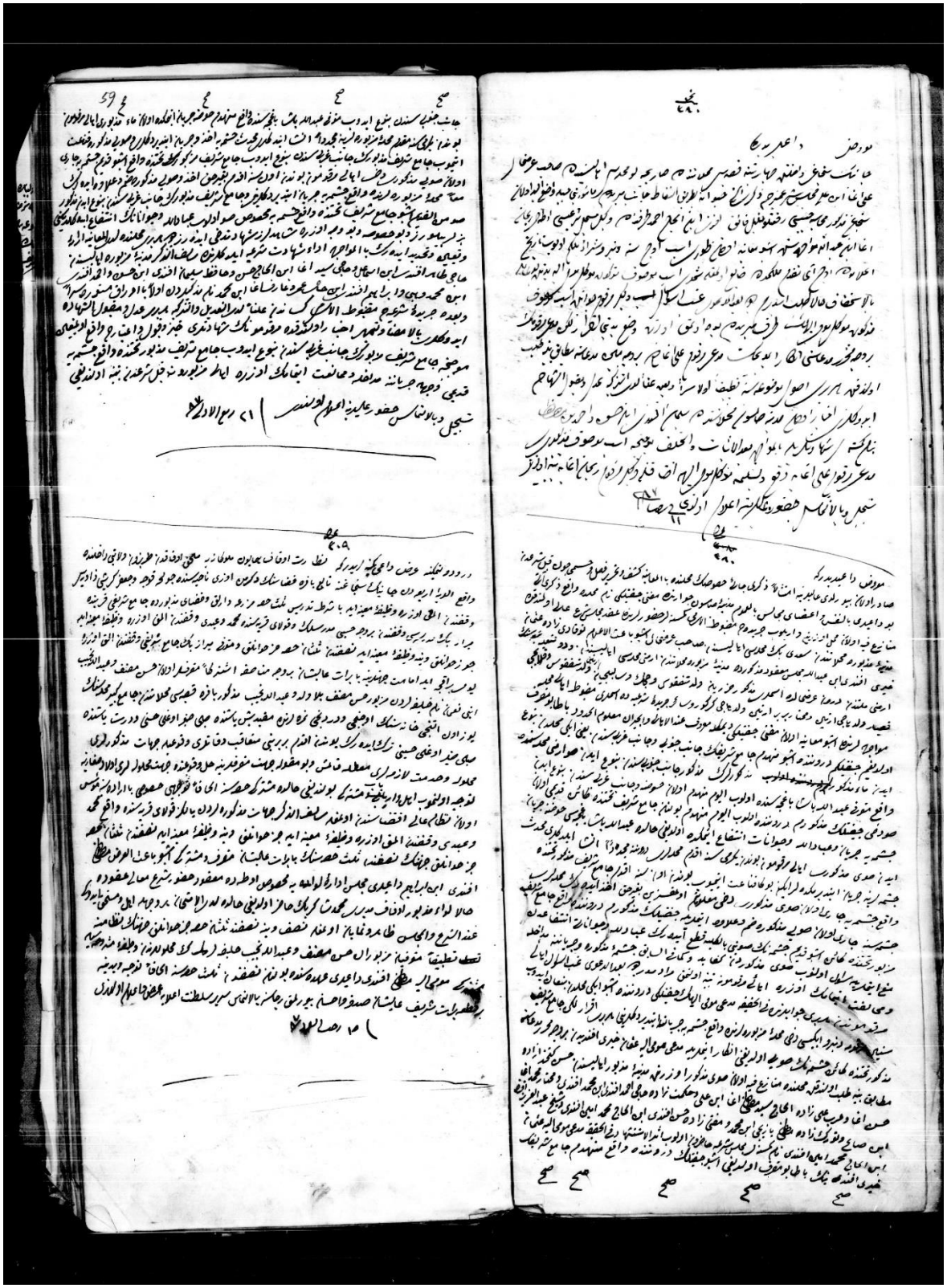
فخ الاصل لا دنيقي اولوب مذبط صاصونغه ده محلة مذكور حوشه ده كائن ايكي بوجاغ اقدم قوشنا اولان الحاج عثمان بن احمد بن عبد الرحمانك برموجب قسام ثمنى حالنده مقرر اولوب اليوزغوز سكسان قروش بدلنده وظيفه اولمغله سنوى برقطعه تركيه نقود و برقطعه شلوار و برقطعه مشلح صل برساب جامدده ايفاد اولنمق وقفدنبرى دعوى اولنه وظيفه اولمغله وجب مذكور يه سنى تنقيده و دعوى محكمه سنده اولان مذبوره مفتى حالى حسين افندى ابن مصطفى استشفا سنه سنى برحال وحدت لازمى معطله فاعله قبل شرعا آخر يوم نصب وتعيين اولمق الزام اولنوب بنه ذامانت ابراهيم موصوف واستشفا منابه موصوف وجب مذكوره يه رؤيه مقدمه ايدوكده نزد محمد افندى محرر اسبق محكمه اجزاء مرقومه متحقق اولان اشبو باعث الكتاب الحاج حسن افندى ابن محمد نام كسنه يه حالم موقع حصر كرك طرفيدن وحضاب افندى حضورنده تنقيده وجب مذكوره اجراء قيلنوب وحى نصب فعال بيورديقدنده اولدقدن وحصلت مذكوره يه قبولا وطرفيندن اجراء قيلنمه وانتزام اقتضا سنه حالى مادخى بالطلب كتبه ابو الرضا

٦ ٩ ٥ ١٧ ٢٧

٧٩١

مدينه صاصون محلة مذكور سعدى بك جامعى ايلجسنده جديد يرلى ابراهيم نام كسنه محمد حسين شريف الحرم محمد مرحوم يا مملوكه ارضه دوكانين مشتمل اولمغله ملكى اولمغله اشبو رقعه الرقم استشفان زوجه سى بيه له فاطمه بنت محمد محضره وكيلى اولمغله ابن عمى مذكور ايوب افندى يه عائد اولمق وجهله مذكور وكيلى

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	Nesibe GÜMÜŞ	
Doğum Yeri		
Doğum Tarihi		
Medeni Durumu		

Öğrenim Bilgileri				
Derece	**Okul Adı**	**Program**	**Yer**	**ıl**
İş Deneyimi				
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar				
e-posta				
Yayınlarım				